

عُثْمَانُ بْنُ مَوْفِلٍ رِي

چہاں تیرک ظهوردن زمانہ قدر کن و مساکل کلامی از یادان یوزک مشاع ،
علماء شعرا و ادبا ، مورخین ، اطباء ، ریاضیین و جغرافیائین ~~و غیر~~
ترجمہ حالیلہ اولیٰ دایرۃ معلومات کافیہ فی حاویدر .

ایک کنجی جلد

محروری :

روسی محمد طاہر

معارف عمومیہ نظارت جلیہ سی طرفندل
طیغہ ہمت بیورلمشدر

استانبول — مطبعة عامره
۱۳۳۳ هجریه

(ک)

کورانی [مهر شمس الدین احمد به اسماعیل] « شیخ الاسلام »

اعظم علمادان اولوب (شهرزور) لیدر. فاتح سلطان محمد دورنده سگز سنه شیخ الاسلامق ایدن بر فاضلدرکه فاتحک مغنیه ساده بولندقلری ائنده تعلیمنه مأمور اولمشلردی . مؤلفاتی : (غایة الامانی فی تفسیر سبع المثانی) اسمنده کی تفسیر شریفی و (الکواثر الجساری علی ریاض البخاری) نامنده کی بخاری شریف شرحی ایله ابن تمجیدک صحیحی اوزرینه بر شرح لطیف، تفسیر قاضی به حواشی سی و قصیده شاطیبه شرحلرندن جعبری به حاشیه سی و عروضدن فاتح نامنه (شافیه) اسمنده (۶۰۰) بیتلی بر منظومه سی، اصول فقهدن (الدرر اللوامع) اسمنده (جمع الجوامع) شرحی و علم قرائتدن (فرائد الدرر فی شرح لوامع الفرر) ی واردر . وفاتی (دولت جنت) ترکیبک ناطق اولدینی (۸۹۳) ده، قبری استانبولده یوکسک قالدیر مده کی بنا کرده سی اولان جامع شریف حظیره سنده در.

کستنی مصلم الدین مصطفی افندی

اکابر علمادان بحاث، فاضل بر ذات اولوب (آیدین) سنجاغی مضافاتندن (نازلی) قضاسی قراستندن (کستل) دندر. بدایت تحصیلی (آیدین) نائی نهایتی (بروسه) ده مولانا (خضر بک) مرحوم دندر . اکال تحصیلدن صوکره میر مشارالیه داماد اولدی . بو وسیله ایله بکک معیدلری اولان خیالی و خواجه زاده ایله برلشهرک مصاحبه علمیه به قویولدی .

بعده (مودورنی) و (دیمه توقه) مدرسلکرینه دها صوکره (فاتح) طرفندن بنا اولتان مدارس ثماندن برینک مدرسلکنه تعیین اولندی . بوندن صوکره در سعادتده ترقی و تفضیلده رک قاضی عسکر لکله بکام اولدی . (۹۰۱) تاریخنده ارتحال ایلیوب حضرت خالد قربنده کی (میت قویوسی) دینیلن محله دفن ایدلدی . (شرح عقائده حاشیه سی)، (جهت قبله به متعلق رساله سی)، (موافق یدی ماده سنه تعلیقاتی)، (حاشیه عضده حاشیه سی)، (صدر الشریعه تک مقدمات اربعه سنه حاشیه سی) واردر . قاضی عسکرک رتبه علمیه سنک روم ایلی و اناطولی کبی ایکی اولسی زماننده واقع اولمشدر .

ابوعبدالله محمد محی الدین به سلیمان به مسعود رومی
طائفی -- طائفی

متبحرین فضالان صاحب علم و کمال بر ذات اولوب (برغمه) لیدر . تفسیر ، حدیث ، فقه ، اصول ، منطق و علوم سائرده ید طولاً صاحبی اولدیغنه یازدینی آثار مدققانه شاهددر . سیوطی کبی بر علامه روزکازک استادی اولدیغنی سویله مک وصف کماله دائر باشقه سوز ایرادینه حاجت برافاز . مولانا سیوطی (طبقات النحاة) نده اون درت سنه صاحب ترجمه نیک مجلس علمنه دوام ایلدیکنی وهر دفعه سنده هیچ ایشتمه مش اولدینی دقائک و غوامض علمیه استماعی صورتیله پک زیاده استفاده واستفاضه ابتدکنی یازیور . حتی بر مصاحبت علمیه ائساننده سیوطی به «زید قائم» ترکیبک اعرابی سؤال ایدر . مولانای مشارالیه علم نحو ده مبتدیلرک بیله کمال سهولتله حل ایده بیله جککری بویله بر سؤالک ایرادینی عادتاً مقصد استخفافه حمل ایتک ایسته یه رک تأثر و انفعالی کتم ایده مز . او فاضل دقائیین ایسه بو تأثره انتقال ایله بو جمله ده یوز اون اوچ مبحث اولدیغنی درمیان ایدنجه سیوطی بیان حیرتله: «بومباحث غامضه یی ایشتمدکجه مجلس علمکزدن قالمق احتمالی یوقدر .» جوابیله ایضاحات نیازنده بولنور . صاحب ترجمه ده بوکا دائر یازمش اولدینی رساله سنی ایراد ایده رک سیوطی مرحوم کاملاً استساخ ایله مشدر .

مبادی علمی مملکتنده بعدالتحصیل تزید کالات ایچون طریق سیاحتی اختیار ایله اناتولی ، ایران ، آسیای وسطی یی دور ایله یوب بر جوق اعلام علما ایله ملاقات ایله مشدر .

از جمله مولانا شمس الدین قاری ، مولانا ابن ملک ، مولانا برهان الدین حیدر ، مولانا واجد ، حافظ الدین ابن بزازی ایله کوریشه رک مصاحبات علمیه لرندن حصه دار فواید اولمشدر . ملوک مصریه دن (اشرف بر سبای) [۱] زماننده مصر قاهره یه کیده رک فضلالی مملکتله مصاحبات و مباحثات علمیه یه کیریشمش و جمله سی قدرت علمیه سنی شهرت شایعه سنه فائق بولدق لری اعتراف ایله تدریسات فاضلانهندن استفاده یه شتاب ایتدیلر . ذکر اولنان اشرف بر سبای مولانای مشارالیه فوق العاده اعزاز و اکرام ایتش و مشیخت شیخونیه یی توجیه ایله مشدر .

صاحب ترجمه علوم متنوعیه ، بالخاصه معقولاته دائر بر جوق آثار یازمش ایسه ده قسم اعظمی عندالایجاب رسائل مختصره صورتنده تحریر ایتش و ضبط و محافظه لرینه تقید ایله مه مشدر . حتی سیوطی ، طبقات نحاته درج ایتک اوزره کندیسندن اسامی مؤلفاتی ایسته مش ایسه ده آثارینک اسامیسنی اونومش اولدینی ، تعدادینه مقتدر اوله مایه جفی جوانی آلمشدر . عزیز

مشاراليهك عرفاء صوفيه و صاحب صدق و صلاحه محبتى ارباب جهل و ضلاله نفرتى و ارايدى .
اكثر اطوارى لاقيدانه اولوب دنيايه ميل و التفاتى يوق ايدى . سكر يوز يتمش طقوزده ارتحال
ايله دى .

عصرى فضلا سندن شهاب الدين منصور :

بكت على الشيخ محي الدين كافيه جى [۱]

عيوننا بدموع من دم المهج

مطاعنى حاوى مرثيه سيله تاثرات عموميه يى تصوير ايتمهك چاليشمشدر .

مؤلفات فاضلانه لرى بك متنوع اولوب بعضيلرى شونلردر :

(۱) التيسير فى علم التفسير

(۲) انوار السعادة فى شرح كلمة الشهادة

(۳) تشریح مسألة الاستثناء

(۴) الاشراف فى مراتب الطبايق

(۵) شرح قواعد الاعراب

(۶) سيف القضاة على البغاة

(۷) شرح الاسماء الحسنی

(۸) مختصر فى علم الحديث

(۹) شرح العقائد العضية [۲]

(۱۰) الفرح والسرور فى بيان المذاهب

(۱۱) تزهة الارواح و غبطة الاشباح فى التصوف

(۱۲) وجيز النظام فى اظهار موارد الاحكام

(۱۳) شرح تهذيب المنطق و الكلام

(۱۴) منبع الدرر فى علم الاثر

(۱۵) منازل الارواح

(۱۶) عقد الفرائد

[۱] مشاراليهك كافيه جى شهرتيله اشتهاينه ابن حاجب مرحومك فن يحودن (كافيه) نام اثر ديقنى

بك چوق دفعه لر تدريس ايلسى سبب اولديغنى امام سيوطى مرحوم (لبالباب فى تحرير الانساب) نده
بيان ايله مشدر .

[۲] علامه جلال الدين دوانى ايله علماء عثمانيه دن [۱۱۶۰] تاريخنده وفات ايدن طريقته زي زاده

سيد مصطفى انقره وى و [۱۱۳۴] ده وفات ايدن شهرى سليمان فاضل افنديلر طرفلر نندن ده شرح اولونمشدر .

- (١٧) المختصر المفيد في علم التاريخ
(١٨) حل الاشكال في مباحث الاشكال في الهندسة
(١٩) تفسير الآيات المتشابهات
(٢٠) نزهة الاخوان في تفسير قوله تعالى (يالوط انا رسل ربك . .)
(٢١) نزهة المعرب في المشرق والمغرب
(٢٢) (زيد قائم) جمله سنه دائر يوز اون اوج بحثى حاوى رساله
(٢٣) ترغيب في كشف رموز التهذيب
(٢٤) معراج الطبقات ورفع الدرجات لاهل الفهم والثقات
(٢٥) قبلة الارواح
(٢٦) الكافي الشافى
(٢٧) النزهة في روضة الروح والنفس
(٢٨) قرار الوجد في شرح الحمد
(٢٩) سيف الحمد والنصرة
(٣٠) حسن الختام للمرام
(٣١) انس الانيس في معرفة شان النفس النفيس
(٣٢) رساله مستقلة بعلم النفس ووجوه القراءات
(٣٣) الهداية لبيان الخلق والتكوين
(٣٤) زين الفرح بميلاد النبي سيد الانام
(٣٥) نيل المرام
(٣٦) كشف النقاب للاصحاب والاجاب
(٣٧) الكافي في بيان الصف المستطيل جداً
(٣٨) رمز الخطاب بر شح العياب
(٣٩) خلاصة الاقوال (في حديث انما الاعمال بالنيات)
(٤٠) نشاط الصدور في شرح كتاب الفرع والسرور
(٤١) سيف الملوك و الحكم المرشد لهم الى سبيل الحق والاحكام

كمال الديبه اسماعيل قره مانى « قره كمال »

منلا خسرو و خياليدن تلمذ ايله مش بر فاضل دره مؤلفاتى: (حاشيه قاضى)، (حاشيه كشاف)،

(حاشیه شرح عقائد)، (حاشیه صدر الشریعه)، (حاشیه مواقف)، (حاشیه وقایه) در . (۹۲۰) ده استانبولده ارتحال ایله دی . ادرنه قاپیسی خارجنده امیر بخاری تکیه سنده مدفوندر .

کردی محمد افندی

فضلا دن بر ذات اولوب مسقط رأسنده تکمیل تحصیل ایله درس عادت کله رک اندرون هایون مکتبی معلمکنه تعیین اولوندی . مؤخرأ بروسهیه مأمور اولوب جامع کبیرده تدریس ایله مشغول ایکن (۱۰۸۴) تاریخنده ارتحال ایله یوب یوز باشی مزار لغتک حضرت افتاده درکاهی رهگذارنده دفن ایدلدی . آثار ی :

(حاشیه علی تعلیقات عصام)، (حاشیه علی شرح آداب)، (شرح قصیده بر نه)، (شرح علی طریقت محمدیه للبرکوی) بو صوک اثرینک اکثر نقاطی جرح وادیسنده در .

کفندی محمد افندی « محمد به الحاج صمیر »

علوم صربیهیه وقوف تامی اولان فضلا دندر . مدینه منورهده ملا اولوب بعده (۱۱۶۸) ده قدس شریف قاضیسی ایکن وفات ایله دی . مؤلفاتی : (شرح قصیده بانت سعاد)، (حدائق الاخیار فی حقایق الاخبار)، (شرح بناء)، (شرح امثله)، (حاشیه میرزا جان من الاداب)، (اثبات واجب)، (حاشیه لاری فی الحکمة العتیقه)، (حاشیه علی الحسینی)، (حاشیه علی جلال من العقائد)، (حاشیه علی الحیالی من العقائد)، (حاشیه علی شرح العصام) و سائرده در . خط دستیلله محرر خیالی حاشیه سی عاطف افندی کتبخانه سنده در .

فقهدن (مقدمه الغزنوی) بی (فتح العزیز الغنی) اسمیله شرح ایدن (احمد بن حسن) ده کفهدن یتیشن فضلا دندر . بر نسخه سی (قلیچ علی پاشا) کتبخانه سنده در .

لکشف محمد افندی

افاضل دن بر ذات اولوب وطنی اولان (آماسیه) جه (سه کی کویلو زاده) شهرتیلله بنامدر . (۱۱۸۷) تاریخنده جانیکی علی پاشا طرفندن (بافره) ده اجل قضایه اوغرا دلدی . علم کلامدن مشهور (مقاصد) ایله (مواقف) ی توحید و تلخیص ایده رک (زبدة المقاصد) تسمیه

ایله‌دی (کتاب‌الاستعاره) اسمنده بر اثریله (فریده عصام) ی اوزرینه‌ده حاشیه‌سی وارددر .
آثاری غیر مطبوعدر .

کومولجی محمد به احمد

علمادن بر ذات اولوب (ترجمه طریقت محمدیه) ، (شرح ابیات نونیه) ، (رساله اراده جزئی) کی آثاری وارددر . (۱۲۰۳) ده درسعدته ارتحال ایده‌رک (امیرنخاری) یه دفن ایدلدی .

کلنبوی اسماعیل افندی

(آیدین) ولایتک (صاروخان) سنجای ملحق‌تندن (قرق‌آغاج) قضاسی نواحی‌سندن (کلنبه) ناحیه‌سندن اولسندن ناشی (کلنبوی) شهرتیه شهرت‌شعار اولان محقق ذوقون (اسماعیل افندی) مرحوم حقنده (قاموس‌الاعلام) ده مندرج شو « کلنبوی متأخرین علماء عثمانیه دن اولوب کلنبه‌لیدر . علم آداده مؤلفک اسمیه معروف کوزل بر متی وارددر . ترجمه حاله دسترس اوله‌مدی » عباره فاضل مشارالیهک بالوجه بیلنمسی لازمکلان ترجمه حاله کافی اولدینی اشکار اولدیغندن بو بابده کی مقصدی تأمینه کافی اولق ارزره (تسالیا) قطعه‌سنده کی (یکیشهر) ده سنک مزارنده محرر اولان شو : (سابقاً یکیشهر قاضیسی افضل‌التأخرین عمده المصنفین مرحوم ومغفورله کلنبوی اسماعیل افندی روحیچون فاتحه) عباره ایله اسمی مؤلفاتنه دائر تتبعات ناچیزانهم نتیجه‌سی اوله‌رق دسترس اوله‌بیلدیکم آثاری علاوه ایدلدی . ریاضیون فصلنده‌ده قسماً ترجمه حالیه علوم ریاضیه‌ده کی بهره‌سنه دائر معلومات لازمه درج اولوندی .

کوزی بربوک زاده ابراهیم افندی

قیصریه علماسندن اولوب اکیال تحصیلی خادمی مرحومک تلیدخاصی بوبوک حسین افندی‌دندر . وفاتی (۱۲۵۳) ده قبری « خادم » ددر . مؤلفاتی فنون مختلفه دن باحث ۳۱ رساله‌بی حاوی مطبوع مجموعه ایله (تفسیر جزء نبأ) ، (رساله فی حق المرفوعات) ، (تقریرالاستعاره) ، (شرح

استعاره عصام بلسان التركى)، (ترجمة سورة نوحى)، (قواعد كليہ بي حاوى غير مطبوع مجموعه) دن عبارتدر .

كردسى حافظ محمد افندى

فضالان وعلم فقه متخصصانندن بر ذاتدر . (۱۲۲۶) تاريخنده (فتاواى زينه) يى ترتيب ايده رك (مرتب فوائد زينه) تسميه ايتديكى گي (نتيجة الفتاوى) نك نقولنى ده درج ايده رك بعض علاوه لى يامشدر . آناطولى قاضى عسكر لى رتبه سنى حائز ايدى . (۱۲۵۳) ده استانبولده ارتحال ايده رك (ايوب) نشانجى سنده (مراد بخارى) دركاهنه دفن ايدلى . فاتح جوارنده (يحيى توفيق افندى) مدرسه سنده كى كتبخانه ده مكمل بر (هدايه) شرحى ده وارددر . (مفاد الاشباه) ده جمله آثارنددر .

كردنجى زاده قاسم افندى

فحول علمادن بر ذات اولوب (قيصريه) ليدر . تحصيلنى خادمى زاده لردن محمد امين افنديدن اكال ايده رك مملكتنده نشر علم ايله مشغول اولدى . (۱۲۵۸) ده ارتحال ايله دى . (شرح النموذج العلوم)، (رسالة الحجة فى المنطق) اسملرنده آثار فاضلانله لرى وفنون شتى به دائر برخيلى تعليقاتى وارددر .

كاتب مصطفى افندى «كرد زاده»

فضالان بر ذات اولوب (عينتاب) ليدر . (۱۲۷۹) تاريخنده مملكتنده ارتحال ايده رك (طوپالاق طاشى) دينلن محله دفن ايدلى .
(ملتقى البحار) ده دوت جلد (اتخاب الفقهاء) اسمنده بر شرحى واردركه اسمى تاريخ تأليفى ميبندر . فتاواى عبدالرحيمك نقولنى جمع و ترتيب ايله مش؛ برده فضائل جهاد حقنده (جهاديه) اسمنده بر رساله يازمشدر . آنارى غير مطبوعدر .

کور دوسلی حاجی ضلیل افندی

فضلا دن بر ذات اولوب (کور دوس) ك (قایا جق) ناحیه سندر . اقحصارده (حاجی عمر) افندیدن مقدمات علمی بعد التحصیل (قرق آغاچ) ده (یکن عثمان) افندینك رحله تدریسنده آلتی سنه بولندقدن صوکره (استانبول) ه عزیمتله مشهور «ویدینلی خواجه» مرحومك درسنه او طور مشایسه ده بر مدت صوکره معذرت وجودیه طولایسیله « قرق آغاچ » ه عودت و آنف الیابان (یکن عثمان) افندینك درسنه ملازمته اخذ اجازت ایله مشدر . بعده ترجمه حالی آتیده محرر « یا یاکوبلی » (حاجی احمد) افندینده ادبیات عربیه و فارسیه تحصیل ایله یوب (مثنوی شریف) ایله (مقامات حریری) یی اجمال ایله بهرك (قایا جق) ه عودتله (یکن عثمان) افندینك استاذی و دایسی اولان آتی الترجمه (قرق آغاچلی) (بویوك حاجی سلیمان) افندیدن ده اجازت آلمشدر . او صره ده (کور دوس) دن وقوع بولان آرزوی عمومی اوزرینه اورایه کلهرك تأهل ایتمش و (اوزون چام) مدرسه سنه یکریمی حجره داها علاوه ایله وفاته قدر بش دفعه اجازت ویرمه موفق اولمشدر . (۱۲۹۱) ده ارتحال آخرت ایدهرك قصبه نك غربنده بولتان (شهیدلر) نام دیگر (آغالر) قبرستانه دفن ایدلدی . (تصدیقات) اوزرینه بر حاشیه ایله علم قرائتدن (جزری) یی شرح و ایضاح ایتمش و (تلخیص) و (مرقات) متلرینك مباحث مهمه سنه دائر یازدینی تعلیقات هان سکز اون رساله تشکیل ایدهرك یوزلرجه صحیفه وجوده کتیر مشدر .

کریم افندی « ضرابه عبدالکریم افندی »

در سعادتده تحصیلی اكمال دن صوکره اوروپایه ده کیدهرك بر قاچ سنه مرورنده عودت ایله مشدی . علوم دینی و معارف شرقیه ایله السنه و ترقیات غربیه یه واقف بر فاضل حکیم اولوب (اماسیه) لیدر . اوروپادن عودتنده استانبولده تدریس و تألیف ایله مشغول اولدیلر . بعد العوده انکلکز کریم افندی شهرتیه بنام اولدی . آخر تدریسلری علوم نقلیه و فنون حاضریه تطبیق ایدهرك (تفسیر قاضی) اولمش ایدی . آثار مطبوعه عربیه سی : (میزان العدل فی المنطق و حاشیه) ، (جامع الحقایق - شرح هدایه) ، (حاشیه سیلکوتی علی التصویات) در . ترکیه سی : (زبدۀ علم صرف و شرح امثله) ، (رساله قضا و قدر) ، (رساله حرکت زمان) ، (رساله روح) ، (قصه سلامان واپسال) اولوب اکبر مؤلفاتی ناتمام قالان (ابن سینا) نك (شفا) نامنده اثر حکمی سنك شرحیدر .

وفاتی (۱۳۰۳) ده مرقدی (فاتح) جامع شریفی حظیره سنده در . زمانزده وجودیله افتخار اولونور علمادن ایدی .

(۵)

لطفی « مهر » صاری لطفی

علوم عربیه ده متبحر وفنون ریاضیه ده متمیز حکیم بر ذات اولوب (توقات) لیدر. علوم عربیه و ادبیه نی سنان باشادن فنون ریاضیه نی علی قوشجیدن تعلم ایله مشدر. سلطان یازید ثانی به فوق الغایه تقربی رقیلرینک بالخاصه باشده خطیب زاده اولمق اوزره (عذاری) وسائر کبی همپاسنک بادی حسدی اولدیغندن بوانصافسز حسودلرک حضور شاهانه ده ملانک الحادینه دائر ایتدکری شهادت غرضکارانه لری اوزرینه هر فصلسه (۹۰۰) تاریخنده آت میداننده اعدام اولوندی . بو حاله بالخاصه علم و فن نامه تأسف اولونور . (خلاف واقع بود)، (ولقدمات شهیدا)، (تلف نفس نفیس) ترکیلری تاریخ شهادتیدر. شرح مطالعه، سید شریفک شرح مفتاحه حاشیه سی و اقسام علومدن یوز قدرینک موضوعاتی معرف (موضوعات) رساله سیله مشارالیه سید شریفه بحث موضوعده یدی اسئله ترتیب ایده رک (السبع الشداد) عنوانیه توسیم ایتدیکی اسئله سی اولدینی کبی (حاشیه علی شرح عقائد نسفیه)، (رساله فی تحقیق الایمان)، (رساله فی علم الاداب)، (المطالب الالهیه) اسملرنده دیگر اثرلریله برخیلی تعلیقاتی ده واردر . بخاری شریفه بر مقدار شرحی اولدیغنی و (۵۸۱) ده وفات ایدن ابی بکر عبدالله بغدادی نک (فرج بعد الشدة) نام کتابی ده ترجمه ایتدیکنی دولکر زاده محمد چلبی دن نقلاً ترجمه حالنی یازان حالت بک مرحوم یازیور . تربه سی جوار ایوبده یادود اسکله سی یاننده دفتر دار محمود چلبی مسجدی قربنده در. علامه روم ابن کمال حلقه تدریسنده یتیشنلرک اک مشهورلرننددر . مفصل ترجمه حالی (۱۲۹۰) تاریخنده حالت بک مرحوم طرفندن یازیله رق طبع ایدلمش اولدینی کبی وقتبله (دولاب) اسمنده کی رساله موقوتیه ده درج ونقل اولونمشدی .

اشعارندن :

اولدرمه نجه مهرو وفا ايله مم ديمش
كر ايلر ايسه مهرو وفا اولدرك نى

لى محمد افندى « حافظ »

فضلاذن معلوماتى واسع بر ذاتدر . (۱۱۶۶) ده ارتحال ايله دى . (لب التفاسير فى معرفة اسباب النزول والتفسير) اسمنده برتفسيرى ، اراده جزئيه تحقيقنه دائر رساله سى واردر . (شفاء شريف) ، (مشارق شريف) ايله (وقايه) و (مستطرف) دى ده ترجمه ايله مشدر . آثارى مطبوع دكلدر .
(اسنى التحف فى ترجمة المستطرف) اسمنده كى ترجمه نى سلطان محمود اول زماننده بشير آغانك التماسيله يامشدر كه نفيس يازيلى بر نسخه سى (نور عثمانيه) كتبخانه سنده واردر .

لطف الله به محمد ار ضرمدى

علماء اعلامدن بر ذات اولوب (كوكسى كور) شهرتيله بنام ايدى . (۱۲۰۲) ده حلب ده ارتحال ايله دى . آثارى : (معارج النور فى شرح اسماء حسنى) ، (اختصار المواقف) ، (المطالب الموعوده والمكاسب المحسوده) در . بونلردن باشقه (۱۱۹۷) تاريخنده تأليف ايتديكى (راموز التحرير والتفسير) اسمنده منقح بر جلد تفسيرى واردر . بر نسخه سى (غلظه) مولويخانه سى كتبخانه سنده موجوددر .

ليبب عبدالغفور آمرى

زمره مؤلفيندن بر ذات اولوب (ديار بكر) ليدر . (۱۱۸۲) تاريخنده مملكشنده ارتحال ايله رك (روم قپوسى) خارجنده دفن ايدلدى . آثارى : (رساله من الاصول) ، (رساله من السياسة) ، (تملقات على الينصاوى) ، (ديوان اشعار) .

(م)

محمد به احمد به عبدالعزیز قونوی

فقهاء مشهوره دن فاضل برذات اولوب (ابن الربوه) شهرتيله معروفدر . اكمال تحصيل
ايجون شام شريفه رحلت ايله مشدی . (۷۶۴) تاريخنده بوراده وفات ايله دی .
آثاری :

(الدر النظیم المنیر فی حل اشکال الجامع الکبیر ، شرح منار ، اختصار المنار المسمى بقدس
الاسرار ، شرح فرائض سراجیه) در .

مصطفی به محمد آنقره وی

علمای عثمانیه نك قدما سندن برذاتدر . شهزاده سلیمان پاشا نامه برجلد کیر اوزره تورکجه
یازدینی مقدمه سنده مندرج اولان (سورة ملك) تفسیری تاریخ لسان عثمانی نقطه سندن ده
حائز اهمیتدر . برده (موعظه ، فضائل شهر ثلاثه معجزات فضیلت صلوة و حکایات لطیفه
عن الاسلاف) دن باحث تورکجه (حلوات الحین) اسمنده دیگر برائی دها و اردر که هرا یکی سی ده
کتبخانه عمومیده موجوددر .

موسی به حاجی حسین ایزنیفی

دینی و اخلاقی اک مهم آثار اسلامیه دن برقاچ دانه سنی عثمانلی لسانه نقل و ترجمه به بذل
همتندن طولانی منسوب اولدینی عثمانلی قوم و لسانه پک یویوک خدمت ایدن فاضل و متفکر
برذات اولوب (ایزنیک) لیدر . تحصیلنی جدی بر صورتده اكمالدن صوکره تألیف آثار ايله
امرار اوقات ایدره ک (۸۳۳) تاریخنده مملکتنده ارتحال ايله دی . ایوم روم محله سی اورتاسنده
قالان تربه مخصوصه سنده مدفوندر . آثارندن منتسب طریقت اولدینی و بومناستله لسان تصوفده
آشنا بولوندینی آکلا شیلیور . فقط مع التأسف حیات عرفانیه و علمیه سنه دائر مفصل بر قیده
دسترس اولونه مامشدر .

آناندن کوريله بيلنلری بروجہ آتیدر :

- (۱) — انفس الجواهر : مفسر مشہور (خازن بغدادی) نك (لباب فی معانی التزیل) اسمندہ کی مشہور و مطبوع تفسیرینك ترجمہ سیدرکہ برر نسخہ سی (اندرون ہایون) دہ (روان اوطہ سی) ایلہ (بروسہ) دہ (جامع کبیر) کتبخانہ سندہ موجوددر .
 - (۲) — ترجمہ تفسیر ابی الیث : فقیہ مشہور (ابی الیث سمرقندی) نك تفسیر مشہورینك ترجمہ سی اولوب برنسخہ سی (روان اوطہ سی) کتبخانہ سندہ موجوددر .
 - (۳) — ترجمہ فصل الخطاب : سادات نقشیہ دن (خواجہ پارسا) حضر تلرینك تصوف و اخلاق دن باحث فارسی عبارتہ اولان اثر معروفك ترجمہ سیدرکہ نسخہ لری استانبول کتبخانہ لرندن برقاچندہ وارددر .
 - بوترجمہ نك (دمیر طاش پاشا زادہ اومور) بلك التماسیلہ میدانہ کلدیکی مقدمہ سندہ مذکوردر .
 - (۴) — حصن الحصین فی منہج الدین : ادعیہ و موعظہ دن مشہور (حصن الحصین) ك ترجمہ سیدرکہ برنسخہ سی (بشکطاش) در اعزہ کرامدن یحیی افندی کتبخانہ سندہ وارددر مقدمہ سندہ (امیر سلطان محمد) نامنہ ترجمہ ایدلدیکی محرردر .
- بوترجمہ نك مقدمہ سندہ کی منظومہ دن :

واجبدر بزہ حمد حق ابتدا
کہ آنك کلامنہ اولہ اقتدا

زیرا ابتز اولور قالیر فایم
چو حمدیلہ اولمایہ اصل کلام

- (۵) — زادالعباد : (ابوبکر بن محمد السیلائی) نك تصوف دن فارسی عبارتہ (نجات الذاکرین) اسمندہ کی اثرینك ترجمہ سی اولوب برنسخہ سی (بانچہ قیوسندہ) کی حمدیلہ کتبخانہ سندہ وارددر . بوائزك (جاندارلی) حفیدی (محمد بن ابراہیم پاشا) التماسیلہ میدانہ کلدیکی مقدمہ سندہ مندرجدر .
- (۶) — منہ الرافدین : علم اخلاق دن آچیق تورکچہ برلسانہ یازلمش بویونجك برجلد اوزدر مرتب قیمتلی براتردر . بوائز اصل موضوعیلہ برابر قدیمی طولایسیلہ تاریخ لسان عثمانی نقطہ سندن دہ اہمیتی حائزدر . برر نسخہ سی (کتبخانہ عمومی) ایلہ (نور عثمانی) و (مناسقہ) کتبخانہ لرندہ وارددر .

محمد شاه فناری

مولانا فناری نك مخدوم فضائل موسوی اولوب دیگر برادرلری کی (الولد صنوبیه) سرینه مظهر افاضلنددر. وفاتی (۸۳۰)، مرقدی پدر عالیلری یاننده در. اون سکنز یاشنده ایکن ادرنه ده کی مدرسه سلطانیه به بالفعل وبلاستحقاق مدرس اولمشلر ایدی. مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب بروجہ آتیدر: (حاشیه تفسیر فاتحه)، (شرح رساله اثبات واجب للدوانی)، (رساله فی ایمان ابوی النبی صلعم)، (حاشیه فصول بدایع) (شرح اساس الصرف)، (حاشیه اوائل مواقف)، (حاشیه شرح طوالع اصفهانی)، (شرح نمودج العلوم)، (حاشیه علی شرح فرائض سراجیه)، (کتاب ادعیه)، (حاشیه علی شرح وقایه) وسائر در.

محمود بن قاضی مانیاس

سلطان مراد ثانی دوری فضلاسندن اولوب تولدی (مانیاس) ده نشاتی (اسکوب) ده در. ادرنه ده مدرس ایکن وفات ایله دی. مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب (حاشیه شرح عقائد)، (شرح کلستان سعدی) ایله غرائب تواریخ و حیوانات ونیر نیجاتدن باحث اولان (الغرائب والعجائب) اسمنده کی اثرندن عبارتدر. برده اون ایکی مقاله اوزره تورکجه (عجب العجائب) اسمنده بر اثری ده واردر که بر نسخه سی حکیم اوغلونده موجوددر.

موسی افندی «موسی به عفا به مرسل الایمینی التیره وی»

مؤلفین کرامدن بر ذات اولوب خلصی (قدسی) در. خط دستیله محرر بر نسخه سی فاتح کتبخانه سنده موجود اولان (فوائد القلوب) اسمنده کی علم حدیثدن (مصاییح) شرحک مؤلفیدر. بومفصل شرحدن باشقه برده مختصر بر شرح یازدیغنی مقدمه ده (فوائد القلوب) ی ده (مصر) ده (مدرسه شیخو) ده (۷۹۵) تاریخنده اکیال ایتدیکنی خاتمه ده بیان ایدیور. (۸۸۰) تاریخنده (ابن القصاع) چاناقچی جامعنده امام ایکن (مشکوة الانوار فی لطائف الآثار) اسمنده اثر یازان (مصالح الدین مصطفی بن محمد التیره وی ثم الایدینی ده) تیره دن نشأت ایدن فضلا دندر.

محمد محی الدین نیکساری «محمد به ابراهیم»

فضلا و ریاضیوندن اولوب علوم عربیه و دینیه بی حسام الدین توقادی، یوسف بالی قناری و ملا یکان کبی اساتذہ دن، فنون ریاضیه بی ده قاضی زاده رومی شاگرد لرندن (فتح الله شیروانی) دن تحصیل ایله دی . بایزید ثانی نك دعوتی اوزرینه استانبوله کله رك وعظ و تدریس ایله امرار حیات ایتدی . (۹۰۱) ده وفات ایده رك (شیخ وفا) قربنه دفن اولوندی . آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر : (تعلیقات علی تفسیر بیضاوی) ، (تفسیر سورة دخان) ، (حاشیه ایضاح فی المعانی المسمی بایشاح) ، (تورکجه تفسیر سورة اخلاص) ، (حاشیه صدر الشریعه) ، (حاشیه علی شرح عقائد نسفیه) ، (حاشیه شرح وقایه) ، (شرح قصیده الامالی) در . فنون ریاضیه ده دائر یازدیغی آثاردن برنسخه سی آیاصوفیه ده موجود (چغینی) حاشیه سیله قاضی زاده نك (فوائد خاصه) سنك شرحی کوروله ییلمشدر .

محمد الدین صامسولی

افاضلدن برذات اولوب سلطان سلیم اول طرفندن ادرنه قاضیلکنه تعیین ایدلمشدی . (۹۲۹) ده ادرنه ده متقاعداً وفات ایله دی . مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر : (حاشیه شرح تجرید) ، (حاشیه تنقیح الاصول) ، (حاشیه علی شرح مفتاح) ، (حاشیه تلویح للتفتازانی) و سائرہ در .

محمد شاه افندی

ترجمه سی سبق ایدن حاجی حسن زاده نك حفیددر . فاضل و مدقق برذات ایدی . بروسه ده مرادیه مدرسی ایکن (۹۳۹) ده وفات ایله دی . آثارینک اکثرینی تبیضه موفق اوله مامشدر که باشلوجه لری شونلردر : علم حدیثدن (شرح ثلاثیات بخاری) ، فقهدن (شرح مختصر قدوری) ایله (وقایه) طرزنده لکن ده ا جمعیتی بر متن و سائرہ در .

محمد به قاضی آیانلوغ

علم و عرفان ایله متحلی برذات اولوب زماننده (آیانلوغ چلیسی) شهرتیه بئلم ایدی . تحصیل (بروسه) ده افاضلدن (بالیکسر) لی (ملا یکان) مرحوم دندر . اکیال تحصیلدن صوکره (بروسه) مدارسنده تدریس ایله مشغول اولدیلر . (خواجه زاده بروسه وی) ، (الیاس

سینوی (کبی مشاهیر علما کنديسندن استفاده ايتمشلردر . [تفسير کبير] ی تلخیص ، [ابن ساعاتی] نك [مجمع] متنی شرح ابتدکی مثللو کتب متداوله نك اکثرينه ده تعلیقات یازمشدر . آثار مذکورده دن باخصوص [تلخیص] ك اهمیتی مستغنی* ایضاحدر . آثاری غیر مطبوعدر . برده هدایه شرحی اولدینی [قره باش زاده ازمیری] نك اثر تاریخیسند مندرجدر .

محی الدین محمد بن خطیب قاسم [خطیب قاسم ارغلو] ۸۶۶ هـ طبع

فاضل ، ادیب بر ذات اولوب آماسیه لیدر علوم متنوعه ده کی وقوف تامی مسلم انام ایدی استانبولده مدرس ایکن (۹۴۰) تاریخده وفات ایدرک جوار ایوب انصاری به دفن اولوندی اشعار عربیه سی ترکیه سندن ده روتلی وقوتلدر . مؤلفاتی : (حاشیه علی شرح فرائض للسید شریف) (حاشیه صدر الشریعه) و (موضوعات علوم) ه متعلق بر اثر . علامه زحشرینک محاضر اتدن (ربیع الابرار) فی (روض الاخبار) [۱] اسمیله تلخیص ایتمشدر (ابنه الاصطفا فی حق اباء المصطفی) اسمند بر اثری ده واردر آثاری غیر مطبوعدر .

محمد محی الدین رفائی :

فضلادن متصوف بر ذات اولوب (موعظه) لیدر تحصیلنی اکمالدن صکرا کوتاهیه و بروسه مدارسند تدریس ونشر علومه باشلادی بو آراق طریقته (زینیه) نك درسعاتده مدفون (شیخ وفاء قونوی) دن منشعب (وفایه) شعبه سنه انتساب ایتدی (۹۴۰) تاریخده (بروسه) ده وفات ایله یوب (زخیلر) نام محله دفن ایدلدی . آثاری بوجه آتیدر .

(۱) (تنویر الضحی) سوره والضحی تفسیریدر .

(۲) (تهذیب الکافیه) علم نخودن بر متن متین اولوب برده شرح تألیف ایلدی .

(۳) (تعلیقات علی حاشیه تجرید) سید شریفک حاشیه سنه داژدر .

(۴) (حاشیه شرح هدایه) ملا زاده نك هدایه شرحه داژ بر حاشیه اولوب بروسه لی

(خواجه زاده) نك ذیلی مقامده در .

(۵) (روض الازهار) قنون عیدیه ده داژ مباحث واعتراضانی حاوی براتدر .

(۶) (خزینة الفضائل وسکبه الافاضل . (۹۳۲) ده بروسه ده تألیف ایتمشدر .

[۱] ترجمه حالی شعرا فصلنده مذکور عاشق چلبی طرفندن لسان عثمانیه ترجمه اولونمشدر

(۷) (تفسیر آیة الکرسی) وجه معروف اوزره رساله تفسیردر .
برده بروسه لی خواجه زاده نک تهافته ده حاشیه سی اولدینی (قره باش زاده از میری) نک
اثرنده محرردر .

محمد به نجیب قره مصاری .

زمره مصنفیندن پرذات اولوب (قره حصار صاحب - آفیون قره حصار) لیدر (۹۰۶)
تاریخلرنده ارتحال ایلدی . آثاری غیر مطبوع اولوب باشلیجه سی بونلردر . (رونق التفسیر)
(جواهر المواعظ والاثار وزواهر النصایح والاثار) (خطابات المشایخ والكبراء) در . (۸۷۵) ده
مؤلف اولان (رونق التفسیر) ك بر نسخه سی کتبخانه عمومیده موجوددر .
علم حدیثدن (شرح راموز الاسرار المسمی بکنوز الانوار) صاحبی (عثمان بن علی) ده
قره حصاردن یتیشن فضلانددر .

مهی البیه محمد (فناری زاده) .

مولانا قنارینك حفیددر . پدر عالییری علی بن یوسف بالی ایله خطیب زاده و افضل زاده
کبی فضلادن اکمال تحصیل ایدرک قاضی عسکر اولمش ایدی . وفاتی (محیی دین اولدی عازم رحمته)
مصر اعنک دلالت ایتدیکی (۹۵۴) ده قبری حضرت ایوب جوارنده کوچوک امیر افندی قربنده در
مؤلفاتی . [ناتمام تفسیر شریف] [حاشیه علی شرح مفتاح] [تعلیقه علی صدر الشریعه
وهدایه] وسائر در . شعرده انتسابلری وارایدی . برقطه لری شویله در :

اوکرلر کرچه کیم صبر جمیلی : ولی صبرک دخی ارزانی خوشدر
دل محی دن اکسک اولسون درد : مسافر خانه نک مهمانی خوشدر

غلطه ده مسجد و مکتب بنا ایله دی . غلطه قاضی سی اولان برادر زاده لری عبدالباقی چلی ده
یاندنه مدفوندر .

مصطفی البیه مصطفی به زکریای قره مانلی

علمای اعلامدن بر ذاتدر . مصرده اکمال تحصیل ایدرک عودت ایلدی . (۸۰۹) تاریخنده

ارتحال ایتدی. آناری فقه‌دن (شرح هدایه) (حاشیه شرح مصباح) (شرح مقدمه ابی‌اللیث . .
المسمى بتوضیح) ایله نخودن (مصباح شرحی ضوء) اوزره مکمل بر حاشیه وسائر در .
بر نسخه‌سی بایزید ثانی جامعه‌ده کتبخانه‌ده موجود اولان علم عقائد ، عباداتدن باحث .
(تحف المعارف) صاحبی (جمال بن حاجی فقیه) و (خزینة الخواص) صاحبی (عبدالفتاح) افندیلرده .
(قره‌مان) دن یتیشن فضلا وادب‌اندز .

محمد افندی

درسعادته محمود پاشا امامک مخدومی اولوب فضالان بر ذات در بر آراق امامیه مفتیسی .
اولمش ایدی (۹۷۳) ده استانبوله ارتحال ایله‌دی اوق میداننده مدفوندر . عربی وفارسی لسانلرنده .
انشاد شعره مقتدر ایدی . (بیضاوی به حاشیه) سی ایله (کافیه) (مصباح) (عوامل) ترجمه‌لری .
واردر آناری غیر مطبوعدر .

محمود به سلیمان کفندی

سلطان سلیمان قانونی دورنده استانبوله کلهرک تفیض ایله‌ین بر فاضلدر عربی‌المبارک .
وغیر مطبوع (کتاب اعلام‌الاخیار من فقهاء مذهب‌التعمان‌المختار) اسنده کی اثری علمای
حنفیه‌نک تراجم احوالیه بعض انارک اسامی وپارچه‌لرینی جامعدرکه تراجم احوال ایله مشغول
ذواته و اوقوتدینی کتب فقهیه‌نک مؤلف‌لرینی ده بیلمک ایسته‌ین علمایه لزوملی ومفصل دینله‌جک
درجه‌ده اثرلردن اولوب ساده‌جه (کتاب) اسمیله‌ده مذکوردر لسان عربیده کاتب وشاعر
ایدی . کتابدن باشقه بعض رسائل وتعلیقاتی ده واردر (۹۹۷) تاریخنده استانبوله وفات ایلدی .

مصطفی افندی «خواجه‌کی زاده»

موالیدن فاضل بر ذات اولوب بهشتی رمضان افندی‌نک کریمه‌زاده‌سیدر . (مدینه‌منوره) ،
مولویتدن صکره (۹۹۸) ده استانبوله ارتحال ایتدی . ایوبده مدفوندر . صلوٰة مفروضه
ادعیه‌سنه متعلق بر رساله‌سیله (کلمات چهار یارکزین) و (صد کله امام علی) به شرح‌لری .

وارد. اناری غیر مطبوعدر (۹۸۸) تاریخده ادرنده ایکن کتب منزله دن باحث عربی العبارہ
تألیف ابتدکی (مطالب العالیہ) اسمندہ کی اثرینی مؤخرأ تورکجه ترجمہ وشرح ایتمشدر .
امام (فخر رازی) نک علم کلامدن اولان (مطالب عالیہ) سی باشقه در .

منشی

« محمد به برالدبه منشی »

السنة ثلثة ادبیاتنه واقف علما وادبادن برذات اولوب (مغیسا - صاروخان) سنجانی
ملحقاندن (آق حصار) لیدر. تحصیل ابتدائینی وطنیلہ (مغیسا) ده بعدالاکمال (استانبول) .
کله رک فضلا دن (ابوالیث علیسی) و (جعفر) افندیلردن اخذ اجازہ یه نائیلته سالک قضایه
سالک اولدی . وبومسلکده کی خدماتنک قسم اعظمی دیار مصریه ده کچیدی . بواننده تألیفنه
موفق اولدینی تفسیر شریفی سلطان مراد ثالثه تقدیم ایدرک آرزوسی وجهله شیخ الحرم نبوی
خدمتیلہ بکام اولدی . الی اخرالعمر بو خدمت جلیله ایله امرار اوقات ایلوب (۱۰۰۰) تاریخده
ارتحال ایدرک (بقیع) دینان مقابر صالحینه دفن ایدلدی . طریقت نقشبندی دن ده مستخلف
ایدی . مؤلفاتی غیر مطبوع اولوب استانبول کتبخانه لرنده کوروله بیلنلری بروجہ آتی در :

(۱) (تفسیر شریف) : (تنزیل التنزیل) و (تفسیر منشی) شهرتیلہ بنام در . نسخه لری
ازجمله آیاصوفیه ونور عثمانی کتبخانه لرنده وارد .

(۲) (شرح منظومه جزری) : ائمه قرائت اکا برندن امام (جزری) نک مشهور منظومه سنک
شرحیدر . وفا محله سنده کی عاطف افندی کتبخانه سنده موجوددر .

(۳) (رسالة فی التعریب)

(۴) (سوابغ التوابغ)

(۵) (رسالة الاضداد)

(۶) (رسالة فی الالفاظ الی وضعت علی صیغة الجمع)

(۷) (شرح مقامات حریری)

(۸) (شرح قصیده برنه)

(۹) (اصول تقریب من القرائة)

کذا عاطف افندی
کتبخانه سنده

- (۱۰) (لغتچہ معربات صریبہ)
(۱۱) (مثنی و مثلث در لغت فارسی :) ۷۷۵ کلمات فارسیہ نک شرح و توضیحہ دائرہ مهم
بر اثر لغویدر .
(۱۲) قلمیہ
(۱۳) الدر المنصود فی الخبر المورد - ترجمہ حدیث اربعین
(۱۴) روضۃ الجناس : مثنی و مثلثی جامع و صنایع کلامیہ دن (صنعت جناس) ی مین بر
اثر لغوی و ادیبدر .

محرم افندی

مؤلفیندن بر ذات اولوب (زیله) لیدر . مشایخ فصلندہ مذکور شیخ شمس الدین سیواسی نک .
بو یوک برادریدر . اکابر خلوتیہ دن عبد المجید شیر وانی دن مستخلفدر (۱۰۰۰) تاریخندہ .
(زیله) ده ارتحال ایله دی . آثارینک مشهوری نخودن جامی یعنی « فوائد ضیائیہ »
حاشیہ سیدرکه عبارہ سی سهل اولدیغندن طلبہ نک اضاعه وقتنی موجب اولماز بو حاشیہ نک جلد
ثانیسی « عباده ایوبی » طرفندن اکمال ایدلمشدر .
(هدیة الصعلوک فی شرح تحفة الملوك) و (تلخیص المفتاح من المعانی والبیان) اسمارندہ .
باشقه رسائلی ده واردر . مولانا (عبدالرحمن جامی) نک مناقب اولیادن باحث فارسی عبارہ
مشهور (نفحات الانس) فی ده لسان عربی یه نقل و ترجمہ ایله مشدر . [مطبوع ترجمہ (لامعی)
چلبی نکدر] آثارندن یالکز (جامی) حاشیہ سی مطبوعدر . برده عربی عبارہ (مناقب الاثمة
الثله علی مذهب اهل السنة والجماعة) اسمندہ بر اثری ، پدری (محمد بن حاجی الیاس) کده فارسی
لغتی واردر که بر نسخہ سی کتبخانہ عمومی ده موجوددر . (هدیہ) نک خط دستیله محرر نسخہ سی
نور عثمانیہ کتبخانہ سندہ در .
مولانا جامی نک عربی عبارہ کافیہ شرحندن باشقه برده فارسی عبارہ ودها مفصل بر کافیہ
شرحی واردر که یازمه بر نسخہ سی سلائیکده نعمان پاشا درکاهی کتبخانہ سندہ منظور عاجزی
اولدی . علماء عثمانیہ دن (خضر بن الیاس کومولجہ وی) نکده (اسئله القطیہ) اسمندہ .
بر کافیہ شرحی واردر .

محمد معروف افندی

قضاتدن و عرفای شعرادن برذات اولوب (طربزون) لیدر. مصر ملاسی ایکن (استقامت) کله سنک دلالتی اولان (۱۰۰۲) تاریخنده وفات ایدرک (قرافه کبری) قبرستانده (عمر ابن الفارض) حضرتلرینک قربنه دفن ایدلدی آثارینک باشلیجه سی سادات نقشبندیه نك سلوك و تراجم احوالندن باحث اولوب از میر قاضیسی ایکن ترجمه ایتدیکی مطبوع (رشحات عین الحیات) ترجمه سیدر. (قصیده برئه) یه ده ترجمه مکمل شرحی واردر. مسلك قدیم تصوفه منتسب ایدی.

یارب بو کوکل کوزینی بینا ایله مرآت دلی پاک و مجلا ایله
ذکر کله سنک شکرک ایدوب ورد زبان دل بلبلی حمدکه کویا ایله

میر احمد شمس الدین قره باغی

فضلادن برذات اولوب اکمال تحصیلدن صوکره استانبوله کله رک قاضی عسکر اولمش ایدی .
(۱۰۰۹) ده ارتحال ایله دی . وفاده مدفوندر .

مؤلفاتی :

(حاشیه بیضاوی) ایله (تلویح ، هدایه ، مواقف ، مفتاح) . اولان تعلیقاتدن عبارتدر .

میرزا ابراهیم احمد افندی

فضلادن شهری برذاتدر . (۱۰۳۰) تاریخنده ارتحال ایله دی . آثاری غیرمطبوع اولوب
بروجه آتیدر :

(حاشیه درر ، شرح شافیه ، حاشیه علی شرح التلخیص ، جامع المتفرقات من فوائد الورقات ،
کفایة الرفاة الی غرف الورقات ، تحریر الملحقات والتقاریر المحققات) در .

محمد احمد افندی « شیخ الاسلام »

مورخین فصلنده مذکور خواجه سعدالدین افندینک مخدومیدر . (۱۰۳۴) تاریخنده
ارتحال ایدرک پدری یاننه دفن ایدلدی . السنه ثلاثه ده اشعاری واردر .

آثاری :

(فضائل جمعه ، تخمیس قصیده بره ، کل خندان - ترجمه کلسستان ، ذیل تاج التواریخ منظوم ترجمه شمائل) و سائر در .

(فضائل) حمیدیه ، (کل خندان) نور عثمانی ده و (منظوم ترجمه شمائل) ده ابراهیم پاشا کتبخانه لرنده واردر .

محمد امین به صدرالدین شیروانی

فاضل ابن فاضل برذات اولوب علماً تکملی استانبولده در . (۱۰۳۶) تاریخنده وفات ایدره رك وصیتی اوزره اسکداره دفن ایدلدی . (۵۴) فندن باحث سلطان احمد اول نامه تألیف ایتدیکی (فوائد خاقانیه) ایله (تفسیر سوره فتح ، حاشیه شرح شمسیه ، تعلیقات علی تفسیر بیضاوی ، شرح قواعدالعقائد للغزالی، رساله فی تحقیق المبدأ والمعاد) و سائر کبی آثاری واردر .

پدر عالیلری صدرالدین شیروانی نکه ده (الحکمة المتعالية) و سائر کبی آثار فاضلانلری واردر .

مصطفی انسی « شیخ الاسلام »

فضلا دن برذات اولوب (بولی) دندر . (۱۰۸۴) ده هجدن عودتنده (مصر) ده ارتحال ایتدی .

آثاری : (شرح کنز الدقایق ، حاشیه شرح اشکال التأسيس) ایله فنون متداوله یه تعلیقات در

مصطفی به فیرالدین

فضلا وادبادن برذاتدر . فقهیدن مشهور (اشباه ونظائر) ی (تنویرالاذهان والضمائر) اسمیله شرح ایدره رك سلطان احمد اوله تقدیم ایتدی که (حمیدیه) کتبخانه سنده واردر . خط دستیله محرر نسخه سی ده اسعد افندی کتبخانه سنده در .

برده (۱۰۱۱) تاریخنده (حسین خوارزمی) نك (نصیحت نامه شاهی) سنی ۱۲ باب اوزره
ترجمه ایدرهك (ارشاد العاشقین) تسمیه ایتشدرد .
شیخ (محمد قزوینی) نك (مناقب مشایخ نقشیه) سنی ده ترجمه ایتشدردكه برنسخه‌سی
(خمسرو پاشا) کتبخانه‌سنده در .

محمد بروسروی «مصنف»

فضلاذن برذات اولوب علم فقهیدن (تنویر الابصار) . (تبصیر الانوار) اسمیله یازدینی شرح
ایله اثبات فضیلت ایله‌مشدر .
بوشرحك مقدمه‌سندن ترجمه‌حالی مشایخ فصلنده مذکور (افتاده زاده قطب ابراهیم
افندی) یم منتسب اولدینی آکلاشیلدور . بواژك برنسخه‌سی طرف عاجزیدن بروسه‌ده جامع
کیر کتبخانه‌سنه اهدا قیلنمشدر .
(۱۰۸۸) تاریخنده وفات ایله‌دی پونار باشی حظیره‌سنده قلندرخانه یقیننده مدفوندر .
(۱۰۸۶) ده (بابای عتیق - بابا اسکی) ده وفات ایدن (قهستانی) شارحی (الهی زاده محمد
افندی) ده بروسته‌دن یتیشن علما‌دندر .

محمد یوسف افندی «اسیری محمد افندی»

علماء شعرادن برذات اولوب فی‌الاصل (آناطولی) دندر . اکمال تحصیلدن صوکره اختیار
سیاحت ایتدیکی ائاده صلیبونه اسیر اولمشدی . بعدالحلاص (آغریبوز) آطه‌سنده‌کی (قزبل
حصار) ده اختیار اقامت ایله‌دی و (۱۰۰۰) تاریخنده دوغرو بوراده ارتحال ایتدی .
(مجامع الجواهر) اسمنده برائریله تورکجه (محمدیه) شرحی واردردكه برنسخه‌سی نور عثمانیه
کتبخانه‌سنده واردرد .
اسارتی زماننده‌کی سرگذشتی سلك نظامه چکمشدی .

مصطفی به‌عمر اسکنداری

بین‌العلماء (جلب) شهرتیه بنام شهری برفاضلدر . سلیمانیه مدرسی ایکن درسعادتده

(۱۰۹۳) تاریخچه وفات ابتدی . طوب قابی خارجنده قاضی زاده محمد افتدی یانسه دفن ایدلدی .
مؤلفاتی :

(شرح مسلم، رساله فی علم القرائة ، رساله فی علم النحو ، شرح ملتقى ، تعليقات علی الجامی ، رساله فی الاشکال الاربعة من المنطق ، تنویر الازهان والضائر فی شرح الاشباه والنظائر) در. علم حدیثدن (مسلم) شرحی آثارینک اک مهمیدر .

محمد امین افندی « شیخ الاسلام »

مشهور فتاوی صاحبی فاضل برذات اولوب آنقره لیدر . (تنویر) . حاشیه مفصله سی واردر . (۱۰۹۸) ده درسغادته ارتحال ایده رک سلطان سلیم جوارنده (قوغه جی ده ده) قربنه دفن ایدلدی .
تألیفات : تاریخچه وفات ابتدی ، حاشیه مفصله سی

محمد به احمد به ابراهیم به سر الطیب

علمادن برذات اولوب (استانبول) ده تدریس ایله امرار حیات ایله دی . آتی ده کی آناری قلیج علی پاشا کتبخانه سنده کورولدی :
برهان — ترجمه طریقت محمدیه زلف یات ۵۲۲ نومردن ، سخنر دیباچه ک صیاقه
درة البرهانیة (عقائدن) معلومات لور در
ترجمه منیه المصلی
برنجی اثرینی (۱۰۷۵) ده اکال ایتشدرد .

منیری بلغراد

علماء کرامدن برذات اولوب بوسنه لیدر . (بلغراد) ده اختیار اقامتله نشر علوم ایله دی .
(تحفة النصیحة ، سبل الهدی ، مناقب المتقین) ناملرنده کی تألیفله اقالیم سبعة واحواله دأثر (سبعیات) اسمنده جغرافیای قدیمه عائد برآثری واردر .
سلطان احمد اول دوری اواخرنده (بلغراد) ده وفات ایله دی جهله متصوفه دن بعضیلرینک

احوالی کوروبده بوطائفه علیه‌نک عمومی حقنده سوء ظن اولونماسی موافق عقل وانصاف اولهمیه‌جغه دائر عزیز محمود هدائی وحسین لامکانی حضراتنک بوذاته مکتوبلری وارد .
(۱۰۲۹) تاریخنده درسعادته وفات ایدن (علی) افندی‌ده (بلغراد) دن یتیشن فضلاذندر . بوذاتک (شرح سراجیه ملا) یه خاشیه‌سی و فرائضده مستقل متنی واردر .

موستاری محمود افندی

فضلاذن وزمره قضاتدن برذاذندر . حلب قاضیسی ایکن (۱۰۹۹) تاریخنده ارتحال ایله‌دی .
آثاری :

(شرح عروض اندلسی ، شرح ملا جامی الی منصوبات ، بدیعه من البدیع) وسائر در .
(فتاوی احمدیه) صاحبی (احمد) افندی‌ده موستاردن یتیشن فضلاذندر .

مصلح‌الدین موسی افندی « شیخ محمد زاده »

مقدمات علومی کوردکدن صوکره بلاد عرب وعجمه سیاحتله عودتنده افضل زاده‌دن تکمیل نسخ ایله‌دی . بعده مملکتی اولان آماسیه‌یه عودتله سلطان بایزید ثانی کتبخانه‌سره حافظ کتب تعیین اولوندی .
وفاتی :

[۹۳۶]ده ارتحال ایتدی . اواخر عمرنده مسلک قویم تصوفه سالک اولمش ایدی . الزم مسائل فقهیه‌یی جامع‌اولق اوزره اون‌عدد فتاوی مقبوله‌دن جمع وترتینه بذل همت ایله‌دیکی (مخزن‌الفقه) نامنده‌کی اثرینی مؤخرأ مفصل برصورتده شرح ایله‌مشدر هرایکیسی‌ده غیر مطبوعدر . سلطان (محمد بن بایزید) خان معاصری اولوب علم اخلاقدن تورکجه (مرآت الملوك) مؤلفی کوموشلی زاده (احمد حسام‌الدین) افندی‌ده (آماسیه) دن یتیشن فضلاذندر .

محمد بن عبدالرسول برزنجی

فحول علمادن برذات اولوب (سلیمانیه) لیدر . (۱۱۰۳) تاریخنده مجاور بولوندینی

(مدینه منوره) ده ارتحال ایله دی . (قدح الزند فی رد جهالات اهل سرمند) و (الاشاعة فی اشراط الساعة) اسمبلنده آثاری واردر . یاووز سلطان سلیم معاصری اولان شیخ مکی شهرتیه بنام سادات برزنجیه دن شیخ (محمد بن مظفر) ک سلطان مشارالیهک امریه تألیف ایتدیکی فارسی عبارت (الجانب الغربی فی حل مشکلات ابن عربی) سنی ده تعریب ایله مشدرکه برنسخه سی راغب پاشا کتبخانه سنده موجوددر .

محمد بن احمد العمادی

فضلا دن برذات اولوب (۱۱۲۰) تاریخده (چورلو) لو علی پاشا نامه عربجه (عمدة العالمین لمرضاة رب العالمین) ایله سلطان احمد ثالث نامه (کواکب الانوار المحمدية فی اسرار المعجزات المحمدية) اسمنده تورکجه برائری ده واردر که هرایکسی ده (چورلو) لو کتبخانه سنده موجوددر .

منتشی راده عبدالرحیم افندی (شیخ الاسلام)

فقهان دن برذات اولوب (بروسه) لیدر . (۱۱۲۸) ده (ادرنه) ده ارتحال ایتدی (زهرمار) مسجدی حظیره سنده مدفوندر . نامه مضاف فتاوا سی مطبوع و مشهوردر . (جريدة الفرائض) (تعليقات علی الیضاوی) و ساثره کی غیر مطبوع رسائل و حواشی سی ده واردر .

محمد اسکداری (شیخ)

فقهان دن برذات اولوب اسکداری شیخ اسعد افندینک مخدومیدر . مدینه منوره مفتیسی ایکن (۱۱۴۳) ده ارتحال ایله دی (بقیع) قبرستانده مدفوندر (رساله فی تحریر النصاب الشرعی من الدنانیر و الدرهم) و ساثره کی آثاری واردر . (۱۱۸۳) ده وفات ایدر که پدری یانه دفن ایدیلن عبدالمحسن افندی نکهده فضلا دن برذات اولدیغنه پدرینه خلف اوله رق مفتی بلده اولماسی دلیلدر .

مسنمی راده عبده افندی

مؤلفیندن برذات اولوب شهریدر . (۱۱۴۸) تاریخده وفات ایلدی فاتح جوارنده کی نشانچی جامع شریفی قارشو سنده مدفوندر آثاری (کتاب المعیار لما فی تفسیر القاضی من الاخبار) و سورة

آثارندن باشند ایکسی بریده اولوق اوزره مطبوعدر. دیاربکرولایتی داخلنده (پالو) قصه‌لی (حامد بن الحاج عبدالفتاح) اقدینکده علم قرائندن (زیده‌العرفان) اسمنده مطبوع عربی‌العباره بر اثری واردر. علم تجوید متخصصلرندن شعبان اقدینکده (تجوید) رساله‌سی موجوددر. مشهورقره‌باش تجویدی شرح‌ایدن استانبولده خواجه‌پاشامامی حسن اقدی‌ده قرادن برذاقدر. مرعشلی محمد بن یحیی اقدینکده (انقی) اسمیله (۱۳۱۱)ده تورکجه برتجوید رساله‌سی واردر.

محمد امین اسکدری

علوم عربیه‌نک اکثر شعباتنده بهره‌کلی صاحبی افاضلن برذات اولوب پیر عالی (عزیز محمود هدائی) حضرتلرینک کریمه زاده‌لری (سید عبدالحی) اقدینک مخدومیدر. سن فرقه دخولیه برابر زمانی فضلاسدن تلقی علومه ابتدار ایله شرکاسی آره‌سنده متمیز بر حالده اخذ اجازه مظهریتدن صوکره. علی‌الاصول تدریس علومه باشلادی. وآز زمانده انتشار ایدن صیت فضلنه بناء حلقه تدریسنه پک چوق طالین علم طویلانندی. واعطای احازه موفوق اوله‌رق تألیف آثار ایله مشغول ایکن (معدن الفضل والادب) ترکینک دلالتی اولان (۱۱۴۹) تاریخنده ارتحال ایله‌دی. (اسکدر) ده (بلبل دره‌سی) قبرستانده مدفوندر. طریقت جلوتیه انتساب ایله‌ده آیریمجه مستفیض اولمشلردر. کتابلریله متروکات علمیه‌سی (عتیق والدہ سلطان) مدرسی اولوب (امیر خواجه) دیمکه معروف (عبدالقادر) اقدی‌یه انتقال ایله‌مش؛ بوذاک وفاتیه‌ده والدہ مشارالیه جامع شریفی دولابنده حفظ ایدلمشدر. بوکتابلرک قسم اعظمی الیوم جامع شریفک قبله‌جهتده اوقاف نظارتی همتیه احیا ایدیلن کتبخانه‌ده محفوظدر. آثار فاضلانله‌ری اوتوزی متجاوز اولوب کوروله‌بیلنلری بروجہ آتیدر:

(۱) — قاضی بیضاوی‌نک فاتحه تفسیرینه حاشیه (خط دستیله محرر نسخه‌سی کتبخانه

مذکورده‌در).

» » »

(۲) — درر حاشیه‌سی

» » »

(۳) — منار شرحی نضرة النظار

» » »

(۴) — جلال دوانینک اثبات واجب رساله‌سی حاشیه‌سنه حاشیه

» » »

(۵) — قصیده نونیه شرحه حاشیه

» » »

(۶) — میرابوالفتحک آداب حاشیه‌سنه حاشیه

» » »

(۷) — عقائد عضدیه‌نک علم بحثه شرح

- (۸) — برکوی محمد افدینک آداب رساله‌سنه شرح (خط دست‌نویس کتبخانه مذکور در ده)
- (۹) — عصامک وضعیه شرحه حاشیه
- (۱۰) — اثبات تناهی الابعاد و بطلان تسلسله دأثر سؤال و جوابلی براهین خمس شرحی
- (۱۱) — عقائد نسفیه شرحه حاشیه
- (۱۲) — جهت وحدت رساله‌سی (مطبوعدر)
- (۱۳) — اجزای قضیه رساله‌سی
- (۱۴) — وحدت وجود رساله‌سی
- (۱۵) — عقائد نسفیه شرحه خیالی‌نک حاشیه‌سنه حاشیه
- (۱۶) — کافیه شرحی ملا جامی‌یه حاشیه
- (۱۷) — حیاتی حاشیه‌سنه تعلیقات
- (۱۸) — علم حسابدن بهائیه‌یه شرح
- (۱۹) — میرزا جانک اثبات واجب رساله‌سنه حاشیه
- (۲۰) — فناری حاشیه‌سی قره خلیل افندی‌یه حاشیه
- (۲۱) — نخودن عصامه حاشیه (مطبوعدر)
- (۲۲) — سید شریفک مطول حاشیه‌سنه حاشیه
- (۲۳) — مفهومات قضا یا رساله‌سی
- یونلردن باشقه علامه (عینی) مرحومک (۲۴) جلددن عبارت (عقدالجهان) اسمنده و تاریخ مشهورینک جلد اولی‌ده ترجمه ایتشدرکه خط دست‌نویس محرر نسخه‌سی الیوم اوتوز بشر بیک کتب متوعه‌یی حاوی اولان (یلدیز) کتبخانه‌سنده در .

مصطفای مریاری

اصحاب فضیلت و ابرازامتن بر ذات عالی اولوب بوسنه قطعه‌سنده (یویو) لقیله معرو و ایدی . سن فرقه وصولنده مقدمات علومی فضالان اولان پدری (یوسف) افدیدن بعد الته (۱۰۸۸) سنه‌سنده (استانبول) . کله‌رک اوعصرک بنام علماسندن وموالیدن صالح وتیره‌وی قر بکر و عرب زاده‌کی ذواتدن اکل تحصیل ایلدی . بو ائشاده یعنی (۱۱۰۴) تاریخنده مملکت مفتیسی حسن افدینک وقوع وفاته مبنی وطنداشترینک دعوت والتماس‌لرینه تبعاً (مستار مفتیلکنی قبول ایلوب مادام‌العمر تدریس وتالیف ایله بالاشتغال (۱۱۱۹) ده ارتحال ایده (مستار) ده‌کی مقابر مسلمینه دفن ایلدی . مفصلجه ترجمه حالی عربی‌الباره اولمق اوزر

قائم برادری اولان مدرسیندن (اویجاچ) لقیله ملقب ابراهیم اقدی طرفندن یازلمشدر که
بروجه آتی ایکی وفات مصرعلری اوترجه حالدن منقولدر :

قد انتقل ینابیع العلوم جمعاً |
ارتحل به شان الکمال | ۱۱۱۹

آثار فاضلانه لری :

- ۱ — مفتاح الحصول فی شرح مرآة الاصول .
- ۲ — رسالة فی علم الاداب المسمى بخلاصة الاداب (ایلك مؤلفاتی اولوب هر ایکسنی ده اکمال تحصیلنه قریب تألیف ایتمشدر .)
- ۳ — شرح الشمسیه فی المنطق المسمى بشرح الجديد .
- ۴ — شرح علی النموذج الزخشری فی النحو المسمى بفوائد العبدیه .
- ۵ — شرح علی قصیده اللامیه فی الکلام المسمى ببدر المعالی فی شرح الامالی .
- ۶ — حاشیه علی شرح قصیده اللامیه للفاضل قره باغی .
- ۷ — حاشیه علی شرح الرسالة العفدیة فی الوضع للفاضل عصام .
- ۸ — شرح علی المغنی فی الاصول المسمى بفتح الاسرار .
- ۹ — شرح علی منتخب فی الاصول المسمى بمنتخب الاصول .
- ۱۰ — شرح علی الرسالة النسفیة فی الفرائض .
- ۱۱ — رسالة فی الفرائض المسمى بلب الفرائض .
- ۱۲ — مجالس لطیفة فی الموعظة المسمى بنفائس المجالس .
- ۱۳ — شرح منظومه شاهدی المسمى بحله منظومه (۱۱۱۰ تاریخلی مؤلف خطیله محرر اولان نسخهی فضلاى عسکریه دن بغدادی اسماعیل پاشا حضر تلرینک کتبخانه لرنده در .)
- ۱۴ — شرح علی التهذیب فی المنطق والکلام للعلامة سعدالدین تفتازانی (آخر تالیفاتی اولوب ۱۱۱۸ ده مؤلفدر .)
- ۱۵ — شرح لب الفرائض (دیباچه سنده طقوز کونده تألیف ایتدیکنی بیان ایدیور .)
- ۱۶ — حاشیه علی شرح الاداب للفاضل مسعود رومی .
- ۱۷ — شرح علی رسالة السمرقندیة فی الاداب .
- ۱۸ — شرح کبیر علی رسالة خلاصة الاداب .
- ۱۹ — شرح صغیر علی رسالة خلاصة الاداب .
- ۲۰ — شرح علی الحنفیه فی الاداب .
- ۲۱ — حاشیه علی الفوائد المبری فی الاداب .

- ۲۲ — حاشیة على شرح العلامة في الاداب .
 ۲۳ — تطبیقات على حاشیة شيخ الاسلام الهروي على المختصر في المعاني .
 ۲۴ — شرح ايساغوجي في المنطق (آثارندن بالكز بواثری مطبوعدر) .
 ۲۵ — شرح على دبیاجة المختصر في المعاني .
 بونلردن باشقه مطالعه ايتديكي كتب متنوعه نك اكثريسنه تعليقاتی اولديغی کبی او قودینغی کتابلردن آلتش کسورینیده استنساخ ایتدیکی ترکسند کورولمشدر .
 تأهل ایتشمسده اولادی اولمامشدر . وفاته بادی اولان مرض صوریسی تمیسی وجهها
 اوچ کون دوام ایتمشدر . تربسی الیوم زیارتگاه مؤمنیندر .

مصنفك بكرا محمد افندی

مؤلفیندن برذات اولوب (موغله) قراسندن [مهسولی] قریهسندندر اك متعارف اثری
 استادی (محمود انطاقی) نك علم بیانندن مشهور [علاقه] یه [۱۱۴۹] تاریخنده یازدیغی شرح
 مطبوعدر . قصیده برئهیده شرحی وارسده غیر مطبوعدر .

مصطفی بن ابراهیم افندی

علوم عربیه منتسبلرندن بیر ذات اولوب تحصیلی درسعادتده نشری [بیغا] سنجاغندهدر
 [۱۲۰۷] تاریخنده شهیداً ارتحال ایدهرک [بایرامیچ] قضا سنک [قوطلو اوبه] قریهسند
 [چاندر] نام محله دفن ایدلدی .
 (تحفة الاخوان) اسمنده کی مطبوع (عوامل نحفه سی) میان طلابده متداولدر . آنا
 سائرہ سی وارسده غیر مطبوعدر .

میر حسین بن اسکندر

فضالان برذات اولوب بروجہ آبی آثاری واردر: (جمع المهمات الدینیة علی مذهب الحنفیة
 (اباب التجوید للقرآن المجید) (مفتاح العبادة ووسيلة السعادة) :

مفتی زاده محمد صادق ارزنجانی

علوم آلیهده وقوف تام اعجابندن بر ذاتدر . آثار مطبوعه سی : (شرح علی الحسین

(الاداب) (حاشیه علی التصورات من المنطق) (حاشیه علی التصدیقات من المنطق) (حاشیه علی استعاره عصام) و سائرہ در. (۱۲۲۳) ده وفات ایلدی. اسکدارره عنادیه دن قره جه احمده کیدن جاده نك صاغ طرفنده مدفوندر. عاشرافندی کتبخانه سنده سورہ فاتحه حاشیه سی واردر.

محمود بن حافظ حسن مغنیساری

فضلا دن برذات اولوب (قره دکز) ساحلنددر. زماننده (قره محمود) لقیله مشهور ایدی. (مغنیسا) ده (چاشنیکیر) مدرسه سی مدرسلکنده بولونه رق نشر علوم ایلده دی. (۱۲۲۲) تاریخنده ارتحال ایدی. (پاشا مزارلنی) دینلن مزارستانک یول کنارنده مصنفیدن (طاط زاده حسن) افندی مرحومک یانته دفن ایلدی. (مغنی الطلاب) اسمنده کی سهل العبارة مطبوع (ایساغوجی) شرحی مشهوردر. شیخ (عبد الرحمن بن صغیر) ک (السلم المرونق) نامنده کی اثر منطقینسی ده شرح ایتشددر.

محمد ایزمیری

مؤلفیدن برذات اولوب (ایزمیر) ک (بوجه) قریه سندندر. خط دستیلہ بر مجموعه ده بوجه آتی رسائی منظورم اولای :

- زمانه دائر برقید یوقسه ده (۱۰۰۰) تاریخندن صوکره اولدینی آکلاشیلور. آناری :
- (۱) — رساله فی بیان وضع الحکمة فی وضع الاحکام و بیان فضیلة العلم.
- (۲) — قضا و قدر
- (۳) — ذکر الحفی و الجهری
- (۴) — نزهة العقاید و زبدة القوائد
- (۵) — تحقیق کیفیة وزن الاعمال
- (۶) — شرح دعاء التحیات

محمد بن مصطفی عمری

علماء اعلامدن برذات اولوب (۱۲۳۴) ده (قونیه) ده ارتحال ایدرک جوار مولانا یه دفن ایلدی. آناری : (شرح علی نتیجه الاصول) (شرح علی اداب لکفوی) (شرح اراده جزئیة) (شرح علی اواخر مجامع الاصول للخادمی) (رساله لام تعریف) در. (المرصود) مؤلفی (عبد اللطیف بن علی) ده (علائیة) دن یتیشن فضلانددر.

مرعشی محمد افندی

علوم عربیه نك اكثر اقسامنده بهره صاحبی فاضل برذاتدر . آقحصار كتبخانه سنده كوردیكم یكرمی درت باب اوزره مرتب عقائد وكلامدن باحث (كوكب نهاری وجوهر جانی) اسمنده یازمه بر اثرنده (ولیجان المرعشی ثم الازمیری) عباره سی محرره ، رسائل علمیه سنده دخی (محمد بن واعظ بن ولیجان المرعشی ثم الازمیری) قیدلری مقید بولوندوغنه كوره بوذاتك الى اخر العمر ازمیرده اختیار اقامت ابتدکی آكلاشیلورسده رسائلنده زمان تألیف تحریر و اشارت ایدلدیکی ایچون کندیسنك هانکی عصر هجری رجال علمیه سندن اولدینی تبیین ایدله مدیکی کبی تاریخ وفات ومدفنه دائر ازمیرجه یاپیلان تبعمده ده برکونا معلوماته دسترس اولنه مامشدر . اسامی^{*} رسائل علمیه سی بوجه آتیدر :

(۱) رساله فی ایمان والدين رسولاه (۲) بعض تعلیقات علی اصول الفقه (۳) كشف الصواب علی رساله البرکوی من الاداب (۵) عندلیب من الاداب (۶) زبدة المناظره (۷) شرح ولدیہ (۸) احمدیه من النحو (۹) لطائف لطیفه مع شرحها من المعانی (۱۰) سلسیل الجنان من المعانی (۱۱) شراب الکوثر من المعانی (۱۲) سلسیل المعانی من المعانی (۱۳) عصمة الاذهان فی علم المیزان (۱۴) سلامة القلوب مع شرحها من المنطق (۱۵) فتح الباب شرح ایساغوحی (۱۶) حاشیه علی سورة الکوثر للیضاوی (۱۷) رساله کلمة التوحید (۱۸) عین الحیات فی بیان مناسبات سورة الفاتحه

مصطفی افندی

علمادن برذات اولوب درسعادته دواد پاشا جامع شریفی خطابنده بولوندی . (۱۲۰۰) کسور تاریخلرنده ارتحال ایلدی . آناری : (علم نحو دن برمتن) (۱۰۰ کسور ضروب امثال ترکیه) (ترجمه حال داود پاشا) در .

محمد منیب افندی « هراجه »

علماء عثمانیه نك سرفرازلرندن اولوب (عینتابلی) در . مقدمات علمی مملکتی علماسندن بعدالتحصیل محشی^{*} تفسیر بیضاوی مشهور (اسماعیل قونوی) درسنه ملازمتله اقرانته فائق برصورتده اخذاجازته موفقیتندن صوکرادرسعادته عزیمت واززمانده قاضی عسکرلک پایه سنه نائل اولدی (۱۲۳۸) تاریخنده اقامت ایلدیکی (ایدین) ده دار بقایه رحلت ایلدی . (اسکی

یکی) جامع شریف قبرستانك جاده ناهظراولان جبهه سنده مدفوندر مرحوم مسلم اولان فضائل علمیه سیله برابر ادیب ، تاریخ شناس اولدقلرینه دأر اثار فاضلانہ ومتروکات قلمیه لری شاهد عادلدر . ایاتندن :

محو اولمینجه چرك سوا قلب اولورمی صاف
صفوت کلیرمی بر صویه تا کم دورولماسه

کندیلری (از میر) قاضیسی ایکن همشیریلری مترجم « قاموس » و « برهان » فاضل شهر (عاصم) اقدی مرحومك برهانه یازدقلری تقریض وجیز عربیلرندن کتابت عربیه ده کی ، اسامیسی آتی ده مندرج اثار سائرہ لرندن عربیه ایله برابر کتابت ترکیه وفارسیه ده کی اقتدارلری مستبان اولور . باشلیجه اثار فاضلانہ لری بوجه زیردر :

۱ — « ترجمه سیرکیر » « امام محمد » حضرتلری نك سیر شریفه نبویه ایله عسکرلکه متعلق بعض اوامر سنیه حضرت پیغمبریدن باحث اثر مشهورینك بعض نقطه لری توسیع ایدلك شرطیله ترجمه سی اولوب ایکی جلد کیر اوزره مرتب اولان بو اثر بی عدیل « ۱۲۴۴ » تاریخنده طبع ایدیلهرك محضایکیچری افرادینك تشجیع لرینه مدار اولمق ایچون نظام جدید تشکیلندن اول قشله لرده اوقوتدیرلمقده اولان (حمزه نامه) وسائرہ مقامنه قائم اولمق اوزره مؤسس نظام جدید سلطان (محمود عدلی) نك اراده اصابتهاده شهریاریلریله الای مفتیلری وطابوراماملری طرفلرندن ضابطان وعساكر شاهانه یه اوقات مناسبه ده تدریس وفقهم اولتوردی فی الحقیقه اثر مذکور احکام غزا ایله فضائل عسکریه وسائرہ یه متعلق پك چوق مباحث قیمتداری حاوی اولدیفندن مطالعه سی تخصیص عسکرلر ایچون جدأ موجب استفاده اثار مخلده عثمانیه مزنددر .

۲ — « ذیل دوحة المشایخ » مسند مشیختی احراز ایدن مشایخ اسلامیه نك تراجم احوالی مبین اولمق اوزره [مستقیم زاده سلیمان سعادالدین] اقدی طرفندن یازیلان اثرك ذیلدر که (رفعت) اقدینك مطبوع (دوحة المشایخ) ی اساساً بو ایکی اثر دن التقاط صورتیله میدانه کلشدر .

۳ — « فضائل جهاد » ترجمه سیردن بشقه بر اثر مفید اولوب اسمی (حکمة الغراء فی احکام الغزاه) در .

۴ — « خلاصة النقول فی الادب » قواعد ادبیه دن باحث بر اثر مطبوعدر .

۵ — منشآت : محررات ادبانه لرندن بعضیلری جامع بر اثر در . که خط دستیله محرر نسخه سی خالص اقدی کتبخانه سنده در . بو مجموعه ده بعض اثار شعریه سی ده مندرجدر .

۶ — (تمهید المولود فی مهید الوجود) کیفیت ولادت حقنده احادیث شریفه ایله بوبابده کی مطالعات محتویدر .

۷ — (تيسير المسير في شرح السير الكبير) عربی عبارت اولوب ترجمه دن باشقه در .
 بونلردن (امام محمد) ك سير معلومك مشكلاتي توضيح يولنده عربی عبارت بر جلد اوزره
 عربت ابروجه بر اثر فاضلانله لری اولدینی ده زیارت ایتدیكم سنك مزارنده محكوك عبارت دن
 اكلاشیلدی .

۸ — (رسالة العروض) اسمی (میزان سلیم) اولوب (اصول عروض) تألیف تاریخی
 اولان (۱۲۰۳) سنه سنی مبین در .

منطقی مصطفی افندی

فضلاي عثمانیه دن بر ذات اولوب (مناستر) جوارنده کی (فیلورینه) دندر . علی الاصول
 اکمال تحصیلدن صوکره وطنده تألیف وتدریس ایله امرار حیات ایدرك (۱۲۴۴) تاریخده
 اوتحال ایلدی . زیارت ایتدیكم قبر عالی لری (قیشله) آرقه سنده کی مقابر مسلمینده در . علم منطقده کی
 اختصاصندن ناشی زماننده (منطقی) شهرتیه بنام ایدی .

انارینك طبعنه همت اولونمادیغندن فضل وکلی نسبتنده شهرت بولامامشدر . بو آثارك
 مطالعه سندن مظنه در بر ذات عالی اولدقلری آکلاشیلقمقدمه در . کوروله بیلنلری بروجه آتی در .
 ۱ (شرح شفاء شریف) : درت جلد اوزره مرتب اولوب خط دستیه محرر نسخهی
 (فیلورینه) ده طریقت نقشیه دن بابا افندی درکاهی کتبخانه سنده در .

۲ (حاشیه الیضاوی) : تفسیر (بیناوی) نك نبأ جزئه دار اولوب بونك ده بر نسخهی
 (فلورینه) مفتی سابقی فضلاي زمانه دن (علی) افندینك کتبخانه خصوصی سنده موجود در .
 ۳ (نظیره شمسیه) : علم منطقدن بین العلماء متداول اولان (شمسیه) به نظیره در .
 بونکده بر نسخهی علی افندی ده در .

۴ (تبشیر الملوك في احسن السلوك) : ۵ تفسیر (الله يأمر بالعدل والاحسان) : هر
 ایکسینی ده سلطان محمود ثانی به تقدیم ایدرك مظهر تلطیف شهر یاری اولمشدی . نسخهلری کذا
 علی افندی ده در .

۶ (بی نقط قصیده نعتیه) : عربی عبارت (۵۴) بیت اوزره نظم ایتدیکی بونعت شریفی
 اخیراً شرح ایتمشدر . بر نسخهی کتبخانه عاجزی ده واردر .

۷ (رساله فی حق الشيوخ) : خط دستیه محرر نسخهی طرف عاجزیدن (مناستر)
 کتبخانه سنه اهدا قیلنمشدی .

- ۸ (رساله فی حق الاجتهاد)
 ۹ (رساله فی سنة العصر)
 ۱۰ (شرح عوالم)

۱۱ (رساله من لعقائد) بر نسخہ سی اسعد افندی کتبخانہ سندہ وارد .
 ۱۲ (رساله و باطاعون) مستولی خستہ لقلرک هویتله فرار وعدم فرارک کیفیت جوازینہ
 دائرد . ۱۳ مفصل حلیہ شریفہ

ملا خلیل سعردی

فحولدن بر ذات عالی اولدیغه آناری شاهددر . مولداً [جزائی] در بدایت تحصیلده
 پدری ملا حسینک دلائله معرفتنامه صاحبی ابراهیم حقی افندیکن دعاسنه مظهر اولمشدر .
 کردستان افاضلندن اکیال تحصیلدن صکره [سعرد] ده نشر علوم وتالیف آثار ایله امرار
 حیات ایدرک [۱۲۵۷] تاریخنده ارتحال ایلدی . آثار فاضلانہ لری بروجہ آتیدر .

(۱) تفسیر نبصرة القلوب فی کلام علام الغیوب (۲) تفسیر آخر الی سورة الکهف (۳) ضیاء
 قلب العروف فی التجوید والرسم وفرشی الحروف [منظوم]

(۴) شرح علی منظومه الشاطبی فی التجوید . (۵) محصول المواهب الاحدیة فی الخصائص
 والشمائل الاحمدیة . (۶) تأسیس قواعد العقائد علی ماسخ من اهل الظاهر والباطن من العوائد
 (۷) ملخص القواطع والزواجر . (۸) کتاب فی اصول الفقه الشافعی (۹) کتاب فی اصول الحدیث
 (۱۰) زبدة ما فی فتاوی الحدیث (۱۱) مختصر شرح الصدور فی شرح الموت واحوال القبور (۱۲)
 منهاج السنة فی آداب سلوک الصوفیه [منظوم] (۱۳) نبذه من المواهب المدنیة فی الشطجیات والوحدة
 الذانیة (۱۴) نهج الانام فی العقائد [منظوم] (۱۵) کتاب العقائد باللغة الكردیة [منظوم] (۱۶)
 شرح علی قصیده الهمزیة (۱۷) رساله صغیره فی المعفوات (۱۸) ازهار القصون من مقولات ارباب
 الفنون (۱۹) القاموس الثانی فی التحوو والصرف والمعانی (۲۰) رساله فی علم المنطق (۲۱) رساله فی المجاز
 والاستعاره (۲۲) رساله فی علم آداب البحث والمناظره [منظوم] (۲۳) رساله فی الوضع (۲۴)
 المنطوق الزمردیة نظم تلخیص المفتاح (۲۵) منظومه فی مولد النبی [صلم]

مقصود افندی

عصر اخیر فضلا سندن بر ذات [سلیمانیه] لیدر (ارضروم) ده اختیار اقامت ایلدی .

[حاشیه تفسیر قاضی الی سورۃ عمران] [شرح شافیه] [شرح کلمۃ توحید] کبی آناری وارد در .
مصطفی بن محمد کوزلحصاری :

علمای نقشبندیہ دن بر ذات اولوب مولدا « بولدان » لیدر خادمی مرحومک مخدومندن
اکمال تحصیلدن صکرا اولا « بولدان » ده مؤخرآ « آیدین » ده اختیار اقامتله تدریس وارشاد
ایله مشغول اولدی . علم اصول فقهدن مولانا خادمی نک (مجامع الحقایق) فی (منافع الدقائق)
اسمیلہ شرح ایتدیکی کبی « بولدان » ده ایکن مشهور « حلبی » یه ده « حلیۃ الناجی » اسمیلہ
مکمل بر حاشیه یازمشدر که هرایکیسی ده مطبوع اولوب بین العلما متداولدر . برده غیر مطبوع
مفصل مجامع شرحی وارد در . « ۱۲۵۳ » تاریخنده (آیدین) ده ارتحال ایدرک « تبرہ قایسی »
قبرستانه دفن ایدلدی . « بولدان » ده ایکی دفعه اعطای اجازه یه موفق اولمشدر . تفسیر
« قاضی بیضاوی » بی ده علی طریق التدریس اتمام ایدرک اصول ختم اجرا اله مشدر . منسوب
اولدقلری طریقت نقشبندیہ دن برخیلی ذواته اجازت ویرمشلدر . فقرا ایچون مراقشام مدرسه یه
برسفره طعام کوندر دکلری حالده کندیلری آرپه اکمکیله کفاف نفس ایتدکلری متواتردر .
کثیر البکا ، مجاهد بر ذات ایدلر .

مرد افندی (مر محمد امین افندی)

افاضلدن وبتخصیص علم قرائت علماسندن بر ذات اولوب سابق الترجه (عبداہ ابوبی) نک
مخدومیدر . طریقه نقشبندی در . بر مدت مجلس معارف ریاستده بولوندی (۱۲۷۵) ده ارتحال
ایدرک پدیری پانته دفن ایدلدی . حفیدی ثابت افتدیده کوردیکم آناری بروجہ آتیدر . (۱)
ترجمۃ الاریب فی ایضاح الجمع والتقریب (۲) عمدۃ الخلان فی ایضاح زبده العرفان (۳) تحفه الامین
فی وقوف القرآن المبین (سجاونده دأردر) (۴) سلسله ائمه قرا (۵) تحفه التجوید (۶) تحفه الکتاب
فی ایضاح الرسم والخط (۷) حدیقه الراحین (نقشی و خلوقی سلاسلنی مین در) (۸) مناقب الخالديه
(حضرت خالد بن زید الانصاری) نک مناقبنی مین اولوب مطبوعدر . (۹) کلشن مشایخ سلاطین
بیک تاریخندن ابتدا (سلاطین جوامعنده کی کرسی شیخلرینک تراجم احوالی مین در) (۱۰)
مجموعه وفیات (بتخصیص مشایخ علمانک مختصر مترجم احوالیه سلاطین وزراءنک جداولنی مین در .

مصطفی نوبیہ افندی :

(کوپرو) قضا سنک (میشه لی) قریه سندن اولوب (ایکجی زاده) دیمکله معروف فاضل

برذاتدر. تحصیلنی قیصریه ، استانبولده اکمال و درس امتحاننده اثبات فضیلت ایدرهك وطنه عودتله تدریس و افتایله امرار حیات ایلهدی (۱۲۷۱) ده ارتحال ایتدی. (قصیده بره) بی (عمدة العقائد علی برئة القصاص) نامیله نخودن (اظهار) ی ده (امتحان) اسمیله شرح ایتمش و (مرئحال القضاة) نامیله ده منظوم برائر تألیف ایله مشدر .

محمد افندی « حاجی حمزه زاده » :

عصر اخیر علماسندن برذات اولوب (موغله) لیدر مشهور و دینی مصطفی افندی مرحومدن اخذاجازت و مملکتده عودتله نشر علمه موفق اولدی .

(۱۲۸۳) تاریخنده (موغله) ده ارتحال ایدرهك قورشونلی جامعشریفی خطیره سنه دفن ایدلدی علم فرائضدن مکمل بر جدولی علم منطقدن اقیسه یه دائر جداولی والیوم (مغله) مفتیسی بولنان مخدومی افندی یه خطاباً (سنبل زاده) نك (لطفیه) سی طرزنده منظومه سی واردر مشهور (بالاییق) افندی صاحب ترجمه نك بویوك دایسی در .

محمد افندی (حاجی) :

فضلادن برذات اولوب (شرقی قره اغاج) لیدر بدایت تحصیلی رشدی احمد افندی دن نهایت و بدینی مصطفی افندی دندر . مملکتنده یکریمی یدی سنه مفتیك ایتمشدر. (۱۲۹۰) تاریخنده محمدن عودتنده (سویش) ده ارتحال ایلهدی. اناری فرائضدن (توفیق الاقوال) ایله حروف حجاب ترتیبی اوزره قواعد عربیه بی مین (اتحاف الاسلاف لایخار الاخلاف) و (رساله مؤننات سماعیه) اولوب بونلردن یالکزر مؤننات رساله سی مطبوعدر .

مصطفی افندی (مجالیمیقلی حاجی مصطفی افندی)

فضلادن منورالافکار برذات اولوب (میخالیجیق) فضاسی قراسندن (صاری یار) قریه سندنر. تحصیل و تصنیفی (استانبول) ده درر. انکلیز لر معیتده (قریم) سفرینه اشتراك ایله مش وبعدالعوده برسیاحتنامه یازمشدر. بایزید جامع شریفده تدریسه باشلامش و تصدیقاته قدر او قوتمش سه ده اکماله عمری مساعده ایتدهدی و (۱۳۰۰) سنه سنده ارتحال ایلهدی. (ایوب) جوارنده (کاشغری) تکیه سی قریبده (صفوت پاشا) درگاهنه دفن ایدلدی . طریقت نقشبندیه مشایخ کرامندن

(عبداہ ا کملی) دن منتسب ایدی . آٹاری : (۱) شرح شواہد نتائج الافکار مع الاظہار مطبوعہ در (۲) انکشاف الازہار فی مسئلۃ الاظہار (۳) شرح شواہد الکافیۃ والجامی مطبوعہ در (۴) رسالہ استسقا (۵) رسالۃ التشبیہ الواقع فی صلوة علی النبی علیہ السلام (۶) رسالہ محذوفات القرآن (۷) وجدان المقصود عن قول صاحب المقصود (۸) رسالہ امتحانیہ (۹) عمدۃ الاحکام فی ارکان الاسلام (۱۰) امثلہ جدیدہ مطبوعہ در . (۱۱) تکمیلۃ البناء (مطبوعہ در) (۱۲) ترجمہ شروط صلوة (۱۳) خیر الامور فی زیار القبور (۱۴) مبداء الحساب لمبتدی الطلاب (۱۵) شیعہ سیاحتنامہ سی (۱۶) تورکچہ زبدۃ الیان (مطبوعہ در) (۱۷) شرح علی رسالہ واسطہ للفاضل کتبہ وی (۱۸) سرگذشت فقیر (ترجمہ حالی محتویدر) بونلردن باشقا (مثنوی) دن درت بیت شرحی، قرہ باش تجویدینک فارسیہ ترجمہ سی و سائرہ کبی رسائلی دہ واردہ . لسان عثمانی نک صرف ونحوینہ دائر یازمغہ باشلادیفی اثرینی اکمالہ موفق اولامامشدر السنۃ غریبہ دن بدرجہ یہ قدر انکلیزجہ یہ آشنایدی .

مختار احمد مہر بک (شیخ الاسلام)

صدر اسبق قوجہ یوسف پاشازادہ محمود بکک مخدومی درویش نہاد فاضل بر ذاتہ در (۱۳۰۰) تاریخندہ ارتحال ایدرک (اسکداردہ) (عنادیہ) محلہ سندہ کی (جلوتی) درکاہندہ شیخ یوسف افندی تربہ سنہ دفن ایدلدی آثار مطبوعہ لری :

(۱) تحفۃ المختار تفسیر جلالین حاشیہ سی (جل) ک تلخیصیدر

(۲) شرح قصیدہ بان سعاد

(۳) شرح رسالہ شیخ رسلان دمشقی من التصوف

مسعود افندی

علم فقہ متخصصلرندن بر ذات اولوب (قیصریہ) لیدر بر مدت مملکتی مفتیلکنندہ دخی ایفای خدمت ایلہدی سابق الترجہ حاجی طورون افندی دن مجازدر . مؤخرأ در سعادتہ کلہرک خدمتہ شاہانہ وموسیقہ ہایون عربی معللکنہ تعین اولوندی . (۱۳۱۰) دہ ارتحال ایدرک (یحیی افندی) درکاہی خطیرہ سنہ دفن ایدلدی (مرآۃ مجلہ) اسمندہ کی اثر مطبوعی علم فقہدہ کی اختصاصہ دالدر .

(مرآة الجلی زادہ محمد سعید افندی)؛

وسعت معلومات و جودت قریحہ ایلہ معروف بر فاضل اولوب «اقحصار» لیدر . علوم عربیہ پی پدردن بالاکمال «اقحصار» ده نشر علوم ایلہ مشغول اوله رق اوچ دفعہ اعطای اجازه به موفق اولدی . «۱۳۲۰» تاریخندہ «اقحصار» ده ارتحال ایدرک «اوزون طاش» مزارستانده پدربله «شیخ احمد رومی» آره سنہ دفن ایدلدی قوتلی طبیعت شعریه سی ده واردر . آثارندن مطبوع اولانلر :

(۱) علم آداب مناظره دن «طاش کوپرولو» رساله سنک شرحی (۲) علم منطقدن قیاس موسویہ شرحی . (۳) علم حدیثدن (منہاج النجاج الی معراج الفلاح) (۴) جواهر العقائد اسمیلہ شیخ ابراہیم حق ارضرومینک (خدا ربم ندیم حقا) منظومہ سنک شرحی غیر مطبوع اولانلر : (۱) عندلیب المجالس (۲) درۃ الواعظین شرحی قرۃ الناظرین (۳) علم اصولدن مجامع اوزرینہ حاشیہ (۴) علم منطقدن ذرالنجاجی اوزرینہ حاشیہ (۵) علم آدابدن ولدیہ نک نظاماً ترجمہ سی (۶) علم وضعدن دہہ جنکی نک وضعیہ رساله سنہ شرحی (۷) (بہجۃ الشهداء) اسمیلہ (مختشم کاشانی) نک مشہور آفاق اولان مرثیہ سنک نثرأ ونظاماً ترجمہ سی .

مرحومک قدرت شاعرانہ سنہ دلالت ایتک اوزرہ شاعر مشہور نفی نک قصیدہ مشہورہ سی تخمیس وادیسندہ قصیدہ طویلہ سی مقدمہ سی درج ایدلدی .

بارکاه ای جهانک داور سعد اختر

صانکاه ای جہادک رستم جنکاوری

بیکیاشای کارزارک قہرمان حیدری

آفرین ای روزگارک شہسوار صفدری

عرشہ آص شمدنکری تیغ ثریا جوهری

مصطفی کمال بہ محمد شریف افندی (ارضرومی) :

ملکتنده تحصیلدن وعلمی بعض مأموریتلردن صوکرہ شامہ ہجرت وبرخیلی تألیفاتہ موفق اوله رق (۱۳۱۷) ده داراخترہ رحلت ایلہ دی . آثارای آتی ده محرراولوب بعضیلری مطبوعدر .

(۱) ایمان کامل

(۲) الموارد الکمالیہ

(۳) ہدیۃ المستہام فی مدح خیرالانام

- (۴) حل العقدة فی تشطیر البردة
 (۵) التحفة الانیقه فی مولد سید الخلیقة
 (۶) السوانح الکمالية علی حکم الشاذلیة
 (۷) الاذواق الکمالية
 (۸) وسیلة الفنون فی نظم السلوک
 مذهباً خفی طریقه قادری در .
 وسائرہ در .

ن

نورالدین حمزه امینی « کوهرک نورالدین »

علم وعرفانه تزین ذات و صفات ایلش برفاضل اولوب (آیدین) لیدر . علوم رسمیه یی (قاضی زاده) دن بعد التعلیم (بروسه) ده (حمزه بک) مدرسلکنه تعیین اولوندی . برمدت صوکره مولانا (ابوالسعود) ک

لمن الدیار تضععت ارکانها
 وانقض فوق عروشها جدرانها

مطلعلی قصیده لرینی شرح ومولانا ی مشارالیه تقدیم ایدرک تعیین ایدن فضلنه مکافاة (ملاخسرو) مدرسلکنه نصب ایدلدی . بوراده (۹۷۹) تاریخنده زوجہ سی مکرله شهیداً ارتحال ایلده دی . اعظم رجال خلوتیه دن سابق الترجه (نورالدین زاده) یه انتساب ایدرک تصفیة باطن ایتشدی علم معانی دن طریق حمده ایکن تألیف ایتدیکنندن ناشی (مسالک) اسمنی ویردیکی اثرینی بعدالعودة (هوادی) اسمبله شرح ایتشدیر .

(۱۲۰۵) تاریخلرندہ آیدین ده مدرس اولان (قرا ابراهیم افندی) ده فضلادن بر ذات اولوب (کؤکب الانور فی الفاظ الفقه الاکبر) اسمنده براتری واردیر . آیدینده مدفوندر .

نصیرالدین نبی به مرسل التوقادی :

افاضلدن بر ذات اولوب (توقات) لیدر . (کتاب فصول المفصل فی علم التذکیر من نوع الحديث وفن التفسیر) اسمنده کی اثر فاضلانہ سی سورة فاتحه ایله (قصار مفصل) تعبیر اولونان وسورة (ینه) دن آخر قرآنہ قادار اولان سورة لر ی تفسیر وموعظه طرزنده ترتیب ایله مشدر .

عارف سنک متانتندن فاضل و نقلیاتندن متضلع و بعض اشعار عربیه سندن علم ادبه منتسب بر ذات اولدینی منظمدر ۲۵۰ بویوک یابراقندن متشکل اولان بو اثرک (۱۱۴۳) تاریخنده (آطنه) ده یازلمش بر نسخه سی کتبخانه عمومی ده وارددر . آثار سائر سیله تاریخ و وفاتی و مدقنه اطلاع حاصل اولامادی .

(نصوح نوالی اقصاری)

فضای ادبایان بر ذات اولوب (افحصار) لیدر. تحصیل مغنیسا و در سعادتده اكمالدن سوکره بر مدت تذکره جیلک خدمتیه شرق سفرندن بولنه رق در عاده بعدالعوده بعض مدارسده تدریس علوم ایله مشغول اولدی. بوائنارلرده وفات ایدن (عزیمی) اقدی یرینه شهزاده سلطان محمد معلم تعیین بیوریلهرق شهزاده مشارالیهک (مغنیسا) والیکنه تعیین جهتیه برابرجه «مغنیسا» یه کلدی. بوراده خدمت تعلیم ایله مشغول ایکن ۱۰۰۳ تاریخنده ارتحال ایلدی .

(حجة الاسلام) (امام غزالی) نک معرفته النفس، معرفته الرب، معرفته الدنیا، معرفته العقی دن باحث فارسی عبارده درت عنوان اوزره مرتب اولان اخلاق و تصوفی (کیمیاء سعادت) نی ترجمه ایتدیکی کبی حکیم شهر (ارسطو) نک (کتاب الریاسة والسیاسة) اسمنده کی اثری ده شهزاده مشارالیه نامنه اون آلتی باب و برتکمله اوزره توسیعا ترجمه ایدرک (فرحنامه - اخلاق نوالی) تسمیه ایشدر . (اخلاق محسنی) بی ده ترجمه ایشدر که نسخه سی ایوبده (خسرو پاشا) کتبخانه سنده وارددر .

نوراه شیرانی

فضیلت صاحبی بر ذات اولوب فحول علمان (عبدالرحیم شروانی) حفیددر بروسه ده مدرس ایکن (۱۰۶۵) تاریخنده وفات ایلدی . علی پاشا جامعی حظیره سنده مدفوندر آثار (تعلیقات علی البیضاوی) (شرح تلخیص) (شرح فقه اکبر) و سائر در . احبار یهوددن خاکی بی بالانزام اهتداسنه سبب اولمغله بوبابده کی مباحثی ده رساله مخصوصه هیئتنده تحریر ایله مشلدردر . خاکی محمد اقدی استانبولده (خاصکوی) محله سنده (خاخم) ایکن هدایت ربانیه ایله اهتدایددرک ذاتاً علوم عربیه یه مراقی دولایسیله از وقتده زمره علما و شعردان اولدی (۱۰۷۸) ده ارتحال ایتدی .

نعت آئی زادہ طبعیہ

شاہ اقلیم رسالتدر معظم پادشاه : نازنین رب عزت بندہ خاص الہ :
خاکبائی اولمایان بولماز خباب حقہ راہ : انکیچون خلق اولوندی نه فلکله شمس و ماه :
سلموا صلوا علی بدر الدجی شمس الہدا : نور حقدر مصطفی محبوب درکاه خدا :

نوح بن مصطفی «قونوی»

فضلا وفقہادن معلومات واسطہ صاحبی بذات اولوب یوزہ قریب اسامی مؤلفاتی (بیروت) دہ مطبوع
(عقودالجوهر) دہ مندرجدو. مولدآ (آماسیہ) لیدر. اکمال تحصیلدن سکرہ برمدت قونیہ دہ مفتیک
ایتدی. همشریسی آماسیہ لی عمر پاشا مصر والیکنه تعین اولوندینی مان برابرینہ آلہرق مصرہ
کوتوردی بورادہ (۱۰۷۰) تاریخنده عازم دار آخرت اولدی طریقت خلوتیہ یه منتسب ایدی.
(قرافہ کبری) دنیلن قبرستانده مدفوندر آناری (رسالة فی الفاظ الکفر) راحة الاشباح
فی الارواح (البلغة المترجم فی اللغة) (الفوائد المهمة فی اشتراط اسلام اهل السنة) (فضائل جهاد)
(عمدة الراغبین فی معرفة احکام الدین) (الکلام المسنون لیان مسائل المبسون) (الصلوات الربانیہ)
(المقالة الکریمة فیما یجب علی المنقل بالتحریمه) (الفوائد المهمة فی بیان اشتراط التبری فی اسلام
اهل الذمة) (رسالة فی الفرق بین الحدیث القدسی والقرآن والحدیث النبوی) (رسالة فی الصلواة
الحسنة) (مطلع البدر فی فضائل لیلۃ القدر) (خلاصة الکلام فی بناء بیت الله الحرام) (مرشد الہدی
فی حق ابوی الرسول)

۱۰۰۰ تاریخی اوائلنده مؤلف تورکجه [بستان قدسی وکلستان انسی] مؤلفی [نوح بن مصطفی]
دیگر بذات معارف سہادر.

[نور اللہ بہ شریف مرعشی]

زمرہ قضاتندن فاضل بذات اولوب [۱۱۰۵] دہ درسعاتده ارتحال ایتدی آناری :
[شرح علی کشف الحق لفضل بن روز بہان بقلی شیرازی] [مجالس المؤمنین] [نورالفتاوا]
(مصائب النواصب) (انس الوحید فی تفسیر آیۃ العدل والتوحید) در.

(ناری علی افندی)

علوم آلیہ وعلمیہ عربیہ دہ صاحب رسوخ [محیی قیصری] عنواتی حائر برفاضل اولوب

[افسرای] لیدر بر مدت مفتیلکده دخی بولوندی . [۱۱۱۰] تاریخنده درسعادته وفات ایلدی ادرنه قپوسی خار جنده مدفوندر بر نسخہ سی نور عثمانیه کتبخانه سنده موجود اولان [فوائد العلیه] اسمنده تورکجه فتواسیله [قاضی میر] [ولاری] اوزرلربنه حاشیه سی و بر خیلی تعلیقاتی وارددر . مفتیلک کندوسندن صکره مخدومی اولوب [۱۱۱۹] ده وفات ایدن علما و شعردان [محمد بلیغ] افندی یه توجیه اولونمشیدی [۱۱۷۰] کسنور تاریخلرنده ارتحال ایدن حنفیدی محمد افندی ده فضالذن برذات اولوب [حاشیه علی الحیالی] [حاشیه علی الحسینیه] [شرح آداب برکوی] [مجموعه النفاسیمه] کبی آثار و (کفایة العقول والنقول) اسمنده (ملتی) شرحی وارددر .

نظیر ابراهیم افندی

زمره قضاتدن واصحاب علم و قلمدن برذات عرفانسمات اولوب (ادرنه) لیدر . تحصیلاتی بعدالاکمال بر مدت تدریسه مشغول اولدقدن صکره سلك قضایه سالک اوله رق مقتضای مسلك بر خیلی سیاحت ایلهدی . بولوندینی محللرده بر نهج شرع شریف ایفای وظائف شرعیه ایتکله برابر اسملری آئیده محرر مختلف موضوعلرده بر جوق آثار مفیده تألیفنه ده بذل مقدرت ایتدی . مسلك قویم تصوفده متسب اولوب اکال سلوککری حضرت (سزائی کلشنی) دندر . فضلالی قضاء و مشاهیر شعردان (کامی محمد) افندینک برادر زاده سیدر . تاریخ ارتحالی (نظیرای ادیب) ترکیبنک دلالتی اولان (۱۱۸۸) سنه سیدر . مدفنی حقنده کی روایات یکر دیکرینه مابین اولوب مشهور (حدیقه الجوامع) مؤلفی (حافظ حسین ایوانسرائی) نک مجموعه و فیاتنده (ادرنه) ده ارتحال ایتدیکی محرر اولدینی کبی بعض ذوات ده (اسکی زغره) ده انتقال ایتدیکنی روایت ایدیورلر . ادرنه لی (جبری عبدالرحمن) افندینک (انیس المسامرین) اسمنده کی (ادرنه) تاریخنی پک چوق علاوات ایله اوچ جلد کیر اوزرنده تذیل ایدن زماجمز ارباب دانشندن (ادرنه) لی (بادی احمد) افندی مرحومک (ریاض بلده ادرنه) نامنده کی اثر مهمنده دخی صاحب ترجمه نک مدفنی حقنده ذکر ایدیلن مواقع تعداد ایدلکله برابر (کسریه) ملحقاتندن (خور پشته) اولقی احتمالی ده مذکوردر . مطالعه کذار عاجزی اولان خط دست فاضلانه لر یله محرر بویوک بر مجموعه لرنده رسائل آئیده دن (۱۶) سی مندر جدر :

(۱) — رساله احادیث قدسیه

(۲) — رساله اربعین علی کلتین

(۳) — رساله احادیث اربعین ثلاثیه

- (٤) — قوسیه با احادیث شریفه و ابیات لطیفه در تیر اندازی
- (٥) — منجی الملال و موصل الکمال (عبادات بدنی و اشارات معنویة عباداتدن باحذر)
- (٦) — لطائف امام اعظم — امام مشار الیهدن منقول مسائل لطیفه بی مین در (
- (٧) — رسالهٔ نعوت شریفه : (تورکی و فارسی در)
- (٨) — معنیات منظومه : (اسماء حسنی ، اسماء محمدی ، اسماء انبیا ، اسماء صحابه ، اسماء مشایخی جامعدر)
- (٩) — ترجمهٔ قصیدهٔ منفرجه : (منظومدر)
- (١٠) — ترجمهٔ رسالهٔ اطوار سبعة
- (١١) — انسان نامه : (معرفةٔ نفس دائر اولوب تاریخ تألیفی (حسن خاتمه) ترکیبک ناطق اولدینی (١١٦٤) سندسیدر .
- (١٢) — شرح قطره (عینان عینان لم یکتبهما قلم ...)
- (١٣) — شرح غزل مولانا (هست اقای عاشقان بقره بقوا بقو بقو)
- (١٤) — شرح غزل نیازی مصری (اول نه کثرتدر که آنک حدی یوق پایانی یوق)
- (١٥) — منظومهٔ اخلاقیه
- (١٦) — بیان روح با اقوال صحیحه
- (١٧) — بهجة ابرار و لمعة الاسرار : (علم محاضراته دائر ترکیب بر اثر اولوب خط دستیله محرر نسخہ سی طرف عاجزانه مدن (ادرنه) ده (ولی دده) درگاه شریفی کتبخانه سنه اهدا قلمشدر .
- (١٨) — تحفة کلشنیه
- (١٩) — تحفة اللطائف فی النوادر والامثال والغرائب
- (٢٠) — جامع المعجزات
- (٢١) — تحفة الزوراء : (بغداد قاضی یغنده بولوندفلی زمان تألیف ایتدکلی منظوم بر اثر در .
- (٢٢) — رسالهٔ الفروق : (فروق حق طرزنده در)
- (٢٣) — مختصر تاریخ عثمانی
- (٢٤) — مختصر تاریخ ادرنه (انیس المسامیرین دن اختصار ایدلشدر)
- (٢٥) — ترجمهٔ جامع الحکایات
- (٢٦) — دیوان : (خط دستیله محرر نسخہ سی باغچه قاپیسنده (حمیدیه) کتبخانه سنده در)

(۲۷) — مجموعه مکاتب : قسم اعظمی حضرت سزائی ایله اولان مکتوباتی حاویدر .

(۲۸) — شرح غزل اصولی (ای حقیقتدن خبردارم دین مولی ندر) .

بر نعمت شریفندن :

در لطفك بزه دارالامان دیار رسول الله سعادت رأفت آنده رایکاندر یار رسول الله
ترجم ایله لطف ایله نظیر ادر دمند کدر شفاعت التماس ایلر زماندر یار رسول الله

(۲۹) — بیان حروف تهجی : حروفك معنای لغوی واستعمالی لری وقرآنده کی مقداری و علم تجویدده کی اوصافی و فارسی ده کی معناری و نجومده کی وظائف استعمالی و خواص مخصوصه لرندن باخدر .

نجیب عبدالله افندی . [هوامه]

مترجم قاموس [عاصم] افندی مرحومك استادی اولوب [عینتاب] لیدر . اواخر عمرنده مدینه منورهیه هجرت و (۲۱۹) ده (نبوك) (عاصی خرما) نام محمله دار بقایه رحلت ایلدی آناری (شرح شفاء شریف المنسمی بكنز الوفاء فی شرح الشفاء) (شرح شمائل شریف) (شرح دورالاعلی للشیخ اکبر) (شرح مفاتیح الدریة) (شرح عرائس خادمی) ایله منظومه (نظم نفیس) (شرح مجامع للخادمی) (شرح رساله وضعیه) و سائر در اشبو آناردن (دورالاعلی) (مفاتیح الدریة) (عرائس) شرح لرینی حاوی اولان بر مجموعه (یحیی افندی) کتبخانه سنده واردر .

(نعیمی ملیل افندی) .

زمره مؤلفیندن بر ذات اولوب مولدا (قونی) لیدر . (مستحی زاده) لقیله بنام ایدی . اکال تحصیلدن صکرا مدت مدیده (مغنیا) ده نشر علوم واقفا ایله مشغول اولدی . (۱۳۳۰) تاریخنده مغنیا سده ارتحال ایدرك (اولو مزارلق) ده دفن ایلدی آناری غیر مطبوع اولوب بروج آتیدر :

[حاشیه علی البیضاوی] [حاشیه علی التهذیب] [حاشیه علی الحیالی] [حاشیه علی المختصر]
[حاشیه علی رساله استعاره للکاز آبادی] [حاشیه علی رساله الوضعیه] [شرح العوامل]
[حاشیه علی رساله التوحید للبرکوی] در .

نبازی شیخ اسماعیل افندی

[شومنی — شمنی] قراشدن [قره‌أحدلر] قریه‌سنددر. عثمان پازاری قصبه‌سند مدفوندر. آتارینک باشلیجه‌سی : [شرح اظهار] [شرح کافیه] ایله مخارج حروفی اصوات طیور و حیواناته تطبیق یولنده [رساله تجوید] و [شرح وصیتنامه برکوی] و [شرح تعلیم المتعلم] در . تلامیذندن و همشهریلرندن اولوب (۱۳۱۲) ده (ادرمید) یاقینده کی (حاوران کیر) قریه‌سند وفات ایدن حسین حسینی افندی ده علمادن برذاآدر. آناری : عقائدن بر متن ایله (خلاصة النحو) در. (رفع الاستار فی حل متعلقات الاظهار) اسمنده اولان اظهار شرحی دقعۀ ثانیه اوله رق طبع اولونان عبدالله ایوبی نك شرحی کنارنده طبع اولونمشدر که مفید مختصر بر شرحدر .

« و »

وانقولی محمد بن مصطفی الرانی

افاضلدن بر ذات اولوب اکثر علومده باخصوص فقه ، و ادبیاتده بهره کلسی وار ایدی . مدینه منوره قاضیسی ایکن [بحر معرفت] ترکینک دلالت ایتدیکی بیک تاریخنده وفات ایلدی. وانقولی اسمیله بنام (صحاح جوهری) ترجمه سیله امام غزالی نك فارسی العبارة [کیمیای سعادت] نامنده کی علم اخلاق و تصوفه متعلق اولان اثر کیر و مقبولنک ترجمه سی آتارینک باشلیجه لریدر. اشبو آتاردن (ترجمه صحاح) (وانقولی) نامیله معروف اولوب برنج دفعه (۱۱۴۱) تاریخنده ایکنجی دفعه سیده (۱۱۶۸) ده طبع اولونمشدر که علوم عربیه و ادبیه ایله متوغل ذواتک معلوم و مقبولدر . لغویوندن بر قسمی بعض خصوصده (صحاح) ی (قاموس) . ترجیح ایدر لر . (ترجمه کیمیای سعادت) ک مطبوع اولان تصوف فصلنک بو ذاتکمیدر یوقسه (نوالی) نکمیدر تحقیق ایدیله مدی (نقدالدرر) اسمنده کی (درر) حاشیه سیله (ترجیح بینات) (حاشیه فرائض سیدی) ده جمله مؤلفاتندن در طبیعت شعریه سنه دال اولان قطعۀ آیه نی مدینه ده انشاد ایله مشدر . وسیله نامیله امام علی یه منسوب اولان اثری ده (مفتاح التجاج) اسمیله شرح ایتمشدر که بر نسخه سی (آیاصوفیه) کتبخانه سیده در . (نقدالدرر) کده بر نسخه سی بو کتبخانه ده موجوددر .

بودر آیین عرب بر قومک اولسه سیدی

آز اولور که قبری اوزره بنده آزاد اولمایه

سنکه فخر الانیا وسیدالکونین سن

حاش لله قبر که یوز سورن آزاد اولمایه

وصالی محمد افندی

موالی کرامدن فاضل بر ذات اولوب نیکده لیدر . متقاعداً کوتاهی‌ده اختیارات اقامت ایله مشدی (۱۰۵۶) تاریخنده اوراده وفات ابتدی غیر مطبوع قیافت نامه‌سی و قدسیده بر نهیه مکمل بر شرحی طبیعت شعریه‌سی واردر . سلطان سلیم ثانی معاصری (مصطفی بن اورده‌نوس) لکده قیافتنامه‌سی واردر .

وارداری شفراده محمد افندی

[واردار یکیکجه] سندن یتیشن فضالادن و صهریه غازی اورده‌نوس بك احفادن اولوب (۱۰۵۷) تاریخنده بروسه قضا سندن مغرولاً استانبولده وفات ایلدی . سلطان سلیم قربنده قوغه‌جی دده مسجدی حظیره‌سنده مدفوندر . پدری شیخ علی افندی سابق الترجه (امی سان) خلفا سندندر .
آثاری : غیر مطبوع اولوب بونلردر : تفسیر کبیر طرزنده (سوره مائده) به قدر تفسیر شریف ایله (تعلیقات علی البیضاوی) (حاشیه درر) (منشآت) درالسنه ثلثه‌ده انشاد نظمه‌ده .
مقدر ایدی بر بهاریه‌سی مطلعندن :

نه‌در بورسم دلارانه‌در بو نقش و نگار

که طرح ابتدی چنزاره نقشبند بهار

مداد سبزله یازدی صحیفه چنه

دیر صنع خدا فانظروا الی آثار

رفاه محمد اسکداری

ارباب علم و دانشدن و علوم غریبه‌نک تخصیص وفق و نجوم شعبه‌سی متخصصلرندن بر ذات اولوب (اسکدار) لیدر . سنه لرحه بلاد عربک سوریه و مصر قطعه لرنده سیاحتله اکتساب علم و فضیلت ایله‌دی . آثاری غیر مطبوع اولوب کوروله بیلنلری بروجه آتی در :
(۱) ترجمه مناقب سیداحمدی (۱۰۲۱) تاریخنده خطه مصریه‌ده ایکن توسیعاً ترجمه ایتشدرد
(۲) ترجمه سرالمکتوم فی علم النجوم (اصل اثر امام فخرالدین رازی مؤلفاتندن اولوب اسمی کاشف المکتوم فی علم النجوم در ۱۰۱۷ تاریخنده (شام) ده ایکن توسیعاً ترجمه ایده رک اسمنی (سرالمکتوم) تسبیه ایتشدرد

د بهی احمد افندی

ارباب نشدن بر ذات اولوب شهریدر. (۱۰۴۳) تاریخنده ۱۰ باب ۷۳ فصل اوزره مرتب ترکیه (زبدۃ الکلام فیما یحتاج الیه الخاص والعام) اسمنده کی اثرینک بر نسخه سی (فاتح) کتبخانه سنده واردر. (مفتاح السعادة فی الفقه) (حلیۃ الاولیا وروضة الاصفا) (مرشد الهدی فی ترجمة الاحادیث) الیه (راحة الاشباح فی بیان الارواح) اسمنده یدی فصل برخاتمه اوزره مرتب تورکیه بر اثری و (تحفة الذاکرین فی شان کلمۃ توحید) (روضة الصفا فی والدی المصطفی) ناملرنده برر تألیفی واردر. طریقت نقشبندیه منتسب در.

دانی محمد افندی

وان قربنده کی (خوشاب) دندر. ویانه بوزغونلغنده اردو واعظی ایدی. بووقعه اوزرینه بروسه قربنده کی (کستل) قریه سنه نفی ایدیله رک (۱۰۹۶) تاریخنده وفات ایتدی. بوراده آثار خیریه سندن مسجد مدرسه و عمارتی واردر. توحید قلوب اسلامیه خدمت ایدمه یں سیاسته غیر واقف علمادندر موعظه دن (عرائس قرآن) الیه (رساله مبدأ و انعاد) (اعمال الیوم واللیل) در. بوغاز ایچنده کی قریه نامنه مضافدر اکابر دولته کوندردیکی مکتوبلرینی حاوی منشآتک بر نسخه سی آیا صوفیه کتبخانه سنده در. تلامیذنن آنقره لی اسماعیل بن محمد کده (مفتاح الرحیم وکشف الکرم) اسمنده سورة یوسف تفسیری واردر.

دهی افندی (فرائضی)

فضلادن فقیه بر ذات اولوب (سرایکوی) قراسندن (دعاجیلی) قریه سنده افندی اوغلو نامنده خانداندن برینک معلمی در.

(۱۱۸۶) تاریخنده ارتحال ایلدی. قریه مذکوره ده کی جامع شریف اتصالنده مدفوندر (هدیه الوهی لروح النبی) اسمنده علم فرائضدن تورکیه بر اثرنده (دکزیلی) ده سلطان محمود اولک همشیره سیله اصحاب خیراتدن بشیراغانک انشا کرده لری اولان فرائض خانه لرنده معلم اولدینی بیان ایدیور. هدیه امثله سی مقامنده اولمق اوزره بر اثری داها اولدینی کبی «ترجمة الوهی من علم الفرائض» اسمنده بر جلد کبیر بر تألیفی ده واردر که هر ایکسی ده حمیدیه کتبخانه سنده موجود در.

ولی‌الربیع افندی

فاضل و فقیه بر ذات اولوب «آیدین» لیدر. اکیال نسخدن صکره مادام الحیات «اقحصار» مفتیلکنده ایضای وظائف شرعیه ایله دی. «فتاویٰ روشنی» اسمیله بر جلد اوزره مرتب فتاوا سنک برر نسخه‌لری «مغیسا» «وقرق آغاج» فتواخانه‌لرنده وارد. برده آدابدن حسینیه حاشیه‌سی اولدینی «قره‌باش زاده ازمیری» نک اثرنده مندرجدر.

ربیعنی مصطفیٰ افندی

نشر علمه موفق بر فاضل کثیر الهمتدر. «۱۲۷۱» ده استانبولده ارتحال ایده رک «ادرنه قاپیسی» خارجنده «ابراهیم حلبی» یاقینه دفن اولوندی ایکی دفعه ده یوزلرله طلاب علمه اجازت و یره رک حلقه تدریسنده بک چوق فضلا یتشمشدر. تدریس بویوردقلری علوم عالییه و آلییه دائر ضبط اولونه ییلن تقریرات فاضلانلرندن «مرآت» و سائریه دائر اولانلری اخیراً طبع اولونمشدره مشهور تلامیذنندن خواجه تحسین افندی‌نک سویله دیکی تاریخ :

یازلدی اشک تحسین ایله تاریخ

وفات ایتدی و دینلی محقق

« // »

لادقی محمد حلبی

سابق الترجه عبدالمجید افندی‌نک مخدومی اولوب ارباب علم و هنردن بر ذاتدر. سلطان «بایزید» نانی نامنه منطقدن «زبدۃ‌الیان» اسمنده بر اثری اولدینی کی فن موسیقی‌دن «فتحیه» (و زین‌الاحان فی علم التألیف والاوزان) اسملرنده آناری ده وارد. صوک اثرینی استانبولده تقدیم ایتمشدر. فتحیه دائر «کشف‌الظنون» ده براز ایضاحات مذکوردر.

لالی احمد افندی

مفتی الثقلین علامه ابن کمال مرحومک حلقه تدریسنده یتیشن فضلادن اولوب (صاروخان) لیدر. اکیال تحصیلدن صوکره استاد فضائل‌نهادینک امر و تنسیبلربنه اتباعاً مسلک قضایه سالک اوله رق

حسب الوظیفه بر خیل سیاحت و بوجهله ایهای وظائف شریعت ایلدی . آخر مأموریت اولان
(آماسیه) قاضیلکننده ایکن « ۹۷۱ » تاریخنده ارتحال ایتدی . علوم مدونهده و باخصوص
فقه ، فرائض ، ادبیاتده بهره کلی صاحبی اولدیغنه آثار فاضلانه و ادیبانه لری شاهد عادلدر .
آثار مبحوئه غیرمطبوع اولوب کوروله بیانلری بوجه آتی در :

« ۱ » مجمع المسائل الشرعیة فی علوم الدینیة « اسمی مسماسنه مطابق بر اثر دینی اولوب بر
نسخه سی مغنیسا ملحقاتندن آق حصار کتبخانه سنده واردر »

« ۲ » اسماء النبی « بر نسخه سی خالص افندی کتبخانه سنده واردر »

« ۳ » امثله شرحی (« « « « « «)

« ۴ » ترجمه قصیده برئه « منظومدر »

« ۵ » تحفة الخواص فی ترجمه درة الغواص « ادیب عربی امام حریری نک نحو و غلطات

لغاتندن باحث اثر مشهورینک ترجمه سیدر »

« ۶ » دقایق المیزان فی مقادیر الاوزان « عروضدن بر اثر ادبی در »

« ۷ » ترجمه قصیده تأییه « ابن فارض حضر تلرینک مشهور آفاق اولان قصیده عارفانه لرینک

ترجمه سیدر »

« ۸ » جمع القواعد ومنبع الفوائد « قواعد فارسیه به دائردر »

« ۹ » قوانین صرف فارسی

« ۱۰ » علم فرائضدن بر متن متین « برده شرح یازمشلردر »

« ۱۱ » شرح محاکات

السنه ثلثهده انشاد نظمه مقتدر ایدیلر . تخلصلری « لالی » در .

لالی صبی افندی

فضلا وارباب قلمدن بر ذات اولوب (مناسیر) لیدر . اناری بوجه آتی غیرمطبوعدر .

« ترجمه بحر الکلام من العقائد » « ترجمه اخلص الحاصل » « شرح کلمات امام علی » . برنجی
ترجمه نک تاریخچی (۱۰۲۲) سنه سیدر .

« ی »

یوسف بالی

مشاهیر علمادن اولوب « ۸۷۸ » ده بروسهده وفات ایدن مشهور [ملایکن - ملایکان] ک

مخدومیدر . بروسهده نشر علوم ایله مشغول اولدی . « ۸۹۵ » ده ارتحال ایله پدرینک مدفون اولدینی ییلدیرم بایزید جامع شریفی قربنده کی عمارت یاننده معلمخانه حظیره سنده دفن ایلدی . [هدایه شرحی] اوائل تلویحه ، شرح مواقفک اعراض بحثنه حاشیه لری کتاب طهارتدن مستقل بر اثری واردر که جمله سی غیر مطبوعدر . ۹۴۵ تاریخنده ارتحال ایده رک جدی و صاحب ترجمه برادری یانته دفن ایدیلن یوسف سنان الدین افندیده فضلادن بر ذات اولوب شرح مواقف و تلویحه حاشیه لری ایله بعض رسائی واردر .

یوسف بن منیر (انی زاده)

زمره مصنفیندن بر ذات اولوب « توقات » لیدر . ملا خسرو واحد قربی دن تلمذ ایتدی . استانبولده بر مسجد بنا ایدرک کتابلرینی ده بورایه وقف ایلدی . « ۹۰۲ » ده وفات ایلدی . مسجدی قربنده مدفوندر « هدایه المهدین » تفسیر بیضاوی به تعلیقاتیه « ترجمه فرائض سراجیه » حاشیه علی شرح الوقایة المسمی بزخرة العقبی ، (قوس قزح) اسملرنده غیر مطبوع اثرلری واردر . « فتاوی قاضیحان » یدیه اختصار ایله مشدر .

یار مصاری مصلح الدین مصطفی

سابق الترجه بروسه لی خواجه زاده نک اک ممتاز مجازلرندندر . استانبول قاضیسی ایکن (۹۱۱) تاریخنده ارتحال ایتدی (فاتح) جوارنده بنا کرده سی اولان مسجد حظیره سنده مدفوندر (حاشیه طوالع) (حاشیه توضیح) آفارینک باشلیجه لیدر . برده (وبا) دن فرار تحفظه دائر رساله مخصوصه سی اولدینی (شقایق) ده مذکوردر .

یوسف افندی (یوسف بن حسین کرمانی)

مشهور بروسه لی خواجه زاده تلامیذندن (کرمانستیلی) بر فاضلدر . بر جوق زمان تدریس وقاضیک ایله اشتغال ایتشددر . مؤلفاتی (حاشیه شرح مطول) (کتاب المنتخب من المعانی) (شرح وقایه) علم اصولدن (خیر) نامنده بره تن ایله (زبدة الوصول الی علم الاصول) اسمنده برشرح و (تبیین فی المعانی والبیان) (حاشیه شرح مفتاح) (شرح کتاب الوقف) (رساله فی فضائل جهاد) (اقدار واهب القدر) (المدارک الاصلیه الی مقاصد الفرعیه) (کتاب الوجیز فی الاصول) (هدایه المرام فی علم الکلام) (المختار من المعانی) (التبیان فی شرح التبیان) وسائر مدره

خط دستیله محرر (تیین) نسخہ سی اسعد افندی کتبخانہ سنده در . (۹۲۰) ده در سعادته وفات ایتدی . فاتح جوارنده الیوم کرماسیتی نامیله بنام مکتبی یاننده مدفوندر .

یعقوب افندی (سیر علی زاده)

بین العلماء مشهور و متداول اولان « شرعة الاسلام » شارح فاضلی در کستانی ده لسان عربی اوزره شرح ایتشدردر . سائر مؤلفاتی « حاشیة شرح فرائض للسید شریف » « اجوبه علی شرح مفتاح لقره سیدی » « حاشیة شرح دیباجه فی علم النحو » « حاشیه علی شرح مطالع الانوار » در . امام « یاقی » نک « مرآت الجنان و عبرت الیقظان » اسمنده کی تاریخ کیریخی ده اختصار ایله مشدر . ایفای حج شریفدن عودتی انسانی اولان « ۹۳۱ » تاریخنده وفات ایله دی . شرعه شرحی مطبوعدر . بوذاتک مدفی قطعیتله تبیین ایده مه بور . چونکه اولیاچلی سیاحتنامه سنک بشنچی جلدنده « میخالیچ » ده ، « غزی زاده » نک بروسه و فیاتیلہ « کلدسته ریاض عرفان » ده پدریله برابر بروسه ده « شکر خواجه » و یاخود پدربنک یاننده اولمق اوزره « امیرسلطان » جامع شریفی حظیره سنده مدفون اولدینی محرردر . شکر خواجه جامعی یاننده کی تربنه نک بالاسنده ایسه « ۸۷۹ » ده وفات ایدن محمد بن علی محرردر .

شرعه نک علماء عثمانیه دن شارح لری محالرنده ذکر اولندی . (بیغا) شهرلی « حاجی احمد بن سید » طرفندن ده ترجمه اولومشدرکه « ۹۸۱ » تاریخنده یازیلان بر نسخہ سی سلائیکنده ساعتی جامع کتبخانه سنده منظور عاجزی اولدی . « ۹۱۱ » ده « محمد بن ابراهیم » اسمنده بر ذات طرفندن ده نظماً ترجمه ایدلمشدرکه بر نسخہ سی یحیی افندی کتبخانه سنده در . « عابدی » مخلصلی بر ذاتده « ۹۱۷ » ده ینه نظماً ترجمه ایتشدردرکه بونکنده بر نسخہ سی طرف عاجزانه مدن موزة هایون کتبخانه سنده اهدا قلنمشدر . ترجمه نک اسمی « روضة الاسلام » اولوب استانبولده باشلانیدی « دمر حصار » ده ختام بولدینی مقدمه سنده مذکوردر .

یوسف سنانه الدین امامیوری

فحول علمادن بر ذات اولوب « محشی بیضاوی » شهرتیه بنامدر . محی الدین قناری ایله طاش کوپرلی مصلح الدین افندی دن تلذ ایده رک مأمو ریتله بر چوق سیاحتدن صکره « ۹۸۶ » تاریخنده در سعادته وفات ایلدی . قاشن پدري سابق الترجه « صاری کرز » الیوم صاری کوزهل دینیلن « محله ده » بنا کرده سی اولان مسجد یاننده مدفوندر . مؤلفاتی تفسیر بیضاوینک بعض مواضعنه هدایه ، مفتاح ، مواقف ، شروحنه تعلیقاتی ایله امام « علی رضه » حضر تلبنه

منسوب اولان حزب شریف شرحندن عبارتدرکه غیر مطبوعدر . مخدومی مصطفی افندی ده فضالان بر ذات اولوب « زکریاء قزوینی » نك « مفیدالعلوم ومیدالهموم » فی « نورالهدی » اسمیه ترجمه ایتشددرکه بر نسخه سی اسعد افندی کتبخانه سنده واردر . دیگر مخدومی محمد افدینکده « مناقب العلماء » اسمنده اثری واردر . قرآن کریمده واقع اشای محرمه نك اسباب حرمتندن باحث تفسیره دائر « ۹۸ » باب اوزره مرتب « تبیین المحارم » اسمنده کی اثرک صاحبی اولوب « ۱۰۰۰ » تاریخنده اماسیه ده وفات ایدن شیخ الحرم « یوسف سنان الدین خلوقی اماسی » باشقه بر ذات عالیدر .

یوسف افندی (قاغزمانی واعظ یوسف افندی)

علمادن بر ذات اولوب « اضرورم » ملحقاتندن « قاغزمان » لیدر . « تحفة الوزراء » تسمیه ایتدیکی ملا جامی نك « لجة الاسرار » قصیده سمنه یازدیغی شرحنك بر نسخه سی حمیدیه کتبخانه سنده موجوددر . بو شرحك مقدمه سنده :

هدیه الوالی — شرح قصیده طنطرانیه

زینة الوالی — شرح روزنامه شیخ وفا

یوسفی — شرح دیوانچه فرشته

اسملرنده اثرلری ده اولدیغی ذکر ایدیور . برنجی اثری « ۱۰۳۸ » ده تألیف ایتشدور .

یحیی افندی (منقاری زاده) شیخ الاسلام

مکه مکرمه قاضیسی ایکن وفات ایدن « علائیه » لی « منقاری زاده عمر » افدینك مخدومیدر اصولاً اکیال تحصیلدن و خدمات علمییه ده بولوندقدن صکره مسند مشیختی احراز ایلدی . « منزل منقاری زاده جنت مأوی اوله » مصراعنك دلالتی اولان « ۱۰۸۸ » ده ارتحال ایتدی . اسکدارده آچیق تربده بنا کرده سی اولان مدرسه اتصالنه دفن ایلدی . مدرسه الیوم مندرس بر حالده در . نامنه مضاف فتاواسی وتفسیر قاضیه و آداب عضدیه حاشیه لری وعلم تجویددن « تیان فی آداب القرآن » اسمنده اثری واردر . جدی « منقاری علی » افدینکده « شفاء المؤمنین » اسمنده بر تألیفی واردر .

یوسف بن ابراهیم شیروانی

فقهادن وفحول علمادن بر ذات اولوب « مدینه منوره » ده اختیار مجاورت ایده رک

« ۱۱۳۴ » تاریخندہ ارتحال ایلدی . ایکی جلد « ملتقی » شرحیلہ « ہدیۃ الصبیح فی شرح مشکاة المصابیح » اسمندہ « مصابیح شریف » شرحی وارددر .

یوسف بہ حمزۃ الالباس

زمرہ مؤلفیندن بر ذات اولوب (شہروز) لیدر . ترجمہ حالی مذکور رسول زکی الکلاسی مجازلرندن (ابراہیم الالانی) ایلہ (محمدیلوی) دن اخذ علم ایلدی . برنسخہ سی عطف اقدی کتبخانہ سندہ موجود اولون (ذہب المذاب فی مذهب النحاة ودقة الاعراب) اسمندہ کی اثرینک مقدمہ سندہ بروجہ آتی آثارینی تعداد ایدیور :

- (۱) حاشیہ علی قول احمد للفناری
- (۲) حاشیہ علی تسہیل قاضی میرلا ری المسمی بعون الباری
- (۳) غایۃ ایضاح الجلال
- (۴) حاشیہ جدیدہ علی الیضاوی
- (۵) حاشیہ قدیمہ
- (۶) حاشیہ علی مختصر المنتہی
- (۷) حاشیہ علی الهدایۃ
- (۸) امتحان الفحول

یایا کوپلی ماہمی اصغر رشید افندی

علوم عربیہ و فارسیہ متخصصلرندن بر ذات اولوب [صوما] قرا سندن (بایات) قریہ - سندندر . اکمال تحصیلدن صکرہ (مغنیسا) نواحی سندن یایا کوپیندہ (قرہ عثمان زادہ لر) طرفندن بنا ایدیلن مدرسہ و کتبخانہ نک مدرسلک و حافظ کتبلیکنہ تعین اولندیغندن الی اخر العمر بو وظیفہ لرلہ مشغول اولدی . (۱۲۴۸) تاریخندہ اورادہ ارتحال ایتدی علمای شعرا دن (سنبل زادہ وھی) اقدینک اطفال عثمانیہ یہ لغات عربیہ تعلیمنہ مدار اولمق ایچون نظم ایلدیکی (نخبہ) اسمندہ کی اثرینی (۴۴۵) صحیفہ دن عبارت اولمق اوزرہ مفصل بر صورتدہ شرح ایدرک (۱۲۵۹) تاریخندہ طبع اولمشدرکہ باعث استفادہ آتاردندر . فاضل شہیر حاجی ذہنی اقدینک آثار فاضلانہ لرندن (مشاہیر النساء) دہ (یایا کوپلی فاضل) وصفیلہ فضلنی تصدیق بیوردقلری بوذاتدر .

بسنجی زاده عبدالوهاب افندی [سبج الاسلام] :

فضالان بر ذات اولوب سینوبده مدفون سید بلال حضرتلرینک نسلندن آیاصوفیه جامع شریفنده یس خوان مصطفی افندینک مخدومیدر . (کلبوی) و (پالاییق) کبی متبحرین دن استفاده ایله مشیدر . (۱۲۴۹) ده وفات ایدرک (طوب قپو) ده پدری یاننه دفن ایدلدی . یوزدن زیاده تلامیذینه اجازه ویرمکه موفق اولمشدر .

(خلاصة البرهان فی اطاعة السلطان) اسمنده سلاطین عظام حقلرنده شرفوارد اولان احادیث شریفه نك شرح و ترجمه لرینی مین (۱۲۴۷) تاریخنده طبع اولونان بر اثریله بعض رسائی واددر .

بوسف بحری

افاضلدن ذوالجناحین بر ذات اولوب وزیر کوروسنده صاری امام اوغلی محمد افندینک مخدومیدر تحصیل عقائده قدراماسیده شهید مفتی دن مابعدی استانبولده ارزنجانی مفتی زاده دندر . بعده مصره کیدرک علماء حدیثدن شیخ مرتضی افندیدن اخذ حدیث ایله [چوروم] . عودت ایدرک نشر علومه باشلادی . (۱۲۴۴) تاریخنده ارتحال ایلیوب [صهیب رومی] تربه سنه دفن ایدلدی . (شفاء شریف) شرحی اوزرینه [عطاء القیاض] اسمنده غیرمطبوع برحاشیه سی واردرکه برنسخه سنی [چوروم] ده حسن پاشا کتبخانه سنده موجوددر . (درالتحریر) اسمنده بر اثریله هیأت عتیقه و اصول ارتفاع دن باحث برتألیفی ده اولدینی مرویدر . ادیب و ظریف الطبع بر ذات ایدی .

بوسف شکری خیریوطی

مشایخ و علماء خالیدی دن برذاتدر . برمدت درسعادتنده وفا مدرسه سنده تفسیر قاضی و جلالین تدریس ابتدی مؤخرآ مدینه منوره ده (محمودیه) مدرسه سی مدرسلکنه تعیین اولونه رق الی آخر العمر نشر علوم ایله مشغول اولدی ارتحالی (۱۲۹۲) تاریخنده در . اوج دفعه اجازه ویرمکه موفق اولمشدر .

آثار مطبوعه سی: [شرح علی اصول الحدیث للبرکوی] [شرح علی برهان کلبوی المسمی بناموس الايقان] [رموز التوحید فی بیان بعض اسرار وحقایق کلمة التوحید] [سلسلة الصفا لحمد مصطفی] [نصیحت نامه] در .

معلمنا زاده مصطفی لعل افندی

زمره قضاة ومؤلفیندن وطریق مولویه منتسبلرندن بر ذات اولوب البستان لیدر. قیصریه حاکمی ایکن [۱۲۹۴] ده ارتحال ایتدی . (سید برهان الدین) تربه سی جوارنده مدفوندر. آناری : حکمتدن (الحکمة البالغة وشرحها) منطقدن (مناهج الاحتجاج) اصول حدیثدن (المنظومة العلیة فی الاخبار النبویة) منطق ، وضع ، آداب ، عروض ، معانی ، بدیع ، بیان کی یدی قندن باحث (نظم الفنون) (عروض اندلسی شرحی) (قصیده مضریه نك شرح و تخمیس) عقائد و کلامدن (منظومه رائیه) (قصیده همزیه تخمیس) علم اصول فقهدن بیک یتیمی جامع (الفیه و شرحی) (حسینیه سی منظومه سی) و شرحی (المقالات الحسان علی قصیده الحسان مع تخمیس) (حاشیه علی قره تپه لی) علم میزان و آدابدن (شرح علی قصیده نونیه للفاضل حسن فہمی افندی) (دیوان اشعار) (تعلیقات علی نخبه الفکر فی الحدیث) (اوج مطلب اوزره قصیده عدم شرحی) اشبو آثارک قسم اعظمی مطبوعدر . بونلردن باشقه رسائلی ده واردی .

یکن عثمان افندی :

فضلا دن بر ذات اولوب [کوردوس] ه ملحق « قایاجیق » ناحیه سندندر. تحصیلنی برغمه علماسندن طاغستانی خواجه افندی ایله داییمی « قایاجیقلی » سلیمان افندی دن ا کمال ایتدکن صکره « قرق اغاج » ده نشر علوم ایتدی . . ۱۳۰۰ « تاریخنده ارتحال ایدره ک [صاری خواجه] نام محله دفن ایدلدی ، « شرح عقائد » اوزرینه ایکی جلد کیر حاشیه سیله منطقدن [غایه الیان] اسمنده غیر مطبوع آثار فاضلانہ سی واردر .

یوزغادی چوقه دار زاده حاجی کشفی مصطفی افندی :

فضلا دن وطریق خلوتیه منتسبلرندن بر ذات اولوب « یوزغاد » لیدر. مبادی علومی « یوزغاد » علماسندن « قره موسی » افندی دن بعد التعلیم « قیصری » فضلا سندن « حاجی طورون » و استانبول درس عاملرندن « قواله » لی یوسف افندی لردن اخذ اجازه ایلدی کی سابق الترجمه مغنیة مفتیسی « حاجی اولیا زاده علی » افندی دنده اخذینه نائل اولدق دن صکره قسم اعظمی از میرده اولق اوزره « از میر » و « تیره » ده قرق سنه نشر علوم ایله مشغول اوله رق بومدت ظرفنده بشیوزره قریب طالبین علمه اعطای اجازه یه موفق اولمشدر .

۱۳۰۸ تاریخده وطن ثانی آنخاذا ایتدیکی « از میر » ده ارتحال ایدرك وصیتلری وجهله « محشی » مرأة « از میری » مرحوم یاننه دفن ایدلمشدر. آثارعلمیه لرندن غیر مطبوع اولانلر بروجه آتیدر :

« ۱ » قاضی بیضاوی اوزرینه تعلیقات

« ۲ » جلال اوزرینه تعلیقات

« ۳ » حاشیه مرأته هامش

« ۴ » حاشیه شرح عقائده هامش

« ۵ » فرائضدن برمتن متین

« ۶ » آدابدن » »

مطبوع اولانلر : از میرده طبع اولونان کشفیه اسمنده کی اخلاق عضدیه ترجمه سیدر .

یوسف صدقی افنری

افاضل امتدن برذات اولوب سابق الترجه عمر شوقی افندینک مخدمیدر اکال تحصیلدن صکره اولو مار دین محکمه باش کتابتنده ومدت مدیده مفتیایکندمه بولونه رق داها صوکره لری نیابتله سیاحت ایدرك مجلس تدقیقات شرعیه اعضالغنه تعیین وقاضی عسکرلک رتبه سیله توظیف بیورلدی « ۱۳۱۹ » ده ارتحال ایدرك فاتح جامع شریفی حظیره سنه دفن ایدلدی السنه ثلاثه وتخصیص لسان عربیدن حافظه سنده بیکلرجه ابیات وارایدی. طریقه قادری در وقار علمایه مالک نظیف برذات عالی ایدی. آناری : « مسیر عموم الموحدین علی احیاء علوم الدین » اسمنده کی « احیاء العلوم » ترجمه سی « محاسن الحسام » نامنده کی « نوائغ الکلم » ترجمه و شرحیله « معراج المعتمد والحاج » وسائره در. « محاسن الحسام » حقنده فرانسه السنه شرقیه علماسندن « باریه دومینار » ک تقدیری وقیله « اقدام » غزنه سیله نشر اولومش ایدی . خط دستیله محرر ۹ جلد اوزره مرتب « احیاء العلوم » ترجمه سنک برطاقی « ییلدیز » کتبخانه سنده در . بواثر یالکز ترجمه دن عبارت دکلدر . ایجابنه کوره توضیحاتی محتویدر .

یلکتا افنری (علی یلکتا افنری)

فضلادن برذات اولوب شهردر. (ایاصوفیه) درس عاملرندن اعمی حافظ افندیدن مجازدر. کندیسی ده اعطای اجازه یه موفق اولمشدر . لسان فارسی یه ده حقیله واقف ایدی . طریقه

(نقشبندی) در . (۱۳۲۷) ده ارتحال ایدمرك (ايوب) ده (قرق نردبانلر) ده عائله-سى
قبرستانه دفن ايدلدى . آثار مطبوعه-سى :

(مرقات) تعليقاتى

(حلي) حاشيه-سى

تصورات سيدينه تعليقات

علاقه حاشيه-سى

• طاش كوپرو

• شروط صلاة

• عروض

آثار غير مطبوعه-سندن :

سورة رحمان تفسيرى

• سورة البلد

حامى نك مجلس الهمزه شرحى

ابن کمال ، ابوالسعود، زنبیلی علی افندیلردن بشقه فتاواسی مدون اولان ذوات کرام

سنه	اسامی آثار	اسامی مؤلفین	مدفلی
۷۷۰	فتاوی بغیة القنیة	ابن سراج قونوی (محمود بن احمد)	شام
۷۵۸	فتاوی طرسوسی	نجم الدین ابراهیم	•
۹۱۸	فتاوی قورقود خانیه	شہزاده قورقود بن بایزید خان	بروسه
۹۲۲	مجمع الفتاوا	عبدالرحمن آماسی (مؤید زاده)	در سعادت
۸۴۵	فتاوی سعديه	سعدی افندی (شیخ الاسلام)	•
۹۷۸	فتاوی عدلیه	رسول بن صالح ایذینی	از میر
۹۸۵	فتاوی حامدیه	حامد قونوی (شیخ الاسلام) [۱]	در سعادت
۱۰۲۶ *	معین المفتی علی المستفی [*]	یکچشم پیر محمد اسکوبی	اسکوب
۱۰۳۹	تقد المسائل فی جواب المسائل	رضائی علی افندی	مصر
۱۰۹۸	فتاوی آقره وی	محمد امین افندی آقره وی (شیخ الاسلام)	در سعادت
۱۰۹۹	فتاوی فیضیه	فیضاه افندی (شیخ الاسلام)	ادرنه
۱۱۰۳	فتاوی علی افندی	علی افندی چتالجه وی (شیخ الاسلام)	• [۲]
۱۰۸۸	فتاوی منقاری زاده	منقاری زاده یحیی افندی (شیخ الاسلام)	اسکدار
۱۱۲۸	فتاوی عبدالرحیم	منتشی زاده عبدالرحیم بروسه وی (شیخ الاسلام)	ادرنه
۱۱۲۷	فتاوی عطائیه	محمد عطاءه افندی (شیخ الاسلام)	• [۳]
۱۱۹۳	فتاوی شریف زاده	شریف زاده محمد افندی (شیخ الاسلام)	در سعادت
۱۱۵۶	بهجة الفتاوی	یکشهری عبده افندی (شیخ الاسلام)	قاکلیجه
۱۳۰۱	ملجاء المفتین	مغنیسالی حاجی اولیا زاده علی افندی	مغنیسا
	فتاوی نتیجه	فتوی امینی احمد افندی	[۴]
۸۸۰	جامع الفتاوی	قریق امره الحمیدی الحنفی	
۹۵۵	فتاوی قدریه	عبدالقادر افندی (شیخ الاسلام)	بروسه
۸۶۶	زبدة الفتاوی	پیر محمد بن یوسف آقره وی	
۹۸۸	فتاوی قاضی زاده	احمد بن محمود	در سعادت
۱۰۸۷	فتاوی خصالی	عبدالرحمن افندی	بروسه
۱۱۱۴	فتاوی نعمانیه	دباغ زاده نعمان افندی (شیخ الاسلام)	در سعادت

[*] بوذاتک قوانین عثمانیه دائر (ظهیر القضاة) اسمنده بر اثری ده واددر .

[۱] (تنقیح حامدیه) اسمیله بر فتوی دهها واردر .

[۲] نقولی کفوی صالح افندی طرفندن جمع ایدلشدور .

[۳] منقاری زاده فتاوا سنک نقولیدر .

[۴] بوأثرک منقولی ذکر اولتیق شرطیله ۱۲۲۶ تاریخنده کدوسی حافظ محمد افندی طرفندن یکیدن یازلشدور .

سنه	اسامی آثار	اسامی مؤلفین	مدققلری
	فتاویٰ مجموعہ جدیدہ		[۱]
۱۱۰۵	نورالفتاویٰ	بخشایش نوراء افندی	درسعات
۱۰۲۸	فتاویٰ آق کرمانی	علی الاکرم مانی	آق کرمان
۱۲۲۵	سفینۃ الفتاویٰ	مفتی ارضروم عبدالرحمن افندی	ارضروم
۱۰۹۹	صرۃ الفتاویٰ	محمد صادق بن علی الساقزی	
۱۰۶۹	میزان الفتاویٰ	بالی زاده مصطفیٰ افندی (شیخ الاسلام)	درسعات
۱۱۰۰	مجموعۃ الفتاویٰ	مولود افندی	
۱۰۹۲	خلاصتین فی الفتاویٰ	اسیری محمد بروسه وی (شیخ الاسلام)	بروسه
۱۱۱۶	فتاویٰ اسعدیہ	اسعد اسکداری	مدینہ منورہ
	فتاویٰ حلیمیہ	محمد بن عبدالحلیم بروسه وی	[۲]
	مجموعہ جدیدہ	فتواخانہ ہیئت علمیہ سی	[۳]
	فتاویٰ فرائضیہ	فاتح درسعامرندن احمد خلوصی افندی	
۹۶۵	فتاویٰ واقعات	محی الدین محمد قاضی استانبول	درسعات
۸۲۳	جامع الفصولین	شیخ بدرالدین سیاوی	سیروز
۱۳۰۰	فتاویٰ میزان المدعین	محمد حلمی سیروزی	"
۱۰۷۳	ترجمہ فتاویٰ بزازیہ	مترجمی شیخ احمد بن موسیٰ السیواسی	آماسیہ
۸۸۷	تلخیص جامع الفتاویٰ	عبدالمجید بن نصوح	
۱۰۸۵	واقعات المفتین	عبدالقادر بن یوسف سنان	درسعات
۱۰۵۸	تلخیص الفتاویٰ والشروح	علی حبری کوتاهی	آغریبوز
۱۲۷۵	تنقیح جامع الاجارین	مشرّب زاده حفیدی محمدعارف افندی (شیخ الاسلام)	درسعات
۱۲۷۵	فتاویٰ احکام مرعیہ فی الاراض الامیریہ	عارف حکمت بک (شیخ الاسلام)	اسکدار
۱۳۱۷	مرآۃ المرافقین	احمد حمداہ افندی	درسعات
۸۴۴	معین الحکام فی ایتراء دین الحصین من الحکام	علاء الدین علی طرسوسی	
۱۲۵۴	مجموعۃ الفتاویٰ	قاضی زاده محمدطاهر افندی (شیخ الاسلام)	درسعات
۱۲۱۵	نتیجۃ الفتاویٰ	دری زاده محمدعارف افندی (شیخ الاسلام)	اسکدار [۴]
۱۱۳۶	ترجمہ فتاویٰ قاعدیہ	کامی محمد افندی	اسکدار

[۱] مؤخرأ هر یکی طویلانان فتوالره بونام ویرلشدر .

[۲] منقاری زاده فتاواسنک نقولیدر .

[۳] صوکره کی مشایخ اسلامیه طرفندن ویربان فتاوادر .

[۴] متعدد مشایخ اسلامیه نک ویردکلری فتاوادر .

سنه	اسامی آثار	اسامی مؤلفین	مدققلری
١١٧٣	بحر الفتاوی	مفتی ارضروم قاضی زاده محمد افندی	ارضروم
١١٧٥	فتاوی وصاف	عبداء وصاف افندی (شیخ الاسلام)	درسعادت
١١٤٨	فتاوی روشنی	ولی الدینی آیدینی	اقحصار
١٢٠٧	فتاوی کریدی	علی شکری قندیهوی	قندیه
١٠٧٨	مجموعه الفتاوی	ولی بن یوسف	
١١٨١	سمحة الابراہم فی بیان غموض الاسرار	خطیب بطال حسن بن علی قیصری	قیصریه
	نہریۃ الفتاوی	مفتی ارضروم ابراہیم ادہم افندی	ارضروم
١٢٥٩	فتاوی عبد السلام	مفتی مار دین عبد السلام افندی	مار دین
	فتاوا	مصطفی سعید عینتابی	
١١٦٩	فتاوا	سید محمد رضا	درسعادت
	فتاوی حلی	ابراہیم بن الشیخ اسماعیل القسطنطونی	
١٠٥٣	فتاوی یحیی افندی	شیخ الاسلام یحیی افندی	درسعادت
١٠٠١	فتاوی زکریا افندی	شیخ الاسلام زکریا افندی	درسعادت
	فتاوی احمدیہ		درسعادت
١١١٠	فوائد العلیۃ من المسائل الشرعیۃ	نثاری علی افندی القیصری	
١١٥٩	نحفة الفتاوی	عمر بن صالح قریمی	
١٠٢١	صنی	شیخ الاسلام صنعاء افندی	
	فوائد الفتاوی العثمانیہ	مسود عثمان بن محمد طوسیہوی	(١)
	{ الروایع الزکیۃ فی فہرس } { الفتاوی الترمذیہ }	کدوسی حافظ محمد افندی	
١١٥٠	جامع الدعاوی والینات	مصطفی بن شیخ محمد افندی	
	مجموعہ ویدیخی		
١٢٠٤	تنقیح	شانی زاده محمد صادق افندی	
	مجموعۃ الفتاوی	جمعیوی	
٩٨٤	مفیدۃ الانام	محمد بن شیخ مصلح الدین	
	فتاوی قرمزی		درسعادت
١١٢٤	فتاوی	باشمقچی زاده علی افندی (شیخ الاسلام)	درسعادت
١١٥٤	مجموعۃ ابوالخیر	ابی الخیر احمد افندی (شیخ الاسلام)	
	نہایۃ المطلب		
	جمع المسائل الشرعیۃ	لالی احمد افندی	

سنه	اسمى آثار	اسمى مؤلفين	مدفلى
٩٨١	فتاوى برکوى	برکوى محمد افندى	برکى
١٢٣٦	ترجیح بینات نورالفتاوى	عبدالرحمن بن سليمان مصطفى بن شيخ محمد	
٩٦١	مجموعه فتاوى	آبادى محمد چلبى	در سعادت
٧٨٢	الدرر المنشوره	شادكلدى شمس الدين چلبى	آماسيه
١٢٩٨	خلاصه الاجوبه فتاوى	چشمى زاده محمد خالص افندى خرپوطى امام زاده محمد سعيد افندى	اسكدار خرپوط
١٢٢٣	مجله المحاكم	ماكف زاده عبدالرحيم افندى	در سعادت
١٢٦٨	مجموعه فتاوى فتاوى آق حصارى	ماردينى عمر شوقى افندى ابراهيم آق حصارى	ماردين
			[١]

[١] وياندهده كتبخانه ايمراطوريده بر نسخه سى وارد

شعرا فصلى

بسم الله الرحمن الرحيم

فضائل شعر وشعرا حقننه شرفوارد اولان احاديث شريفه دن بعضيلرى :

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

- ١ — علموا اولادكم الشعر فانه يفتق الذهن ويورث الشجاعة
 - ٢ — ان من البيان سحراً وان من الشعر حكماً
 - ٣ — لسان الشعراء مفتاح الجنة
 - ٤ — قل يا حسن والروح معك
 - ٥ — ان لله كنوزاً فى تحت العرش ومفاتيحها السنة الشعراء
 - ٦ — تعلموا من الشعر حكمه وامثاله
 - ٧ — قلوب الشعراء خزائن الرحمن
-

(شعرا وادبا) [١]

آهی حسن چلبی

(یاوز سلطان سلیم خان) دوری شعراسندن و اسکی عثمانلی شاعرلرینک اک ممتازلرندن اولوب (نیکبولی) دندر . کندینه مخصوص برآهنک حزین صاحیدر . اکال تحصیلدن صوکره قاضیلک و مدرسلک ایله برخیلی دولاشدقدن صوکره (ریاضی) و (سهی) تذکره لرنده محرر اولدینی اوزره (قره فربه) مدرسی ایکن (سوزآهی ایله طوأتشدی جهان) مصراعنک دلالتی وجهله (۹۲۳) ده وفات ایتدیکی محرر سده قینالی زاده (حسن چلبی) تذکره سنده (خاورینک [۲] همشیره سنی آلوب مناسترده وفات ایتشدیر) دیه محرردر . فقط تذکره (سهی) ایله (عالی) (کنه الاخبار) ینک غیر مطبوع قسمنده (قره فربه ده مدرس ایکن فوت اولدی . مزاری آنده در . عیاره سنه کوره قره فربه ده وفات ایتدیکی تأید ایدیور .

مع هذا هرايكي يردہ قبرني تحري ایله دم سده بر اثر بولامادم . دیوانندن باشقه شیخی نک (خسرو وشیرین) نه نظیره اوله رق (شیرین و پرویز) و (روایت کلکون وشبذیز) و (فتاحی نیشابوری) نک (حسن دل) نی [۳] پک چوق تصرفات اجرا ایدره کینه اواسمله ترجمه ایلدیکی آثار منشوره سیدرکه برنجیسنی اکال ایدمه مدیکی کبی ایکنجیسنک اکالنه ده عمری وفا ایتمه مشدر . آتارندن یالکز (حسن دل) مطبوعدر . تذکره (سهی) ده (خسرو وشیرین) اسلوبنده

[۱] شعرا وادبانک هان کافه سی مخلصلرله بیلندکلرندن مخلصلری اسملرینه تقدیم ایلدی . مع هذا بو خصوص دیگر فصللرک بعض اسملریده دخی نظر دفته آلدی .

[۲] (علی خاوری) شعرادن صاحب دیوان برذات اولوب (مناستر) لیدر (قره فربه) قاضیسی ایکن وفات ایلدی . اشعارندن :

روزگارینه کوره قوللان جهانی خاوری
گاه پرجوش اول کهی خاموش دریالر کبی .

[۳] (لامی چلبی) ایله (صبری) نک بو اسمده برر منظومه لری واردر .
(آهی) نک کی قابله شعرا مؤللی (توفیق) افندی معرفتیه (۱۲۷۷) تاریخنده طبع ایدلشدور .

کل وخسرو آدلو برکتابی وار) عباره سی مندرج اولدیغه کوره بویله ده بر اثری اولدیغی
اکلاشیلیور .

برنجی منظومه سندن :

کوکل آینه در سومر غباری
کتور من جام جمشید انکساری

ایکنجی منظومه سندن :

جاهلک فخری جمع مال ایله در .
عارفک عزتی کمال ایله در
عشق وشوق اهلی وجد و حال ایستر
نه کمال ایستر ونه مال ایستر .

غزلیاتندن :

نه مصاحب بولونور درد و غم یار کبی
نه فراغت یری وار گوشه خار کبی

کتیروب نقطه کبی اورته یه آندی بی چرخ
باشلادی کندی قبی چیزمه پرکار کبی

اول قیامت بی فردایه صالوب آهی یسه
یارینه قالدی ایشم وعده دیدار کبی

آذری ابراهیم ملبی [۱]

مشاعر شعرا دن و ابوالسعود اقدی تلامیذنددر . (کجدی آذری چلبی) ترکیبک دلات
ایتدیکی (۹۹۳) ده (حما) قاضیلغده ایکن وفات ایده رک خارج شهرده دفن اولندی . غیرمطبوع
دیوانندن بشقه مطبوع (نقش خیال) عنواننده کی سلیس منظومه سی مقبول ادبادر . مکمل

[۱] (بروسه لی بلیفک) (نخبه الانار) یله (شیخی) ده عین اسم و غلصده اصطبل عامره خدامندن
ادرنه لی (بستان زاده) شهرتیه بنام بر شاعر ده و اردرکه وفاتی (۱۰۵۲) در .

برنسخه‌سی در سعادته اسعد افندی کتبخانه‌سنده واردره. (شیخ‌نظامی) نك (مخزن اسرار) نی
تقلید ایتمش اولدینی ظن اولنور. اون ایکی بیک بیتی حاوی اولوب تمثیلات و حکایات ایله تصویر حال
ایدلمش کوزل بر اخلاق کتابیدر.

نه غم کر آذری آلوده کرد کناه اولسه
اولور روز جزاده لطفك اظهار ایتمه باعث

نقش خیال مقدمه‌سندن :

بسمله‌در غره فرد یقین	بسمله‌در لاله نعمان دین
بسمله‌در رابطه اصل وفرع	بسمله‌در نادره پرداز شرع
فاتحه سوره نون والقلم	بسمله‌در خامه مشکین رقم
کنندین ایدر مهر صفت سربلند	خوان سعادتن اولان بهره‌مند
واصل سر منزل مقصود اولان	بادیه عشقه نابود اولان
بسمله‌در لازم اولان آولا	لابد ایدر بسمله‌دن ابتدا
منزله حمده آنی رهبر ایت	سنده دلا بسمله‌دن ازبر ایت
حمد خدا یادینه قیل رابطه	بسمله‌دن وصفن ایدوب واسطه

آغازاره محمد رده

اکابر مولویه‌دن و اشعارنده مختصی اختیار ایتمین عرفاء شعراء اولوب (کلیولی) دندر.
(ساعة القرار) ترکیبک دلالتی اولان (۱۰۶۳) ده ارتحال ایده‌رك پوست‌نشینی بولندینی کلیولی
مولویخانه‌سنه دفن ایدلدی.

ابیات عارفانه‌سندن :

بر پناه اولماز کلام حضرت ملاکی
اومارز عیسمزی سترایده ستارعیوب

سر محبوبیت مولایه مولانای روم
وجهی مرآت اولدییچون اولدی محبوب‌القلوب

آرایچی زاده نوری حسین افندی

قوی طبیعت شعرادن اولوب شهریدر . مالیه تذکره جیلککنده بولندی (۱۱۲۱) ده
درسعادته ارتحال ایلدی . بر نسخه سی موزه عثمانی کتبخانه سنده موجود بیکی بیتلی (شاپور
نامه) سیله اسماء بلادی مبین مطول منظومه سی ، مرتب دیوانی واردر .

آلی فاطمه خانم

تاج التواریخ صاحبی خواجه سعدالدین افندی سالله سندن اولوب یکیشهر قاضیسی اولان
مخدومه یله برابر شهر مذکورده بولمقده ایکن (۱۱۲۲) تاریخنده وفات ایلدی . شعر ی وسط
درجه ددر . زماننده (خواجه زنان) شهرتیه بنام اولوب صنعت خطده انتسابی وار ایدی مرتب
دیوانی وار ایسه ده غیر مطبوعدر .
ایاتندن :

قالوبدر بحر غمده فلك دل یوق ساحل مقصود
حیفلر روزگارم با که امداد ایتمدن قالدی

نارغم نور صفا هپ بر چراغك پرتوی
چشم عرفان ایله باقسه ك آرده بیکانه یوق

آصف پاشا

صدر اعظم طوپال عثمان پاشا زاده احمد پاشانك مخدومی فاضل بر وزیر کار آگاهدر .
(۱۱۹۵) ده (بلغراد) محافظی ایکن وفات ایلدی . شعرله اشتغالی آز اولمغله برابر شاعرانه
وحکیمانه اشعاری واردر .

اشعارندن

هردل شراب عشق ایله پرنور اولورمی هیچ
هرتوده سیاه جبل طور اولورمی هیچ

آصف شراب عشق و محبتله مست اولان
تاحشره دك یشارسه ده نخور اولورمی هیچ

آیه الله محمد بك

ترجمه حالى مورخين فصلنامه محرر صبجى پاشانك مخدوميدر ادبيات شرقيه ايله فرانسزجه ادبياتنهده واقف، منشى و شاعر بر ذات ايدى (۱۲۹۵) تاريخلرنده ارضروم مكتوبچيدى ايكن ارتحال ايدلى . (رؤيا) اسمندهكى رسالهسى اخيراً طبع ايدلى .
مطبوع تركيب بندندن :

عالى هم اول ويرمه صاقين سعيكه نقصان
انساني يولوندن آليقور ياس وعطالت
• غدر ايمه صاقين كيمسيه عمرنده حذر قيل
دنياده وعقباده سعادتدر عدالت
حقه نظر ايت حق ديوهم باطله باطل
اغراضى ايجون حقي فدا ايله مز عاقل

فرانسه شعراى حكماسنندن (وولنهى) ك (تدمر) خرابه لرى عنوانلى اثر مشهورينى قسماً ترجمه ايدى دى رساله مخصوصه هيأتنده طبع ايله مشدركه بر پارچهسى بروجيه آتيدى :
مرحبا اى تنها خرابه زارلر ، اى مقدس مزارلر ، ايسىز ديوارلر بن سزدن استمداد ايدر وسلام مناجامى سزه عرض ايدى دم . اوت منظره كز انتظار عاميه بر دهشت خفيه ايراث ايدى رسده بيم قلم سزك تماشا كزدن جسارت عميقه وافكار عاليه اكتساب ايله انشراح بولور . سزك احوال كزى ملاحظه يه مقدر اولان بر قلب ، حاصل ايدى جكي تأثرات شديد دن اله جنى عبرتله مستفيد اولمازى ؟ .

آله عثمانه پاشا

ميرميراندن قوى طبيعت ، درويش نهاده لايالى مشرب بر ذات اولوب (طريزون) ليدر طريز شعري عونى وحقى بكلى طريزنده در . مرتب ديوانى ايله (بلبل نامه) اسمندهكى منظومهسى غير مطبوعدر . ابتدا عساكر بحريه سلطنه داخل اوله رق بالاخره زاندارمه قوماندانانى خدمتيله مختلف ولاياتده بواندقدن صوكره (آنقره) ده متقاعداً اختيار اقامت ايله مشدى . (۱۳۲۴) محرمنده ارتحال ايدى پيرعالى (حاجى بايرام ولى) جوارينه دفن ايدلى .
اهل الله منظومه سندن :

آلىق ايسترسى ك اكر همت اهل الله
بى ادب اوله كوزت حرمت اهل الله

نام عالیبرخی یاد ایله قیل استمداد
 کوردسک تا که نه در قوت اهل اللهی
 ابدی حی اوله رق ترک فنا ایلرلر
 صائمه هرکس کییدر رحلت اهل اللهی
 قرب حقه وارده ماز دغدغه کثرتدن
 بولماین شاهره وحدت اهل اللهی

اشعاری متصوفانه و حکیمانه در . (پاره-سز) ردیفی منظومه طویلله سی مشهوردر .

مطای : غم دکدر قالسه ده صوفی شیدا پاره سز
 بولق اساندر اکا نانپاره زیرا پاره سز

قویسون حق رندمی آشامی اما پاره سز
 نشئه بخش اولمز دله جام مصفا پاره سز
 چاره یوق دفع غم واندوهه اصلا پاره سز

ایاتیندن : بر دل که اولان نائل دیدار حقیقت
 فردا المی حسرت جنتی چکر هیچ

پنجه عصمت ایدی انحق کریبان کیر اولان
 یوقسه یوسف صائمه بیلمزدی زلیخا قیمتن

مصارعدن : دست حاجاتک همیشه درکه الله آج

(۱)

ازهری نورالدین

خداوندکار غازی دوری شعرا سندن دوریش نهاد بز ذات اولوب (آق شهر) لیدر .
 اشعار عثمانیه نک مؤسسلرندن عد اولونور. کرک بونک کرک معاصری اولان (شینخی) نک
 اتارنده اوقدر خلاف عقل و حکمت مبالغات کورلر .

اشعارندن : فرصت الویرمش ایکن وقتی غنیمت بیللم
 عمرمن حاصلنی مهر و محبت بیللم

هر عزیزک آیاغی توزینه یوزلر سوره لم
 کر قبول ایلر ایسه آنی سعادت بیللم

هر دنی منتفی چکمیلم نفسه اویوب دونلر منتفی نفسه دنائت بیللم

اهمیری

(تاج الدین ابراهیم بن خضر) (۱) فضلادن واسکی عثمانلی شاعر لرندندر . مصره کیده رک
ملا فتاری وحاجی پاشا ایله هدایه شارحی شیخ اکملدن اکمال تحصیل ایتشددر .

علوم عالیه وفنون حکمییه و ریاضیهیه انتساب تامی وار ایدی . أسلوب شعری شیخی طرزینه
قربیدر . معلمی بولندینی یلدیرم بایزید خانک شهزاده لرندن امیر سلیمان نامنه مثنوی طرزنده
یازدینی (اسکندرنامه) (۲) سی مشهور اولدینی کی (حیره العقلاء) ایله حروف هجا عددنجه

(۱) (تذکره لطیفی) ده سیواسلی اولدینی محروسه ده (اسلاف) ک نقلی کی آماسیه لی در .
(۲) (۸۰۸) ده یازدینی مندرجاتنده مصرح اولان (اسکندر نامه) سنک مقدمه سی تاریخ
ادیات عثمانیه نقطه نظرندن حائر اهمیت اولدیغندن نمونه اولق اوزره مقدمه سندن بر مقدار ی درج ایدلی :

ذکر بسم الله الرحمن الرحیم	قامونسنه بزه کیدر ای حکیم
چونکه توفیق اولدی بزه هم طریق	در معنایه قولاق طوت ای رفیق
عندلیم نغمه لر ساز ایدیم	طوطی م سکر سوز اغاز ایدیم
سوز دیهیم سوز نیجه کیم شویله لغز	کیم روان آندق معطر قیله مغز
بر کستان بزه بهیم شوقله	کیم آتی رضوان تماشاله قاله
یازهیم بر نقش کیم نقاش چین	کورسه قیله آنه یوز بیک آفرین
روح قدس شویله اورایم نفس	کیم اکا عیسی اولا جانندن هوس
صفت خزانه داتر اسکندر نامه سندن :	
اعتدال دن عدول ایتدی هوا	کتدی کلدن برک و بلبلدن نوا
لاله وکلدن معرا اولدی باغ	بلبلک عشرتکهنی طوتدی زاغ
خار پشتک خار صاقلار جاتی	ترلیکی دوکر سمورک قاتی
برده شیخ (عطار) ک (اسرارنامه) سنی نظماً ترجمه ایتشددر .	

حذکور ترجمه نهایتندن :

چونکه عطارک سوزی اولدی تمام	احمدیه دوشدی نوبت ای هام
دیگله آنوک داخی بردم سوزونی	نیجه قول ایتیش بویوله اوزونی
خوشه چین خرمن عطار اولوب	یوله دوشمش ناظم اسرار اولوب
فارسی دن ترکیه قیلمش ترجمه	یادکار اولماغی چون هر انجمه
روحنه شیخ قلون اعتماد	ایله دم الهی هم اولدمده یاد
هم رسواک روحنه یوز بیک سلام	چا یاریلان قو قیلدم تمام

یکرمی طقوز بتدن عبارت اولوب هریتی اکیسکسز حروف هجانك جمله سنی متضمن اولان (صرصر) اسمنده کی قصیده سنك شرحی کی دیگر اثرلری و مرتب دیوانی ده واردر که جمله سی غیر مطبوعدر . آیاصوفیه و روان اوطه سی کتبخانه لرنده علم طب دن ترکیه (تفریح الارواح) اسمنده کی بر جلد کبیر منظوم بر اثری و (حکیم اوغلی علی پاشا) کتبخانه سنده نفیس یازیلی دیوانی واردر . (۸۱۵) ده اماسیه ده ارتحال ایلدیه ده قبری معلوم دکدر .

اشهر مؤلفات ابن سینادن (قانون) ایله (شفای) نظماً ترجمه ایتدیکنی لطیفی روایت . ایدیور . تیمورلشک معیتده دخی بولنش ایدی . شو فقره سی مشهوردر : تیمور بعض قرناسیله حمامه کیرر . احمدی ده برلکده بولونور تیمور لطیفه یوللو شاعره خطاباً « هیمزه بر قیمت تقدیر ایت » دیر احمدی تیمور دن ماعدا جمله سنه برر بها بیجر تیمور کندیبی ایچون دخی بر قیمت تقدیر ایله مسنی مصرانه تکلیف ایدر . شاعر اکاده سکسان اچه بها تعیین ایلر . تیمور « بوعدالت اوزرینه اولمدی بنم یالکز شوازارم سکسان اچه ایدر » دیر احمدی « بنده یالکز اکا بها بچدم » جوانی وریر .

برادری (حمزه وی) نك دخی عم نبوی (صاعم) حضرت حمزه یه منسوب بر طاقم وقایع و محاربات قهرمانه دن باحث و (حمزه نامه) اسمیله بنام اولان قرق کسور جلد دن عبارت بولسان اسلوب ساده اوزرینه محرر تاریخی بر اثر جسیمی واردر که بو اثر کرچه خیالی و قسماً تاریخی بر رومان طرزنده محرر ایسه ده تصویر وقایع جهتیله شایان دقتدر . وقیله بیکچری نفراتی تشجیع مقصدیله قیش کیجه لری قشله لرده اوقوتدیرلاینی تاریخمده مذکوردر . حمزه وی مخلص برذاتک (جامع المکنونات) اسمنده قسماً منظوم بر عثمانلی تاریخی ده واردر که برنسیخه سی عصریمز ارباب دانشندن (ابن الامین محمود کمال بک افندی) ده موجوددر . اوتوز کسور سنه اولنه کلنجه یه قدر بروسه محله قهوه لرینک بهضیلرنده دخی اوقونقمده ایدی بو اثرک بر قسمی بروسه ده آق بیق تر به سنده موجود ایدی .

احمدینک اییاتندن : بی بقادر بو منزل ای احباب
فاتقوا الله یا اولی الالباب

احمد پاشا « ولی الدین اوغلو »

شعرا ی عثمانیه نك سر فرازی و بروسه نك مدار افتخاری اولوب اك اول اشعار ترکیه یه لطافت و یرن و عثمانلی شعراسی ایچنده ایلك اوکجه فخریه انشاد ایله بن بوذاتدر برآره لق (علی شیرنوائی) بی تقلید ایله دی . باقی دورینه قدر دوام ایدن طرز قدیم ادبک اشهر معلمینی

مشارالهدر . (فاتح سلطان محمد) خان غازی برکون حافظ شیرازینک بلاغت اشعارندن بحث ایتدیکی صرمده : (آنان که خاکی را بنظر کیمیا کنند) مصراعنی انشاد ایله (آلت طرفی نه در ؟ بیورد قدیمه بالبداهه) کحل الجواهر قدمت توتیا کنند (جوانی ویرمک کبی ظرافت پردارانی سایه سنده مظهر توجه اوله اوله خواجه شهریار اولدی . بو استادانه تقریبک نتیجه فخره سی اولوق اوزره برآز صوکره خواجه نک وزیر اولدینی کورلدی .

فقط حوق کچمدهن بعض رندانه اوضاعندن دولانی برمدت یدی قله ده حبس اولدینی زمان
مطلعی شو :

ای محیط کرمک قطره سی عمان کرم باغ جود ابر کفکده طولو باران کرم
قول کنه ایتسه نوله عفو شهنشاه قنی طوته لم ایکی الم قائده ایش قانی کرم

اولان مشهور کرم قصیده سنی تقدیم ایده رک اطلاق اولمش ایدی . سلطان بایزید خان ثانی دورنده مملکتی اولان بروسمده متصرف بلده ایکن (کجدی مدد شاهر روم) ک ناطق اولدینی (۹۰۲) تاریخنده وفات ایلدی سلطان مراد خان ثانی جامع شریفی قپوسنه قارشی اولان تربه سنده مدفوندر

ایاتندن : کوی کورمکله دله ساکن اولماز شوق یار
قانع اولماز جنت فردوسه دیدار ایستین

مشکل بودر که هر کیمه کیم حالم اغلاسم
عشق یولنده اول دخی بندن بتر چیقار

مصارعندن : یارسز قالمش جهانده عیبسز یار ایستین

زهی تصور باطل ! زهی خیال محال

ایه مه عاقل ایسه ک مجنون محرم رازیکه

بر وقت اولور که دیر لر اوده بر زمان ایش

دیوانی غیر مطبوع ایسه ده اشعارینک برخیلیسی عطا تاریخنک بشنجی جلدنده مندر جدر .
بر نسخه سی حمیدیه و عاشر افندی کتبخانه لرنده واردر برده (لیلی و مجنون) منظومه سی اولدینی تذکره (سهی) ده محرر در .

اسمى جېلى « اسكوبو »

فضلاى شعراى بر ذات اولوب حال مرضنده سويله ديكي !

كليجك حالت نزعہ دیدی تاريخى اسحق) تاريخك دلالت ايتديكي (۹۴۳) تاريخنده
يوندلم جانب حقه باشى قابه يالين آياق)

شام شريف مولويتنده ايكن وفات ايلدى متجردانه عمر سورمشدر . طبعى لطافه مياى ايمش
سلطان سليم خان اولك شهامت و فتوحاتى حاكى بر تاريخجهسى ايله مرتب ديوانى وقون ثلثه دن
باحث رساله امتحانيهسى واردر . آثارينك جهاهسى غير مطبوعدر .

اياتندن :

كوكل آينهسى صافيدر اما
تماشا ايتمكه صاحب نظر يوق

سينه كل چاك چاك وجان بلبل دردناك
باغ دهر ك مبتلاسى كليدر بلبلמידر ؟

موى سفيد باشلادى ير ير آغارمغه
فصل خزانده آچيلير اولدى بهارمن

امراء اكراددن (شكرى) نكده بر سليمانمى واردر كه (سجودى) طرفدن تذييل
ايدلمشدر . (۱۰۳۰) تاريخنده (ابوى علوم) ناميله صرف ونحوه دائر بش قسم اوزرينه
مرتب منظوم و منشور اثر يازان (مصطفى بن ذهني) ده (اسكوب) دن يتيشن علماء شعراى واردر .

اصولى

عرفاى شعراى اولوب (واردار يكيجه) سندندر مصره كيده رك شيخ ابراهيم كلشنى
حضر تليينه اتسابندن بر مدت صوكره وطنه عودتله اختيار عزات ايله مشدى . غير مطبوع
ديواننده عارفانه وشاعرانه بر خيلى ابيات موخوددر .

(واه كم كتدى اصولى دردمند) مصراعنك ناطق اولدينى (۹۴۵) تاريخنده يكيجه ده
وفات ايلدى .

اياتندن :

بر نفس چيقماز غم عشقك كوكلدن اى صنم
صانكه اول سودانى قلمده سويدا ايله دك

اصنامہ مسکن ایلہمہ بیت المقدسی
تصویر غیرہ قیلہ محل قلب اقدسی
مصارعدن : واعظك نار جهنم دیدیکی فرقت ایمش

قدرتم یوق حالمی عرض ایتمکه جانانمہ
بر غزانندن : وجود مطلقک بحری نہ موجی کیم ایدر پیدا
انا الحق سرینی سویلر اگر مخفی اگر پیدا
بوباغک کر حقیقتده صوی بر باغبانی بر
ولی اولمش حقایقندن نیجه یوز بیک شجر پیدا
نظر قیل نوع انسانه کیمی زهر و کیمی شکر
عجب حکمت بر اغاجده اولور درلو ثمر پیدا

امری « ادرنه لی »

شعراى عثمانیه نك قدما سندن معدود قوی طبیعت برشاعر اولوب (ادرنه) لیدر. عمارت
کتابتی وسائرہ کبی خدماتده مستخدم ایکن (۹۸۲) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایلدی . فارسی دان
فن معماده فائق الاقران ایدی . مرتب دیوانی غیر مطبوع و منظوم (پند عطار) ترجمه سی
مطبوعدر . زماننده قیمتی تقدیر اولنه مایان بدبختان زمره سندن اولدیغنه قطعہ آتیه سی دلالت
ایدیور :

صوفی مجاز آکلادی یاره محبتم
عالمده کیمسه بیلمدی کیتدی حقیقتم
بر کوهرم که خاک سیاه ایچنده قالمیشم
صراف دهر بیلمز ایسه نوله قیمتم

پند عطار ترجمه سی مقدمه سندن :

آن که ایمان داد مشتی خاک را	حمد بی حد آن خدای پاک را
نور ایمان ویردی خاک آدمه	حمد بی حد اول خدای طالع

احمد طاهر اول

غرائب اتفاقیه دن اوله رق اون درت یاشنده پادشاه اولوب اون درت سنه سلطنت سورن اون

دردنچی پادشاهدر . تاریخ جلوسلرینی مشعر اولوق اوزره شعرده (بختی) تخلص بیورورلردی .
مرتب دیوانی ایاصوفیه کتبخانه سنده موجوددر . اشعار فارسیه لری ده رنگیندر . ارتحال عالیلری
(۱۰۲۶) ده تربلری بناکرده سی اولان جامع شریف قربنددر .

اشعار ترکیه لرندن :

خدادن ایستهرم . بختی امورمه همان توفیق
رضای حقذن اوزکه یوق درونمده امل تحقیق

ذکر ایله ای دل هر نفس الله بس باقی هوس
پس غیریدن امید کیس تکرار ذکر الله ایله

سلطان احمد آنی نکرده طبیعت شاعرانه لری واردر . (عطا) تاریخی (بختی) مخلصنی بو پادشاهه
نسبت ایدیورسه ده دوغرو دکادر .

اروقی زاده محمد شاهلی بك

مشاهیر منشیان دن اولوب اوقی زاده محمد پاشانک مخدومیدر . سلطان محمد خان ثالث زماننده
بشنجی دفعه اوله رق توقی دیوان هایون اولمش و (۱۰۳۹) ده تقاعدآ (استانبول) ده ارتحال
ایتمشد . حضرت سنبل جوارنده آتمکچی اوغلو دائره سنک یاننده مدفوندر .

آثاری : (احسن الحديث) (النظم المبین فی آیات الاربعین) (جامع الغایات) و علم حدیثدن
عربی العبارة (المقام محمود) ایله (ترجمه تحفة الصلوة للکاشفی) و منشاندن عبارتدر . فضائل
علم وعالمه دائر (مختار الاخبار) اسمنده بر اثری ده اولدینی (کشف الظنون) ده مذکوردر .
نثری نظمندن اقوادر . (منشأ الانشا) نامیه مسما اولان منشاتی ملوک اطرافه یازیلان محرراتی
جامع اولوب اوتوز جزء قدردرکه فریدون بك منشاتی طرزنده بر اثر اولدیغیچون اهمیت ادبیه
وتاریخیه سی مستغنی ایضاحدر .

ایاتندن :

دل جاهلده اولماز نور عرفان

که نادانک اولور قلبی ده نادان

آثارندن : (احسن الحديث) (اقدام) مطبعه سی همته لیه طبع اولندی . خط دستیه محرر
نسخه سی نور عثمانی کتبخانه سنده در . دیگرلری غیر مطبوعدر . احکام اراضیه کیفیت تملیک

و تقسیمه دائر قانونی سلطان سلیمان طرفدن صادر اولان فرمانلردن مستخرج برده (قانون جدید اراضی) سی واردر .

مشارالیه الیوم دیوان هایونجه مرعی و معتبر اولان القاب رسمیه نك مرتیدر .
(آیات اربعین) ایله (قانون نامه) سنك نسخهلری نور عثمانیه کتبخانه سنده «مقام محمود» اسکدارده حضرت هدائی کتبخانه سنده موجوددر . احسن الحدیث ایله آیات اربعین مقدمه سنده کی مدایجن حضرت هدائی به کمال اخلاص و انتسابی اولدینی آکلاشیلور .

انظامی برویه ری

سلطان احمد بن محمد خان معاصری بر شاعر اولوب قسم اولی اخلاقدن قسم ثانیه سی نیجه سفرندن باحت (تحفة الاخوان) اسمنده منظوم بر اثری واردر .
مقدمه سندن :

حمد بی حد او یوجه سلطانه
اول کریم و رحیم و رحمانه
بردر اول برلکن ایدن انکار
اولور آخر مقام و منزلی نار
حلیه عقل ایله ویروب ترتیب
ایتدی انسانی زبده خلقت

امینی محمد افندی

زمره قضاتدن و فضلالی شعرادن اولوب بروسه لیدر . طریقت بایرامیه یه انتسابی وار ایدی .
(۱۰۷۴) تاریخنده وفات ایدرک بوغاز ایچنده (قاکلیجه) ده اسکندر پاشا جامعی خطیره سته دفن ایدلدی غیر مطبوع دیوانچه سی واردر .
اولماز ردیفنده کی غزل مشهورندن :

دکل تار تعلق کامله سد سفر سازی
سلوک سوزنه پیوند رشته بندپا اولماز

احمد ضابطه ثالث

سلاطین عثمانیه نك شعرا سندن اولوب $\frac{\text{احمد ثالث}}{۱۰۸۴}$ ولادتلی $\frac{\text{احمد ثالث}}{۱۱۱۵}$ جلوسلری و (سریر

پاك فردوس اوله سلطان احمده مأوى) مصراعى تاريخ وفاتلريدو . اشعارعاليلرندهكى (نجيب) مخلصى عدد عمر شاهانهلرينه موافقدو .

صنعت خطهده انتساب تاملرى وار ايدى . يازدقلى دوت قطعه كلام قديمدين برينى روضه مطهرهيه اهدا بيورمشلردى . باب هايون قارشوسندهكى چشمهده ودرانمان جامع شريفى تكيهسى قپوسندهكى تاريخلر خط نفيس شاهانهلريدو . خط تعليقى مشهور ولى الدين افنديدن تمشق ايتمشلردو . ارباب علوم و صنايعى مظهر احسان والتفاتلرى بيوررلردى . خطاط شهير حافظ عثمان مرحومك مركب حقه سنى الديره رق جواهرله طولديروب اعاده بيورملرىده نشر معارف خصوصندهكى مآثر شاهانهلرندو .

تنزل ايله من زينتسراى دهره عاشقلى
ها پرواز عشقه جاى سفلى آسيان اولماز

اسرار محمد دوده

استانبولدن يتشن شعراء وار باب دلندو . (غلطه مولويخانهسى) حجره نشينلرندن اولوب شيخ غالب دوده ايله يينلرنده مخاندنت فوق العاده وار ايدى اشعارى عارفانه اولغله برابر رقت آميزدو . ديوانى مطبوعدو . شعراى مولويه نك تراجم احوالى حاكى غير مطبوع (تذكرة) سىده واردركه (سماعخانه ادب) بوندن تراشيدهدر (حيفلركوز يوموب اسرار دوده سر اولدى) مصراعنك ناطق اولدينى (۱۲۱۱) تاريخنده وفات ايله مشدو . قبرى درگاه مذكور مزارستانده فصيح دوده يانندهدر . شيخ غالب مرحومك بوذات حقنده سوزشلى بر مرثيهسى واردر .

اشعار عارفانه سندن : سحرده باغه كلدى سيره جانان
نه لر سير ايلدى بيدار اولانلر

اياتندن : اسرار اهل حيرته خاص اصطلاحى وار

هر بى خبرله سويله شيلر صائمه حال دل

فلاح بولمادى راه طلبده بئلك ايدن .

سكا سن اولدك او مسلكده راهزنلك ايدن

تذكرة سنك خاتمه سندن :

درويش غريب مولوىم سرمست شراب مثنوىم
سرتا بقدم نياز عشقم مستغرق سوز وساز عشقم

یارب بنی مولویدن اصلا دور ایتمه بحق ذات ملا
تحریر اولونان ذوات حق آنلرده کی قال و حال حق
اسراری اوخیله پیرو ایله آگاه صدای بشنو ایله

ابوبکر بک

ترجمه حالی مورخین فصلنده مذکور (عاکف) بکک مخدومیدر . ارباب علم و قلمدن
برذاتدر . برنسخه سی (یحیی افندی) کتبخانه سنده موجود (کلشن اسرار) اسمنی و یردیکی
(علم حال برکوی) شرحنک مقدمه سنده بروجه آتی آناری اولدیغنی یازیبور :

رجحان — بسمله شرحی

معیار سخن — غلطات

ایهاالابرار — ایهاالولد شرحی

زبدۃ الاقوال — علمی مرحومک علم حال شرحی

رضائیه فی اوقات المرضیه — دارنده وی نک ربع رساله سنک شرحی

ابوبکر سامی یاشا

سلطان عبدالحمید خان اول دوری و زراسندن شاعر، سیاسی برذات اولوب (آغریبوز) لیدر
صدارت قائممقاملغنی، ایالت والیلکی کبی مهمام اموره بولندقدن صوکره (۱۲۲۹) تاریخنده
آغریبوزده وفات ایلهدی فضلاهی عصرک تقریضلریله موشح غیرمطبوع دیوانی واردر .
مکتوبی اسماعیل افندی مرحومدن مأذوندر .
ایاتندن :

ای اولان کاشانه نخوتده سرمست غرور برده فکر ایت حال ذلنده خمار محنتی

طریق کچ دوشورور دامه آدمی سامی وصول وصلته راه صواب اولور باعث

اسعد خلصی یاشا «مفتی زاده»

شعراي وزرادن و ملائمه بايراميه اعظم رجالتدن (بنیامین ولی) نسلندن اولوب
(آباش) لیدر عالم و فاضل برذات ایدی. مثل مشهور حکمنده اولان عظمتنه دائر فقرات عدیده

نقل ایدرلر (۱۲۶۷) تاریخنده دیار بکر والیسی ایکن وفات ایلدی . اشعاری حکیمانه اولوب دیوانچهسی مطبوعدر آتی الترجه سعدالله پاشانک پدر عالیدردر .

غزل

زاده نوحه شرف ویرمه ییچک حضرت اب
آخرك اوغلنه بیلمم نه ویرر عزت اب
سبب کسب شرف ذاتنک اهلیتیدر
یوقسه دگمز دنس ارثله اهلیت اب
نامی خیرالحلف عنوانه شایان اوله مز
اولیان ملتزمی طور ادبیسیرت اب
ایتمهین قرطه کوش دل و جان پند ابی
قطب وقت اولسه ده بی فائده در همت اب
قیمت و قدر حیات پدری بیلمه یه نه
بیلدیرر صوکره زمانه نه ایتمش قیمت اب
کیم قالور پور پدردن بو فنا دنیاده
ولد عاقله عبرتمی دکل رحلت اب
مخلصا حضرت حقندن بودر اقصای نیاز
ولد ناخلفه دوشمه یه هیچ حاجت اب
یکیکچر یلرک امحاسنده سویلدیکی تاریخ :

پادشاه سیف شریعتله کسوب عرقنی اهل فسادک یکسر
دیدنی مخلص قولکه هاتف غیب اولدی تاریخی غزای اکبر

۱۲۴۱

قطعه آتیه بی ییروته حکومت قوناغنده کی اوطه یه تعلیق ایتدیرمشدی :
شرع وقانونه اوکیم امرینی تطبیق ایلر آتی ده حضرت حق مظهر توفیق ایلر
ایکی دیوانده مسئولدر اول والی کیم فصل دعواده نه تحقیق ونه تدقیق ایلر

اسمیر محمد افندی

فضلائی شعرا دن بر ذات اولوب مغنیسالیدر. پدرندن اکمال تحصیل ایتدکن صوکره درسعاده عزیمتله (خواجه عبدالرحیم افندی) مرحومدن غوامض عربیه بی (خواجه نشأت افندی) ده

دقایق فارسیه بی تعلم ایدہ رک مفتیالکھ مملکتہ عودت ایلدی برقاچ سنہ ایفای خدمت فتوا ایلوب .
 «۱۲۶۹» ده (قدس شریف) مولویته تحویل مأموریت ایتدی . رجال قادریه دن صاحب دیوان .
 (قدوسی احمد افندی) یه منتسبدر . (نصیحه الملوك) ی ترجمه و مترجم (عاصم افندی) مرحومك .
 (تحفه عربیه) سنی شرح ایتشدرد . نعت آن زاده طبع عاشقانه سیدر :

دو عالم نور ذاتکدن اثردر یارسلو الله
 وجودکدن خلایق بهره وردر یارسلو الله
 جینک اختر برج هدایت اهل عرفانه
 دو چشمک منظر لوح قدردر یارسلو الله
 دل عشاقی بلبل وش نواساز ایلین هر دم
 جمالک غنجه سندن بوی تردر یارسلو الله
 عدوی بدزبانہ جای امن اولمازدی دنیاہ
 ولی آثار فیضک سرترسدر یارسلو الله
 نه ممکندر بشرکنه شریفک ایلہ ادراک
 سکاوصاف اولان رب قدردر یارسلو الله
 شفاعتله بوله فوزو فلاحی اسعد عاصی
 اگر اولمازسه حالی در بدردر یارسلو الله
 (۱۲۷۴) تاریخنده مغنیساده ارتحال ایدہ رک پدر عالیلری (نعیمی خلیل) افندی یاننه دفن ایدلدی .

ایبع افندی (محمد امین افندی) « استانبولی »

بغداد والیسی نجیب پاشا زاده صاغر احمد بکک اوغلیدر . باب عالی ترجمه او طه سنده
 بولنوب رفقاسیله برابر تشکیل ایندیکی یکی عثمانلیلر جمعیتک مقاصدینی استحصال ایتک اوزره
 اوروپایه کیمش و عموجه سی محمود ندیم پاشانک صدارتنده استانبوله عودت ایتشدرد . (۱۲۹۱) ده
 وفات ایدہ رک روم ایل حصاری قبرستانده ساحله قریب بر محله دفن اولنمشدر . کندوسنه ملاقی
 اولانلر فرط ذکا اربابندن اولدیغنی تصدیق ایدیورلر . (کلدان) نامنده کی مجموعه اشعاری
 مطبوعدر . برادری داخلیه اوراق مدیرلکندن متقاعد علی حیدر بکده شاعردر . (بیان
 حقیقت) اسمنده قیمتلی بر رساله سی واردر .
 (کلدان) دن :

جهانده خوش یشامق راحت ایتک استرسه ک
 نه سور صفای وصالی نه چک جفای فراق

امراح

ارتجالاً شعر سويلکده کی قدرت شاعرانه لری مسلم اولان ساز شاعرلرينک متأخر و متحيز لرندن و طريق نقشبندی منتسبلرندن بر ذات اولوب (ارضروم) ليدر . (۱۲۹۳) ده (نيکسار) ده ارتحال ايله دی . اشعارندن بر قسمی حاوی اولان ديواننک اخيراً طبعنه همت اولوندی . شاگردلرينک اک بنامی (توقات) لی نوريدر . شعرا منک بوقافله سنک اوصاف واحوالی حقنده متبع ادبامزدن (کوپرولو زاده فؤاد بك) افدينک (ساز شاعر لری) اسمنده کی اثر قيمتدارينه مراجعت لازمدر . مشهور مستزادی :

عشق ازلی عاشقه الهام خدادر	تحقيق کوکل شهرينه برنور ضيادر
بر نشو نمادر	منهاج هدادر
هر کيمده وار لذت عشقک جولانی	اسمسی آنک بو دل عشاقه جلادر
ایلر دورانی	هم روحه غدادر
واعظ بکا وصف ايله مه جنات ايله حوری	عاشق اولانک عشق ايله مطلوبی رضادر
بيلم او حضوری	باقیسی هوادر
خواجه بنی منع ائمه جنونیت عشقندن	بو جذبه عشق عاشقه بر اوزکه ادادر
ویر درسه م اومشقندن	بيلسه که نه صفادر
زاهد بنی طعن ايله مه کیم مسجده کلز	بن معتکفم کوشه میخانه بکادر
راه حق بيلمز	مسجده سکادر
بر دل که بيلير عشق حقیقت خبرندن	البته او دل یتي نظرگاه خدادر
سویلر اثرندن	قال اهلی جدادر
امراح کهراظهار ایدوب اهل نظر ایستر	خاک درجانانده کرجه فقرادر
یعنی درر ایستر	اما شعرا در

اشرف مصطفى یاشا

مشیران عظامدن و سخن سنجان شعر و انشادن درویش مشرب بر ذات اولوب (بروسه ليدر) (اشرف الشعرا) اسميله مطبوع دیوانی واردر . اکثریتله روم ایلی جهتلرنده و الیلاک و قوماندانلق کی خدمات مهمده بولندقدن صوکره (۱۳۱۲) ده درسعادتده ارتحال ایده رک مرکزاقندی درگاهنه دفن ایدلدی . رنگین قصائدی، حزن انگیز مرثیه لری واردر .

ایاتندن : هرکسک غیرتی ممدوح اولور ادراکي قدر
برمیدر همت عاقل ایله سعی باقل
ذات حق صنعتیدر نسخه امکان اما
آکا شیرازه ترتیب نبی برده ولی
بری معنای احددر بری مولای صمد
یک وجود عالم وحدتده محمدله علی
مرد لاقیدی گرفتار ایدمه من دام امل
مصارعدن :

اسهر افندی

قدرت قلمیه مالک ، لسان سیاسته واقف ارباب حیثدن بر ذات اولوب (چورلو) دندر
استانبولده اکمال تحصیلدن صوکره اقلام دولته و عالم مطبوعاتده خدمات قلمیهده بووندی .
زمانی مقتضای اوله رق مختلف نفی و تغریبلره معروض قالدی و (۱۳۱۷) ده منفی بولندینی
(بتلیس) ده ارتحال ایلدی . آثار مطبوعه سی :

۱ — (اتحاد اسلام)

۲ — (حکومت مشروطه)

۳ — (جغرافیا لغتی) (دوکتور میرآلایی حسین بکله مشترک) در . قله لی اعدادی عسکرینده
کتابت معلم لکی و (بصیرت) غزته سنده سر محرر لکی (استقبال) (خیال) (وقت) (دمشق)
غزته لرنده مقالات عیدیه سی واردر .

ابوالکمال (امین پاشا) سید محمد امین پاشا

بخارا نیک قدیم امیرزاده لرندن سید احمد جلال الدین بک احفادن کبان معدن هایون مدیری
(سید مصطفی مظهر افندی) نیک مخدمیدر . ایام صباوتنده پدری طرفندن درسعاده کوندربله رک
دایمسی طومروق مدیری حسین بکک تزدنده مبادی علمی تحصیل ایلدی لام اقریاسندن بولندینی
اعاظم ادبادن صدراسبق (یوسف کامل پاشا) ۱۲۶۶ ده استانبوله نقل مکان ایلدیکی اناده تحصیل
وتربیه سنه بالذات اعتنا ایتدی ، بالخاصه کامل پاشادن و آنک حقیقه انجمن دانش و عرفان
اولان مجلس کالنه مداوم اعاظم علما وادبادن علوم دینی و حکمیه وادبیه تعلم ایتدی . بین الرجال
کامل پاشا مهردارلنی ایله معروفدر . مجلس والاده شورای دولته اوتوز سنه ایفای خدمت

ایده رک بالاخره بعض متصرف لقلرده بولندی و روم ایلی بکرب بکلیکی پایه سنی احراز ایلدی . اون اوچ سنه یقه جقه کی ازوا کاهنده معزولاً اقامت ایلد کدن صوکره تشکیل اولنان آطه لر متصرف لغنه تعیین اولندی . آطه لرک ینه قضا حالته افراغی اوزرینه کماکان ازوا کاهنه چکیلدی ۱۳۲۶ ده ارتحال ایده رک مرکز اقدی قبرستانه دفن اولندی . ابتدای نشأتدن بری کمال صلاح و استقامت ایله اشتہار ایده رک امنیت عامه یه مظهر اولمشدی . عرب ، فرس لسانترینہ و علوم دینیہ و حکمیہ و ادبیہ یه واقف ، علمیہ عامل بر مرد عارف ایدی . غایت نفیس اولان خطیلہ بر حقوق کتب قیمتدار استتساخ و خیلی آثار تدوین ایتشد درکہ مخدومی ابن الامین محمود کمال بکک کتب خانہ سندہ محفوظدر .

تصوف ، حکمیات ، ادبیات ، محاضراته منسوب اولان غیر مطبوع آثار موجوده سی
بروجه آتیدر :

۱ — (در النصائح المنتخب غير الخصائص) : ابی اسحق الوطواطک (غرر الخصائص)
نامنده کی اثرینک ترجمه سیدر .

۲ — شیخ عبدالمجیدک (تحفة المرضیة فی اخبار القدسیہ) نامنده کی اثرینک علی طریق الانتخاب
ترجمه سی .

۳ — علامه یافعیکنک (روض الریاحین فی مناقب الصالحین) نامنده کی اثرینک علی طریق الانتخاب
ترجمه سی .

۴ — بهاء الدین آملی نک (الخلات) نامنده کی اثرینک علی طریق الانتخاب ترجمه سی .

۵ — (عنوان البیان و بستان الاذعان) ترجمه سی .

۶ — جلال الدین سیوطینک (الارج فی الفرج) نامنده کی اثرینک ترجمه سی .

۷ — علی السبکی الشافعی نک (معید النعم و معید النقم) نامنده کی اثرینک علی طریق الانتخاب
ترجمه سی .

۸ — تنوخی نک (الفرج و الشدة) نامنده کی اثرینک علی طریق الانتخاب ترجمه سی .

۹ — (احیاء العلوم) دن علی طریق الانتخاب بعض مباحثک ترجمه سی .

۱۰ — شیخ احمد قلیوبی نک (نوادر العالم) نامنده کی اثرینک علی طریق الانتخاب ترجمه سی .

۱۱ — (قرۃ العیون و مفرح القلب) نامنده کی اثرک علی طریق الانتخاب ترجمه سی .

۱۲ — (فاکهة الخلفا)

۱۳ — شیخ نصر بن محمدک (نذیه الغافلین) نامنده کی اثرک

۱۴ — شیخ ابراهیم المالکی نک (عمدة التحقيق فی بشارت الصديق) نامنده کی اثرینک

علی طریق الانتخاب ترجمه سی .

- ۱۵ — (ادب‌الدین والدین) دن اکثر مباحثک علی طریق الانتخاب ترجمه سی .
 ۱۶ — (روضه‌الاخیار) دن »
 ۱۷ — (اعلام الناس) دن »
 ۱۸ — (تذکره امام قرطبی) ترجمه سی

اسعد شمر دوده

علما و عرفای مولویه دن دربادل واقف رموز مثنوی بر ذات اولوب (سلانیک) لیدر.
 مجردانه عمر سوردرک تحصیل کالات ایله مشدر . (۱۳۲۹) تاریخنده ارتحال ایده رک (قاسم پاشا)
 مولویخانه سنه دفن ایدلدی . (نمونه قواعد فارسی) اسنده کی رساله سی مطبوعدر . جناب
 (ابن فارض) ک (قصیده تأثیه) سنک بعض ابیاتی شرح و هندی (امدادالله) حضرتلرینک
 (ضیاء القلوب) ی ایله تصوفه متعلق بعض آثار فارسیه بی ترجمه ایتدیکی کی (مولانا جامی) نک
 کندی رباعیاتنه وابن فارضک خمریه سنه یازدینی شرح ده طبع ایتدیرمش و (سپهسالار) ک
 هندده طبع اولونان (مناقب مولانا) سنک تصحیحجه بذل همت اتمشدر . جمعنه صرف مقدرت
 ایتدیکی کتب نفیسه نک بیکه قریننی کتبخانه عمومی به اهدا اتمشدی . مع التأسف قسم دیگر
 یکی قانی مولویخانه سنده کی حجره سنده یاندی . سنک مزارنده کی تاریخ بوجه آتی در :

مثنوی خوان کنز اسرار حکم اسعد دوده

عالم دورانده درویش ها پرواز ایدی

فیض نطقن اخذ ایدنلر سوله دی تاریخنی

کیتدی سوی لامکانه ناصح ممتاز ایدی

مثنوی خوانلق اجازه سنی بدایه انتساب ایتدیکی عرفاتماب عثمان صلاح الدین افندیدن ،
 طریقت مولویه خلافتنامه سنی ده اسکی شهر مولویخانه سی شیخی فضلالی مولویه دن حسن دوده
 افندیدن اخذ اتمشدر . مع مافیه هندستان مشایخ عارفیندن (اسماعیل نواب) ایله (امدادالله)
 حضراتندن ده آریجه اخذ خلافتنه موفق اولمشدر .

مطلی :

کورونن جمله اشیا دن خدادر

صاقین صامه آتی سندن جدادر

اولان (توحید) سرنامه لی اوچیوز بیتلی بر مثنوی سی واردر .

اشرف محمد افندری « هجا کر »

نوعی شخصه منحصر عثمانی شاعر لرندن اولوب (قرق آغاچ) نواچیسندن (کلبه) لیدر. هجو و مزاح وادیسنده سهل نمتنع طرزنده کی اشعار یله تمیز ایله مشدر . بو وادیده کی اشعارینک قسم اعظمی عادتاً زبازرد حکمنده در . مدت مدیده بتخصیص منسوب اولدینی (آبدین) ولایتی داخلنده کی مختلف قضالرده قائم مقاملقد بولونه رق بر آراق سائقه استبداد ایله مصره فرار ایده رک قلماً مجاهدانده بولوندی . صوک مأموریتی (اطنه) ولایتی والی معاونلکی اولدی. (۱۳۳۰) ده (قرق آغاچ) ده ارتحال ایله دی . آثار شعریه سنک قسم اعظمی (حسب حال) (دجال) (شاه و پادشاه) (ایرانده یانغین وار) (استمداد) اسملرنده کی رسائل مطبوعه سنده بعضیلری ده (اشرف) نامیه نشر اولونان غزته ده مندر جدر .

(حسب حال) ده کی اشعارندن :

ایدر جلب شفاعت کثرت اشک قیامتده
خدانک لطفی چوقدر غم ییه اشرف سوز دوزخ
ریاکاران امتدن اکر بر زاهد بارد
ایدر سه بر نفس کانون ثانی به دوزخ

بردر الله نظیری یوقدر	قل هو الله احد بی شکدر
شاهد عادل ایکن موجودات	شک ایدن بر لکنه اشکدر

قبریمی کیسه زیارت ایتمه سین الله ایچون
کله سین رد ایله رم بالله اوز قارداشی
کوزلرم ابنای آدمدن اورتبه ییلدی کیم
ایسته م بن فاتحه تک چالما سینلر طاشمی

چار یارک عددی چار کتابه اشدر
شرط اسلام کی آل عباد بهشدر

عایدن استه رم کوثر ، شفاعت فخر عالم دن
مه یادر ، حصوله کسه بونلر رحمت باری
نصل حسن تصادف ایلش امجد حسابیه
« محمد » له « علی » قاچ سه اودر « رب » کده مقداری

فیلل اربب بك ' بروری '

زمانه ادا سنك متميز لرندن بر ذات اولوب (بروسه) ليدر. اوان طفوليتني پديريله طشره لرده
كچيره رك استانبوله ورودنده تعين اولونديني اقلام دولنده ايفاي حسن وظيفه ايله دي . بو اننده
بعض مكاتبده ده معلم لك خدمت مفتخره سنده بولوندي . صوك مأموريتي مجلس معارف باش كتابتي
ايدى (۱۳۳۰) ده ارتحال ايده رك جوار ايوبه دفن ايدلدى . كرك تأليف كرك ترجمه صورتيله
وجوده كتيرديكي آئارده اخلاق و آداب اسلاميه دائره سندن انحراف ايتمه مشدر . طبعاً حساس
و تأثره ميا ايدى . آئار مطبوعه سى بروجه آتى در :

برمكتوب پاكتي }
فرانسز جه دن مترجم اولوب آئارينك ايلكي در .
كوموش محفظه

(عاشقانه بردرام) ، (مسيره اطفال) ، (جل حكيمه اجنيه) ، (تركيب بند) ، (ايكي رفيقه) ، (سى
مجموعه سى) ، (پارس اسراري) ، (كوكرجين مكافاتي) ، (ميس ماري ياخود مريبه) ،
(۱۳ نومرولو) آرابه وسائر در . مكتب عنواني منظومه سندن :

مكتب

مكتب كه مهد نازيدر افكار حكمتك	هر لحظه ملتجاسيدر اقبال وعزتك
مكتبدرك كزیده سی اذواق و زهتك	مكتبدرك آفتابي جهان سعادتك
مكتب ملاذ رفعتيدر آدميتك	مكتب كال وزينتيدرك عقل و فكرتك
مكتب هميشه مصدريدرك هر مزيتك	حامی ذی شكوهی دكلی سلامتک
ماحيسيدرك مذلت وادبار ونكبتك	مكتب خلاصه مطلعيدرك فيض و همتك

مكتبدن انتشار ايدرك انوار اقتباه

زيرا اودر معالي ادواره جلوه گاه

دقتله باق نهدر بو كالات شعله زا	بونجه بديعه لر كيم ايدرك چشمي روشنا
ارشاد ايچون يترو بوزه ايشته رهنا	هپ كوردكك مآثر اجلال واعتلا
محصول معرفت كه ويرر طبعه انحلا	مكتب نهدر نه شائلي محل بيلديرر سكا
صحرايه ، كوهه ، ساحله ، درياه جابجا	شامل فيوض و سايه اقبالي دائما
اوصافه كالنه يوق حد و انتها	عاقل بوني ناصيل ايدرك انكاره اجترا

مكتب دينتجه پيش نظرده اولور عيان

انوار ايچنده روحفزا بشقه بر جهان

مكتب ، اوجاي دلکش اوبالارين مقام	اول مرکز سعادت واجلال خاص وعام
مهمان و ملتجيسن ايدرك هر زمان بكام	هر يوزدن ايلر آدمي شايان احترام

آنحقی بولور او یرده بشر فیض مستدام معنأ او یرده کیزلور انواع احتشام
وضع بلند پایه سیدر احسن النظام تاب و فروغ شوکتیدر ماحی ظلام
داء عضال جهلی ایدن اولدر التقام ارباب سعیه هر دم ایدن عرض ابدسام

الك بر كوچك انتفاى آنك بر جهان دكر
هم بر جهان معادلى هم بيك ده جان دكر

سيف و قلم كه خادم اجلال و شاندر هب مكتبك جلادتنه تر جاندر
بيك شكل دلفريبه كيرر بر جهاندر بر اويله ووضه در كه طراوت نشاندر
آزاده ملالت ورنك خزاندر هر حالى مولد شوق جناندر
فكر محض جاندر اوت محض جاندر ايشتمه هاى عزت او يوزدن عيسارندر
ظل سعادت و ايه سى ده جاوداندر مكتب عمومه حاصلى كهف الاماندر
عاقل اولان بيلير نه ديمك قدر مكتملى تقدیس ايدر او جاى، فيوضات مكسملى

ابوالضيا توفيق بك

كالمك مكتب اديبسنه منسوب شدت بيان، اصابت ذوق و ايقان صاحبي بويوك محرر لر مزمن
بريدر. حداثه ذكاسى آثار و مقالاتنده نماياندر. عثمانلى مطبعه جيلننه جدا خدمت ايتمش، افكار
احرارانه پرورده ايتمه سندن طولايى بر قاچ كره پاى تختدن نفى و تغريب جزالرينه او غرامشدر.
اعلان مشروطيت ايله منافسانى اولان قونيه دن استانبوله عودت ايتمش و ايلك انتخابده انطاليه
مبعوثى صفتيله و كلاى ملت عدادنده بولنش؛ بر طرفدن ده (تصوير افكار) غزته سنى چيقارده رق
طبعنده كى تحرير و مناقشه استعداد و قابليتنى تامين ايله مشدر. (مجموعه ابوالضيا) ده كى مقالاتى،
نمونه ادبيات عثمانيه، تقويم ابوالضيا (نه) حقه ده تنبغات، نوسال معرفت، لغت ابوالضيا
علوم شرقيه و غربيه ده كى حظ و نصيبك، طرز تحرير و تحكيه ده كى درجه تاثير و موفقيتكم معياريدر.
۳۲۹ سنه سى او اسطنده نجاة مرتحل داربقا اولمشدر. مدفى: مفرى كوينده اوغلى ضيا بكك
يائنده در. آثار سائره سى:

ملت سر (يه)، (ابن سينا)، (ازوپ)، (نقى)، (ناپوليون)، (سرورى، مورخ)،
كوتنبرغ)، (بوفون)، (فراقلن)، (ديوژن)، (يكى عثمانلىلر).

« اکرم بک (رهائی زاده محمود اکرم بک»

« استاد اکرم » عنواتی آلان مرحوم ، ادبیات عثمانیه نك ، داها خصوصی بر تعمیر ایله ، شناسی و کمال دور ادیب سنك طرز جدیدده نظریاتی ایلك تدوین و تعلیم ایله مش بویوک برادیمز در . رقت حسیاتی ، نزاهت بیانی ، تراشیدکی* اسلوبی ایله تمیز ایله دیکی کبی اخلاق و اطوارنده کی تمکین و وقار ایله ده تلامیذ و آشنایانه بویوک بر حسن حرمت و محبت القا ایله مشدر . ضیاعلرینه قلب پدرانه سنك بک کوچ تحمل ایتدیکی یاورولرینك بالخاصه (نژاد) ینك درد فراقیله میدانه کتیردیکی آثار و نشاند جدأ محرق و دلسوزدر .

مشروطیتك اعلائی متعاقب انحق قازاندیغی حسن ضیت ادیبانه سوقیله اوقاف و معارف نظارتلرینه تعیین ایدلمش ایشه ده ، سکون و اتزوای صمیمانه یه فرط الفت و میلی استعفا اتمه سنی موجب اولمشدر . اعیان اعضالغنه ده ارتقا ایله مشدر . ۳۲۹ سنه سی مرتحل داربقا اولمش و (کوچوک صو) ده کی سوکیلی اوغلو (نژاد) ینك یانه دفن اولنمشدر . مطبوع آثار ادیبانه لری :

قدمادن برقاق شاعر

تقرین

تعلیم ادبیات

تقدیرالحان

یادکار شباب

محسن بک

زمزمه

ناچیز

مه پرizon

شمسا

تفکر

تقریضات

پژمرده

نژاد اکرم جلد ۲

اطلالا ترجمه سی

چوق بیلن چوق یا کیلیر [۴ پرده لک قومهدی]

نشیدهٔ حرب

حفظ وطنه همت مہدان کونیدر بو ،	وحدتله فداکاری* اخوان کونیدر بو ،
سرحدلره تحشید دلیران کونیدر بو ،	طورمقعی اولور ؟ غیرت اقران کونیدر بو ،
درد اہلی اولان بزلره درمان کونیدر بو ،	بیٹ منت ایله بذل سر وجان کونیدر بو ،
حقک بزی تأییدینه ایمان کونیدر بو ،	اعدامزہ خسران کوفی خذلان کونیدر بو ،
بالقانلره طوفان صالہ حق قان کونیدر بو ،	تاریخمزک حرمتہ شایان کونیدر بو ،
سنجاغمزک شوق ایله تابان کونیدر بو ،	
ای اردوسی عثمانیلرک ، شان کونیدر بو ،	

ملت کہ آلیر قوتی عون خدادن ،	ملت کہ بولور ذوق روان روح غزادن ،
ملت کہ ایرر کوشنه تکبیر سہادن ،	- وارستہ تمامیلہ بوکون خوف ورجادن -
چوق نار آلہ حق دشمن بدعہد ووفادن .	اونلر بزی قورقارمی صانیردی بو وغادن
ایکرنمک اولور حقہ ناشستہ لقادن .	چکمک فقط اولماز بو سفر رفع بلادن .

سنجاغمزک شوق ایله تابان کونیدر بو ،
ای اردوسی عثمانیلرک ، شان کونیدر بو !

سرتاج اولہلی بزلره ای رایت کلرنک !	هیچ پردہ سنی کوردیمی بر ملحمہ بر جنک ؟
ممکنی تقابل ایدہ تمساح ایله خرچنک ؟	بالقانلرک ارتق یتشیر ایتدیکی نیرنک ؟
تجویر ایدہ من تا بوقدر ذلتی فرهنک ؟	خائنلره اولدقہ میادین و غا تنک ،
قاجدقہ دلیکدن دلیکہ لئک و بی نئک ،	قورشون نہ روا ، انلری تدمیرہ پتر سنک .

سنجاغمزک شوق ایله تابان کونیدر بو ،
ای اردوسی عثمانیلرک ، شان کونیدر بو !

اولدق ، یتشیر ، اوروپاہ قارشى رضاجو ،	آزیردی اشراى تذل لہ تکاپو ،
الویرمدیمی صبر و تحملسہ بو ، یاہو ؟ !	چکمز او قدر ثقتی آرتق بوترازو !

حالا، نه دييور، دېکله يیکزه، هاتف حق کو،
 «دوندیرمه مکه عهد ایدک اولر، بوسفر رو،
 «ییق، یاق مدن دشمنی ای محتشم اردو!
 «طولسون، یوریک، آتش ایله، خون ایله هر سو.
 «غافلره کوستر نه ایمش شدت بازو!»

سنجاغمزک شوق ایله تابان کونیدر بو،

ای اردوسی عثمانیلرک، شان کونیدر بو!

صربک سوزی اولماز، قره طاغ حربه مباشر
 اولمقله مروتلی کوردندی. شوده ظاهر؛

 «عادت بودر: اخرده کلیر زمه اکابر!!»
 بیلسه کیمی مېهوت ایده جک؟ باری شوماهر

لکن بو شمات، بو نمایش، بو ظواهر،
 آقتورلرینه فاجعه یی آکلاته لم بر.
 «عادت بودر: اخرده کلیر زمه اکابر!!»
 بیلسه کیمی مېهوت ایده جک؟ باری شوماهر

سنجاغمزک شوق ایله تابان کونیدر بو،

ای اردوسی عثمانیلرک، شان کونیدر بو!

اورمش سر سافلرینه نشو، خشخاش،
 کلش قویه، چیرینیور بر سوری عیاش،
 این باشلرینه هپسک ای تیغ کهر پاش!
 کورسون او سنک بر قکی هر دیده خفاش،
 قارشی طوره مزحقه او یوزلرجه بیک او پاش.
 بر ولوله، پرخرخه، پروسوسه شلاش،
 بر صاعقه خشم الهی کبی دهاش،
 طاتسون او سنک ضربه کی هر سینه قلاش،
 کیت جنکه وقارکله، تلاش ایتمه وطنداش،
 منت سکا ای سیف جلادت، سکا شاباش!

سنجاغمزک شوق ایله تابان کونیدر بو،

ای اردوسی عثمانیلرک، شان کونیدر بو!

ای آوروپا! ای مغرب تور مدینت
 سنسین ورن آنجق بو قتاله سبیت
 ظالمیری توقیر ایله مظلومه حقارت.
 چارپشالمی تا بوقدر حق ایله قوت؟
 عیو اولسه ده چکمز بوقدر ظلمی بوملت؟
 آفاقکی صادمش کورینور ظلمت غفلت
 سندن کلیر هپ بو اشرایه جسارت؟
 سندن دیمه در هپ بوفلاکت، بومصیبت
 چیکنمه لیمی تا بوقدر حق و حقیقت؟
 ویرمک بزه فرض اولدی شو حالاته نهایت:

سنجاغمزک شوق ایله تابان کونیدر بو،

ای اردوسی عثمانیلرک، شان کونیدر بو!

اسلامه اولان ظلمی کور ای حاکم مطلق !
 صابر لره ای ناصر اولان خالق اشفق ؟
 عثمانلیلری ایله بو درنکده موفق !
 ایام کچر بر دم اولور امر محقق ،
 بزتورک اری ز، چارپیشه رق یوزکشی قالسه ق،
 اجداد مزك یوردینی چیکستمه یز انحق .
 چوق سوردی یتر لقلقه مزعج لقلق ؛
 عسکر یوریسین، شیمدی بودر الزم و اوفق .

سنجا غمزك شوق ایله تابان کونیدر بو ،
 ای اردوسی عثمانلیلرک ، شان کونیدر بو !

احمد مرصت افندی

مرحوم اک چوق یازی یازمش ، موضوعلری ده مختلف اولمق اوزره اک چوق اثر تألیف
 ایش بر محرر مزدور . خلقم زده مطالعه هوسنی مرحوم او یاندرمش و هر محرردن زیاده بو
 هوسی بسله یوب بو یونمشدور . مدحت افندی نك اساسلی و منتظم بر تحصیل کورمه مش اوله سنه
 رغماً شرق و غرب معارفدن ملته عمومی برخواجه لک یابه جق درجه ده بهره مند اولوشی سعی
 مکب احبابندن اولدینی رعنا کوسترر .

صوک ادوار حیاتیه سنده دارالفنون تاریخ ادیان ، تاریخ عمومی و سائر مملکتلر نده
 بولونمسی معلومات عمومی سنک بوجه تده براختصاص و خصوصیت شکلی آلمش اولدینی اثبات
 ایدر . مرحوم بزده ایلک ساده آچیق اطنابی حاصلی تعبیر مخصوصه ، انامی بر اسلوب صاحبی در
 مع مافیه تک توك یوکسه ک اسلوبده یازلمش آثاری ده واردر . مدحت افندی ، بزده اک زیاده
 قلماً چالیشمق و قازانمق اورنکی اوله رق یشامشدر . حکایه لری پک بیوک تهالکله او قونمشدور .
 دارالشفقة الاسلامیه و (تاریخ عثمانی انجمنی) اعضا قلرنده بولوندینی کبی او چیوز بش سنه سنده
 استوقه و لمده انعقاد ایدن مستشرقین قولغره سنده حکومت عثمانیه طرفندن مرخص اوله رق
 کوندرلمشدر ۳۲۹ سنه سی او اسطنده مرتحل داربقا اوله رق فاتح جامع شریفنده کی خطیره ده دفن
 اولنمشدر .

باشلیجه آثاری بوجه آتیدر :

۱	تاریخ ادیان	۴	کائنات
۲	اس انقلاب	۵	خواجۀ اول
۳	حقیقه الحقایق	۶	مدافعه

۲۱ سودای سعی و عمل	۷ بشارت صدق نبوت محمدیه
۲۲ دمیر بك	۸ اوروپاده بر جولان
۲۳ بن نهیم	۹ سلیمان موصلی
۲۴ پارسده اوتوز بیک بودی	۱۰ طغارجق
۲۵ مشاهدات	۱۱ قرق انبار
۲۶ اس املا	۱۲ حسن ملاح
۲۷ استبشار	۱۳ حسین فلاح
۲۸ احمد متین وشیرزاد	۱۴ یر یوزنده بر ملک
۲۹ اوروپا اداب معاشرتی	۱۵ دنیایه ایکذحی کلیش
۳۰ تعقیف	۱۶ پارسده بر تورک
۳۱ ضابط	۱۷ قره عاشق
۳۲ اخبار آثاره تعمیم انظار	۱۸ مفصل - تاریخ عمومی
۳۳ هلال احمر تاریخی	۱۹ نوم و حالات نوم
۳۴ بشیر فوآد (ترجمه حال)	۲۰ مدخل تاریخ و فنون جغرافیا

امرالله افندی

شخصیت علمیه سنی (اقدام) ایله نشرینه باشلادیغی (محیط المعارف) مقاله لریله جداً ممتاز و متمایز برحاله قویمش در . دینه بیلیرکه بزده «علم لسان» دن و «فلسفه لسانیه» دن ایلک بحث ایدن امرالله افندی اولدینی کبی، زمانلرینه قادر هرالی قلم طوتانک کیرمکده برأس کورمه دیکی لسانی مناظرات و مناقشات بررنک علمی، برقیمت فیه و یرنده ایلک امرالله افندی اولمشدر . دور استبداده باش محررلکی ایله برجلدی تماماً طبع و نشر ایدیلش اولان (محیط المعارف) امرالله افندی نیک هیكل احاطه سی، آبدء عرفانی تلقی ایدیلک شایسته در. واقعا دور مشروطیتک حلولیله برابر؛ عثمانلی ملتجه بر (محیط المعارف) ک درجه لزومی تقدیر ایدیلش؛ و باشده ولی عهد سلطنت، مرحوم یوسف عزالدین افندی حضرتلری اولق اوزره بو باده امرالله افندی به مالاً و قالاً، فعلاً و عملاً مراجعات کثیرده بولونیلار ق برهیات مخصوصده بالتشکیل یکیدن (محیط المعارف) تحریرینه باشلانیلار ق حتی بوکرده ینه انجق برجلد حقیقاریلش ایسه ده وفاتیه تأخره اوغرامشدر .

امرالله افندی نیک دارالفنون فلسفه معلملکنده ایکن نوط ایتدیر دکری فلسفه درس لری ده مشار الیه ک جداً فیات و لسانیاتده، فلسفیات و تبعاتده نه قادر متبحر اولد قلیرنی پک واضح کوسترر. قرق کلیسا مبعوثلنی ایله باشلایان حیات سیاسییه سی معارف ناظرلغه قادر کن دیسنی

ارتقا ایتدیرمش و بعض تقاریر و لوائح سیاسی سی علوم سیاسییه ده کی ید طولاسنی اثبات ایله مش
ایسه ده، حیات علمیه سنک انکشافاته و ملتک مشار الیه دن بحق بکله دیکی عرفانی خدماتک
ایفاسنه انکل اولمشدر .

مشار الیه (لوله بورغاز) ده تولد ایتمش؛ و (۳۳۲) سنه هجریه سنده مرتحل دار بقا
اوله رق فاتح جامع شریفی حظیره سنه دفن اولونمشدر .

ب

بایزید طاهر عثمانی

حلم ایله معروف اولان سلاطین عثمانیه دندر . شعرده (عدلی) تخلص ایدردی مطبوع
دیوانلری نقصاندر . رحلتلری (کجدی سلطان بایزید خان ولی) مصرعتهک ناطق اولدینی
(۹۱۸) تاریخنده در . جامع شریفلری یاننده کی تره لر نده مدفوندر .

برمناجاتندن: خدایا خدایک سکا یاراشیر

نته کیم کدالک بکا یاراشیر

جو سنسن پناهی جهان خلقتهک

قودن سکا التجا یاراشیر

ابیات فارسیه لرندن: هر دودکه پیدا شود از سینه چاکم

ابری شود و کویه کند بر سر خاکم

برهشتی احمد سنانه هلی

سلطان بایزید ثانی دوری شعراسندن اولوب قاریشدیرانلی سلیمان بکک اوغلیدر . بر
اورهلق ایرانه کیده رک مولانا جامی و (علی شیرنوائی) دن استفاده ایله مشیدی . عودتنده
کبان بکک کی خدمته نائل اولدی . عجم شعراسنه امثالاً بش حکایه بی جمع ایله بر خسه نظم
ایتمشدر که شعرای عثمانیه میاننده ابتدا بو اصولی استعمال ایدن کندیسکی اولمشدر . حکایه لر
شونلر در: (وامق و عذراء) (یوسف و زلیخا) (لیلا و مجنون) (حسن و نکار) (سپیل و نوبهار).

برده سلطان بايزيد ايله شهزاده جم وقايعی مبین برتاریخچه سی وارد در که برنسخه سی (روان
اوطه سی) کتبخانه سنده در . سہی بکک تذکرہ سنده خمسہ نظامی بی ترجمہ ابتدکی دہ محرر در .
(قاریشديران) چورلی قراسندن برقریہ در . (مغنیسا) لی (جامی) نك دہ (وامق وعذرا) سی
وحکیم اوغلو کتبخانه سنده (مخزن اسرار) اسمندہ برمنظومہ سی وارد در .
بهشتی نك مصاریمندن : ذرہ ناچیزدن عار ایتہ سونمی آفتاب

بقائی

شعراء قضاتدن برذات اولوب (ایزنیک) لیدر . تحصیل مشایخ فصلندہ مذکور (قورت)
اقدیدندر . (۹۸۰) کسورده معزولاً ارتحال ایتدی . مرتب دیوانی و (۹۷۳) دہ نظم
ایله دیکی (کل و بلبل) منظومہ سی وارد در .

ایاتندن : عاشقان کوی یارہ جمع اولسون
حاجی حاجی بی مکہ دہ بولسون

بايزيد « شهزاده »

سلطان سلیمان قانونی شهزاده لرندن اولوب سائقہ قدرلہ (۹۶۷) دہ سیواسده شهیداً
ارتحال ایله دی . ترکی فارسی اشعاری وارد در . مخلصی (شاهی) در . حیاتندن ناامید اولدینی
برزمانده انشادایله دیکی مروی اولان اشعار دلسوزانه سندن :

نیدہ یم ضایع ایدوب طول املہ نفسی
قالمدی ذرہ قدر دلہہ بو دنیا هوسی
اضطرابی قوکه ای مرغ روان سیر ایله
اسکیوب ایشته خرابہ واریور تن قفسی
کاربان رہ اقلیم عدم منزلك
دوقونور اولدی دلا سمعہ بانك جرسی
غافل اولما کوزون آج دیدہ حق ین اول
بوش کورمه خس و خاشاک ایله مور و مکسی
شاهی بیدل و یچارہ کنہکارہ نہ غم
سن اولورسہك اگر ای لطف خدا دست رسی

احوالی مصور ابیات فارسیه سندن :

درد و بلا و غم شد حاصل مرا زکردون
یارب چه چاره سازم شد حال مادیکرکون
دیوانچه سنک برنسخه سی فاتحده (ملت کتبخانه سی) نده موجوددر .

برادری شهزاده (مصطفی چلبی) ده طبع شاعرانه به مالک اولوب استادی سروری^۱ قد:
ایدی . پدربنک بغداد سفرینه عزیمتی انساننده رستم پاشانک سعایتیله قونییه ارکلیسنده قضا
فنا اولدی . (مکررستم) تاریخ شهادتیدر .

ایاتندن : رفعت ایسترسه ک اگر مهرجهان آرا کبی
سور یوزون هرکون یره ایله تنزل ما کبی

بخمی

فضلاى شعرا دن السنه ثلاثه ده انشاد نثر ونظمه مقتدر بر ذات اولوب (موره) ده کی (ایزدین
قصبه سندن در . مجموعه منشآتیه مرتب دیوانی و (۹۸۹) تاریخنده نظم ابتدکی (۱۵۰) بیت
فارسی العبارة (تحفة الافکار در جواب دریای ابرار) اسنده بر منظومه سی وارد که مطلقى بود:

آتشین لعلی که تاج خسروانرا زیورست
اخکری بهر خیال خام بختن درسرت

منشآتیک بعضیلرنده کی امضاسندن :

نه رخت و بخت دارد نه درختی
انیس صدق و صفا آواره بخمی

تاریخ وفاتیه مدفنه دسترس اولونامادی . (بیلدیز) کتبخانه سنده تورکجه بر منظومه سو
موجوددر .

بیانی مصطفی افندی «هار الله زاده»

علماء شعرا دن بر ذات اولوب (روسحق) لیدر . ابوالسعود افندیدن اکمال تحصیلدر
صوکره ایفای حج ایدره ک استانبوله عودتنده (اوق میدان) قربنده صوفیلر درکاهنه انتساب
ایله یوب شیخ اولدی وفاتی (۱۰۰۶) ده در . ترتیب کرده سی اولان (تذکره شعرا) سنی قینال
زاده تذکره سنی تلخیص وعلاوه ایله میدانه کتیردی .

ابیاتندن : ای بیسانی تئسداد بخت هجرانه
عشق اودی خاکستر تئسده نیجه پنهان اوله

طریقه خلوتی دره. (قافله شعرا) ده : (داخل سور استانبولده متصرف اولدینی ا کمل
تکیه سنده دفن ایدلمشدر) دیه محرردر .

باقی « محمود عبدالباقی افندی » [۱]

طرز قدیم نظمی زمان مساعدا اولدینی مرتبه تجدیده چالیشمش وموفق اولمشدرکه ضیا
باشانک (باقیه سزا اولنسه تعیین : تعیر مجدد نخستین) بیتی ده بوکا شاهددر .
عثمانیلیرجه (ملک الشعرا) نامیله یاد اولنور برشاعر فاضلدر . مولدی استانبول اولوب
صغرسنده سراج چیراقلغنه ویرلمش ایکن استعداد مادرزاد کندیسنی طریق تحصیله سوق وارشاد
ایله مشدر .

قاضی عسکرلک رتبه سنی احراز ایله مشدی . باشلیجه آناری : (ترجمه مواهب لدنیه) (الاعلام
فی احوال بلدالله الحرام) ترجمه سی (حضرت خالددن مروی اولان احادیث شریفه رساله سی)
(فضائل جهاد) (دیوان بلاغت عنوان) لریدر . وفاتی (انتقال ایلدی باقی بوفنا دنیادن)
(قنایه ویردی جسمی قالدی باقی اسمی عالمده) (وای یکدی شعرای سلفک باقیسی) (اوقی روح
باقی ایچون فاتحه) مصراعرینک ناطق اولدینی (۱۰۰۸) تاریخنده اولوب مدفن استانبولده ادرنه
قبوسی خارچندن ایوبه کیدن جاده نک صول جهتنده یول کنارنده دره . سنک مزارنده محرر عباره :
(علمادن سلطان شعرادن مرحوم ومغفور عبدالباقی افندینک روحیچون فاتحه)

قدریکی سنک مصلاده بیلوب ای باقی
دوروبال باغلایه لر قارشوکه یاران صف صف

بیت حزینی فی الحقیقه جنازه سنده بولونان قدرشناسان زمانی آغلاتمشدر .
خاتمنده شو بیت منقوش ایدی : (فانیت جهان درو وفانیت : باقی همه اوست جمله فانیت)
دیوانیله (مواهب لدنیه) ترجمه سی مطبوعده ز (فضائل جهاد) اسمنده کی اثرینک خط دستلیله
محرر نسخته سی . (نور عثمانیه) کتبخانه سنده وارددر . بویولده یازیلان آنارک جسم والک استفاده

[۷] شعرا خیلنی دفتر ایدینک دست قضا

محو واثباتله پر قیلدی نیجه اوراقی

قازیدی نیجه بی پاکلش دیو بودفتردن

باقی به ایدوب اشارت دیدی صح الباقی

بخشاسیدر . بو اثر (مشارع الاشواق الى مصارع العشاق) ك توسيعاً ترجمه سیدر . دیه
(هامه ر) طرفدن آمانجه یه ترجمه ایدلمشدر .

حلاوت طبع ، تراکت ، شطارت آمال ، عمقیت افکار ، و بدیعت افاده کبی خص
مقبوله وبرکزیده نك همان کافه سی بو شاعر عالی نهاده اجتماع ایشمدر دینله بیلیر . کند
ایچون ذوق ، یالکز حقیقتمدر . طبع و خلقی مزاحم شاعرانه واکدار عاشقانه
زیاده اذواق ولذائذ ماده و دنیویهدن متلذذ . مسلك حکمیسی برحیات بولندلجقه غه
وغمدن آزاده عمر سورمکدر . غزللری عمومیتله فرنکلرک (لیریک) دیدکلری صورتمده !
ساز ایله ترنم ایدیله بیله جک برشکلده واکثریتله می پرستانه یازلمشدر . باقینک آره صره ک
وجناس طرزنده خفیف لکلرده بولنسی « تشبیهات واستعاراتده بعض مرتبه مبالاسز
کوسترمسی ، کندی کالات کسبیه سی وحسن طبیعتله شایان تألیف کورله مشدرکه پک طوغریه
باقیه کوره برچهره حسنک ترتیبات صوریه سی انظار تحیره اک محتشم نفائس طبیعیه یی اخط
الهاماتی دائماً شرقه مخصوص تخیلاته منحصر قالماز بوکاده اک کوزل دلیل مرثیه مشهو
سیدرکه بومظومه ادبیات عثمانیه نك اک قیمتدار بر اینجوسی مقامنده عد وتلقی ایدلسه بجاده

ایاتندن : درونک پر معارف همنشینک مرد عارف قیل

آچیلمه ای یوزی کل شخص نادانه کتاب آسا

زر افشان اول کف احسان ایله سپر ایله عالمده

جهانکرد و جوانمرد جهان اول آفتاب آسا

زاهد اول ثقلت ایله اوچماغه حاضر لانه

چیقار اول جبه و دستاری براز خفت بول

شرف و یرمز در و کوهر کال اولماز زر و زیور

هنر کسب ایت هنر بحر فضلت کان عرفان اول

جانلر فدا محبت جانانه سرد کل

ارباب عشقه ترک سر ایتمک هنر دکل

غرق ایدر عالملری بر قطره آب مغفرت

وار قیاس ایت وسعت دریای رحمت نیدوکن

مصاریعندن : همت مردان ایله آسان اولور هر مشکل ایش

باقی قالان بوقه ده بر خوش صدا ایش
 سوز کهردر نه بیلیر قدرینی نادان کهرک
 بیمار حالنی ینه بیمار اولان بیلیر
 کردون دونه عاقل ایسه ک قیلیمه اعتماد
 بو دنیا در کهی ماتم کهی سور
 نادان قوماز که مردم دانا حضور ایدم
 دانا دل ایسه ک سربکی نادانه دیورمه
 عاقل ایتمز عبث یره خنده
 کرم کوردکجه ای باقی رجا آرتار کداردن
 انسان کامل اولمغه سعی ایله آدم اول
 چوق اولور یار ولی یار وفادار اولماز
 عنایت حضرت حقدن کرم فیاض مطلقدن

بهائی محمد افندی

مسند مشیختی احراز ایدن فضلالی شعرا دن اولوب شیخ الاسلام (خواجه سعدالدین افندی) زاده عبدالعزیز افندینک مخدومیدر. مجموعه اشعاری مشهور اولدینی کبی فتاویّه متعلق اثری ده متعارفدر. غزل سرالقمه متمیزایدی. (نیلرسن) ردیفنده کی غزل عاشقانه سی حافظه پیرای شعرا در. وفاتی (منزلک فردوس اوله الفاتحه) مصرعنک کوستردیکی (۱۰۶۴) تاریخنده مدفن فاتیح جوارنده بویاجی قبوسی قربنده کی خانه لری قارشوشنده در. توتونک اباحتنه دائر فتوا سی اولدینی مرویدر. فقط طباً مسلم اولان مضرتنه کوره کراحتنه شه سی یوق ایدی. دیوانچه سی غیر مطبوعدر. غزلیاتندن زباز داولان شو: کوزل تصویر ایدرسن خال و خط دلبری اما فسون و فتنه به کلدکده ای بهزاد نیلرسن بیتنی حاوی غزل مشهوری آتی الترجه (ناثلی) نک تخمبیل به برابر محرردر. ابیات سائره سندن: بهائی خانه امید قالماز بویه در بسته نسیم لطف اسرالبته بر کون فتح باب ایلر
 مصادر عندن: فریاد غنڈلیه سبب نو بهاردر

بری محمد دوده

خوشکویان شعرادن ومنتسین مولویه دن برذات اولوب (مغیسا) لی در دیوانیه (بلبلیه) اسمنده کی اثر مشوری (مغیسا) ده (چاشنیکیر) کتبخانه سنده موجوددر . دیوانی شاعر مشهور (نابی) افندی تقریض ایله مشدر (مغیسا) حقنده معلول برقصیده سی واردر (بلبلیه) سی مطبوعدر . (۱۱۲۸) تاریخنده مملکتنده ارتحال ایلشدر . اسکی مولویخانه حظیره سنده مدفون اولدینی مرویدر عطارلق صنعتیه مشغول ایدی .

بر تسدیسندن :
حالمکدن ایتمه بری شکایت رضا کوزه ت
ربك قو ایله سین سنی محنتله تربیت
مختسز اولماز اهل دله کسب منزلت
ایله دل خزینه ینه بو بیت ایله تسلیت
هرکس بقدر خویش کرفتار محنت است
کسی را نداده اند برات مسلمی

بلوغ اسماعیل افندی

فضای شعرادن اولوب (بروسه) لی در . وفاتی (۱۱۴۲) تاریخنده قبری بروسه ده (یکی بر) [۱] مقابرنده در . آثاری: (دیوان)، (منظومه کل صدرک) [۲]، (منظوم سرگذشتنامه)، (سبعة سیاره) [۳] (نخبة الانار لذیل زبدة الاشعار) [۴] درکه جمله سی غیر مطبوعدر . برده (کنج شایکان) اسمنده فقه ، ادبیات ، تراجم دن باحث محاضراندن برجموعه سی واردرکه خط دستیه محرر نسخه سی خالص افندی کتبخانه سنده در . شیخ اسماعیل حقی حضرتلرینک منظوم برتقریضلرینی حاوی اولان و بعض علاوات ایله بروسه لی شاعر اشرف بك مرحومك همتیله (۱۳۰۲) ده خداوندکار مطبعه سنده طبع اولونان (کلدسته ریاض عرفان ووفیات دانشوران

[۱] (یکی بر) اسمنده بروسه ده ایکی قبرستان واردر . بریسی نمازگاهدن ایشیقلره کیدن شوسه نك صاغ طرفنده دیکری ده (چتال فرون) ك آشایغیننده (آزابه یتاغی) دخی تسمیه اولونان (خواجه حسن) مزارستانك آلت طرفنده (مضای مزارلری) ده دنیلن یردرکه (بلوغ) مرحوم بوراده مدفوندر .
[۲] (۱۰۰) حدیث شریفك نظماً ترجمه لرینی حاویدر .

[۳] یدی عدد نعوت شریفه لرینی حاویدر .

[۴] مؤلفك خط دستیه محرر نسخه سی منظوم عاجزی اولدی بو اثر (فاوضی) نك (زبدة الاشعار) ینك ذیلیدرکه (۴۵۰) شاعرك پك مختصر ترجمه حالیه منتخبات اشعارینی جامعدر .

نادره دان) [۱] اسمنده کی اثری بروسه ده مدفون اولان سلاطین، شهزادگان، وزرا، مشایخ،

[۱] بروسه ده مدفون سلاطین، شهزادگان، وزرا، مشایخ، علما، شعرا و سائره نك تراجم احواله دائر کلدسته دن باشقه مؤلف آثار :

۱ — (۱۰۶۰) تاریخچه بروسه ده وفات ایده رک ابدال محمد جامع شریفی حظیره سنه دفن ایدیلن علما و زمره قضاتدن بروسه لی بالدیر زاده سلیسی محمد افندینک و فیاتنامه سیدرکه شیخ الاسلام قره چلبی زاده عبدالعزیز افندی طرفندن تاریخ تألیف اولوق اوزره (روضه اولیا) تسمیه قلمشدر، غیر مطبوعه در. برنسخه سی بروسه ده خراجچی اوغلی و اورخان کتبخانه لرله استانبوله ولی افندی کتبخانه سنده واردر.

۲ — (۱۰۵۵) ده بروسه ده وفات ایده رک (خنکار کوشکی) جوارنده نما دینیلن مقبره ده دفن ایدیلن بروسه لی فضلی شعرا دن سهی محمد چلبی طرفندن بروسه ده مدفون رجال اللهک تراجم احواله دائر یازیلان بر اثر درکه غیر مطبوعه در منظور عاجزی اولامشدر .

۳ — (۱۱۹۸) ده بروسه ده وفات ایده رک سد باشنده بویوک کلیسا قارشینده کی سواقده شیخ ایوب افندی زاویه سنه دفن ایدیلن بروسه لی اشرف زاده شیخ احمد ضیاء الدین افندی طرفندن یازیلان (کلزار صلحا، و فیات عرفا) نام اثر درکه مشار الیه شاعر بلیغ اسماعیل افندینک اثرینه ذیل اولوق اوزره مؤلفدر . (۱۱۳۵) دن (۱۱۹۶) تاریخچه قدردر غیر مطبوع اولوب مؤلفک خط دستیه محرر نسخه سی منظور عاجزی اولامشدر .

۴ — (۱۲۷۲) ده بروسه ده وفات ایده رک پوت نشینی بولندینی نارلی درگاهنه دفن ایدیلن شیخ فخرالدین افندی طرفندن (کلزار عرفان) نامیه یازیلان ذیلدرکه اساساً (۱۱۹۶) دن (۱۲۵۸) تاریخچه قدردر انامی (۱۲۶۳) ده در . مؤلف طرفندن سلطان عبدالمجید خانه تقدیم اولمش، قید حیات شرطیه شهر ی بشیوز غروش عطیه ایله تلطیف بیورلمشدر . برنسخه سی استانبوله عاطف کتبخانه سنده برنسخه سی ده فضلی ادبادن دیار بکرلی علی امیری افندینک کتبخانه سنده در، بو اثر اوته کیرلینه قیاس قبول ایتمز درجه ده مفصلدر، چونکه کندندن اول مؤلف آثار ی جمع صورتیه مصنفدر. مقدمه سنده مشار الیه بلیغه تقلیداً بروسه تاریخچه دائره برآز معلومات واردر .

۵ — (۱۱۴۰) تاریخ ی رجالتدن حضرت امیر مدرسی بروسه لی صحاف سلیمان خالص افندی طرفندن یازیلان و فیاتنامه درکه اکثر پارچه لر ی اورخان کتبخانه سنده کی بالدیر زاده و فیاتنامه سنک کنارلرنده واردر.

۶ — (۱۲۴۷) تاریخچه بروسه ده وفات ایده رک بویوک پدیری یانسه دفن ایدیلن غری زاده شیخ عبداللطیف افندی طرفندن (روضات الفلحین) اسمنده کی مفصل و فیاتنامه درکه برنسخه سی اورخان جامی کتبخانه سنده در . بو ذائقه بیه بروسه وفیات مشاهیر و اکابر ی ایله بروسه صولرینه، قایلجه لرینه، مسیره لرینه دائر آبریمجه مختصر برآری واردرکه نسخه لر ی اکثر کتبخانه لره موجوددر .

۷ — (۱۲۳۲) ده وفات ایده رک منلا فناری جامع شریفی غربنده پدیری یانسه دفن ایدیلن شعرا دن باقرچی راشد محمد افندی طرفندن (زبدة الوقایع ، دربلده جلیله بروسه) نامیه بروسه ده متعلق مفصل و فیاتنامه درکه خط دست مؤلفه محرر نسخه سی متقاعدین رجال عدلیه دن حیدلری مرحوم مجدی افندی عائله سنده اولوب منظور عاجزی اولامشدر . بر نسخه سی ده فاتحه (ملت کتبخانه سی) نده موجوددر .

۸ — (روضات الفلحین) ایله (کلزار صاحا) ایکسی برجلده اوله رق « اورخان غازی » کتبخانه سنده موجوددرکه (صحاف سلیمان) افندینک و فیاتنک قسم اعظمی ده تحشیه ایدامشدر .

علما، شعرا و ارباب صنایعک تراجم احوالی مبین اولوب آثارینک اشهریدر. بو اثر (۱۲۶۰) تاریخده ارباب دانشدن بر ذات طرفدن تلخیص ایدلمشدرکه بر نسخه سی (بیلدیز) کتبخانه سنده واردر.

برنعتندن : وجودك باعث ایجاد عالم یارسول الله
آنکچون جمله دن سنسین مکرم یارسول الله

ایاتندن : سیم وزر ایله مز آهنی زور بازو
دولت دادخدا سی ایله تحصیل اولماز

برده اوچ جلد اوزره مرتب بروسه یه مخصوص بر (شهر انکیز) ی اولدین
صفائی (ده مندرجدر.

بلغ محمد امین افندی

شعرادن و آق اووملی زاده احمد خاتم افندی مرحومک تلامیذندن صاحب دیوان برشاعر
اولوب (یکیشهر) لی در. (۱۱۷۲) تاریخده اسکی زغره قاضیسی ایکن وفات ایلدی دیوانی
مطبوعدر. (قافله شعرا) ده بو دیوان بروسلای بلیغه نسبت اولئیورسده اثر ذهولدر.
(حمام نامه) و (بربرنامه) اسملرنده شوخانه منظومه لری ده واردر.

ترجه حالی مشایخ فصلنده مذکور (حسین لامکانی) نك غزلنه نظیره سندن :

مقصودیکه سی ایله طریقه کده بولونجه
دریایه ایرر آب روان کیتسه یولونجه

الته اولور ظالمله واصل اثر آه
طوبیماز الم زخنی آدم اورولونجه

مغبونی کالای فنا ظاهر اولور هپ
صبر ایله بو بازار ندامت بوزولونجه

ارباب کالک یری خاکستر غمدر
خاک اوزره دوشر میوه کمالله اولونجه

ایاتندن : سیه طبعان اولور روشند لاندک دشمن جان
که دزدتیره روزی دائما دلکیر ایدر مهتاب

مصارعدنن : بلا دعوت اوطورمه خوانه غيرك ذباب آسا

قابل فيض اولانه اهل هنر بخل ايتمز

اعمايه شرح خاصيت توتيا عبث

اهل منصب كچه من داعيه منصبدن

بقائى

ترجه حالى (ح) حرقنده مذكور (دارنده) لى حيرت افدينك بويوك برادريدر .
ملكشده (كاتب زاده) شهرتيله معروفدر . (۱۳۰۰) حدودنده و طتنده ارتحال ايتدى . (مولد
نبي) منظومه سى اولدينى كې (سيد بطل غازى) غزواتى و (حديثه السعدا) نى نظم ايتشدر .
اشعارى اورته حاللى در . بويوك عبدى پاشا مقربلردن ايدى .

بشير فؤاد بك

ارباب قلمدن و معارف غريبه آشنالردن ذكى متفنن بر ذات اولوب شهريدر . مع التأسف
(۱۳۰۵) ده متحراً وفات ايلدى ايوبده مدفوندر . آمارى :
(۱) بدرقه لسان فرانسوى : السنة حاضره نك ممكن مرتبه سرعت و سهولته و صورت
مكمله ده تحصيلي ايچون وضع ايلديكى اصول اوروپاچه شهرتى بادي اولان هايدلبرغ
دارالفنونى السنه معلمى (اميل اتو) نك صرف كيپرنيك شيوه تركيه تطبيقاً ترجمه سيدر .
بوازاىكى قسمدن مرتب اولوب برنجى قسمى فرانسوزجه نك قواعد صرفه سنك واىكنجيسى
قواعد نحويه سنك نظريات و تطبيقاتى جامعدر .

بو اصول كندى كندينه و خواجهيه احتياج قالمه رق فرانسوزجه نى تحصيله مساعد اولدينى
كې فرانسز اوليانلرك لسان مذكورى تحصيل ايدم بيلملى ايچون كرك ملكمزده و كرك
اوروپاده نشر اولتان اصوللرك اك مكمليدر .

(۲) مفتاح بدرقه لسان فرانسوى : بدرقه لسان فرانسويده موجود اولان ترجمه لرك
فرانسوزجه مقابللرينى حاوى اولوب كندى كندينه بدرقه ايله فرانسوزجه نى تحصيل ايدنلره
عادتا حواجه لك ايدم چكى كې بو اصول ايله تدريس ايدن خواجه لرمده مدار سهولتدر .
ترجمه لربتدارى قولاي و قيصه جمله لردن باشلوب كيتدكجه تدريجاً كوچلشوب اوزون جمله لر
وحتى بر طاقم فقره لر حاصل اولديغندن بوازاى مكاتبده قرائت اوله رقده اوقوتديريله بيلير .

- (۳) ویقتور هوغو: ادیب مشارالیهک ترجمه حایله آمارندن باحث اولوب جب کتبخانه سنک ۲۲ و ۲۳ عددلرینی تشکیل ایتشدرد .
- (۴) آلمانجه معلمی : آلمانجهک نظریات و تطبیقاتی حاویدر .
- (۵) انکلیزجه معلمی : بودخی انکلیزجه نظریات و تطبیقاتی جامعدر .
- (۶) جنایتک تأثیری : مشاهیر محرریندن (امیل زولا) نک رومانلرندن برینک ترجمه سیدر .
- (۷) بیکباشی بی دعوت : مضحکه ۱ پرده (آلمانجه دن مترجم) .
- (۸) ایکی بیک : کذا (فرانسزجه دن مترجم) .
- (۹) برنجی قات : مضحکه ۲ پرده (انکلیزجه دن مترجم) .

بنلری زاده حافظ احمد طلعت افندی

علماء شعرادن عاشق رسول خدا بر ذات اولوب پدری (ازمیر) قراسندن (بنلر) قریه سندن اولدیغیچون ازمیرجه (بنلری زاده) شهرتیه بنامدر . اکیال تحصیل خواجه شهر حافظ شاکر افندی مرحومندردر اخذ اجازه موفق اولدقدن صوکره ازمیرده (صحافلق) له مشغول اولدی (۱۳۲۱) ده ارتحال ایدرک (قارشی یاقاده) ده (صفوق قویو) مزارستانه دفن ایدلدی . (منظومه مولد) ک یالکز ولادت بی قسمنه عائد نظممه موفق اولدیغی تسدیس بروجه آتی درج قلندی :

بسم الله الرحمن الرحيم

مکددر نور سعادت لانه سی آنده طوغدی عاشقک جافانه سی
یا نیجه ایتمز طواف پروانه سی اولدی بیت الله ولادت خانه سی

آمنه خاتون محمد آنه سی

اول صدون طوغدی اول دردانه سی

هم قیاس اولماز بو خاص و حامله عادت نسوانده اولماز کامله
ظاهر اولمشدی اول اوکل فامله سرحق ایتدی ظهور بو نامله

چونکه عبدالله دن اولدی حامله

وقت ایرشدی هفته وایامله

طوتدی آفاق صدای حوروعین عرشدن عالی دیدیلر اول زمین
بوسوزک فهمنده در هپ عارفین اول جهانه لمعه ویردی نور دین

هم محمد کلیمی اولدی یقین

چوق علامتیر بلوردی کمدین

متفقد در علما ایچہ سی بویله تحقیق ایتدیله خلیجہ سی
ہپ سجدی سوزلرک ایچہ سی اختلافک اولدی بو نتیجہ سی

اول ربیع الاول آی نیجہ سی
اون ایکنجی کیجہ ائین کیجہ سی

کفرک اولدی ہپ خراب کاشانہ سی ہم دخی نوشروانک خانہ سی
بتدی آتش کدہ لر افسیانہ سی چونکہ طوغدی مالک پروانہ سی

دیدی کوردم اول حینک آنہ سی
بر عجب نورکیم کونش پروانہ سی

منبع نور اولدیغک کوردی عیان قالدی نور ایجرہ حیرتہ جوان
عرش و کرسی و قلم شویله همان کوزیمک اوکنده دیدی بیکمان

برق اوروب چیقدی اومدن ناکمان
کو کلرہ دک نور ایله دولدی جهان

اسمان یوزلر سوروب ایتدی دیک مہدین تعریفہ کلدی نہ فلک
خادمی اولدی ملائک ایتہ شک جبرئیل طوتدی قنادک عرشہ دک

ہم هوا اوزرہ دوشندی بر دوشک
ادی سندس دوشہ یں آنی ملک

عرض ایدہم بویله ذوقی ہر ارہ سویلرم اسراری بن عاشقارہ
عارفہ حائل دکل طاع و درہ باق نہ کوردی دیدہ لر بردنبرہ

اوج علم دخی دیکلدی اوج برہ
ہر بریسن ایدہیم نیردن نیرہ

وقتیدر فخر رسالت کلہ نک بعشیدہ خلق جہانہ اولہ نک
مطلع نور اولسیدہ مکہ نک ایشته معناسی نشان دیکلمہ نک

مغرب و مشرقده ایکسی آنک
بری طامندہ دیکلدی کعبہ نک

ایستدم دلہ کی حیرت کیتکی شش جہاتی یک نظرده کورمکی
تا کہ بو کوردکرم بیلنمکی مفخر عالمہ بن فخر ایتکی

بیلدم آنلردن کی اول خلقک بکی
کیم یقین اولدی جہانہ کلکی

آفتابده یوق بو طور انکشاف
سروی بویلی قیزلر ایدی بی‌خلاف
هپ سکونت اوزره ایتزلردی لاف
انتظامده یوغیدی هیچ انحراف
ایتدیلر کوکدن ملکر صاف صاف

کعبه کبی ایتدیلر اوم طواف

بر شفا ایدی رفیقهم ای جهان
بن نهلر کوردمه کوردی بیگمان
یوق ایدی خانه‌ده بشقه انس و جان
خادم خاص اولق ایچوندی همان

یاریلوب دیوار چیقدی ناکهان

کلدی اوچ حوری بکا اولدی عیان

بر زمان قارشومده شویله طور دیلر
بر بریله خیلی دم قونوشدیلر

بیله‌مم که باکه نهلر صور دیلر
حسرت اندر حیرتمی کوردیلر

چوره یانیه کلوب او طور دیلر

مصطفی‌بی بر برینه موشتولر

دیدیلر جمله ملائک ایتدی ییل
باق قبو اوکنده بکلر جبرئیل

هپ بهشت انهاری اولدی سلسیل
عالی اولدی باخصوص نسل خلیل

بو سنک اوغلاک کبی قدری جیل

بر آناه ویرممشدر اول جلیل

بزکه عاجز بنده‌یز وحشت ندن
شکل خوش اندامله گلش ایکن

خالقیدر دو جهانک کوندن
کرچه ظاهرده بز نشر ایلین

اولو دولت بولدک ای دلدار سن

طوغیسردرسندن اول خلق حسن

انبیاء و اصفیاءک جانیدر
درکهنده خادم اولق شانیدر

انس و جنک حاصلی جانانیدر
خلق کونین جمله بندکانیدر

بو کلن علم لدن سلطانیدر

بو کلن توحید و عرفان کانیدر

قلبکاهم نورله تذهیب ایتدیلر
خاطر ویرانی تطیب ایتدیلر

بو خصوصه مدح و توصیف ایتدیلر
خیلی سوز شوقله ترکیب ایتدیلر

وصفی بو رسمه ترتیب ایتدیلر

اول مبارک نوری ترغیب ایتدیلر

مهر و ماهك پرتونده يوق دوام هر برينك ظلمتی وار والسلام
 طوغمسون خورشید طوغسون اول هام طان ری آغاردينك كوردكده تام
 آمنه ايدر چو وقت اولدی تمام
 کیم وجوده کله اول خیرالانام
 آتش عشقك کوكلده شدی بر طرفدن یاورومكده فرقی
 آکلادیلر بنده کی بو حالی کورمدم عالمده بویه حرمتی
 صوصادم غایت حرارتدن قی
 صونديلر بر جام طولوسی شرتی
 بيله هم ساقیسی نه مخلوق ایدی خوب ایدی بر دلبر معشوق ایدی
 هم خریق العاده لر پك چوق ایدی باخصوص اولدم کوكل محروق ایدی
 قاردن آق ایدی وهم صفوق ایدی
 لذتی دخی شکرده يوق ایدی
 کیتمدی حالا دماغمدن او ذوق نشوه سندن اولدی حاصل دله شوق
 تا درونمدن بنم اوردقچه برق طوغمندن اول طوغدی صاندم شمس شرق
 ایچدم آتی اولدی جسم نوره غرق
 ایده مزدم نوردن کندومی فرق
 قالدی کوزم پرده سی کوردم عیان اولدی بردنبره بر بشقه جهان
 هر طرفدن چاغریشور لر قدسیان قالدی خوف و تلاشم اولزمان
 کلدی بر آق قوش قناديله روان
 آرقه می صیغادی قوتله هان
 شاه کونینی کورن عین الیقین شاد اولون مسرور اولون ای عاشقین
 شوقيله تکبیر کتیرسون عارفین ایشته کلدی رحمة للعالمین
 طوغدی اول ساعتده اول سلطان دین
 نوره غرق اولدی سموات و زمین
 نور چشم انبیاء مرسلین
 صلوة الله علیهم اجمعین

برری یاشا « مسیح برری یاشا »

جامع السیف والقلم برذات اولوب (سیاو) ده تولد ایتشدرد . امرای عسکر یه دن اولان

بدرینک شامہ رحلتندہ برابر جہ کیدہ رک خصوصی واعدادی تحصیلنی بورادہ اکمال ایلہدی .
مکتب حربیہدن ارکان حرب لکله نشأت ایلہ یوب برزمانلر سلیمان پاشا مرحوم معیتندہ رفیق
شفیق مناسترلی رفعت بکله برابر مکتب حربیہدہ معلمک ایتدی . بواننادہ (علم احوال سبا -
قوزموغرافیا) ایلہ فن رمیہ دائر آثار قنیہ ترجمہ لرینی میدانه کتیردی . ینہ بواننادہ (اسقاط جنین)
فاجعہ نامہ سیلہ (برکونلک اقبال) و (زیروفلہ) و (مادام لارشیدوق) اوپرالرینی ترجمہ
ایتدی . رفیق رفعت بکله مشترکاً (تماشا) نامی آلتندہ برتیا ترو کلیاتی ترتیب ایتدیلر . انشاد
شعردہ سریع الطبع ایدی . صوک مأموریتی اولان (اشقودرہ) والی وقوماندانلغندن متقاعد
(۱۳۳۰) تاریخندہ استانبولده وفات ایدہ رک فاتحہ دفن ایدلدی . قبل الانقلاب کچن زمانلرینک
قسم اعظمی منکوبیتله کچمش وحتی رتبہ عسکریہ سی اولان میرآلایلقدن بیله محروم ایدلمشدی .
بعد الانقلاب تلافی مافاتنہ سی ایدلدی .

غازی کرایک مشهور غزلنی تخمیسندن :

قوقلارز باد غزا سوسن و شبو یرینه
سینی ترجیح ایدہ رز زینت بازو یرینه
دانما قان ایچہ رز بادہ مینو یرینه

رایتہ میل ایدہ ریز قامت دلجو یرینه
توغہ دل باغلامیشز کا کل خوشبو یرینه

کرچه سی ایتدی دلی بنده اوشوخ رعنا
لیک کار ایله مدی ایله دیکی استغنا
بز که ثابت قدمز مردلکمزده حالا

هوس تیروکان چیقمادی دلدن اصلا
ناوک غمزہ دلدوز ایله ابرو یرینه

بزم دلبر نہ قادر اولسه دخی دافع غم
نشوہ بخش ایله مہدہ جنک ایله اولماز توأم
یک خطا نشوہ صہبا ایله اولمق سرسم

سورہ ریز تیغمزک ذوق وصفاسن مردم
سیمتئلرله اولان لذت پہلو یرینه

بابه زاده اسماعیل هفنی بك

بغداد ولایتیه مضاف سلیمانیه سنجاغی اشرف اکرادندن و بایان عالمه سی احفادنندن و محررین بلامیه دن ذهنی پاشا مخدومی اولوب محررلك، بالخاصه سیاسی محررلكه شهرت آلمشدر . مشروطیت اعلانندن اول « اقدام » جریده یومیه سنده محررلك ایتمش ، و بو ائنده علی شاد بکله برلکده « بسمارك حیات سیاسیسی » و « دره یفوس مسأله سی » نامنده ایکی اثر لیف و نشرینه موفق اولمش ؛ و داها او زمان بر محرر سیاسی ایچون صوك درجده لازم لان نفوذ نظر و دقت محاکمه صاحبی اولدیغنی کوسترمشدر . مشروطیتله برابر سیاسی برحیات ورمکه باشلامش « طنین » ك محرر سیاسی اولدیغنی کبی ایلک مجلس مبعوثانك ده اك مروف خطیب سیاسیلری عدادینه کیرمشدر . ملکیه شاهانه و حقوق مکتبلرنده حقوق اساسیه ململککنده و بر مدت ده معارف نظارتنده بولونمش ؛ و صوك نفسی مکتبه ، وظیفه سی باشنده شامشدر . وفاتی عثمانی عالم سیاسیسنده بك بویوك تأثراتی موجب اولمشدر . ۳۲۹ سنه سی اخرنده رحلتله بایزید ثانی جامعشریفی حظیره سنه دفن اولونمشدر . « حقوق اساسیه » بك مشهور و معروف بر اثریدر .

برائوفیه بك

کنج عثمانی محررلرندن و فلسفه متوغللرندن اولوب (از میر) لیدر . تحصیل ابتدائی المیسی (استانبول) ده اکمال ایله دی . اعلان حریتی متعاقب عالم مطبوعاته سلوك ایده رك هاله) ، (تنقید) ، (بیان) ، (فلسفه مجموعه سی) ، (ذکا) عنوانلریله رسائل موقوته چیقارمش غرب آثار علمیه سندن (ماده و قوت) ، (وحدت موجود) ، (تاریخ فلسفه) کبی کتابلری سائمه نقل ایله مشدر . (یکی اخلاق) ، (حساسیت) و (فلسفه درسلی) ده جمله ناردنددر (۱۳۳۲) تاریخنده کنج ایکن ارتحال ایتدی . (قره جه احمد) مزارستانده مدفوندر .

پیری محمد پاشا

فضلائی وزرادن و شیخ جمال الدین اقسرای نسلندن عقیف کاردان بززات اولوب (قره مان) در دولتجه تعیین اولدیغنی مهم مأموریتلرک کافه سنده ایفای حسن خدمت ایله دی (پیری سنانك مکان عدن ایده حی و دود) مصر اعنك دلالت ایتدیکی (۹۳۹) ده ارتحال ایده رك

(سیلوری) ده بنا کرده سی اولان جامع شریف حظیره سنه دفن ایلدی . مرتب دیوانچه سی اولوب اشعارنده (رمزی) تخلص ایلدی . مثنوی شریف بر قسمیه (شاهدی) منظومه سنک تکمیلنی (تحفه میر) اسمیه شرح ایتشد . هراکیسی ده غیر مطبوعدره بدایت اقبالندن نهایت احواله قدر مستقل بر اثر یازدینی (حدیقه الجوامع) ده مندر جدره (استانبول) دهده آثار خیره سی واردر . خاصکوی ایله خالیجی اوغلی آره سنده کی جامعی ایله ملا کورانی ده کی شیخ جمال الدین اسحق قره مانی ایچون یابدیردینی درگاه وصفوق قویوده کی مدرسه بو جله دندر .

اشعارندن: شب زلفکده قالانلر ظلمات ایله یورور

ایریشن لبرینه آب حیات ایله یورور

زاهدی حسرت می شویله زبون ایلدی کیم

الله تسبیح وعصای صلوات ایله یورور

برنوی علی افندی

حکمت اداره یه واقف ارباب فکر و قلمدن فاضل بر ذات اولوب موره قطعه سنده کی (ایستفه) لیدر . اکمال تحصیلدن صوکره بر مدت (آنه) یه مفتی اولدی (۱۰۷۶) تاریخنده (ایستفه) ده ارتحال ایتدی . (ایستفه) اداره عثمانیه زماننده (آنه) جوارنده کی (تب) شهرینه ویریلن اسمدره سلطان (عثمان ثانی) نامنه اخلاق و سیاسیاتدن باحث ایکی باب اوزره مرتب (ربیع الملك و آداب سلوک الملوك) نامنده و سلطان (ابراهیم بن احمد ثانی) نامنه (دستورالوزراء) اسمنده آثار قیمتداری ده واردر که بر نسخه سی نور عثمانیه ایله ایوبده خسرو پاشا کتبخانه لرنده واردر . (دستورالوزراء) نک حاوی اولدینی قسملر بوجه آتی در :

قسم اول : سلاطین عظام و خواقین کرام

قسم ثانی : ودایع خالق البرایا اولان سپاه و رعایا

قسم ثالث : امرا و وزراء و حکام واجب الاحترام

بر نسخه سی نور عثمانیه کتبخانه سنده موجود اولان (ربیع الملك) ایکی باب اوزره مرتبدر .

باب اول : سلاطین عالیشانه تربیت اعیان و رعایت ارکانده اهم اولان قواعد و قوانین بیاننده در .

باب ثانی : ملا زمان سده سنیه کردون جنابلرینه رعایتی الزم اولان آداب و آیین بیاننده در

برده اوچ باب اوزره مرتب (طریقه الجهاد) اسمنده فضائل جهاده متعلق تورکجه بر

اثری وارد در که بر نسخہ سی کتبخانہء حاجزی دہ موجود در . (۱۱۵۵) تاریخندہ (آئہ)
مفتی سی اولان حسین افندی دہ فضلادن بر ذات اولوب (سورہ اخلاص) تفسیرنہ متعلق
بر سالہ سی وارد در .

پیری زادہ محمد صاحب افندی

شہری الاصل اولوب دور مناصب علمیہ ایلہ شیخ الاسلامق رتبہ سنہ نائل اولان فضلای
شعرادن بر ذاتدر . یکچیری آغلرندن پیری آغانک مخدومیدر . باشلیجہ آثار ی ایکی جلد
(مقدمہ ابن خلدون) ترجمہ سی فقہدن (شرح الاشباہ) و (مرتب دیوان) و سائرہ دن
عبارد در . بو آثارک برنجیسی مطبوعدر کہ جدأ باعث استفادہ در . وفاتی (۱۱۶۲) دہ
قبری اسکدار دہ سلیمہ درکاهی قارشینندہ در .

ایاتندن : مساویدرمکس میزان عدل حقدہ فیل ایلہ

۱۲۰

۱۲۰

مساوی اولدینی میزان ایلہ حق قول محمددر

۱۰۸

۱۰۸

برکون سحاب فیض خدا رشعہ بار اولور

هر داغ سینہ بر کل آلہ بہار اولور

قلماز زمین دلہ غبار کدر کیدر

فیض نسیم لطف خدا آشکار اولور

بختک نہ دکلو سیاه ایسہ اولہ مضطرب

آخر سواد باصرہ اعتبار اولور

کنج بلادہ سر بکریبان صبر اولان

کردن فراز عاطفت کردار اولور

صاحب عدولرک دخی بو روز کاردہ

اوراق عیشی برکون اولور تارومار اولور

بر غزلی :

مخدوم عالیروی اولان شیخ الاسلام عثمان صاحب افندی دہ ابدادن اولوب وفاتی (عثمان
ستمدیدہ) ترکیبک ناطق اولدینی (۱۱۸۴) دہ وقبری آقسرائ محله سندنہ کی مراد پاشا جامعی
حظیرہ سندنہ ایدیسہ دہ بو کرہ اسکدار دہ سلیمہ قارشینندہ کی عائہ سی قبرستانہ نقل ایدلشد در .
(روان اوطہ سی) کتبخانہ سندنہ قاموسک اون مادہ سنہ تعلیقاتی حاوی بر اثری وارد در .

ایاتندن : کوکل یاپ زاهد ایت خدادر طاعت ایسترسک

محققدر کہ باب جنتی خاطر شکن آچاز

پرنو محمد سعید پاشا

شعر و انشاده کی قدرتی ایله مشهور اولان و زرادن اولوب ایزمیت قربنده کی (داریجه) ده طوغمشدر . ملکیه ناظر لغندن عزل و (۱۲۵۳) تاریخده ادرنه یه نفی اولونهرق اوراده کردن داده تیغ قضا اولدی . استانبول یولنده (سیدجلال) تربۀ شریفه سی اتصالده مدفوندر .

اشعارندن: يك جرعه ایله اويله خراب ایله الهی

فرق ایتمه یم حشره قدر منزل و راهی

نقراتی حاوی اولان مناجات عاشقانه سی ایله وفاتندن براز اول نظم ایله دیکی روایت اولونان (اوزاندی لیلۀ حسرت یتیش یاشمس تبریزی) مصرعلی قطعه سی رقت انکیزدر .
عاکف پاشا ایله یننده کی رقابتی تبصره دن آ کلاشلمقده در . اسکدارده (سلیمیه) درگاهنده مکمل برکتبخانه سی واردر . دیوانی مطبوعدر . ادرنه ده بولوندیغی انشاده سرگذشتی حاوی (قوری قفا) نامیله بررساله یازمش ایسه ده نسخهنی بوله مدیغنی حفیدی عزیز بک اقدی سویله مشدر .

ترجمۀ حالی مشایخ فصلنده مذکور (بهجت علی) اقدیدن منتسبدر . سیاسی مشهور (مصطفی رشید) پاشایی بالوجوه تقدیر ایده رک ترقیسنه دلالت ایتمه سی قدوشناسلغنه دالدر . (تبصره) ده صاحب ترجمه حقنده کی افاداتده شائبۀ اغراض واردر .

مصارعندن: نابجا خواهشه یوق شرع محبتده مساع

کل دینور هرکله اما کل رعنا باشقه

پرنو ارهم پاشا

سرآمدان ادبادن اولوب (ارضروم) لیدر . آثار مطبوعه لری (اطلاق الافکار فی عقد الالبکار) ایله [۱] (خوابنامه) و (عوعوه) در . (۱۲۸۹) تاریخده قسطنون و الیسی ایکن وفات ایله مشدر . ادبیات شرقیه و غربیه یه وقوف تامی وار ایدی .

طرز قدمایی کندنه مخصوص دینه جک یعنی زمانه کوره سوه سوه اوقونه بیله جک اسلوبه تحویل ایله مش و اکثر محرراتنده شوخی مزاج و گفتارده اولان اقتدارینی کوسترمشدر . عالی پاشا زاده فوآد بک و عارفی پاشا ایله مشترک (امرالعجیب فی تاریخ اهل الصلیب) اسمنده بر اهل صلیب تاریخی ترجمه لری ده واردر ، که یالکز بر جلدی مطبوعدر . (ویقتور

[۱] تعدد زوجات علیهنده اولان اوروپا لیرک ذهانی رد ایچون یازیلان آثار مقبوله دندر .

هوغو) دن ترجمه ايتديكى (طفل نائم) عنوانلى منظومه سيله ژان ژاق روسونك براقچ شيرينك ترجمه لرى حقيقه دلشين بر اسلوب مجدانه ايله تنظيم اولونمىشدر.

طفل نائم ترجمه سندن : بر طفل ملكزاد ونوزاده

كهواره عز و رفعت اوزره

يا ايله مه سونى خواب معتاد

مادر قوجاغنده راحت اوزره

آسوده در عالم عنادن

يوقدر خبرى ماجرادن

كوز يومدينى دمه ماسوادر

لاهوته اولور نظارت اوزره

ت

تيره لى درريسره مالتى

طريقت مولويه شعرا سندن وسپاهى زمهره سندن اولوب مناقب جناب مولاناى نظم ايتمش و (يحيى بك) ك (اصول) نه (اصل الاصول) ناميله بر نظيره منظومه يازمىشدر. برده ديوانى واردركه بر رنسخه مى حميديه ايله بروسه ده اورخان غازى كتبخانه لرنده موجوددر. هرايكيسى ده غير مطبوعدر. (آه درويش حالتى كجدى) مصراعنك دلالتى اولان (۱۰۱۲) ده وفات ايتدى.

اياتندن :

پاك ايت قلبكى يورى نى كجى حالتى

كشف اوله ساكه نيدوكى اسرار مثنوى

يوقدر بر مراد ونهال امل ديو

باغ جهانده چكمه الم هپ اولور بستر

تالى درريسره احمد مولوى

اشعارينه رونق ورن شعرا دن اولوب (آفيون قره حصار) ليدر . تربيه و تقيضى درگاه

سلطان دیوانی دہ در . (۱۱۰۰) تاریخندہ ارتحال ایلہ دی . یکیکجہ لی (خیالی) بکک اشعارینہ نظیرہ لری وغیرہ مطبوع دیوانی واردر .

غزلیاتندن : طریق عشقہ کیرمن بی سروبا اولمایان کیمسہ
ایرشمز منزل تمکینہ شیدا اولمایان کیمسہ
خرابات ارلرینک اکلاماز رمن الرموزندن
کیروب بازار عشقہ مست ورسوا اولمایان کیمسہ
الی ایرمنز دقایق درینہ بحر حقایقندن
دل آوارہ سی وسعتدہ دریا اولمایان کیمسہ
نہ بیلسون لیلہ اسراده اولان وجدو حالاتی
انیس سورہ یس وطہ اولمایان کیمسہ
ابد سیمرغنک کورمن نہ یوزدن ایتدیکن پرواز
ازل قاف قدمدہ تابی عنقا اولمایان کیمسہ

نجی عبدالقادر افندی

شعرا ی عثمانیہ نک متوسطلرندن اولوب (پرزرین) لیدر . (۱۱۰۰) تاریخندہ اردوی عثمانی ایلہ (صوفیہ) دہ ایکن ارتحال ایتدی . مرتب دیوانی غیر مطبوع ایسده بی نقطہ دیوانچہ سی مطبوعدر .

نائب احمد افندی « عثمانیہ زاده »

فضلا ی شعرا و مورخین دن اولوب قطعه و تاریخ سویلہ مکده کی مهارتیلہ شهرت بولمش شهرتی بر شاعردر . دیوانی غیر مطبوعدر . مصر مولویتندہ ایکن چلبی زاده اسماعیل عاصم افندینک (آہ پی در پی ایدوب عاصم دیدم ، کوچدی عثمان زاده نائب آہ آہ) تاریخیلہ (اولنجه نائب احمد بولدی مسکن صدر ماواپی) مصر اعنک دلالتی اولان (۱۱۳۶) تاریخندہ وفات ایلہ دی . والی مصر طرفندن تسمیم ایدلدیکی تذکرہ رامزده مذکوردر . ترجمہ حالی ابن الامین محمود کمال بک افندی طرفندن یازلمشدر . مؤلفاتی ظهور دوات عثمانیہ دن سلطان احمد خان ثالث عصرینہ

قدر کجی وزیرای عثمانیه نك تراجم احوالی حاکی اولان (حقیقه الوزرا) [۱] ایله (حقیقه الملوك) یعنی (اجمال تواریخ سلاطین آل عثمان) ، (تلخیص الحکم) ، (ایجاز نصایح الحکما) ، (مرتب دیوانی) ، (مناقب امام اعظم) جله مؤلفاتسندن اولوب ترجمه (مشارق الانوار) و ترجمه (مشارق شریف) ی تهذیب و اصلاح (اخلاق محسنی) ، (نصایح الملوك) و (هایوننامه) کبی آثار مشهوره بی و عالی مرحومک (مجالس الادب) نامنده کی اثرینی ده تلخیص ایله مشدر . (مولانا حسین کاشف) ک علم اخلاقه دائر اولان اثرینی ده ترجمه و سلطان احمد ثالث نامنه مقدمه ایله مشدرکه بو اثر (اخلاق احمدی) نامیله مشهوردر . آثارندن (حقیقه الملوك) ، (حقیقه الوزرا) ، (تلخیص الحکم) ، (اخلاق احمدی) مطبوعدر . (اخلاق علائی) بی ده تلخیص و تنقیح ایدرک (خلاصه الاخلاق) ایله بر رساله تدوین ایتمشدر . (انوار سهیلی) بی ده (زبدة الاسحار) اسمیله تلخیص ایله مشدر . محته دائر قرق حدیث شریفی منظوم و منثور اوله رق شرح ایتمشدرکه اسمی (صحت اباد) در . بر نسخه سی حمیده ده وارددر . (مشارق) ترجمه سنک اسمی (احمدالانار) درکه بر نسخه سی بشیر آغا کتبخانه سنده در .

ایاتندن
اولور ایسه اکر میزان تمیز سخن درکار
یلنور هر کسک اول دم کالاتیله نقصانی

توفیق محمد افندی

ارباب شعر و انشادن و لطائف نویساندن اولوب شهری الاصلدر . (چاپلاق) و (چوپورتوفیق) نامیله معروفدر . طبعی لطائفه میال اولمغله بویولده پک چوق آثار یازمشدر . تاریخ و تراجم احواله ده انتسابی وارددر . آثار مطبوعه سی : قافله شعرا اسمنده کی تذکره سیبه (یادکار محار) مشاهیر عثمانیه جزؤ لرندن (بارباروس خیرالدین پاشا) ، (آثار پریشان) ، (ذیل لطائف الانشا) (نوادرالظرفا) ، (استانبولده برسنه) ، (خزینه لطائف) (بو آدم) در . (چاپلاق) اسمنده [۱] بو اثره یازیلان ذیلر بروجہ آتیدرکه (ورد الحقائق) دن غیریلری حقیقه ایله برابر بریده حروفات باسمه سیله (ورد الحقائق) ده طاش باسمه سیله آریجه طبع اولونمشدر .

(۱) رئیس الکتاب دلاور آغا زاده عمر وحید افندی طرفندن اولوب (۱۱۷۲) تاریخنه قدردر .

(۲) احمد جاوید پک طرفندن اولوب راغب پاشا مرحومدن بدأ ایله سلطان سلیم ثالث وزیراسندن یوسف ضیا پاشا دورونه قادارددر .

(۳) بغدادی عبدالفتاح شفقت افندی طرفندن اولوب علمدار مصطفی پاشایه قادارددر .

(۴) (ورد الحقائق) نامیله (رفعت افندی) مرحوم طرفندن یازیلان ذیلدرکه (یوسف ضیا پاشا) دن بدأ ایله یوسف کامل پاشایه قادارددر .

مزاحه متعلق بر غزته نشر ایتدیکی کبی وقتیه برمدت نشر اولونان (عصر)، (ترقی)، (لطائف
آثار) غزته لرینه ده محررک ایتشدی. (۱۳۱۱) ده وفات ایده رک وصیتی اوزرینه چاملیجه ده
بالکز سرویده چقال طاغی مزاولغنه دفن اولوندی. قافله شعرا (د) حرفه قادار مطبوعدر.
آق حصاری مولانا حسن کافی نک (نظام العالم) نیده تلخیصاً ترجمه ایده رک طبع ایتشدر.

ش

ننائی محمد جلی

علماء شعرادن وارباب اخلاصدن برذات اولوب (مغیسا) لیدر. برآره لق سیاحت طائفه
ونیابت مسلهکنده بولوندی. بعده (مغیسا) ده سلطان سلیمان قانونی شهزاده لرندن سلطان مصطفانک
تعلیمه مأمور ایدلمش شهزاده نک اماسیه به کتدیکنده برابرجه کیتشدر. (۹۷۰) ده اماسیه ده
وفات ایله دی.

آثاری: (شرح مقصود)، (نیستان زلال در برابر شبستان خیال)، (مناقب امیر
سلطان محمد شمس الدین بخاری) درکه بو صوک اثری مطبوعدر. اشبو اثر اساساً منشور ایسه ده
اکثریسی تورکی اولمق شرطیه السنه ثلثه اوزره برخیلی منظومه لر ده حاویدر. اثر مذکورده کی
یر نعتندن:

محمد آب روی انیاد
محمد نور چشم اتقیادر
محمد مرسلینک خاتمیدر
قوناسک مکرما کریدر

(نیستان) ک بر نسخهی یحیی افندی ده واردر.

ثابت عمرالدیه افندی

زمره قضاتدن و مشاهیر شعرادن اولوب شعرده بر طرز خاص صاحبیدر.
شعرنده ضروب امثال ویا تعیرات مشهوره ایراد ایتک برنجی مراقیدر. هرکسک بیلدیکی
بر سوزی اوپله ظریفانه مضمونلرله نظم ایدرکه او قوندجه صفایاب و متبسم اولماق قابل اولماز.

مع مافیه او دلنشین سوزلری آره‌سنده بعض زخافاتی‌ده وارددر . صربستانده واقع (اوزیجه)
 نصبه‌سندن اولوب تحصیل و تفضی استانبولده‌در . مرتب دیوانندن باشقه سلیم کرای نامه
 یازدینی مطبوع (غزنامه) سیله (ادهم وها) ، (بربرنامه) ، (عمر ولیث) ، (معراجیه) کبی
 مقبول شعرا مشویاتی‌ده وارددر . (خمسۀ عطاء) یه نظیره اوله‌رق باشلادینی اثری نااممدر .
 سنک مزارنده منقوش (عدن زیبا اوله جایک ثابتا) مصراعنک دلالتی اولان (۱۱۲۴) تاریخنده
 وفات ایتمشدر . قبری طوب‌قو خارچنده مال‌تبه جوارنده صاری عبدالله افندینک ایاق اوچنده‌در .
 اخر مأموریتی دیار بکر مولوتی اولدی . کلیات آنارینی جامع دیواننک نسخه‌لری استانبول
 کتبخانه‌لرینک بمبیلرنده بر نسخه‌سی‌ده مناستر کتبخانه‌سنده موجوددر . طریقهٔ (ملامی)
 پیرامی (در .

مشهور معراجیه‌سندن :

خوشا فرخنده اختر لیلۂ ممتاز و مستثنا
 که عنوان برات قدریدر سر سورهٔ اسرا
 ایرشدی بر یره کیم شش جهته چار عنصر یوق
 زمین و آسمان نابود عرش و فرش نا پیدا
 نه اول وار نه آخر بر غریب عالمدر اول عالم
 لسان و سمع و نطق و عقل و فهمک نامی یوق اصلا
 لساننده رکاکت اولدیقندن یک‌ده درست سوز سویله مزمش بو جهته مناسبت دوشدیکه
 (بن سوز سویله میورم برکت ویرسون قلمم براز سویله یور اوده سویله مه‌سه چاتلاردم)
 دیر ایش .
 (۱۱۹۸) ده استانبولده وفات ایدن (مصطفی زاری) افندی‌ده علماء شعرادن اولوب
 (اوزیجه) لیدر . دیوانیله غزنا نامه‌سی وارددر .

نثائی محمد افندی

زمرهٔ قضاتدن حسن اخلاق ایله موصوف عالم بر ذات اولوب (بالیکسر) لیدر . قینه‌لی
 زاده حسن چلبی معاصریدر . مرتب دیوانی ایله (روضه‌الابرار) اسمنده منظوم بر اثری
 وارددر . (شواهد النبوه) یی‌ده ترجمه ایتمشدر که بر نسخه‌سی (روان) اوطه‌سی کتبخانه‌سنده
 موجوددر .

ایستادن :

بلای دهری خدا چکدیررسه غم یمیز
وصال یاری نصیب ایله یه باری

او یانماز شمع اقبالم کورونمز اول قمر طلعت
نی بوقاره کونلرده قویان بخت سیاهمدر . [۱]

نُرت حسن افندی

عصر اخیره یتیشن قوی طبیعت شعرادن اولوب مسقط رأسی (از میر) اسمی (حسن) دره .
اسمیه مخلصی تاریخ ولادت اولان (۱۲۲۴) سنه سنی مشعردره .
طبیعت شاعرانه سنه سالف الذکر (ثابت) افدینک بین الشعرا مشهور اولان (معراجیه) سنه
یازدینی و (۱۲۶۵) تاریخنده از میرده طبع اولونان تحمیلی شاهددره .
بوندن باشقه بر دیوان تشکیل ایدمک قادار اشعار متنوعه سی وارددره (۱۲۸۵) تاریخنده
استانبولده ارتحال ایدمک قباطاشدن بشکطاشه کیدن جاده نک صول طرفنده کی مقبره یه
دفن ایدلی .

[۱]

یازمامش قاضی و کشاف و جریر طبری
خبرم یوق کوزه لم کیمدن آلام خبری

نقرا تی حاوی اولان منظومه نک ادرنه تاریخنده ذاتی سلیمان افندی خلفا سندن (ادرنه) لی (ثنائی) یه
منسوب اولدینی محرردرکه مؤخرأ منظورم اولان دیواننده مطالعه گذارم اولدی .

منظومه مذکوره دن :

سنی عالم صامه عرش معلا ده آزار
کیمی اسما ده کیمی کنج معلا ده آزار

کیمی کوکده کیمی یرده کیمی دریاده آزار
کیمی حوراده کیمی آدم و حواده آزار

کیمی مقدسده کیمی کعبه علیاده آزار
کیمیسی دیره کیروب لات ایله عزاده آزار

کیمی اعرافده کیمی جنت مأوا ده آزار
کیمی طاغده کیمی باغده کیمی صحراده آزار

کیمی مجنون اوله رق صورت لیلا ده آزار
کیمی وامق کی رخساره عذراده آزار

معراجیه تخمیسنک مطلعندن :

کمال اشتیاقندن جناب حی لا یفی
طلبکار وصال نازنین اولدی اوشب مولا

حییبن ایسته‌دی بر کیجه دعوتجی ایدوب اسرا
خوشا فرخنده اختر لیلہ ممتاز و مستثنا
که عنوان برات قدریدر سر سورۃ اسرا

ج

جمالی کریمانی «شیخ ارغلو»

مولانا شیخینک همشیره زاده‌سی ییلدیریم بایزید خاتک بیوک اوغلی (امیرسلیمان) ک ندیمی
اولوب اسمی (بایزید) در. شعرای ایرانک اشعارینی تتبع ایدن قدمای شعرادن اولوب اکثر
اشعاری اخلاقی و تصوفی در.

شیخی، احمدی، حمزه‌وی، داعی ایله مشاعره‌سی وارد. شیخینک (خسرو و شیرین) نی
اکمال ایله مشدر. (فرخامه) اسمنده کی منظومه‌سنی ییلدیریم بایزید خانه تقدیم ایدرک مظهر
التفات اولمشدی. پدری مشایخدن اولمغه (شیخ ارغلو) مخلصیلده تخلص ایتمشدر.

قصیده رایشه‌سندن :

چون کولکدر خزینۀ اسرار	طلب ایت اول خزینہ بی ای یار
سینه کی روشن ایله یوقلقدن	تا سکا روشن اولا هر نه که وار
دولت اقلیمه عزیمت ایچون	همت آئینه فکری ایله سوار
بار ایدک اعتقاد وفکرک	که یولکدن آبر مایه دیار

(خورشید و فرحشاد) منظومه‌سنک بر نسخه‌سی حمیدیه کتبخانه‌سنده وارد. مطلعندن :

چو بسم الله پس الله اکبر	دیه‌سین قالمایه هر ایشک ابر
قچن! باشلانسه اللهله هر دم	تمام ایدن کیرو الله اولور هم
اوکی الله اولیجاق صوکی الله	اول ایشده قالمایه هیچ درلوا کراه
کل ایمدی او که لم اول پادشاهی	که اولدر قامونک بشت و بنهای

برده (۸۰۳) تاریخ‌نخده یازیلش (کنزالکبراء و محک العلماء) اس‌نده تورکجه درت باب اوزره مرتب برائری ده واردرکه (۱) پادشاهلر کیدیشنده (۲) ملکلر والو بکلر درنکنده (۳) وزیر و نائبلر کیدیشنده (۴) عالمر و قاضیلر و واعظلر حالنده در .

جمالی قرمانی «حرم جمالی قرمانی»

قدمای شعرانددر . سلطان مراد ثانی زماننده اشتهاره باشلا یوب سلطان یازید ثانی دورینه قدر معمر اولمشدر . باعث اشتھاری فاتح نامه یازدینی (های هایون) منظومه سیدر . ادرنه قوسی خارچنده امیر بخاری تکیه‌سی قربنده مدفوندر . ریاضی بروسه‌لی اولدینی یازیورسده اشعارندن قره‌مانلی اولسی مأمولدر . اسکدارده حضرت هدایی کتبخانه‌سنده (مفتاح الفرج) اسمنده بویوک بر منظومه‌سی واردر .

ایرتندن : آقدی کوکلم صوکی بر دلبرک دیدارینه
طور موسادن بتر یاندم تجلی نارینه

جم شهنشاده

فاتح سلطان محمد خانک کوچک مخدمیدر . اشعار مؤثره و رندانه سیله عثمانلی شعراسی میاننده مهم برموقع احراز ایدر . ایانی اکثریتله سوزشلی و فراق‌لیدر . سائقه قدرله (زدنیا رفت جم و احیف) (رحمت باد بر جم) مصراعرینک دلالت ایتدیکی (۹۰۰) [۱] تاریخ‌نخده ایتالیاده مسموماً وفات ایدرک نعشی بروسه‌یه نقل اولونوب سلطان مراد ثانی تربیه‌سی قربنده‌کی شهزادگان مقابرنده نامه مضاف تربیه دفن اولوندی فرنک تاریخلرنده (یزیم) نامیله بنامدر . ترکی و بتخصیص فارسی اشعاری استادانه و شاعرانه در . فارسی‌الباره مرتب دیواننک بر نسخه‌سی بروسه‌ده خراجچی زاده کتبخانه‌سنده تورکی دیوانی‌ده حیدیه‌ده واردر . (خواجه سلمان ساوجی) نک (جشید و خورشید) [۲] منظومه‌سنی بدر جنت مقرلری سلطان محمد خان نامه ترجمه ایتشددر . مقبرلرندن بریسی طرفندن (غربت نامه سلطان جم) اسمنده‌کی اثرمنشورده ادرنه‌ده‌کی تاریخ ولادتندن مسمومیتی زمانه قادار اولان احوالی بر تفصیل درج ایدلمشدرکه بر نسخه‌سی خالص آقدی کتبخانه‌سنده واردر . اخیراً تاریخ عثمانی انجمنی مجموعه‌سنده طبع اولوندی .

[۱] «هشت بهشت» ایله نشرینک جهانناماسنده و حدیقه‌الجوامعک مطبوعنده ۸۹۷ کوسترلشدر .

[۲] چلبی سلطان محمد معاصری شعرادن (های) نک دخی بواسنده بر منظومه‌ تورکیه‌سی واردر .

اشعار تورکجه‌سندن : هرچند آدمی زاد اولماز جهانده ب غم
غم صوکی شادلقدر ای دل طارله ابسم
فرنکستانده ایکن یازدینی حسب‌حالندن :

جام جم نوش ایله ای جم بو فرنکستاندر
هر قولک باشنه یازیلان کلیر دوراندر

اشعار فارسیه‌سندن : چون دامنی ندارد پیراهن غریبی
چون دانه بکیرد از خرمن غریبی
خواهی اگر بدانی احوال درمندان
یکسو نظر بینداز از روزن غریبی

فرقت نامه‌سندن : طاشلرله دوکونوب یورر آب روانی کور
رحم ایله‌مندی بو حاله کون و مکانی کور
طاغیر باشنده ابر فلک آغلایوب کزر
یانجه رعدک ایتدیکی آه و فغان کور
چاک ایله‌دی یاقاسنی دردیه صبحکاه
چرخک شفق یرینه یا دوکیدی قانی کور

(خورشید فرحشاد) اسمنده کی مظلومه‌سی حقنده اک اول (تذکره شعرا) یازان (ادرنه‌لی
سهی) بک نظمی سلیس واسلو بی نفیس کتابدر دیور .

جمالی اصمیر جملی « ایستنبیلی »

شوخی مشرب برشاه اولوب (بنم هر مطلع جنس سخنده نوع مفرددر) مصراعی وجهله
مفرد کولقده تمیز ایتیش شعراندرد. (نهان اولدی جمالی یوز طوتب صدیق‌له الله) مصراعنک
ناطق اولدینی (۹۹۱) ده وفات ایدره‌ک (ایستنبیه) قبرستانه دفن ایدلی .

ایاتندن : تجلیات الهی درر قفو بو جهان
جهال یاره نظر قیل بای وجه کان

مصارعنندن : ماه تابانم خدا اکسیکلکن کوستره‌سون

مېرهري « اېمه يمېن »

علماء شعراډن وزمره قضاډن بر ذات اولوب (قره فريه) ليدر . پرويزاډنيدن مجازدره .
(ديمه توفه) قاضيسي ايکن (ابتداي جوهری سفری) تاريخنک دلالتي اولان (۹۹۹) ده
ارتحال ابتداي .

ديواندنډن : آلدانمه نقش حسنکه خواب وخيالدر
ليلادن اورنک آل که بو بر دستالدر

مهول مسين مېلي

نکته کويان شعراډن اولوب مناسترليدر . سلطان سليم ثاني دورنده خدمات دولته
بولونقدن صوکره تقاعداً وطننده اختيار اقامت ايله دي . ديواني غير مطبوعدر . حسن خط
وصوته ده مالک ايدی .

ايباتندنډن : خلاق جهان عالمه قيلدقده تجلي
هر شخصي برر حال ايله قيلمش متلي

بيت حکيانه سي مشهوردر .

حال هجر يده بمطلعي : بونجه فريادم ايشيتنک ديمه دک داد ايديم
سنکه داد ايتيمه سک بن کيمه فرياد ايديم .

آستان جناب سليم خان يه تقديم ايدهرک مظهر الطاف شهرياري اولاشيدي .
صنعت خطي قبة الکتاب (شيخ حمدالله) اډنيدن تمشق ايتمشدر .

مېلي « مزلانا مېلي »

علماء شعراډن بر ذات اولوب (ازنيق) ليدر . مسلک قويم تصوفه سالک اولدی .
(خمسة نظامي) بي نظماً ترجمه ايله دي . (سهي) تذکره سنده محرر ايباتندنډن :

أي کوکل بو دينه کی غداردر آندن صاقين
جيله سي چوق مکري چوق عياردر آندن صاقين

کر سکا يارم ديو ايلرسه هر دم ريشخند
قولنه آلدانمه کيم اغياردر آندن صاقين

(روضه التوحید) اسمندہ کی منظومہ صاحبی (عارف) دہ ایزنیقندن یتیشن شعرا دندر .

مہلبی « ہامری زادہ »

قدمای شعرا دندر اولوب (بروسہ) لیدر . تحصیل علوم دندر صوکرہ ازوایی اختیار ایتیش ایدی .
(آہی) ایله مشاعرہ سی واردر . بروسہ دہ وفات ایله دی . اشعار ی رنگین اولدینی کبی
(کل صبرک) نامیلہ مرتب دیوانی و (پنج کنج) اسمندہ مشور خمسہ سیلہ (خسرو شیرین)
(لیل و مجنون) اسلریلہ ایکی منظومہ سی واردر کہ جملہ سی غیر مطبوعدر . مشهور (شہنامہ
فردوسی) بی دخی نظماً ترجمہ ایتیش اولدینی مرویدر کہ نہ درجہ قیمتدار اولہ جنی بدیدارددر .

ایاتندن : کور نہ محنت بزمنی قوردی فلک مجنونہ کیم

بادہ سن کوزیائی سازین صوت زنجیر ایله دی

چیقسون اول کوزکہ شب ہجرده خون باردکل

مدد ای خون جکر اشک بکا یار دکل

جنانی مصطفیٰ مہلبی « روسری »

بو اسمندہ اوچ شاعر اولوب الک مشہوری (آذری) نک (نقش و خیال) نہ نوعما جواب
طرز ندہ نظیرہ اولوق اوزرہ منظوم (ریاض الجنان) یازان زمرہ قضائدن (بروسہ لی مصطفیٰ
جنانی) درکہ مرتب دیوانندن باشقہ (مخزن الاسرار) ، (بدایع الآثار) ، (جلاء القلوب) اسملر ندہ
رومان طرز ندہ قیمتدار برر مجموعہ سی دہ واردر . (ریاض الجنان) آیاصوفیہ کتب خانہ سندہ
واردر . وفاتی سنک مزار ندہ محرر اولان (دار دنیادن جنانی مدد کتدی بو کون) (جنانی
جنت عالیانی قیلدی کندویہ مأوی) مصراعرلیلہ (فیض جنانی) ترکیبک دلائلی اولان (۱۰۰۴) دہ
قبری بروسہ دہ حمزہ بک جامع شیرینی جوار ندہ کی مقبرہ دہ در . طبعی مزاحہ مائل ایدی .
آثاری غیر مطبوعدر . قوہ شاعرانہ سی خمس و مسدسلر ندہ دہا زیادہ کورولور . اشعار
فارسیہ سی دہ رنگیندر .

ایاتندن : خبر آل قیسدن صحرای غمدہ عشق لیلادن

غم شیرینی داغ محنت ایجرہ کوهکندن صور

واری بر رخسارہ کیم خط سیہ قام اولمایہ

دہرا یچندہ هانکی کون کوردک کہ اقشام اولمایہ

خلاق نه عجب حکمت اولور عقدله حلی هر حاله مناسب کورینور جمله محلی
ایله کیمی فکر ترقی و تعلی کلش کیمه عالم سفیده تجلی
خلاق جهان عالمه قیلدقده تجلی
هر شخصی بر حاله قیلش متسلی

اولش کیمی جمله جهان ملکنه سلطان باشنده غم طنطنه شوکت دیوان
اما کیمی فکر ایله آلوده و حیران حکمت بوکه هر بری ینه خرم و خندان
خلاق جهان عالمه قیلدقده تجلی
هر شخصی بر حاله قیلش متسلی

اولش کیمی میر و کیمی محضر وقاضی غوغاسی اولوب درد و بلا متقاضی
صورسک ینه احوالی مستقبل و ماضی هر بری حالدن اولور شاکر و راضی
خلاق جهان عالمه قیلدقده تجلی
هر شخصی بر حاله قیلش متسلی

کیمش کیمی جامه زر بفت و زر اندود پشمینه کیوب کیمی کزر فقرله مردود
فرمانله در کیمی یکی واصل مقصود صورسک ینه هر بری احوالنه خشنود
خلاق جهان عالمه قیلدقده تجلی
هر شخصی بر حاله قیلش متسلی

ارباب غنا دولت اقباله مغرور اصحاب هنر فضل و کالات ایله مسرور
زهاده جنان حرم جنتله حور عشاقه آسدا ی نی و آوازه طنبور
خلاق جهان عالمه قیلدقده تجلی
هر شخصی بر حاله قیلش متسلی

میری ابراهیم ملی

عرفاء شعرا دن اولوب شهریدره شارخ مثنوی صاری عبدالله افندیدن اخذ فیض معنوی
ایده نلر جمله سندن اولدینی مستقیم زاده نك (بیان احوال ملامیه پیرامیه) رساله سنده مذکوردر.
طریقت مولویه ده نسبتی وارددر. اشعاری متصوفانه و حکیمانه در. باشلیجه آثار ی: مثنوی شریفدن
منتخب قرق بیتک هر بری بشریت ایله شرح و ایضاح ایدن (حل تحقیقات) [۱] (و جزیره

[۱] حط و حطاطان نام اثرده (حل تحقیقات)، (حلیه چهار یار کزین) و سائر نك (کره ده لی
ابراهیم ده ده) نامنده برینه نسبت اولماسی اثر ذهلور .

مولویه (ترجمه سی اولان (عین الفیوض) در . روحینک ترکیب بندینی فغینک قصائدین ماهرانه
تنظیر ایتشدور . حلیه خاقانی به پیروک یولنده سویله دیکی نعت شریف شایان تقدیسدر .
(حلیه چهار یار کزین) ، (ترجمه حال حافظ شیرازی) اسمارنده کی رساله لری و (مرتب
دیوانی) واصلی فارسی اولوب ترجمه حالی ریاضیون فصلنده محرر یازیجی صلاح الدین طرقدن ترجمه
اولونان (ملحمه) اسمنده احکام حوادث جویه به متعلق اثرک شیوه سنی تزین و اصلاح ایتک
اوزره میدان کتیردیکی منظومه سی واردر . ارتحالی (جوروی بی غمون لطف ایده جناب کردگار)
(ایله یارب جوروی به فردوس اعلا ده مکان) مصراعرینک ناطق اولدیفی (۱۰۶۵) تاریخنده در .
مستقیم زاده نک مذکور رساله سنده کی روایت نظر آا کری قبوخارجنده ودفتردار اسکله سنه جمالی
تکیه سی طرفندن کیدن یولک صول جهتده کی شاهراهدن ایکی اوچ خطوه ایلروده دفن
ایدلشدور . جوروی هم کوزل هم سریع یازدیغندن برکونده بیک بیت تحریر ایتدیکی اولورمش .
بو مناسبتله متعدد مثنوی شریف ایله صاری عبدالله افندینک آثارندن برچوق کتاب ورساله
یازدینی مثنوی شریفلرک عددی نذر مولانا اولان ۱۸ در . کلیاتی نور عثمانیه کتبخانه سنده
واردور .

ایاتندن : عزم ایله سینه جانبه اول کعبه امید

قبله نما کی یوره کم تیتور اوسته

تذکره ریاضیه بو بیت (۹۹۴) ده وفات ایدن ادرنه لی جوروی به نسبت ایدلشدور .

مصارعندن : ارباب دله ثقلت نادان نه بلادور

برسینه ده مستور اوله ماز راز محبت

آشنا به آشنا بیکانه به بیکانه یز

عالم فانیده رسم زندکان بویه در

دیوانندن باشقه سی مطبوعدر . برغزل عارفانه سی :

کرچه کمتر قطره نیسان فطرتدر کوکل کوهر یکدانه دریای حکمتدر کوکل

رنک و صورتدن مبرا بوالعجب ترکیبدر طرفه رسم خامه نقاش قدرتدر کوکل

تعله سندن پر ضیادر دائماً قصر وجود شب چراغ دودمان پیرای خلقتدر کوکل

ذره وش کرچه غبار آلوددر باقسه کینه جوهر آینه معنی و صورتدر کوکل

سنگدلر دسته جوروی دوشرمکدن صاقین شیشه بر باده عشق و محبتدر کوکل

حلیه چهار یار مقدمه سندن

منت اللهه که بر وجه کمال	آدمه قیلدی عطا حسن و جمال
قلم صنع بدیع الاثری	جکدی چون نقش وجوده بشری
خلق ایدوب احسن تقویم اوزره	یازدی عنواتی تعظیم اوزره
ادمه ویردی عجب فرو بهی	خلق الله علی صورته
هم ایدوب لایق عزت بالذات	وجهی وجهه قیلدی مرآت
شکل زیباسنی بی مثل ونظیر	ایله دی لوح وجوده تصویر
ویردی پیرایه ید قدرت ایله	ایتدی زینده آن حکمت ایله
ایله یوب عزت وشائن اعلا	دیدى حقنده آنک (کرمنه)
کلدی بو صورت ایله چون آدم	ایتدیلر سجده ملائک اول دم
جدا قدرت حق جل جلال	جدا صنع خدای متعال

منبئی ابراهیم افندی

علمای شعرا دن وطریقت بایرامیه رجالدن بر ذات اولوب (ترحاله) لیدر .
 همت زاده عبدالله و عبدالله سمند اقدیلردن اخذ فیض ایتمشدر . بعض کلمات جذبه داری
 کندیسنک (استانبول) دن ابعادینی موجب اولمشدی . بعدالاطلاق استانبوله کله رک (۱۱۶۱) ده
 ارتحال ایتدی . ادرنه قاپیسی مزارستانده مدفوندر .

بر غزلندن : اهل حق صدقه بل باغلایان آکاه اولور
 قبوسنده قول اولانلر عارف بالله اولور

کیم اوزندن بی خبر بی بهره اولدیسه یازیق
 صامه کیم بی مرشده مفتوح باب راه اولور

های وهوی ناله من صامه تهیدر دیکله کل
 بلبل آسا ناله من بی شبه ذکر الله اولور

بیل که امر حق اجراده تعند ایله ن
 پیر وشیطان اولور هم ده عدوالله اولور

دیده جانن اویار غفلتدن ای خود بین دلی
 غافلنک هر دم فرداسی صد ایواه اولور

اهل حق حق بیلوب هر کیم که ایتمز اقتدا
 شویله بیل جذبی آنک خصمی یارین الله اولور

فؤاد پاشا ایله بروسهده بولونقلری زمانده میدانہ کتیردکلی (قواعد عثمانیه) نك (۱۲۶۸) سنہ ہجریہ سی عمر منده یازیلان برنسخه سی کتبخانہ عمومی ده واردر . جودت پاشا مرحوم بو اثرینی اخیراً (ترتیب جدید قواعد عثمانیه) اسمیله آریجه یازوب طبع ایتمشدر .
آثار سائرہ سی :

۱ (خلاصہ تألیف القرآن) : قرآن کریمک کیفیت جمع وتألیفی حقنده مؤلف، عربی العبارة بر رساله اولوب موضوعنک قدسی اعتباریله بالوجه شایان مطالعہدر .

۲ (قصص انبیا وتاریخ خلفا) : حضرت آدمدن اعتباراً انبیاء کرام حضراتنک قصہ لرندن وبوتون تواریخ خلفا ایله حکومات اسلامیہ تاریخندن وقسماً تاریخ عثمانیدن باحث بر اثر اولوب عبارہ سی ده زمانزده اسلوب ساده اوزره یازیلان آثار ترکیبیه اک کوزل بر مثال اولوب عادتا سهل ممتنع قیلنددر . اثرک تکمیلی اون ایکی جلد اوزره مرتبدر . اولجه بش جلدی نشر اولونمشدی ، اخیراً مابعدی ده انتشار ایتدی .

۳ (بلاغت عثمانیه) : باشلیجه مأخذ (سعدالدین قفازانی) نك معانی مختصر شرحی اولمق اوزره میدانہ گلش بر اثر اولوب ادبیات عثمانیه نامنه یازیلان آثار عثمانیه نك اک مهم لرنددر که علما فصلنده ترجمه حالی سبق ایدن حاجی ابراهم اقدی طرفندن شرح اولونمشدر . بلاغت عثمانیه نك بعض نقاطی حقنده آتی الترجه (عبدالرحمن ثریا) اقدینک (تعلیقات) نامیله یازدینی رساله یه مدافعہ لر یازلمشدی .

۴ (مقدمه ابن خلدون) ک کتاب اولنک فصل سادسی ترجمه سی : علم تاریخک آینه سی، ثمره سی مقامنده اولوب محاکمه وتنقید اصولنک واضعی حکیم ومورخ مشهور تونسلی (ابن خلدون) ک اثر مشهوری درکه همان بالجله السنه متمدنیه ترجمه ایدیلن وبالخاصه مقدمه سیله معروف اولان بز اثر حکیمانہدر . بو مقدمه نك بر قسمی پیری زاده صاحب اقدی قسم دیگرینک صبحی پاشا طرفلرندن ترجمه ایدلیکی محللرند یازلدی .

• (معیار سداد و آداب سداد وفن علم الاداب) : معیار سداد منطقہ، آداب سداد علم آداب مناظره یه دائرلسانمزده یازیلان آثارک منقحلرندن (قلاسیق) اثرلردر . فکر عاجزانه مه کوره مکاتبده منطق و آداب مناظره یه دائر بو اثرلردن فضلہ سی فضلہدر .

۶ (تقویم الادوار) تاریخ شمسی اساسنه مستند بر اثر فنی در . برنجی دفعه (۱۲۸۷) ده، ایکنجی دفعهده بوماده یی مذاکره ایتک اوزره تشکل ایدن قومیسئونک مضبطه سیله (۱۲۸۸) ده، بو ماده یه دائر صادر اولان فرمان عالی علاوه اولونهرق (۱۳۰۰) ده طبع اولونمشدر . مالیونه وهیأتله متوغل ذواته الزم بر اثر در .

۷ (بیان العنوان) اصوله متعلق تورکجه بر اثر در . برنجی مبحثده خطبه کتابت، ایکنجیده

بسمله شریفه، اوچنجیده حمدله، دردنجیده صلوه، بشنجیده دیباجه کتاب اتیان و درمیان قیلمش اولوب خاتمه سنده دخی تقسیمات علوم واردر .

بایزید جامع شریفی ایچنده کی ولی الدین افندی کتبخانه سنه اهدا ایله دیکی کتابلر آره سنده (تعریف الارفع) ایله یانیه والیسی ایکن مجله احکام عدلیه جمعیته کوندردیکی خط دستیه محرر (رسالة الوفاء) اسمنده اثرلری ده واردر .

زبان فارسی و تخصیص لسان عربی ده فصیحانه تکلم و کتابته مقتدر اولدینی کی بلغارجه ایله برازده فرانسزجه یه آشنا ایدی . (مجله احکام عدلیه) یی جمع و تألیفه مأمور اولان جمعیت فضلیه ریاست ایتمشدرکه بو بابه کی همت تحریرانه سی مشهور آفاقدر . الحاصل اعلم علمادن اولدینی قدرده سیاسی، حکیم، ادیب، مورخ ایدی . نادرآ شعرلده اشتغال ایتمشدر . مفصل ترجمه حالی (۱۳۰۸) تاریخده ارباب قلمدن اسماعیل حتی بك افندی طرفندن (اون دردنجی عصرک تورک محررلری) نك اوچنجی دفتری اولمق اوزره اردن مؤثره انتقال قاعده سنه توفیقاً یازلدینی کی کریمه فاضله سی (فاطمه علیه) خانم افندی طرفندن ده دها اطرافلی بر طرزده (جودت پاشا وزمانی) اسمیه یازیلوب نشر اولونمشدر .

دیگر اثرلری :

۱ (مجموعه علیه - علیه نك درسلری) : کریمه فاضله سی فاطمه علیه خانم افندی یه تدریس ایتدیکی مجامیع علمیه درکه حکمت، فلسفه، علم روح، علوم عقلیه، علوم عالییه اقسامی مین اولوب خانم مشار الیهانک کتبخانه خصوصیلرنده مطالعه کذارم اولمشدر .

۲ (تذاکر جودت) : اوچ قسم اولوب برنجی قسمی وقعه نویس لطفی افندی یه اعطا ایتدکری، ایکنجی قسمی خاقان مخلوعک اراده سیله یازیلان اقسامی اوچنجی قسمی ده کریمه لری فاطمه علیه خانم افندی یه اولان تدریساتی جامع درکه ایکنجی قسمک بعض پارچه لری تاریخ عثمانی انجمنی کتبخانه سنده اوچنجی قسمی ده علیه خانم افندی نك کتبخانه خصوصیلرنده محفوظدر .

۳ (قریم وقفقاس تاریخچه سی) .

۴ (دیوان صائب شرحنک تمه سی) .

۵ (شافیه ابن حاجب ومطول ونتایج الافکار، بنا وامثله مختلفه اوزرینه تعلیقات) .

۶ (مدخل قواعد) .

۷ (قواعد ترکیه) .

برگشت میباشند : *میرزا محمد علی (پادشاه) - میرزا محمد علی (پادشاه)*
 مرجای نور تکوین سوايه ابتدا فیض حک عالم امکانه ویردنی انبیا
 مرجای محبوب بی غمناهی ذات کبریا *سید الکونین (سردار کزکوه) (انبیا)*
 دلده جانم دین و ایمان محمد مصطفی
 ای اولان صدبرک عشق کلستان لا مکان *(صورتی که خیر الیوم در دین کلمه سیرتانی)*
 دلده جانم دین و ایمان محمد مصطفی *(طالع و شمع بران)*
 دلده جانم دین و ایمان محمد مصطفی *(طالع و شمع بران)*

مهرل یاشا : *علی قرین یاشا زاده*

غزل سرالقدمه ، لطیف قطعه لری تنظیم و انشا بدیده پرنجی درجه پنجمه عد اولونان ارباب اقتداردن
 اولدینی کبی اسلوب انشاده دخی حائز نصاب کمال اولوب سیروزلیدر. آخر مأموریتی حامتصرفانی
 ایدی . (۱۳۲۱) سنه سنده استانبولده ارجحال دار بقا ایله دی . آیوبده اوطا قیلم درکاهنده
 مدفوندر. طریقت مولویه به منتسب ایدی .
 ایاتندن :

دوشمه امید صیت ایله دیساده محنته
 آفت اولور مرادف ترکیبی شهرتک

ایتمه لئیم اولاندنق امید کرم جلال
 یوقدر محاله رخصتی قانون حکمتک

یوق اعتباری منزلتک راه عشقه
هیزیم که باعمال اولور عالیجناب اولور
 فیوض وحدت ذات اوزککه برعکس میباشند *(سید علی)*
 او عزم و جلاله و موجله دره آفرینش هیب رف

مهرل محمد علی که مشغولی تاسه سزاده

زمانی ادباسندن صاحب ارجحال برشاغر اولوب شهریدر. (۱۳۳۰) تاریخده کنج دینه حک

یرسندہ ایکن ارتحال ایدرک (یکی قاپی) مولویخانہ سنہ دفن ایدلدی . آثار مطبوعہ سندن بعضیلری بروجہ آتی در :

(آثار جلال) ، (غزل لرم) ، (استغراق) ، (الواح شاعرانہ) ، (عثمانی ادبیاتی نمونہ لری) ،
 (زاده شاعر) ، (سرود) ، (آطہ دہ سویلد کترم) ، (الواح معصومانہ) ، (مراد ثانی یہ
 قدر منظوم تاریخ عثمانی) ، (شیرغزا) ایلہ ملی رومانلردن (جیلہ) ، (ونوس) ، (سودا
 لغتی) ، (موعد ملاقات) ، (زہرا) ، (بی وفا) ، (مکافات) ، (الواح سودا) ، (مائی
 سنبل) ، (کوچوک کلین) ، (دامن آلودہ) وسائرہ در .

» ملال شاعر ، عنوانلی منظومہ سندن :

مجهول برید بنی ایتدی جریحہ دار
 افزون ایدر تأثر می ظلت لیل
 دوشدکچہ وجہ زردیمہ شہال اغبرار
 اوقشار دل حزینمی سودالی بر ملال
 ویردکچہ اهتزاز نسیم شب بہار
 اشجار بی قرارہ حزین چاغلا یانلرہ
 ظن ایلہرم بہار ایدیورکریہ آم وزار
 ہر جویباری بکترہ دیرم آغلا یانلرہ

چ

ما کری منامہ بک

سلطان بایزید ثانی امراسندن صاحب سیف وقلم فارسی دان بر ذاتدر . مشہور (ظہیر
 فاریابی) نک اکثر اشعارینہ نظیرہ لر انشاء ایتمشدر . مثنویاتی دہ رنگین اولوب (لیلی
 و مجنون) ، (یوسف وزلیخا) منظومہ لری وارد در .

ایاتندن : ساقی پیالہ صون کہ زمان بی امان ایش

اول داخی دلبرم کبی نامہربان ایش

چرخ فلک کجان و حوادثدر اوقلری

دردا کہ آدم اوغلی نہ عاجز نشان ایش

مجله درویش

اولاد جناب مولانادن وسرفرازان شعرادند. اثنای سیاحتند (۱۰۸۳) تاریخنده حاجی
وغلی بازارجنی قصبه‌سند ارتحال ایله‌دی .

غزلیاتندن :

یار سرکش سینه بر آتش کوکل سودا پرست
بخت‌ناهموار و طالع‌سرنگون خاطر شکست
شهر غم آباد و بهجت خانه عالم خراب
رتبه اهل عالی پایه اقبال پست
کیسه امید خالی دست استغنا تهی
منزل فرصت بعید و پای استغنا شکست
ظلمت محنت هویدا صبح همت نابدید
نیک و بد بر مقتضای قسمت روز الست
قصه هجران ایله شکوای جور یار ایله
این ورق بر حسب حال درد مندان دفترست
بنجه کام دل درویش زیر دست غم
چاره نه مشهور در چون دست بر بالای دست

ح

محمدا محمد مجلی : « آق شمس‌الدین زاده »

شعرای عرفادن بر ذات اولوب آق شمس‌الدین حضر تلرینک اک کوچوک مخدومیدر .
ترجمه‌حالی مشایخ فصلنده مذکور (ابراهیم تنوری) دن مستخلفدر . مشویاتی پک لطیف
سلیسدر . علم تفسیردن (مجالس‌التفاسیر) اسمنده بر اثریله (مولد النبی) ، (لایلا و مجنون) ،
تحفة العشاق) ، (محمدیه) اسمارنده منظومه‌لری اولوب اک مشهوری (مولانا جامی) پی

تقليداً يازديني (يوسف وزليخا) سيدر [۱]. (علم قياست) و (علم كف) ه دائره منظوم اثر لری وارد . آثاری مطبوع دكدر . ~~په پهلوي ژبې كې طبعه انتسابي و مولانا جامي ايله~~ ~~مړايسلاقي و اړه د~~ . آتي الترجمة (نجاني) ايله پر كونه اړتجال اتمشيدوم وفاتي (۹۱۴) ده قبری (كوينك) ده پدري ياننده در .

اشعار درويشانه سندن : درويش ساده دلر ده ديبا عبا يتر

نه پهلوي ژبه و قش اترې مړيو رايحيتي

نسله درويشه ترك و له كنه و فقير فخر اولور

درويشه قنده اقسام اولور سه سرا يتر

درويشه قاضي چكې قضاي خيرا اولور

درويشه نفسي ايله صاواش ايتك غرا يتر

نسله نغنا رايح ديبا شيرك رايحه

درويشه ماضي كمال نه شنه نسله

قدماي شعرا دن فاضل بردات اولوب ايلش خزانة كوزه (اكر يديز) لي اولماسي ماملور . (۲۶۸) عثمانلي شاعر ينك (۲۹۴۸) بيتي جامع قيمتي را ايو ولف در كه بعضرينه يازديني نظاري ده محتويدر . تاريخ ادبيات عثمانين ايچون فوق العاده مهم اثر ددر . (۹۱۸) ده يازيلان يكانه نسخه سي كتبخانه عمومي ددر . بشكطاشده كي (محي افندي) كتبخانه سنده ده (۹۲۰) تاريخنده مؤلف (اداب ملوك و نصايح) اسمنده مشهور اثر ي ده موجود در . سلطان سليمان قانوني بنديكانندن (پروانه بن عبدالله) كده (۹۶۸) تاريخنده جمع ايدلش بويوك قطعه ده اشعار عثمانيه منتخبانه دائر قيمتي بر مجموعه سي وارد در كه بونك يكانه نسخه سي (بغداد) كوشكي كتبخانه سنده در .

[۱] قريبي شاعر (عبدالمجيد) ايله اونجی قرن هجري شعرا سندن مناسترلي (قاضي سنان) افنديك ده برر (يوسف وزليخا) سي وارد . تذكرة رياضي ده (ابن كمال) ك : (حمدي ك يوسف وزليخاسني اولجه كورمش اولاديم نظم يوسف وزليخان دم اورمازدم) ديديكي محرر در . بو اثر دن :

نه ايچون خلق اولوندي انس ايله جان	بولق ايچون خزينة پنهان
غزني اول خزينه نك جاندر	جانكي بيل كه بولاسك جانان
ولي بولق كليدي وارافدر	آج كليدي كه اوله كنچ عيان

اولدینی آکلاشیلپور. (جامع النصایح) اسمیه (محمدیه) حجم و طرز زنده یازدینی اثرک (۱۰۳۵)
تاریخنده یازلمش بر نسخه سی (سلانیک) ده منظور عاجزی اولدی. بر نسخه سی ده (یحیی)
افندی کتبخانه سنده واردر. مطلق :

الهی من سین اول خلاق ومولا
که ذاتکدر منز قدرک اعلا
کیسه یوقدر هرکز شریک
بدلی اولیسر سکا یا مثلا
احددر ذات پاکک چوق صفاتک
ایرشمز علمکه عقل ودل اصلا
یا لکزیسین آتادن سین مجرد
آتادن کله دک یوق سکا نسلا
ایکی دین اولور مغبون و محروم
منزه تا کری سین حاشا وکلا

مافظ عبداللطیف علی افندی : «سورجی زاده»

شمرای عاشقیندن بر ذات اولوب شهریدر. ترجمه حالی مشایخ فصلنده مذکور (امی سنان
زاده حسن افندی) خدمتده بولوندی چی چون (امی سنان حافظی) دیمکه مشهردر. علم ادواره ده
واقف ایدی. هجازه کیدرکن (۱۰۹۹) ده مصرده وفات ایلدی.
بر نعتندن:

می عشقکه سرمست و خرابم یا رسول الله
دمادم نار شوقکه کبابم یا رسول الله
کرم قیل خاطر محزونمی لطفکه شادان ایت
غمکه تابکی پر اضطرابم یا رسول الله
در دولتاآبندن بی رد ایتمه سلطانم
غریبم حافظ حسرت مآبم یا رسول الله

حفظی محمد افندی : « صاری »

شعراء علمادن بر ذات اولوب (ادرنه) لیدر. آهی دن صوکره (قره فریه) ده مدرس
ن ارتحال ایتدی. مرتب دیوانیله منشآت و ضروب امثال عثمانیه بی جامع منظومه سی وارد.
بونجی اثری مطبوعدر. عاشق چلبی تذکره سنده : (فن بلاغتده مانند جاحظ ایدی) دییور.
لان محمد رابع دوری ادبا و علماسندن اولان حفظی افدینکده اخلاق و آداب معاشرته
تورکجا (اعمال صالحات) اسمنده ایکی جلد اثری وارد که نسخهی کتبخانه عمومی ده
جوددر . (۱۳۰۰) تاریخنده (لینی) ده وفات ابدن (واجد) افدینکده منظوم ضروب
لی وارد .

هامی احمد افندی : « دیار بکری »

بعض ذواتک دیوان افدیلکی خدمتده استخدام اولمش و (۱۱۶۰) تاریخنده مملکتده
نال ایله مشدر . (روم قاپسی) خارجنده مدفوندر .
مطبوع دیواننک اکثر پارچه لری شایان مطالعه و استفاده در .
ایبانشدن :

پاک طینت کوشه غربتده خوار اولسونمی هیچ
کوهر آغوش صدفدن دور اولور قیمتلنور

کلاک نقصی نقصانک کالی اولدیفین درپی
لسان حال ایله کاملره تقریر ایدر مهتاب

زکس کبی تفکر ایدوب اصل مرجعک
آج چشم اعتباریکی دائم زمینه باق

کوهرک پاک ایسه آنارک چیقار نامک یورور
سن هان خانه کده قیل آرام مانندنکین

اعتماد ایتمز ایسه ک اورمحک تجربه
ایشته لوح ، ایشته قلم ، ایشته کتب ، ایشته فحول

فرست بولنور دامن جانان اله کیرمز .
جانان بولنور کوشه امکان اله کیرمز

کورده کی بو آینه دوراند سوله
کم ویردی مراد اوزره خیالاتنه صوت

ماکم سیم محمد افندی

عرفاء شعرا در ذات اولوب شهریدر . مشایخ عارفیندن (سزایی) و (اسماعیل حق) «
حضراتندن اخذ فیض ایله مشدر . (۱۱۸۴) ده رحلت ایله دی . اسکدارده حیدر پاشا جهتمده
آیریلق چشمه سی یاقینده مدفوندر . آثاری : (توحید نامه) ، (رسالة المهدیه الحقیقه) ، (قواعد
الفرس) ، (شرح قصیده عرفی) : (هر سوخته حالی که بکشمیر دارد) (رسالة المهدیه الحقیقه) «
(شرح رباعی حضرت مولوی) : (بیا ای عشق بی صورت چه صورتهای خوش داری) ، (شرح
قصیده کعب ابن زهیر) ، (شرح دیوان شوکت بخاری) ، (شرح قصیده میاطیه) ، (نظیره حلیه
خاقانی) ، (منظوم شرح اسماء حسنی) ، (اشارات) در که جمله سی غیر مطبوعدره . عزیزی تاریخچه
یازدینی تمام ذیلی [خط دستیله محرر اولان نسخه ابن الامین محمود کمال بک کتبخانه سنده
منظور فقیر اولمشدر] واصف تاریخنده مندرجدر . (۱۱۶۸) تاریخنده ایوبده کائن دفتر دار اسکله سی
ایله سودلیجه آراسی انجماد ایتدیکنه دایر (بوز اوستندن کچن کلدی بکا یاز دیدی تاریخن
دکز التمش سکزده طوکدی بوزدن بن دکر کچم) تاریخ تعمیمه دارینی سوله مش ایدی .

صنعت خطی ، مشاهیر خطاطیندن صویولجی زاده دن تمشق ایتمشدر .

(۱۱۶۶) دن (۱۱۷۲) تاریخچه قادار یازدینی عثمانلی تاریخنک بر نسخه سی (بغداد) «
کوشکنده در . بش باب اوزره مرتب (عجائب الاخبار فی اخبار سید الاخیار) اسمنده مدققانه
(سیرنجی) سی واردر که بر نسخه سی (خالص افندی) کتبخانه سنده در . (دیوان اشعار) ی
ییلدیز کتبخانه سنده در .

اشعارندن :

نی آتشنوادر بزم عشقه ساز درخامه

نوای اهل درده هر نفس دمساز درخامه

نیستان تجلیدن کیلیمش بر عصاره کیم

ید بیضاده شاخ کلبن اعجازدر خامه

سلطان عثمان ثالثك جامع ، عمارت ، سیلنه كوزل تاریخلری واردر .

ایات تورکیه سندن :

كل ای آرام جانم نور چشمم درده درمانم
بدن بیمار و جان بیزار و دل غمخواردر سنسر

مغنی محمد پاشا

كامل احمد پاشانك مخدومیدر . مترجم عاصم افندینك معاصری اولوب زمانه كوره ساده اولمقله برابر متانت افاده یه مالك بر ادب سیاسیدرکه درج اولونان مکتوبی صدق افاده یه شاهددر .

(سیلوری ناجی ! شریعت خاشی ، اعلامکی کوردم ، قهقهه ایله کولدم مالی هذیان ، حکمی خلاف قرآندر . مهر مؤیدیمی باصارم ، سنی محکمه قپوسنه آصارم) . تپه دلتلی علی پاشایه ده غایت کوزل بر مکتوبی واردر . صدارت مکتوبیحلینی ، سردار اکرم معیتله اردوی هایونده ریاست وکالتی ، ادرنه ولایتی و الیکی کبی مهم خدماتده بولونمشدر . (واصل منصب جنت اوله حق پاشا) مصرعنك دلالاتی اولان (۱۲۲۶) تاریخنده استانکوی جزیره سنده وفات ایتمدی .

ملیم کرای [۱]

متوسطین شعرا دن اولوب مطبوع دیوانچه سندن باشقه سلاطین جنکیزیه شعباتندن اولان قریم (خان) لرینك تراجم احواله دأر (کلبن خانان) [۲] نامنده مطبوع برائری ده واردر . بواثر (۱۳۲۷) تاریخنده قریم ارباب معارفندن عارف زاده ع . حلمی افندی طرفندن برطاقم علاوات مفیده ایله دفعه ثانیه اوله رق طبع ایدلدی . وفاتی (۱۲۳۹) ده مدفنی استانبول جوارنده کی چتالجه قصبه سنده فرهاد پاشا جامعی حظیره سنده در .

چشم علیلی حمیرت ایله پر نیم ایله دم
ال عید اکبر ایله دی بن ماتم ایله دم

ترجیع بندینك نقراتیدر .

[۱] کرایلر ایچنده جامع السیف و القلم اولانلر (غازی کرای) ، (منکلی کرای) در :
[۲] جودت پاشانك (قریم و قفقاس تاریخیچه سی) اسمنده کی اثری (کلبن خانان) دن القاط اولونمشدر .

مافظ عبداللہ افندى «سیر عبداللہ بر سیر ضلیل»

طریقت قادریہ منتسبلرندن طبیعت شعریه یه مالک بر ذات اولوب (روسجق) لیدر. منظومه
شاهدی طرزنده (تحفه الحافظ) اسمنده لغات فارسیه منظومه سی واردرکه (۱۱۸۵) تاریخنده
نظم ایتشدرد. برده ترجیع بندى ایله مرتب دیوانى اولدیغی نقل ایذیور. (تحفه) سنک منظوم
مقدمه سندن :

محب قادری پیرم	منیب دست مشهورم
حدیثک بهره دارىم	بوامت افتخارىم
که روسجق یادکارىم	دیارک هجر کارىم

مسانه محمد بك

شعرا وارباب قلمدن بر ذات اولوب (رجایی زاده سلیمان هادی بك) ك مخدمیدر. اكمال
تحصیلدن صوكره مكتوبى صدرعلى اوطنه سنه مأمور اولدى (۱۲۵۷) سنه سنده زیارت حج
شریفدن عودتى متعاقب درسعادتمده ارتحال ایتدى.
بر غزلندن :

صفای عالمی يك بيلمه ين بيلمز غم دهري
بلی آثار نشوه اولمایان سرده خار اولماز
بولانمز پاك طینت طعنه ازباب صورتدن
بو ظاهر دركه مرآت مجلاده غبار اولماز
وجودك پوته سن قال ایت چالیش تهذیب اخلاقه
اکبر زر صاف و خالص اولماسه کامل عیار اولماز

صلی حسن افندى «قبرسى مفتیسى» [۱]

فاضل، شاعر بر ذات اولوب (قبریس) لیدر مدت مدیده لفقوشده نشر علوم ایله مشغول

[۱] (۱۲۷۸) ده وفات ایدهرك ایوبه دفن اولونان روم ایلی قاضیهسکری (حسن تحسین) بك ده
قبرسندن یتیشن شعرا دندر. سادات نقشبندیهدن (عبدالله دهلوی) خلفاسندن اولوب مکده ارتحال ایدهن
(محمد جان) نقشبندی به انتساب ایلهمشدى.

ایاتندن :

یار ایچون ازدل و جان ترك وجود ایله بهك
سویله نیر السنه ده شهرتی منصور کبی

اولدی. آثار شعریه سی سلطان محمود عدلی نك نظر تقدیر لرینه مظهر اولدیغیچون استانبوله جلب اولونه رق (رئیس الشعرا) عنوانیه تجیل بیورلدی. السنه ثلثه ده انشاد نظمه مقتدر شعرانددر (۱۲۶۴) تاریخنده قبریسه دفقوشده وفات ایله دی .
ایاتندن :

مختلف حضرت منصور حقنده کلام
حق جواب اولمش بر اما صورت دعوی ایکی

دوغری باق احواله ای احوال اولوب وحدت شناس
نور بردر اولسه ده مصباح پرتوزا ایکی

حافظ مشهور اسماعیل افندی

ادبا و شعرادن اولوب اساساً مناسترده (امیر زاده) دیمکاه معروف بر عالمه دندر. (قوش اطله لی) مرحومه منتسب ایدی . بر مدت مکتوبی صدر عالی قلمنده و (جریده حوادث) محررلکنده بولونمشیدی . (مشفقنامه) اسمیله مطبوع بر مجموعه سی واردرکه بعض آثار شعریه سیله بر قاج مکتوبی حاویدر. مرحوم پک دکرلی برشاعردر. لطائف پردازلقده ده ماهر اولدیغنه (توبیه) منظومه سیله ناپولیون حقنده سویلدیکی منظومه تاریخیه شاهد در .

برق اوران نه قبه امکانه نور عشقدر

دائراً مادر بو عالم تنور عشقدر

مطلعلی غزلی عارفانه در . (۱۲۹۴) تاریخلرنده (مدینه منوره) ده انزوا ایدهرک (جبل احد) ده وفات ایتدیکی مرویدر. برروایت کوره عادتاً برزمان استانبولده مجذوبانه طولاشهرق نهایت هندستانه سیاحتله (۷۲) سنه سندن بری نام و نشانی نابدید اولدینی ده مروی ایسه ده حقیقتده نره ده، نه صورتله وفات ایتدیکی مجهول قالمشدر . (تذکره فطین) ده شهری کوسرله سی اثر ذهولدر .

حافظ مشفق قریم مسئله سی اثناسنده جریده حوادثده بولوندینی واکثریا مقالات محاسنکارانه آنک قلمندن چیقدینی جهتله مطلع اولدینی ارباب استعداد و ذکائی تلطیف وتشویق شعاری اولان رشید پاشا مرحومک افطاره دعوت ایتک ، بعدالافطار نادى صحبته قبول ایله مداوله افکار ایله مک و ایرتسی کونی (۲۵۰) آلتون احسانیه برابر ذی قیمت بر ساعت اهدا ایتک کی هم اقدارینه هم ده ابتهاج وافتخارینه بادی اوله بیله جک عنایت والتفاتلرینه مظهر اولمشدی .

حافظ مشفقك بو تلطيف و هديه اوزرينه مشار اليه يازديني تشكرنامه دركه اسكى اسلوبده .
اولغله برابر اقتدار قلمنك بر نمونه سيدر . او تاريخده ايسه مرحوم يكرمى بش يكرمى آلتى .
ياشلىرىنده ايتش .

« باني موقتخانه امكان ، تقدست ذاته عن احاطة الزمان و المكان حضر تلري دقيقه شناس
امور دين و دولت و كره كشاي مصالح ملك و ملت اولان ذات يوسف سمات و كالتپناهيلرينك
كفته ميزان ششنة حسنه و معنى نماي « عدل ساعة خير من عبادة سبعين سنة » اولان دست كرم
بيوست آصفانه لرينى الى قيام الساعة محفظة خاتم شهر ياري بيورسون . بوكره قره قولاق آغا
بنده لرياه چا كر كينه لرينه

بر عجب صنعتلي ساعت كيم باقديقه ويرر

روژه داران غمه شام مسرتدن خبر

دقيقه سنجه بر ساعت جهان قيمت دلپسندیده صنعت احسان بيورمه لري نعم جليله سائرله لري .
مقابلنده ثانيه بشانيه حرکت ايدن زبان محمدت بيان عاجزانه مي بتون بتون حصر اداي شكراني .
ايتش اولديني محاطم عالم آراي صدارتپناهيلري بيورلدقده اولبابده .

ايتاندن :

او كنده شمع هدايت دليل اولورسه سكا

سراثر ره وحدت عيان اولور كيده رك

مالت ابراهيم بك

مشاهير محررين دن اولوب اسبق ماليه ناظري خالد افنديك كوچك مخدوميدر . اكمال
تحصيلدن صوكره (روزنامه جريده حوادث) سر محررلكننده اثبات فضيلت ايله دي . حلب
مكتوبجيلغنده بولونديني زمان (فهرست ولايت حلب) نامه و ايستانستيق يولنده بر سالنامه
نشر ايده رك مؤخرآ بو يولده سالنامه نشري سائر ولاياته تعميم ايدلدى .
آفاري : ائمة اثنا عشر حضراتك احواله دائر رساله ايله (النموذج) ، و (مبدأ كتابت)
(سفينة الانشا) ، (ترجمه حال ملا لطفي) ، (ترجمه حال خواجه حسام الدين افندي) ،
(سرالاسرار) ، (سيراالاقار) اسملرنده كي رسائيله (دولاب) نامنده كي رساله موقوته سي
(حالت الشباب) عنوانلي ديواني و سائر در . (آل عثمان) ناميله تحريرينه باشلاديني تاريخك
آنحقي جلد اولني اتمامه موفق ارله بيلمشدر . (۱۲۹۵) ده معارف مكتوبجيسي ايكن وفات
يله دي جوار حضرت خالدده مدفوندر .

ایستادن :

سختی دل نرم اولور مهر حوادث قاب ایله
میوه باغ جهان خام اولما نیجه اولمایور
قاله بر سوز صانمه اضطراب یاره دن
برق اورور نور تجلی سینۀ صد یاره دن

بی نقطه غزلندن :

دل اوله سر کرم رطل مل و داد لعله
سر روح اللهه دائر محرم اسرار اولور

علمی مصطفی بك : «الماس تراسه زاده»

دیوان هایون قلمی خلفاسندن (الماس تراش احمد بك) ك مخدومی اولوب شهریدر .
تحصیلی زمانی مكاتبندن اولان (دارالمعارف) و (مخرج اقلام) ده اكیالدن صوكره بتبعات
خصوصیه ایله علم و عرفاتی تنیه ایله دی . (۱۲۹۸) ده ارتحال ایدۀرك (قوزغونجق) ده
(نقاش) مزارستانه دفن ایدلدی . ری مطبوع دیکری غیر مطبوع ایکی دیوانی (تأیید عشق
یاخود زحمتسز اولوم) نامندۀ منثور و (بختیار یاخود صوك كورلیکی) اسمندۀ منظوم
تیاترولری موجود اولدینی کبی علم موسیقی بهده انتسابی محصولی اولق اوزره برخیلی بسته لری
واردر . بر نعت شریفندن :

ای عذاری کل یخار چهار ازلی
قدی نورسته نهال چمن لم یزلی
سن سین اول کان رسالت کهر بی بدلی
وصلتکدر ایکی عالمده کولکلر املی
اوله عشقکده فدا عمریمزك ماحصلی

طاله رحمت اولان کان رسالت سنده
مستمندان و غریبانه حمایت سنده
مرحمت سنده کرم سنده عنایت سنده
حقلی دیوانه ایدن حسن و ملاححت سنده
اوله عشقکده فدا عمریمزك ماحصلی

مهمی امین افندی

شعرا و ادبای قلمدن بر ذات اولوب (طربزون) لیدر. نثری نظمیه فائقدر. مختلف خدمات. ملکیده ایفای خدمتدن سوکره استانبوله کله رک بحریه نظارتی مکتوبی قلمی مدیریتی انضمامیه. مطبعه بحریه نظارتیه تعیین اولمش ایدی. (۱۳۰۱) تاریخنده آنی الترجه شاعر مشهور عونى. بکله برکونده وفات ایدر رک ادرنه قیوسی خارجنده مفتی الثقلین ابن کمال جوارنده دایمسی. وخواجیه طربزونی (پیر افندی) قریبیه دفن ایدلدی اشعارنده حکیمانه پارچه لر واردر. آناری (منشآت کلیات دیوان حلمی)، (محاکمه یأس و امل)، (محاکمه اقبال و ادبار)، (استغفارنامه حلمی)، (منظوم ضروب امثال)، (یوز بیتلی قصیده قرآنیه) در. همشهریسی شاعر آگاه پاشانک یکریمی بش بیتلی پاره سز ردیفلی غزلانی ده ضیا پاشا مرحومک. ظفرنامه سی طربزنده شرح ایتمشدر.

برغزلندن :

مانند بوم مسکنی ویرانه لر اولور

هرکیم که دست غدر ایله آشیان بوزار

مغرور اولوب کشایش اقباله آله آه

زیننده کی کلشنی باد خزان بوزار

صبیه ضاعف

هرسکلی علی پاشا کریمه سی اولوب هرسکده طوغمشدر تعلم و تفضی استانبوله در. (۱۳۰۸) ده وفات ایدر رک (طوب قیو) خارجنه دفن ایدلدی. مزارطاشی یوقدر.

ایاتندن :

حبیبه بی دوا درددن خلاص اولمقده مشکل

امید ایتمز اسیر درد اولانلر غیری درمانک

مصیرجی زاده حافظ محمد افغا

عینتاب خاندانندن حصیرجی زاده حاجی عبدالله آغانک اوغایدر. حافظ قرآن و علمای. بلده دن تحصیل علم و عرفان ایله مشدر (۷۹) ده استانبوله عزیمت برسنه اقامت ایله مملکته عودت. ایتمشدر. استانبوله وکلا و رجال دولته هم بزم اوله رق جمله نک حرمتی قزاقمش، کسب شهرت.

ایله مشدر . (۱۳۰۴) ده وفات ایتمشدر . عینتابده (قارلق) مزارلفنده مدفوندر . السنه ثلثه ده
تکلم و کتابت ، شعر سـویلدی : شعرده مخلصی (حافظ) در پدرندن موروث املاکک
وارداتیهلہ تعیش ایدردی اشراف بلده دن ، مرعی الحیاطر ، نکته پرداز ، حاضر جواب ،
سبکروح اصناف قیافتنده بر اهل معرفت ایدی .
وطن قصیده سندن :

آدم اسکندر وقت اولسه دخی غربته
جلوه ایلرینه کوکلنده مرایای وطن
قیس دل سلسله غربته پابند اولماز
الینه کیرسه اکر دامن صحرای وطن

حسنی حسین افندی

شبان ادبادن سلامی سیرت ، شهری برشاعر شیرین بیان ایدی . (۱۳۰۸) تاریخنده
تبدیل هوا طریقله بولونمقده اولدینی مصرده وفات ایده رک مولوی درکانه دفن ایدلدی .
اشعارینک بر قسمی (مجموعه ادبیه) اسمیله طبع اولوندی .
ابیاتندن :

نسبت ایده جک اولسه ق اکر اهل کلاه
برقالب ییجان کیدر زمره جهال

برغزلندن :

موجهلر پیدا اولور صحرای دله نوردن
بر تجلیزار در تفریق اولنماز طور دن
وجه باقینک تماشا سنده حیرتدار کوکل
اول سبیدن فارغم سودای خلده و حوردن
اوردینی دم شوق وحدتله انا الحق نعره سن
نور مطلق مشتعلدی صورت منصور دن
ظن موهومه وجود اسناد ایدوب زاهدینه
ظن ایدر بر بحر پایان سرایی دور دن
بر حقائقخانه در عالم که حسنی سر بسر
بیك حقیقت کشف ایدر حقین اولان بر موردن

فہمی ابراہیم بك

قصیدہ بردازلقہ ثانی* فہمی عد اولونمغہ سزا مقتدر برشاعر اولوب (مورہ) دہ میسوری
حافظی اسماعیل پاشازادہ در . استانبولہ اوقاف نظارتی اقلانمذہ بولونقدن صوکرہ متقاعد
سکداردہ امرار اوقات ایدہ رک (۱۳۱۲) سنہ سندہ ارتحال ایلدی . چاملیجہ دہ (سلامی علی
قندی) قربندہ مدفوندر . کوزلرینہ عمی عقلنہ خفت کلمشـدی . دیوانی بروسہ مطبعہ سندہ
لبع اولونمشدر . بو دیوانہ عونى بك مرحومك یازدینی منظوم تقریض مشہور ومعنیداردر .
رقصیدہ نعتیہ سندن :

مرحبا ای خطہ وحیک شہ داد آوری
ای بہین مسند طراز دودہ پیغمبری
مرحبا ای شاہد عصمتسرای (ماغوی)
کیم جالک قرب اودانایہ ویردی زیوری

حسن حسنی یاشا : طوبرائی : « سرراب زادہ خواجہ ارغلی »

ادبا وفضلا دن بر ذات اولوب وطن اصلیمی سلانیک ولایتی داخلندہ کی (طویران)
نصبہ سی ایسہ دہ پدري مصر مأمورلرندن بولوندیغندن مصر دہ دوش ، اورادہ کمال بولمشدر .
نتون متنوعہ دہ باخصوص ادبیات عربیہ دہ بہرہ تام اصحابندن اولدیغہ آثار مختلفہ سی
شاہددر .

اولا مصر مأموریتلرنندہ و مصر دہ غزتہ محرلکنندہ بولونہرق بالآخرہ استانبول دہ جمعیت
سومیہ اعضالغہ تعیین اولنمشدر .

آثار مطبوعہ سی : (خلاصہ مدنیت اسلامیہ) [۱] ، (ثمرات الحیات) ، (دیوان اشعار) ،

[۱] ادیان سائرہ اربابیلہ بالخاصہ (غریبون - اوروپالیر) ہ احکام و حقایق اسلامیہ نك فوائد مادیہ
معنویہ لرینی اعلام واثبات ایچون مدافعہ وایضاح مقصدیلہ عصر من علما وارباب قلمی طرفلرندن یازیلوب
طلالعہ سیلہ قربرالمن اولدیغم آثار علیہ نك اسامیمی بروجہ آتیدر :

(۱) مدافعہ جلد ۳	احمد مدحت افندی	(۶) خلاصہ الکلام فی معانی	سامی افندی
(۲) استیشار	»	صر الاسلام	
(۳) نزاع علم دین	»	مدرسة العرب	عبدالرحمن فہمی افندی
(۴) مدنیت اسلامیہ	سامی بك	(۸) نسوان اسلام	فاطمہ علیہ خاتم
(۵) مدنیت اسلامیہ	علی وہبی افندی	(۹) طب نبوی	حسین رمزی بك

(لواحق الحشرات)، (شطحيات القلم)، (مصاييح الفكر في السير والنظر)، (شمس المشرق)، (نور العيون)، (ارشاد انجيل)، (عصمة الجماعة)، (حجة الكرام في علم الكلام)، (يوم الدهر في احوال مصر)، (النشر الزمري)، (منهاج الاسلاف)، (بهجة الكرام)، (سيف القاطع)، (فلسفة الاخلاق)، (اجمال الكلام في مسألة الخلافة بين اهل الاسلام)، (الحق روح الفضيله)، (حجة الكلام في محجة اهل الاسلام)، (دليل اهل الايمان في صحة القرآن)، (عوامل المستقبل في الاوروبا)، (حفظ الاشارة)، (شرح المبادئ الحسينية في اصول حكمة الدينيه)، (جواهر العقائد)، (رساله توحيد)، (نهج العام في مبادئ الاسلام)، (ادوار المصير والمصريين)، (التوفيق الحيرى)، (اخلاق حسن)، (لامية الترك) در . (۱۳۱۵) تاريخه در سعادته رحلت ابتداى (غفرله) تاريخ وفاتى در . مرحوم لك پا ومشوش العيون ايدى . جوار حضرت خالدده كى شيخ حسيب افندى در كاهى حظيره سنده مدفوندر . آثارى بك قسم اعظمى مصر دم طبع اولو نمشدر .

- (۲۴) با كورة الكلام على شيخ حمزه فتح الله حقوق النساء في الاسلام مصرى عربى
(۲۵) رسالة الحميدية في حقيقة مناسرتلى اسماعيل افندى ديانت اسلاميه ترجمه سى
(۲۶) ترجمة الرق في الاسلام احمد ذكى بك
(۲۷) علم حال طبي . حسين رمزى افندى
(۲۸) مرآت الصحة في احكام طبيب احمد جيجون افندى الاسلاميه
(۲۹) برهان حقيقت مصطفى شوكت بك
(۳۰) خلاصة مذهب اسلاميه حسن حسنى پاشا طويرانى
(۳۱) مزيت اسلاميه چركش شيخى زاده محمد توفيق افندى
(۳) علم واسلام باباز زاده مصطفى ذهنى پاشا
(۳۳) شرق وغرب ذكى افندى
(۳۴) مدافعه عابدين پاشا
(۳۵) اطلاق الافكار ادھم پرتو پاشا فى عقد الابكار
(۳۶) الفصل بين الحق اطنهلى احمدى افندى والباطل ترجمه سى

- اسلاميتك معارفه تعلق عطا الله افندى ونظر معارضينده تبينى
(۱۱) رد (ره فان) عطا الله افندى
(۱۲) تشهير باطيل على فرح بك
(۱۳) ابطال مذهب دهرين سيد جمال الدين افغانى عربى
(۱۴) مقالة العرفاء في مسا . شروانى احمد حمدى افندى ثل الحكماء
(۱۵) مقدمة كائنات احمد مدحت افندى
(۱۶) بشائر صدق نبوت احمد مدحت افندى محمدية
(۱۷) شمس الحقيقة خواجه اسحق افندى
(۱۸) اظهار الحق ترجمه لرى نزعت وعمر فهمى افندى
(۱۹) بن نعيم احمد مدحت افندى
(۲۰) قانون اسلام صاوا پاشا فرانسزجه
(۲۱) بيان حقيقت صاغر احمد بك زاده على حيدر بك
(۲۲) ترجمة اعتقاد اسلام عبدالله كويليام - محمود اسعد افنديلر
(۲۳) مصرده منتشر (الا . سلام) رساله موقوتيه سى عربى

مسن توفیر افندی

اصحاب علم وادبدن اولوب تولدی (باطوم) داخلند. (دهسکل) قریه سنده در. درسعادتہ کلہرک تحصیل معرفت و بیوک (حازم) افتدیدن اخذ اجازت ایلدی. (خواجہ مجید) افتدیدن فارسی اوقودی. بحریہ مکتوبی قلمنه دوام ایدوب صیراسیلہ قطع مراتب ایتش و (۹۹) ده بحریہ مکتوبیحسی اولمشدر. تخالف مسلک جهتیلہ ناظر مشہور بوزجہ آطہ لی حسن قہودان پاشانک دریای غضبنہ غرق اولہرق (۳۰۵) ده عزل ایدلمشدر. انواع ضرورت ومختہ کرفتار اولوب نہایت موصل وبالاخرہ اشقودرہ مکتوبیحلقریہ تعین اولوندی. بالانفصال استانبولہ عودتندہ اختیار تقاعدلہ (۱۳۲۶) ده ارتحال ایتدی. ایوب قبرستانہ دفن ایدلدی. صاحبای امتدن، مبارک وحقوق پرور بر ذات ایدی. (خیالات دل)، (روضہ آل عبا)، (روضہ محاورہ)، نامندہ کی آثار ادبیہ وحکمیہ سی مطبوعدر. (روضہ الاسلام)، (روضہ المنشآت)، (منہاج الاقلام)، (روضہ ادبیہ)، (مجموعہ رشحات) نامندہ کی آثار غیر مطبوعہ سبیلہ (تحفۃ الایکاس فی الظن بالناس)، ترجمہ سی وکرکوکی (شیخ عبدالرحمن طالبانی) تک (کتاب۔

(۴۳) معالی اسلامیه عابدین پاشا	(۳۷) ایضاح المرام فی حاجی عبدی بک
(۴۴) ضیاء القلوب خواجہ اسحق افندی	کشف الظلام
(۴۵) مرآت عالم آماسیہ لی جمال الدین بک اسلامیت	(۳۸) تحفۃ الارب ذہنی وسعیدافندیلر
(۴۶) صحت وحیات حکیم باشی زاده دوقتورعی الدین بک اسلام	فی رد اهل الصلیب ترجمہ سی
(۹۷) دین اسلام میلانی اسماعیل حق افندی علوم وفنون	(۳۹) اسئلہ حکمیہ خواجہ اسحق افندی
(۴۸) دین یولونده عینتابی عبدالله ادیب افندی	(۴۰) استعلائی اسلام فاطمہ علیہ خاتم
	(۴۱) اسلام وفنون خالد ایوب بک
	(۴۲) شریعت اسلام محمود اسعدافندی
	میہ ومستر قارلایل
	(مدنیت اسلامیه داثراثر یازان ملل اجنبیہ علماسندن بمضیلری)

- (۱) کوستاولوبون
- (۲) ماقس مولار
- (۳) هانس بارت
- (۴) فورت
- (۵) شہفل
- (۶) آمریقائی معلم دراپہر (بوٹری احمد مدحت افندی طرفندن ایجاب ایدن نقاطی توضیح وتصحیح ایدلک شرطیلہ ترجمہ وطبع ایدلمشدر.)
- (۷) شاول میسر
- (۸) آمریقائی میستر قارلایل (اثری، محمود اسعد افندی طرفندن احمد مدحت افندی طرزندہ ترجمہ ایدیلہرک طبع ایدلمشدرکہ ہر ایکسی موجب استفادہ آئاردندر.)

المعارف فی شرح مثنوی الشریف) نام رساله سنک (وامام شعرانی) و (عسقلانی) نک (احوال المعاد)
رساله لرینک ترجمه لری و مرتب (دیوان اشعار) ی طبع اولونه میوب عالمه سی نزدنده در.

مافظ اسمی افندی

فضلا وارباب قلمدن و طریقت نقشبندیه منتسبلرندن اولوب (ارضروم) لیدر . ا کمال
تحصیلدن و بعض مأموریتلرده بولونقدن صوکره استانبوله کله رک آلتنجی دائرة بلدییه باش کاتب
ومدیر معاونی اولمشدی . نثری نظمندن اقوی ، درویش نهاد پاک اعتقاد بر ذاتدر . (۱۳۲۱) ده
ارتحال ایدرک (اسکدار) ده (قره جه احمد) مزارستاننده عالمه سنه مخصوص مقبره یه دفن
ایدلدی . طرز تحریری (سنان پاشا) وادیسنی آ کدیرر . آثار مطبوعه سی :

(مکتوبات) ، (سائحات) ، (انتباه) ، (ذیل انتباه) در . (انتباه) مقدمه سندن :

« بومیشتحانه طالمک بایندن کداسنه و موحدندن ملحدینه قدر بر قول وارمیدرکه آنک
جسمنده جاننده جناب واهب العطایانک هزاران هزار نعمت بی امتثالی اولسون . برفقیر صابر
محتله آلدینی برفقی بیك جهانہ دکیشدیکی حالده بویجه مستغرق احسان اولان بر غنی قائل
غناسنک نردن کلدیکی دوشونمز و معطی حقیقی بی هر دمده برشکر دیکر ایله یاد ایتمزی ؟

وجود جود الهی حیات بخش کریم
نفس عطیه رحمت کلام فضل قدیم
بدن بنای خدا روح نفخه تکریم
قوا ودیعه قدرت حواس وضع حکیم

حامی مسنی مسین افندی : « میزمره بی زاده »

علمای شعرادن فارسی دان فاضل بر ذات اولوب (طربزون) لیدر . مدت مدیده
مکاتب طایه ادبیات فارسیه معلمکننده ایقای حسن خدمتله نشر فضیلت ایلهدی . (۱۳۲۷)
تاریخنده (استانبول) ده ارتحال ایدرک ایوبده مثنوی خوان (خواجه حسام افندی) مرحومک
مدفون بولوندینی (خاتونیه) درگاهنه دفن ایدلدی .

قرآن کریمک فضائل حقنده بر منظومه سی و غیر مطبوع دیوانچه سی واردر .

حسن فہمی یا سنا

وزرای عثمانیہ دن وعلم حقوق متخصص لرندن، ناطقہ بردازو عقیف بر ذات اولوب (باطوم) لیدر. قاج ولایت والیکرلیہ بعض نظارتلرده بولونہ رق ایفای حسن خدمت ایله دی. (۱۳۲۸) تاریخنده استانبولده ارتحال ایده رک آغا یوقوشنده عائله سنه مخصوص قبرستانه دفن دلدی. (تلخیص حقوق دول) اسمنده کی اثر مطبوعی مشهور وموجب استفاده آئاردندر.

صیرت افندی : «هراجه محمد بهاء الدین صیرت افندی»

السنة ثلثة ادبیاتک غوامضه واقف، لایالی مشرب، قوی الطبعیه بر شاعر اولوب آٹنه) لیدر. ا کمال تحصیلدن صوکره (استانبول) ده معارف نظارتنده ایفای خدمت، بعض کاتب عالیہ ادبیات تدریس ایله امرار وقت ایله دی. (۱۳۳۱) تاریخنده ارتحال ایده رک مرکز افندی) قبرستانه دفن ایدلدی. السنة ثلثه نظم ایله دیکی اشعارینک قسم اعظمی بر مطبوعدر. آئاردندن : (سوق عکاظ) و (شهر آیین) اسملرنده رسائل ادبیہ سی فريدة اللآل) نامنده نحو دن بر منظومه عربیہ و (مرآت الحرمین) ایله (منیة الراغب) ۰ یغانه تقریضلری مطبوعدر. مثنویسی مقدمه سندن :

بر نکته طراز شاعر اولسم	اندیشه بی رسمه قادر اولسم
اولسم نه دیمک آطبع چالاک	شاعر لکی ایتمه دکی ادراک
پادلار سه دخی کهر کل اولماز	عارف بو قادر تجاھل اولماز
کوش ایله سمایی ای فسونساز	تحسین ایدیور کلامک اعجاز
خامه ک قوره لی کلامه بنیاد	آباد اولویور فصاحت آباد
بکدر سخنک سخن پرستان	حکمکده ایمش بلاغتستان

(سوق عکاظ) مقدمه سنده کی منظومه سندن :

یارب کرم ایت نعم سنکدر	رد اینمه بو منم سنکدر
عبدک نه سی وار التده الله	حتی شو یازان قلم سنکدر

منظوم و منشور بر خیلی آثار یله :

کون بر مجموعه در اورا قیدر لیل ونهار
کون بر مجموعه کون) اسمنده تقریباً ۱۵۰ بیتلی بر منظومه سی واردر.

مہلمی بك : « شہنشاہ زادہ احمد مہلمی بك »

برجوق امثالی کبی افہجار حربتہ منافعی اولان (فیزان) دن استانبولہ کلش، و « اتحاد اسلام » عنوانیلہ برغزتہ نشرینہ باشلامش در۔ بوصورتہ کندیسنی برمسلمان محرر سیاسیی اولہ رق طائیتمش؛ اسلوبندہ کی سادگی و بساطت، وضوح و شطارت، فکر و محاکمہ سندہ کی اصابت و قوت، سداد و جیادت ایلہ آز برزمان ایچندہ قارئین آرتیرمش؛ کندیسنہ خاص بر موقع ممتاز قازاندرمشدر۔ اولا (اقدام)، ثانیاً (تصویر افکار) ک مقالات سیاسیہ و فلسفیہ سنہ مخرج اولماسی بویوزدندر۔ شہنشاہ زادہ قلمندہ کی عذوبت درجہ سندہ لسان و نطقندہ دہ بر تأثیر و حلاوتہ مالک اولدیغندن، آراصیرا قونفہ رائس ویرمکہ باشلامش و محباتی کتدجہ تزید ایلہ مشدر۔ یالکز باشنہ اولارق نشرینہ باشلادیغنی اسبوعی (حکمت) جریدہ سیلہ دہ افکار مخصوصہ سنی کرکی کبی ترجمہ والقا ایلمش و جدآ بوتون عالم اسلامدہ برحسن صیت قازانمشدر۔ مشارالہک غرب فلسفہ سیلہ تصوف اسلامیدہ کی بہرہ و اختصاصی ہان کورولمہ مش بر درجہ دہ در۔ آثار متروکہ سندن مطبوع اولانلری بونی اثباتہ کافدر۔ حیف کہ لزومندن زیادہ کندیسنی جریان سیاسیہ قابدیرماسی، وکنچ یاشدہ دینہ ییلہ جک وفاتی مطلوب ومنتظر خدمانی ایفاسنہ مانع اولمشدر۔ (۳۳۲) سنہ ہجریہ سندہ مرتحل داربقا اولوب فاتح جامع شریفی حظیرہ سنہ دفن اولومشدر۔

آثاری :

تاریخ اسلام	علم توحید
سنوسیلر	رہبر سیاست
اعماق خیال	اسلام و دین استقبال
اوکسوز دورغود	شیخ بدرالدین
اقوام جہان	یونس امرہ
بر فدا کارک اولومی	عالم اسلام وقادین مسالہ سی
بشریتک فخر ابدیسی	اللہی انکار ممکنی؟
وای قیز بکچی بی سویبور	تاریخ اسلامی و عثمانی
علم احوال الروح	تحریری قونفرانس
یکی عقائد	مسلمانلر دیکلہ ییکنز
یکی منطق	نکتاشیلر

فرماصونلر	نا تمام	تصوف اسلامی	نا تمام
مراد اورطه		ابلیس بهمن	«
غزال بدویه		عشق بالا	تمام
اوچ فیلسوف		طورطو	«
یاشاسین بادصبا		ککیائل بن عاصور	نا تمام
بر، کوك، انسان		ایکی غوث افام	تمام
ملکزاده عائلهسی		مادیون مسلك ضلالتی	«
طبقات		تورك روحی ناصل یاییلیور	تمام
تورك ارمغانی		دیوانچهسی	«
		اتحاد اسلام	«

صمری بك : (ناظم الحکم احمد صمری بك)

السنة ثلاثة ادبياته واقف ، قوى طبيعت بر شاعر اولوب شهريدر . اكمال تحصيلدن سوكره امور حكومته استخدام اولوندى . آخر مأموریتی اولان مجلس كير معارف اعضالفندن تقاعدآ (۱۳۳۵) تاريخنده ارتحال ايدهرك (قيسيقىلى) ده (سلامى) دركاه شريفى حظيره سنه فتن ايدلى . برآراق (آقسرائى) ده تأسيسنه موفق اولدينى (مدرسه ادبيه) اسمنده كى مكتب مدیریت ودرس ناظراننى درعهده ايدهرك هرقان مملكته خدمت ايله دى . (ناظم الحکم) صفى مرحوم معلم ناجى افندى طرفندن توصيف ايدلمشدر . ديوانى مطبوع دكلسه ده بعضى نثار شعريه سى متفرق بر صورتده طبع اولونمشدر . هر وادیده انشاد شعره مقتدر اولدينى كى نيسخ عثمان شمسى افندى وهرسكلى عارف حكمت بك واديلرندهده متصوفانه وحيكايه نظم كلامه مقتدر ايدى .

معلم ناجينك « ناظم الحکم » ايله توصيفنه دائر انشاد ايتديكى قطعه :

حمدي ! مداد حكمت ايله كللك ماهر
زيتليور محائف اعجازى دمبدم
ايتكمده در زمان سنى بر شاعر حكيم
عنوانك اولسه حكمتى وار (ناظم الحکم)

بر غزلی :

صائمیک تقدیره قارشو عرض تدبیر ایلرم
 عارفم بن اقیاد حکم تقدیر ایلرم
 دستیاری کلاتیله فیض اقدسک
 کعبه الله دل ویرانی تعمیر ایلرم
 بن ملاجی سیرتم مجذوب شوق وحدتم
 زهد خشک اربابن اوضاعمله دلکیر ایلرم
 ایله ستم ضرب عصای جذبیه وادی دله
 عین اعجاز کلیم اللهی تفجیر ایلرم
 مصحف روین قیلوب هر لحظه در پیش نظر
 بینات حسن یاری حسن تفسیر ایلرم
 بر کتاب الله ناطق قدر وجودی آدمک
 حق بیلوب اول نسخه کبرایی توقیر ایلرم
 مهر بر توبار عشقم ایسته ستم «حمدی» بوکون
 لمعه فیضمله چار اقطاری تنویر ایلرم .

نطق منظوم

ای محترم رفیقارم ! حظ وشوق ایله	تحصیل فن ودانشه اقدام تام ایدک
خیر الانیس بنجه کتاب نفیسیدر	اول یار مهربانه امان احترام ایدک
یوقدر جهانده فرقی عوامک هوامدن ،	ممکنسه ترک الفت صنف عوام ایدک
هپ شہسوار عرصه حسن بیان اولوب	طبع سمند خامه یی انکشته رام ایدک
ابقای ذکر خیر ایدن اولماز فنا پذیر	نیل حیات سرمد ایچون کسب نام ایدک
احراز شهرت ایله مه تک بیک طریق وار	اما طریق معرفتی التزام ایدک
الذن کتاب دوشمه سون اصلاء شو حال ایله	هر شامی صبحه منقلب و صبحی شام ایدک
کسب کاله مانع اولور اکل وشرب و خواب	تقلیل اکل وشرب ایله قصر منام ایدک
سرمایه حصول امل سعی تامدر	ابذال تقد وقت ایله احراز کام ایدک
عاقل ایدرمی بیهده کولقله افتخار ؟	ابحاث علم وحکمته حصر کلام ایدک .
مکتب دکلی مطلع انوار معرفت ؟	سوزدیکله یک ، شومکتبه هر کون دوام ایدک
چیققدقه ، صدقله وطنه خدمت ایله یوب	احوال ملکی بهره ور انتظام ایدک

احکام شرع و دینه قلوب حسن امتثال
همشیره لر! نصیحتی سزده دیکله یک
بو مکتب ادبذن ایدوب اکتساب فیص
برکون کلبرکه حاکمه بیت اولورسکز
سز نونهال روضه علم وادبسکز
اولسون دعای بادشاه جهان آخر کلام

جلب رضای سایه رب الانام ایدک
ایفای مقتضاسنه سی مدام ایدک
اقران ایچنده کسب علو مقام ایدک
اول کون ایچون بو کون چالیشک، اهتمام ایدک
اسدکجه باد فیض الهی خرام ایدک
ایفا ایچون شو رسمی عموماً قیام ایدک

خ

ضربانی صالح دوده

ترجمه حالی کجن حضرت (شاهدی) نک پدر عالیقیدر (حالت موت) ترکینک ناطق
یلدینی (۱۸۸۵) تاربخنده (موغله) ده عازم سمت ملکوت اولدی. زاده طبع عارفانه لرندن
ولان بیت آتی میان مولویانده زبازرد و مشهوردر.
ایبانتندن:

ای دل ایستیه که اگر کامل اوله نقصانک
سکه سی آلتنه کبر حضرت مولانا تک

قطعه آتیه دخی زاده طبع عاشقانه لرنددر:

عشقه ماغلاندی کوکل بندن چکوب انیلیم
بنده چون راضی اولور بندندن آزاد اولسون

صورمازم اسرار عشقک مشکندن زاهده
چونکه شا کرد اولماش بوقنده استاد اولسون

ضلیلی: «امری»

شاعر متصوف برذات اولوب دیاربکر (آمد) لیدر.

عالم ازلیتله جهان ابدیت اورته سنده شوفرقتگاه امکانه دوشمه سندن باحث اولدیفیچون
فرقنامه (تسمیه ابتدکی منظمه سی بین الشعرا مشهوردر. مشایخ عارفیندن اولان بوذات
۱۸۹۰) تاریخخلوده اختیار اقامت ابتدکی (ایزنیق) ده ارتحال ایله دی. مرتب دیوانی غیر

مطبوعه دره آثار منظومه سنك بر قسمی حاجی کمال نامنده بر ذاتك (۹۱۸) تاریخنده اكل ابتدی (جامع النظائر) ده مندر جدر . مفصل ترجمه حالی (تذکره شعرای آمد) ده محرر در .

فرقنامه دقتله مطالعه اولونیدینی تقدیرده اویله بعض تذکره نویسرك نقلی کبی عشق مجازی وادیسنده یازمادینی تظاهر ایدر .

سلطان مراد ثالث دوری ادبای قضاتندن مناسترلی (قاضی حسن بن علی) نك ده منشور و مطبوع فراقنامه سی واردركه (ق) حرفنده مذکور در .

ابیاتدن :

عاشق حق بین سورر دیدار ذوقن دائمًا
زاهد خود بین اوطورمش غصه فردا چکر

برآشيان وحدتك مرغ هایون بالیسك
سن آفتابی قیل طلب میل ایله مه ذراته

مصارعندن :

حارف نفس اولمانجه کیمسه بولماز حقه یول

جان نه دركه آنی قربان ایتمه یم جانانه بن

ضیالی محمد بك

مشاهیر شعرا دن اولوب واردار یکجه لیدر قانونی سلطان سلیمان مقربلرندن ایدی .

سوزی دلده خیالی کوزده قالدی { مصراعلربنك دلالتی اولان
خیالی اولدی حیف الحکم لله (۹۶۴) تاریخنده ادرنه ده وفات ایله دی .

کیریشخانه جوارنده احمد پاشا خانه قریب محله بنا ایله دیککی چشمه قربنده مدفوندر .
مرتب دیوانی ایله (لیلا و مجنون) منظومه سی واردر . اشعاری شاعرانه اولمقله برابر متصوفانه
وحکیمانه ابیات ده موجوددر . [۱]

[۱] مخدومی عمر بك ده شعرا وادباب معارفدن بر ذات اولوب (۱۰۲۲) تاریخنده ادرنه ده ارتحال
ایده رك قباق تپه قبرستانه دفن ایدلدی . برخیل اشعاری و آياصوفیه بناسنه دائر تاریخچه سی اولدینی
(اییس المسامیرین) ده مذکوردر .

ابیاتندن :

عشق بر شمع الهیدر نیم پروانه سی
شوق بر زنجیر در کوکلم آنک پروانه سی

شش جهتدن نیم وجهه الله نورین کورمه یوب
رؤیت دنیا ایچون زاهد ریاضت لر چکر

مصارعندن :

خیلی مشکلدر کشتی ترک ایله مک بمعنادینی

محمدانسنک ماهیتن ویس قرنندن صور

بر شیئی وار جهانده مخلوق حق دکل

بروسده مرادیه. چارشوسنده کی درگاهنده مدفون (بحری) دده نك زاده طبعی اوله رق
ویردیکی شو :

جهان آرا جهان ایچنده در آرای بیلمز لر
شوماهیلر که دریا ایچره در دریایی بیلمز لر

بیتنی آتام ایده رک یادیغی غزلی ده معنیدار غزلیاتندندر که بروجه آتیدر [۱].
غزل :

جهان آرا جهان ایچنده در آرای بیلمز لر
شوماهیلر که دریا ایچره در دریایی بیلمز لر
خرابات اهلنه محشر عذابن آکه ای زاهد
که بونلر ابن وقت اولدی غم فردایی بیلمز لر
شفق کون قان ایچنده داغنی سیرایلر عاشقلر
کونشدن ذره کورمز لر فلکده آبی بیلمز لر
خمیده قدرینه رشته اشکی طاقوب بونلر
آتارلر تیر مقصودی ندندر یایی بیلمز لر
«خیالی» فقر شالینه چکنلر جسم عریانی
آنکله فخر ایدر لر اطلس و دیبایی بیلمز لر

[۱] بو غزل عارفانه بر جوق شعرا طرفندن تنظیر و تخییس ایدلشدور. تخییسلرک انک مشهوری
آتی الترجه (عزت ملی) باشانک کی درکه بر باورچه سی باشانک ترجمه حالنده یازلدی -

مضری بك

عثمانی شعرا سنك قدما سندن معدود اولوب (كوپرولو) كتبخانه سنده (آب حیات) ناميله
(محمدیه) قادار (۹۸۹) تاریخنده نظم ایدلمش بر منظومه سی واردركه مواظ و اخلاقدن باخندرك.
دیوانی ده اولدینی مرویدر.

میلی : « صاری میلی »

خوشکویان شعرا دن ، اطوار رندانه صاحبی بر ذات اولوب بروسه لیدر متجردانه اسرار
اوقات ایله مش بروسه لی (محاسبه جی احمد جلی) نك منسوب اتندن بریله همبزم اولدینه حسادك نفاق
ایتملری اوزرینه خلیلی به خجلت عارض اوله رق ماشیاً حجازه عزیمت ایدوب مجاورتله (مکه)
مکره ده قالمشدر. (لیلی و مجنون) نامنده کی منظومه آثار شاعرانه سنددر .
قینالی زاده (حسن جلی) نك نقلی کبی (لامعی) نك (برتوی ابراهیم) نامنده کی اوغلنه
عشق و علاقه سی مروی اولدینه کوره سلطان سلیمان قانونی دوری شاعر لرندن اولدینی آکلاشیلیور.
اشعارندن :

حاشقه دلربامی اکسیك اولور
اهل درده بلایمی اکسیك اولور
بن اولور سهیم بلا ایله ای دل
یاره بر مبتلامی اکسیك اولور
كلشن حسنه اوغنجه ابك
بلبل خوش نوامی اکسیك اولور
توله یار اولمز یسه اول یوزی کل
بكا بر مهلقامی اکسیك اولور
نه صورار سن «خلیلی» آغلادینم
یار ایله ماجرامی اکسیك اولور

كشف الظنونده مذکور اولان (خسه) نك بوذاتك اولسی مأمول قویدر .
(۸۸۱) ده وفات ایدن ادرنه لی (شاهد) ی نك ده (لیلی و مجنون) منظومه سی واردر .

مثنوی ابراهیم بك

زمره سپاهیان و شعرای بنامدن اولوب تذکره ریاضی قولنجه ادرنه لیدر . (۱۰۰۴)
 فنده ادرنه وفات ایلدی . آخر هرمنده قلندرلکه اوره رق برخیلی سیاحت ایله مشدی .
 ب دیوانی وارسه ده غیر مطبوعدر .
 (قاموس الاعلام) ده (برغوس — بورغاز) لی (تذکره رضا) ده ادرنه لی اولوق اوزره
 در .

ابیاتندن :

تیز رفتار اولانك پینه دامن دولاشیر
 ایریشور منزل مقصودینه آهسته کیدن

بیت معنیداری بك مشهوردر

مصارعندن :

تازه شاخك ینه کندویه اولور میوه سی بار

مثنائی محمد بك : « مسانه روم »

آیاس پاشا احفادن و شعرای عثمانیه ك متمیزلرندن اولوب هم عاشقانه هم شاعرانه اولان
 ور و مطبوع (حلیه شریفه) منظومه سنك ناظمیدر . غیر مطبوع (حدیث اربعین)
 ریه سیله مرتب دیوانی ده واردر . حلیه واحد کالف قیلندن اوله رق علو طبعنه شهادت
 لده در . وفاتی (التفات بقا) ترکیبك دلالتی اولان (۱۰۱۵) ده قبری ادرنه قبوسی
 شریفی حظیره سنده در .

منظومه مذکور (حلیه خاقانی) دینکله متعارف اولوب سلیمان چلبی مرحومك
 لدنجی (منظومه سی کبی سهل ممتنع قیلندن روحنواز بر اثر عالیدرکه بعض ابیاتی بین العرقا
 در .

حلیه مشار الیهان بعض ابیات شریفه :

بحر افکاره طالب چکمه امك نکته چون و چرادن ال چك
 کسمش آتمشدر آنی ایتمه جدل (تیغ لایسل عما یفعل)

لابق اولدرکه همان سالک راه

دیه (لا تعبدا الا ایاه)

اقتضا ایندی منزہ ذاتی سبب خلقت موجوداتی
ابتدی اولدمده همان عشق ظهور اولدی القصہ هویدا بر نور
سودی اول نوری حمیم دیدی حق اولدی دیدارینہ عاشق مطلق
طولدی اوازہ احمدلہ جهان ایلدی عشق الہی غلیان

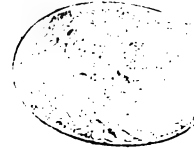
ماسوی الہی دلکدن سلب ایت
وادی نظمہ بواسلوب ایلہ کیت

ہب بومعنائی بیلر اہل اصول
حکمت آموزایدی اوضاع رسول

مصارعدن :

قصہ دن حصہ در القصہ غرض

ضیئ احمد بک

شعراى عثمانیہ نك متمیزلرندن وزمرہ سپاہیاندن اولوب بروسہ لیدر . غیرمطبوع دیوان
اشعارندن شعرده کی بہرہ سی مستبان اولور وفائی (بقایہ کوچدی خیلی منزلن بولدی) مصراعنك
دلالتی اولان (۱۰۴۰) ده قبری بغدادده امام اعظم رحمہ اللہ حضرتلری قربندہ در . دیواننك
مسودہ سی (بغداد کوشکی) کتبخانہ سندہ در .

بر نعتندن :

کوستروب دور قردہ نیجہ یوزدن اعجاز
ایلہ دک کون کی عالملرہ حق دینی عیان
کوردی کیم بیلمہ دیلر خلق زمانہ قدرک
سنی بیلدیر مک ایچون ایندی زمینہ قرآن

ایاتندن :

اولماز عذار یار خط مشکبارسز
برکلی وار بوکلشن عالمده خارسز

مضامی

پشته‌دن یتیشن عثمانلی شاهرلرندن، السنه ثلثه ادبیاتنه واقف، قوی طبیعت، واسع قریحه‌لی کرلی برذاتدر . (۱۰۶۲) تاریخنده وطننده ارتحال ایتدی . اون قطعه دیوان ترتیبینه موفق لدینی خط دستیله محرر دیواننده مندرج بوجه آتی اییادن آکلاشلمقدمه در :

حمد لله که دلا تاسی در دیوانک
عاشری داخی اولوب جلوه کرانشا الله
اولدی بشیوز غزلی هر برینک بیکم وکاست
سبحه وش الدن اله دور ایدر انشا الله
ای خصالی او مارین حضرت مولی دن کیم
ملک نظمی با کاتسرخیر ایدر انشا الله

پشته‌ده مدفون (کل بابا) حقنده کی منظومه سی .

هادی راه هدادر همدان کل بابا
مظهر سر خدادر محرمان کل بابا
قلب محزونم اچیلدی غنجه‌وش دلتک ایکن
اوز که جای دلکشادر آستان کل بابا
داخل اولان قور تولوراندوه و غمدن کویا
عبد مؤمن ملکیدر دارالامان کل بابا
آستان سجده کاه ایتشددر ابدالان روم
کعبه‌وش یوز سورسه طکمی طالبان کل بابا
ای «خصالی» خوان عشق الله ایله طویلر آتی
جان ایله هر کیم اولورسه میهمان کل بابا

دیوانلرندن باشقا قائللری ذکر ایدملک شرطیله منتخبات اشعار عثمانیه‌یی حاوی خط دستیله بر (مطالع النظائر) اسمنده ایکی جلد اثری (نور عثمانی) کتبخانه‌سنده و اشعار فارسیه‌یی امع (لطائف الحیال) نامنده کی بر جلد اثری ده (حمیدیه) کتبخانه‌سنده در که هر ایکسی ده ریخ ادبیاتله متوغل ذواته قیمتی برر مرجعدر .

مهاکی مصطفی افندی

ارباب دانشدن بر ذات اولوب (تیره) لیدر. اخیراً (اسکداره) نقل ایله دی . اوج لسان
لغاتندن متشکل (ناظم الجواهر) اسمیله منظوم بر لغتجه ترتیب ایله مشدر .
مطلعندن

الله تکرری ایزد یالکز نه فرد و تنها
شو اسمع ایشیدر بیلیر علیم ودانا

خاتمه سندن :

ضورار لسه سندن خاکیا
دی بیک قرق ایکی ده تمام ایله دک

ینه بووادی ده و (مناظم الجواهر) اسمنده بر منظومه سی ده واردر . مطلعندن :
الحمد للذی جعل الناس مکرمأ منت خدایرا که بکرد یت مردمی
بالنطق والدرایة واللب والذکا مهتر بهوش ودانشی وکفتار وزیرکی
شکرو سپاس او تکرری به انسانی بکله دی
زیر کلکیله سوز و بیلکو عقل ایله دخی

مهاجم احمد افندی : « آق اووه لی زاده »

علماء شمرادن متفنن بر ذاتدر . خواجکان دیوان هایوندن اولوب سرای بوسنده
کتبخانه سی اولان (آق اووه لی عثمان شهدی) افندیکن مخدمیدر . السنة ثلثه اشعارندن
مرکب و مرتب دیوانی مطبوعدر .

استانبولده لاله لی کتبخانه سنده اخلاقدن بر عربی منظومه سیله شرحی و برده شاهی شرحی
واردر . بدر رشیدک الفاظ کفر رساله سنی ده شرح ایتشدر . (رسول اکرمه احمد افندی
همجوار اولسون) مصرعنک دلالتی اولان (۱۱۶۸) ده اختیار اقامت ایتدیکی روم ایلی
یکیشمیرنده وفات ایله مشدر . حسابدن (شرح اللمعة) اسمنده بر اثر یله ملتی شرحی اولدیفی ده
مرویدر . اشعار فارسیه سنده مبالغات کورولمز . خط دست یله محرر اولوب نسخه سی عاشر
افندی کتبخانه سنده موجود اولان علم اخلاقدن عربی قصیده سنکده کی امضایی : (خادم بنی
آدم آق اووه لی زاده خاتم) عبارده سیله در .

ایاتندن :

دلنك ايسهك آينه مهتابه نگاه ايت
دائم ندر اندیشه ييش وكه باعث

ای آشنای پیشرو پردهای فی
هرمشکلی که داری پیرس از نوای فی

مکه مکرمه ده کبار نقشبندیه دن (یکدست شیخ احمد جوریانی) دن اخذ فیض ایله مشدر .
عربی العبارة متنوع تقریرلری تلیدلرندن (ابن ریحان) لقیله بنام محمد سعید اقدی طرفندن
جمع ایدیلرک (فوائد خاتمه) تسمیه اولومشدر .

غیری محمد افندی

بولو سنجاغی مضافاتندن (وبران شهر) قضا سنک (عمرکی) قریه سندن اولوب درسعاده
ورودله قطع مراتب ایدرک بکلکجه دیوان هایون وبعده اوج دفعه رئیس الکتاب اولش
شاعر، سیاسی برذاتدر . کتخدای صدر عالی ایکن مقدمات سفر ظهور ایتسیله (سفره اقلی
ایکی سنه مقدم حاضرلنق لازمدر) دیمسی عزانی موجب اولمشدرکه شوماده تاریخ سیاسیمزده
کثرتله تصادف اولتان غرائب جمله سندن معدوددر .

سروری مرحومک :

سویله دم تاریخ منقوط ایله یوب بذل وجود { تاریخنک دلالت ایتدیکی
باصدی سیلاب عدم خیری صافی طینتی

(۱۲۰۴) ده قلاص جوارنده طونه قارشی (بوزه) صوینده مغروقاً وفات ایله دی .
مرتب دیوانی وارسته غیر مطبوعدر . یازمه برنسخه سی ییلدیز کتبخانه سنده موجوددر .
برده (خیر آباد) نامنده منظوم تاریخی وارددر . اشعاری متصوفانه و حکیمانه در .

وحدت آمیز برغرلندن :

سروحدت جلوه انکیز مظاهر در بتون

نقطه مرکز جلا ساز مظاهر در بتون

موج دریا پنجه سندن دامن ساحل چیقار

مطلبندن دست اهل فیض قاصر در بتون

لفظ ناز کدر و یرن الفاظه حسن اشتہار
کوسترن اعراضی انظار جواهر در بتون
اختلافات شئونک غایہ سی توجہ در
کوسترن اجسامی اضداد عناصر در بتون

وحدتہ نسبت ایلہ کثرت اشیا بر در
موجلہ نہ قدر چوق ایسہ دریا بر در
معنی وحدت حق کثرت ایلہ ثابت اولور
کرچہ شاهد ایکدر شرعہ دعوی بر در

مضمر اغا زاده سعید بک
خوشکویان شعرا در رند مشرب بر ذات اولوب شہریدر . کنج کلکندہ سرای ہایون
آغلاری زمرہ سنہ الحاق و (۴۸) دہ عہدہ سنہ رتبہ خواجکانی توجیہ اولونمش و مصاحبان
اولمش ایدی .
اقتدار ادیبی شہرتیلہ متناسب دکلدر . مطبوع دیوانچہ سی وارددر . (۱۲۵۲) تاریخندہ
استانبولہ وفات ایلہ دی . ایوبدن بہاریہ کیدن جادہ نک جہت یسارندہ کی قبرستانہ مدفوندر .
ابیاتندن :

سکوتی بیلمدیکندن دکل ادبدندر
کرچہ سویلہ من اما نہ لر بیلیر عاشق

مصارعندن :

کیملکہ الفت ایلرسہ وار ایلہ تک بزى خوش کور

کشینک سودیکنک خاطری دنیایہ دکر

چوق بیوک لطف و عطا بندہ کی تقصیرہ کورہ
قطعاتندن

سویلہ ہم دردیمی ہم دردم اولان آہہ بیلہ
بلکہ سینہ مدہ کی شونالہ جانکاهہ بیلہ
کندی بی شہہ بیلیر راز درون یوقسہ
اہل دل سویلہ من دردینی اللہہ بیلہ

خالص يوسف افندی

طاهر عمر زاده لردن شاعر فاضل بکک اقر باسندندر . استانبولده طوغمشدر . ابتدا بوان قلمنه بعده ترجمه او طه سنه دوام و سر کتابتله لوندرويه عزيمت ايتمشدر . صوك مأموریتی بجه او طه سنده مترجم ثانیلکدر . معاشيله تقاعد ایدلمشدر .
(شهنامة عثمانی) ، (قیافتنامه جدید) ، (مفتاح لسان) ، نامنده کی اثرلری مطبوعدر .
(۱۳۰۰) سنه هجریه سنده استانبولده وفات ايتمشدر .

مفتاح لسان مقدمه سندن :

بلبل ناطقه حمد صلات دم توحید ایلله ایلر نغمات
پس دعای شه اولور دمساز که اودر واجب دیباجه طراز

قلب خالص ده بودر قصد و مرام ویره تحصیل سهولت علام
همان الله اید خیره آلت دولت و دینمزه بر خدمت

مفتاح لسان مطلعندن :

الله (دیو) کوکلر (سی یو) بر (تر) (قومانه) ابتدا
دائم (توزور) باقی (اثرل) (انقی) ؛ بی انتها

خیری بک

قوی الطبع بر شاعر اولوب تربیه و تحصیل اندرون هایونده در . رسومات اماتی معاون رفیقی یدی . آتی الترجه بروسللی شاهر حکاک عزت اقدینک مجموعه سی طرزنده (کتوک) اسمیله شر ایتدیکی مجموعه حساب ابجد اوزره بر قاچ سنه ک اسمای خاصی جامعدر . بیت آتی آثار مطبوعه سندن اولان منظوم مثنوی شریف ترجمه سندندر . دیگر مطبوع اثرلری (لوحه قواعد ناریه) ایلله دیوان اشعاری مقامنده اولان (کواه دل) اولوب (آداب الملوك و آداب الادبا) (بحر القافیه) (سه زبان - خیر اللغات) اسملرنده غیر مطبوع اثرلری ده واردر .

(۱۳۰۸) ده ارتحال ایدره قاضی کوینده قوش دیلی جوارنده محمود ده ده تربیه سی نربنده کی بیوک قبرستانک یول جهته ده کی کوشیه دفن ایدلدی .
اسماعیل صفا بک شو قطعه بی سویله مشدر :

مثنوی بی چالیشوب ترجمه یه خیری بک
دیگله نایدن دیدی چوق کچمدی چالیدی دودوکی

شجر همری خزان بر زده مرک اولدی
یادکاری اوله رق عالمه قالدی کوتوکی

ابیاتندن :

وارمیدر دنیاده بانیسز بنا
کیم اولور یابانی ارض و سما

اساس هستی عالم بیلنمه‌دی کندی
نهدر وظائف آدم بیلنمه‌دی کندی
کتاب مکتب تکوین اوقونم‌دی قالدی
بوسر حکمت مهم بیلنمه‌دی کندی

مؤالار ابوب بک

ادبا و ارباب معارفدن ، لسان آشنا بر ذات اولوب (یکیشهرلی زاده) شهرتیه بنامدر .
کندیسندن ده‌ها زیاده آثار مقبوله منتظر ایدی . حیفاکه کنج ایکن (۱۳۱۹) شوالنده درد
ورمدن استانبولده ارتحال ایله‌دی بکقوزده مدفوندر . احمد مدحت افندی‌یه داماد اولمشدی
مکتب حقوق مأذونلرندن ایدی .

آثار مطبوعه‌سی (اسلام وقون) ، (غوریلار ایچنده) ، (تاریخچه افغانستان) (سودای
نهان) ، (شادی) ، (قایق‌له جولان) ، (کوتنبرغ) ، (آلب طاعلرنده تماشای وادوار
ارض) ، (اسلام وقون) اسمندن دخی آکلاشیله‌جفی وجهله اسلامیتک قنون حاضره ایله قابل
توفیق اولدیغنه مثال اولمق اوزره عالم اسلامیتده یتیشن ارباب قنون و معارفدن باشلیجه‌لرینک
ترجمه‌هالاریه اثرلرینه دائر مسروداتی حاویدر .

مؤالار مسر افندی

شعراي مولویه‌دن بر ذات اولوب شهریدر . ارباب شوق و حالتدن ایدی . اوائل حالتده
مشایخ خالیده‌دن فیض‌الله افندی‌یه انتساب ایتمشدی .
ایکنجی اردوی عثمانی لوازم دائره‌سی ایکنجی شعبه‌سی مدیری ایکن اختیار تقاعدله
(۱۳۲۴) ده (ادرنه) ده ارتحال ایله‌دی . (مرادیه) جامعی حظیره‌سنده مدفوندر . آثارندن

یا لکڑ (شرح عشقنامه دل) دن بر تسمی مطبوعدر . دیگر لری : اصطلاحات مشایخی
مبین بر اثری معلم ناجی مرحومک (دنک رخسارک کبی هر دنکنک حیرانیم) غزلنک
ایکی بیتنه شرحی (مولانا جلال الدین) ایله (صدرالدین قونوی) حضراتنک کالات علیه لری
مبین اثری ، بر شهیدک احوالی مبین رساله سی در .

اشعارندن : میده کی کیفیت تشویشی ادراک ایله رز
ناله نیله کوکل ملکن طربناک ایله رز
نشوه یاب جام فیض مولوی بز تا ابد
نوش میله گوش نیله رقصی بی باک ایله رز

و

در ریس یازی : « الباسی شجاع الدین »

اشعار عثمانیه قصائد و غزلیات جهندن رابطه و رونق ویرن اسکی عثمانلی شاعر لرینک
مقتدر لرندن اولوب (بروسه) لیدر [۱] السنه ثلثهده انشاد نظمه مقتدر بر شاعر ماهر در .
فارسی و ترکی مکمل دیوانلری و ادایسهده تیمور فتنه سنده ضایع اولمشر . اکثر قصائدی
احمد پاشایه نظیره و جواب طرزنده در . بیلدیرم بایزید خان نامنه بر جوق قصائدی وارد در .
ایاتندن :

زلفک کیجه سندن باشمه کون طوغه بر کون
تحقیق ایسه کر نکته اللیلة حبلی

واعی اصم

اسکی عثمانلی شاعر لرینک ذکر لیلر ننددر . دیوانندن باشقه بیلدیرم بایزید خان شهزاده لرندن
امیر سلیمان نامه (چنک نامه) مقامنده (فرخنامه) اسمیله ینه رزم و جنکه عائد بر منظومه
تقدیم ایتدیکنی کنه الاخبار صاحبی عالی افندی روایت ایدیور . (عقود الجواهر) نامنده

[۱] (قینالی زاده حسن چلبی) سپروزی (لطیفی) ، (عالی) ، (ریاضی) ، (اسماعیل بلیغ)

افتدیلر بروسه لی اولدیغنی یازیورلر .

(رشید وطواط) ك لغت منظومه سنی تقلیداً عربی و فارسی الفاظدن مرکب بر منظومه سی
وارد در که برنسخه سی خالص افندی کتبخانه سنده در .

(مفتاح الجنة) اسمنده عربیچدن مترجم بر اثری وارد در . دیوانی بروسه ده (اورخان غازی)
کتبخانه سنده موجود در . جمله سی غیر مطبوع در . دمیر طاش پاشا زاده اومور بك امریله
(ابونعیم حافظ اصفهانی) نك طب نبویدن باحث یوز فصل اوزره مرتب (کتاب الشفافی
احادیث المصطفی) اسمنده کی اثر طیبسی ده ترجمه ایتشدر که برنسخه سی (شهزاده) جامع شریفی
ایچنده کی کتبخانه ده وارد در . مشهور تفسیر (ابی الیث) ی ده ترجمه ایتشدر که برنسخه سی
نور عثمانی کتبخانه سنده در .

اشعارندن :

ایا خورشید مه پیکر	جماك مشتری منظر
نه منظر منظر طالع	نه طالع طالع انور
یوز کدر آیت رحمت	اوزو کدر مظهر قدرت
نه قدرت قدرت صانع	نه صانع صانع اکبر
سلیمان سیرتی سنده	سکندر صورتی سنده
نه صورت صورت یوسف	نه یوسف یوسف سرور
فلاک شطرنجی اوتدک	سعادت ملکنی طوتدک
نه ملک ملک دولت	نه دولت دولت قیصر
قبوکه قوللرک بی حد	ولی کمتر قوللرک احمد
نه احمد احمد داعی	نه داعی داعی کمتر

در ریش نامه

شعراى مولویه دن ، عاشق شوریده بر ذات اولوب (ایلحصان) لیدر . اکابر مولویه دن
(آغازاده) و شارح منوی (انقره وی) کبی ذواتك شرف محبتلریله مشرف اوله رق غلطه
مولویخانه سنده متزیانه متجردانه عمر سوردی . کوکی آچیق کزدیکیچون « سینه چاک »
شهرتیه بنام ایدی . (۱۰۵۵) ده وفات ایدر که درگاه دفن ایدلدی . اخلاق و نصایحدن
باحث اون جزء مقدارنده و (کلش عرفان) اسمنده بر اثر تألیف ایدر که برادرى (قره
مصطفی پاشا) یه اهدا ایلده دی . (اسرار ده ده) تذکره سنده درویش مخاصلی برغزلی مندرجدر .

دانشی علی دوده

رمز آشنایان مولویه دن بر ذات اولوب شهریدر . (۱۰۹۵) تاریخده (قدس شریف) ده
ارتحال ایله دی . مرتب دیوانده عاشقانه و عارفانه قصائد و غزلیات واردر .

عشقدر اول شمس کیم بر ذره سیدر آفتاب { مطلعلی جناب مولانا
هفت یم یاننده اول بحرك دکل بر قطره آب }
حقنده کی مشهور قصیده سی (تذکره اسرار) ده مندرجدر .
ایاتندن :

دانشی لیل و مجنون قصه سن نظم ایله کیم
بیلیمین بیلسون نه سردر داستان حسن و عشق

دربار عثمانیه بك : « معمره امینی زاده »

معادن همیون امینی عبدی پاشانك مخدومیدر . طریق تدویسه داخله غلطه ، بروسه مولویتلرینه
نائل اولمشدی . (۱۲۵۶) سنه سنده آرزوکش دیدار پروردگار اوله رق عازم قرار اولدی
اشعاری متصوفانه و حکیمانه در .
ایاتندن :

جمله وارین و یرمه یین دلداره اولماز آشنا
بیلدیکندن کچمه یین اسرارده اولماز آشنا

کودمه یین چشم بصیرتله وجود وحدتی
ذاکر و مذکور نه در اذکاره اولماز آشنا

غندلیب آسا سحرلر زار و کریان اولمایان
باغ عشق ایجره کل بیخاره اولماز آشنا

هرفا سرنی هر عالم یکتا بیلمز بونهان نکتته یی آنلر هله قطعاً بیلمز
طوتالم ظاهر معنایی بیلیر ای دیدار نکت باطنی تأویل ایله ملا بیلمز

دلبندیمی زاده محمد افندی

علماء شعرادن اولوب (مناستر) لیدر . نیابتله دولاشدقدن صوکره استانبولده شهر امینی
اولمشدی . (ملاجیمی) نك (لجة الاسرار) ینه نظیره سی واردر .
تذکره بیانی ده بعض اشعاری مندرجدر .

دانش محمد بك

ما كف پاشانك (تبصره) سنده نامى ستايشله ياد اولونان ذات اولوب شهريدر . هنوز
يكرمى بش ياشنده ايكن (كنج ابدى دانش بك ابدى ارتحال) مصراعنك منقوطاً دلالت
ايتديكي (۱۲۴۵) ده وفات ايله دي . (لطائف انشا) ده مندرج مسوده سى دكرلى بر منشى
اولديغنه دالدر . ديوانچه سى مطبوع دكلدر .

سلطان محمود ثانی زمانی قایمك خلاصه سى مبین اولوب برنسخه سى (ييلديز) كتبخانه سنده
موجود اولان (نتیجة الوقایع) اسمنده كى تاريخچه نك بوذاتك اولدينى آكلاشيلمقده در .
ايباتندن .

مرکز وحدتده آنجاق حلقه بزم وصال
عشق ايسه بروجهاه شركت قبول ايتك محال

وصف انشاد ايتديكم بو آفتاب كل جمال
ای کوکل یا دانشكدر یا بنمدر یا سنك

دانش موسى بك

ساستره محاربه سنده محافظ ايكن حين وضوئده شهيد اولان سلائيكيلى (موسى خلوصى پاشا) نك
مخدوميدر . طويجي مكته بنده اكال تحصيلدن موكره عارضه وجوديه سندن ناشى خدمت ملكيه يي
اختيار ايتدى . (۱۲۹۳) تاريخنده (مدانيه) قائم مقامى ايكن ارتحال ايله دي . ديوانى غير مطبوع
ايسه ده برقاج قصائدينى حاوى اولان پارچه سى ترجمه حاليه برابر مخدومى اوباب قلمدن ومنتسين
موسيقيدن شوكت غوثى بك طرفندن طبع ايدلمشدر . مشايخ قشبنديه فضلا سندن (صبغة الله
نورى اقدى) دن مستفيض اولمشدر .

برعتك مطلعنن :

برنور ابدى جهان يوق ايكن ذات احدى رخشان اولوردى آنده تجلى ايزدى
شمس حقيقت ابدى وجود مجردى هب اتصاف وحدت ابدى خلق اجمدى
بردر جهانده حوهر عشق محمدى
الله قبلدى آينه ذات سرمدى

داماد محمود پاشا

داماد خلیل پاشانک مخدومی قوی طبیعت برشاعر اولوب السنه ثلثه ایله فرانسزجه نك ادبیاتنه واقف ایدی. آمده قلمیله شورای دولت اعضاالغنده، اوج آی قاده عذلیه نظارتنده بولونقدن سوکره فراراً آوروپایه کیده رك فرانسه ده اختیار اقامت ایله دی . (۱۳۲۰) ده اوتحال ایتدی . اعلان حریتی متعاقب بقیه عظامی استانبوله کتیریه رك (ایوب) ده بوستان اسکله سنده خسرو پاشا دائره سنده پدری یانه دفن ایدلدی . اسم مخلصی (جلال الدین) شعر مخلصی (آصف) در . دیوان اشعارای نفیس برصورتده (مصر) ده طبع ایدلشددر . برنعت نبویسی :

ای یوز کدن یوز بولان اسما، مسا ابتدا
هپ یوز کدن یوز بولور اعلا وادنا ابتدا
ایلمش مرآت ذات پاکنه مولاسنی
سندن ایتمش عرض دیدار تجلا ابتدا
وجه حق سنسک اول مشاطه بی مثلی کیم
حق حقیله ایدن سنسک هویدا ابتدا
مطلع الاسرار یسک ام الکتاب فطرتک
رونمادر طلعتکدن لفظ ومعنی ابتدا
خاکبایکدر صفای بخش عیون طالین
دامنکدر انس وجه سایه بخشا ابتدا
صاحب لولا کسک، شاهنشاه افلاکسک
امر ونهی کدر ایدن دنیایی دنیا ابتدا
هر سوزک بر منبع رحمتشاندر امته
شرع پاک کدر آجان تحقیقه مجرا ابتدا
سن او محمود الخصال مصطفای پاکسک
مقدمه کله مفتخر در عرش اعلا ابتدا
فخر عالمسک حبیب الله، رسول اللهسک
نامنی ذکر ایلمش نامکله مولا ابتدا

سنسك اول محبوب حق ، ای رحمة للعالمین
عالم اولمشدر سنك سایه كده احیا ابتدا
(آصف) كمترنای دولتكده نیلسون ؟
وصفكی حق ایلش قرأند اعلای ابتدا
مقصدم كسب شرفدر ، یوقسه هیج حدیمیدر ؟
خامه ران نعتك اولمق بی محابا ابتدا

؛

زانی عوصه جیلپی

مشاهیر شعرادن اولوب (بالیکسر) لیدر [۱] . قدمای اساتذه دن معدوددر . اشعاری
بر نسقده اولمایوب ایچلرنده يك معنیدارلری اولدینی کبی يك عادیلری ده واردر .
(سخنور کچدی) جمله سنك دلالت ایله دیکی (۹۵۳) تاریخنده استانبولده وفات ایله دی .
ادرنه قایمسی خارچنده ایوبه کیده جك طریق اوزرنده مدفوندر .
تذكرة (سہی) ده (۳۰۰۰) غزلیاتی (۵۰۰) قصائدی اون ایکی بيك بیتلی بحر هزجده
(شمع و پروانه) سی اولدینی محرردر بحر رملده (احمد و محمود) منظومه سی (فرخامه) ،
(فال قرآن) ، (مجمع اللطائف) عنوانلی منظومه لری ده واردر که جمله سی غیر مطبوعدر . شیخ
وفا طریقنه منسوبدر . دیوانی حیدیه کتبخانه سنده واردر .
باقی طرز ادبناك عامل ومؤثریدر . مثل کولقده (نجات) کبی بی مثلدر . برجوق
سوزلری ضرب مثل حکمنه کیرمشدر .

غزلیاتناك الك مشهوری

آیاخی یرمی باصا زلفکه بردار اولانك
دوق وشوق ایله ویررجان و سری دونه دونه
برجوق شعرا طرفندن تنظیر و تخمیس ایدلمشدر .
بیت مشهورینی حاوی-اولانیدر .

[۱] « عوض » تاریخ تولدی اولان (۸۷۶) بی مشعردر . تذكرة (سہی) ده اسمی (ینحی)
اولقی اوزره مقیددر .

ایاتندن :

نه کوزل واقعه در باق که آچوب جان کوزینی
خواب غفاته کچن عمرمی رؤیا کوردم
زاهدا آج کوزینی عشق ایله کیر میدانه
عاشقک منزلی عرشدن اعلا کوردم

مصارعدن :

بر دکر مندر جهان هر کیسه بکتر نوبتن
صحم، عمرم، حیات جاوداتم سن بنم

نعت مشهوری :

قامتک ای بوستان لامکان پیرایه سی
نوردن بر سرودردوشمز مینه سایه سی
یوسفی کرچه کورنلر اللرینی کسیدیلر
کون بوزوک کوردی سنک شق اولدی آیک آیه سی
منزلک تیر دعاوش ماورای نه سپهر
قدریکک عرش معلادن معلا پایه سی
اول و آخر نظیرک یوق سنک ذاتکدر
ختم جمله انبیا کون و مکانک وایه سی
آخرت بازارینه وارد قدده ایلر فائده
نقد عشقکدر آنک کیم سرور اسر مایه سی
باغ جنتده امیدم بودرر کیم ذاتی نک
جمله مؤمنلرله اول سرور اوله همسایه سی

ذکری ابراهیم افندی

عرفاء شعرا دن بر ذات اولوب صربستانده کی (اوزیجه) دندر. اکال تحصیلدن صوکره
بوسنده اختیار اقامت ایدرک (۱۹۸۳) ده ارتحال دار آخرت ایلهدی. طریقه خلوتی در. زمانده
(کوچوک آغا) شهرتیه ده بنام ایدی. (مورد الوصول فی مولد الرسول) اسمیه مولد شریف
شرحیه، مرتب دیوانی و بعض رسائی واردر. (عشق) ردیفی غزلدن :

جوش ایدلن بیت قلبمده خم صهبای عشق
برعجب حالت کتیردی باشم سودای عشق

برقطعه می :

بنم نوش ابتدیکم زاهدی کلکون ایش صامه
بو برخونابه حسرتله مملو جام عشرتدر
بوکلشنده سنی بلبل کبی زار ایله یین «ذکری»
دیار غربت و درد و غم و آلام مختسدر

زائو محمد امین افندی : « شیخ »

خلوتیه مصریه شعبه سی مشایخندن؛ رند مشرب، شاعر فاضل بر ذات اولوب (بروسه) لیدر.
مرتب دیواننده مندرج قصائد و تواریحی طبع شاعرانه سنه دالدر . اک زیاده هجو و مزاح
طریقده قدرت کوسترمشدر . لطائف شاعرانه سی پک چوق ایسه ده ضبط اولنماشدر .
قبرسی زاده اسماعیل حق افندینک انشاد ایله دیکی (ذائق دوران طاتدی جرعه جام اجل)
مصراعنک دلالتی اولان (۱۲۶۹) تاریخنده بروسه ده وفات ایده رک آستانه مصری یه
دفن ایدلدی .

بروسه لی ساعتجی اسماعیل ده ده یه سویلدیکی منظومه هجویه ایله کندی خانه سی و مارت
حقنده کی هجویه لری لطیفه وادیسنده کی اشعارینک اک خوشلرنددر .

غزلیاتندن :

هوس عشق یار وار دلد
صیدا اولماز شکار وار دلد
مست جام شراب عشق اوله لی
تا بمحشر خمار وار دلد

هنوز ختم اولمادن رسم محبت غیبتی حاضر
بوخصلت ناسه اکثر باعث عز و شرف اولمش

چیقنجه اهل فسادک صلاحله نامی
النده باده کوردرلرسه آبدر دیرلر

(۱۳۱۹) ده وفات ایدن کریمه سی شریفه زیبا خانمک ده اشعاری واردر . مصرلی زینب خانم اقدی مرحومه نک خدمت کتابتده بولندیغندن (کاتب خانم) نامیله معروف ایدی .
مخدومی حقی اقدی ده شاعر ایدی . (قافله شعر) ده محور غزلندن :
راهب دیر مجازم کیم بفیض عشق پاک
وجد و حال طبعمه بادی دم ناقوس اولور

ذهنی افندی ابن عثمانه

بایبوردده طوغدی . مدرسه ده او قودی . برآره لقی تجارتله مشغول اولدی . (۱۲۳۲) ده .
استانبوله کلدی . بعضی وزرائک خدمت کتابتده بولوندی . (۵۴) ده حجازه ، بعده عکایه ،
داها صوکره مصره کتیدی . درت سنه صوکره استانبوله عودتله قضا قائم مقام قلمقرنده استخدام
اولوندی . (۷۶) ده بایبوردده کیدرکن طربزون جوارنده (اولاسا) قریه سنده (۶۳) یاشنده
وفات ایده رک اورایه دفن ایدلدی . دیوان اشعاری (۱۲۹۳) ده استانبوله باصبلدی .
(سرگذشتنامه ذهنی) نامنده کی اثر منظومی غیر مطبوعدر . ترجمه حالی بو اثرده تفصیل ،
برجوق آدمی هجو و تذلیل ایتشدر . برده بایبورد اشراف زاده لرندن عبدالله بکک سرگذشتی
(حکایه غریبه) نامیله نثراً یازمشدرکه رساله نک اسمی ، تحریرینه تاریخدر . بوده طبع
ایده مشدر ، نسخه سی ده اندردر . بارماق حسابیله سویلدیکی اشعار ، دیوانه درج ایدله مشدرکه
اک کوزل سوزلری اونلردر .

مثال :

واردم که یوردندن آیاق کوتوردمش	یاورو کیتمش ایصسر قالمش اوتاغی
جاملر شکست اولمش میلر دوکولمش	ساقیلر مجلسدن چکمش آیاغی
قننی طاغده بولسم بن او مرالی	قننی یرده کورسهم چشم غزالی
آوجیلردن قاجمش جیلان مشالی	کیتمش طاغدن طاغه یوقدر دوراغی
لاله بی سنبل کلی خار آلمش	ذوق وشوق اهلی آم وزار آلمش
سلیمان تختی صانکه مار آلمش	غمه تبدیل اولمش الفتک چاغی
« ذهنی » درد لندن هر زمان آغلار	واردم که باغ آغلار باغبان آغلار
سندلر پریشان کلر قان آغلار	شیدا بلبل ترک ایدملی بو باغی .

ترجمه حال مفصلنی ابن الامین محمود کمال بک یازمشدر . (ترجمه حالک ترجمه حالی)
عنوانیله ذیل ایلدیکی فقرات ، قدرشناسلی یوزندن چکیلن دردلره بر مثال عبرت اشتلدر .

روائی الیاسی جلی

علماء شعرادن ویاوز سلطان سلیم ندماسندن بر ذات اولوب (ادرنه) لیدر . مرتب دیوانیله
(عشرت نامه) (جامع النصایح) و سائرہ بی جامع (خمسہ) سی واردر . (جناندن یا کہ جان
آندی روائی) مصراعنک دلالی اولان (۹۳۰) ده استانبولده وفات ایتدی . وفادن بوزدوغان
کمرینه موازی فاتحه کیدن جاده نك صاغ طرفده قرق چشمه جوارنده بنسا ایتدیکی مسجد
حظیره سنده مدفوندر . (عشرت نامه) سندن :

اله آل ساقیا اول جام عشقی
ینه مست ایله کل بدنام عشقی
ینه بر بزمه ویرکل زیب وزینت
که عالم خلقی آندن آله عبرت

رسمی میر محمد جلی

شعرا بنامدن اولوب (بروسه) لیدر . بروسه یکیشهرنده مدرس ایکن (جان رحمی به رحمت)
مصراعنک دلالی اولان (۹۷۵) تارینخنده وفات ایتدی . یحیی بکک شاه و کداسنه (شاء
ودرویش) اسمنده کی نظیره سیله برخیلی اشعاری اولدیفی کی ملا جامینک (تحفة الاحرار) بی
دخی ترجمه و شرح ایتشدر که هر ایکسی ده غیر مطبوعدر . جلال زاده صالح چلیدن مجازدر .
هالاینک (شاه ودرویش) منظومه سنی نظماً و توسیماً ترجمه ایده وک (شاه وکدا) تسمیه ایتشدر .
ترجیع بندی مطلعندن :

غم دنیا ایله ای دل نیجه بر زار اولالم
وارالم معتکف گوشه خمار اولالم

ساقی و مطرب کلچهره ایله یار اولالم
زاهد خشک سوزندن یورو بزار اولالم

عشق اوصافه کل مظهر آثار اولام
 آتش شوقه یانوب مطلع انوار اولام
 کلشن رازی بولوب محرم اسرار اولام
 منطق الطیر اوقویوب محرم عطار اولام
 ینہ بر سرد هوا بختہ هوادار اولام
 لاله وش باغ محبتہ دل افکار اولام
 نقد جانیله وصالینہ خریدار اولام
 غیری ترک ایلہم مانع اغیار اولام
 بوینومزدن آتالم باری سبک بار اولام
 پاینه صوکی یوزلر سورہم زار اولام
 پاکرو پاک نظر عاشق دیدار اولام

ایبانتدن :

وار فنا دشتن تماشا ایت آچوب عبرت کوزین
 نیجه اسکندر تراب اولمش نیجه دارا یاتیر

بی بصیرت اولہماز مدرک فیض دیدار
 ہر کسہ نور کورنمز جبل موسادہ

بیتن کللر دکلدہ خاک ساری اوزرہ فرہادک
 آچیلمش جانب شیرینہ روزنلر مزارندہ

وجود واجبک ماہیتین ادراک ایدن عارف
 حقیقتہ ظہور ممکناتی ہب ظلال آکلار

ریاضی احمد : بن قاضی سنالہ

فضلائی شعرا وقضاتدن اولوب (قلہ) لیدر . تذکرہ شعرا مؤلفی (لطیفی) نک زمانندہ .
 مملکتندہ ارتحال ایلہدی . فقہدن (قاضی خان) ک مسائل مشککہسنی حل ایتمش ،
 (منلا جامی) نک (آن کان حسن بود نبود از جهان نشان) مطالعی غزلنی (کشف الحقایق
 فی حل الدقایق) اسمیلہ شرح ایلہ مشدر .

اشعارندن :

آتش هجره یاقوب کل الما آهم بونوکه
دوشمه سون زلفک کبی دود سیاهم بونوکه

روحی عثمانه بغدادی

مشاهیر شهرادن و عرفای مولویه دن اولوب پدري بغداد بکار بکیسی عباس پاشانک
بندکاننددر. اشعاری فوق العاده آبدار هله ترکیب بندی [۱] مشهور و معنیداردر. سیاحته
میلی زیاده اولدیفندن ایچیه سیاحت ایدهرک (کتدی روحی عدم اقلیمه آم) مصراعنک
و (روحی فوت شد) ترکیبنک دلالت ایتدیکی (۱۰۱۴) تاریخنده (شام) ده وفات ایتمشدر.
دیوانی مطبوعه سهده نقصاندر.

فضولیدن مستفیض اولمشدر.

ایاتندن :

خاک اول که خدا مرتبه کی ایله یه عالی
تاج سر عالمدر اوکیم خاک قدمدر

غزلیاتنک اک مشهوری بروجہ آتی در :

یوم لاینفع ده قلب سلیم ایسترلر	صلوات ای خواجہ که سندن زروسیم ایسترلر
دم آخرده نه امید ونه ده یم ایسترلر	برزخ خوف ورجادن کیجه کور ناکام اول
بزم وحدتده نه علم ونه علیم ایسترلر	اونودوب بیلدیکی عارف ایسه کفادان اول
نه مهندس نه منجم نه حکیم ایسترلر	عالم بی مه و خورشید و فلکده هرکز
واره من نفس غضوب آنده حلیم ایسترلر	عالم کشف معانیده چوق اسرار آچیلور
آشنای ازلی یار قدیم ایسترلر	حرم معنی یه بیگانه یه یول ویرمنلر
برمراد ایتکه خدمتده مقیم ایسترلر	ساکن درکه تسلیم رضا اول دائم
آنده هرکز نه سپاهی نه زعیم ایسترلر	درکه فقره واروب دیرلکئی عرض ایتمه
که شفاخانه حکمتده سقیم ایسترلر	جرمکه معترف اول طاعته مغرور اوله

[۱] بو ترکیب بنده برچوق نظیره لر یاپلشدرکه مشهورلری (جوری) (سامی) (فہیم) (قبولی)
ادرنه وی (عبدی) (ناجی) (افندیلرله) (ایلا خانم) و (قندیلی علی راشد افندی) (آیه الله)
(و) (رجب وحی) بکارکدر. فقط اک مشهوری (ضیا پاشا) مرحوم کیدر.

عاشق اول شربت وصل ایسترایسه کیم عشاق چاره سز درد آریوب رنج الیم ایستلر
 نعمت ظاهره دلبسته اولان کرسنه لر مزد ناپاره یه جنات نعیم ایستلر
 قبله معنی فهم ایله مین کچرولر سهوله سجده ایدوب اجر عظیم ایستلر
 ازبر ایت قصه اسرار دلی ای «روحی» حاضر اول بزم الهیده ندیم ایستلر

راشد افندی : « مهر فیضی زاده »

سلطان مراد رابع زماننده اندرون هایونده خزینه باش یازیجیسی ایدی . دیوانچه سنده
 معنیدار مصراعلری واردر . از جمله :

هر وقته بر بهانه بولور بی نماز اولان

مدوح اولور می کبر و مزاح اعتیاد ایدن

خالقه راجعدر استهزا صاقن مذمومدر

اویمایان قلبنه قالی اولور انجاسی ذلیل

مطابق اولمیان مقصد مقاله اولمه دده مطعون

وجدانکی تطبیق ایده کور عذب لسانه

وفادار اولمدن چکدک جفا کار اولمسه باری

ریاضی محمد افندی

. علماء شعرا دن اولوب (باغ سخنک کل بیاضی) ستایشنه مظهردر . علوم شرعیه و ادبیّه
 ایله ریاضیاتدن حکمت و هیئتده ماهر ایدی . (برکی) لی مصطفی افندینک مخدومیدر .
 دیوانندن باشقه ضروب امثال فارسیه ، دقایق علم لفته دائر (دستور العمل) ایله (اختصار
 ابن خلکان) (کشف الحجاب عن وجه الصواب) (سیر) (ساقی نامه) (رساله فی علم البیان)
 (صحائف اللطائف فی انواع العلوم والمعارف) جمله آثارندندر . ابوالسعود افندی تلخیصلرندن در .
 درتیوز شاعرك تراجم احوالی مبین (ریاض الشعرا) اسمیله یازدینی تذکره شعرا ده شاعر ایله

متشاعر بښي تفريق ايدو كه هر شاعر ك درجه اقتداريني بيانده حقكويلى التزام د اكثر شعرا نك ديواني تبعله موقع ادبيلرني تعين و اعلام ، ايله مشدر . مطالعه كذارم اولان (تذاكر) ك اكثرينه مرجعدر . تعين مدفن خصوصنده دخي همتي واردر . عباردهسي (حسن چلبى) درجه سنده مغلقي و تكلفلى دكلدر . بر نسخه سي نور عثمانيه كتبخانه سنده موجود در .

آثاري غير مطبوعدر . قاموس الاعلامده (١٠٥٤) تاريخنده (طمشوار) زعامته متصرف ايكن بلده مذكوره ده وفات ايله ديكي محروسه ده كلدسته رياض عرفانده مخدومي محمود افدينك ترجمه حالده كي [مصر قاهره دن معزول ايكن (١٠٥٤) ده مرحوم اولان (تذكرة الشعرا) و دستور العمل صاحب رياضى محمد افدينك] عبارده سنه (شيخي) نك ده بويوله كي افاده سنه نظراً در سعادته وفات ايتديكي آكلا شيلدور .

مخدومي رستم پاشا مدرسي عبداللطيف افدينكده سلطان محمد بن ابراهيم خان نامنه حروف هجا ترتيبى اوزره غلطات ايله اوليات ، وجه تسميه اسماء خاصه يي مين (ابكار الابكار في كشف الغطاء عن ابكار الافكار) اسمنده بر اثرى واردر كه بر نسخه سي كتبخانه عمومي حافظ كتب فاضلى اسماعيل افديده واردر . بو ذاتك (١٠٥٧) تاريخنده اسامى كتي مين تأليف ايتديكي (موضوعات العلوم) طرزنده هر بي العبارة بر اثرى داهار واردر كه خط دستيله محرر نسخه سي فضلاى عسكريه دن (بغدادى اسماعيل پاشا) حضرتلرينك كتبخانه سنده در .

ايباتندن :

نيله سون بيجاره عاشق دلده درد عشقنى
صاقلامقده مشكل اما كشف داز ايتمكه كوچ

مصارعندن :

بويله شاهه قول اولان ايسترمي آزاد اولمى

ساقى نامه مطلعندن : [بو اثر (١١٣٦) بيتدر .]

برمى كه اولوب جلای ادراك

چرك كم وكيفدن اولاپاك

برمى كه آنى چو ذوق عرفان

بي جام ودهان ايجر حريفان

رفعى عبدالحى چلبى

مواليدن صادق افدينك مخدومي اولوب اثر پدريه سالك بر شاعر فاضلدر . (يوسف)

وزلیخا) و (لیلی و مجنون) منظومه‌های واردی. تقریباً (۱۰۸۰) کسورده استانبول ده
ارتحال ایله دی .
بر مناجاتندن :

یارب کرم ایت عنایت ایله	بر دل شده یم هدایت ایله
یارب کرم ایت که درد مندم	درمانده و زار و مستمندم
بر درد کش ندیده چاره	خون کرده جگر خراب کاره

رشی احمد افندی

منشی و شاعر برذات اولوب (مستار) لیدر . مرتب دیوانی غیر مطبوعه در . دفتر دار
احمد پاشا معیتله مصره کیتمشدی . بعده در سعادت عودت ایدرهك (عدن اوله رشدی افندیك
یری) مصرعك دلالتی اولان (۱۱۱۵) ده ارتحال ایله دی . مولوی خانه قپوسی خارجنده
مرکز افندی جوارنده مدفوندر .
ایاتندن :

ایر بر ساحل مقصوده آخر فلك دل قالماز
اولور بر کون مساعد روز کار اما زمان ایستر

پروانه صفت سبی ایدرهكور محو وجوده
داخل اوله یم دیرسهك اکر بزم شهوده

فکر ایتمده در هیبتی بیت خدانك
یهوده دكل تیره دیکی قبله نمآنك
صوك بیت شیخ اسماعیل حقی حضر تلرینك ذوقه موافق دوشدیک ایچون تقدیر ایدرهك
(کوپرولو) ده کی در کاهنه خط تعلیق ایله یازمش اولدینی منظور عاجزی اولدی .

رضا محمد افندی

ادرندن ظهور ایدن علماء شعرادن اولوب (زهرمار زاده) نامیله بنام ایدی . اواخر
عمرنده (اوزون کوپری) مفتیلکنده بولونهرق (۱۰۸۲) ده ادرنده وفات ایتدی . مفید
و مختصر (تذکره شعرا) سی اقدام مطبعه سی همیتله طبع اولوندی . مرتب دیوانی غیر مطبوعه در .

مناجاتندن :

خدایا هنرک حقى دعایى مستجاب ايله
سرم بحر محبت ایچره کویا بر حساب ايله
سويدای درونمده قومه هیچ غل وغش یارب
که مرآت درونم رشک فیض آفتاب ايله

راغب علی افندی

علماء شعرادن بر ذات اولوب (بروسه) لیدر . کلیولی مفتیمی ایکن (۱۱۹۳) ده وفات
ایتدی . صاحب دیواندر .
ایاتندن :

ارباب بزم ایلهدی شمعک صفاسنی
اما جفا و جورینی پروانه چکدی هپ

مصارعدن :

راغب بوقنا ملکنه رؤیاده می کلدک ؟

رامی محمد یاشا

اسلاف سخنوران ایچنده (نفعی) (نابی) کبی اعاضمدن اولدینی حالده نامی قدرینک
لایق اولدینی مرتبه اشهاره واصل اوله مامش برشاعر اولوب شهریدر . طرز تحریری استادی
اولان نابی وادیسنده در .

خدمت دولته سلوک ایده رک (رئیس الکتاب) و (صدر اعظم) اولمشدر . (۱۱۱۹)
تاریخنده (رادوس) ده اجل قضا ايله ارتحال ایلهدی . آثار شاعرانه سیله امور سیاسته متعلق
محررات و منشآت غارت زده اولمشدر . (بروسه) لی (بلیغک) (نخبه الانار) نده مرتب
دیوانی اولدینی مصرحدر . بو اثرله (تذکره سالم) ده برخیلی اشعاری محرردر .

ایاتندن :

یوق سینه مزده ذره قدر کینه مز بزم
محسود آفتابدر آینه مز بزم

اوله قباى جاه ایچون ای دیده خون فشان
تردامن ایتمه خرقة پشمینه مز بزم

دیده مز غوطه خور لجه انوار جمال
جسممز اخکر خاکستر طور ایله میشر

(۱۱۵۷) ده صرّه هایون امانتیه حجازه کیدوب عودتنده (وادی فاطمه) نام محله
وفات ایدن مخدومی (عبدالله رأفت) بک ده شعراندرد .

رضا — شیخ رضا « نجارزاده » افندی [۱]

نظم کلام ایله مشهور اولان مشایخ کرام آره سنده تمیز ایدن عاشقیندن اولوب « نجارزاده »
شهرتیه بنامدر . مشهور (نظم) کی اکثر منظوماتی محامد عالیّه نبویه ایله اعلا ایتشدرد .
بشکطاشده کی نقشبندی درگاهنده پوست نشین ایدیلر . کیرمطبوع دیوانی اولدینی کی
شیخ احمد یکدست مکی خلفاسندن سید محمد انصاری اسکداری نک (مختصرالولایه) نام
اثرینی ده ترجمه ایتشدرد . (نقشبندی بشکطاشی) ترکیذک و (آه کوچدی رضا
ولی الله) مصراع تمیه دارینک دلالتی اولان (۱۱۵۹) ده وفات ایدره درگاه مذکوره دفن
ایدلی . طریقت علیه بدایت اتسابلری تاج جلوتیه کیمک طریقیله جلوتیه رجالتدن اوطه
باشی شیخی (قنای مصطفی) افندیئندرد . مؤخرأ ادریه هنریمتنده مشایخ نقشبندیئدن
(عربزاده محمد علمی) افندیئده سلوک نقشیه کوره رک اخذ خلافت ایتدی . علم موسیقی یه ده
اتسابلری وار ایدی . مخدوم عالیلری (محمد صدیق افندی) ده عرفادن برذات اولوب (اسفار
اربعه) [۲] اسمنده بر اثری واردرد . بو ذاتک ترجمه حالی منتسبلرندن عمر فائق افندی
طرفندن (مقالات صدیقیه) نامیه یازلمشدر .
ابیاتندن :

ایتمز نگاه غیره اولان آشنا سکا
بیکانه اولدی شوقک ایله ماسوی بکا

[۱] مناقب احوالی مریدانندن آتی الترجه (عمر نزهت افندی) طرفندن یازیلوب طبع ایدلمشدر .
[رسالة مطبوعه نک کنارنده احمد نزهت کرستریلیورسه ده ایچنده عمر نزهت افندیئر] مناقب نامه نک اسمی
(منقبة اولیائیه فی احوال الرضائیه) در . بو کتابده بیان اولوندیغنه کوره دیوان شیخ (تحفة الارشاد)
(ظهورات کلیه) (فتوحات عینیّه) ناملریله معنون اولوب بر قسمی ده عنوانسز قالمشدر .
[۲] (ملاصدر شیرازی) نک مؤلفاتندن اولان مشهور (اسفار اربعه) باشقه در .

مرد میدان رضائك كاری ایوالله در

عاشقك حال دل زارینی الله بیلور

حسب حالك ایتمه هر نادانه عرض

خاییده سخن مرد سختدانه یاقیشمار

لسان عشقی بیلیر ترجمان بولنمدی هیچ

راسخ احمد بك

شوخ مشرب برشاعر اولوب (بالیکسر) لیدر. مرتب دیوانی غیرمطبوعدر. غزلیاتك
اك مشهوری (اوسته) ردیفلی غزلیدر :

سوزمه چشمك كله سین . ژكان . ژكان اوسته
اورمه زخمك سینمه . پیکان پیکان اوسته
ریزه الماس اکر هر آجیدینی زخمه او شوخ
لطیف وار اولسون ایدر احسان احسان اوسته
دلده غم وار شمیدلك سن كله لطف ایت ای سرور
اوله ماز بر خانه ده مهمان مهمان اوسته
یاردن مهجور ایکن دوشدك دیار غربته
دهر کوستردی یزه هجران هجران اوسته
هم می ایچمز هم کوزل سومز دیشلر حقمه
ایله مشلر «راسخ» بهتسان بهتان اوسته

بوغزل صفائی تذکره سیله شیخی ده (صوفیه) لی (راسخ یوسف) اسمنده برشاعره نسبت
ایدیلیورسده صاحب ترجمه بالیکسرلی راسخ احمد بك اولدیغنی سالم تذکره سی بیان ایدیور.
اسعد اقتدی کتبخانه سنده (بلغة الاحباب) اسمنده منشور بر اثری واردر . (۱۱۱۸) تاریخده
تکفور طاغنده وفات ایتدی .

ایاتندن :

کلنجه شاهد عشق ازل عرض تجلایه
دل بی ماسوا کویا که دوندی طور سینایه
ایدردم مرغ دله یاره ارسال پیام اما
بوی لریدن قوش اوچا زنیله یم سمت دلارایه

راغب محمد یاشا : « قوبه راغب یاشا »

شهری الاصل شاعر حکمت بیان بر وزیر فضیلتسمیر ایدی . طبعی مألوف حکمت اولدیغندن
عاشقانه رندانه ایباتی بالنسبه آذر . اشعار منتخبه سی حکیمانه در . هیچ بر شاعریمز بو یوله
کندیسی قدر اثر موفقیت کوتره مامشدر .
باشانک غزللری حقیقه حکمت شعریه قدیمه نک اک کوزل نمونه سیدر که اسلاف ایچنده
امثالی اندردر .
رحلتلری (۱۱۷۶) تاریخنده مرقدلری استانبولده قوسقهده احیا کرده لری اولان
کتبخانه لری یاننده در . (سفینه) ایله دیوانی مطبوعدر .
مؤلفاتی :

(۱) سفینه الراغب و دینه المطالب : علم محضراتدن عربی العبارة بر جلد کیر اوزره مرتب
قیمتلی بر اثر اولوب (۱۲۵۵) سنه هجریه سنده (بولاق) مطبعه سنده طبع اولونمشدر .
باشانک همتیه از زمانده نائل رتبه اولان و (۱۱۹۷) ده حریم مفتشی ایکن وفات ایدن
موصل مفتسی فخرالدین زاده شاعر بهجت افندی نک بو وادیده غیر مطبوع بر اثری
وارددر .

(۲) مجموعه راغب یاشا : السنه ثلاثه دن منظوم و منشور بر جوق آثار ادبیه و علوم
غریبه دن بعض مواد جامع مطبوع بر جلد کیر اولوب یکانه نسخه لری کتبخانه
عمومی ایله (حمیده) کتبخانه سنده در . ادبیات متخصصلری ایچون استفاده لی بر اثردر .
(۳) ترجمه مطلع السعدین : مغول خانلرینک آخری اولان (ابوسعید بهادر خان) ایله
(دمیرلک) ک اوائلندن باحث (عبدالرزاق سمرقندی) نک (۷۰۴) دن (۸۵۴)
تاریخنه قادر یازدینی فارسی العبارة غیر مطبوع تاریخنک ترجمه سی اولوب نسخه لری
استانبول کتبخانه لرینک بعضیلرنده از جمله صاحب ترجمه نک کتبخانه سنده موجوددر .
(۴) دیوان : باش طرفنده آثار قلمیه لرندن بعض تلخیصات رسمیه ایله غیر رسمی محرات
مندرج اولوب (۱۲۵۳) سنه هجریه سنده (بولاق) ده طبع ایدلمشدر .

- (۵) عروض رساله می : علم عروض قواعدندن باحث غیر مطبوع بر رساله در .
 (۶) فتحیه بلغراد : دیوانک باشنده مندرج تلخیصات رسمیه میاننده محرر در .
 (۷) تحقیق و توفیق : سنی و امامی مذهببری آرد سنده منازع فیها اولان مسائلی حل و توفیق ایله هر ایکی مذهبی و دولایسیله هر ایکی دولت اسلامییه یی یکدیگرینه قریب و اتحاده سوق ایچون ترتیب ایدلشددر . غیر مطبوع اولوب بر نسخهمی کتبخانه سنده وارد .

ابیات حکیمانه لرندن :

نادر بولنور طینت کاملده قصور
 کم مایه دن ایلمر نه که ایلمر سه ظهور

ایله من اراث حسن آرایشی بدطینتک
 زینت اولماز ماره اندامنده کی نقش و نگار

دل که مجروح اوله نمون نوازش اولماز
 زخمی آینه نك ایلمری قبول مرهم

که دیر و کاه کعبه کهی سومناتده
 حق جوی قنده اولسه خداسین آرار بولور

حسینی بالاتر ایدر جامه دوشنجه جیبان
 نو عروس سخنه رونقی تعبیر ویریر

اولمایان مایه فیض از لیدن سیراب
 آب حضری یینه حضر اولسه ده رهبر بوله ماز

راغباً دل اکلنیر فکر وصال یار ایله
 عاشق غم دیده قالماز قالسه ده تنها غریب

حقیقت اهلنه توفیق رهنا یتشیر
 بو یولده سالکه حضر ایسته من خدا یتشیر

هوای نفسیدن سرمایه عزتدر استغنا
عزیزا و ملازدی یوسف چکمه سه دامن زلیخادن

فیض حقدر اثرک باغی اسباب دکل
دست جی ده نکین مهر سلیمان اولماز

مصارعندن :

هزار احباب اولان اهل تلوندن وفا کلز

مظفر وقت فرستده عدودن انتقام الماز

اگر مقصود اثر سه مصرع برجسته کافیدر

ادب مانع دکل اعتراض صنع بچونه

دعوی منصور ایدردی هر کیشی دارا و لما سه

غزل :

بزه فاسق نقل ایدر زندان وزاهد ملتن سویلر	خراباتی کورنلر هر بری برحالتن سویلر
بزمده غلغل مینا ملک کیفیتن سویلر	سراغاز ایلدکجه بحشه بلبل رونق کلدن
بهشت اگدجه زاهد اکل و شربک لذتن سویلر	تجلی نشئه سن اهل شکم ادراک قابلی
جنون اقلیمنی کشت ایلینلر راحتن سویلر	نه ضبط حاکم عقلی نه حکم ضابط شرعی
شجاعت عرض ایدر کن سرد قبطی شرفتن سویلر	میان گفتکوده بدمنش ایهام ایدر قبحن
طیبیک اولسه دم کذب مریمک صحتن سویلر	موافقدر بنه البت مزاجه شیوه حکمت
نه کیمسه حکمتن اکلا رنه زاغب علتن سویلر	بریشان خاطر مده نکته سر بسته وش قالدی

رفعت صبیح افندی : « کوکمه زاده »

عاشقین شعرا و ارباب معارفدن بر ذات اولوب (۱۲۰۹) تاریخنده (بروسه) ده تولد
ایله مشدر .

علم ارتقاءه دار (خلاصه الارتفاع) اسمنده بر اثری و مرتب دیوانی واردر . علم خطبه ده
انتسابی وار ایدی . بروسه ده ارتحال ایتدی .

اشعارندن :

سحرلر دایما وقت صفای اهل عرفاندر	سحرلر وقت رحمتدر سحرلر وقت احساندر
سحردہ آجیلور کلفنچہ الطاف یزدانی	سحرلر دہ ہزاری اهل حالدر شادو خنداندر
سحردہ مظهر اولمشدر اولانلر سر توحیدہ	سحردہ کشف اولان سرہ حقیقت اہلی حیراندر
سحردہ یوزسورن درکاه مولایہ بکام اولدی	سحردہ خواب غفلتدہ اولان صوکرہ ہشیاندر
سحروقتندہ کوکش زادہ رفعت اولمہ غفلتدہ	سحرلر دہ نیاز اہلی اولانلر لطفہ شایاندر

رسمیا احمد دودہ

مشایخ مولویہ شعرا سندن اولوب (اسکدار) لیدر . بر آرہلق یکیشہر مولویخانہ سندہ
مشیخت ایتشدی . (۱۲۱۸) تاریخندہ (اسکدار) دہ وقت ایتدی . عنادیہدہ (سلیم بابا)
قربندہ مدفوندر .

معیندار اشعاری واردر . ازجملہ :

یاقار بروانہ کندین تا اولتجہ فائل وصلت

نہ حالتدر کہ یچارہ ینہ محویتن بیلمز

«رسمیا» طینت مردم ہمیشہ مستعددر بیل

کشادہ باب ہمت ہب ولی اہلین بیلمز

رشیہ :

تذاکر شعرا دہ اسمی کورولہ مہین اولدجہ دکرلی شمرادن اولوب (تیرہ) لیدر : مملکتندہ
محکمہ کاتبی ایدی . خط دستیلہ محرر (۱۱۸۱) تاریخلی مجموعہ اشعارندن آلیسان غزل
بروجہ آتی در .

سرور قلبہ ہر دم رؤیت دلداردر باعث

نشاط غنڈلیہ بہجت کلزاوادر باعث

چہلندہ اهل دل دائم اسیردام محتدر

بلی طوطی بی حبسہ سکرین گفتاردر باعث

تقرب ممکن اولماز کثرت اغیاردن یارہ

کہ بابل نخل کلدن افتراقہ خاردر باعث

«رشیقا» اورمغہ ہب سوزش فریاد وآملہ

بودف سینہ می بر آتشین رخساردر باعث

روحی مصطفی افندی

فضلاء شعراء بر ذات اولوب (کلیس) لیدر . منشآت و دیوانیله (روح الشروح)
نامنده مفصل (بند عطار) شرحی وارد . (۱۲۱۳) ده (کلیس) ده وفات ایله دی . قاموس
مترجمی مشهور عاصم افندی بو ذاتدن ادبیات تحصیل ایتمشدر .

رامز عبدالله یاشا

قریمی الاصل اولوب استانبولده استکمال علم و فضیلت ایله دکن صوکره بعض مناصب
دولتده بولونه رق قبودان پاشالغ نائل اولمش ایدی . (۱۲۲۶) تاریخنده مغدوراً وفات ایدوب
روسجق قارشیسینده کی (برکوکی) قلعه سی جوارینه دفن ایدلدی . اوغلی هنر بک
(خریطه قبودانان دریا) نامنده کی اثرنده مفصل ترجمه حالی وارد . مطبوع دیوانچه سنده :

نوا یوق بزم غربتده فغان و آهدن غیری
کیمه دمساز اولورسن ناله جانکاهدن غیری

یتیمه باشلا یان دلسوز ترجیع بندیلر رجال مولویه نك معلومی اولان (هان عین محمدله علیدر
شمس و مولانا) [۱] مصرع بر جسته سی عرفانه دالدر .

ترجیع بندی مطلعندن :

نوا یوق بزم غربتده فغان و آهدن غیری
کیمه دمساز اولورسن ناله جانکاهدن غیری

نه همدم وار نه ساقی پس دل کمراهدن غیری
خط ساغرده یازماز حیفله ایواهدن غیری

بزمده لاله یوق داغ دل آکاهدن غیری
کل امید ویرمز بوی یاس جاهدن غیری

سفر ایتسم رفیق اولماز غبار واهدن غیری
قرار ایتسم یرم یوق بزم شیونکاهدن غیری

صو رار یوق خاطر م حزن و غم جانکاهدن غیری
تسلای بخش ایدر یوق طالع بدخواهدن غیری

نقرات

غریم بیکسم یوقدو اینسم آهدن غیری
بناهم دستگیرم قالمادی اللهدن غیری

[۱] بو مصرعی شیخ غالب مرحوم تضیی ایله مشدرکه دیوانده محرردر .

ترجیع بندلری اییاندن :

صنع حقه دل اوزاتمه صاقنوب فابمحل قطع ایدر خنچز (لایستل عما یفعل)

فیض حق مایه عشقی دل داتاده قودی نور وحدت کبی مشکاة مجلاده قودی

کل ای ناصح قوبندی حال دلدن بی خبر سن سن بخ دیوانه قیلدی بربری بیلیم نه دیر سن سن
یت مشهوری قائلنک (۹۹۰) ده وفات ایدن بروسه یکیشهرلی مولوی (شوری) اسمنده
برشاه اولدینی اسراده ده تذکره سیله ریاض الشعرا ده محرردر .
پاشا مرحومک بو بیی تضمین وادیسنده آریجه بر ترجیع بندی اولدینی مطبوع
دیوانچه سنده کورولور .

رشید بک « یگیری آغاسی زاده »

نکته کویان شعرادن و سلطان محمود اول کیلار جیلرندن در .

اشعارندن :

کیسه بی دلتنک آزار ایتمه سلطانتلی بودر

قلب موری تختگاه ایله سلیمانلق بودر .

کرچه هر بردوده وارد بر طیب چاره ساز

نبضکیر قلب محزون اولکه لقمانلق بودر .

رأفت محمد افندی

خوشکویان شعرادن اولوب (بروسه) ایدر . طریق تدریسه دخول ایله در سعاده نقل

وهجرت ایله دی . (۱۲۲۸) تاریخنده مطعوناً وفات ایتدی . غیر مطبوع دیوانچه سی واردر .

اشعاری عاشقانه در .

اشعارندن :

کوی یاری آکدیلر دلدار کلدی خاطره

جنتی وصف ایتدیلر دیدار کلدی خاطره

ظاهر اولدی جنت روینده « رأفت » نور و ناز

یاری کوردم طور آتش زار کلدی خاطره .

راشد محمد افندی

متأخرین شعرا دن ومنتسبین نقشبندیه دن اولوب (بروسه) لیدر . آتی الترجه نزهت عثمان افندیك غدومیدر . باقر جلیق صنعتیه مشغول اولدی . (۱۲۳۱) ده ارتحال ایدیهك منلا قناری جامع شریفی غریبنده پدیری یانه دفن ایدلمشدر . مرتب دیوانچه سی و (زبدة الوقایع در بلدة جلیله بروسه) اسمنده بروسه یه متعلق مفصل بر وفیاتنامه سی واردر .

اهل حق ذره حوادثله مکدر اولماز

قیل وقالی ده جهانك قورو غوغا غندر

غدومی حكاك (عزت عثمان) افندی ده خوشکویان شعرا دن بر ذات اولوب دیوانچه سی واردر . (۱۲۸۱) ده استانبوله وفات ایدیهك طوب قو خارجه دفن ایدلدی . (۱۲۷۰) دن (۱۴۰۰) سنه سنه قدر تولد ایدیهك اطفاله اسم وخص ايله مسما اوله جق اطفالك تاریخ ولادتی اراه ایدر مکمل جدولی برده مجموعه ترتیب ايله مشدر . همشهری سی شاهر شیخ (امین ذائق) افندی حقنده کی مطایباتندن :

بن زمینی آسمان اولسون دیرم بویا

شیخ امینی مسلمان اولسون دیرم بویا

ییتی مشهوردر .

رفیع محمد افندی « آمدی »

شعرا ی مشهوره دن صاحب دیوان (لیب آمدی) نك طورونیدر . علمای شعرا دن بر ذات اولوب مرتب دیوانی و شیخ غالبك (حسن و عشق) نه (جان و جانان) اسمنده ۳۰۰۰ بیتلی نظیره سی واردر . (۱۲۳۱) ده استانبوله ارتحال ایتدی . السنه ثلثه ده انشاد شعره مقتدر ایدی .

ایبباتندن :

« رفیع » همت یاران اولورسه فیض رسان

لطیف اولور سختم جمله عارفانه دوشر

راغب محمد یاشا

غدومی نورالدین یاشانك بروسه والیکی تاریخی اولان (۱۲۷۶) تاریخده طبع اولونان دیوانی مقدمه سنده کی ترجمه حالندن آکلاشدیقنه کوره منلا محمد کمال الدین قوجحصاری زاده

(عوض) پاشا احفادنندن آیدنلی حسین بکک مخدومی اولوب مولدا شاملیدر. السنه ثلثه ده انشا ونظمه مقتدر اولان بو ذات طریقتاً نقشبندی در، (۱۲۴۴) ده قونییه ده ارتحال ایده وک جوار حضرت مولانا یه دفن ایدلدی.

زمانی شعرا یی میاننده (راغب پاشای ثانی) شهرت یله بنام ایدی.
بر غزلندن:

نجلی زمانه صبر قیل دلدن تلاشی سحیل
نه ککسه تلخ و شیرین محضر هر حالی نعمت بیل
مدار راحت ایسترسک بو دار تنکناسیده
دارله کیمسه یه کوسمه ضروری وارمدارا قیل
بولور سرمایه دانشله آدم رونقی یوقسه
ضیا ویرمزنه دکلو زیور جام اولسه بوش قندیل

ابیاتندن:

هر دم ایتمزدی توجه آکا عرض حاجات
قبله روی قبول اولسه عراب خلوص

بروسه ده حضرت افتاده تربه شریفه سنه تعلیق ایتدیردیکي لوحه سندن:

حضرت افتاده در افتادکانه دسترس
حاصل اولور صدقه بونده اولان هر ملتسم
ذره افتاده یم انوار شمس همته
راغب اولدم پر توفیض دله الدم قبس

رشمی محمد پاشا

ادبای وزرادن بر ذات اولوب (ارضروم) لیدر. بدایه دیوان افندیکی وسائره کبی قلم
مأموریتلرنده بولونددن صوکره رتبه وزارتله رکاب هایون قائم مقاملغنه نائل اوله رق خدمات
مهمه ایفا ایلده دی. صوفیه والیکنه تعیینی متعاقب (۱۲۳۶) صوفیه ده وفات ایتدی.
نثری دلنشین نظمی رنگیندر. طریقت نقشبندییه منتسب ایدی.

ایاتندن :

قید افکار ایدمهز دغدغه جاه و امل
بزم تفویضده اولان عارف سر قدری
اهل دانش ستم دهر ایله پامال اولماز
کورسه مجنون بیله خاك اوزره براقاز کهری
جانب حقه کیدن تیر دهای اخلاص
کتیریر بزم الهیدن اجابت خبری
بی عوضدر کرم حضرت باری «رشدی»
شاه اولور موره اگر اولسه عنایت نظری

مصارعندن :

شب تاريك غمك البت اولور بر سحرى

رعنا مصطفى افندی

عرفای شعرادن بر ذات اولوب (نوره قوب) لیدر . بر مدت مصرده محمد علی و ابراهیم
پاشالرك خدمتلرنده بولونقدن صوكره وطننه عودتله اختیار عزلت ایدهرك (۱۳۴۸) ده
ارتحال ایتدی .
نظم و نثر دن مرکب (مرآت حقنا) اسمنده خط دستیله محرر سلانیکده منظور عاجزی
بولونان رساله سندن مراتب توحید اولان افعال ، صفات ، ذاته واقفلردن اولدینی آکلاشیلور .
رساله مذکوره نهایتده مخنوم مهرنده (عنایت جوی درمولا موحد مصطفى رعنا) امضاسنده
دخی (من افقرالوری السید مصطفى رعنا عن طریق نقشبندی) عبارهلری محرردر .
رساله مذکوره ده کی ایاتندن :

بر نشئه نك كه منشائی حب ولا اولا
مولا اولور معادی چو محبوب کائنات

آیت (من کان) بی فهم ایتمه بن بیچاره لر
وصل حقه انتظار وعده فردا چکر

متوسط بردرجه ده اشعار فارسيه انشادينه ده مقتدر اولديني اثرندن آكلاشلمقدمه در .

رضا علي پاشا

طول مدت بغداد واليلكننده بولونديغندن (والي بغداد) و نشاني لازستانك (ريزه)
جهتندن اولديني ايچون ده (لاز علي رضا پاشا) شهرتيله بنام اولوب اشعاري متين و حكيمانه در .
جود وسخا ايله ده معروفدر . اشعاري ايچنده همان اكثر ذواتك معلومي اولان غزل آني بعض
شعرا طرفندن تنظير و تخميس ايدلمشدر . (۱۲۶۱) تاريخنده شام شريف واليسى ايكن
وقات ايدرك مؤذن حضرت پيغمبري (بلال حبشي) نك تربيه سي قربنه دفن ايدلدي .

ايات هارفاه سندن :

هنر خلوت نشين انجمن اولمقدمه در يوقسه

كينكاه ريادر گوشه كير ازوا اولمق

غزل

دور لعلكده باش اكم باده كلفامه بن	سايه پير مفسانده منت ايتم جامه بن
غبرين زلفك كتوردی باشمه سودالری	بوخسه نردن دوش اولوردم بوخيال خامه بن
حالكي كورددم اسير اولدم كمند زلفكه	دانه ايچون كندي صالدم دوشردم دامه بن
كه اسير غربت ايلركه انيس غم بني	شاششم بيلم نه ايتسم بودل ناكاهه بن
خلق ايله لازمدر اولدجه مامشات ايله مك	كر بكا او يمازسه ايام او يارم ايامه بن
كعبه كويك طواف ايتك ايچون شام وسحر	خون اشكمدن بورددم بر قزيل احرامه بن
كوي غربتده نه برييلك نه بر غمخوار وار	كيم كتورسون كريازارسم ياره بيلم نامه بن
ايلوم دار السلامي كنديم بيت الحزن	حسرت خال سياهكله كيدرسم شامه بن
تلخكام اولماز سنك شيرين كلامندن درضا	سن همان ايله تكلم راضيتم دشنامه بن

راسم افندي « فردوسي زاده »

متأخرين شعرا دن و منتسبين نقشبنديه و خلوتيه دن عارف بر ذات اولوب (اسكدار) ليدر .
بر مدت مكتوبي صدر عالي و سايره كي اقلامده ايضاي حسن خدمت ايدرك اختيار ازوا
ايله مش و بومدت طوبله يي تدريس و تأليف ايله امرار ايتمشدر . نثري ده طائلي و روحنوازدر .

(۱۲۷۰) تاریخچه (اسکدار) ده وفات ابتدی . عنادیه ده (سليم بابا) قربنده کی ساحه ده مدفوندر .
ساعت واحدہ در عمر جهان
ساعتی طاعته صرف ایله همان

بر تضمیندن :

حقیقتده اگرچه نسخه کبری اولوب انسان
کوکلدن منبع عرفان شریعتدر آکا میزان
بومعنايه زیان اولدیغی برهان ایدوب اذعان
چیقار دلدن دروغ بی فروغی اول که حق کو یان
کلامندن اولور معلوم کشینک کندی مقداری
شولر کیم اوله بدکو وار آکا عطف نگاه ایتمه
حقایقندن خبردار اولما یا نلرله اولوب یتیمه
دل ازارلق ایدوب رنج ایتمه هیچ بر فردی ایختمه
قومه طارف ایسه ک راه سدادی ناجیا کیتیمه
کلامندن اولور معلوم کشینک کندی مقداری

غیر مطبوع آثاری بروجہ آتیدر :
دیوان [مطبوع دیوانندن باشقه شاعرانه بر طرزده در]
کرامات اولیا مشور
رساله محاسبه نفس
اصول وصول
ضروب امثال عثمانیه
لغات فارسیه [اوتوز بیک لغاتی جامعدر]
شرح سبحة صبیان
مطبوع اولانلری
متصوفانه دیوانیلله نصایح شرعیه
وموعظه منظومه لریدر .

رسم مصطفی مقصود افندی

ارباب شعر وانشادن طارف بر ذات اولوب (روسجق) لیدر . درسعادته ورودنده دیوان
افندیکی وسائرہ کی خدمات قلمیہ ده بولوندی . مشایخ سعیدہ دن ادرنہ ده طاشلق جامع شریفی
حظیرہ سنده مدفون شیخ (احمد سناری) دن منتسب اولدیغی (منیة المسالك) اسمندہ کی اثرندہ

مصر حدر. قصیده برئیه بر تخمبسی و دیوانچه اشعاری واردر. حجازدن عودتنده (هزار غرادر).
عزیمتله (۱۲۵۹) تاریخنده رحلت ایله دی. اشعاری عاشقانه و عارفانه در. تخمبسی مطبوعدر.
برغزلی :

بردل که خاک فخر رسلدن جلا آلیر
مهر جهان نما او کوکلدن ضیا آلیر
حکمت نه اولدیغن مرض عشقده آکلایان
لقمان اولور او جمله کیهدن دوا آلیر
قاف کوکلده [۱] طائر عشق اولسه لانه ساز
بحر محیط علم لدندن غدا آلیر
یاغدیرسه ابر آه سحر اشک حسرتی
فیض وصالدن چمن دل نما آلیر
مصر وجوده مالک اولورسه عزیز عشق
عاشق اودمده یوسف جانندن بها آلیر
سوراخ قلب عاشقنه عیب ایتمه زاهدی
روزن اولورسه دارده کوندن ضیا آلیر
«مقصود» صائمه کاله عشقه رواج یوق
کالای تازه درانی عرضایت «رسا» آلیر

راغب احمد افندی «آمری»

افاضل علماء و زمره شعراء بر ذات اولوب دیار بکر (آمد) لیدر. بدایت تحصیلی
ملکتنده اکالی (عراق) ددر. وطنه عودتنده تدریس و تألیف ایله امرار ایام ایله دی.
وفاتی (۱۲۷۲) ده قبری طاغ قاپیسی خارچنده (کله خانه) دینیلن محل معروف جوارنده در.
علم ادبده (سنوحت) اسمنده بر تألیف قیمتداری واردر که مولدین و مخضرمین ایله جاهلیه العربک
اشعارینی جمع و شرح ایده رک کندی اشعارینی ده علاوه ایتشددر. تفسیر روح المعانی صاحبی
آلوسی محمود افندینک بو اثره مکمل بر تقریضی واردر.
شاعر حکمت پرور اسعد مخلص پاشانک کندیلرینه حرمت مخصوصه لری واریدی.

[۱] بو ترکیب مسامحات ادبیه قیلنددر.

مقصودك اضمار ایدی عشقی كوكلده جان كبی
حیف كیم «راشد» یا كلدك سری اظهار ایلهدك

یاره چوق سوزشیر اظهار ایلهدك ایستر كوكل
نیلهیم هنگام فرصتده زیانم لال اولور .

راغب احمد افندی

زمره قضاة و شعرا ذن اولوب (بروسه) لیدر . شام ملاغنه نائل اوله رق (۱۲۷۲) ده
وفات ایتدی .
ایپاتندن :

وصلت یار ایچون اغیاره مدارا ایلر
زهر ایچر عاشق دلخسته شفا نیفته

مضارعندن :

راغب بوقناملکنه رؤیاده می کلدك؟

رئیس مصطفی یاشا « بوبرک رئیس یاشا »

آوروپانك دولت عثمانیه حقنده یوز سنه دنبری بسله دیکی اعتقاد سقیمك تهلكه سنی هر كس دن
اول ادراك ایله رفعی اسبابنه تشبث و بناء علیه سلطنت سنیه بی دول معظمه عدادینه ادخال
ایچون اقتضای عصر اوزره لازم اولان اصلاحات ملکیه لك دعایمی تنظیمات خیریه نامیله وضع
ایله اجرا آتسه همت ایلهدیكندن دولانی عثمانیلر ك اولیای نعمتندن معدود در . امور مهمه دولته
اشتغالی آره سنده ادبیات عثمانیه به دخی جداً خدمت ایتمش خصوصاً لسان رسمینك اداسنی
بتون بتون دكیشدیر مشدر .

ایپاتندن :

بی محابا ره نا رفته به کیتسه مده نه وار

قهر خصم ایلهدك الده عصاره خامم

بیته هر شیده کیمسه به بکزمه ملك شانندن اولان اعظم روز کاردن اولدیغنی بیان ایتمشدر .

شهری الاصل اولوب پدر عالیرلی بایزید ثانی اوقافی روزنامه‌چی جیسی مصطفی افندی اسمنده بر ذاتدر .

آلتنجی دفعه صدارتنک یتیم برنجی کونی اولان (۱۲۷۴) تاریخنده درسعادته وفات ایتدی . او قیلر باشنده نام عالیرینه بنا اولتان تربهلونده دقین خاکدر . ادبی سیاسی همت واققدار عالیرینک شاهد عادل اولان آثار علیه لرینک (بر تورک دیپلوماتنک اوراق سیاسی سی) عنوانیه دوت جلد اوزره طبع و نشرینه همت اولونمشدر . باش طرفنده مفصل ترجمه حالی ده وارددر . انجمن دانشک حین کشادنده ایراد بیوردقلری نطقلرندن : (عالمده علم و معرفت کی بر شرف و مزیت اوله ماز . انسانک مطالب ذاتیه سنک اسباب تحصیلیه سی صنایع و معارفدن باشقه بر شینله حصول بوله ماز . هر نهیه دائر اولور ایسه اولسون و هر نروده بولتورسه بولنسون هنر و معرفتک قدر و قیمتی انکار اولنه ماز . بو کوردیکمز ثروت و سامان و انتظام احوال انام و حسن معاشرت خواص و عوام هپ هنر و معرفتله حصوله کلش بر اثر دکلیدر)

رفت محمد صادق یاشا

منشی و سیاسی بر ذات اولوب شهریدر . مختلف سیاسی مأموریتلرده بولونه رق ابراز رویت ایله مشدر . (۱۲۷۳) تاریخنده درسعادته وفات ایله دی . ایوبده بوستان اسکله سنده مدفوندر . سنک مزارنده مختصر ترجمه حالی محرزدر .

آثار مطبوعه سی : (رساله اخلاق) ایله (آثار رفت) اسمنده کی مسودات خصوصیه و سیاسیه سی جامع مجموعه سی اخلاقی ، ادبی ، سیاسی ، باعث استفاده آناردندر . (۱۲۷۵) تاریخنده بر آراده طبع اولونان (روسیه محاربه سی تاریخی) ، (آوروبانک احواله دائر رساله) ، (ایتالیا سیاحتنامه سی) ، (کلمات نصیحه و مسلمیه بی متضمن رساله) اسملرنده کی مجموعه سنک مقدمه سنده مفصل ترجمه حالی وارددر .

(منتخبات آثار رفت) اسمنده کی مطبوع مجموعه لری ده قریم سفری تاریخی ایله اداره ملک حقنده بعض لایحه لری و سائر محرمات سیاسیه بی حاوی در . (رساله اخلاق) مکاتب ابتدایه مزده تدریس ایدلمکده صغیرالحجم کثیرالفوائد بر اثردر .

رمائی محمد شاکر افندی

السنه ثلثه ادبیاتنه واقف و خطوط متنوعه اسلامیته تک تحریرنده متخصص بر ذات اولوب شهریدر . اکیال تحصیلدن سوکره تقویم خانه نظارتی ، آمدی و کالتی و سائره کی مهم مأموریتلرده ایفای حسن خدمت ایدمرک (۱۲۹۱) ده درسعادته وفات ایله دی . ایوبده بوستان اسکله سی

جاده سنده مدفوندر. صاحب ترجمه نك قدرت منشيانه ومهارت خطاطانه سندن باشقه موسيقى شناسانى، كعبه اورتوسى دو قومق، مهر قازمق، كتاب تذهيب، تجلید ايتك كې هنرورلكى ده واردى. خطوط متنوعه اسلاميه اينچنده اك چوق موفقيت كوستردىكى نسخ و جلى در. مشار اليك آثار نثريه و نظميه سى و مكمل ترجمه حالى مخدوم طالبرى اكرم بك افندى طرفدن ترتيب و تحرير اولمش سده هنوز طبع و نشر اولونماشدر. ديانت اسلاميه عليهنده (مفتاح الاسرار) نامنده و قتيله انتشار ايتمش فارسى العباده برساله نك بطلان محتوياتى مقصد ديانت پروانه سيله تحرير ايتدىكى اثر كاكالنه موفق اولاماشدر. منشى مشهور (ويسى) نك (خوابنامه) سنده نظيره سى واردى.

اياتندن :

نوباوه بخش كام اولاماز جست وجوى خام
نخل طلبده ترك طالب برك و باز ايتش

رفت محمد بك * شريف *

بروسه بلديه كاتى اينكن مجرد غيرت دينه سائقه سيله قرق سگن ياشنده اولدينى حالده بروسه مستحفظ طابورينه آرزوسى وجهله فقر معاشيله خدمت ايتك اوزره كوكالو ضابط يازيله رق (۱۲۹۳) تاريخنده (پلونه) جوارنده كى (تليچ) قريه سنده حيدر پسندانه بر مدافعه دن صوكره جام شهادتى نوش ايله بن پدر اعز و اكرم باعث فيض و افتخارم اولان ذاتدر. شهيد مشاراليه (۱۲۷۵) سنده بروسه ده وفات ايده رك حضرت امير مدرسه سى قارشوسنده كى شهرايك صول جهتنده مدفون اولان (اسكدارى سيد محمد امين افندى زاده ميرلوا اسكدارى سيد محمد طاهر پاشا) نك بيوك مخدومى اولوب تحصيلى اسكدار و بروسه ده بعدالاكال سلك كتابته سلوك ايله مش و مشاغل رسميه سندن عبرى زمانلرده تفسير، تصوف، كلام، تاريخ، شعرله اشتغال ايتمشدر. طريقه نقشبندى مشرباً رند لالابالى عاشق و مفتون علم حقايق بر مرد صاحب دل ايدى. يادكار قيمتدارى اولان ديوانچه لرى اوصاف رسول مين و مدايح اكابر دين ايله عارفانه و حكيمانه برقاج غزلياتى محتويدر.

نعوت عارفانه سندن :

وجود كائناتك مكرميسك يا رسول الله
خطاب (لن ترائى) محرميسك يا رسول الله

غازی کرایک غزل مشہورینہ اولان نظیرہ سندن :

علمی سیر ایدہ رز دلبر دلجو یرینہ
چنک حربی اورورز نغمہ خوشکویرینہ

(۱۵ مارت سنہ ۱۲۹۳) تاریخندہ مجاہد فی سبیل اللہ اولہرق حربہ کیدہ جکری اشدہ

عیدہ عاجزہ اہدا بیوردقلری وصیتنامہ منظوملرندن :

علمہ سعی ایت یوروای طبع سلیم

سنی عالم ایدہ اللہ علیم

اہل علمک یری بالاتر اولور

شمس وش اوج معلای بولور

صانعہ کیم جاہل اولان انساندر

بار جہلی طاشیان حیواندر

وارث احمد اولان عالمدر

وصلت حق بولان عالمدر

علمی تعریف ایدہ ہم الحاصل

بو نکاتہ ینہ عالم واصل

کارک اولسون ہمہ دم علم وکال

ہنر اہلی بولور البتہ کمال

ہر زمان عہدہ عبادت لازم

اوج طاعتدہ اوج ای شہبازم

پدرانہ سکا پندم آچدم

درج قیل کوہرواینجو صاچدم

بونصیحت سنی ایلر ارشاد

یت طبعک اولہ دائم آباد

کرچہ کیم جملہ سوزوم ناموزون

الدم یوقدرکہ کوکل پک محزون

طاہرم یاوروجغم پندم ایتدم

سنی بن خالقہ پندم ایتدم

والدہ محترمہ دمہ منتسبین نقشبندیہ دن بروسلی (نجیب افندی) نک کریمہ سی (رحیمہ)

اسمندی صالحات امتدن برخانم ایله کی (۱۳۱۹) رمضان شریفده بروسه ده وفات ایده رک نائب دره سندن یونار باشنه کلان جاده نک صاغ جهتنده زندان قیوسی مزارستانی دینلن قبرستانک جاده یه ناظر اولان کنارنده ایکی سروی آره سنده بیوک والدهم خدیجه خانمک قبرینه دفن ایلمشدر .
نجیب افندی ده بونلره پک قریب اولارقی یول کنارنده مدفوندر .

رايح عثمانه افندی

استانبولدن یتیشن ارباب قلم ودانشدن برذات اولوب اندرونی کنج احمد پاشانک مخدومیدر . السنه ثلثه ایله برابر فرانسزجه یه ده آشنا ایله . اکمال تحصیلدن سوکره امور کتابتده استخدام اولونیدی . سوک مأموریتی اورمان مجلسی سر اعضائی ایله . (۱۳۰۲) ده ارتحال ایله دی . اخلاقی وادبی رسائل مطبوعه سی واردرکه (آثار حمیده اقلام) ، (مکالمات ادبیه) بوجهلهدندر .

رحمی افندی «نورام»

خرپوتلیدر . متحیران علما وشعرادندر . (۱۳۰۱) ده وفات ایده رک مسقط رأسی اولان خرپوط کویلرندن (هوخی) قریه سی قبرستانده دفن اولونمشدر . اشعارینک طویلانیله بیلن قسمی (۱۳۰۳) ده (خرپوط) ده طبع اولونمشدر . (بوستان سعدی) نی ده ترجمه ایتمشه ده مطبوع دکلددر .
— آثارندن :

میل ایله مه جاهه غم عالمدن ایراغ اول	آسوده نشین حرم کنج فراغ اول
تقوی لباس اهل صفادر قبا دکل	صوفی صفای قلب کرکدر عبا دکل
کل امید کی کشایش بولور اولماز محروم	هر سحر عشق ایله بلبل کی فریاد ایده نک
یاد ایلدکجه هب سلفک نیک تامنی	سندن ده بویله برقاله جق یادکاره باق

رفعت پک «للی یاشا زاده»

ادبا و سیاسون عثمانیه دن اولوب درسعادته اکمال تحصیلدن سوکره بر مدت (پترسبورغ) سفارت کتابتده و آخر مأموریتی اولان بروسه رژی ناظر لفته بولونهرق (۱۳۰۷) تاریخنده درسعادته وفات ایله دی . مرکز افندی جوارنده یدری یاننده مدفوندر . آثار منوره

و منظومه سندن بر مقدارى (بارقه ادب) ناميله بروسه ده طبع اولونمشدر . (حقوق دول) . عايد مطبوع ايكي جلد اثرى ده واردركه (۱۲۹۰) تاريخنده طبع اولان بو اثر (پراديه فوده ده) نك (حقوق) ناميله موسوم اثرينك ترجمه ي ايسه ده بر خيلى علاواتى حاويدير . بو اثرى تنقيد واديسنده كال بكك (محرر) نامنده كي رساله موقوته ده برقاج مكتوبى واردر .

قابليت شرطدر دينلر اولمشلر بحق
ايمه مشلر اختلاف و اولما مشلر مفترق
بو حقيقت اوزره اهل حق جميعاً متفق
قهر دن اكرام ايدنلر لطفه اولماز مستحق
مستعد درد اولانلر قابل درمان اولور

راجى افندى

علماء شعرا دن بر ذات اولوب (قرين آباد) قرا سندن (ملا شيخ) قريه سندن در . استانبول ده اكمال تحصيلدن صوكره مختلف مواقعده رشديه معلم اوللكى خدمتلرنده و مدت مديده اسكى زغره مفتيلكننده بولونه رق (۱۳۱۵) تاريخنده مجلس معارف كبير اعضالغنه تعيين اولوندى . (۱۳۱۹) سنه سنده ترك حيات ايله دي . جوار حضرت ايو بده مدفوندر . آثارى (اثر عشق) ، (هجرت نامه) ، (بدرقه) ، (الزام عوام) ، (الجام خصام) ، (ديوانچه) اسملرنده منظوم (تاريخچه - وقعه زغره) ، (تلخيص الانشا) ناملرنده مشهور اولوب بونلردن (تلخيص الانشا) ايله (تاريخچه) مطبوعدر .

اياتندن :

مقام ناز و استغنا فنادن اجتناب ايستر
بو يولده فيضياب اولمق دل بي اريتاب ايستر

رحمى ابراهيم افندى

فضلاى ادب ادر ، عفيف ، كاردان بر ذات اولوب (كريد) جزيره سنك (قنديه) شهر ننددر . مقدمات علومى مملكتى علماسندن بعد التحصيل مسلك كتابته سلوك ايتمكله برابر تزويد تحصيلدن ده فارغ اولمادى . بعده سالك اولدني رسومات امورنده كسب ترقى ايدركه ازمير ،

ادرنه، کرید، پروزه، جده رسومات مدیر لکرنده ایفای حسن خدمت ایله دی. (جده) ده بولوندی زمان حرمین شریفینی زیارت و ایفای فریضة حج شریفه موفق اولدی. (۱۳۱۲) تاریخنده (اسکندرون) رسومات مدیری ایکن ارتحال ایده رک وصیتی موجبجه بر ساعت مسافده واقع (بلان) نام موقعده کی تر به جوارینه دفن آیدلدی. السنه ثلاثه ده انشاء نظم ونثره مقتدر برادیب فضیلتپور اولوب ازمیرده بولوندی زمان علوم عربیه دن تکمیل نسخ ایده رک اخذ اجازت ایله دئی.

آثار فاضلانیه سی: (۱) (واسطه السلوک فی سیاست الملوك) - (تلمسان) ده حکمران اولان (ملوک بنی زیات) دن (ابو حو موسی بن یوسف) ک ولی عهدینه یازدی بر اثر معتبردر - سیاست و حکمت اداره دن باحث بر اثر عربینک ترجمه سی اولوب (۱۲۹۶) تاریخنده (ازمیر) ده طبع ایدلمشدر. (۲) (فرائد الفوائد) دیوان حافظ شرحی اولوب غیر مطبوعدر. (۳) (آداب انسان) امام غزالی نیک آداب انسانیه دن باحث (بدایته الهدایه) اسمنده کی رساله سنک ترجمه سیدر. (۴) (ترجمه رساله رابطه) مولانا خالد بغدادینک رساله سنک ترجمه سیدر. بونلر دنبشقه (احیاء العلوم) ی ترجمه به باشلامش سه ده آمانه عمری وفا ایتمامشدر. غزلیات عارفانه سندن:

دل آشنای سر هویت دگیدر	مجلای لمعه احدیت دگیدر
دل واقف رموز حکم اولسه چوق دکل	استاذ نکته دان حقیقت دگیدر
تاکی هوای نفس ایله شیطان اتباع	بو حالتک نهایتی جنت دگیدر
بر نیم نکاهی ملکت دل پادشاهنک	«رحمی» مدار فیض وسعادت دگیدر

رضا بک «علی رضا بک»

شاعر الهی نوا اطلاقه بحق سزا بر شاعر معجز ادا اولوب شهریدر. مکتب ملکیده ا کمال تحصیلدن صوکره مناستر ولایتده معیت مأموریتنی بعدالاتم یانیه ولایتی داخلده اسقراپار، برمد، مارغلیج و میچوه قائممقام لکرنده ابراز حسن خدمت ایله یوب عارضه وجودیه سنه مبنی برای تداوی در سعادته عزیمت و سنی قرقه رسیده اولمادن (۱۳۲۱) سنه هجریه سنه دار بقایه رحلت ایده رک سودلیجه ده بادملی درکاهی قربنده (قره اغاج) جهتنده عائله سنه مخصوص اولوب دیوارله محاط مقبره ده ودیعه خاک قیلندی. مرحوم مشار الیه بر شاعر حقایق بیان اولمغه برابر نثرده کی اقتداری ده نمونه ادبیات اولمغه سزادر. کلیات اشعارینی حاوی اولان دیوان بلاغت نشانی حسب المآخات محفوظ ید احتراممدر. السنه ثلاثه ده انشاد

نظمه مقتدر بالعدل ، عارف عاشق ، مجسم صدق و وفا بر ذات حقیقت آشنا ایدی . اشعارینک قسم اعظمی (هر سگلی عارف حکمت بک) و (یکیشهرلی عون بک) طرزنده موحدانه و متصوفانه اولوب کبار لاقلری توحید ، نعوت ايله خمس و مسدسلر بدر . (مناجات عبدالله انصاری) و (تضرعات سنان پاشا) وادیسنده کی متثور مناجاتی ده عارفانه و حکیمانه در .

عربی العبارة (المشكاة المتجاة الى اهل الصلوة في بيان حقيقة الدارين) ، (سرسورة الاخلاص) ، (بیان الکمال الى اهل الزوال) (رسالة الجود الى اهل الشهود في بيان سر الحلقة والتكوين) ، (کتاب التوحید فی سرا المجید) ايله (غنائم الغازی فی بلاد التیازی) اسميله ترکی العبارة حضرت مصرینک اوج غزلنک شرحنی حاوی اولان وخط دست عالیرله محرر بولونان رسائل حقایق اساله لر ی ده محفوظ دست فقیرانه مدر .

متثور مناجاتندن :

الهی ! بن بوهوسات فانیه دن تجردله سندن سنی آرزو ایتدم سله خوار (لن ترانی) اولدم مضمون شریف (من رأی) امید وار ایده طور وردی وقتا که تجلای ذاتی فیض بخش درون اولدی ، افعال و صفات و ذاتم بالجملة زیون نه کندمدن ونه ده عالمدن برنشان بولدم . اول دمکه ظهور فیضک افاقت نثار جنان اولدی ، کوزمدن هر شی (کل یوم فی شأن) اولمغه باشلادی بی اختیار (انا اول المسلمین) کفتار اولیم اولدی ، یارب بوندن بیوک نه نعمت دیله یه بیلیم بونک شکرخی نه درلو اوده یه بیلیم ؛ حیفسا که بوحالت ثابت اولمور بونده قرار ایدلمور تعطیل اشیا واسبابه دین مبین محمدی قائل واهل دل مائل اولمادیغندن جمال ربوبیت وروی هویتده استتار اشیا (ولله الواحد القهار) بروز انتشار ایدیور .

برفرقتدر کائناتی قابلا یور ، اهل عشقک کوکله سملی شیشار صابلا یور امان یارب بوکا دایانه جق بورکی اولور؟ مددکارم اول بی شو فراق آتشدن قورتار نی کی نالانم محتاج غفرانم .

برمسندن :

سبیل فیض وحدته دلیل اولیا یز بز
سراغ قرب اوادی ، چراغ والضحی یز بز
سراژدان قرآن آشنای هل آتی یز بز
خلاصه وارث عرفان فخر الانیا یز بز
ضیای مهر عشق الله ايله پرتو نما یز بز
جمال عالم آشوب خدایه مبلایز بز
اول الله عظیم الشان که ویرمش رنگ و بوخا که

عديم الاصل اولان اعيانى مظهر قيلمىش ادراكه
تزهدين ، تشهدين پريدن صيغماز افلاكه
كورورسك وجهنى قيلمىش نظر مرهانسكى خاشاكه
ضيائى مهر عشق الله ايله پرتو نمايز بز
جمال عالم آشوب خدايه مبتلايز بز

صلايت بخش ايدر صنع كالك سنك خارايه
رسالت نقش ايدر مهندنه فيضك قلب عيسايه
بولور توحيد ذاتكله وجود اقليمى پيرايه
بو معرضده بودر آنجق رجال الله سرمايه
ضيائى مهر عشق الله ايله پرتو نمايز بز
جمال عالم آشوب خدايه مبتلايز بز

بز اول رند ملايمى يزكه ويردك عشقه ايماني
وراي پرده عزتده كوردك وجه جاناني
يدالله « رضا » بيعتله بولوق فيض عرفاني
مزار عاكفه مصباح اولور بونظم نوراني
ضيائى مهر عشق الله ايله پرتو نمايز بز
جمال عالم آشوب خدايه مبتلايز بز

سنك مزارنده منقوش ابياتندن وفات تاريخى بروجه آتيدر :

ايكى اخلاص ايله تاريخى دوشدى
بو دمده بولدى مولاسن رضا بك

۱۳۲۱

رانب بك « حاجى محمد رانب بك »

(يكميشهر قنار) ليدر . موسيقه هايوندن تقاعد ايدلمشدر . متصوفانه شعر سويلينلرك الك
دكر ايلرننددر . (۱۳۱۷) ده استانبولده وفات ايتمشدر . (قوزغونجق) ده (نقاش) مزارلغنده
پدرى ياتنده مدفوندر . (اينك) منظومه سى نفائس آئاردن معدوددر .

بهاریه مولوی شیخی (نظیف افندی) به منتسب ایدی .
آثارندن :

کمز تغیر اصله بردر حقیقی
دریاده کرچه ظاهر اولور صد هزارموج

رفعت محمد بك « مناسرتی »

ارکان حرب قائم مقام لرندن ایکن (حلب) ده منفیاً اقامت ایله بن جامع السیف والقلم برذار
اولوب مولداً (مناسرت) لیدر . پدری آتیه نك اسلام مهاجر لرندن راشد افندی اسمنده آلا
کاتب لکنندن متقاعد ایدی . مکتبدن نشأتندن صوکره برمدت مکتب حربیه ده معلمک ده بعد
مسئله زائله ده آناتولی اردوی هایوننده غازی مختار پاشا معیتده دهاصوکره اوچنجی ویشنج
اردوی هایونلرده ایفای خدمت ایده رک (۱۳۲۵) ده حلبده ارتحال ایله دی . آثاری متنوع اولور
مشهورلری بروجه آتیدر :

- (مجامع الادب) : آثارینک اک بیوک و دکرلیسی اولوب قواعد ادبیة عثمانیه دن باخدر .
- (چانطه) : مقالات عسکریه دن باخدر .
- (سام رفعت) »
- (قواعد اساسیه حربیه)
- (هندسه خطیه)
- (منجیات مستعمله)
- (منظوم علم حال)
- (اصول بدایع)
- (تحفة الاسلام) — [منظوم قصص انبیا و سیر محمدی]
- (خواجه لسان عثمانی)
- (کلیات قواعد عثمانیه)
- (حکایات منتخبه)
- (جواهر چهار یار وامثال کبار)
- (مناقب طبیعیات)

ایمانندن :

نار حسدی آب مروته ایت اطفا
کیم نار حسد قلبی یاقار اوز که شرردر

راشد علی افندی

لسان تصوفه آشنا شعرادن و طریقت بکتاشیه منسلرندن بر ذات اولوب شهریدر. موسیقه
همایوندن متقعداً (۱۳۱۲) کسور تاریخلرنده (اسکدار) ده ارتحال ایله دی . جاملیجه ده
(سلامی علی افندی) قربنده مدفوندر . بروسه ده ناظم مولدنی (سایمان چلبی) اوکندن
چکرکه یه کیدن جاده نك صاغ طرفنده مدفون اولان (قره کوز) ك سنك مزارنده محرر غزل
شاده طبع عارفانه سیدر :

غزل

نقش صنعك رمزایدرحسنگده رؤیت پرده سی
سیرتی صورتده نمکندر تماشایا ایلک
هرنه یه امان ایله باقیسه ك اولور ایش آشکار
بو خیال عالمی کوزدن کچرمکدر هنر
شمع عشقه یاندیروب تصویر جسمکدر کچن
هانکی ظله النجا ایتسه ك فنا بولاز عجب
درکه آل عبادده مستقیم اول « کتری »
شعرده کی مخلصی (راشد) و (کتریدر)

خواجه حکم ازلدن در حقیقت پرده سی
حائل اولماز عین عرفانه بصیرت پرده سی
قیلمش استیلا جهانی خواب غفلت پرده سی
نیجه قاره کوزلری محوایتدی صورت پرده سی
آدمی آمد شد ایتمکده عزیمت پرده سی
اوینادان استادی کوز قورمش محبت پرده سی
کوستیر و حدت ایلین قالدقده کثرت پرده سی

رضا یاشا « حسین رضا یاشا »

وزرانك علما و ادبا سنندن بر ذات اولوب مولدا شهریدر . رمضان اوغللرندن حصت
اشانك مخدومیدر .

باخصوص ادبیات عربیه و فارسیه ده صاحب اختصاص در . ولایات و الیکلریله نظارتلرده ایفای
حسن خدمت ایله مشدر . (۱۳۲۲) تاریخنده ارتحال ایده دك (اسکدارده) (طوغانچیلر) ده پدری
نه دفن ایدلای . روم ایلی حصارنده زیارت ایتدیکم کتبخانه سی شرق کتبخانه لرینك بر نمونه
عنا سیدر .

آثاری غیر مطبوع اولوب کندی ال یازیسیله کوزه بیلدکلم بروجه آتیدر :

- (۱) شذرات الیاب فی ترجمه مفردات القرآن [اتمامه عمری وفا ایتمه مشدر]
- (۲) شرح قصیده طنطرانیه
- (۳) لباب الانتخاب [عربی وقسماً منتخباتی جامعدر] .
- (۴) عیون الآثار فی منتخبات الاشعار [فارسیدر] .
- (۵) دساتج الفوائد [علم محاضراتدن تورکجه مکمل برادردر] .
- (۶) دفترچه کفتار [تورکجه مجموعه اشعاریدر] .
- (۷) تحدیق الحاطر درتفریق الفاظ [فروق الفاظه دائر تورکجه مکمل لغتدر] .
- (۸) مطالب المطالب [۱۲ مطلب اوزره علم محاضراتدن تورکجه برادردر] .
- (۹) هیمان بیان [علم محاضراتدن فارسی برادردر] .
- (۱۰) جراب الادب [علم محاضراتدن بش جلد اوزره مرتب عربی برادردر] .
- (۱۱) مجموعه ادبیه [محاضراتدن عربی در] .
- (۱۲) زبدة الافکار فی محاسن محاسن الآثار [عربی در] .
- (۱۳) دستجه فوائد [فوائد وقواعد متنوعه عربی جامع بر مجموعه در] .
- (۱۴) روضات الحان فی تبیین قطعات الجنان
- (۱۵) مجموعه محاضرات

رشدی یاشا د احمد رشدی یاشا

فضلا وارباب قلمدن بر ذات اولوب تولدی (کدوس) ده در . اکمال تحصیلدن سوکرده خدمات ملکیه سلوک ایله متصرفلغه ارتقا ایتدی . (۱۳۱۵) تاریخنده استانبولده وفات ایلهدی . آثار مطبوعه سی : (حل مسئله طوفان) ، (حقایق قرآنیهدن برنبذه) ، (تعیین الوظائف فی حق المنشاهات) ایله سورة جلیله رحمانک تفسیرینه متعلق (ترجمه حکمت الیاب فی سورة الرحمن) در . لسان مادر زادندن باشقا عربجهده تکلم و کتابته مقتدر اولوب کردجه و صریجهده آشنا ایدی .

رضا افندی «بروسه‌ی علی رضا افندی»

ارباب دانش و قلمدن و منتسبین مولویه‌دن بر ذات عرفان سمات اولوب (بروسه) لیدر .
(بروسه) ده (صدقی زاده‌لر) دینیلن عائله‌دندر . یارم عصردن زیاده خدمات ملکیه و قلمیه‌نک مختلف شعباننده واقفانه و عقیفانه بر صورتده ایفای حسن خدمته موفق اوله‌رق سنک مزارنده محرر : (رضا افندی چکوب هو چکلدی مأویه) مصراع تعمیه‌دارینک دلالتی اولان (۱۳۲۳) تاریخنده اختیار اقامت ایتدیکی (اسکدار) ده ارتحال ایله‌یوب (سلیمیه) درگاه شریفنه دفن ایدلدی . آتی‌الترجه (سنیح) افندی مرحومک بویوک برادریدر . رسمی و غیررسمی محرات منشیانه‌لری نمونه‌ انشا عد اولوتور . قوه حافظه‌سی‌ده موجب حیرت دینه‌جک درجه‌ده اولوب زماننده رتبه‌ بالا رجالک اک قدملیسی و او تاریخنده عددی پک محدود اولان مجلس اعیان اعضای کرامندن و معمریندن بر ذات عالی ایدی . (مسلکنامه‌ هایون) اسمنده‌کی تاریخی و سیاسی اثر حکیمانه‌لری شایان استفاده‌در . بر آراق (قارنال) ده اقامتندن ناشی (قارنالنامه) اسمنده‌ده بر اثر داها یازمشدرکه هرایکیسی‌ده غیر مطبوعدر .

رضا صفوت بک

شیخ‌الاسلام شهر ابوالسعود افندی احفادنندن خطاط مشهور و حدتی‌افندی‌نک مخدومیدر . مقدمات علمی کوردکدن صوکره دیوان هایون قلمنه آینه‌رق خدمت قلمیه‌ی ایفا ایله برابر لسان عربی و زبان فارسی تحصیلنی ا کمال ایلهدی .

روح صفوت ایدوبده میل علا

واصل اولدی رضای مولایه

تاریختک ناطق اولدینی ۱۳۲۹ تاریخنده قیود قلمی ممیزی ایکن ارتحال ایده‌رک جد اعلاسی ابوالسعود افندی یاشنه دفن ایدلدی . طریقت قادریه و شاذلیه‌دن مستخلف و مولویه‌ده محب ، حلیم الطبع متقی بر ذات ایدی . صنعت خطی (سامی افندی) ایله (محسن زاده عبدالله بک) دن تمشق ایتمشدر بویوک چکمیجه جامع شریفنک یازیلری اثرمه‌ارتیدر . تورکجه بر اوروچ رساله‌سی ترتیب ایتدیکی کبی (عروض اندلسی) پی‌ده ترجمه ایلهمشدر . تورکجه اشعارندن بر مقداری جرائد موقوفه‌دن (خزینة فنون) و (ترقی) جریده‌لرنده انتشار ایتمشدر . بر مناجاتندن :

ای واقف اسرار و خفیات اولان الله

موجوده احدء واجب بالذات اولان الله

تسییح ایله توحید ایدهرم ذات عظیمك
ای خالق آثار و مشونات اولان الله

رفیو بك ' مصطفی رفیو بك '

محررين عثمانیه دن مقدم برذات اولوب شهریدر. (۱۳۳۱) تاریخنده تداوی ایچون کتیدی
(ویانه) ده ارتحال ایتدی .

آثار مطبوعه سندن ؛

(مناقب سباحین) ، (منتخبات) ، (پواره نك ثروتی) ، (خیال ایچنده حقیقت) ،
(انسان و حیوان اوزرنده موسیقی نك تأثیری) .

راشد افندی ' کربری علی راشد افندی '

طرز عتیق ایله طرز جدید آراسنده کندینه مخصوص وضوح و حلاوت بیانه مالک برذات
عرفان سات اولوب (کرید) آداسنك (قانديه) شهرندندر . علی الاصول اکمال تحصیلدن
صوکره امور حکومته سالک اوله رق بالترقی بولوندینی مأموریتلرده عفت و رویتله ایفای حسن
خدمته موفق اولدی و (۱۳۳۶) تاریخنده (چاناق قلعه) متصرفلغندن متقاعداً اختیار اقامت
ایتدیکی (بویوک چکمهجه) ده ارتحال ایله دی . نثری نظمندن اقوادر .

آثار مطبوعه سی :

(۱) صفاءالقلوب : تراجم احوال اولیاءاللهمن باحث (طبقات شعرائی) دن مترجم
اولوب (قونیه) مکتوبچیسی ایکن طبع ایتدیرمشدر .

(۲) نمونه حکمت : اسمی مسماهنه مطابق اخلاقی و حکمی بر اثر اولوب (طریزون)
مکتوبچیسی ایکن طبع ایتدیرمشدر .

(۳) ترکیب بند : بدایت حاللرنده (حانیه) ده طبع ایتدیرمشدر .

مطلای :

هر قطره سی ارباب دلك جاننه جاندر
زیرا فلکك کردش ناسازی یماندر
صهبا کتیرك مست اولایم آن بوآندر

ساقی کثیر اول باده یی کیم نشوه رساندر
ساقی یتیش امدادیمه الله ایچون اولسون
بوش طور ماسون الدن اله دور ایله سون اقداح

اسرار حقیقت اولاماز هرکسه روشن حقك نیجه حکمتلری واردوکه نهاندر
 قابل اولاماز قال ایله تقریر سرائر ارباب دلك سویله دیکی باشقالساندر
 چشم دل آگاهه بو عالمده سراسر اسرار شئونات الهیه عیاندر
 بردر متغیر اولاماز اهل حقایق يك طور بقا اولمایان احوال زماندر
 میزان عقوله صیغاماز حکمت مولا بو ثقلی طاغیر چکمن خیلی کراندر
 وارکن سکا تمیز کبی رهبر وجدان وادی ضلالتده دولاشق هذیاندر
 رفع اولدی نقاب سر سر احدیت کشف ازل برده برانداز کاندن

عبرته باقان صنع خدای متعاله
 حیران اولور البت بو تماشای کاله

راشه عشقی بك

ادبای عسکریه دن السنه ثلاثیه واقف برذات اولوب (اسکدار) لیدر . (۱۲۹۹)
 تاریخده مکتب حربیه دن نشأتندن صوکره قله لی اعدادیسنده کتابت و حربیه ده عقائد
 معملکلرنده ایفای خدمت ایله دی . (۱۳۳۵) سنه سنده میرآلای متقاعدی اوله رق ارتحال
 ایتدی . (قره جه احمد) مزراستانده مدفوندر . طریقه (کلشی) در .

آثار مطبوعه سی :

میزان المقال - منطق

زبدۀ تاریخ انیا

نحو ترکی

صرف ترکی

صرف عثمانی

مکتب حربیه ده تدریس و تربینه موفق اولدینی تورکجه علم کلام درسلی غیر مطبوع اولوب
 بو وادیده موجب استفاده آثار عثمانیه دندر .

رشاد بك « امیا افندی مفیدی فائز رشاد بك »

تراجم احوال متخصصلرندن منشی و شاعر برذات اولوب شهریدر . تحصیلی اکلدن صوکره
 اولاً اقلامده متعاقباً معارف مدیرلکی و سائره کبی مأموریتلرله ولایتده بولونقدن صوکره
 استانبوله کلدی . صوکره مأموریتی اولان (تقویم وقایع) مدیرلکندن متعاقباً (۱۳۳۲) ده

ارتحال ایده‌دک (اُن کوینده صحرای جدید) قبرستانه دفن ایدلدی . عالم ادبیاته خدمات قلمیه‌سی سبق ایدن ایدانددر .

آثار مطبوعه‌سی :

(۱) تاریخ ادبیات عثمانیه : اوچ جلددن متشکل اولان بو اثرک جلد اولی بر مدخل ایله اون ایکی به تقسیم ابتدیی ادوار ادبیه‌مزدن بر قسمتی ، جلد ثانی قسم متباقیسی ، جلد ثالث منظوم و منثور آثار منتخبه‌یی جامع اولوب یالکیز برنجی جلدینی نشره موفق اولایلمشدر .
(۲) اسلاف : ایکی جلد اوزرینه مرتب اولوب علما و شعرای عثمانیه‌دن بعضیلرینک احوالی مبین در .

(۳) کلدسته : مجموعه اشعاردر ،

(۴) خزینه منتخبات

(۵) کلیات لطائف

(۶) کمال ایله مخابره‌من

(۷) کنجینه لطائف

(۸) انشا و کتابت

(۹) قرائت درس‌لری

(۱۰) لغت عثمانی

(۱۱) سرگذشت سنوحی

(۱۲) عملی و نظری تعلیم کتابت

رشید عاکف یاشا :

آتی‌الترجه قالداندلی عاکف یاشانک مخدوم نجاجموسومی اولوب صوک مأموریتی اولان (اعیان) اعضاغنده ایکن (۱۳۳۸) تاریخنده ارتحال ایده‌دک فاتحده‌پدوی یانه دفن ایدلدی . ولوندینی مهمام‌امور دولته عفت و رویت دائره‌سنده ایفای وظائف ایله‌دی . دیوانی غیرمطبوع اولوب اشعاری حکیمانه و متصوفانه در . بر غزلی :

خود پرستان زمان دنیا و مافیها آزار

بریلن اصل وجودی باشقه بر دنیا آزار

دل نه‌ساقیدن قاچار نه‌جام غم‌فرسا آزار

مشرّب اهل حقیقت برید بیضا آزار

فارغ اولماز بر زمان درد تحریدن خیال
 خلقتندن، و حلالتدن مقصد اقصی آرار
 بر جمیل اول بیل نه در سر جمال الهی کیم
 دلبرانندن عاشقان عرفان مستثنا آرار
 سرده نار عشق اهل الیت یانسون کیم کوکل
 حکم فرمانی مؤید نوردن طغرا آرار
 شمدی وارسون بیلمسون ابنای عالم قدریمی
 دم کلیر البت زمان بر معدلت پیرا آرار
 نقلدن اول کړك انسانه فیض انتقال
 ای «رشیده» ارباب فکر الفاظدن معنا آرار

رؤف بك «م. رؤف بك»

اركان حریبه فریق لکندن متقاعد عاطف باشانک مخدومی در. بویله یوکسک برعائله دن یتیشدیکی
 کبی، بزم مملکت مزجده اک یوکسک بر درجه ده تحصیلی اکیال ایتش، ملکیه شاهانه دن برنجیلکله
 شهادتنامه آلمغه موفق اولمشدر.

علماً احراز ایله دیکی بومنازیتی آنجق بویولده فوق العاده بر استعداد مظهریت سایه سنده
 عربجه، فرسجه، فرانسزجه، انگلیزجه، المانجه، ایتالیانجه، روسجه، روجه، بولغارجه کبی
 سکیز دو قوز لسانه واقف اولمق؛ و کندی لسانده ده نظم ونثره قادر بر درجه ده، عادتاً بر شاعر
 نرینه، بر ادیب فاضل تلقی ایدیله جک صورتده رسوخ صاحبی بولونمق صورتیله ده تنویج ایله مشدو
 بر جوق موقوت رساله لرده، بالخاصه سر محرر لکنده بولونمش اولدینی (رسملی کتاب) ده
 مختلف و متنوع زمین و موضوع لرده، مسلك و چیغیرلرده مقاله لری، شعر لری واردو.

ادبیاتمژک تماشا قسیمیلده توغلدن آیریجه ذوق آلمشدر. بویولده (بروانه) (نکاحده)
 کرامت واردو. (آتش، ایله باروت آراسنده) عنوانلی قومه دیلری بولوندینی کبی؛ رائف
 نجات بکله بر لکده یازدقلری (تیرازه) نامنده کی پیسه ده مطبوع آتارندندر.

مطبوع آثار سائره سی ده بروجه آتی در:

یونان قدیم تاریخ ادبیاتی

ایتالیان تاریخ ادبیاتی

(انگلیزجه دن مترجم) مصور تاریخ اسلام

مرحوم دارالفنون ادبیات عربیه معلّمکننده بولونش، بوضوئله علم و معارفك نشر و تعمین چالیشم شد. آئیده کی منظومه سی قدوت شاعرانه سنك درجه سی ارأنه کافیدر :

سراب خیال

چنده راه جو ایدم ؟ غریب غریب شب نورد ؟
 بر عطر دلربا تصادف ایتدی رهگذاریه . .
 نه نکمت سمندی بو ، نه بوی جانستان ورد
 آجیلماه شدی بویله بر چیچك خیال زاریه . .
 ظلال ایچنده طاقم کسیلدی جست وجو ایله ،
 بو زهره بدیه یی بولوب شغفله قوقلادم .
 حلول ایدنجه صبح نو نقاب لیل حائله
 آئیده برسونوك، صولوق شكوفه کورد، آغلادم .
 نه اولدی کوكلی ربوده ایلین شمیم ناز ؟ .
 نه اولدی ؟ بلکه قلب محرمنده کیزلیدر، دیدم . .
 وکأسنی ، تویمچی آچوب ده باقق ایسته دم . .
 قیریلدی ، دوشدی پایمه ، دریده اولدی ،
 تهمیش آه پك تهی ایش بو قلب رخنه دار . .
 سرشکبار اوزاقلاشوب لیل ایتدم انتظار . .

مرحومك اخلاق و اطوار اعتباریله ده نزاهت و مرحمت احساندن اولدیغه بوتون طایفانلری
 شهادت ایتمکده در. کنج باشد و فانی ملت و مملکت ایچون البته برضیاع عظیم در. ۱۳۳۵ سنه سی
 مارتنده ارتحال ایتش وحیدر پاشاده عالمه سی قبرستانه دفن اولونمشدر .

ز

زینب خانم ، زبیه النساء ،

دکری عثمانلی شاعر لرندن اولوب آماسیه لی (قره بلائی محمد چلی) نك کریمه سی و قضاتندن
 (اسحق فهمی چلی) نك حلیله سیدر . فاتح سلطان محمد خان دورنده شهرت بولان شاعره
 مشهوره (مهری) ایله معاصر ایدی . قوه شعریه جهتیله (فطنت) خانم معادل کیدر . تورکی

فارسی ابیاتله ملمع اولان دیوانی حضرت فاتحه قدیم ایده رک شاهریتی اثبات ایتیش و مظهر مکافات اولمشدر . بر نسخه سی ایاصوفیه کتبخانه سنده واردر .
(۸۷۹) تاریخنده وطنی اولان (آماسیه) ده ارتحال ایله دی . (سلامت خاتون) جوارنده مدفوندر .
ایاتندن :

آب حیات اولیجق قسمت ای کوکل
بیکیل کرکه خضر ایله سیرسکندر ایت
« زینب » قوملی زینت دنیایه زن کبی
مردانه وار ساده اولوب ترک زیور ایت

زیور احمد صادق پاشا

شعراي وزرادن معلوماتی بر ذات اولوب شهریدر . (۱۲۷۷) تاریخنده شیخ الحرم نبوی ایکن ارتحال ایله دی . (جنة البقیع) ده کبار نقش بندیدن (خواجه محمد پارسا) قرینده مدفوندر . سابق الترجه (عثمان صلاح الدین اقدی) دن منتسبدر .
دیوانک بر نسخه سی (آثار زیور پاشا) اسمنده کی مطبوع ارنده منشأیله برابر مندرج اولدینی کبی ذیلی مقامنده اولان بر قسمی ده (ذیل آثار زیور پاشا) عنوانیله طبع ایدلمشدر .
السنة ثلثة ایله برابر فرانسزجه یه ده آشنا ایدی .
عدم ردیفلی نعتندن :

نعت پاکن ایدلم مفخر موجوداتک کیم وجودین ایده من مقبره نعمای عدم
حی ایکن قبرده اولشاه لعمرک که خدا نازک اندامی ایلری کففسای عدم
« زیور » افسون اکا هر بار صلوٰه ایله سلام
که وجودیدر آنک باعث احمای عدم
هیاته دائر قوریرقلی یلدرلردن باحث غیرمطبوع بر رساله سی واردر .

زهری افندی « حافظ محمد زهری افندی »

علم قرائته واقف حملاه قرآندن والسنة ثلثة ادبیاتنه مطلع فضلاي شعراي بر ذات عرفانسمات اولوب (طرزون) لیدر . اکمال تحصیلدن صوکره مادام الحیات تدریس و تخریرایله اصرار اوقات ایله دی . طریقه خلونی در .

(۱۳۳۲) سنه سنده (استانبول) . كيدر كن (وقف كبير) اوكلرنده مفروق اولان واپورده
بالجمله افراد عائله سيله برابر دريای رحته قاريشدى . تليزلرندن و طر بزونك غيور و قدر شناس
ارباب قلمندن (حامى زاده احسان) بلك سويله ديكي تاريخ بروجه آتيدر :

شاعر عارفدى حافظ زهدى دريا دل آه
ايله دى بحر فلا كنده غريقاً ارتحال
موجه اشكمه يازدم جوهرين تاريخى
زهدى افندى به جاى اولدى يم غفران بوسال

آثارى :

- (۱) مرآت الملوك : طر بزون تاريخى محرى (شا كرافندى) نك (شوكتنامه عثمانى)
عنوانلى منظومه تاريخيه سنك تحميسيدر .
- (۲) نوباوه : توهوسلك زمانى اشعارى حاوى در .
- (۳) مجموعه زهدى : قسم اعظمى منشور اولان مترجم منتخبات آثارى ميين در .
- (۴) دفتر اسامى رجال : اركك اسم و مخلصلى مشعر رساله در .
- (۵) نظم السير : فنون پيغمبرى ميين مثنوى طر زنده بويوك بر منظومه در .
- (۶) زينة الافئده : حكمياته هاند منظوم و منشور پارچه لرى حاويدر .
- (۷) تمكين : (۱۳۲۵) ده بر سنه نشر ايتديكى ادبى و سياسى رساله موقوته در .
- (۸) هديه وطن : اك صوك اثرى اولوب مختلف غزله لره يازدينى مقالاتك بر قسمى
نحويدر . اشبو آثارك جمله سى (طر بزون) مطبعه لرنده طبع اولونمشدر . بولردن باشقا
غير مطبوع ديوان اشعارى و بعض مقالاتيله مجموعه منتخباتى وارد در .

س

سليمانه جيلى «سليمانه دوره»

پدرى سلطان مراد اول و زراسندن (احمدپاشا) بويوك پدرى شهزاده سليمان پاشايه تهيه يازان
(شيخ محمود افندى) در . لطيفى نك عوض پاشا اوغلو ديمه سى اثر ذهولدر [۱] .
يلديرم بايزيد خانك امامى و (امير سلطان) حضرت تولى نك مرید خاصى در . اشعار عثمانيه نك
[۱] زمانك متابع علم و قلمندن على اميرى افندي نك (عثمانى تاريخ و ادبيات) مجموعه لرينك
اوپونجى نسخه سنده صاحب ترجمه حقنده قيمتلى مسرودات وارد در .

مؤسسون عد اولونورلر [۱]. الان اياىى حرمت و اعتبارده بولان ونظمى عندالبغا سهل
متنع حكمنى آلان مولد [۲] بيغمبرى منقبهسى بو ذات عالينكدر . بو منظومه شريفه نك اسمى
(وسيله النجاة) اولدينى و (۸۱۲) تاريخنده بروسهده ختام بولدينى نسخه اصليه لر ينك آخرنده
مذكوردر . رحلتلى (راحة ارواح) تركيبك دلالتى اولان (۸۲۵) تاريخنده ، قبر مباركلرى
بروسه خارجنده چكر كه يولوندهدر . سبب نظمى (كلدسته رياض عرفان) ده وزمانى ارباب
دانشدن حسين وصاف بكك (وسيله النجات) اسمنده كى رساله سنده مصر حدر . منظومه شريفه نك
مقدمه سندن تبركا درج اولوندى :

[۱] سليمان چليدين اول ادبياته دائر اثر قالماش كيدير . كنه الاخبار صاحبي على افدينك قوله
كورده [سلاطين ثلثة پشين حضراتى زمانلرنده آمال عموميه جهت غزايه معطوف اولغله وقدر دانان سخن
السنة عرييه وفارسيه به آشنا بولمغله نظم عثمانى رواجنه ماماش ومولانا نيازى ومشاراليه سليمان چلبى نك جدى
(شيخ محمود) اشعارله اشتها بولمشلر ايسهده هراج وصرح بيوربده ديوانلرى ضايع اولمشدر . (ولايت
كوستروب خلفه صويه سجاده صالمشسين ، يقاسن روم ايلينك دست تقوى ايله آلمشسين) بيتى شيخ محمودك
سليمان پاشاى غازى به روم ايلي فتوحاتى تهنيه ايجون تقديم ايلديكي قصيده نك مطلبى [امش] شعراى عثمانيه دن
بر خيلى ذوات على طريق التتظير مولد شريف منظومه لرى يازمشلر سدهده ، هر حالده قبول عاميه مظهر اولان
عارف بالله وعاشق رسول الله سليمان دهده مرحوم مككيدير .

بعضيلرى شونلردر : (شيخ شمس الدين سيواسى) ، (بكزاده مصطفى افندى) ، (كنى صاروخانى) ،
(مناسترلى رفعت بك) ، (ايهساللى ابوالخير) ، (آق شمس الدين زاده حمد الله چلبى) ، (بروسه لى شيخ
عبدالقادر نجيب افندى) ، (بروسه لى كتاجچى مصطفى افندى) ، (بروسه لى عاكف افندى) ، (صلاح الدين
عشاق) ، (ادرنه مفتيسى محمد فوزى افندى) ، (دارنده لى بقاى) ، (خواجه رافت افندى) ، (قول اوغلى) ،
(قره سبلى حسن بحرى) ، (شيخ صالح نهانى) ، (ارضروملى عثمان سراج الدين افندى) ، (شيخ سلامى) ، (كنى
صماقوى) ، (بسنجى زاده نورى افندى) ، (محمد حسن افندى) ، (ابراهيم قدم افندى) ، (عثمان فوزى
افندى) ، (حسين افندى) ، (والى عبدالرحمن افندى) ، (غلامى) ، (هرديدى آيدىنى) ، (ابراهيم نظيف
قره مانى) ، وساثرهدر .

نيقشكلى مرحوم (حافظ صالح افندى) طرفندن نظماً بوشناجه به ترجمه ايديلن نسخه (۱۳۱۱) ده
اسكويده طبع اولونمشدر . روجه به ترجمه ايديلن يازمه نسخهده منظور عاجزى اولدى . (ترجمه مولود
على لسان آرتاودود) اسميلهده (اولكونلى حافظ على رضا افندى) طرفندن آرتاودودجه به ترجمه اولونمش
(۱۲۹۵) ده طبع ايدلمشدر . (منظومه مولود فى افضل الموجود) اسميله (ولجترينلى محمدطاهر افندى)
طرفندن آرتاودودجه به ترجمه ايديلن ديكر برنسخهده (بيلديز) كتبخانه سندهدر . علماي چراكسهن (دوزجه لى
عبدالرحمن افندى) طرفندن چراكسجه به ترجمه ايديلن نسخهده (۱۳۴۲) ده مطبعه عثمانيهده طبع اولونمشدر .

[۲] درتيوز سنه دىبرى افاضل

بر سوز ديمه دى اكا مائل

تنظيرينه چوق چاليشدى ياران

قالدى ينه بكر مثل قرآن

[مقدمه خرابات]

الله آدین ذکر ایدم اولاً

واجب اولدی جمله ایشده هر قوله

الله آدین اول کیم اول کا

هرایشی آسان ایدم الله کا

الله آدی اولسه هریشک اوکی

هرکز ابر اولمایه آنک صوکی

سنامه پاشا « سنامه الدبیر یوسف »

علوم عقلیه و نقلیه ده کثیرالاطلاع، فاضل، حکیم و ادیب بر ذات اولوب مولداً (بروسه) لیدو. تورکجه ده زمانک ادبیات شرقیه سندن تقلید اولوندیغنی بیلدیرمه جک صورتده اقتباس ایدنلرک برنجیسیدر.

بو جهته ادبیات عثمانیه نك مؤسس اولی عد اولونه بیلیر. (نثر مرسل) طرزنده یازدیغنی اثر معتبرکه بین الادبا (تضرعات سنان پاشا) دیه [۱] حرزجان ایدلمکده در. همان تقلیدی ناقابل دینه جک درجه ده در.

پدرلری مولانا خضر بکک وفاتندن صوکره برمدت تدریس ایله اشتغال ایتدیگی کبی علی قوشجیدن علوم ریاضیه تحصیل امرپادشاهی اقتضاسندن اولغله تلامیذندن (مولانا لطیف) یی کوندروب بالواسطه تحصیل ایدم رک قاضی زاده رومینک هیئتدن چیغیمینی اوزرینه یازدیغنی شرحه حواشی تحریر ایله دی. سائر مؤلفاتی (تذکره الاولیاء) [۲] (هدایه) دن طهارت بحثه متعلق رساله مقبوله سیدر. تفسیر (قاضی بیضاوی) یه ده بر مقدار حاشیه سی و موافقک جواهر و اعراض مباحثک شرحه دائره حاشیه سی واردر. (اخلاقنامه - نصیحتنامه) اسمی ویرلمه سی لازم کلن اثرینک مقدمه سنده (عشقنامه) اسمنده اثری ده اولدیغنی مندرجدر.

وفاتی (والسلام علی من تبع الهدا) جمله سنک دلاتی اولان (۸۹۱) تاریخنده مرقدی

[۱] تمامی اوچ یوز کسور صحیفه دن عبارت بولونان و برخیلی منظومه لر یه ده حاوی اولان برنسخه سی نور عثمانیه ده موجود اولان بو اثر مقبولک بر قسم جزئیسی مطبوعه ابوالضیاده، ربیعنه قریب بر قسمی ده سوریه مطبوعه سنده طبع اولونمشدر. بعض سخن شناسان بو اثرک (عبدالله انصاری هروی) نك فارسی العبارة یازدیغنی مناجات مشهوره سنده فقط توسیع صورتیه تقلیداً یازدیغنی ظننده درلر.

[۲] شیخ (عطار) ک بو اسمده فارسی العبارة بر اثر غالیلری واردر که ساده برلسانله (علی رضا قره حصار) معرفتیه تورکجه یه ترجمه اولونمشدر. پاشانک (تذکره) سی بو ترجمه دکلدرد. پاشانک (نسخه سی) (نور عثمانیه) کتبخانه سنده واردر. (موت المحبة) ترکیبنک دلات ایتدیگی (۹۲۷) ده بروسه ده وفات ایدم رک زینلره دفن اولونان برادرلری (مفتی احمد پاشا) ده فضلادن بر ذات اولوب (اینه بک) ده بر مدرسه و بر کتبخانه بنا اتمشدر.

(حضرت خالد) جوارنده خطیب زاده قربنده در [۱] علم تصوفی منتسبی بولونقلری (شیخ وفا) حضرتلرندن اخذ ایله مشدر . جود وسعا ایله ده متصف ایدی . الحاصل پاشا :

حکومت حکمت ایله مشترکدر)
وزیر اولان حکیم اولق کرکدر)
دستورینه تابع اولان نوادر دندر .

نثرلرندن برر پارچه (تضرعاتندن) :

الهی ! بن سنی نه دل ایله اوکیم که دل حقیقتک بحرنده برقطره : الہی بن سنی نه وجودله وصف ایله بیکه وجودم مهرک شعاعنده برذره ! هر عقل دراک جالک وصفنده تیره ! اصحاب قون وشروح عزتک حواشیسنده متلاشی ! ارباب قلوب وکشف، جبروتک حرمنده بربلوک بیکانه وناشی و بصایر اصحاب عقل متین و بصیرت عظمتک بحرینک برقطره سندن غریق ، خواطر ارباب رأی خطیر وفکرت جلالک آتشنک برشرایله حریق ! الہی سن اول عزیزسک که عزتک جمیع اعزمنک الله رقم ذل چکمشدر ؛ وسن اول عظیمسک که جمیع عظمتانک یوزینه عظمتک داغ صورتی باصلمشدر . سن اول کاملسک که جمیع کامللرک کوزینه کمال بی نهایتک خاک نقصان اکمشدر .

اشعارندن :

قلب مؤمن که عرش رحماندر
آنی ییققی زیاده طغیاندر

توحید خدا کتابه صیغماز
تقریری آنک خطابه صیغماز

(تذکرة الاولیا) دن : امام جعفر صادق (رضی الله عنه)

برسی شول قدوه اتقیا وزبده اصفیا سلطان شریعت نبویه برهان طریقت مصطفویه عالم عامل وفاضل کامل میوه دل اولیا کوشه جگر انبیا زین آل نبی وفخر اولاد علی عارف عاشق ابو محمد حضرت جعفر صادق رضی الله عنه وارضاء وجعل فی اعلى غرف الجنان مثواه حضرت جعفر صادق جمیع مشایخ قدوه سی ایدی . وزمره اولیانک عمده سی ایدی . ارباب شریعت یاننده مسلم ایدی واصحاب طریقت قتند مکرم ایدی . امام حق ایدی ومقتدای مطلق ایدی . عباد آره سنده مقدم ایدی وزهاد آره سنده معظم ایدی . عارفلرک مرتضای ایدی وعاشقلرک

[۱] (۱۳۱۰) سنه سی (ادرنه) سالنامه سنده کلیولیده مدفون اولدنی محرر سده موثوق دکلدور . ترجمه شقایقه مندرج ترجمه حالنده - ص ۱۹۵ - ادرنه ومتعاقب صحیفه هامشده استانبولده مدفون اولدنی ، تاج التواریخده - ج ۲ ص ۵۰۰ - ادرنه ده ارتحال ایلدیکی محرر ایسه ده مرقدینک حضرت خالد جوارنده خطیب زاده قربنده اولماسی اقوادر .

پیشوا سی ایدی . صاحب دل و ذوق ایدی و پرصفا و ششوق ایدی کاشف حقایق ایدی و مبین دقایقیدی . معانی* تفسیرده معارفی چوق ایدی و اسرار تنزیله لطایفه حد یوق ایدی . معجون طینتی آب دریای نبوتدن ایدی و ترکیب طبیعی اصل برهان و محبتدن ایدی . جدی رسول ایدی و جده سی بتول عذرا ایدی .

باشانک بالایه درج اولونان آثارندن استنباط اولوندینی اوزره متانت فکر ، صنعت افاده میل حکمت کبی مآثر ادبیه نیک جمله سنی بحق حائز اولدینی تظاهر ایدره . ادب نقطه نظرندن دخی برملتک ادبیاتی لسان هویتی دیمک اولدینی آکلایه رق اداره فکر ایتک لزومی جمله دن اول درک ایتش اولماسنه حکم ایدلمکده اصلا تردد ایدلر .

سهری بک « ادره ری »

قدمای شعرادن و (نجاتی) نیک تلامیذنندن برذات اولوب (ادره) لیدره . علی شیرنوائی نیک (محاسن الفئاس) نه تقلیداً (هشت بهشت) نامیله یازدینی تذکره شعراسنده (۲۱۶) شاعر مذکوردر . (۹۵۵) تاریخنده (ادره) ده ارتحال ایتدی . تذکره شعراسی منقح و غیرمسلسل برطرزده یازیلان آثار قدامدندر . تذکره نیک خاتمه سنده کی منظومه سندن :

کل ای درد اهلی عاشق اولمه غافل

طوروش سعی ایت کاوله تحصیل حاصل

یتر غم بحرینه غواص اولدک

بلا بزمنده چوق رقاص اولدک

کیدر جان و کوکلدن ژنک و باصی

دیلر سهک بولاسین غمدن خلاصی

تذکره نیک اخیراً طبعنه همت ایدلای . استادی (نجاتی) نیک سنک مزارینی یابدیرمشدر ؛ ادبای عصردن (فائق رشاد بک) مرحوم طرفندن یازیلان مفصلجه ترجمه حالی مطبوع تذکره سنک نهایتده مندر جدر .

سروری مصطفی افندی « مصلح الدبیه »

قدمای شعرا و علمادان اولوب (کلیولی) دندر . مثنوی* شریف ایله سعدینک (کلیستان) نی و (دیوان حافظ) ی شرح ایتشددر . معافیله لسان فارسینک غوامضنه دأثر بعض نقطه لرده

خطالری بولونور . شاعر لکجه قدامانک متوسطلرندندر . مرتب دیوانندن باشقافن عروض وقوافی ایله اصطلاحات ادبیه دن باحث (بحر المعارف) اسمنده مقبول ادبا بر اثری ده اواردر . وقافی (میرود بهشت) و (کندی جهان سروری) ترکیلرینک دلالت ایتدیکی (۹۶۹) تارینخده قبری استانبولده قاسم پاشا سمتک بک اوغلی جهشده بنا ایله دیکی مسجد حظیره سنده در . (امیر بخاری دامادی محمود چلبی) دن منتسبدر . آثار سائره سی : (حاشیه تفسیر بیضاوی) ، (شرح بخاری الی نصف) ، (حاشیه اوائل هدایه) ، (حاشیه تلویح) ، (حاشیه غایه) ، (شرح مصباح) ، (شرح معنیات علی کرم الله وجهه) ، (شرح مراح) ، (تفسیر سوره یوسف) ، (شرح موجز من الطب) ، (شرح معنیات جامی) ، (ترجمه روضة الراحین فی حکایات الصالحین) ، (شرح شبستان خیال) ، (شرح ایساغوجی) ، (ترجمه عجائب مخلوقات) (ترجمه ذخیره الملوك) و سائره کبی اوتوز پارچه درکه الی باشد کی شرحلردن ماعداسی غیر مطبوعدر . (ذخیره الملوك) (۷۸۶) ده وفات ایدن (سیدعلی همدانی) نک فارسی العبارة یازدینی اثر درکه منقسم اولدینی ابواب بروجہ آتیدر :

- (۱) ایمان (۲) عبودیه (۳) مکارم اخلاق (۴) حقوق الوالدین (۵) احکام السلطنة
- (۶) سلطنت معنویه (۷) امر بالمعروف والنهی عن المنکر (۸) شکر نعمت (۹) صبر علی المصائب
- (۱۰) ذم الکبر والفضبدر .

(بحر المعارف) اسمنده کی اثری ادبیات عثمانیه ایله متوغل ذواته لزوملی اثرلرنددرکه بر مقدمه اوچ مقاله برخاتمه اوزره مرتبدر . مقدمه سی عروض واصطلاحات شعریه یی ، مقاله اولی بحر لری ، مقاله ثانیه صنایع شعریه یی ، مقاله ثالثه تشبیهات ومسائل انیس العشاق ، خاتمه عام شعرك فوائدی مبیندر .

ایاتندن ؛

دیدیلر تاثیر ایدر اسما مسماده ولی

ای سروری ، کورمدم عالمده خندان اولدینین

نور عثمانی کتبخانه سنده (اومور باشا) نامنه مؤلف تورکجه بز تفسیری ده واوردر . خط دستیلله محرر شبستان خیال شرحی ده شهزاده جامع شریفی کتبخانه سنده در . (ترجمه کتاب العجائب والفرائب) اسمنده کی اثرینک (۱۴۷) پارچه رسمی حاوی بر نسخہ سی ده (اندرون هایون) ده (روان اوطه سی) کتبخانه سنده موجوددر . فارسی دان علماء عثمانیه دن (علی بن حاجی عثمان) اسمنده بر ذات ده کلستانه عائد (مفتاح کلستان) اسمیله بش فصل اوزره مرتب بر اثر یازمشدرکه فصولی بروجہ آتیدر :

- (۱) آیات (۲) احادیث (۳) کلام کبار (۴) اشعار عربیه (۵) لغات .

سوالی مسام العربیه افندی

سلطان سلیمان قانونیک شرقدن کتوردیکی فضلالی ادا دندره. سلطان مشارالیهک اسمیه
امام غزالینک (کیمیای سعادت) نى (تدبیر اکسیر) اسمیه ترجمه ایتدیکى کبی (کیمیای خزائن
عرفان) اسمیه ده بر اثر مقبول یازمشدر. (روح پاک سجایه رحمت) مصرعنک دلالی
اولان (۹۷۱) ده استانبولده ارتحال ایتدی. دیوانی نور عثمانی کتبخانه سنده تدبیر
اکسیرک برنسخه سی بغداد قصرنده وارددر. (کیمیای سعادت) (۹۰۵) تاریخنده (پرله) لی
(قورت بن علی القصاب) اسمنده بر ذات طرفندن ده ترجمه ایدامشدر. علمادن (بلال زاده
محمد افندی) نک (۹۶۷) تاریخنده یاپدینی ترجمه نک خط دستیه محرر نسخه سی ده آیاصوفیه
کتبخانه سنده در.

ایاتندن :

جنونم مبتلای زلف جاتان اولمایان بیلمز
پریشان خاطرک حالن پریشان اولمایان بیلمز

سلطانیه سلیمیه قانونی

سلاطین عثمانیه اعظمی ایچنده شعر ایله ده تمیز ایدنلردن اولوب شعرلرنده (محبی) تخلص
ایدرلردی. بوغخلصله میدانه کتیر دکاری دیوانلری اخیراً مرحومه (عاده سلطان) طرفندن طبع
ونشر ایتدیرلمشدر. ارتحال عالیرلی (شهید راه حق سلطان سلیمان) مصرعنک کوستردیکی
(۹۷۴) ده تربلری صنایع معماریه عثمانیه نک انموذج بدایعی حکمنده اولان جامع شریفلری
یاننده در.

اشعار حکیمانه لرندن :

اولمایه دولت جهانده بر نفس صحت کبی
مصرع بر جسته سی پک مشهور اولدانی کبی :

قدیاری کیمی خلقک سرو او قور کیمی الف

جهانک مقصودی بر اما روایت مختلف (اهل عرفانک سوزو برده بارت مختلف)

ای محبی یار الندن بر قدح نوش ایله
حضر الندن کراولورسه آب حیوان ایسته من

ییتلری دخی بین الادبا زبازددر . خط تعلیقه مهارتلی وار ایدی . برده دیوان فارسیلری
اولدینی (جواهرالملوک) ده مندر جدر . زمانلرنده ترتیب اولونان (قانون نامه) نك بر نسخہ سی
تور عثمانیه کتبخانه سنده وارد .

غزل مشهورلری :

خلق ایچنده معتبر بر نسه یوق دولت کبی
اولمایه دولت جهانده بر نفس صحت کبی

سلطنت دیدکاری آنجاق جهان غوغاسیدر
اولمایه بخت و سعادت دینده وحدت کبی

قو بو عیش و عشرتی چونکیم فناور عاقبت
یار باقی ایستر ایسه ک اولمایه طاعت کبی

اولسه قوملر صاعیشنبجه عمر که حد و عدد
کله به بو شیشه چرخ ایچره بر ساعت کبی

کر حضور ایتمک دیلورسه ک ای محبی ، فارغ اول
اولمایه وحدت مقامی گوشه غزلت کبی

ساعی مصطفیٰ حبیبی نقاش

صنایع معماریه نك بر شعبه سی اولان (نقاشلق) صنعتده ماهر ، ذکرلی بڑ شاعر اولوب
شهریدر . (کندی ساعی ده قنایه بکون) مصرعنك دلالتی اولان (۱۰۰۴) ده ازتحال
ایله دی . (سیلیوری) قاپیسی خارجده مدفوندر . عثمانلی معمارلرینك مداز اقتحاری بولونان
مشهور (معمار سنان) ک ترجمه حالی یازمشدر . اخیراً (اقدام) مطبعه سی همته و (تذکره البیان)
اسمیه طبع اولوندی . برده (روضة السلاطین) اسمنده بر اثری اولدینی (شهری زاده
سعید افندی) نك (نو پیدا) نامنده کی تاریخنده مذکوردر .

سهمی محمد جلی

فضلاى شعراى بر ذات اولوب (بروسه) ليدر . علوم رسميه يي چيوى زاده دن بعدالاکال
سلك قضايه سالک اولمشيدى . (۱۰۵۵) تاريخنده (بروسه) ده وفات ايده رك (خنكار كوشكى)
جوارنده كى (تمنا) دينلن مقبره يه دفن ايدلدى . (جام كيتى نما) اسمنده قيمتدار بر اثريله
منظوم حديث اربمين ترجمه سى ، بروسه ده مدفون اولان اولياى كرامك مناقب عليه لرينى حاوى
مجموعه سى و مرتب ديوانى واردر . ديوانك بر نسيخه سى ايويده خسرو پاشا كتيخانه سنده
موجوددر . آثاري غير مطبوعدر .

اياتندن :

چكوب دست تعرض عالمك نژديك و دورندن
تهى قيل ساغر آمالى صهباي سرورندن

چكوب كرميله سردين نقدجان ويردك نه كام آلدك
بوكلزار قانك ميوه شيرين و شورندن

مصارعندن :

دل داناده نشان طمع خام اولماز

سهرى محمد افندى

شعراى طبي لطائف كولغه مائل بر ذات اولوب (بروسه) ليدر . حضرت امير مدرس
ايكن (۱۰۹۱) ده ارتحال ايده رك (طوز بازاری) معلم خانه سى حظيره سنده دفن ايدلدى .
مرتب ديوانى واردر .

ترجمه حالى علما فصلنده محرر (دهده جنكى) نك (سياستنامه) سنى ده ترجمه ايتشدركه
غيرمطبوعدر . مطبوع ترجمه نك شيخ الاسلام عارف افندي نك اولدينى ذكر ايدلدى .

سامعی عبدالکریم افندی

قضاتدن ولسان کتاتمیزی مصنع برلسان طورینه سوق ایدنلر جمله سندن اولوب . سنه لیدر .
(عبدالکریم افندیه فردوس اولو مقام) مصرعنک دلالت ایله دیکی (۱۰۹۶) تاریخنده
استانبولده ارتحال ایله دی . شعرهده اقتسابی واردر .

آثاری : (ذیل سیرویسی) ، (دیوان) ، (منشآت) و سائره درکه غیر مطبوعدر . جوار
ایوبده حمام قارشیسنده کی پنجره داخلنده مدفوندر . دیواننک برنسخه سی (اندرون هایون) ده
(بغداد قصری) کتابلری آراسنده واردر .

ایاتندن :

سبحه سن زاهد عجب الهه دمام نه طوتار
او یله صد پاره تهی دام ایله آدم نه طوتار

کرسیده سویله وار ایسه برغیری مشکالک
واعظ دخانی آغز بکه آلسا یابار دلاک

سری ابراهیم افندی

شعرادن سخن شناس برذات اولوب (اسکدار) لیدر . (۱۱۱۱) ده (کرید) دفتر داری
ایکدن ارتحال ایتدی . شقایق ذیلی شیخی ده اسکدارده وفات ایتدیکی محرردر .
خواجه نصرالدین آسا اطافه میال ایدی . مرتب دیوانی حمیدیهده واردر .

ایاتندن :

صوفی اسماچکدی یاره کوردی کیم تاثیر یوق
باشلادی یهوده نام دلربایی چکمه

غضبناک اوله پی در پی نگاه بی محابادن
که شمع روشنه پروانه بی پروا هجوم ایلر

اول آفتک می عشقیله مست ایش واعظ
بزه نصیحت ایدن یادکاری کوردیکی

ابیاتندن :

زاهد بو برو دتله اکر دوزخه کیرسهک
بر لوله دخان ایچمهکه آتش بولامازسک
بو کون دوزخ نشان شویله تحقیق ایتدی واعظ کیم
قیاس ایتدککه آنی شیمدی کلهدر جهنمدن

مصارعدن :

زمره عرفان ایله انسیت ایت کل آدم اول

سوزی پرزینتی « سوزی نقشبندی »

علماء شعرادن اولوب (پرزین) لیدر . مسلك علمینسی ترك ایدمهك (غازی میخال)
بك زاده علی و محمد بكر معیتده بولوندی . بونلك غزواتی مشوی طرزنده اون بش بیك
بیتله بحر رملده نظم ایتشد . اشعار سائرهسی ده واردر . آثاری مطبوع دکلدر . مطبوع
سوزی دیوانی شیخ شمس الدین سیواسی احفادنن (احمد سوزی افندی) نکدر .

ابیاتندن :

محبت شمعنی جانیه دلیل ایت .
دل سوزانی اول شمعیه قیل ایت .

بولونماز شیمدی بر صافی درون یار
مکر آینه کیم آنده نظر وار .

(پرزین) ده بنا کردهسی اولان جامع حظیره سنده مدفوندر . یتیم حق یتیم بر قاضی به
خطاباً یازدینی منظومه بروجیه آتیدر :

ای قاضی سکا دعواجی یزدان اوله جقدر :	حشر عرصا تنده کی دیوان اوله جقدر
حشر ایچره سجلات عمل چون بوله امضا	رشوت رقی نامه که عنوان اوله جقدر
دور کده یتیمکه که کوزی یاشی رواندر	بر کون سنی خرق ایتیمکه عمان اوله جقدر
رشوت کموکن طور من ایلک کی امرسک	قارنک یارب لوب بر کون ایلک قان اوله جقدر
یوسازی که سن پرده لر آلتنده چالارسک	صانمه که آنک نغمه سی پنهان اوله جقدر

مصارفندن :

محبت برگف داود در پولادی موم ایملر

سامری علی افندی

علمای شعرا دن بر ذت اولوب بوغاز ایچنده (یکی کوی) ده دوغمشدر. آق محمود وقره
خلیل افندیلر کی فضالان تکمیل تحصیل ایله رک نیاتله ایفای خدمتدن صوکره. شیخ الاسلام
(یکیشهرلی عبدالله افندی) نك فتوی امانتده بولوندی. (۳۵) ده استانبولده ارتحال
ایتدی. فخریه طرزنده برغزاندن :

اولسه بکر قلم خجله که آرای سخن

دوشه نیر مقدم تعبیرنه دیبای سخن

سرانکشت دل مویشکافله بزم

حل اولور عقده اشکال معمای سخن

جان بولور قالب فرسوده طرز ویسی

ملک عیسی نفسم ایله سه انشای سخن

سامی مطنفی بک

غزالسرالقدمه تیز ایدن شعرا دن اولوب (آربه امینی زاده) [۱] شهرتیه بنامدر. علم
خطده مهارت تامه سی وارایدی. خطوط متنوعه دن ثلث، نسخ، تعلیق ده صاحب رسوخ
اولدینی کی بر نوع شکست تعلیق میدان کتیرمشدر. سلطان محمود اول زماننده وقعه نویس
اولانلردندر. (۱۱۴۶) ده استانبولده وفات ایله دی. (علی پاشای جدید) قبرستاننده مدفوندر.
دیوانی مطبوعدر.

برغزلی :

فرق ماهیت دل چشم تماشا دندر

پرتو نیک و بد آینه اسمادندر

روزن خانه بی سرما ده کشاد ایتکدر

سردی بزم ادب خنده بیجادندر

حاضر اول بزم مکافاتہ ایامست غرور
رخنہ سنک سیمہ پنہ مینادندر

صاف دل تیرہ نهادانہ اولور فیض رسان
کهر افشانی ساحل کف دریادندر
«سامیا» خانہ براندازی دل همچو حجاب
جوشش موجہ سیلابہ صہادندر
ایاتندن :

نہ نرسودی بو بازار فنادہ جلب اموالک
غنا ویرمن متاع مستعاری دوش دلالک

بیہودہ ایتہ اهل ریادن امید فیض
ایتمز درخت خشک نمادن ثمر ظهور

هر کارده عاقل کوزہ دیر سمت سہولت
انگشت خرد عقدہ دشوارہ یایشماز

بصارعندن :

حسن خلق آدمہ سرمایہ آسایش اولور

اشاراتی بدلدرد گفتگویہ مردم لالک

تلاش حرص بیجا آدمی محروم کام ایلر

ترجیع بندینک مطلبی :

صوفی کبی ظن ایتہ بزی سببہ بدستز
بز دانه شمار کهر عهد الستز

بعض ذوات :

حاضر اول بزم مکافاتہ ایامست غرور
رخنہ سنک سیمہ پنہ مینادندر

بیتک معناسزلغنه حکم ایدرلر . بعضلرده زاج یاغی شیشہ سی قباغنه قونیلان پاموقک دمیر
اوزرینه وضع اولوندیغی حالده مرمرده حاصل اولان رخنه اولدیغنی ویاخود بیوک قایالر

اوزرنده حاصل اولان پاموغه بکزره اونلرک بالآ خره قايانک آره سنه نفوذ ايدهرک مرور
زمانله قايله رخنه پيدا ايتديکني درميان ايله رک معنائک موجوديته قائل اولورلرکه توجه ثاني
دها موافقدر .

سیر وهي مسين افندی

عثمانلی شاعرلرينک ممتازلرندن اولوب شهریدر . طريق تدریسه دخول ایدهرک حلب
مولویته نائل اولمشدی . ایفای حجن صوکره (آم وهي هنرپیشه جهانندن کتدی) مصرعئک
ناطق اولدینی (۱۱۴۹) تاریخنده استانبولده وفات ایلهدی . جراح پاشا قربنده جانبازی
مسجدی حظیره سنده مدفوندر . شعرده سنبلزادهیه فاعدر . مرتب دیوانندن باشقا برده
(سورنامه) سی واردر . (فاضی) نک نا تمام براقدینی (لیلی و مجنون) منظومه سنی ده آتام
ایتمشدر . آثاری غیر مطبوعدر . وهي خلصی معلم ادبی (نیلی افندی) طرفندن تخلص
ایدلمشدر .

ایاتندن :

هر بری برروزن قصر تجلیات اولور
کیمکه ایلر سینه سین بیک پاره الله عشقنه

مستغنی ارشاد اولور ارباب بصیرت
سککان حرم نیلر ایش قبله نمایی

سن ده عقلک واریسه برنشوم تحصیل ایت یوری
عالمک طعن ایتمه تریا کیسنه عیاشینه

مثال بحر درونکده صاقلایوب کهرک
هنر نماغه میل ایتمه وار ایسه هنرک

آدم اودرکه ایتمیه تغییر وضعی
اقبال و بخت کندینه یار اولمش اولماش

مصارعدن :

آدمه کندی آياغی ايله دولت کمز

دعوی ثبوت بولمازا لورسه گواه مست

بخشش نامحمل جوددن اولماز معدود

روایت مشهوریه کوره سلطان احمد ثالث باب هایون خارجنده کی چشمه نفیسی ایچون
تاریخ اولق اوزره :

بسمیله ایچ صوی خان احمد ايله دعا

مصراعنی تنظیم ایتیش اولدینی حالدہ درت اکسک کلشیدی . وهی بونی :

آج بسمیله ایچ صوی خان احمد ايله دعا

صورتنه فراغ ايله حسابی اکال ایتدکن صوکره بووزن وقایده صاحب مصرعک اوصاف
شاهانه سنی حاوی برده قصیده یازمشدر .

سالم محمد امین افندی « میرزا زاده »

فضلاى شعرا دن و صدور دن اولوب شهریدر . مثویاتی روحلی و رونقلی در . (۱۱۵۶)
تاریخنده طرابلس شام ايله شام بیننده (مفرق) ده وفات ايله دی . شهزاده جوارنده یوز دوغان
کمری قربنده کی قلندر خانه سواغنده پدرینک قبری یاننه نامه منسوب برسنک مزار دیکلیدی .
آثاری : (ترجمه عقائد طحاوی) ، (ماهیه العشاق) ، (تذکره الشعراء) ، (ترکی وفارسی لغت)
(ترجمه لغت و صاف) ، (شرح رساله حسینیہ من الاداب) ، (نیل الرشاد فی امر الجهاد) ، (نحو
و مطلقدن برر متن ايله شرحلری) و سائرہ در . آثارندن (تذکره سیلہ) (نیل الرشاد) ی
مطبوعدر .

ایاتندن :

ذره لر ناچیز ایکن عرض وجود ایلرینه

عالمه انوار خورشید جهان آرا ايله

تذکره شعرا سی (اقدام) مطبعه سی همتیله طبع اولونمشدر که عباره سی طرز قدیم اوزره
تکلفات منشیانه بی حاوی در . مطبوع (تذکره فطین) بونک ذیلیدر . خط دستیله محرر نسخه سی

خالص افندی کتبخانه‌سنده در. نیل‌الرشاد فضائل جهاده عائد تورکجه یازیلان آثارک بیوکلرندن اولوب اونیدی فصل اوزره مرتبدر. (۱۲۹۴) ده طبع اولونمشدر. فاضل شهر (عینی) نک (هقدالجمان) اسمنده کی مشهور تاریخ عمومیسنتک اون برجلدی ده ترجمه ایتشددرکه سکنز جلدی نورعثماني کتبخانه‌سنده موجوددر. برده قواعد صرفیه ونحویه دن باحث (سلامة الانسان في محافظة اللسان) اسمنده بر اثری وارددرکه خط دستیلله مجرر نسخهمی عاشر افندی کتبخانه‌سنده در.

مئبل زاده رهی محمد افندی

علما و شعرادن مشهور برذات اولوب مرعشلیدر. برآره لقی سفارت طریقله ایرانده کیتمش ایدی. (کلشن جنت اوله مسکن سنبلزاده)، (کلشن جنتی مأوی قیله سنبلزاده) و (جنت اولسون روحه وهی افدینک مکان) مصراعلرینک کوستردیکی (۱۲۲۴) تاریخده استانبولده وفات ایددرکه ادرنه قیوسی خارچنده طوبیجیلره دفن ایدلدی. شعرای علم قوتیلله سویلنمش اولدیغندن اوقدر کوزل اولماقله برابر موزون سوز سویله مک خصوصنده عثمانلی شاعرلرینک برنجیلرندن عد اولتور. آثار مطبوعه‌سی: (تحفه) (نخبه) [۱] عنوانی بری فارسی دیگری عربی ایکی لغت منظومه‌سیله (نابی) نک خیره‌سنه نظیره اولمق اوزره مخدومی نامه یازدینی (لطیفه) اسمنده کی نصیحتنامه‌سی و مرتب دیوانی و (شوق انکیز) نامنده کی حکایتنامه‌سندن عبارتدر.

۱۱۸۴ تاریخده (عقدالجمان) دن برقسمی ده ترجمه ایتشددرکه بر نسخه‌می اسعد افندی کتبخانه‌سنده وارددر. اییاسندن:

ایدن هرکاری میزان انصاف ایله سنجیده
بو بازار قناده سود کورمرسه زیان چکمز

سرقت شهر ایدنه قطع زبان لازمدر
بویله در شرع بلاغنده فتاوی سخن

[۱] عصر اخیر فضلاسندن (یایا کوبلی احمد رشید افندی) نک مکمل و مطبوع شرحی اولدینی علما فصلنده ذکر ایدلدی.

مضارعندن :

یوسف اولسه كده زمانه سنی میزانه چكر

خمار آلود كانك ثقلتن پیرمغان چكمز

دور ابواب ايله یوب اوله جهانده دربدر

درکه بادی دوررکن ایته غیره انتساب

بیوک پدری (مرعش مئیسى محمد افندی) ده فضلادن برذات اولوب (شرح الاشباه المسمى بتوفیق الاله) ، (نورالعین) ، (کتاب التزییات) اسملرنده فقهدن اثرلری واردور.

سکبانه باشی ' قومیه سکبانه '

عقللی ، حیثی یکیچیری رؤساسندن والحق دکرلی منشیلریمزدندر . نظام جدیدی التزاماً (خلاصه الکلام فی رد العوام) عنوانیه سلطان مصطفای رابعه قدیم ایتدیکی لایحه سی مدعایزى انبائه کافیدر . طرز افاده سی برپدرک اولاده ایتدیکی خطابه بک-زر ؛ بارلاق دکل ، سویملی دکل ، سفسطه لی دکل لکن وجدانیدر ؛ معقولدر . مربیاندر . وفاتی سلطان محمود ثانیك اوائل سلطنتلرنده یعنی (۱۲۲۳) تاریخلرنده در . افاده سی حائز سلاست اولدیفندن عاکف پاشایه توجیه اولونان شرف تجدیدادی هان قوجه سکبان باشی یهده عائد اولسه تجویز اولته بیلیر . لایحه سنك برقمی (نمونه ادبیات عثمانیه) ده مندرجدر . غایت متین وحکیمايه بر فکر سیاسی به مالک اولدینی نظام جدیدی التزامندن آکلاشلمقده در .

سلطانیه سلیم ثالث

سلطنت عثمانیهك سیاست ، عسکرک ، معارف خصوصلرنجه دوره تجددیه کیرمسنه باعث اولان پادشاه مغفوردر . خصائل وکالات سائر لرنندن باشقه شعر وموسیقی یهده انتساب تاملری اولوب مخلصلری (الهامی) ایدی . مرتب مذهب دیوانلری ییلدیز کتبخانه سنده در . بر مقداری ده عطا تاریخک دردنجی جلدنده محرردر . غزلیات شاهانه لرنندن اك مشهوری (آغلار) ردیفلی اولانیدر . (فردوسی اتدی مولی سلطان سلیمه مأوی) ، (حیف جور دور ايله سلطان سلیم اولدی شهید) مصراعلرینك دلالتی اولان (۱۲۲۳) ده مرقد عالیلری (لاله لی) ده پدر اکرملری یاننده در .

اشعارندن :

ياپشدم دامن پاك رضايه هرچه بادا باد
صارلدم خاكپاي مصطفی به هرچه بادا باد

ظهورات شئونه تاب و طاقتسز قالوب بیداد
صیغندم درکه ذات خدایه هرچه بادا باد

سروری عثمانه افندی « مورخ »

متأخرین شعرادن اولوب (آئنه) لیدر . اولجه (حزنی) تخلص ایدردی . تاریخ نظمنده کی مهارتیه مشهوردر . استانبوله کلدکدن صوکره سنبلزاده وهی افندی به کتبخدا اولدی . طبعی هزل کولمه و هجومه [۱] میال ایدی . (سرورینک وفاتی موجب حزن اولدی احبابه) (سروری رفت از دنیا) مصراعرینک کوستردیکی (۱۲۲۹) تاریخنده استانبوله وفات ایله دی . ادرنه قبو خارچنده طوپمچیلرده سنبلزاده تک یاننده مدفوندر . دیوانی مطبوعدر . سرورینک ولادتی ، مایکتندن خروجی ، پدرینک وفاتی ، ربیع الاولک بشنده واقع اولمشدر . (۱۲۹۹) تاریخنده طبع ایدیلن سروری مجموعه سی نام اثرده تاریخلرینک اک منتخب پارچه لری محررور . اییادتنی :

درونگ تیرمه ایلر دود غفلت بزم عالمده
صاقین فایسوش دورایتمه هرشمع مرام اوزده

مصارعدن :

یوگ دکدر کندینه محاله صیرتنده سمر

سعید محمد افندی « شیخ - بابا افندی زاده »

بروسه شعرای مشایخندن و طریقت نقشبندیه هر فاسندن اولوب بابا افندی زاده نامیه

[۱] سرورینک هزلیاتی چکیلر بلاردن دکدر . کندیزی بووجهله نه قدر شایان مؤأخذه کورلسه برشی دینه مز . بونلرک بمضیلری بر مجبورت اوزرینه سویله نیامش اوله بیلرسده کویا صرف اکلنجه اوله رق یازملری دخی واردر . حالوکه کندیسینک علیهنده جمویه لر نشر ایتش اولان اشخاصه عالیجنابانه برصورتده مقابله ایتمک البته بیوکلکه دهها موافق دوشردی .

مجبوریتسز هزلیات یازمق ایچون هیچ برسبب صحیح بولونه ماز . ارباب قلمک دائما اخلاقی عمومیه بی اصلاح واعلایه چالیشملری اک مهم وظائف مدنیه هندر . (معلم ناجی)

بنامدر . اشعار ترکیه و تخصیص فارسیه سی سزاوار تقدیردر . رحاتی (۱۲۸۸) ده مرقدی حکومت جوارنده کی درگاهلرندهدر . اشعارینک بر قسمی وقتیه بروسهده (نیلوفر) اسنده کی رساله موقوتیه ایله نشر اولونمش ایدی . غیر مطبوع مرتب دیوانی واردر . کبرای نقشیهدن مکده مدفون هندی (محمد جان افندی) دن مستخلفدر .

ایاتندن :

آدمی کرچه زلیخای امل ایلر عزیز

یوسفستان بلادر هپدرو دیوان عشق

علی رضا پاشانک مشهور غنائی نغمیسندن :

صدق دعوائی کرکدر کرچه اثبات ایلک حسن امیزش ایله هم خصمی الزام ایله مک

ایتمه یوب تحقیر هرکسله موالات ایله مک خلقله لازمدر اولدجه تماشات ایله مک

کر بکا اویمارسه ایام او یارم ایامه بن

اشعار فارسیه لرندن :

! سباب وعلائق بسته دل

کی ره ای از زحمت این آب وکل

از سبب بکذر مسیب را بدان

همچو خربادر وحل عاجز نمان

رو فقس بشکن مشو محبوس تن

مرغ لاهوتی بآن سوبال زن

امدی از عالم بالا فرود

باز پر بر لانه اصلی خود

مرحوم دومی الیهک برادری اولوب (۱۳۱۸) ده بروسهده وفات ایده دک برادرینک یانسه

دفن اولونان (شیخ حاجی بها افندی) نک دخی طبیعت شعریه سی شایان قید و تذکاردر . آتیده کی

یتیم صوک زمانلرنده یازدینی برقصیده دن مستخرجدر :

ای اولان باده اقبال موقت ایله مست عاقبت ایله جکدر سنی بو حلاک پست

نیه بو رتبه تفاخر نیه بو کبر و غرور برکون البت ایده جکسن بو کذر کهدن عبور

نیجه دارا وسکندر لری ایتش احدا کهنه دنیا بزی ده ایتمهده بر بر اقسا

عرض حال ایله مخلوقه خالق وار ایکن صوکره کل صانیدیگ البتده اولور سا که دیکن

سری راشد خانم

بنام عثمانی شاعر لردن اولوب (دیاربکر) لیدر . السنه ثلثه اشعارینه وقوفی ، برای زیارت خطه عراقیه سیاحتی ، طریقت قادریه به انتسابی وارد . ۲۹۰۰ ده در سعادته کله رک صدر اسبق (یوسف کامل پاشا) مرحومک جمع عرفان اولان قوناقلرنده اقامت شعرای شهر میاننده . احراز شهرت ایشدر . آثار شعریه لردن بعضلری خراباتده محرردر . (۱۲۹۴) تاریخنده ارتحال ایدر رک ادرنه قپوسی خارجنده اوتاقچیلر محله سنده کی قادری درگاهنه دفن ایدلدی .

ابیاتندن :

آشنالر سنک طعن انداز اولور لر هر طرف واقف اولسه حالمه بیکانه لر آغلار بکا

بر مرثیه سندن :

فراغت کلشم فانی جهانندن خصم جاناندر نه بیلسون مهربانلق رسمن اول کیم اصلی ناداندر
فلک دلخواهم اوزره دوتمدی برکشته دوراندر نهال نازنینمدن جدا حالم پریشاندر
بنم کوکلم قزل کل غنچه سی وش طوب طولوقاندر
آچیلدق اختیار ایتز اکر یوزبیک بهار اولسه

سامی عبدالرحمن پاشا

وزرای دولت علیه اعظمندن وارباب علم وادبدن بر ذات عالیقدر اولوب تولدی موره قطعه سنک (طرابولچه) قصبه سنده در . ۲۳۹۰ ده مصره هجرت و محمد علی پاشا معیتنده سنه لرحه ایغای خدمت ایشدر . ۲۶۵۰ ده مصر خدمتندن آریله رق اولا ترحاله متصرفلغنه بعده متعدد ومهم مأموریتلره تعیین اولونمشدر . (۲۹۵۰) ده وفات ایدوب سلطان محمود عدلی تره سنه دفن ایدلدی . علوم دینه وحکمیات اسلامیه ده شعر وانشاده مهارت تامه سی اولوب مطبوع منشآت واشعاریلر اعتقادات دینه ومراسم وآداب انسانیه به متعلق (رموز الحکم) عنوانلی بر اثر حکیمانه سی برده (کشور درون) اسمنده حکمت اخلاقندن باحث رساله سی وارد . بو رساله ۱۳۱۲ تاریخنده ادبای عربدن (طرابلس شام) لی (عبدالعطیف افندی) طرفندن تعریب وطبع ایدلشدر .

صدرا سبق فوآد پاشا حقنده سوبله دیکی منظومه عارفانه در :

ای زائر صاحب نفس حب سوادن میلی کس دنیا ده قالمز هیچ کس
الله بس باقی هوس

هر تن بتر بر درد ایله	که کرم ایله که سرد ایله	اوغراشمه هر فرد ایله
بنده فوآد عصر ایدم	فص نکین صدر ایدم	نقش هایون سطر ایدم
دلخسته اولدم برزمان	تدریج ایله بتدی توان	اوچدی نهایت مرغ جان
سوندی چراغ حافیت	ظلمتده قالدی شش جهت	آچیلدی صبح آخرت
بولدم او دم سبحانمی	عرض ایلدم عصیانمی	مطلوب ایدوب غفرانمی
یارب بو عبد روسیاه	ایتد مسده یوز بیک کناه	درگاهکی ایتدم پناه
	عفو کدر انحق ماتمش	

پدرعالیبری عرفای مشایخ خلوتیه دن (شیخ نجیب افندی) نکه ده حکیمانه منظومه لری وارد دره .
جمله :

اولور ساحلرس مقصود البت زورق امید
صالینسن بحر افکاره دل الیامدریمدر

سعیار یاشا « دیار بکرنی »

اجله ادبای عثمانیه دن فاضل ، مورخ ، حکیم بر ذات عالیدر . اک صوک مأموریتی اولان .
دین متصرفلغنده یعنی (۱۳۰۸) سنه سته وفات ایله دی . آثار مطبوعه سی : (میزان الادب) ،
دیوانچه اشعار) ، (مرآت صحت) ، (تورکجه خلاصه منطق) ، (نخبه الامثال) ،
تبصرة الانسان) ایله خلقت بشردن زمانمزه قریب اولان وقایعی جامع بولونان طعوزجلدن
ارت (مرآت العبر) اسمنده کی تاریخ عمومیسیدر . اشعار حکیمانه سندن : (مستقیم اول
ضرت الله اوتاندرماز سنی) فقراتی منظومه رعناسی مکمل بردرس اخلاقدر . (میزان الادب)
بیات عثمانیه نامه لسانمزه یازیلان آثارک مهملرنددر .
غزلیات حکیمانه لرندن :

کاملک ادنا قصوری درعقب مشهور اولور
بدرده جزئی قصور اولسه هان منظور اولور

جمله دن تحصیل خشنودی نه ممکن حاکمه
 صافی جائز اولمازا اول قومك كه فاعصور اولور
 وقت اقبالنده قاصردر كبارك همی
 مرتفع اولدقجه شمسك سایه سی مقصور اولور
 حسن صیت اصحابی هر یرده ایلر دخراش
 موقع تخدیش مطرب سینۀ سنطور اولور
 اضطراب نیشدن ایتمز حذر نوش استین
 مأخذی شهد لذیذك خانۀ زنبور اولور
 قابلیت قهرایله محو اولمازا هلندن «سعید»
 ريك صافی آتش سوزان ایله بللور اولور

ایاتندن :

کیزی قالماز سوء اعمالی اسائن اهلنك
 دهرده هر کوش اصم هر دیده نایینا دکل
 حق و باطل نور عدل ایله نمایاندر «سعید»
 فرق اولماز نیک و بد کیتسه نظر دن آفتاب

مصارعنندن :

نا قابل ایچون پند حکیمانۀ نه حاجت

اخلاق منظومه سی :

سن اوصاندرمه الی الله اوصاندرمز سنی
 حیلۀ کاراق ایله کیمسه دولاندرمز سنی
 دست اعدادن صفوق صوایحمه قاندرمز سنی
 قورقمه دشمندن که آتش اولسه باندزمز سنی
 مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمز سنی
 هپ کچر عالمده هیچ برحانۀ یوقدر سکون
 ذوقه باق دکر تأسف ایتمکۀ دنیای دون
 استقامت شر اعدادن سنی ایلر مصون
 حق ایدر احباب صدقک خصمنی البت زبون
 مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمز سنی

ایسترایسه که حفظ ایدہ عرضک خدای لم یزل
عرضنه اعدای بدخواهک بیلہ ویرمه خلل
تا از لدن سویلنور خلقتک دلندہ بو مثل
جلب ایدر البتدہ انسانہ مکافاتی عمل

مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی
غیرہ لغز روز اقبالن کوروب اهل خرد
هر کونی بر قدر ایدر تعقیب هر سبتی احد
سیل موت ایتد کده بر باد عمری بخت ایتزمدد
بویله آتش مشرب اولمه خاک اولور بر کون جسد

مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی
خلقی تخریب ایلیوبده کندک آباد ایله
بو جهانده او یابوب عقبایی بر باد ایله
نفعک ایچون ظالم بی رحمہ امداد ایله
عالی تنفیر ایدن احوالی معتاد ایله

مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی
سیئات انسانہ نفس کترینندن کلور
هر خجالت آدمہ سوء قرینندن کلور
عزت و ذلت مکانہ هب میکنندن کلور
استقامت مستقیم الحاله دینندن کلور

مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی
دشمنی تذلیل ایچون حیلہ یله ایتمہ اشتغال
حسن افکاره اولور حائل جهانده سوء حال
یوز سووی دوکمه تأسف چکمه ایتمہ قیل وقال
سن سقیم اولمه ویرم مقصود الله البت ذوالجلال

مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی
آت و پایی الدن اصلاحه چالیش افعالکی
بوش بوغازلق ایتمہ تعدیل ایله قیل وقالکی
سن نه درلو صاقلایم دیرسه کده سوء حالکی

حق تعالی سندن اعلمدر سنك احوالکی
مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی
حالکه شیطان کولر کوردکده سنده غفلتی
اوستکه کولدرمه اوپله دشمن بد سیرتی
خائن اوله ویر امانتله جهانیه شهرتی
هرکسک دستنده در عالمده ذل و رفعتی
مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی
ضامن وکافل اولان ارزاقه خالقدر سکا
ماسوايه سرفرو ایتک نه لایقدر سکا
اضطرابی جلب ایدن میل علاقدر سکا
غیر ایچون دوشمه لسان ناسه یازقدر سکا
مستقیم اول حضرت الله اوتاندرمن سنی

الك صوك آثار منظومه سندن :

سحردن نشر ایدر انواری خورشید طلمتاب
نمایاندر کریم الخالق استعدادی نشأته
تلوندر اولان نقصان قدر ورغبته بادی
مساویمی اولور پیروزه و الماس قیمته

سعد الله رامی یاشا «اسرار خاصه یاشا زاده»

انشا و ادبیات عثمانیه ده و فرانسز لساننده اقتداری مسلم اولان وزیرای عثمیه دن و شناسی،
ضیا یاشا، کمال بك کبی ادبیات جدیده مزك مؤسسلرندن معدوددر . (۱۲۵۴) ده ارضرومده
دوغمشدر . برجوق مأموریتلرده بولونقدن سوکره و یانه سفارتنده ایکنی (۱۳۰۹) تاریخنده
هوا غازیله منتحراً وفات ایلهدی . جنازمه سی (استانبول) . کتیریلهرک سلطان محمود عدلی
تربیه سی حظیره سنه دفن ایلهدی . آثار ادبیانه سی ادبیات عثمانیه یه زینت ویرمکده در . بر قاج
مکتوب قیمته داری نمونه ادبیات عثمانیه ده محرردر . محرراتنده شیوه مخصوصی همان ناقابل
تقلید سهل ممتلعدن و منقح و موجز یازمقدمه کی اقتداری ایسه هرکسه میسر اوله میان خصائص
ادبیه دندر . داخلیه ناظر اسبقی مرحوم سعید افندی زاده محمد غالب بك طرفندن (سعد الله

پاشا یا خود مناردن بر ندا) نامیله ترجمه حال و مذاقی اخیراً نشر اولونمیشدر . آثار نثریه
و شعریه سنک ترتیب ونشر ایدله مسی سزاوار تأسفسدر . (لامارتین) ك (لاق) عنوانی منظومه سنی
نظماً ترجمه ایتمشدر که انافس آناردن معدوددر .

ایاتندن :

زمان زمان ترقی جهان جهان علوم
اولورمی جهل ایله قائم بقای جمعیات

حقیقی کوروش :

اون طقوزنجی عصر

ایرشدی اوج کالاته نور ادراکات
بسائط اولدی مرکب، مرکب اولدی بسیط
مجاز اولدی حقیقت، حقیقت اولدی مجاز
مباحث فلک و عرض و حکمت و کیمیا
مسائل نظریه تجارب اولدی سند
عقول زاهره صاعد فضای اجرامه
نفوس فاکره نازل قعساره ارضه
هوا و برق و ضیا و بخار و مقناطیس
ضیا، خیالاً ایکن شیمدی بالفعل ساعی
صدا، حساب مسافانده مخبر صادق
جهات اربعه یه برق ناقل اخبار
تفاخر ایله سینمی بو عصر، اعصاره
نه قالدی چشمه حیوان، نه داروی سهراب
نه قالدی سعدطوالع، نه قالدی نخس قران
نه وار هاده سعادت، نه وار شامت بوم
نه اطلس عالمی حامل، نه زهره فاعل کل
نه قالدی ظن تناسخ، نه قالدی نارنجوس
اساس حکمت عصر اولدی وحدت بازی
بولور کیدر جهت وحدتن عموم ملل

یتشدی رتبه امکانه قسم ممنوعات
بدهت اولدی تجارله خیل مجهولات
یققلدی بلکه اساسندن اسکی معلومات
دکل وسوس اذهان وهم وتمثیلات
ایرشدی حد یقینه فصول ظنیات
قوای جاذبه قانونی پایه مرقات
دلیل مبحث تکوین دفاین طبقات
ید تصرف انسانده عنصر حرکات
ظلال، زائل ایکن شیمدی زیور مرأت
بخار، ظلمتی تنورده ابدع آیات
بخار، بحر و بر اوستنده حاصر تعلیلات
قیصالتدی بعد زمان و مکانی مخترعات
نه قالدی نسخه افسون، نه حکم طلسمیات
نه قالدی رمل و کهنات، نه قالدی جفریات
مقید اصل اراداته جمله مجموعهات
دکل عقول فلاطون اصول تکوینات
دکل عقوله اقایم قبله حاجات
تعمم ایلدی اصل الاصول معتقدات
وجود وحدتی مثبت اولنجه معقولات

حدود حق و وظائف معین و ثابت نه قالدی جبر و تغلب ، نه قالدی کیفیات
 حقوق شخص و تصرف مصون تعرضدن ویرلدی عالم عمرانه باشقه تنسیقات
 نه عمرو ، زیدك اسیری نه زید عمروه ولی مؤسس اس مساواته نص موضوعات
 منور ایلهدی اذهانی انتشار علوم مکمل ایلهدی نقصانی فیض مطبوعات
 مغارب اولدی دریفا مطالع عرفان نه قالدی شهرت روم و عرب ، نه مصر و هرات
 زمان زمان ترقی ، جهان جهان علوم اولورمی جهل ایله قابل بقای جمعیات

سالم سلیمانیه بك « اسكدری »

زمانم زده طرز قدما اوزره شعر سویله مكله اشتهار ایدن اصحاب اقتداردن و طریقت مولویه
 منتسبیندن بر ذات اولوب (اسكدار) لیدر . صدر اسبق (صوفی محمد پاشا) سلاله سندنذر . مالیه
 دیون عمومیه شعبه سی خلفا سندن ایدی . نژده کی اقتداریده شعری نسبتنده ایدی . (۱۳۱۱) ده
 (اسكدار) ده ارتحال ایلهدی . تونس باغندن قره جه احمده کیدن جاده نك وسطنده و صاغ طرفده
 یول اوزرنده مدفوندر . غیر مطبوع دیوانی واردر .

ابیاتندن :

رویتله ظفر قابلی کنه حکمت حقّه
 سن ایسترا بن سیناء ایسترا فلاطون یونان اول

انیس بزمك اولسون آشنا یاد اولماسین دیرسهك
 غمك فاش ایله اعدایی داشاد اولماسین دیرسهك

لباس عقلی تطهیر ایله حوض شرع غرادن
 لکده کوب خروش سیل الحاد اولماسین دیرسهك

ویرمه وجود نفسکه ای مقبل زعیم اقباله درپرستشی حلقك سکا دکل
 برکنهال اول که هزاری خزان یوق برآشنایی بول که هزار آشنا دکل

سری پاشا « کریمی »

وزرا و ادبای عثمانیه دن فاضل بر ذات اولوب مسقط رأسی کریدك (قندیه) قصبه سیدر . ا کمال

محصیلدن سوکره مکتوبجیاق ، متصرفلق ، والیك کبی خدمات مهمده بولونهرق اک صوڪ مأموریتی اولان دیار بکروالیلکنندن مأذوناً استانبوله عودتندن برآز صوکره یعنی (۱۳۱۳)ده ارتحال ایتدی. سلطان محمود تربهسی حظیرهسندہ مدفوندر . نثری نظمہ فائق ایدی. مطبوع مؤلفاتی شونلردر :

(سر قرآن) ، (احسن القصص) ، (سر فرقان) ، (سر انسان) ، (سر تنزیل) ، (سر استوا) ، (رؤیت باری حقندہ رسالہ) ، (شرح عقائد و حاشیہ لرینک ترجمہ سی) ، (نقدالکلام فی عقائدالاسلام) ، (آراء ملل) ، (روح) ، (نورالهدی لمن اہتدی) ، (مکتوبات سری پاشا) ، (غلطات) ، (نمونہ عدالت) .

ایاتندن :

ظالملمہ مهل اولماسہ مطلوب الہی
بردمہ باقار عالمی مظلوملرک آہی

کافی بکا بیلیمک بنی هیچ بیلیمسون عالم
زیرا بیوک آفتدر او شہرت نہمہ لازم

ذاتی کرک بوز آقنی بوقسہ نہ ایلہ سہک
اولماز سیاهی ازلی شستہ آب ایلہ

آفارینہ دائر مختصر ایضاحات :

۱ (سر قرآن)	} بو آتارک کافہسی امام (فخرالدین رازی) نک تفسیر کبیری اساس مأخذ اتخاذ ایدیہرک سور قرآنیہدن مختلف سورہلرک مفید و مختصر ترجمہ و تفسیرلرینہ دائردر .
۲ (احسن القصص)	
۳ (سر فرقان)	
۴ (سر تنزیل)	
۵ (سر استوا)	
۶ (رؤیت باری حقندہ رسالہ) رؤیة اللہک امکان وعدم امکانہ دائر متکلمین ایلہ معتزلہ نک اقوانندن خلاصہ ایدلمش براتردو .	
۷ (شرع عقاید و حاشیہ لرینک ترجمہ لر) : عقاید نسفیه شرحی علامہ قفازانی ایلہ حاشیہ لرندن اولان عصام سیلکوتی وسائرہ کیلرک مسروداتنک ترجمہ لریدر .	

۸. (نقد الکلام فی عقائد الاسلام): عقائد شرحی علامه تفتازانی ایله خیالی ، سلیکوتی و سائرہ دن تلخیص ایدلش منقح برکلام و عقائد کتابیدر .
۹. (آراء ملل): بوده نقد الکلام وادیسندہ بر اثر در .
۱۰. (روح): روح حقندہ اکابر علما ایله حکمدان بعضیلرینک اقوالی مبین در .
۱۱. (نور الہدی لمن اہتدی): اقانیم ثلاثہ نک بطلانہ بوکونکی الدہ موجود (اناجیل) ک محرفیتہ دائر در .
۱۲. (مکتوبات): رسمی غیر رسمی مکتوباتی حاویدر . الشا ایله متوغل اولانلرہ فائدہ بخشد .
۱۳. (غلطات) : (علامہ ابن کمال) ک غلطات رسالہ سنہ بعض موادک علاوہ سندن حصولہ کلش بر رسالہ در . وزیر فاضل منیف پاشانک محاکمہ کی بر تقریضی حاویدر .

سرار علی بک « جودت پاشا زادہ »

فاضل شہر جودت پاشانک مخدوم فضیلتمندیدر علوم ادبیہ ایله فنون ریاضیہ دہ بہرہ دار ایدی . اسملری بروجہ آتی تعداد اولونان مؤلفات مطبوعہ لرندن باشقہ غزتہ و رسائل موقوتہ لر ایلہ دہ بر چوق آثار قیمتداری نشر اولونمشدر . کنج دینہ جک بر سندہ و (۱۳۱۸) تاریخندہ وفات ایدہ رک پدر عالیلری یانہ دفن اولوندی . (میزان العقول فی المنطق والاصول) و (لسان المیزان) اسملرنده کی اثرلری لسانمزدہ « منطق » دائر یازیلان آثارک مهملرندن در .

عروض عثمانی رسالہ سیدہ اشعار عثمانیہ ایله اشتغال ایدنلر ایچون موجب استفادہ در . فرانسز ریاضیونندن « سونہ » نک (حساب قاضی و تمامی) سفی دہ ترجمہ ایتمسدرکہ خط دستیلہ محرر نسخہ سی طرف عاجزیدن دارالفنون عثمانی کتبخانہ سنہ اہدا قلمشدر . « قواعد التحولات فی حرکات الذرات » اسمندہ ریاضیہ یہ متعلق قیمتلی بر اثری دہ واردر .

منہج سلیمانہ افندی « بر سر دی »

شعرا عثمانیہ دن صاحب دل بر ذات اولوب طریقت مولوی مولدا بروسہ ویدر . صوک مأموریتی اولان عسکری تقاعد صندوقی نظارتندن متقاعد ایکن سنک مزارندہ محرر (منہج افندی نک اولدی مکانی خلدنعم) مصراع تعمیہ دارینک دلالتی اولان (۱۳۱۸) تاریخندہ

اسکدارده ارتحال ایتدی سلیمیه درکاهی حظیره سنده برادری یاننده مدفوندر . مرتب دیوانی
مطبوع و مشهوردر . سوزشلی مرثیه لری و :

(ديار غربته دوشدم وطندن آیرلدم وطن کوزمده دکل آه سندن آیدلدم)
غمخی کبی لطیف شعرلری واردر .
ایاتندن

دیدلر دیدارکه اینمز کفایت شوقدن
داغلر کیم سینه ده کوزکوزنکهماندر سکا

دلده کیم عشق اوله اضمارل اولورمی قابل
شمعک البت کورونور شعله سی فانوسندن

سلیمیه یاشا « استانبول »

فضلاى مشیراندن برذات اولوب شهریدر. مکتب حریره دن نشانتندن سوکره کوچوک بویوک
تعیین اولندیقی قطعات عسکریه ده ابراز رویت وشجاعت ایله مشدر. مکاتب عسکریه نظارتند.
ایکن مکاتب رشیدی عسکریه ایله منشأ معلیمی کشاد ایش و بویوله پک چوق آثار ترقی
کوسترمشدر . اولاقره طاغده ۱۲۹۳ ده بعد عثمانلی روس سفرنده شبقه ده باش قومانداناق
ایله مردانه محاربه لر ایله دی . فقط خلع وقعه سنده بولندیغندن ناشی ختام حریده غریب
برصورتده تحت محاکمه به آلهرق رتبه سی رفع ایدیلوب بغدادده اقامته مأمور ایدیلدرک ۱۴
سنه منکوب آقالدی (۱۳۰۸) ده ارتحال ایددرک ائمه اثناعشردن (امام موسی الکاظم) حضرت تلیزینک
جامعی داخلنده واقع ابا یوسف حضرت تلیزینک مسجد شریفلری مدخله دفن ایدلدى .
مؤلفاتی بوجه آتیدر .

۱ (مبانی الانشا) بلاغت عثمانیه قواعدی مبین اولوب ایکی جلد اوزره مرتبدر .

۲ (تاریخ عالم) خلقتدن ظهور اسلامیه قدر اولوب برجله کیردر .

۳ (صرف ترکی)

۴ (علم حال صغیر)

۵ (عمده الحقایق) : ۱۲۹۳ (عثمانلی - روس) سفرینه دائر تاریخ مفصلدر .

۶ (ترجمه رساله اراده جزئیّه): آفکرمانی رساله سنک ترجمه سیدر .

۷ (علم حال کیر)

۷ (حس انقلاب): سلطان عزیزک خاگیله سلطان مرادک جلوسندن باحشر . بعض

اشعاریده اولوب مخلصی (حسنی) در

ایاتندن:

حرص و آزار محابنه ویرمز کسل شغل جهان

باری آرتدقجه بشاشت کوسـترر حاللر

مخدومی سامی بك طرفندن (سلیمان پاشا محاکمسی) نامیله ۱۳۲۸ ده نشر اولونان اثر کیرده صاحب ترجمه نك ترجمه حالی ، حیات سیاسی و سائره سی بر تفصیل تحریر ایدلمشدر . (تاریخ عالم) دن دولایی (۱۸۷۵) ده (پارس) ده انعقاد ایدن جغرافیا قونفره سندن ایکنجی رتبه برمدالیه ایشدر .

(عمده الحقایق) ۱۲۹۳ (عثمانلی - روس) محاربه سی تنقید یولنده وقیله یازلمش و جریده عسکریه ایله نشر ایدلمش اولان (حرب اخیر و استحکامات) نامنده کی اثری تنقیداً قلمه آلمش (۳۰۰۰) هیفه فی متجاوز بر کتابدرکه مکمل خریطه لری ده جامعدر .

سولیکلی نرفیس افندی

محررین عثمانیه نك غیور و مقتدر لرندن بر ذات اولوب اوتوز کسور سنه عالم مطبوعاتده باخصوص مقالات عدیده سیله ایفای خدمات قلمیه ده بولوندی . (۱۳۲۸) تاریخنده برای تداوی و یانه ده ایکن ارتحال ایده نك نعشی سلانیکه نقل ایدلدی .

باشلیجه ترجمه ایتدیکی رومانلر : (سر سر یهودی) ، (قورقونج سفینه) ، (مدهش قورصانلر) (شهر ساج) ، (رومان جزدانی) و سائره در . معلومات تاریخیه سی ده واسع ایدی . مختلف لسانلردن جمع و ترتیب ایتدیکی بر قاج بارجه آثار تاریخیه سی نشره موفق اولامامشدر . یالکز (مصور هندستان سیاحنامه سی) اسمنده کی اثر تاریخینسندن بر قاج جزؤ و (اصلاحات عاتیه تاریخی) نامنده کی اثرندن ده ابکی جزؤ نشر اولمشدر .

سلیم ثابت افندی « استانبولی »

علمای ادبادن بر ذات اولوب ادرنه ولایتی داخلمده کی (ویزه) لیدر . مدت مدیده معارف

نظارتند و مكاتب معلمكننده ايفای حسن خدمت ايله دی (۱۳۲۶) سنه سنده ارتحال ايدەرك ايوبدە كاشغرى دركاهى قربنده عالمه سنه مخصوص مزارستانه دفن ايدلدى السنه ثلثه ادبياتيله اوروپا لسانلردن فرانزجه يه واقف ايدى. اصول جديده اوزره تدريسات ابتدائيه ورشديه پروگراملرينه موافق رسائل عديده نشرينه موافق اولدى. قواعدادبيه دن باحث (معيارالكلام) ايله (مختصر صرف عثمانى)، (مختصر نحو عثمانى)، (مختصر تاريخ عثمانى) كې رسائل مفيده سى واردرد. ترجمه حالى سبق ايدن خواجه تحسين ايله برلكده تعليم و تعلم ضمنتده پارسه اعزام اولونه رق آلتى سنه تحصيل ايله شهادتنامه آلمش وعين زمانده پارس مكاتب عثمانيسى لسان عثمانى معلم لكى ايفا ايله مشدى .

سعيد افندى « محمد سعيد افندى »

لسان عثمانى قواعدينك دقايقه واقف بر ذات معارفسمات اولوب شهيدرد . علوم آليه و عاليه يى (روسجقلى شيخ مصطفى افندى) دن ادبيات عربييه يى ده و قيله استانبول ده كشار ايديلن « الجوائب » مطبعه سنده اديب عربى (احمد فارس افندى) دن تعلم ايتمشدر . طول مدت مكاتب عاليه ده علم اخلاق ولسان عثمانى تدريس ايله دى . واسع بر صورتده السنه ثلاثه نوادر و فوائد ادبيه سى مستحضراتنه مالك ايدى . (۱۳۳۷) سنه سنده متقاعداً ارتحال ايدەرك (ايوب) ده عالمه سى قبرستانه دفن ايدلدى . آثار مطبوعه سى :

- (۱) وظائف الاناث
- (۲) اخلاق حميده
- (۳) معكس فضيلت
- (۴) ترجمه المقتد من الضلال « ترجمه حالى علما فصلنده محرر ذهنى افندى ايله مشتركدر ،
- (۵) ترجمه اطواق الذهب
- (۶) ترجمه تحفة الاريب فى رد اهل الصليب : »

سامى بك « سلجنامه ياشازاده »

سامى بك فضل و علميله ، عزم و رزميله مشهور مشير سايمان پاشانك اوغليدر . ۱۲۸۳ تاريخ هجري سنده استانبولده دوغمش ، ابتدائيه ، عاليه ، تحصيللارنى على الاعلا درجه ده كوروب

اکمال ایتش و عالمه سندن یوکسک بر تربیه دینه و ملیه اخذینه موفق اولمش نزه ، تراشیده براسلوب صاحبی قیمتی برشاعر در .

مرحومك مكارم اخلاقيه سی كالات علمیه سیله متناسب وحتی داهایوكسك بر درجه ده ایدی .
(علم تربیه اطفال) عنوانی ترجمه و تلیف صورتیله مطبوع بر اثری اولدینی کبی « فرو بهل و پسته الوجی اصولارنده تعلیم و تربیه درس لری » نامنده ده جدأ کزیده بر ترجمه مطبوعه لری وارد در .
مشرتک (قاموس تربیه) و مستقلاً (مختصر قاموس فلسفه) عنوانی ناتمام و نامطبوع متروکات قامیه سی وارد در ؛ بناء علیه سامی بك هم آئی برشاعر عالم ، هم ده متفکر بر صربی ایدی .
مختلف رسائل موقوته ده بر جوق اشعار آبداری و مقالات ادبیه و تربیویه سی وارد در . نامنه نسبتله قدردان ارقادا شلرندن نائل رشید بك طرفندن « سامی بك » عنوانی بر اثر میدانه کتیرلش و مرحومك همان بالجمله اشعاری و قسماً مقالاتی بو کلیاته ادخال ایدیلدیکی کبی ، معاصر ارباب فکر و قلمك ده مشارالیه حقتده کی احتساستانی جمع و تثبیت اولونمشدر .
ناریخ وفاتی (۱۳۳۷) اولوب (ایوب) ده مدفوندر .

مشهور بر شعری بروجه آتی در :

حقیقت

ییلرجه حقیقت دییه روح بشریت
بر نور آرامش قعر سموات وزمینده ...
ییلرجه ، عصر لرجه ، . . . فقط نور حقیقت
قالمش ینه زیر تنق محتش منده .
بر لمه امید ایله بعضاً شب افکار
یانمش و طو تو شمش کبی ... دیر کن ینه سو نمش .
چاریشمش آزلدن بری ایمان ایله انکار ،
وارلق بیله ، وجدان بیله بر هیچلکه دو نمش .
ای ظلمت اعصار ایله کمره اولان انسان !
ای قارده شمش ، ای قلب المیده و مجروح ،
کل ، عرش حقیقت سکا ، هر دم سکا مفتوح ...
کل نور حقیقت سکا ، هر دم سکا تابان ...
کل ، کندیکه باقی ! ایسته حقیقت سن او ، وارسک ؛
نفسکده بدیدار او حقیقت که آراسک !

سعيد بك « كمال پاشا زاده محمد سعيد بك »

زمانه از باب قلمك سر آمدانیدن بش لسان (عربجه ، فرسجه ، توركجه ، فرانسهجه ، آلمانجه) ادبياته واقف بر ذات اولوب آتی الترجه احمد كمال پاشاك محدوميدر .

مملكتمزك حيات عرفان وادبنده . برهنه محرري صفتيله بك جوق مساعيسى و فعاليتي سبق ايتمش و نام و شهرت قازانمش بر محرر برمنشي در . يازديني آثارده اصول انشا و ادبه فوق العاده اعتنا اينديكندن غزته ستونلرنده كوروان مقالاتي دخی اسلوب نقطه نظرندن بر خصوصيتي بر اهنامي حائزدر . اسلوبی بر آرز چتين و مسلسل عبارات و اوزون جمله لرله براز ز ياده بزمنش اولمغله برابرينه تراشيده و متين و رونق داردر . اسكي (طريق) اسكي (وقت) غزته لرينك باش ستونلرنده (اجمال احوال) عنوان عموميسي آلتنده سياستاده و لسان بختلرنده كي مناقشات و مباحثاتيله ده ادبياتده اولان وقوف و احاطه سي مسلم ايدي . فرانسهجه دن حقيله ترجمه يه واقف اولديهنده متعدد ترجمه لری و از جمله (غلطات ترجمه) اسمنده كي اثری شاهددر .

(۱۳۱۷) ده شورای دولت بدایت محكمه سي رئيسی ايكن يمنه نفی ايدلش و بدایت مشروطيتده استانبوله كله ركه تنظيمات دائره سي رياسته تعيين اولونمش و برقچ سنه صوكره تحديدن قانوننه تبعاً قاعده سوق ايدلشددر . « ۱۳۳۹ » ده اوتحال ايدهرك (سليمانيه) ده يدرعاليبي يانه دفن ايدلدي .

آثار مطبوعه لری :

- (۱) فضائل اخلاقيه .
- (۲) غرائب عادات اقوام .
- (۳) غلطات ترجمه .
- (۴) دارالكتب .
- (۵) سفیرلر و شهیندرلر .
- (۶) تشبثات جرمیه .
- (۷) محاکم .
- (۸) حقوق دول .
- (۹) تشهیر اضمحلال .
- (۱۰) اصول مسئولیت و كلا .
- (۱۱) وظائف عدلیه اطباء .

(۱۲) اصول معیشت انسان.

(۱۳) ۱۳۰۱ و ۱۳۰۲ سنه لرنده مکتب حقوق ده تدریس ابتدکاری « حقوق سیاسیة عثمانیه »
معارف نظارتی نامه تألیف ایتمکده اولدینی فرانسزجه دن تورکجه یه بویوک قطعه ده
(قاموس سعید) اسمنده کی اتر مهمک اکالنه مع التأسف موفق اولامایوب آنجاق (۲۲)
فورمه سی نشر ایده بیلمشدرکه صوک فورمه « a-n » حرفه قادارد .

اشعارندن :

اخلاق ایله در کمال آدم اخلاق ایله در نظام عالم
اخلاقه نظر ایلمه نیجه سمعت ادبه کیدیله نیجه
عالمده نیجه معارف اهلی ترجیح ایدیور علومه جهلی

ش

شاه جلای « آفریده قره مصاری »

کرمیانی الیاس پاشا اولادندن وقره حصار چلبیلرندن برذات اولوب (۷۸۰) حدودنده
قوله ده ارتحال ایتدی. اسرارده ده تذکره سنده فارسی العبارة عاشقانه برنعتی مندرجدر

مطلعنندن :

جز جمالت چون درون پاک را محبوب نیست
بس بعقل اسباب حسن جوهرت محبوب نیست

شجعی « بوسف سناه کرمیانی »

قدمای شعرا و اطباء عثمانیه دن اولوب شیخی مخلصی (حاجی بایرام ولی) حضرت تلمی طرفندن
ویرلشدر. چلبی سلطان محمد و سلطان مراد ثانی دورلرنده بر حیات ایدی . (سیدنسیجی) ایله بروسه ده
بولوشد قلمری (لطیفی) نکه روایتلنددر . (۸۲۶) ارتحال ایتدی . کوتاهیه قریبده مدفون
اولدینی متواتر ایسه ده موقعی معین دکلددر . قواعد شعریه یی (احمدی) دن تلذ ایلشدر. اشعارینک
لفظانده اولقدر ملاحظه یوقسه ده متشویاتی استادانه در . (خوانبامه عطار) ی نظاماً ترجمه ایتمشدرکه
برنسخه سی مغنیساده (مرادیه) کتبخانه سنده واردر . سلطان مراد مشارالیه امریله شیخ نظامی

نک (پنج کنج) اسمیله معروف (خمسہ) سندن (خسرو و شیرین) حکایہ مشہورہ سنک
ترکچہ نظمہ باشلامش ایسہدہ اکالہ موفوق اولامیوب ہمیشہ زادہ سی (خورشید و فرح شاد)
ناظمی (جمالی) اتمام ایتشدہ . اکال تحصیل ایچون ایرانہ کیدہ رک سید شریف ایله مشارکت ایتدیکی
« سہی » تذکرہ سندہ مذکوردر . کندینہ غدیری التزام ایدن بعض ارباب غرضی تشہیراً
(خرنامہ) اسمندہ برمنظومہ سیلہ مرتب دیوانی وارددر . (۹۰۱) ذہ وفات ایدوب (ایوب) دہ
مدفون اولان دیکریکی (ملا قاسم عذاری) دہ فضلائی شعرادن بر ذات ایدی . (شرح
مواقف) ک الہیات بحثہ حواشیسی ، مولانا « لطفی » نک « سبع شداد » عنوانی سؤال اللہینہ
جوابی ایله اشعار ترکیہ و فارسیہ سی دہ وارددر .

ابیاتندن :

کل بوزک مجموعہ سندن نیجہ کیم دفتر دوزر
ویرر اوراقن اییلہ چوق نسخہ سن ایتد دوزر

مثنویاتندن :

قدیرنی بیل عمرکک ای بوالہوس
بردم ایمش خوش کورآنی برنفس
سود وزیان چون یمہ دنیاغمن
غم یر ایسہک باری یمہ عقباغمن

خسرو شیرین منظومہ سنک مطلبی :

بحمد الواحد الاحد القدیم
و بسم اللہ ذی المن العظیم
سلام اللہ یا خیر الانام
علیک والنیین الکرام
خدایا بیزہ توفیقی رفیق ایت
مقام حقہ تحقیق طریق ایت
آجیق طوت حکمت و توحید باہن
کوزومدن کوتوروب تقلید خواہن
یقینک نورنی جانہ چراغ ایت
کوکلدن ظامت شکی ایراغ ایت

خسرو شیریندن :

زهی حس کیم اوزوندندر حیاتی
قوفانی و باقی باک ذاتی

زهی قادر که آکا خلق کونین
اولا اھون که سکا طرفه العین

شعروانشاده شهرتی « شیخی » طبابتده کی شهرتی ده (حکیم سنان) در .
کنز المنافع فی احوال الامزجه والطبایع، اسمنده بر اثر طبیسی وارد . (۸۰۴) تاریخنده
استنساخ ایتدیکی « فی نامه » (بشیکطاش) ده (یحیی افندی) کتبخانه سنده در برده « دررالعقائد
وغیرکل سائق وقاعد » اسمنده تورکجه منشور بر اثری وارد که بر نسخہ سی خالص افندی
کتبخانه سنده موجود در .

مقدمه سنده کی ایاتندن :

جان چراغینه شیخی آلدانمه
نه قادر یانسه بولیسر در افول

شریفی آمدی

السنه ثلاثه ادبیاتنه واقف قوی طبیعت بر شاعر اولوب « دیاربکر - آمد » لیدر . تقریباً
(۹۲۰) تاریخلرند (مصر) ده ارتحال ایله دی . (سلطان جم) ک مقربلرندن ایدی .
(فردوسی طوسی) نک مشهور شهنامه سی نظماً ترجمه ایده رک « سلطان غوری » به تقدیم ایتدیکی
زمان بهر بیت ترجمه سنه برر دینار عطیه به نائل اولمشدر . ترجمه نک بر قسمی زمانمز ارباب
دانشندن (دیاربکر) لی (علی امیری) افندی حضر تلرنده موجود در . ترجمه نک مقدمه سندن :

کوتور دائم دله اسمن اللهک
که آتک ذکر ی محو ایدر کنهاک

اوکیم دلدن کیدر من تکر ی آدک
ایکی عالمده اول بولور مرادین

(حمیدیه) کتبخانه‌سند موجود، بیان و بدیع‌دن باحث (سنان پاشا) نامه تورکجه تألیف ایدیلن (حدیقه‌الفنون) صاحبی (شریفی) ننگده بو ذات اولماسی مأمولدر .
برده تاریخ تألیفی (۹۸۶) اولان (شواهدالشهداء) اسمنده کی تورکجه اثرک مؤانی ده شریفی مخلصلی بر ذات ایسه ده شریفی آمدی اولماسنه تاریخ مساعد اولمادی کی اثرنده یازدینی (سید احمد شریفی المعروف بقاضی شریف ابن السید محمد) کتیه سی ده باشقا بر ذات اولدینی بیلدیرمکده در . اثر مذکور ایکی قسم اوزره مرتب اولوب قسم اول مصائب انبیا ، قسم ثانی بلایای اهل بیت در که (فضولی) نک (حدیقه‌السعدا) سی و ادیسنده در نهایتنده (سلطان مراد ثالث) ایلهمصاحبی (شمسی پاشا) بی ذکر ایدیور .

شامی مصطفی بک

سلطان بایزید ثانی دورنده سنجاق بکلکی خدمتنده بولونان شعرای مشهوره دندر . زماننده (شاملی اوغلو) شهرتیه بنام ایدی . دیوانی مطبوع دکدر .

ابیاتندن :

یتمزی تماشای جمال الاله صونارسین
ای عاشق محنت زده بولدقجه بونارسین

بیتی مشهوردر .

شهری محمدر ملبی « آماسیری »

فاتح سلطان محمد خان دوری شعراسندن اولوب (آماسیه) لیدر . سلطان مشارالیهک فتوحاتی . مین فردوسی طوسینک شهنامه سنه تقلیداً (۴۰) بیک بیتی حاوی اولوق اوزره بر تاریخ عثمانی تنظیمنه باشلامش فقط اتمامه عمری وفا ایتیه رک آنجق اون بیک بیتی یازم بیلیمشدر .
اثرک مطلبی شودر :

بنام خداوند دادار پاک
بر آرنده آتش و آب و خاک

آماسیه ده مدفوندر برادری (شرمی عثمان چلبی) ده علما و شعرانددر .

شمعی شمع الله « برزینی »

برزینی تدریس ایلہ تعیش ایدر بر مرد متصوف ایدی . شیخ وفا قائم مقام و خلیفه سی علی دده مستخلف نردن در . اواخر حیاتندہ خراباتیک عالمہ مبتلا اولدی . (مثنوی شریف) . دیوان حافظ) . (گلستان) . (بوستان) . (پند عطار) . (سبحه الابرار) . (بهارستان) . (تحفة الاحرار) . (منطق الطیر) . شرح رازہ رق ابقای نام ایلشدر . وفا قربندہ اختیار اتزوا ایلدی . وفاتی (۱۰۰۰) ده در . خط دستیله محرر مثنوی شرحی شہزادہ جامع شریفی کتب خانہ سندہ در . (اسکدار) ده (رومی محمد پاشا) جامع شریفنک قبلہ جہتندہ کی حوالی قایمی دیشار یسندہ مدفوندر کتابہ سی :

روشن ایتسون خانہ قلبن خدا

شمعی نک روحینہ کیم قبلہ دعا

(آوانسرای) وفاتندہ (وفا) ده ویاخود (اسکدار) ده مدفون اولدینی محرر در .

غزلیات عاشقانہ سندن :

راضی یم هر نه ایدرسہ بکا سروسمنم تیغ مژگان ایلہ صد پارہ قیلارسہ بدنم
بنی اولدرمکہ عار ایلش اول سیم تنم واریم یالوارہ یم بوینومہ طاقوب کفتم
حلہ جنت اولورسہ چکیم چاک ایدیم دم وصلتہ بکا حائل اولان پیر هنم
شمعی یم گوشہ میخانہ بی ویرم فلک کلشن باغ ارمندن بکا یکدر وطم
بوغزل طابعک اثر غفلتی اولہ رق شعی دیگرک دیوانہ درج ایدلشدر .

ایاتندن :

دوست مدخندن نہ حاصل ذم دشمندن نہ غم

فارغ و آزادیم بر در یانمده مدح و ذم

(تحفة العاشقین) اسمندہ اتوز باب اوزرہ مرتب اخلاق و تصوفدن باحث (۹۸۹) ده

مؤلف تورکچہ منشور برائری ده واردرکہ نسخہ سی (شہید) علی پاشا کتب خانہ سندہ موجوددر .

شوری مجزوب

عرفای مولویہ دن رند مشرب بر ذات اولوب بروسہ یکیشم ننددر . حضرت (سینہ چاک) دن

اسرار مثنوی بی‌اختیار آید کردن صوکره بر مدت شوریده حال دینه‌جک برنجلی به مظهریتله سیاحت
ایله‌دی . بعده صحوه کله‌رک بر زمان شام مولویخانه‌سنده اقامت ایتدی . بوانشاده روحی ، مذاقی .
صمقی کبی عاشقین شعرا کندیسندن استفاده ایتدیلر . رحاتی (۹۹۰) دده در .

مشهور ترجیع بندینک مطالعندن :

کون بر آینه عبرت نمادر بر صور
انعکاستنه آلدانه صاقین قیلمه نظر
لعل رنگین کورونور باقد قدمه هر سنک و مدر
فاطر حق اولمه اشیاده ای نور بصر
پیرو ارباب فقر اول تا اوله سین دیده ور
سر اشیایی کاهی بیلیمک ایسترسه ک اگر
مکتب عرفانه کل زهار اوله بی خبر

ایاتندن :

کل ای ناصح قوپندی حال دلدن بی خبرسک سن
نجی دیوانه قیلدی اول بری بیلیم نه دیرسک سن

شهرودی دده « موغله‌دی »

سابق‌الترجمه شاهی (ابراهیم دده) حضرتلرینک مخدوم عالی‌لریدر . اسرار دده
تذکره‌سنده ولد معنویلری اولمق اوزره مقیددر . قرق کسور سنه موغله مولویخانه‌سنده
جانشین پدر اوله‌رق بیگ تاریخنده موغله‌ده ارتحال ایله‌دی . (عاشق چلبی) تذکره‌سنده قطعه
آیه‌لری مندرجدر :

دهانی فکری دله غنچه کلزار جانمدر
خیال سرو قدک خیلیدن خاطر نشانمدر
فراق لعل نابکله بلا بزمنده ای ساق
دمادم اشک کلکونم شراب ارغوانمدر

شعری دوده « کفری »

شعراى مولویه دن اولوب کفه لیدر. علوم رسمیه یی ا کالدن سوکره قونیه ده استانه ملاخسکاره
رومال اولمشدر. (۱۰۸۲) تاریخنده عزم بقا ایله دی .
اشعارندن:

دل رشته پیوند هلال اولمادی می ؟
شایسته اقبال وصال اولمادی می ؟
قابلمی دکل وصالکه ایرمک یوقسه
بن قولوکه احسانه مجال اولمادی می ؟

رباعیسیله

زبان اولسه سر کوبنده هر مویم حجاب اولماز
سکوت ایتمک کی عالمده نادانه جواب اولماز
بیتی مشهوردر .

شهری

عاشقین مولویه دن اولوب (ادرنه) لیدر . (۱۰۸۲) ده ارتحال ایلدی . (نشاطی دوده)
مریدانندن در. تذکره اسرارده مندرج مخمسک مطلعندن :

مرآت مصفاى دکل روی دلارا کیم کورمیه سک آنده بوکون حقی هویدا
بوپندمی کوش ایله کوکل کیم بودر اولا دل ویردیککه صدق ایله ویر جانکی زیرا
من مات من العشق فقد مات شهیدا

شعری حسن افندی «صلبی»

فضلا وادبای عثمانیه دن اولوب (حلب) لیدر . درسعادتده مالیه دائرهمسی خلفاسندن ایکن
(سوخته دل) ترکیبک دلار لان (۱۱۰۵) تاریخنده وفات ایله دی . ادرنه وسى خارجنده

مدفوندر . وفیات آیوانسرای ده اسکدارده مدفون اولدینی محرودر . اشهر آناری اون ایکی سنه ا کمال ایتدیکی (فرهنگ شعوری - نوال فضلا) [۱] نامنده کی یکریمی ایکی بیک بشیوزاللی لقی جامع لغتنامه سی درکه بشیوز قدر شاعرک آثارندن استشهاد ایله مشدر . لسان فارسیده کی وقوف نامه حجت قاطمه در . سائر آناری (مرتب دیوان) (ترجه پند عطار) ایله (ریاضی) نك استعارات و اصطلاحات ضروب امثال نادرآت فارسیه بی مین دستورالعملنه اولان ذیلندن عبارتدر . (تعديل الامزجه) اسمنده وزرای عثمانیه دن احمد پاشا نامه مؤلف طبدن برائری ده وادر . فرهنگدن ماعداسی غیرمطبوعدر .

اشعارندن:

ایتدیکی دعوايه قادر اولمه در شرط هنر
آدمی رسوای ایدر اثباته عجز قدرتی
دم اوره علم و معارفدن ایده عکسی ظهور
موت اولادر آکا وار ایشه عار و غیرتی
عجزین اقرار ایلک خیلی هنردر عارفه
بیلمه دیکن بیلمه مک جهایلله اولور شهرتی

شعبان زاده محمد مختتم افندی

صاحب فضیلت ادبادن بر ذات اولوب السنة ثلثة ادبیاتنه واقفدر . علمادن بوسنه وی شعبان افندی نك برادری خرم افندی نك مخدومیدر عمومجه سی یاننده تعلیم و تربیه کوردیکندن شعبان زاده شهرتیه بنام اولمشدر . (۱۱۰۴) تاریخنده ادرنده وفات ایده رک قادر یخانه پیشگاهنده سلمچوق خاتون جامی ساحه سنه دفن ایدلدی . آثارندن خط دستیه محرر (مظهر الاشکال فی بیان لغات المثنوی) اسمنده کی اثرینک برنسخه سی (چورلولو علی پاشا) کتبخانه سنده در . (مصنفک) نامیه معروف (علی ابن الشاهرود بسطامی) نك محمود پشای ولی به مقدمه ایلدیکی

[۱] قایق لغات فارسیه به دأثر علمای عثمانیه دن (اینه کوللی) مولانا (مصطفی بن محمد) ک دخی برنجی سمی ایکنجی قسمی مصادر اوچنجی قسمی قوعد فارسیه دن باحث (جامع الفرس) اسمنده برار کبری رک (۹۷۱) تاریخنده محرر برنسخه سی در سعادنده کورولو کتبخانه سنده منظورم اولدی . فضلا ی مولویه دن (خطیب رستم) ده ده نك (وسيلة المقاصد الی احسن المراسد) اسمنده برلفت فارسیه سی واردرکه کندی سوبله دیکی (برات منیر) تاریخ نك دلالتی اولان (۹۰۳) ده مؤلفدر . اوچ باب برخا نه اوزره مرتب بولونان بواژده هر یخنده اولا تورکجه منظوم قواعد فارسیه یازیلوب صوکره تفصیل ایدلمشدر .

(تحفه محمودیه) سفیده (تحفه محمود محتشم) اسمیه کاتبانه بر صورتده ترجمه ایله مشدر که مطبوعدر .
بواثر بروجہ آتی اون باب اوزره مرتبدر :

(۱) فضیلت علم و علما (۲) معاشرت و احوال وزرا و امرا (۳) تهذیب اخلاق (۴) فضیلت
و شرف جود و سخا (۵) توبه و ندامت (۶) حصول مرادات ایچون سی و ورزش (۷) ادای
حقوق ولی نعمت (۸) وقایہ (۹) عدل (۱۰) امر معروف و نہی عن المنکر برده مناظرہ تیغ
و قلم حقندہ بر رسالہ ادیبہ سی و سکیز باب اوزره مرتب (آداب الحکام) ی وارددر .
مخدومی (عبداللہ) افندینک دہ (احسن الخبر من کلام سید البشر) اسمندہ تورکجه حدیث
اربعمین شرحی وارددر که بر نسخہ سی اسعد افندی کتبخانہ سندہ در . ہر راوینک ترجمہ حالی دہ
مذکوردر .

شناسی محمد جلی «استانبولی»

خوشکویان شعرا دن اولوب شهریدر . (روزنامہ جی زاده) شہرتیلہ بنام ایدی . (۱۱۱۴) دہ
استانبولده وفات ایتدی . تذکرہ صفائی ایله شیخی دہ (ادرہ) دہ وفات ایتدیکی محرردر .
فصیح مولوی نک شا کر دیدر .

درونی آشنا اول صورتا بیکانہ صانسونلر
عجب زیباروشدر عاقل اول دیوانہ صانسونلر [۱]
بیت مشہورینک قائل اولان شناسی مولوی باشقہ در .

ابیاتندن:

بختی سیاه اولنجہ شناسی بر آدمک
طوطی بہ دام قورسہ شکاری غراب اولور
منافعدن اثر یوقدر نہ روحانی نہ جسمانی
زمانہ آدمندن شیمدی ییروح الصنم یکدر

[۱] سماعخانہ ادب ، ص ۱۱۹ دہ

درونی آشنا اول ظاہراً بیکانہ صانسونلر
بو بر رعنا روشدر عاقل اول دیوانہ صانسونلر
صورتندہ کورولمیکده در ،

مصارفندن :

لاله نك نقشن كوروب اميد بو ايتز كوكل

آتشه نژديك اولان لابل اولور رخسار سرخ

شمس الدين محمد افندي

طريقت قادريه مشايخندن (۱۲۰۶) ده (قبريس) آطه سنك (ماغوسه) قصبه سنده منفيآ
ارتحال ايدن (مصطفى آهي افندي) نك خلفاسندن اولوب قيصر يه ليدر . (۱۲۲۷) ده در سعادته
وفات ايله دي . خرقة شريف قربنده كي محي افندي در كاهنده مدفوندر . مرتب ديواني واردر .
آتي ده كي مسدس طبع شاعرانه سنه دالدر .

هوالمعين :

اضطرابي ترك ايت اي دل حق دائم ايله ياد

صاقوب احسان عبد عاجز ايله اوله شاد

ايريشوب لطف خدا بركون اولورسك برمراد

كلدي بر پير خدا بو بيتي قيلدي كوشه ياد

برقبوي بندايدرسه بيك قيو ايلر كشاد حضرت الله افندي فاتح الابوابدر

قول اكر احسانكي قطع ايلسه چكمه الم

اول دخي محتاج باب ذوالعطا و ذوالكرم

بغلنوب باب خدايه قومه دلده هم وغم

ورد ايدك صبح و مسا بو بيتي سن كل دميدم

برقبوي بند ايدرسه بيك قيو ايلر كشاد حضرت الله افندي فاتح الابوابدر

(في السماء رزقكم) نص كريم موعود ايكن خزنه غيبنده قسمت ايتديكي موجود ايكن

جمله رزقين ويريحي اول غني معبود ايكن قولونه محتاج ايدرمي ياره دن خشنود ايكن

برقبوي بند ايدرسه بيك قيو ايلر كشاد حضرت الله افندي فاتح الابوابدر

خاتك ايتديكى قسمت بيل تخلف ايلز
ايلسه وقى حلول اصلا توقف ايلز

حقه تسليم وجود ايدن تأسف ايلز
اويله برکان کرمدر وعد نه خلف ايلز

برقبويي بند ايدرسه بيك قپو ايلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر
مطببخ احسانك آچش اون سکز بيك عالمه
بذل ايدوب الطاف خوانك عالمه و آدمه

هم غنا ايله سيخاوت بخش ايدن اول حاتم
هر کدا و شاه آنک محتاجيدر سن غم يمه

برقبويي بند ايدرسه بيك قپو ايلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر
ظاهر و باطن تجلی ذات اعلادن کلير
جمله افعال و شئونک سری اسمادن کلير

صانمه کيم ارزاق عالم شمام و دارادن کلير
هر کسک رزقي هله نحن قسمندان کلير

برقبويي بند ايدرسه بيك قپو ايلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر
موج دريا کيدير اسبابه صرف ايتسه شعور
بری نحو اولور بری در عقب ايلر ظهور

عینی دکل محو اوله نک مثليدر بولان نشور
طرفه العين ايجره باق سن کور نه سيرانلر اولور

برقبويي بند ايدرسه بيك قپو ايلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر
رزق ايجون افکاره دوشوب «شمسيه» ايمه تلاش
چون مقدردن زياده اولاما ايمه صواش

سجی ايله ممکن دکلدر حاصلی عقل معاش
سن توکل ايله باب حقه تسليم ايله باش

برقبويي بند ايدرسه بيك قپو ايلر کشاد حضرت الله افندی فاتح الابوابدر

شاکر احمد پاشا «طربزون»

شعرادن فاضل برذات اولوب (طربزون) لیدر. طریق علمیه دن تحویل مسلكه رتبه وزارتى احراز ایدہ رك مورہ والیدكنده بولنش و (۱۲۳۴) تاریخندہ اختیاراقامت ایلدیكى (کلیبولی) ده ارتحال ایدہ رك (استانبول) ده (ایوب سلطان) ده بوستان اسكله سندہ مهر شاه تربہ سی خارجندہ کوچوك حسین پاشانك قبری اتصالہ دفن ایلدی . اسماء حسنا وسور قرآنیہ ایلہ نسب پیغمبری بی نظماً بیان ایلدیكى اثری تقویم خانہ عامرہ ده طبع اولمشدر . برده (عدای القرآن) اسمندہ غیر مطبوع منظومہ سی واردر . اشعارى عارفانہ وحکیمانہ در . منظومہ مذکورہ دن :

بسدر ارباب فکرتہ بو خطاب (بی بقادر بومنزول ای احباب) نسفہ
فاتھواللہ یا اولی الالباب
مقتضای حدیثی قبل تذکار
ودواء الذنوب الاستغفار

چك خلايقدن الى قطع ايت علائقندن دلی
دشا کراہ امداد ربانی سکا بسدر فقط

شفقت افندی «عبدالفتاح شفقت افندی»

ارباب قلم ودانشدن برذات اولوب (بغداد) لیدر . برمدت (قریم) خانلری معیتندہ بعدہ (استانبول) ده (افلان وبوغدان) بکلری کتابتندہ ایقای خدمت وشیشخوخته بناء اختیار تقاعدلہ (قوری چشمہ) ده کی خانہ سندہ عزالت ایدہ رك (۱۲۴۲) تاریخندہ رحلت ایلہ یوب قوری چشمہ مزارستانہ دفن ایلدی دیوانچہ سی و (یوسف ضیا پاشا) دن (علمدار مصطفی پاشا) یه قادار (حدیقه الوزراء) ذیلی و اوصاف جلیلہ پیغمبری ایلہ خاندان نبوتك مناقب سنیہ لرندن باحث مثنوی طرزندہ بویوجك بر منظومہ سی و بر (تذکرہ شعرا) سی واردر . آثارندن (حدیقه الوزراء) ذیلی دیگر ذیلارلہ برابر مطبوعدرہ . (تذکرہ) نك نسخہ سی ده

ولی‌الدین افندی کتبخانه‌سنده موجود در . سیر نبوی منظومه‌سندن :

مطلع دیباجه نظم کریم	اولدی بسم‌الله الرحمن الرحیم
هیأت طغرای منشور اله	نقش بسم‌الله در بی اشتباه
تا که تنفیذایده اول امرکزین	نص ایله تبلیغ حکم مرسلین
عالمه نجم هدایت اولالر	رهبر راه عنایت اولالر

شا کر محمدر افندی

شهری‌الاصل فضلی شعرادن اولوب تحصیل و تفضی اندرون‌هایونده در . سرای‌هایونده
لوای شریف شیخ‌لکی خدمتنده ایکن (۱۲۵۲) تاریخنده استانبول‌ده ارتحال ایده رک حضرت
خالد قربنده کی مزارستانه دفن ایلدی . آثاری برنسخه‌سی اسعد افندی کتبخانه‌سنده موجود
(منظوم مثنوی شریف ترجمه‌سی) ایله (شرح بهارستان) و دیوانندن عبارتدر [خضر بن مصطفای
ارزنجانکی نکده بهارستان شرحی وارد در . شا کر افدینک کی مطبوعدر .
ایاتندن :

ای دیده خونابه شا کر بونه کریه
تأثیر نکار ایلین غم نه‌مه لازم

شرف خانم

مطبوع دیوان صاحبه‌سی شرف خانمدر که شیخ‌الاسلام (عاشر افندی) مرحومک احفادنندن
اولان شعرادن (نیل بک) مرحومک کریمه‌سیدر . سوزشلی مرثیه‌لری عاشقانه مناجات
و قصائدی وارد در . (۱۲۶۴) تاریخنده ارتحال ایده رک یکی قاپی مولویخانه‌سنده چنار آلتنه دفن
ایلدی . طریقه مولوی در .

بر مناجاتندن :

یا الهی دکلم مستحق احسان ایله
کرم ولطفکی حق‌مده فراوان ایله
نعت و مرثیه مناجات و ستایش‌لرمی
سبب مغفرت ایت زیور دیوان ایله

برقصیده سندن :

ترفع کلاتنه یتیمی بو شهرت ادنا قولى اولمق دو جهانده اولور البت
دامادنی شیر خدا شاه ولایت قریشنه بریول آرام روز و شب البت
یارب بنی دور ایله اولاد علیدن

شوکت محمد افندی «استانبولی»

فضای کتابدن بر ذات اولوب شهریدر . فراری احمد پاشایه دیوان افندیسی اولمشدی .
برنجی اردو محاسبه جیسی مؤخرآ قبو کتخداسنی اولوب (۱۲۸۴) ده ارتحال ایله دی . اختری
حجمده (اثر شوکت) اسمنده مطبوع لغت کتابی واردر که اکثریتی اعتباریله عربی ، فارسی
تورکی لغاتدن جناس لفظی و خطیدن عبارت کلمات و الفاظ مشترکدن معدود لغاتک تعریف
و تفریقده دائر در . (کلستان) ، نظیره مقامنده (سنبلستان) ی و طبیعت شرعیسی ده واردر .

شناسی ابراهیم افندی «استانبولی»

اعاظم ادبادن اولوب لسان عثمانینک ساده لشمه سنه و اصول افاده سنک یکی بر طرزه قلبه
اک زیاده همت ایدنلرک بری و بلکه ادبیات جدیده مزک موجد و مکملیدر . در سعادتده طوبخانه
جوارنده بولولی برطوبچی یوز باشیسنک صلبدن دنیایه کلوب عربی ، فارسی ، لسانلرینی
تحصیلدن سوکره طوبخانه مکتوبی اوطه سی کتبه سی سلکنه داخل اولمش و بعده فرانسلر لسانی
اوکره نوب قنون جدیده نک تحصیلی ایچون پارسه عزیمت ایلش ایدی . در سعادتده عودتنده
بعض مأموریتلرده بولنش ایسه ده تفیض ایده میهرک نهایت (تصویر افکار) عنوانیله بر خفته
نشرینه باشلا یوب غیر رسمی عثمانلی غزته لرینک برنجیسی اولان بو آتله ادبیات جدیده
ولسانمزک اصلاحیه برابر افکار جدیده نک نشر و تعمیمه چوق خدمتلهر ایتشد .

(۱۲۸۸) تاریخنده کنج یاشنده وفات ایلدی . بک اوغلنده آلمانیا سفارتخانه سی قارشیسنده کی
مزارستانه دفن ایلدی . کندی نشر یاتندن باشقه بعض آثار و اشعارینی تصویر افکار منتخبات
ابوالضیا توفیق بک دخی نشر ایتشد . سجل عثمانیده اصلاً بتایسلی اولدینی محرر سه ده
موثوق دکدر . پدری (بولو) دن والده سی استانبول دندر .

توحیدندن :

مناجات

حق تعالی عظمت عالمک پادشهی
لامکاندر اوله من دولتک تختکهی

خاصدر ذات الهیسنه ملک ازلی
بی حدود آنده اولان کوبه لم یزلی
اثر حکمتیدر یله کوکک بنیادی
طولو بوش جمله ید قدرتک ایجادی

عزت و شانی تقدیس قیلار جمله ملک
اکلیر سجده ایدر پیش جلالتده فلک
امری وجه اوزره برایلر کیجه کوندوز حرکت
دکشیر تازه لیر موسم فیض وبرکت

پرتو رحمتک لمعه سیدر آیه کونش
تاب حشمندن آیر آلسه جهنم آتش
شرر هیبت علویه سیدر ییلدیزلر
آنلرک شعله سی کوک قبه سنی یالیزلار

کیمی ثابت ، کیمی سیار بتقدیر قدیر
تکرینک وارلغنه هر بری برهان منیر
وارلغین بیلمه نه حاجت کره عالم ایله
یترا ثباتنه خلق ایندیکی برذره بیله

کوره من ذاتی مخلوقک عادی نظری
حس ایدر نورنی اما که بصیرت بصری
وحدت ذاته عقلمجه شهادت لازم
جان و کوکله مناجات و عبادت لازم

نشئه شوق ایله آیاتنه طایبق دیلرم
آکله وار خالقمه غیری نه یایمق دیلرم

ای شناسی! ایچی خوف الهی داغلار
صورتی کرچه کولر قاب و کوزم قان آغلار

ایدر عصیانمه کولگده ندامت غلبه
نیله یم یوز بولامام یأس ایله عفوم طنبه

نه دیدیم؟ توبه لرا ولسون بوده فعل شر در
بیم عذرم کنهمدن ایکی قات بدتر در

نور رحمت نیه کولدور میه روی سیم
تکرینک مغفرت ندنده یوکی کنهم

بی نهایه کرمی عالمه شاملمی دکل
یوقسه عالمده قولی عالمه داخلمی دکل

قولنک ضمه نه نسبت چوغیسه نقصانی
یا اونک قهرینه غالمی دکل احسانی

سهوینه اولدی سبب عجز طبیعی قولنک
هم اودر عالم معنیده شفیی قولنک

بی عفو ایله که فضل الهیسی یت
صامه - حاشا - کرم نامتناهیسی یترا

جل آتیه که لایتغیر الاحکام برر دستور حکمت و حقیقت مزیننده در . « مبحوثة عنها »
ختمی صره سنده ایراد ابتدیی اقوالند در :

« سندی باطل اولور ، باطل اولان دعوانک »

« میز که بر حاکمدر ، مدعی صفتنده کورینور ایسه غرض خالصدن ، و یاتیمیز ناقصدن عاری دکلدر .

« فن ادب بر معرفتدر که انسانه خصلت آموز ادب اولدیغیچون ادب و اهلی ادیب تسمیه قلمشدر .

« بر اثر که صانعی انسان اوله ، ممکنمیدر که آنده نقصان اولیه ! » .

« اثر مقبول اثر معقول ایله ثابت اولمق لازم کلور »

« مزاحه مزاح ایله مقابله ایتمک ، شره شر ایله مجازاة قیلندندر »

حقیقتدن بشقه بر شیله متلذذ اولدینی اشعارنده بیله کوریلور :

همت آزا ولسه دخی فائده کلی کورینور

احتیاجاته موافق کلان افعاله چالش

ماهیتی اثبات ایدن آثار عملدر
مقدارنه نسبتله کشی خیر و شر ایلر
یتلری بو حقیقتک برر شاهیدر .
نفعینک قصیده‌رأیشه‌سی تنظیر صره‌سنده

توفیق رفیق اولیجق فائده یوقدر
هرکیم بوراده عقله اوپارسه ضرر ایلر

قولنه مقابل

حق یول آرامق واجبه‌در عقل سلیمه
توفیقی ایسترسه خدا راهبر ایلر
محروم ایسه توفیقک اکر فائده‌سندن
یا عجزینی کوردکجه‌می آدم ضرر ایلر
هر واقعه بر درس حکمدر نظرنده
هر دردوبلادن ذخی اخذ عبر ایلر

یتلری انشاد وایکی یوز الی سنه‌سکره کیمسه‌نک خیال و خاطرندن کچماش برطرزده - بر
آزده متهمانه اوله‌رق - مزار شاعرك اوزرنده تلقین حقیقتله روح نفی بی ارشاد وشاد
ایله‌مشدر .

مرحومک حیات علمیه و سیاسه‌نک تعلق ایدن تراجم احوالی (مجموعه ابوالضیا) نک
(۱۰۵) نومرو سندن اعتباراً برقاچ نسخه‌ده (شناسی نک ایام اخیرۂ حیاتی) سرنامه‌سیله
واقفانه بر صورتده تحریرینه همت اولونمشدرکه بالاده‌کی (جل آتیه‌که) ایله باشلایان
افاداتده اورادن نقل ایدلمشدر .

شمس عثمانه افندی « شینج - اسکدری »

اعظم ادبای صوفیه‌دن واکبر عرفای قادریه‌دن برمرشد علوی‌بیان اولوب (اسکدار) لیدر .
تاریخ ارتحاللری (ایلدی عثمان افندی عزم درگاه بقا) مصراعنک دلاتیله اولان (۱۳۱۱) ده
قبرعالیلری اسکدارده عنادیه‌دن قره‌جه احمد کیدن جاده‌نک صاغ جهتنده در . دیوانلری الحق
عارفانه وشاعرانه در . مع التأسف طبعی هنوز میسر اولمامشدر .

ابیاتندن

اولور فقر و فنا اهلنده قید بیش و کم نابود
امید لطف نو پیدا هراس قهر و غم نابود

وصال صبح دیدار ایله اثبات وجود ایلر
مثال شمع اولانلر عشق ایله سرتا قدم نابود

دونه دونه ردیفلی غزلارندن :

جویلر کریه ایدوب نعره اورور مرغ هزار
رقص ایدر پیر فلک وجد ایله بی صبر و قرار
کیمی بی صوت و حروف کیمی پر ناله و زار
ذکر ایدر حق جهان زیر و زبر دونه دونه

(کنزالمعانی) و (شمع و شبستان) اسماعیلزاده ایکی منظومه محققانه لری ده اولدینی مرویدر.

کورینور تابش دیدار کوکلدن کوکله
برق اورور پرتو انوار کوکلدن کوکله

متقابل ایکی مرأت مصفایه عدیل
عکس ایدر حالت اختیار کوکلدن کوکله

ذا کری واصل ایدر حضرت مذکوره تمام
نور بالا رو اذکار کوکلدن کوکله

دور سهبای صراحی و بیاله کییدر
دو کیلور نشئه اسرار کوکلدن کوکله

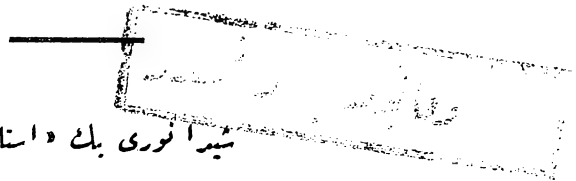
دم آهنگ نی شاهله منصوره دونوب
ربط اولور صحبت احرار کوکلدن کوکله

طرز و اطوار خموشانه ده بی صوت و حروف
وحی اولور معنی کفتار کوکلدن کوکله

یتزای شمس یتز لافله کشف اسرار
کشف او در کیم کیده اسرار کوکلدن کوکله

شمس‌الدین محمد بك «اسكدری»

شهری الاصل اولوب عصر من ارباب قلمنك غیر تلیرندن ایدی . (۱۳۱۴) تاریخنده اسكدرده وفات ایتدی . قره‌جه احمد منار لغنده دیوار دینده مسکینلر تکیه‌سی قارشى سنده پدری بحره قائم‌قاملرندن یوسف بكك قیزی یاننده مدفوندر . اطفالك تسهیل قرائت و تصفیة اخلاقه متعلق اون قدر رسائی واردركه اك مشهورى لسانك القبالرینك مكمللرندن اولان (آناختار) ایله (چوچقلره قلاووز) نامنده کی رساله‌لردر . اكبر آثاری اولان (لغت شمس‌الدین) اسمنده کی اثرینك برنجی جلدینك نشرینه موفق اولمش ایدی . (مکتب) و (چوچقلره آرقداش) ، (مجازات) ، (تذیرده قصور) ، (رمضان هدیه‌سی) ، (چوچقلرك جمعه كونی مکتبی) ، (كندم ایتدم كندم بولدم) ، (چوچقلرك کیچه اكنتجه‌سی) اسملرنده اخلاق و ادبیاته دأثر فوآئدن باحث مطبوع مجموعه‌لری برده (آرقداش) اسمنده برغزته‌سی واردر .

سیرا نوری بك «استانبولی»

استانبولدن یقیشن شعرا و موسیقی شناسانك متمیزلرندندر . حیفا كه مسالكنده کی اقتدارندن كآلیله استفاده اولنه‌جق برچاغده ایكن قربان‌عشرت اوله‌رق (۱۳۱۹) تاریخنده آرتحال ایله‌دی . جوار حضرت ایوبده مدفوندر . آثاری ناآمام (قافله موسیقی شناسان عثمانی) ایله (تاریخ انبیا) و انكلیزجه دن مترجم (بارلوفك ملیونلری) فرانسزجه دن مترجم (رافائل) ، (ترانه) ، (شكسپیرك هاماتی) ، (قیز مکتبی) و سائرده در . برنجی اثرندن ماعداسی مطبوعدر . اوتوز سکنز شرقی بسته‌لمشدر . فارسی ، فرانسز ، المان ، انكلیز لسانلرینه واقف غایت ذکی برکنج ایدی .

تخمینسندن:

فاش ایدوب اسرار عشقی اوله یار کدن جندا
ایله‌مه شیداکبی اقبال عمرک برهوا
اولمق ایسترسه‌ك اکر همبزم یار دلربا
اولماسین جانان دخی آگاه حالکدن رضا
راز عشقی صاقلاکنج سینده جانک کی

شیخ علی رصفی افندی «استانبولی»

علمای نقشبندیه دن و قدرت نظم ایله تمیز ایدن باغای شعرادن السنه ثلثه ادبیاتنه واقف بر ذات اولوب شهریدر . (کفه وی) درگاهنده مشیختیله سالکین طریقه و مختلف مکاتبده معلملیکی ایله طالبین علم و معرفته خدمات مبروره سی واردر . (۱۳۲۸) تاریخنده فجأة ارتحال ایده رک فاتح قربنده (زنجیری قویو) جوارنده پدرینک مدقون بولندی (دراغمان) جامعی حظیره سنه دفن ایدلدی . آتی الترجه (معلم ناجی) افندی رقیق خالصی و مسلک داشی ایدی .
آثار مطبوعه سی :

- ۱ (فیض آباد) بلغای اسلامیه دن بعضلری نك آثار منتخبه سی ترجمه لر یله اشعار متنوعه نی حاویدر .
- ۲ (بارقه) یاووز سلطان سلیم خانك اشعار فارسیه لرندن بعضلرینك ترجمه لرینی جامعدر .
- ۳ (حکمیات اسلامیه) .
- ۴ (منشآت) .
- ۵ (صرف عثمانی) .
- ۶ (نحو عثمانی) .
- ۷ (سواطع) .
- ۸ (مطالع) .
- ۹ (بدایع) .
- ۱۰ (لوامع) .
- ۱۱ (جذبات) .
- ۱۲ (شویله بویله) : معلم ناجی افندی ایله مشترکدر .

(جذبات) نام اثرینك مقدمه سی :

حسن طبیعته مالک اولان بر عثمانلی اشعار عرب و عجمی آکلایه جق قدر حائز کمال بولمایدر که تام برشاعر اوله بیلسون .
بویله بر اقتدار ادبی نی حائز اولمیوبده یالکز حسن طبیعته مالک اولانلر کوزل سوز بولسه لرده طوغری یازه مزلر .

زمانزده پک چوق ارباب طبیعت وار . بونلرک اکثرینك کالات ادبیله لر ی پک محدود اولدیغندن سوزلری خطادن سالم دکلدر . ایچلرنده اویله لریده واردرکه ترکیه کله لر ی بیله .

طوغری یازمقدن عاجزدرلر. مالک اولدقلری حسن طبیعت ایله برابر حائر کال اولسه لرایدی.
ادیب عنوانی آلمه جداً مستحق اولورلردی.
کوزل سوز بولمق ایچون کوزل دوشونمک لازم ایسه کوزل یازمق ایچون کوزل او قومق
الزمدر.

برعثمانلینک ادبیات غریبهیه وقوفی اولسه ده اشعار عرب وعجمه انتسابی بولنسه تام برشاعر
اوله من. واقعا ادبیات غریبهیه وقوف وسعت قریحهیه یاردم ایدرسده عثمانلیجه یی طوغری
یازمه هیچ بروقت خدمت ایتمز. زیرا ادیب کچین بعض هوسکارانمک یازدقلری منظومه لر
ترکب کلات جهتیه طوغری اولمق شویله طورسون شیوه لسان عثمانیه موافق بیله دکلدر.
بولنر ادبیات غریبه ایله الفتلری قدر کتب ادبیة اسلامیة نک یی انجیسی اولسه لر البته مکمل
اولورلردی.

البته عربی فارسی کبی زنکین ایکی لسانک ادبیاتنه واقف اولان بر عثمانلی شاعری آثار
غریبهیه ده آشنا اولورسه دکل ترکلرده فرنکلرده بیله مثلی آرز بولنور. شعرده معنائک لطافتی
لازم ایسه الفاظک فصاحتی واجیدر. هیچ آثار عرب وعجمده غلط برکله کورلمشی؟ بولنرک
آثارنده غلط برکلهیه تصادف اولنسه بیله عثمانلی شاعرلرینه نسبتله بیکده بر مرتبه سنده در.
لسانک میزانی شعردر. طوغری اولمیان میزان بر ایشه یارامدیغی کبی فصیح اولمیان بر اثرده
موزون اولسه ده ارباب کال عندنده شعردن معدود اوله من. شعر موافق زمان ومکان اولمغه
برابر جوامعردانه اولمیدر. اشعار نازکانه یی وضعیانه سوز سوزلیسکدن عبارت ظن ایدنلردقایق
کلامه آشنا اولمیان متشاعرلردرکه افکار سخیفه لرینی برر دستور ادب ظن ایدرلر. حالبوکه
نازکانه اشعار بولنرک ظن ایتدکاری کبی بعض شهریلرک اثنای مصاحبتلرنده کوریلان طرزافاده
ایله حصولپذیر اوله من. شعرده علو فکر مطلوبدر. ایستر نازکانه اولسون ایستر جوامعردانه
بولنسون افکار عالییه یی متضمن اولمیان اشعارک هیچ بر مزیتی اوله من. هله موافق ذوق سلیم
اولمیان اشعاروضعیانه عرض حال کدایانه کبی بش پاره ایتمز. ارباب همت هیچ عرض مسکنت ایدرمی؟

شعر کفتن کرچه درسفتن بود لیک فهمیدن به از کفتن بود

شعیب بک « احمد شعیب بک — استانبولی »

استانبولده تولد ایتمش ؛ وزماننه کوره الکعالی ومکمل بر تحصیل کورمشددر . کندینی

(ثروت فنون) رساله اسبوعیه سنده کی، فلسفی، تاریخی، اجتماعی مقالات متسلسله سی ایله طائمش؛ آرزمان ایچنده مقالاتنک اهمیت موضوعی ونفاست بیانی سایه سنده برصیت وشهرته مظهر اولمشدر. دور اخیر کنجلی ایچنده غرب علوم اجتماعی سی ایله اک احاطه لی بر یوله تدقیق وتنبه وتصویر وتبلیغه الکای موفوق اولابیلیمش برسیای ممتاز حکمی اولارق طائینمشدر. انفجار حریتله مؤسسلری عدادنده بولونمش اولدینی (علوم اقتصادی واجتماعیه مجموعه سی) نام رساله شهریه دهده ینه مسلك فلسفیه موافق اولوق اوزره تاریخی واجتماعی مقالات متسلسله سی کورولمش وثروت فنونده کی مقالاتی (حیات وکتابلر) عنوانی آلتنده آریجه کتاب شکلنده طبع ونشر اولونه رق جدیت مطالعه واصابت محاکمه اربانجه حرزجان ایدیلکده بولونمشدر. وفاتی متعاقب (حقوق اداره) اسمنده کی اثرینک ده طبعنه همت اولوندی. فی الحقیقه کندیسنک (نوعی شخصه منحصر) الک یکی وجدی بر یوله برمدقق بلیغ محقق ادیب اولدینی هر فکر ومقاله سندن نمایان اولمقدهدر. سرمایه تبعات وتحقیقاتندن اولاد وطنک، شبان مملکتک، مشتاقین علم ومعرفتک، تمامیه استفاده ایده جکی برزمانده افولی جداً بیوک برضیاع ملیدر. دارالفنون حقوق شعبه سی معلمکننده ده بولوندرلمش اولدینی دوشونولورسه بوضیاعک اکتساب سعه ایده جکی طبعیدر. (۱۳۲۸) سنه هجریه سی اواخرنده مرتحل داربقا اولارق ایوب ده بوستان اسکله سی مقبره سنه دفن ایدلدی.

شاکر افندی حافظ «محمد شاکر بن ابراهیم حلمی افندی»

السنه ثلاثه ادبیاتنه واقف بر ذات اولوب پدری (عینتاب) لی در. کندینک تولدی استانبولده (خوبیار) محله سنده در. ا کمال تحصیلدن سوکره اقلامده ایفای خدمت ایلدهی. (۱۳۲۶) تاریخنده ارتحال ایده رک (بکقوز) ده (یوشع) علیه السلام مقامنه دفن ایدلدی. ادبی مسلکداشبلری آراسنده (فردوسی قدسی)، (شهنامه نویس)، (متوینخوان) اوصافیه موصوف ایدی. مشهور (امثال میدانی) یی (منبع الزلال معانی مجمع الامثال میدانی) اسمیه ودرت جلد اوزره ترجمه ایتشدرکه خط دستیه ۱۲۸۹ تاریخنده محرر بر طاقی منظور عاجزی اولدی. دیوان اشعاری ده واردر. هرایکیمی ده غیر مطبوعدر. آثار سائر سی ده اولدینی آکلاشامقدهدر.

شیخ رضا افندی

مشایخ قادریہ اعظمین سابق الترجہ (عبدالرحمن طالبانی) حضرت تلمیذ کو چوک مخدومی اولوب (سایمانیہ) ملحقیتندن (بازیان) ده تولد ایتشد. لسان مادرزادی اولان کردجه ایله السنه ثلاثه اولان شهرت شاعرانه سی و باخصوص حجاز کولقدہ کی قدرت فوق العاده سی مسلم اناج ایدی. مطبوع دیوانی یوقسه ده اکثر اشعار بالعموم خطہ عراقیه و کردستانده منتشر وعادتاً زبازددر. (۱۳۲۶) تاریخنده (بغداد) ده ارتحال ایدہ رک جوارغوٹ (کیلانی) یه دفن ایدلدی. قطعہ آتیه سی کتابه سنک مزاریدر :

یا رسول الله چه باشد چون سیک اصحاب کھف

داخل جنت شوم در زمرة احباب تو

اورود در جنت ومن در جهنم کی رواست

اوسک اصحاب کھف ومن اصحاب تو

شاگرد افندی «فرائضی زاده محمد شاگرد افندی»

ارباب قلمدن متفکر و غیور بر ذات اولوب (بروسه) لیدر. حیات مأموریتہ سلوک ایدہ رک اولاً بروسه مکتوبی قامی میز لکنده متعاقباً (قرق کلیسا) تحریرات مدیریتندہ ایفای حسن خدمت ایلہ دی و (۱۳۲۹) تاریخنده مملکتندہ ارتحال ایتدی. بویوک استاسیون جوارندہ (فائق بک) مدرسه سنہ قارشی اولان مزارستانہ دفن ایدلدی.

تشبث شخصی سی ایله تأسیس ایتدیکی (فرائضی زاده) مطبعه سندہ ترجمه جالی (ک) حرفندہ مذکور اولان (کمال الدین قناری) ایله تشریک مساعی ایدہ رک (نیلوفر) اسمندہ کی باعث استفادہ رساله موقوفه نیک ایکی سنه سی (کمال افندی) ایله مشترکاً ومومی الیهک وفاتیلہ اوچ سنه سی ده منفرداً نشره موفق اولدی. برده (انکلیزلرک قطب شمالی یه سیاحت فوق العاده لری) اسمندہ بر اثری وارد.

ایکی اوچ سنه تبعیدن صوکره (۳۶۳) بویوک صحیفه یی حاوی (پرسنک) اسمی و پردیکی اثرینک موضوعی اصلاح حروفه عائد اولوب بویولده متوغل ذوات ایچون موجب استفادہ بر

اثر در . (پرسنك حرف لسان آدمی شكوفه نثار زبان عمومی و عثمانی) اسمنی ویردیکی بوانرنده
(تورك دیلنك لسان آدمی منشأ زبان عمومی اولدیغنه دائر) ایضاحات ده مندرجدر .
باشلانغچنده کی قطعه سی :

حمد حقدر دیلده کی پرسنك او یله حقدرکه یوق اونا بیردنك
باشلادم حق آدیله تا آلسون هر سوزم دوغر ولقده حقدن رنك

(پرسنك) ك فهرستی مقامنده اولمق اوزره (كون دوغدی) اسمیله اوچ قطعه رساله
نشر ایتشدر .

ص

صاریمه کمال « برغمه ری »

عثمانی شعرینك مؤسسلرندن معدود برادیب فاضل اولوب (برغمه) لیدر . حضرت فاتح
وزراسندن جامع السیف والقلم محمود پاشای ولی طرفندن کمالی تقدیر اولنه رق (ادرنه)
جوارنده کی (خاصکوی) ده بنا ایله دیکی مدرسه یه مدرس تعیین اولنمش ایدی . دیوانیله (معجم
فی آثار ملوک المعجم) ترجمه سی اولان (ترجمان بلاغت) اسمنده مغلک بر اثری واردرکه
هر ایکسیسیده غیر مطبوعدر .

ایاتندن :

بلبلک قریادی خدکیندرر کلدن دکل
عاشقک افغانی لعلکیندرر ملهن دکل

(معجم) الی یوز رجائندن (فضل الله بن عبدالله) ك حاکم طبرستان نامنه یازدینی فارسی
برائدر . ترجمه محمود پاشانك امریله میدانه کلشدر .

صباى خيرالربيع جلدی

(شيخ وفا) حضر تالرينك پروردهء معنويسى برشاعر عرفان سمير اولوب (ادرنه) ليدر خير التابعين جناب (اويس القرن) ى حقنده (اويسنامه) سى و (كاتبى نيشا بورينك) (شتر و حجره) نامنده كى قصيدهء مطوله سنه نظيره سى، وارناوود قوجه داوود باشانك بوسنه غزواتن مين اون بش بيك بيتلى منظومه سى، مرتب ديوانى واردر.

ايباتندن :

بلبل شو ريده دن كلزاره ايرشمز ضرر
باغبانا سن همان بستانى آيرقدن صاقين

صالح افندى « مهول زاده »

فضلاى ادا و مورخين عثمانيه دن بر ذات اولوب ترجمهء حالى (ج) حرفنده محرر (جلال زاده قوجه نشانجى مصطفى) بلك كوچوك برادريدر. علامهء روم ابن كال و معلم سلطانى (خيرالدين افندى) كى افاضلدن تحصيلنى بعدالا كال تدريسه باشلايوب استانبول و ادرنه مدارسنده اعطاي اجازيه موفقيتدن صوكره مسلك قضايه سالك اوله رق حلب، شام، مصرده ايقاي وظائف شرعيه ايله دى. استانبوله عودتنى متعاقب ازوا و تقاعد اختيار ايدهرك نشانجى ده بنا ايتديكى خانه سنده تاليف آثارله دمكذار اولدى. و (قبر صالح - - - - -) ياله مصر اعنك دلالى اولان (۹۷۳) تاريخنده ارتحال ايله يوب برادرى، يانسه دفن ايدلدى. مرحوم علم و فضل ايله معروف اولدينى كى جود و سخا ايله ده موصوف اولديغندن كرك اقربا و تعلقاتندن كرك جوارى محلاتندن برخيلى محتاجينه معاونتى جاننه منت بيلن استخياى امتدن ايدى.

آثارى :

(۱) ترجمهء جامع الحكايات و لامع الروايات : اصل اثر (جمال الدين محمد عوفى) نك وزير اعظم (نظام الملوك) نامنه يازدينى فارسى العبارة تاريخى و اخلاقى بر اثر معتبرى اولوب كرك اصلى كرك ترجمه سنى استانبول كتيبخانه لرنده واردر. خط دستيله محرر ترجمه (حكيم اوغلو) كتيبخانه سنده در.

(۲) تاریخ مصر جدید : مشاهیر مورخین عربدن (تقی الدین احمد مقریزی) نك ساده جه (خطط مقریزی) اسمیله ده معروف اولان (المواعظ والاعتبار بذكر الخطط والاناير) بی باشلیجه مأخذ ایدینه رك یازمشدرکه برنسخه سی (طوب قانی) سراینده (روان کوشکی) دولابنده وارددر .

(۳) کتاب المختصر فی احوال البشر : (علامه سبوطی) نك (حسن المحاضره فی اخبار مصر القاهره) سیله سائر آثار معتبره دن التقاط صورتیله یازمشدرکه مصر آثار عتیقه سنه دأترده برخیلی معلومات نافعه مندرجدر .

(۴) تاریخ بدون - بودین ، یعنی بوداپشته : خط دستیله محرر برنسخه سی (روان کوشکی) دولابنده در .

(۵) فتحنامه رادوس : برنسخه سی (ویانه) ده کتبخانه ایمبراطوری ده وارددر .

(۶) دیوان : طرز معلوم اوزره اولوب برنسخه سی « آيا صوفیه » کتبخانه سنده موجوددر .

(۷) منظومه لیلی و مجنون : بربرینی متعافب وفات ایدن ایکی مخدومینك تأثریله یازدینی جهته سوزشلی پارچه لری حاویدر .

(۸) حاشیه علی شرح مفتاح .

(۹) حاشیه علی شرح مواقف .

(۱۰) حاشیه علی صدر الشریعه .

(۱۱) حاشیه علی اصلاح وایضاح .

(۱۲) مناقب بهمن شاه بن فیروز شاه .

(۱۳) منشآت .

(۱۴) مهاج نامه : سلطان سلیمان قانونی نك مهاج سفرینی مبین برتاریخدر .

اواخر عمرنده عما طاری اولدینی حالدہ مستحضر اتندن استکتاب صورتیله علماء عثمانیه نك مطایبایله نوادر ومفا کهای جمع وترتیبه باشلامشده اتمامه عمری وفایتیه مشدر .

غزل آتی زمان شیخو ختنده نظم ایتدیکی اشعارنددرکه احوال روحیه سی مصور اولمق

اعتباریله درج ایدلدی :

آخر اولدی عمر چون کجی هوا شیمدن کیرو
نیلهیم ال ویردیکن دنیا بکا شیمدن کیرو .

بن جهان سودالرندن چکدم ال ای مدعی
سربسر غوغای دهری آل سکا شیمدن کیرو

پیرلک هنکامی کلدی کیتدی ایام شباب
صوکی دل طفلی آقاز هر یکا شیمدن کیرو

طائر قدسی روح آکدی تجرد عالمن
جیفه دنیا غمی دوشمز آکا شیمدن کیرو

برکون آکاه اولمادک دوش کبی کجی مامضی
« صالحا » حالک نولور باری آکا شیمدن کیرو

صمتی ده ده « قونییری »

شعرا و عرفای مولویه دن اولوب قونییه لیدر . (۱۰۴۰) تاریخنده شام مولویخانه سنده وفات
ایله دی . اشعارینک اک مشهوری شو :

پیدا ونهان تو بوده من غافل
اندر دل و جان تو بوده من غافل
من درد و جهان ترانشان می جستم
خود جمله جهان تو بوده من غافل

رباعی فارسیسنک ترجمه سی اولان شو :

بن بیلمز ایدم کیزلی عیان هپ سن ایمشک
تئلرده و جانلرده نهان هپ سن ایمشک

سندن بو جهان ایچره نشان ایستر ایدم بن
آخر بونی بیلدم که جهان هپ سن ایمشک

رباعیسیدر . بمضیلر بو رباعی بی جناب مولانا نك مخدوم عالیلری (سلطان ولد) ه نسبت
ایدلر سه ده عصر من عرفای ادباسندن (محمد ولد چلی) افندیك تحقیقات ادیبانه لری نتیجه سیله ده
تأید ابتدکی وجهله (صمتی ده ده) نك اولدینی تظاهر ایدیور .

صبری «محمد شریف صبری — ادرنوی»

سلطان مراد رابع ندما سندن وزمره قضادن (نقی) ایله معاصر برشاعر بلایغ الیاندیر ،
شعرادن (ادرنه لی حلمی احمد افندی) نك اوغلیدر . مطبوع دیوانی اولوب انشا و قصائدده ماهر
ایدی . قدرت شاعرانه سی نفی طرفندن تقدیر اولونمشدر . (حسن دل) نامنده بر منظومه سی
واردر . (۱۰۵۵) ده استانبولده وفات ایلدی . ادرنه قبوسی دیشاریسنده کی (امیر بخاری)
درکاهی جوارنده مدفوندر . غریبدرکه قصیده سندن بر مصراعنی نفی تضمین ایله دیکی صره ده
مصرع شاکری حاوی اولدینی ایچون (بقول صبری شاکر) دیمش کال بك مرحوم ایسه
نقینك بو قولندن صبری به صبری شاکر دنیلدیکنی ظن ایدرک تخریب خراباتده بر قاچ یرده
صبری شاکر سوزنی تکرار ایلش اولمسی اوزرینه اوزماندنبری شریف صبری اسمی صبری
شاکر اولوب قالش حتی دیوانیده بو عنوان ایله باصلمش اولدینی فضلالی شعرادن دیاربکرلی
علی امیری افندیك جمله تحقیقاتنددر .

ابیاتندن :

صالسون سفینه دلی بحر ملامته
دریاشناس عشق وهوادن صاقیناسون

آدم بو بزم دور دل آرایه بر کلیر
بیل قدر همرکی کشی دنیا به بر کلیر

دنیا ایچون وجودینی صرف ایتمه یوق بره
نقد حیات مردم دانایه بر کلیر

مصارع‌نندن :

کچ او مجلسدن که آنده فیض امکان اولمیه
کچدی قلیجدن فتن روزکار
سیف یدالله اولوب آشکار
مطالعلی نفعیانه قصیده‌سی مشهوردر .

صبری احمد دوده «توقاری»

پدری (توقات) لی اولوب کندیسلی استانبولده دوغمشدر . تحصیل و تفضیلی استانبول وقونیه‌دهدر . نفی، فهیم قدیم، نائی قدیم کندیسندن استفاده ایتمشدر . فارسی تورکی دیوانلری وارددر . (۱۰۵۷) تاریخنده پوست نشینی بولوندیغی یکی قانی مولویخانه‌سنده ارتحال ایتدی . ترجیع بندینک مطلعندن :

ای طلسم خزینۀ انوار
وی محیط جواهر اسرار

ای زمین وزمانه مقصودی
وی کزین نتیجۀ هرکار

ای کوکل صورتی قوسیرته کل جان طاب‌ایت	عشق بحرینه دالوب کوه‌ عرفان طلب‌ایت
کزمه بیهوده هواپله کچورمه عمرک	اهل عرفانه ایرش کامل انسان طلب‌ایت
کنج غمده قومه یعقوب دلی زاروحزین	مصرتنده یوری وار یوسف کنعان طلب‌ایت
قنده بفسک آتی کور هرکی بلسک آتی بیل	قنده وارسک اکا وارددرکه سلطان طلب‌ایت
جسم ظلماتی اولور پرده سرچشمۀ جان	سن بوظلمتده دلاچشمۀ حیوان طلب‌ایت
صورتہ باقلمقله معنی بولنمز زاهد	اول بت صفدری کور همت مردان طلب‌ایت
اهل دل عارف اولوب جنتی دیداره دکش	دیمزم طاعتله روضۀ رضوان طلب‌ایت
صورتک طورمه صدف پاره‌لرین ایله شکست	لعل ذقیقت عرفانه یتش‌کان طلب‌ایت
غیرین اولسه نظرآندن ایدوب قطع نظر	چشم حقین ایله اول رؤیت جانان طلب‌ایت
نیجه بر بغلیه افکار ایی اسفله سنی	قطع ایدوب اول رسنی رتبۀ شاهان طلب‌ایت

اهل انكار ايله يار اولمه «صباحی» زنه‌ار
ایتمه ایلیمسه نظر صورت رحمان طلب‌ایت

برنسخه‌سی یکی قابی مولویخانه‌سنده موجود اولان (اختیارات مثنوی) اسمنده کی اثرینی
(شام) ده ایکن تألیف ایتمشد که علمی ده‌ده‌نک (شرح جزیره مولویه) سنه نظیره‌در .

صاحب اسماعیل ده‌ده

یوکسک بر طبع شاعرانه‌یه مالک عارف و عاشق برذات اولوب (بروسه) لیدر . تذکره
سالمک نقلنه کوره: «اواخر حالنده ترک دنیا و قطع علاقه ماسوا ایله یوب طریق مولویه‌دن اخذ
ید انابت برله ترک جبه و دستار» ایده‌رک اختیار سیاحت و بعدالسیاحه (اسکدار) ده اقامت
ایله‌مشدی . ترتیبه موفق اولدینی دیوان کیرک برنسخه‌سی «ملت» کتبخانه‌سنده موجود اولوب
اشعارنده «ندیم» طوری‌ده کورولمکده‌در .

برغزلی :

چشم دلدۀ عاشقک اشک نواسی بشقه‌در	ملکت عشقک بلی آب و هواسی بشقه‌در
سودمند اولمز علاج حاذق حکمت شناس	درد مهر اهل حسنک ابتلاسی بشقه‌در
دوندورر کرداب غم فلک دلاک بولمز کنار	غرقه بحر محبت آشناسی بشقه‌در
روشن اولمز شسته خاکستر عشق اولمسه	جوهر آینه قلبک جلاسی بشقه‌در
چین ابرو کوستر اول آفت اما خنچری	راکی کیرمش کمر بنده اوراسی بشقه‌در
اکلسک کندی ایاغیله کلیر دل ذوقی	بزم صها خانه‌نک زاهد صفاسی بشقه‌در
بنده کی بخت مدبر اولمز آندن شعله یاب	شمع محفل زیب اقبالک ضیاسی بشقه‌در
افتاب حسنکی کورسم پرستش ایلرم	اهل عشقک قبله حاجت رواسی بشقه‌در
حسرتکله خون دل نوش ایلوب غم اکل ایدر	خسته عشقک شها شرب و غداسی بشقه‌در
بوی زلفک مشکه بکزتمش اول آهوی ختن	وجه تشبیه کوزل اما خطاسی بشقه‌در

کرچه هر شاعر ویرر برکونه حسن اشعارنه

لک نظم صاحبک حسن اداسی بشقه‌در

صمیمی محمد علی جلی «بروسه‌ری»

اوتنجی قرن هجری شعرا و علماسندندر. ائکال تحصیلدن صوکره سئک قضاته سلوک ایدهرک بعده مسلك قوم تصوفه سالک اولمش شاعر، عارف برذات اولوب (بروسه) لیدر. ترجمه‌سی مشایخ فصلنده مذکور (مئی جان افندی) دن انتساب ایدهرک استانبولده اختیار اتزوا ایلهدی. فاتح جامع شریفنده مثنوی تعلیم ایدر ایدی. عارفانه و شاعرانه اشعار ترکیه و فارسیه‌سی منظوم (اسماء حسنی شرحی)، (پرکار و قلم) اسمنده مثنویسی و غزلی زاده ایله مصاحبه و مشاعره‌سی وارد.

ابیات ترکیه‌سندن :

تبیغ عشق یار ایله جسم اوللایجه پرشکاف
آفتاب عشقدن گلز درونه انکشاف

ابیات فارسیه‌سندن :

حاجیان ره عشقیم و مقیم عرفات
عرفاتی که نشان میدهد از ذات و صفات

زائر کعبه دل کرده فدا جان و سرش
بر در دوست نباشد بوسائط حاجات

صمیمی

تذاکر شعرا محرور لرندن سالم افندی معاصری علماء شعرادن خوش گفتار برشاعر اولوب (قوله) کویلرندن (امرہ سلطان) کویندندر. تحصیل و تفیضی استانبولده در. سالم تذکره‌سنده مندرج برغزلی :

جلی خطدر کشیده ابروان حسنک کتابندن
معمای تغافلدر مژده اقرار بابندن

نم اشکمله پرورده کل صد برک هر داغم
چکیده در بو باغک شبنمی فیض سیحابندن

کوزومده کشتی آتش کورونور زورق صہبا
سرشک موج طوفانخیز عشقک التہابندن

بیلورنبض آشنایان دردمطرب نیدوکن دلدن
مدوا سازندہ حکمت ایکن تار ربابندن

اولورسہ چشمہ خورشید عالمتاب مملو
امید فیض صافی ایتہ «صفیحی» غم شرابندن

صمدی مصطفیٰ افندی

نشأتی کتبخدا قلمندن وارباب معارفدن برذات اولوب شہریدر . . دفترا مینی وکیل ایکن
(۱۸۸۳) ده ارتحال ایتدی . السنہ ثلاثہ اوزره منشور ومنظوم الفاظ ومعنیاتی جامع (مجموعہ
حفیظہ) اسمندہ برآری وبعض اشعاری واردر .

صالح افندی

علماء شعراءن فارسی دان ، خطاط برذات اولوب شہریدر . اکال تحصیلدن سوکرہ مسالک
قضائہ سالک و اکابر نقشبندیہ دن مراد بخاری دن منتسب اولدی . (۱۹۶۶) تاریخندہ ارتحال
ایده رک ایوبده ادریس کوشکنده کی چشمہ آرقہ سنده کی قبرستانہ دفن ایدلدی . مرتب دیوانی
و (صائب) دیوانہ شرحی واردر . ثلث ونسخی عابد چلبی مسجدینک امام و مکتبہنک معامی
عرفای جلوتیہ دن (محمد ضعیفی افندی) دن تمشق ایتشدر .

صمدی امہ اللہ خانم «استانبولی»

عصرندہ (امہ اللہ خانم) دیمکله شہرہ جهان اولان زن مردانہ روشک شعرده قوللانیدی
مخلصیدر . مرتب دیوانیلہ (جمع الاخیار) ، (کنج انوار) اسمندہ متصوفانہ منظومہ لری

وبعض رسائلی وارسه ده مطبوع دکدر . وفاتی (صدق فاضل) ترکیک ناطق اولدینی (۱۱۱۵) تاریخده قبری ادرنه قیوسی خارجده (امیرنخاری زاویه سی) جوارنده پدری (قامتی زاده محمد افندی) یاننده در. کبار بایرامیه دن (همت افندی) دن منتسبه ایدی. حقیقه الجوامعه امی سنان زاده حسن افندی دن انتساب ایله دیک ده محرردر . همشیره سی اولوب (۱۱۷۵) ده وفات ایدره ک یاننه دفن ایدیلن (فائزه فاطمه خانم) دخی شاعرات عثمانیه دندر .

اشعارندن :

هفته کچمز کویکه مهمان ایدن سنسک بنی بلکه هرشب صبحه دک نالان ایدن سنسک بنی
دست تدیرکله چاک اولسونمی دامن فراق آفتاب حسنکه حیران ایدن سنسک بنی
پدرینه سویله دیک تاریخ :

قامتی زاده به اعلای ارم اوله مکان ۱۰۸۹

همت افندی به :

بوکون همت افندی عذنی قیلدی کندویه ماوی

صبح احمد افندی

شعر وانشا اربابندن فارسی دان بر ذات اولوب شهریدر . (توقادی شیخ امین افندی) منتسبلرندن ایدی. (۱۱۹۸) تاریخده ارتحال ایله دی. (اسکدار) ده مدفوندر. شاعر شهر (عرفی) نک دیواتی شرح ایله مشدر . مرتب دیوانی ده واردر . بر نعتندن :

بطونک مطلع صبح هویت یار رسول الله
شئونک مهر عالمتاب رحمت یار رسول الله

صبری افندی «محمد امین صبری افندی»

متوسط عثمانلی شاعر لرندن بر ذات اولوب (موره) نک (آنا بولی) قصبه سی اشراق دندر. کوچوک یاشنده ایکن چیچک خسته لغندن عمی طاری اولمشدی . دیوانی ارباب شعر وانشادن

(بروسه لی اشرف) بك مرحوم همته (۱۲۹۹) تاريخنده (بروسه) ده طبع اولونمشدر. (رموز الحکم) مؤلفی (سامی پاشا) مرحومك پدری (طراپوليچه) لی (شیخ نجیب افندی) ایله مشاعر لری واردر. دیوانندن باشقا تورکجه، فرسیجه، روسجه تحفه وهی به نظیره لر یازمشدر.

دیواننك مطلعندن :

نقاب انداز اولنجه چهره اسرار بسم الله
اولور تا صفحه لاهوتیانه پرتوی ظاهر
لطاقتیاب ایدر کلشنسرای عالم قدسی
اولور هر نقطه مشکینی خال عارض غفران
ایدر کیسوی حوران بهشتی موبمو تعطیر
و کابنده اولور ناموس اکبر پیک جابکرو
سراپا عالمی تنویر ایدر رخسار بسم الله
ضیا کستر اولنجه مهر پر انوار بسم الله
نوی بابل خوش لهجه کلزار بسم الله
رقمکستر اولنجه کلک غنبر بار بسم الله
شمیم غنبرین آثار سنبلزار بسم الله
علم قالدرسه بریده سپه سالار بسم الله

صائب احمد افندی

ارباب دانشدن فارسی دان بر ذات اولوب شهریدر. تحصیلی ا کالدن سوکره خدمت دولته سلوک ایدرک (آمدی) قلمی خلفالغنه ارتقا ایله دی. (۱۳۰۵) تاریخنده ارتحال ایله یوب (بشیکطاش) ده (یحیی افندی) تره سی حظیره سنه دفن ایدلدی.

آثاری :

(۱) ترجمه کلستان : ساده برلسانله واقفانه بر ترجمه در.

(۲) ترجمه نان وحلوا : غیر مطبوعدر.

(۳) دیوانچه

طبیعت شعریه سی ده اولدیغنه، منظوم ترجمه لریله کتبخانه عمومی قایمی اوستنده کی تاریخ شاهددر.

صفوت نسیم خانم «استانبولی»

عثمانلی شاعره لرینک دکر لیرندن اولوب (بکلیچی محب افندی) نك کریمه سیدر. (۱۲۵۳)

تاریخنده استانبوله وفات ایدەرك جوار حضرت خالده پدری یاننه دفن ایدلدی . غیرمطبوع
مرتب دیوانچهسی واردر .

ایاتندن :

«صفوتا» راز دلن کسمهیه اظهار ایتمه
کون اولور یاردیم ایدر بردل آگاه سکا

صادق محمد افندی «آنطاکیه مفتیسی»

آنطاکیه مفتیسی (احمد افندی) نك اوغلودر . ۲۲ یاشنده ایکن علوم هر بییه دن اخذاجازت
ایله سنه لرجه نشر معرفت ایتمشدر . بر تفسیر شریف تحریرینه باشلامش ایسه ده ا کماله موفق
اولاماشدر . آنطاکیه مفتیسی ایکن (۱۲۷۶) ده ارتحال ایتدی . شعرده مخلصی (صدق) در .
اشهر آناری بین الادبا معلوم اولان (مکرمتلو یازیلیری بزه ای کلک دبیر) منظومه سیدر .
دیگر اشعارنده اوسلاست او لطافت یوقدر . حلب والیرلندن (سایمان پاشا) نك دیوان افندیسی
حلبلی معطی زاده (احمد افندی) طرفندن لغرض مکرمتلو عنوانی یازلمش اولدیغندن بالمقابله
یازدیغی ترجیع بند مشهورك بر قسمیدر .

رسم عنوان مکاتیب جدیده تحریر عرضی رتبهیه نسبتله اولتمش تصویر
ینه حیثیت ذاتیه اولتماز تنکیر حق حیثیت مزدن اگر اولدکسه خیر .

مکرمتلو یازیلیری بزه ای کلک دبیر

اوله بر ساده مدرس دکلز تحریرز آق صقالو خواجه یز علم وهنرده پیرز
عقل ونقلی بیلیرز مقتدر تقریرز یامشز حضرت قرآنه مفصل تفسیر

مکرمتلو یازیلیری بزه ای کلک دبیر

خلقه تبلیغ ایله فرمان شه کونینی وزرای شه دنیا به شبیر عینی
اسرونی ایلهرك فصل ایدرزمابینی اولمشز شرعه فتوا به بیور مقده وزیر

مکرمتلو یازیلیری بزه ای کلک دبیر

ایتمشز نیجه مقامات علمی تحقیق شرح ایضاح و معانی به حواشی تعلیق
حاصلی وارد اولوب حضرت حقدن توفیق اولمشز دولت علمیه عیاده مشیر

مکرمتلو یازیلیرمی بزه ای کلک دبیر

بز بودولتده جواهر کی قیمتلو ایدک نزد ارباب فضائلده فضیلتلو ایدک

ایمیدی بورغبت ایله نشرده همتلو ایدک حالیا اوج فضیلتده ایکن بی قصیر

مکرمتلو یازیلیرمی بزه ای کلک دبیر

صورت مصطفی افندی « استانبولی »

متأخرین شعرا دن و منتسبین مولویه دن اولوب (غلطه) لیدر . اوائل حائنده یورغانچیلیق
ایتمشدر . (جواهر ملتقطه) (صاحب لیب افندی) نلک همتیله طوبیخانه روزنامهچه قلمنه آلنه رق
نهایت قرانته باش کاتبی اولمشدر . (۱۲۸۴) تاریخلرنده استانبولده وفات ایله دی . یکی قبو
مولویخانه سی جوارنده مدفوندر . طرفقی زاده زیور بک شو تاریخچی سویله مشدر . (صفوت
اوله عقباده قرین حسانه) مبنی علی الحکایه اولان برانژه منظومه سی نفس آماریدر . غزلیاتنک اک
مشهوری (عالم بویا) ردیفی اولانیدر .

از جمله :

کورمه احقر کسه بی جانا قدر مجهولدر حقلک ادنا بنده سی اعلا اولور عالم بویا
کشف مرآت سراثر ایله احبابه ده بلکه بر صورت ایله اعدا اولور عالم بویا
آب رویک دوکه هر نخل پلیدک پاینه میوه مطلب یا اولماز یا اولور عالم بویا

حضرت شاه ولایت حقنده نظم ایتدیکی استمداد عاشقانه سندن :

آغلاسون ایکی کوزم عشر محرم عشقنه کوکلی مهرکله یاندر ماه ماتم عشقنه
التفات ایت صفوته سبطین اکرم عشقنه درکه احسانکه کلام دخیلک یا علی

صدقی افندی « مصیری زاده شیخ سلیمان صدقی افندی »

ربانیسی حسیر زاده الخ

شعراى متصوفه دن بر ذت اولوب (سودلیجه) ده کی سعدی درگاه شریفی شیخی (مصطفی عزى) افندیك مخدوم و خلیفه سی در . دیوانچه تشکیل ایده جك قادار اشعارى واردر . درگاه مذکورده اون دورت سنه مشیختدن صوکره « شیخ سلیمانك مقامن ایایه مولی جنان » تاریخ منقوطفك دلالت ایتدیكى (۱۲۵۳) سنه سنده ارتحال ایلده دی .

برغزل عارفانه سی :

کوکل انوار خورشید حقیقتدن منوردر
حجاب آنجا ینه کندی اوزو کدر یوقسه ای غافل
همان سن سرغ جانك لانه ساز باغه تسلیم ایت
تجلی جلال ایلر سه مأیوس عطا اولمه
کل ایمدی خاک پای شیخی کل دیده قیل «صدقی»
آنکچون سر رمز علم الاسما یه مظهر در
تجلیات وحدت سرتسر عالمده اظهاردر
کلیر غم چکمه اصلا رزق مقسومك مقدردر
تسلیات انوار جمال البت مقعردر
طریق عشق حقه ره نادر سا که ره بر در

طوبیجی دیواس گزلفه عمرم طوبیجی فرمانده

(حسن رضا و احمد مختار) افندی لرله (اسماعیل نجبا پاشا) اسملرنده کی بخادیم علیه لری ده اثر
پدره سالک و طبیعت شعریه مالک درلر . (۱۳۰۲) تاریخده انتقال ایدن رضا افندی
و (۱۳۲۹) ده ارتحال ایله ین مختار افندی درگاه مذکورده بدرلری یاننه (۱۳۱۴) ده ارتحال
ایله ین نجبا پاشاده (یوسف سینه چاک مولوی) قربنه دفن ایدلیر . رضا افندیك برنعت شریفندن :

قدومك حق تعالى دن عطادر یا رسول الله
هوای نفسله مستغرق دریای عصیانم
نجا پاشانك بر غزلندن :

مهر رویندنمی تابم آتش دلدن میدر ؟ بلبلك فریادی بیلم خارمی کلدن میدر

احمد مختار افندیك برنعت شریفندن :

عصا امتکدن بر ذلیم یا رسول الله
هوای نفسله عمرم کچیردم ایله دم ضایع
صداع جرمله غایت علیم یا رسول الله
رجای عفوه یوزوم بوق حجیم یا رسول الله

صفا اسماعیل بك « طریزونی »

زمانه ادبسانك ممتاز لرندن اولوب پدري طریزو تلیدر. کندیسی (مکه مکرمه) ده دوغمشدور . معلم ناجی (شاعر مادر زاد) تسمیه ایندیکندن اونامنه اشتها ایتمشدر . بوده قربان عشرت اولان شعراندور . تحصیل و تفضی دارالشفقه ده در . (۱۳۱۹) تاریخنده منقیاً سیواسده ارتحال ایله دی . غریبلر مزارلغنده مدفوندر . ترجمه حالی کوچک برادری (علی کامی بك) طرفندن نشر اولونان (حسیات) اسمنده کی مجموعه اشعارینك باش طرفنده محرزدر . آثار مطبوعه سی : (سنوحت) (خذ ما صفا دع ما کدر) ، (ملاحظات ادبیه) ، (مولد پدري زیارت) ، (مغدوره سودا) (منسیات) ، (انطاق حقك تخمیس) .

اشعارندن :

اولوالایابه قارشی ناصیهك مرآت قلبکدر

دلالت ایلز جعلی بشاشت صفوت باله

شرافتله اصالت فضل ذاتیدن عبارتدر

فضیلتدر شرف بنحشا اولان اجداد و انساله

جهانده الیوک برحیله وارسه دوغری اولمقدور

برادر آلدانیر سسک کیسه بی قالدشیمه اغفاله

مصارعندن :

مقدم انسانه اولور عون الهی رهبر

اورتبه کتم اسرار ایله کیم سرویرده سرویرمه

(۱۳۱۸) ده ارتحال ایده رك (اسکدار) ده (قره جه احمد) مزارلغنه دفن اولونان

اورتانبه برادری (وفا احمد بك) ده شعرادن برزات ایدی . بونکده ترجمه حالی (علی کامی بك) طرفندن نشر اولان (اشعار وفا) اسمنده کی رساله ده مندرجدر .

صافی اسکدراری

نکته کویان شعرادن بر ذات اولوب شعرادن (محمد امین زهت افندی) نك اوغلیدر . (یانیه) ده دوغمشدر . (۱۳۱۹) ده (حلب) ده ارتحال ایتدی حلب مکتوبی معاوندلکیله استانبولدن تبعید اولوندی . حکومت قوناغی جوارنده کی (جیلله) قبرستانده مدفوندر . مناسرتلی رفعت بك شوتاریخی سویله مشدر : چیقوب جم سویلدی تاریخ فوتن صفای جنته عزیم ایتدی صافی حین وفاتنده قرق بریاشنده ایدی . اشعاری تکلفدن آزاده در . آثار مطبوعه سندن الك مشهوری ، (اسلام حضرت عمر) اسمنده کی منویسیدر . دیکر لری (جدال سعدی بامدعی) ، (شعر صافی) ، (قواعد فارسیه) در .

اشعارندن :

ترك غفلتسه ای کوکل مقصد ذوق وحدتسه منتهای امل
بارگاه جناب مولایی آرامه آسمانده کندیکه کل

دی یه من اولدم ایلیوب تعین بوده وارم شوده دیار مدر
وار ایسه مالک اولدیغم برشی یری مجهول اولان مزار مدر

بنمله یار مکر یکو وجود ایمش صافی
فلیکده غفای سیرایت که بن بنی آرام

ض

ضهیغی محمد افندی

فاتح زماننده اشتهار ایدن شعرادن اولوب (کلیولی) دندر . مراد فانیک غزواتی نظم

ایتمشدر که بیت آتی او منظومه دندر .

ضعیفی سا که بومعنا نه یوزدن حاصل اولمشدر
مکر مقصودیکی بولدک حقیقت جمله اشیادن

ابیات آتی هده جمله اشعارندندر .

ای باد صبا لطف ایدوب اول جانه خبر ویر
بوین قولنک حالی سلطانه خبر ویر

هم مور جفن اولدیغنی خاکه برابر
اول تخنی یوجه بختی سلیمانه خبر ویر

ضعیفی افندی « ضعیفی میر محمد بن ادرنوس بن نورالدین قره طوہی »

فضلائی شعرادن اولوب اسکوب ملحقانندن (قره طوہ) لیدر. تحصیل و تفریضی استانبولده دره.
(۹۶۰) کسور تاریخلرنده ارتحال ایله دی . الک مشهور اثری (کلاستان) شرحیدر . اندرون
هایونده (روان او طه سی) کتبخانه سنده (باغ بهشت)، (کلشن سیمرخ)، (بستان نصایح)،
(صبر المصائب)، (جواهر نامه)، (سرگذشت)، (کلشن ملوک)، (سبزستان) اسملرنده کی آثار
ادبیه سی جامع بر مجموعه واردر .

ضیائی یوسف مہلبی « صمیری »

علماء شعرادن بر ذات اولوب حمید ایلندندر (۹۵۰) تاریخلرنده ارتحال ایسدی .
مثنویاتی اشعار سائره سنه فائدر .

(یوسف وزلیخا) منظومه سندن :

چون ایره عاقله برکار مشکل که دشوار اوله آندن کار عاقل
ایده عقلنه بر عقلی دخی یار که اوله سهل آکا اول کار دشوار

ضمیمہ احمد افندی «استانبولی»

فضلائی شعرا دن بر ذات اولوب شهریدر. (۱۰۵۸) ده ایوب انصاری مدرسی ایکن ارتحال ایلهدی. مرتب دیوانی وجلال حاشیه سی واردر. اوچ لسانده انشاد شعره مقتدر ایدی.

نو نوبهارده آنجیق آجیلدی لاله داغ
کشاد غنچه دل قالدی بر بهاره دخی

ضمیمہ محمد صادق افندی

علماء کتابدن بر ذات اولوب شهریدر. ترسانده رئیس الکتاب اولمشدی. (۱۲۰۵) ده (خلاصه آمال صالحین وحقیقه سعادت صادقین) اسمنده بر اثر میدان کتیر مشدر. برده (احسن الکلام و خلاصه النظام) نامنده بر اثری واردر. هراکیسی ده (یحیی افندی) کتبخانه سنده موجوددر.

ضیا یاشا، «عبد الحمید ضیا یاشا»

اجله ادبا و شعرا دن اولوب تولد و تحصیلی (استانبول) ده در. السنه و ادبیات شرقیه و قوف تامیله برابر لسان فرانسوی ادبیاتنه ده واقف بر ادیب نکسته دان ایدی. بعض مناصب عالیده بولونقدن صوکره آتیه والیلکننده ایکن (۱۲۹۵) تاریخنده وفات ایلهدی. السنه ثلثه ده یازیلان اشعاردن منتخب (خرابات) اسمیله اوچ جلدن عبارت بیوک بر مجموعه سیله بعض مقالات ادبیه و مترجمه لری، اشعار مجموعه لری ایکی جلدن عبارت (اندلس تاریخی)، بر جلد (انکیزیسون تاریخیجه سی) تحفه و هی به نظیره سی واردر. اشعارینک اک مشهور، ک کوزلی (ترکیب بند) و (ترجیع بند) یدر. سوریه اعظم ادبا سندن حاب مبعوث سابق (محمد بشیر الغزی) افندی طرفندن (حذائق الرند) اسمیله نظمماً لسان عربی به ترجمه اولونهرق (۱۳۱۶) تاریخنده مصرده طبع اولونمشدر. (ابوالضیا توفیق بك) ک بیاننه کوره هانکی قیمت بیلمزک الندہ قالدینی بیلنه میان (تله ماق) ترجمه سیله (لافونتن) ک نظمماً ترجمه لری وار ایمش.

ایاتندن :

مانند شجر ثابت اولور ثابت اولانلر
هرهانکی ایشک اهلایسهك آنده ثبات ایت

انسانه صداقت یاقیشور کورسه ده اکرام
یارد مجبیسیدر دوغریلرک حضرت الله

ثابت قدم اول مرکز مأمون رضاده
وارسته اولوب دائرة خوف و رجادن

ارباب کمالی چکه من ناقص اولانلر
رنجیده اولور دیده خفاش ضیادن

آنلرکه ویرر لاف ایله دنیایه نظامات
بیك درلو تسیب یولنور خانه لرنده

آینه سی ایشدر کشینک لافه باقلماز
شخصک کورینور رتبه عقلی اثرنده

ظالم ینه بر ظلمه گرفتار اولور آخر
البتسه اولور او ییقانک خانه سی ویران

بد اصله نجاتی ویرر هیچ اونیفورمه
زر دوز پالان اورسهك اشک ینه اشکدر

نوع انسان حشره دك تعظیم ایدرلر آدینه
کیم فدای نفس ایدرسه جنسک امدادینه

پاشا مرحومی یاقیندن طانیان ارباب عرفاندن شاعر بنام (محمدناظم پاشا) طرفندن یازیلان
ترجمه حال مطالعه کذارم اولدی دردست طبعدر . ناظم پاشانک روایتنه کوره (ژانراک روصو) نک
(أمیل) اسمنده کی اثرینک ترجمه سی رژی قومیسری (نوری بک) ده (دفتر اعمال) اسمنده کی ترجمه
حالی ده (عابدین پاشا) ده قالمشدر .

ط

طرزی محمد افندی «زغره لی»

قضاتدن وسخن شناس شعرادن برذات اولوب (زاغره) لیدر. اشعاری عاشقانه برطرزده در. (۱۰۶۰) تاریخنده وفات ایله دی.

عاشقانه برغزلی:

بیکانه قیاس ایله بز محرم عشقز	بز بزم محبتده بودم همدم عشقز
صرف ایله ده ماملکی حاتم عشقز	جانان یوانه خرج ایدرز نقد سرشکی
بز تاج و قبا ترکن اوران ادهم عشقز	زاهد بزه طعن ایله بوشکل فناده
مستانه صانور کرچه بزى سرسم عشقز	بو خانقه ایچره بزى کیم کورسه عبا پوش
بز رند ملامت زده عالم عشقز	«طرزی» بزه طعن ایله من کیمسه جهانده

ظاهر عبداللہ جلی «بروسوی»

صاحب دیوان برشاعر اولوب (بروسه) لیدر. دیوانی غیر مطبوعه در. «وقت انتقال» ترکیبک ناطق اولدینی (۱۰۸۸) ده وطننده ارتحال ایتدی.

ایاتندن:

بی منت رهبر ایریشیر منزله بی باک
مردان خدا کشمکش رهبری نیلر

صاقین میل ایتمه هر جسنه حقیقت او محاهر مهدن
آلا کور. دستکه داماتی بر پاک دامانلی

مصارعدن:

مست جام عشق اولان جرم وکنه بیلمز ندر

طالب محمد افندی «برسوی»

استاد سخن توصیفه لیاقت کو سترن شعرادن اولوب (بروسه) لیدر. ارضروم قاضی ایکن
(طالب شاد اوله روحك فاتحه) مصراعك دلالی اولان (۱۱۱۸) ده وفات ایله دی . دیوانی
غیر مطبوعدر . موسیقی به ده انتسابی واردر . دیواننده موجود فارسی غزلیاتنده (عازم)
مخلص اختیار ایتدیکی آکلاشلمقده در .

اشعار حکیمانه لرندن :

چشم انصاف کبی کامله میزان اولماز
کشی نقصانی بیلمک کبی عرفان اولماز
کوکله در صدق دعوی خلوصه شاهد عادل
مینان راست کویان محبتده یمین اولماز

آینه صفت سیر اولامازسک بو صوردن
ایتسه لانه قدر عالم دنیایی تماشا
بر دیده ده کیم نور حقیقت اوله ایلر
آینه امرورده فردای تماشا

مقصود ماجرای عیان ایتمه در همان ای اشك چشم اراده سن بر بهانه سین

غمخوار حال دیگر ودمساز باشقده در یاران عیش باشقه و همراز باشقده در

طاهر محمد افندی

السنه ثلاثه ده انشا و شعره مقتدر بر شاعر فاضل در . (۱۱۲۸) تاریخنده قدس نیابتدن عزائی
متعاقب استانبولده وفات ایله دی . ادرنه قپوسی خارچنده (امیر بخاری زاویه سی) جوارنده مدفوندر .
سوره اخلاصه بری عربی دیکری تورکی ایکی تفسیری و مرتب دیوانجه سی واردر و اوچیده
غیر مطبوعدر . ترجمه حالی مورخین فصلنده مذکور (اسکوب) لی (محمد امین افندی) نك حفییدیز .

طیار محمودیاشا «صامسولی»

شعراى وززادن اولوب (طربزون) واليسى (جانىكللى بطلال حسين پاشا) نك نخدوميدر .
(عنقاي روح طيار عقبايه قيلدى پرواز) مصرعنك دلاالى اولان (۱۲۲۳) ده حاجى اوغلى
پازارنده اجل قضايه اوغراى . سرمقطوعى استانبوله كتيويلهرك ايوبده (حسيب افندى) دركاهى
حظيره سنه دفن ايدهدى . خطاسى وسبب قتل وقضاسى شانى زاده تاريختك جلد اولنده مذكوردر .
مرتب ديوانى وارسده غير مطبوعدر . اشعارى حكيمانه ورندهدر ..

اياتندن :

ايمهدم تحصيل رنك وبوى مطلب چرخده
چكمه نيجه خارغمدن صد جفا مانند كل

بخشش نابمحل جوددن اولماز معدود
صفر معكوسيله آرتارمى حساب ارقام

انوار فيضه مظهر اولور قلبى صاف اولان
آلقدمه ماه مهر جهانتابددن فروغ
كتم ايله سرعشقى كه دل روشنا اوله
مخفيجه آلهى آينه سيابدن فروغ

(تذكرة فطین) ده محرر غزلنك مطلبى :

دردیمز جاتانه سويلنمش دوا سويلنمه مش
ماجرا سويلنمش اما مدعا سويلنمه مش

طاهر احمد افندى « صنيف زاده — استانبولى »

فضلاذن و علم احوال كتب علما سندن بر ذات اولوب علما فصلنده ترجمه حالى مسطور

(حنیف ابراهیم افندی) نك مخدوميدر . (سفينة القصائد و دفينة الفوائد) اسمنده (تيره)
كتبخانه سنده برمنتخابات منظومه مجموعه سنی واردر . (انار نو) اسمنده کی (كشفتون)
اولان الحاقا تیده اصلی و لاتینجه یه ترجمه سیله برابر المانیاده (لایزیغ) ده طبع ایدلمشدر .
(۱۲۱۷) ده استانبول ده ارتحال ایله دی .

طاهر سلام محمد بك «استانبولی»

فضلا ی ادب ادن بر ذات اولوب شهریدر . بعض مناصب عالیله ده بولونقدن صوکره (طاهر
سلام بك بوکون دارالسلامه کیتدی) مصراعنك دلالتی اولان (۱۲۶۰) تاریخنده استانبولده
وفات ایله دی . ایوبده طوقاق تپه ده مدفوندر . آثاری : فقهدن (قدوری) و علوم ادبیهدن
(مقامات حریری) و (ملاعصام) ك آثارندن (میزان الادب) ترجمه لرندن عبارتدر . میزان الادب
ترجمه سی مطبوعدر . اشعار فارسیه سی ده واردر . منشآتیه دیوانی (وقعه نویس اسعد افندی)
طرفندن ترتیب اولونمشدر غیر مطبوعدر . غرامیات وادیسنده سویلیدی اشعارك انقیس لرندن اولان

كل كبی بر طراوت اولمش سك زنك و بودن عبارت اولمش سك
سفی ای نونهال کورمیه لی : بیومش سرو قامت اولمش سك

یتلری قدرت شاعرانه سنه دلیلدر . بو غزل ، وفاتندن آلتش درت سنه صوکره (ابن الامین
محمود کال بك) ك تکلیفیه برچوق شعرا طرفندن نظیر اولونمشدر .
ایاتندن :

سلام اوزاتمه سوزی قصه یی دراز اتمه
یتیرترکسه لم بك اوزاندی مبحث زلف

هرکز یا یلماسون دل ویران اهل درد
یارب واسکی شهره یکی عادت اولماسون

طاب مصطفى افندی «آمری»

دیاربکردن یتیشن خوشکویان شعرانددر . قضا قائم مقام قلمقرنده استخدام اولنهرق بالاخره

اختیار قاعد و (۱۲۸۹) ده رحلت ایتشدر . دیاربکرده (دبیرلر سه کیسی) نام محله مدفوندر .
هزل و هجو وادیسند متمیزایدی . برهجو به سیه بازارکان قانطو حقهده کی قصیده سی پک خوشدر .

ظاهر محمد بك « منمنلی زاده » اطنه ی

آطنه حوالیسند کی منمنلی خاندانه منسوب اولوب تولدی (آطنه) ده در . ایام صباوتسند
استانبوله کله رله بدایت تحصیلی صفوق چشمه عسکری رشیده سند نهایی مکتب ملکیه ده
بعد الاکمال بعض دواژده استخدام اولوند قدن سوکره آطنه ، آیدین ، سلانیک معارف
مدیریتلرنده ایفای حسن خدمت ایلهمش ومؤخرأ معارف نظارت جلیله سی مکتوبی و مهمه
قلملری مدیریتنه تعیین قلمش ایدی . (۱۳۲۰) تاریخنده دها کنج دینه چک بر سند ایکن
ارتحال ایده رله اسکدارده قره جه احمد تر به سی ایلر یسند عاٹله سنه مخصوص مقبره ده دفن ایدیدی .
شاعر و منشی ایدی . آثار مطبوعه سی : (عثمانی ادبیاتی) ، (الخان) ، (یادماضی) ، (عثمانی جغرافیایی)
ایله (غیرت) نامنده رساله موقوته در . (کونش) و (خاور) کی رسائل موقوته ده بعض
مقالاتی واردر .

هزاران یأس و حزنه غرق ایدر افکار و انظار ی سکوت آمیز بر قبرک نهانی ناله و زاری
بو بر منغلو مه در معجز که مفتون ایلر افکاری ایشتمز دیکله ین سیرایه ین آکلار او اشعاری

سکوتی بر مزارک بر درین فریاد در مدهش

مزارستانی استیلا ایدن صمت و سکونتدر سکونت بر غریب و ناله در بیلم نه حالتدر
که هر ناله بر فکره مکمل بر درس عبرتدر نه حکمتدر او کیم ظلمتی بر نور حقیقتدر

سکوتی بر مزارک بر درین فریاد در مدهش

کوروب بر سنک جامدنی لاند ر ضامه ای انسان اونک واردر الهی برلسانی کیم اولور حیران
دم وحدتده استغراقده کوش ایله ین وجدان صاچار فواره آسا ناله هر سرو مزارستان

سکوتی بر مزارک بر درین فریاد در مدهش

برنجی اثری (رجائی زاده محمود اکرم بك) ك (تعالیم ادبیات) ی وادیسند قواعد
ادبیه یی معرف متفح بر اثر ادبی اولوب ادبیات عثمانیه ایله توغل ایدنلره استفاده بنخشددر .

وقتيله (کونش) اسميله نشر اولونان رساله ادبيه ده مندرج توحيد و مناجاتی :

يارب نه قدر عظيمسك سن	يارب نه قدر كرىمسك سن
حالم دولو حكمتسكه يارب	ذاتك ايله قدرتكه يارب
هر شيدنه كورونمده وجودك	« ماهيت واجب السجودك »
هر شى ايدىيور سنى هويدا	آيننه قدرتكدر اشيا
بر شى كورنه مم كه بو جهانده	هيسچ ذاتكى كورمه يم بن آندنه
صنعتلريكى كورونجه انسان	اولمازمى باقوب باقوبده حيران
باقدجه ايدرسك اى كرمكار	حيرتله اينچنده عرض ديدار
اى جهل ايله غفلتك پناهى	اى منكر قدرت الهى
بركره دوشون نه در بو عالم	حيرتده قالير باقنجه آدم
كيم ويردى جهاننه بو نظامى	اجرامده كى او انتظامى
انسانه كيم ايتدى عقلى احسان	نردن بولدى بوروحى انسان
كيم ويردى ترابه فيض اثبات	كيم ايتدى جهانى يوقدن اثبات
ايتدكه بو شيلدى تفكر	ايتزمى وجود حق تقرر
بر صاحب فكر اولان نه قابل	اولسون عدم الهه قائل
قابلى ؟ اولورمى ايدى اشيا	— برصاننى اولسه ايدى — پيدا
بالفرض شوسنكى ايتسون ايجاد	بر خيلى تصادف ايله طوفان
بالفرض اولونسون اويله ايجاد	شو كوردى كمز عظيم اكوان
بالفرض اولونسون اويله ايجاد	هر شى كه اولور نزه نمايان
اولسون دى يه لم بوتون پوشيلر	سنمز سنمز وجود پرور
ايتمش ديهه لم تركب عالم	هپ بويله تصادف ايله بر دم
هپ بريره طولانوبده ذرات	ايتمش دى يه لم جهانى اثبات
كىمدر يا ايدن او ذره يى خلق	البت دوشونور بوشى ده خلق
البت اكا بر مؤثر الزم	تسليم ايدر بو شى آدم
كىمدر يا اوسنسك ايشته يارب	خلاق جهانيان اولان رب

ظ

ظهوری محمد افندی « قره چلبی زاده »

صدوردن و علماء شعرادن بر ذات اولوب قره چلبی زاده عبدالعز افندینک برادریدر .
(۱۰۴۲) ده وفات ایلهدی . جوار ایوبده مدفوندر . مرتب دیوانی واردر .

غزلیاتندن :

قناعت کوشه سنده شیر نردرموری سویلتهسک های اوج استغنا کچر عصفوری سویلتهسک
نه شهید جانفزاتک لذتی واردر دماغنده نهدر فریادی اذعان ایلسهک زنجوری سویلتهسک
نه چنبرلرده خلاج اولدیغن بربر بیان ایتسه نسویلر کورسهک ای دل دارده منصور سویلتهسک

ظریف محمد افندی « استانبولی »

سخن شناسان شعرادن اولوب شهریدر . یکچیجری کتابتی وظیفه سیله مشغول اولدی .
(۱۱۱۵) کرید اطه سنده (رسمو) ده وفات ایتدی .

ابیاتندن :

مثال شمع صفوت کسب ایدر سوزان اولان هر شب
بولور فیض صبوخی تاسحر کریان اولان هر شب

بولور می محضر هیچ بوی زلف یاردن غیری
ضیافه خانه آمالده مهمان اولان هر شب

ع

عربی « محمود پاشا »

السنة ثلثة ده انشا ونظمه مقتدر شعرا دن وفاتح دورينك الك بنام وزراسندن حكيم، شاعر
 برذات اولوب نصرستانك (آلاجه حصار - قروشواچ) قصبه سندن در . اسير حرب صفتيله
 آليان ديوشيرمه لردندر . دولته سبق ايدن خدماتي محائف تواريخده مندر جدر . مرتب ديواني
 اولوب مخلصي (عدني) در . (ترجمه حال محمود پاشاي ولي) اسمنده كي خرافات آميز مطبوع
 رساله جكده (مناستر) لي كوسترله سي دوغرو دكلدر . (۱۷۹۸) تاريخنده فاتحك اعتراف
 كرده سي اولان خطاسيله اجل قضايه اوغرا دي . بنا ايتديكي جامع شريف ياننده مدفوندر .
 (ظهير فارابي) نك قصائدنيه (خواجه حافظ) كغزلياتنه نظيره لري (خواجه جهان) ايله مكاتبه سي
 واردر . تذاكر شعرا نك بيانلرينه كوره نثري نظمندن اقوي در .

ايباتندن :

عشق جانان ايله معموره طلمدر دلي
 كرجه بي درد اولانلر آني ويرانه صانير
 سینه مده رخك مهري نيجه كيزله چونكه
 خورشیدی گل ايچنده نهان ايله مك اولماز

مصارعندن :

كيمسه مي واردر جهانده لطف واحساندن قاجار
 سر ويرمك اولور سري عيان ايله مك اولماز
 شاد اولق ايسته ين غم ايله آشنا كرك
 خلاص اولماز جهانده كيمسه خلقك افتراسندن

عربی « شاه علی — برسروی »

سلطان مراد ثانی وفاتح دوری فضلاي شعرا-ندن اولوب (بروسه) ليدر. شيخ نظامينك

(هفت پیکر) فی ترجمه ایتمشدر . (رونقی بوکائاتک شهر قسطنطنیئده در) مصرع . شهری
توئکدر . دیوانی ده وارسه ده هزایکیسی ده غیر مطبوع در . ینه فاتح دوری شعراسندن (قدسی) نک
و ۹۳۸) ده وفات ایدن (رمضان طربزون) ی نک ده بواسمه منظومه لری وارد در .
اشعارندن

ای سفر عنین ایدن یار خدا یارک اوله
همت اهل نظر قافله سالارک اوله

علوی «مدرس» - بروسه روی

سلطان سلیم خان اول شعراسندن و (ملا یکن - یکان) اولادندن اولوب بروسه لیدر .
مدرس ایکن بروسه ده وفات ایله دی . غیر مطبوع دیوانی وارد در . اواخر عمر ینه دوغرو طریق
تدریسی ترک ایله طریقت نقشیه سلوک ایله یوب اختیار ازوا ایتدی .

تکمیلی عاشق چلی تذکره سنده محرر مطول غزلندن :

داردنای دینک کیم جفا بنیادیدر
محنت و درد و بلا و غم چهارارکانیدر

عزته ایردم دی بن دنیاده ذلت اهلیدر
خواجه سودایتدم دیوزعم ایتدیکی خسرانیدر

ربقه ورقبه دنیادن ایت نفسک خلاص
بنده فقر اولنکه فقر اهل جهان سلطانیدر

عمروالبین علی چلی «فله روی»

حکمت اخلاقدن باحث اولوب اساساً امالالسنه عایدیان هندقدیم (سانسقریت) اسانی
اوزره محرر اولان ومؤخرآ (حسین واعظ) طرفندن لسان فارسی به (انواسمیلی) اسمیله نقل
اولونان مشهور (کليلة و دمنه) یی (هایوننامه) اسمیله ترکیه به ترجمه ایدن فلیلی ادیب و منشی

فاضلدر . بواثرینه مکافاتاً بروسه قاضیسی اولمش ایدی . (۹۰۵) وفات ایتدی . مرقدی (امیر سلطان) حضرت تلزینک تربسی قربنده در . هایوننامه نك طبعنه همت اولومشدر . عبارده سی طرز قدیم کتابت اوزره تنکلفاتلی اولان بواثر فلسفه اخلاق جهتدن شایان مطالعه در . (۹۵۰) ده وفات ایدن استانبولی شاعر (هلالی) ده نظماً ترجمه ایتشدر . (۱۲۲۷) ده (ویدین) والیسی اولان (حافظ علی پاشا) نك دیوان افندیسی (شریف ابراهیم ماهر افندی) طرفندن ده ساده ر صورتده ترجمه ایدلمشدر . اسکی ترجمه لر دن بری ده آیدین اوغوللارندن اومور بک نامنه (قول مسعود) طرفندن یاییلان ترجمه درکه لالهلی کتبخانه سنده واردر .

نصایحندن :

بر بلا نازل اولسه ائمه جزع کانه وار ایکی شراشیت بندن
اولا دوستلر اولور غمکین ثانیاً شادمان اولور دشمن

عشقی

ادبای صوفیه دن فارسی دان بر ذات اولوب اکابر مشایخندن (عین القضاة همدانی) نك (کنز الحقایق) اسمنده کی فارسی العبارة اثر مشهوری ترجمه ایتشدر که یازمه سی طرف عاجزیدن (اسکدار) ده (حضرت هذایی) درگاه شریفی کتبخانه سنه اهدا قیلنمشدر . بو ترجمه نك مقدمه سنده (سردار ابرار شیخ عطار) ك (مختار نامه) سنی ده ترجمه ایتدیکنی بیان ایدیور .

مطالعندن :

خدایا سوزلریمی پر صفا قیل

سوزوم توحید و نعت مصطفی قیل

که جانبخش اولا تا عیسی دمندن

علامت کوستره روح عالمندن

نهایتندن :

کلوب « عشقی » دلکدن بورساله

که تحفه اولا هر اهل کاله

فقیره اشبو نظم اولمشدی روزی

دوقوز یوز هجرتک یتش دوقوزی

تذکره لوده (۹۰۰) تاریخی ایچنده بر قاج عشقی اولدینی مذکور ایسه ده هانکیسی اولدینی کسیدریله مه دی .

عارفی حسین جلی « استانبولی »

(شیخ ابراهیم کلشنی) دن اخذ فیض ایدنلر زمره سندن شاعر ، مذهبی برذات اولوب استانبوللیدر . السنه ثلثه ده انشا ونظمه مقتدر بر عارفدر . ابراهیم کلشنی به سویله دیکی تاریخنندن

کفت هاتف برای اوتاریخ مات قطب الزمان ابراهیم ۹۴۰

عارف اسرار الهی (امیر خسرو دهلوی) نك منظومه (دریاق ابرار) ینه سویلدیکی نظیره سی مطلعندن

سبزه زار چرخ کوهر روز سرسبز و تراست از سرشک چشم غمکینان محنت پر است

متصوفانه یازدینی ترجیع بندی مطلعندن :

عین عارفده وجود اشیا کورونور جمله کنقش فی الماء

شاعر مشهور (روسه لی احمدپاشا) نك کونش قصیده سنه نظیره یازانلرک متمیزلرنددر .

مصدر دن استانبوله عودتده (سلطان سلیمان قانونی) نك لطفنه مظهر اوله رق بعض مناصبه کچمش و (۹۵۹) ده استانبولده وفات ایتمشدر . علم خطده اتمسابی واردر .

عبدالوهاب « ایسی صابیه عمیری — روسری »

بروسه دن یتشن شعرادن اولوب (لامعی) جلی ایله مهاجاتی واردر . اشعارنده مخلص اختیار ایتمین شعرانددر . تذکره بیانی ده بوجه آتی منظومه سی محرردر .

مرض عشقی کور شفا یرینه آلی کور دردنی دوا یرینه

بکا سودای زلفک آخر کار قاره چول کیدیرر قبا یرینه

یوزومه باقمه دن کچوب کیتمه سوك بکم باری مرحبا یرینه

مفت مسکن صانورجهانی کنی نقد عمرین ویرر کرا یرینه

عاشق محمد جلی «بروسه‌ری»

قدمای شعر و علمای مورخین دن بر ذات اولوب مولدا (بروسه) لیدر. بعضی آنارده (برزین) ده تولد ایتدیکی محرر ایسه ده بیانی، لطیفی و قینالی زاده چلی ایله کلدسته صاحبی (اسماعیل بلیغ افندی) بروسه ده اولدیغنی یازیورلر. بعدالتحصیل مسلك قضایه سالک اوله رق ایجه دوله. شدقدن صوکره تاریخ وفاته بروسه لی جنائینک بولدیغنی (عاشق سفر ایلدی جهانندن) مصرعنک ناطق اولدیغنی (۹۷۹) ده اسکوبده وفات ایلده دی. بوذاتک اسکوبده کی مدفن حقدده اختلاف واردر. بعضیلر (قاضی بابا - غازی بابا) دنیان ذات اولدیغنی روایت ایدیور. (اولیاچلی ده) سیاحتنامه سنک بشنجی جلدنده (مداح بابا) جامی قربنده بولوندیغنی نقل ایلهور. آناری: (ذیل شقایق)، (قامع البدعة فی نصره السنة)، (تذکره الشعرا) درکه (مشاعر الشعرا) نامنده اولان وحروف ابجد اوزره مرتب بولونان بوائزک برنسخه سی (ویانه) کتبخانه امپراطور یسندده موجود اولدیغنی مورخ موسیو هامه رک جمله روایاتنددر. برنسخه سی ده (استانبول) ده عاشر افندی، اسکدارده (حضرت هدایی) کتبخانه سندده موجوددر. دیگرلری ده (سکتوارنامه)، (شرح احادیث اربعین) و (منظومه شهر انکیز) ایله مرتب دیوانندن عبارتدر. بونلردن باشقه (طاشکوپری زاده) نک شقایق نعمانیه سی امام غزالی نک (التبر المسبوك فی نصائح المملوك) نام اثرینی و خطیب قاسم اوغلتک (روضه سی دخی ترجمه ایتشدو. اخلاق و سیاسیات عسکر یه دن باحث اولان سلطان سلیم ثانی نامنه توسیماً ترجمه ایلده کی (معراج الایاله و منهاج العدالة) [بوائز ابن تیمیه نک (السیاسة الشرعیة فی اصلاح الراعی والرعیة) نامنده کی اثرینک ترجمه سیدر] اسمنده قرق باب اوزره مرتب اثریده شایان مطالعه آناردندر که یازمه برنسخه سی (عاشر افندی) ایله مناسرتک کتبخانه لرندده موجوددر. اشبو آناردنن یالکز (حدیث اربعین) شرحی مطبوعدر.

ایاتندن :

غار ایدر برذرده سرکشته دن اول آفتاب
مهرم افزون اولدوغنججه بندن ایلر اجتناب

عرشی دوده «تیره‌ری»

شعرا ی مولویه دن عاشق مجاهد بر ذات اولوب (تیره لی) در. (شاهدی) و (شهودی) که اعظمه

خدمت ایتش، ملا ایکن مولوی اولمشدر . مشاهیر شعرادن (یکجهلی خیالی بك) له برمدت رفاقتی وبرقاچ مشاعرہ سی واردر. بیک تاریخنہ قریب (مورہ) ده ارنحال ایله دی. منظومہ آتیه طبع شاعرانه سنہ دالدر :

• یاتمه او یان ایتمه زیان وقت سحر قم قم قم
تا اوله سین واقف جان وقت سحر قم قم قم
دوغدی سعادت کوتشی طوتدی ضیا طاغ و طانی
غفلتہ آلدیرمه باشی وقت سحر قم قم قم
آدمه اولدکسه خلف ایلمه ایامی تلف
ایسترایسه ک ایره شرف وقت سحر قم قم قم
عرشی شیدادن اکر ایسترایسه ک دوغر و خبر
راه حقہ ایله سفر وقت سحر قم قم قم

عسکری محمد افندی «کلاب اوغلو» کوتاهیہری

• شعرای متصوفه دن برشیخ عرفان سمیرا ولوب (کوتاهیہ) قرا سندن (زحمہ) قریه سندنر.
ترجہ حالی مشایخ فصلنده مذکور المالی (سنان امی) حضر تلمینک خلفا سندن اولدینی دیواننده کی

مرشد مدر پیر سنان امی عزیزم عشقنه پادشاهم بزی بزدن لطف ایدوب ایتمه سؤال

بیتمدن آکلا شلمقده در . آفیون قره حصارنده (چاووشلر سلطان) مزار لغنده مدفوندر . غزل
آتی عرفانه ، شاعر لکنه حجت قاطعه در .

شمدی عرفان وقتیدر تقوایه حاجت قلمادی

ذوق وجدان وقتیدر فردایه حاجت قلمادی

اهل وجدتن آلا نلر علم توحید درسی

کیزی عرفان بولدیلر فتوایه حاجت قلمادی

لی مع الله باده سی چون جانی سرمست ایلدی

دولدی دل پیما نه سی صہبایه حاجت قلمادی

حمد لله صنوفیا آلدق مسما دن خبر

ذاته مظهر در کوکل اسمایه حاجت قلمادی

ایتدی شمس احدیت برج وحدتدن طلوع
لیل فرقت زائل اولدی آیه حاجت قالمادی
قنده کیم قیلسم، نظر حق عینمه اولور عیان
برزخ و باطنده کی رؤیا به حاجت قالمادی
روضه باغ بهشتدر جمله عالم عارفه
«عسکریا» جنت مأویه حاجت قالمادی
دیواننده کی :

جهان فانیدر آلدانه محمد ای کلاب اوغلو
کوزین ماغلامسون حرص و حسد عقل معاش سفلی
بیتندن لقبیک (کلاب اوغلو) اولدینی آکلاشیلیور. پیرداشلی (نیازی مصری) دیواننده: (بز)
بش از ایدک چیققدق بردمده یوله کیردک (مصر غنده کی بش اردن برینک ده بوذات اولدینی بین
المشایخ مرویدر .

علی افندی «ام دلیرزاده»

طرز قدیم انشاده بنام منشیلردن اولوب اباعن جد بر سلسله علمایه منسوبدر (۹۸۰)
تاریخنده حلب منلاسی ایکن وفات ایله دی. (رساله قلمیه) (رساله سیفیه) (رساله شمعیه)
کبی غیر مطبوع آثار منثورهمسی واردر که برر پارچه همسی شقایقه محرردر. ادبیات عربیه
واقف ایدی. شعرای عجمدن (عصار) ک (مهر و مشتری) سی ترجمه مولانا ابوالسعودک
قصیده میمیه سی تنظیم ایتشدر که مطای بودر :

ایا الفسد یحلو عشرة و مدام
وفی القلب من نار الغرام خرام

عزیمی افندی «استانبولی»

دفتر دار (احمر چلبی) نک تحو و میدر. اسمی (پیر محمد) در. زماننده مفخر علما و ادبا ایدی. برنسخه سی

تور عثمانیه کتبخانه‌سند موجود بولونان (مراتب الاخلاق) اسمند بر اثری وارد در. سلطان سلیم ثانیك امریله (محمد صارتیری) نك (مهر و مشتری) سنی مثنوی طرزنده ترجمه به باشلا یوب بیك بیت قدر یازمش ایسه ده کالنه موفق اوله مامشدر. مؤخرأ اوغلی (حالی افندی) درت، بشیوزیت علاوه ایله مشدر. (اکری) فاتحی سلطان محمدك شهزاده ایکن معلمکننده بولوندیغی حالده (عزمی دار علاوه عزم ایتدی) مصرعك کوستر دیکی (۹۹۰) تاریخنده استانبولده وفات ایله دی. جوار ایوبده مدفوندر. منظوم وصیتنامه سی مطالعندن :

هرایشه قیل بسمله یله ابتدا ذكرك اولسون دائماً حمد و ثنا
طاهر اول دأتم صلاحی پیشه قیل هم عذاب دوزخی اندیشه قیل

ایاتندن :

خلیم سوز عشقی آتش عشقه دوشندن صور
بر او ددن پیر هندر آتی باشندن کچندن صور

علوی محمد جلی «استانبولی»

شعرای عالمادن اولوب شهریدر. مناصب علمییه یی ترك ایده رك اختیار عزلت ایله دی. غیر مطبوع دیواننده رنگین، معنیدار برخیلی مضامین وارد در. (ایچوب علوی بقا جامینی کجدی بزم محبتدن) مصرعك دلالت ایتدیکی (۹۹۳) ده وفات ایده رك غلطه هزارستانده (قانی قوزلر) دینان موضعه دفن ایدلای.

ایاتندن :

جانه آتش بر اقیار تشنه دله آب صونار رنگ آتشده عجب آب ذکلی می ناب

بیقانلر خاطر ناشادیمی یارب شاد اولسون بنچون نامراد اولسون دینلر بر مراد اولسون

غرو رایتمه لباس فخر ایله عمرم جهاندر بو
قبای جسمنی قور بونده هر کس جامکاندر بو

عرض حال ایتمکه جاناسنی تنها بولامام
سنی تنها بولایجق کنیدی اصلاً بولامام

بر بیکسم که حالمه محرم بولونمادی
قانی یاشم کبی با که همدم بولونمادی
دارالشفای عالمی کشت ایله دم دریغ
اولمکدن اوز که یارمه مرهم بولونمادی
بر بزم بی صفایه کتیردی فلک بی
باده توکنندی جام تهی خم بولونمادی
چرخ ایگله مکده مهرایسه یانوب یاقیلمه ده
عالم المده بر دل بی غم بولونمادی

نه عجب تیزکچر ذوق و سرور ایامی
ایرمدن نصف نهاری ایریشور اقشامی

مصارعندن :

یوری ای خسته کوکل حکمتی لقماندن سور

کوکل دیرلر بوا یلرده هله برغمکسارم وار

ای دل حکایت غمی نادانه سویله مه

کوکلن نه یاغدیکه آنی یرایتمدی قبول

نه یلاراسدی شیمدی طوغرولوب بندن یکا کلدک

غم چکمه کوکل کیم چونغی کیتدی آزی قالدی

عزیمی زاده هالتی مصطفی افندی « استانبولی »

سابق الترجه (عزیمی افندی) نك مخدوم فضائل موسومیدر . هر وادیده کوزل شعر سویله ملك

استعدادی حائز شعرا دند . خصوصیه قطعه کولقده عجم شعرا سنك (عمر خیام) ی کبی یگاه
عد اولونه بیایر . اشعارندن یالکیز رباعیات بر مجموعه تشکیل ایدهبیلیر . مؤلفاتی اصولدن
(منار شرحی ابن ملک) . فقهدن (درر) . حاشیه سی (هدایه) و (مفتاح) شرحلرینه تعلیقاتی
ونحودن (مغنی اللیب) شرحی و علم اخلاقدن (انیس العارفین فی ترجمه اخلاق المحسنی) ایله منشاتی
و مرتب دیوانی وارسهده جمله سی غیر مطبوعدر . اواخر عمرنده صدر روم اولمش ایدی .
(ابتدی عزیمی زاده فردوسی مکان) ، (روح پاکینه دمبدم رحمت) مصراعرلرینك ناطق اولدینی
(۱۰۴۰) تاریخنده مملکتی اولان استانبولده وفات ایله دی . محله سی اولان صوفیلر چارشوسی
قربنده کی مکتبک ساحه سنده مدفوندر . کندی قلمیله تصحیح و تحشیه اولونمش درت بیک
جلده قدر کتابی چیقیدینی مرویدر .

ایاتندن :

سن ایدك كلبه احزانه قویان یعقوبی
آیروپ حضرت یوسف کی کوز نورندن

عبداللطیف افندی «استانبولی»

اون برنجی قرن هجری ادباسندن ومنتسبین مولویه دن اولوب (جناب مولانا) نك (مثنوی) سنه
(لطائف معنوی) عنوانیله بر شرح ایله علم لغتدن (لطائف اللغة) اسمنده بر اثر یازمشدرکه
هرایکدیسیده غیر مطبوعدر . (۱۱۰۰) تاریخنده (مکه مکرمه) ده ارتحال ایتدی .

عاشق عمر «قونوی»

صبیان و عوام و حتی خواص کرام آره سنیده بیله آنی بیلمه یین یوقدر . سوزلری ذائقه
اذواق صبیانه موافق و ادراك زمرة عوامه مطابق خرج عالم اولدیغندن دیوان اشعاری دفعاتله
طبع اولونمش ایکن ینه کسب ندرت ایتشدرد . واقعا عاشق عمر ساز شاعریدر . لیکن بعضاً
قلم شاعرلری قدر کوزل و سلیس سوزلری ده واردر . از جمله :

ویرم سکا چك بدن الا ای ملك الموت جانانمه نذر ایله دیکم جانہ دوقونمه

یقای باقیلری نابیلری بیه تقدیر خوان ایدر و عاشق عمر علماً و تحصیلاً دکل فقط خلقة
وفطرة نادرالامثال بر شاعر ملیدر . تاریخ وفاتی : (اوله عاشق عمرک جلوه کهی عدن جلیل)
مصراعنک فاطق اولدینی (۱۱۱۹) در . زماننده یکچیری ساز شاعری ایمش . اکثریا
عسکرله روم ایلنده سفرده بولونمش حتی حربه اشتراک ایمش ، عسکری تشجیع
ایله مش ، محبوب الحیوش اولمیش بیلدکریخی اونلره بیلدیرمشدر . بر مسدسند مولوی اولدیغی
سویله یور .

(را) قافیه سنده کی :

ذات جیه من عیان ایدر ریز وطن اصلیم ~~ییلدیر~~

ییتندنده مولدی آکلاشلییور .

آچام باشم دوکم یاشم یاقم بیرتام قیلام رازی
او یار ایله بنم دعوام خدا فصل ایله باری

نقراتی حاوی اولان مسدسی ده آناتولینک اکثر مواقعه زبازرد در .

دیوانی ترجمه حالی مورخین فصلنده محرر (ایوانسرائی حافظ حسین افندی) طرفندن
(۱۱۹۷) تاریخنده جمع و ترتیب ایدلمشدرکه مطبوعنک بش اون مثلی اولان یازمه برنسخه سی
قونیه ده (درگاه مولانا) کتبخانه سنده واردر . برجلد کبیر تشکیل ایدن برنسخه سی ده بشیکطاشده
(یحیی افندی) کتبخانه سیله (صباه) ده عشاقی درگاهی کتبخانه سنده در .

عبری افندی « همت زاده »

شعرا ی عارفیندن بر ذات اولوب ترجمه حالی مشایخ فصلنده مذکور (همت افندی) نک مخدوم
عالیریدر . وعظ وارشاد ایله امرار حیات ایدرک (۱۱۲۲) ده ارتحال ایله دی . پدری یاننده
مدفوندر . (تذکره شعرا) سی ، مرتب دیوانی و (کنجینه اعجاز) اسمنده منظوم بر اثری
وارددر . برنعتنک مطالعندن :

استانک ای شه لولاک مأمندربکا خاکپایک توتیای چشم روشندر بکا

شاعری مشهور عرفینک «ای متاع درد در بازار جان انداخته» مطلعی قصیده سنی ده شرح
ایتمشدر . مخدوم و خلیفه لری اولوب (۱۱۵۶) ده وفات ایده رک یانه دفن اولونان (عبدالصمد)
افندیده عرفای شعرادن بر ذاتدر .

برنعتندن :

تنده جانم جانده جانانم محمد مصطفی	ملك دل تحننده سلطانم محمد مصطفی
منتظر در ماه جمالک کورمکه عاشق لرك	كل طلوع ایت ماه تابانم محمد مصطفی
جلوه کرد در دایما نقش جمالک سینه ده	خانه قلبیمده مهمانم محمد مصطفی
یا رسول الله غریبکدر سنک عبدالصمد	قیل شفاعت ای کر مکارم محمد مصطفی

عبدالصمد افندینک برادری (عبدالشکور افندی) ده علما و شعرادن بر ذات ایدی . (۱۱۸۰)
تاریخنده ارحال ایده رک اسکدارده جد امجدی یانه دفن ایدلدی . موعظه ترتیننده تفسیر شریفی،
دیوان الهیاتی واردر .

عاطف مصطفی افندی «استانبولی»

« ارباب علم و دانشدن بر ذات اولوب شهریدر . دفتر دارلق و سائره کبی خدمات دولته
بولوندی . (۱۱۵۵) ده وفات ایده رک اسکدارده مسکینلر جوارنده (شریف قویوسی) دینلن
محلّه دفن ایدلدی . مرتب دیوانی واردر . (معیار الکلام) اسمنده کی (غلاطات) رساله سنک ده
بوذاتک آثارندن اولسی ملحوظدر .

آثار خیریه سندن وفا محلّه سنده مکمل برکتبخانه سنی واردر .
عشرت حقنده کی منظومه سندن :

سنی مجبور ایدر احبابدن استعاره طوتالم یکدمه غمدن سنی آزاد ایلر
ابیات سائره سندن :

مایه دار امل عاقبت اول مور کبی
آلدیروب ماملکی ایکله مه زنبور کبی

عبدالرحمن افندی « استانبولی »

السنة ثلثهده انشاد نظمہ مقتدر فضلاى شعرا دن بر ذات اولوب شهریدر . زمانده امام
شهریاری اولمش ایدی . (۱۹۴۰) کسور تاریخلرنده آرتحال ایله دی .
ایاتندن :

اورتبه مرتفع بنیاد در قصر تواضع کیم
ریاض جنته نظاره قابلدنر زمیندن

مست زهراب خمار آلود بو عشرتکاهده
نشوه امید ایله یئیلر کردش پیمانه دن

عزیز افندی « استانبولی »

سلطان محمد زابع دورنده ضربخانه امینی اولان (بکر افندی) نك مخدومی اولوب کیلاری
شهریاری ایدی . دیوانی شیرمرتب ایسه ده آتیده کی غزل عاشقانه طبع شاعرانه سنه دالدر .

ای غمزه سویله زخم دلمدن زبانم اول

ای چاک سینه نسخه شرح و بیانم اول

ای خون دیده بن دی یه مم یاره دردی می

سن روی زردم اوزره کلوب ترجمانم اول

ای خط کزنند غمزه دن ایله بنی امین

تعویذ (ان یکاد) کبی حرز جانم اول

ای چشم یار واقف راز کلیم ایسه ک

کل فن سحری سوبلشه لم همزبانم اول

مست ایله بر نگاه ایله جوری کبی بنی

هم سنده مست نشوه ذوق بیانم اول

ای زلف خم بنجم دو کیلوب سینهم اوسته

زنجیر پای عمر شتابانم اول

بوغزل (عطا) تاریخنده صاحب ترجمه به نسبت اولونیور . فقط (جوری) دیواننده عیناً
مندرج اولدیغه کوره جورینک اولدینی تأید ایدیور .

عارفی + محمد یاشا « استانبولی »

علم شعر و خطده بهره دار بر وزیر معارف شعار اولوب شهریدر . (۱۱۱۵) ده (تکه) ده
مقتولاً وفات ایله دی . خطوط متنوعه اسلامیه دن آلتی قلمی یازمغه مقتدر ایدی . مرتب
دیوانچه سی واردر .
ایستادن :

ایتمز طریق حقدده اولان خلقه سر فرو
اکمز مناره قامتی باد اسر سه ده

عزت علی یاشا « قائم مقام »

حکمت بیان شعرا دن اولوب (داماد محمد یاشا) نک نخدومیدر . بعضی مناصب عالییه ده بولونمشدر .
(۱۱۴۷) تاریخنده شرق سفری سرعسکری ایکن (روان) ده ارتحال ایده رک (صالحه سلطان)
جامع شریفی حظیره سنه دفن ایدلدی . غیر مطبوع دیوانچه سی و علم خطده انتسابی واردر .
علی الخصوص خط (دیوانی) ده کی آثار قلمیه سی دستور العمل ایدی .
بر غزندن :

سوق تقدیرده اندازه و میزان اولماز فیض مولایه کوره ناقص و کامل بردر
بر اولور عدل الهیده سلیمان ایله مور درکه حقدده همان شاه ایله سائل بردر
ینه اربابی ییلیر اهل کلاک قدرین بزم جهالده حسان ایله باقل بردر
«عزتاه» رحمت حق نیک و بده یکساندر یاغسه باران کرم بحر ایله ساحل بردر
ابیات سائرده سندن :

تسکین جوشش دل ایدن اشک دیده در
باران اولونجه اولماز ایش بایدار موج
صورت پذیر معرفت اولمقدده در هنر
یوقسه بو دهره نیجه هیولا کلیر کیدر

خیالی بکک مشهور بیلمزلی ردیفنده کی غزالی تخمیسندن :

دوشونسون بیم حشری زهدینه مغرور اولان عابد ازل یانقلرینه آتش دوزخ اولور زاهد
کچسندن بی خبر حالا سیاتیدن نه در عابد خرابات اهلنه محشر عذابن آ که ای زاهد
که بونلراین وقت اولمش غم فردایی بیلمزلی.

عارف سلیمان بک « استابری »

لسان وحدته آشنا شهرادندر . روم ایلی اردی هایونی دفتر امینلکی خدمتیه (ایساجچی) ده
ایکن (۱۱۸۳) تاریخده ارتحال ایتدی . (حلیه خاقانی) نظیره سی واردر که برنسیخه شی شهزاده
باشنده (ابراهیم پاشا) کتبخانه سنده موجوددر . مرتب دیوانیه معراجیه سی و فارسی العبارة
(رغائبیه) سی ده واردر .

حلیه نک مقدمه سندن :

قیله لم بسمله مدین مفتاح فتح اوله فضل در فوز وفلاح
بسمله قدری عجب اعلا در یعنی کنج کهر معنادر
اولین سطر کلام وهاب ابروی وسه کش ام کتاب
نخل زینده خرام توحید زینت روضه فرقان مجید الخ

معراجیه سی تدقیق سراق اثری اوله رق رئیس الکتاب (عارف افندی) نک دیوانک باشنه طبع ایدلمشدر.

معراجیه حضرت فخر کائنات علیه افضل التحیات مقدمه سندن :

اول صانع آسمان طرازه	صد حد او قدیم کار سازه
کیم آدمی قیلدی عرش پایه	صدشکر وستایش اول خدایه
برپا بو رواق زر نیکاری	ایتدی ید صنع ساز کاری
مسجود ملائک اولدی آدم	انسانی قیلوب ملکدن اکرم
مرغوبترین جنس حیوان	اولدی کرمله نوع انسان
بر داشته فراز افلاک	قیلدی آکا و ربوب عقل و ادراک
منزلکهن ایتدی عرش اعلا	اول ختم رسالتک خصوصا

اول سرور خیل انبیایی اول مفخر جمع اصفیائی
هم اشرف مبدعات قیلدی هم اکرم کائنات قیلدی
خورشید جهانفروز سرمد
سر دفتر انبیا محمد

اولسون او شه کرم شعاره هم صحیفه آل پر وقاره
بیحد صلوات و صد تحیت ما اسرعت الصبا و هبت

عزت محمد بك . بلكجی -- استانبولی

شهادی شعرا دندر . (بلكجی عزت بك) نامیله معروفدر . کندیسنه اسناد اولونان بعض
مقالات نامناسبه دن دولایی (روحی عزت بك اعزاز ایدم رب الانام) مصراعنك دلالت
ایتدیکی (۱۲۲۴) تاریخنده قاضی کوینده أجل قضایه اوغرادی . اولاً (خواجه نصرت) دن ثانیاً
(خواجه نشئت) دن تلمذایتمشدر . آزوقت ایچنده شعر وانشا ایله شهرت بولمش ایدی . هنوز کنج
ایکن ارتحال ایتمه ییدی - قوت طبعنه نظراً - اون اوچینجی عصرک بك پارلاق بر شاعری
اولوردی . مرتب دیوانچه سی مطبوعدر .

ایاتندن :

ایله مه . عاشاقدن کیفیت عشقی سؤ آل
نقش حیران بی خبردر حالت نقاشدن

(۱۲۲۳) تاریخنده مرخص ثالث عنوانیله (یاش) ده بولوندیغی صرمده سویله دیکی بیت آتی
خوش آینده در .

ایلر خیاللز قوریور هم صفاده چوق یاشده بزمسه بر قوری اکلنجه مزده یوق

علی بن مصلح المیرین

محمدیه طرزنده و (ذم الفناء) اسمنده بر منظومه نك تاظمی اولوب (قونیه) ولایتی مضافاتندن
(بوزقیر) لی اولدیغی :

بزم مولودیمز بوزقیر قضا سنده «سرست» در
که مصلح الدین اوغلو علی در اسممز اخوان

بیتله بیلدیریور . اثر مذکورینک مطلعندن :

شنا و حمد لایحهی سکا ای خالق فیاض
که یوقدر سکا هیچ امثال که سن سک قاهر و فیاض

تاریخ وفاتیه مدفنه دسترس اولونا مادی . منظومه نک مطبوع بر نسخه سی (بیلدیز)
کتبخانه سنده واردر .

علمی علی افندی « جلی زاده »

مرعشدن یتیم علماء شعر اندر . (۱۲۲۴) تاریخده تألیف ایتدیکی (نظم بدیع) نامنده
(تحفه وهی) طرزنده لغات فارسیه بی محتوی منظومه سیله تحفه وهی شرحی و برخیلی اشعاری
واردر . پدری (احمد افندی) ده فضلادن برذات اولوب مفصل بر (فاتحه شریفه تفسیری)
موجوددر . هر ایکسینک ده آثاری غیر مطبوعدر .

ایاتندن :

دمنده یاغماسه باران احسان لطافت سبزه زاری تازه اولماز

جهانده کوچک و بزرک قننده کرمدن راست تر آوازه اولماز

افندی لطف ایت اولچوب بیچمه کی قو متاع همه اندازه اولماز

عارف محمد افندی « رئیس الکتاب »

ارباب شعر و انشادن سیاسی برذات اولوب (قسطمونی) لیدر . (استانبول) ده تحصیلی
اکملدن سوکره قطع مراتب ایده رک (رئیس الکتاب) اولمشدی . (۱۲۳۸) ده استانبولده

وفات ایتدی . (صفوق چشمه) پیشگاهنده (زینب سلطان جامی) حظیره سنده مدفوندر .
فارسی و ترکی انشاد و نظمه مقتدردر . دیوانی واردر .
اشعارندن :

دلا شب مانع کسب صفای ماهتاب اولماز
عیاندر وجه حقدہ فکر شک و انقلاب اولماز
سپهر اوج خورشید هدایتده سیحاب اولماز
او وجهی سیر ایدن محتاج فیض آفتاب اولماز
عنایت هر کیمه یوز طوتسه عصیانی نقاب اولماز
کونش طوغدقدہ زیرا پرده ظلمت نقاب اولماز
ابیات سائرہ سندن :

عاقبت جمله مزك منزلی خاك اولسه كرك
کیمه ایتمش بو فلك کام و مرام اوزره وفا

عزت محمد مهر « کیمه زاده »

فاضل بر شاعر بلیقدر که عصرینک رئیس الادبایی ایدی . صدور عظامدن (صالح افندی) نك
مخدومی اولوب استانبولده تولد ایتمشدر . سوق قدرله برآرہلق کلیولی جوارنده کی (کشان) ده
بعده (سیواس) ده اقامته مأمور اوله رق (عزت شاعرده قیدی جهان) مصراعنک دلالتی اولان
(۱۲۴۵) تاریخنده سیواسده وفات ایلہدی . بقیه عظامی (۱۳۳۵) تاریخنده استانبولہ نقل ایدیہرک
عورت بازارنده جانبازیہ محله سنده مصطفی بک مسجدی حظیره سنده مدفون پدری یانسه دفن
ایدلدی . سابق الترجمه (عبدالباقی دهده) افندی به منتسب ایدی . مؤلفاتی : بری (بهار افکار)
نامیله مرتب دیوانی ایلہ (سیواس) ده یازمش اولدینی (خزان آثار) ندن باشقا (محنت کشان)
و (کلشن عشق) ناملرنده کی مشویاتی و متعدد لایحه لری واردر . اشعاری اکثریتی اعتباریله
حکیماندر . شوخانه ورنده لری ده واردر . (محنت کشان) آلمانجه به ترجمه ایدلمشدر .

ابیاتندن :

مقصود قولایلقله عزیزم اله کیرمن چشم ایتدی فدا یوسفه یعقوب محبت

مصارعدن :

زلیخای جهانندن دامنن تخلیص ارلکدر

مثلدركلشن عالمده بركلله بهار اولماز

حقه حق باطله باطل كورونور عارفلر

هرعلی حیدر دكل هرسیفه دینمزدو الفقار

آکیلور كاه سالیان ایله برمور ضعیف

بنده اول حضرت مولایه كه آزاد اوله سین

عاقل اولدر كه ایدم دشمنی رفقله دوست

طالعی یار اولانك یار سارار یاره سنی

تسایمدر معارضه نك سیف صارمی

سلیان داخی اولسه كه روزكاره اعتمادیمه

حسد برمعنوی تعریضدر الطاف مولایه

کیمسه دن خوف ایله عزالله دن خوف یله ین

استقامتدر منار جامعی حق کو ایدن

بللیدر زیورافسر اوله حق جوهر صاف

احفادندن (رشاد فوآد بك) مرخوم طرفندن یازیلان ترجمه حالی (تاریخ عثمانی

انجمنی مجموعہ سی (۴۱) نومرولو نسخہ سندہ مندرجدر . ملا مرحوم طرفدن یازیلان
پدری حقندہ کی (دوحۃ المحامد فی ترجمۃ الوالد) اسمنده کی رسالہ دہ مذکور مجموعہ نک (۳۷)
نومرولو نسخہ سندہ محرر در .

عینی مسین افنری « عینتابلی »

علماء شعرادن اولوب (عینتاب) لیدر . باب عالیہ عربی و فارسی خواجہ سی ایدی . وفاتی
(۱۲۵۴) تاریخندہ مرقدی (غلطہ مولویخانہ سی) ندہ در . دیوان اشعاریلہ (نظم جواہر) نامندہ کی
لغت منظومہ سی مطبوعدر .
ابیائندن :

دل هوا و ہوسہ اویدی جہانہ کلدی ایتدی عینی وطنمدن بی بوداریلہ دور

انوار فیضہ مظہر اولور قلبی صاف اولان آلمقدہ ماہ مہر جہانتابدن فروغ

مصارعندن :

قوش کی آدمی پابستہ ایدر دام طمع

تجلی فیوضات صباحہ خواب اولور مانع

عفت محمد افنری « بروسہری »

خوش کویان شعرادن اولوب (بروسہ) لیدر . مشایخ نقشبندیہ دن سابق الترجہ (بہجت علی
افندی) دن اخذ فیض ایلہ مشدر . اشعارندن نعوت و قصائدی لطیفدر . قصائدندہ (نفی) بی تقلید
ایتمکہ چالشیدنی آکلاشیلیر . مرتب دیوانی مطبوعدر . وفاتی (۱۲۵۸) تاریخندہ قبری بروسہ دہ
(مولویخانہ) ایلہ (ہندیلر) درکاهی آردہ سندہ در .

بر نعتندن :

قلیدی انوار جبینندن تجلی ذات حق عالمہ مرآت وحدتدر جمال مصطفی

ایاتندن :

ای ایدن پروردگارک برواحسانن امید برشکسته سینه دن رفع ملال ایتدکی هیچ

سن صبر ایدوب خوش خاطر اول اطف خدایه حاضر اول
قوی خلقی حقه ناظر اول «عفت» سنی کیم نیله سون

عبرت محمد افندی «برسوی»

بروسه دن یتیشن شعرای عاشقیندندر . برمدت محکمه کتابتنده بولوندقدن صوکره طریق
تدریسه داخل اولمشدی . مؤخرآ حجاز وبغداده کیده رک خالد بغدادی به انتساب ایله مشدی .
بعده وطنه عودت ایدره رک (۱۲۶۱) ده ارتحال ایتدی . (زندان قیوسی) مزارستانده مدفوندر .
باشنده ترجمه حالی محرر دیواننک یازمه برنسخه سی (ادرنه) ده (سلطان سلیم) کتبخانه سنده
موجوددر .

بر نعتندن :

وجودک برتو نور حقیقت یا رسول الله
وصالک عاشقه تاج سعادت یا رسول الله

مشهور [مرثیه] سی

چکیلوب سینه مزه کرب بلا دستره سی تا سوئدای دروننده کورندی بره سی
قوردیلر عالمه هجران ایله آتش کوره سی تیغ ماتم آچلی سینه یه آم پنجره سی
چشم ودل اولدی امام عشقنه برقان دره سی

کوسترر وجهنی درد دله ماه ماتم پنبه هجر ایله عشاقه اوریر داغ الم
داغ هجرانمزه دنیسه ده اولمز مرهم تیغ ماتم آچلی سینه یه آم پنجره سی
چشم ودل اولدی امام عشقنه برقان دره سی

دولانوب برج شرفدن شب ظلمتنده اوماه کربلا دشته کورندی همیشه بر آم
جانی ایتدی فدا حضرت حقه اولشاه تیغ ماتم آچلی سینه یه آم پنجره سی
چشم ودل اولدی امام عشقنه برقان دره سی

نیم نکاه ایتدیلر دیدۀ کریانمزہ قیدیلر امر یزید ایله بزم جانمزہ
اوردیلر آتشی بوجان و جهانسانمزہ تیغ ماتم آچہ لی سینه یہ آہ پنجرہ سی

چشم و دل اولدی امام عشقنه برقان درہ سی

«عبرتا» چشم چراغان رسول الثقلین در سرتاج سلاطین و امام الحرمین
ماتمن حشرہ قدر ایلیہ لم فرض العین تیغ ماتم آچہ لی سینه یہ آہ پنجرہ سی

چشم و دل اولدی امام عشقنه برقان درہ سی

عاکف محمد یاشا «بوزغاری»

وزرا و ادبای عظامدن اولوب یوزغاد سنجانمده کی (بوزاق) لیدر. پدری قضاتدن
(عینتابی زاده محمدافندی) در. ابتدا رئیس الکتاب ایکن بونامک خارجیه نظارتنه تحویلنده عهدۀ
استحقاقه رتبۀ وزارت توجیه اولونمش ومؤخرآ ادای فریضۀ حج ایچون حجازہ کیدوب انشای
عودتنده یعنی (۱۲۶۱) تاریخنده اسکندریہ ده وفات ایله مشدر. الاول طرزجدیدی ایجاد ایدن
مؤسسین ادبدن اولدیغنه تبصرہ سیله [فرانسزجه یه ترجمه اولتمشدر] طفل نازنینم مطلع علی
مرثیۀ مؤثره سی حجت قاطعه در. مختلف طرزده یازلمش منشا تلریده مطبوعدر. (۱۲۹۰)
تاریخنده باصدیریلان اوافق منشاآئنده ترجمۀ حالی محرردر (عدم) ردیفلی قصیده سی مشهوردر.
طریقه خلوقی شعبانی در.

ابیاتندن :

هرکسه بار بلا کند یسنک وار لغیدر
غم و آلامدن آزاده بر ایام عدم

شاخ بالاده اولان میوه نخوت انداز زخم خوارندۀ سنک ستم اولمازده نولور

طفل نازينم اونوتنامه سنى آيلر كونلر دكل كچسه ده ييللر
تليخكام ايتدى فراقك نى چيقارمى خاطر دن اوطاتلى ديللر
قييماز ايكن اويمكه تنك شمدى نه حالده در اوكل بدنك
آكدقجه كلشنده غنجه دهنك يانسون آهم ايله كول اولسون كللر
تغيرلر كلوب جسم سمينه دو كولدومى سيام ابرو جبينه
صيرمه صاچلر ياييلديمى زمينه طاغلامي قوقلاديم سنبظر
هلكك كينه سى يرين بولديمى كل يناغك رنك رويي صولديمى
عجبا چوريدى طوپراق اولديمى اوپوب او قشاديم او نازك اللر
(رسالة الفراسة والسياسة) اسمنده كى اثر قيمتدارى ده ترجمه ايله مشدر .

عارف محمد افندى « كنفرا زاده — استانبولى »

والده سلطان كنفداسى رئيس العلماء (صادق افندى) نك مخدومى لاابالى مشرب، عارف و حكيم بر صاحب فضيلتدر. اكمل تحصيلدن صوكره بر آراق مولويتله كزه رك صدور عظام زمره سنه التحاق ايله دى . ميدانده ديوانچه سندن باشقا بر اثرى كوروله مز. اساساً شاعر لكدن زياده رياضيات و حكيمانه انتساب ايله شهرتى وار ايدى . حكماى اسلاميه دن معدوددر . (۱۲۶۵) تاربخنده استانبولده وفات ايدى رك بشيكطاشى (يحيى افندى) در كاهنه دفن ايدلدى . جودت تاربخنده، مجموعه معلمده احوال عارفانه و حكيمانه سنه دائر مسرودات اولدينى كى تلاميذندن (امين افندى) طرفندن ده آريجه مناقى يازلمشدر كه مطبوعدر .

غيرك اليله باقمه كوكل عرض حالته
اى كامكار ناز مبارك الكله باق

نيتيله بروجه آتى مرثيه سى مشهوردر .

مرثيه :

قرة العين حبيب كبرياسين يا حسين
نور چشم شاه مردان مرتضاسين يا حسين
هم جگر پاره زهرا فاطمه خير النساء
اهل بيت مصطفى آل عباسين يا حسين

خلقاً وخلقاً مشاهدين رسول الله سن
نازين انبياء و اولياسين يا حسين

سيد شان خنت ديندى شانكده سنك
پيشواى اتقيا واصفياسين يا حسين

والدك شاننده ديندى لافتا الاعلى
مظهر سراتم لافتاسين يا حسين

اهل محشر دست حيدر ددن ايجر كن كوثرى
سن صوسزلقدن شهيد كر بلاسين يا حسين

قبل شفاعت عارفه جدك محمد عشقنه
عرصه محشر ده مقبول الرجاسين يا حسين

اشعار دندن بر قسمى حاوى اولان ديوانى (۱۲۷۱) ده طبع اولونمشدر . فارسى ي
(خواجه نشأت) مرحوم ددن تعلم ايتمشدر .

عبرى افندى

ارباب شعر وانشادن بر ذات اولوب (شرقى قره حصار) ليدر . تحصيل و تفيضى استانبول ده در .
اكال تحصيلدن صوكره بعض وزرانك كتابى خدمتيله سياحت ايله يوب (۱۲۶۹) ده استانبول ده
اختيار اقامت ايله دى . (۱۲۷۰) تاريخلر نده ارتحال ايتدى . مرتب ديوانى و مطبوع (تركيب
بندى) و قن مناظره ده دائر (ناپيدا) اسمنده اثرى ، (نعلق بى پروا ايله عقل دانا ييتنده بر محاوره)
نامنده رساله سى واردر .

تركيب بندندن :

كوى امله ايرديرن انسانى هدادر بويولده بزم رهبر من عشق خدادار
شهره حقيقتده يورولماز دل دانا بونده يورولان مردم بى برك و نوادر
جانانه كيدر قاصدميز يوقى سانورلر پيغاممىزى هپ كوتورن پيك صبادر

عالی علی افندی «استانبولی»

شعرا وادبانك سرفرازلرندن اولوب شهریدر. سلطان احمد جامعنده کی محفل هایون دائره. سنده سلطان محمود عدلی طرفندن کشاد اولونان (مکتب عرفان) دن نشئت ایله مشدر. اون سنه قدر جریده حوادث محررلککنده بولوندیغی مرویدر. ابوالضیا توفیق بك مرحومك قولنجه جریدهك (۱۲۶۸) دن (۱۲۷۲) تاریخچه قدر اولان نسخه لرنده آثارنثریه سی مندرجدر. (۱۲۷۳) ده وفات ایدوب سالوری قبوسنده کی قبرستانه دفن ایدلدیکی، طاش دیکامدیکی مروی اولدیغی کبی ضیا پاشانك (کوچدی عالی سخنور حیف و حیف) مصراع تاریخیه سی ده بونی مؤیدر. (قوش آطه لی) حضرتلوی مرحومه منتسب اولدیغی برمنظومه غراسنك مقطعده سویلبور. (کندی کندی نه ویردم آرده عالی هیچ جسم و جان چشم و لسان کون و مکان قوش آطه لی) ایاتندن :

نشوه تحصیل ایتدیك ساغرده سندن غمایدر
بردوقون بیک آم دیکله کاسه فغفوردن

(هدایة الولی فی واردات (قوش اطه لی) اسمنده کی مناقبی مشایخ فصلنده (قوش اطه لی) ماده سنده ذکر ایدلدی.

عارف حکمت بك «شیخ الاسلام»

سلطان عبدالحجید دورنده مسند مشیخته رونق ویرن علمادان اولوب شهریدر. صدور معروفه دن (رائف اسماعیل پاشازاده عصمت بك) ك مخدوم عارفیدر. مشایخ اسلامیه بك اعظمندن معدوددر. (اولدی حکمت بك افندی رهرو سوی بقا) مصراعنك دلالتی اولان (۱۲۷۶) ده ارتحال ایله دی. اسکدارده نوح قیوسی جوارنده کی جاده اوزرنده مدفوندر. (مدینه منوره) ده یدی بیک جلد کتابی حاوی برکتبخانه تأسیس ایتشددر. اکثر علومه واقف وادیاتده ید طولایه مالک اوله رق السنه ثلثه ده کی اشعارینی حاوی مرتب دیوانی مطبوعدر. مشاهیرك تراجم احوالی حاوی اولوق اوزره ترتیبیه باشلادیغی فقط اتمامه موفق اوله مدینی (مجموعه التراجم) ایله (ذیل کشف الظنون) مسوده لری مطالعه کذار عاجزی اولدی. (۱۲۵۰)

تاریخچه قدر (۲۱۰) شاعرك تراجم احوالی مبین اولوق اوزره برده (تذاکر شعرا) ترتیب
ایتدیکی (مجمع شعرا) مقدمه سنده مذکوردر . تورکجه مطبوع (الاحکام المرعیة فی الاراضی
الامیریة) جمله آثار فاضلانه سندندر . رمضانك اون بشنده (خرقة سعادت) زیارتنده توزیع
اولونان دستماللر اوزرنده محرر :

خرقة حضرت فخر رساله اطلس چرخ اوله ماز پای انداز
یوز سوروب ذیلنه تقییل ایده رک قیل شفیع امه عرض نیاز

قطعه سیده مشارالیهك زاده طبع عارفانه لر یدر .

ایاتندن :

قیلماز اهل معرفت سر رشته سز تدبیرکار هرطیب حاذقك معیاری نبض خسته در
مراسم مجلس انس سبک روحانه ثقاتدر میان اسدقاده شرط الفت ترك کلفتدر

مصارعتندن :

هرقطره باران اولاماز لؤاؤ نایاب
حفظ اسان مدار سلامت دکلیدر
باقلسه هرورق آینه آثار قدرتدر

عفت ضریحه خانم

صاحبه دیوان شاعرات غنائیه دن اولوب ترجمه حالی سبق ایدن (سری خانم) ك آبلاسیدر .
(۱۲۷۷) تاریخچه ممالکتی اولان (دیاربکر) ده ارتحال ایده رک (بهرام پاشا) جامع شریفی
حظیره سنه دفن ایدلدی .

برغزلی :

رمزایله فهم ایله دم عشقك ایش طاعت بکا
دوق کونینی بر اقدم ال ویریر عزالت بکا

عبرت و حیرت کوزیله عالمه قیلدم نظر
اولدی تا بزم الستک لطفی بودقت بکا

ذره یم خاکه برابر منزل خورشیددر
اهل دلار همتیله کلدی بو عزت بکا

غفلته صالمش بنی افسانه لرله زاهد
چشمش مأواندن کل ایله مه ثقلت بکا

مظهر سرالهی ایله دم دل خانه سن
«عفتا» روزالده عشق ایمش قسمت بکا

عیسی زاده محمد سعاد الدین افندی «استانبولی»

السنة ثلاثه انشا وشعره مقتدر علما وشعرادن برذات اولوب شهریدر . دیوانچه سی غیر
مطبوعدر . (۱۲۸۳) ده ارتحال ایده رک جدعالیسی ابوالسعود افندی یانه دفن ایدلدی . طریقت
(رقاعیه) و (سعدیه) یه منسوب ایدی .

برقطعه سی :

فخر عالم انبیانک ذات مستثناسیدر
سر آیات نبوت لفظنک معناسیدر
اولدیلر برحمت پاکیزه جمله انبیا
ختم ایله ذات محمد مصطفی امضاسیدر

عزت افندی «قاضی عسکر، خطاط ، امام شهریار» مصطفی عزت افندی

معارفند برذات اولوب (طوسییه) لیدر . تحصیل و تفیضی در سعادتده در . برمدت شهزادکنک علم خط
معامله کنه تعین اولونه رق ایفای خدمت ایله دی . السنة ثلاثه ده هارفانه و مصوفانه اشعاری وارددر . نایز نلکله
دخی زماننده تمیز ایتیش هنرور ارباب طرافندن ایدی . زماننده بحق (رئیس الخطاطین و شیخ ثانی) عنوانده
صاحب ایدی شاگرداننک المشهور لرلی (شفیق بک عبدالله زهدی ، محسن زاده عبدالله بک ، و حدتی افندی ،
یوردورلی عثمان افندی) مرحوملر در که جمله سیده علم خطده جدا تمیز ایتیش مشاهیر خطاطیندر

(۱۲۹۴) تاریخ‌نمده استانبول ده ارتحال ایدمه رك سلاله سندن بولوندينى (شيخ اسماعيل رومى) قربنه دفن ايدلى . اليوم مطبوعاتمترك خطوطى مشارا اليك يادكاريدر . (عوامل معربى) ايله (كشف الاعراب) كې اثرلرى واردوزفن موسيقيدن (طرز جديد) نامنده برمقامك موجدى دركه مذكور مقامك پيشروى ده كنديسنكدر . آثار قاميه سى لايعد دنيله جك درجه ده اولوباك مشهورلرى بروجه آتيدر :

اون آلتى كلام قديم، اون بش دلائل خيرات، ۲۵۰ دن زياده حليه شريفه، ۳۰ ى متجاوز انعام وفضايله، برچوق مرقات، آياصوفيه جامع شريفنده كى الواح مباركه، خرقة سعادت وقاسم پاشا جامعلرنده كى الواح ايله بروسه جامع كېرنده كى ايكي بيوك لوحه وساثره كې بك چوق آنارى واردر .
بر قطعه سى :

الله بردر ايكي جهان وحدت اوزره در
عبرت كوزيله باق هله بركره يك تن اول
ترك ايله ماسوايى كوزت سر وحدتى
بنلك خيالن ايله زهار سن سن اول

اييائندن :

عزتادمده كچر غمده كچر عالمده وقتى خوش كچروب شويله جه اكلنمليدر
طريقت نقشبنديه كبراسندن هندى محمد جان افندى مرحومدن مستخلف ايدى .

عجمزى آغا « مرمر زاده مصطفى عجمزى آغا »

طريقت قادريه رجائندن عاشق برذات اولوب (أدره ميد) ليدر . (۱۲۹۴) تاريخ‌نمده مملكتنده
ارتحال ايله دى . (ديوان الهيات) ى مطبوعدر . حضرت (نيازى مصرى) نك
هر نه يه باقسه كوزك بيل سر سبحان آنده در
حق كوزيله باق كه بى شك نور يزدان آنده در
بيتيله باشلايان غزلانى شرح ايتشدرد .
ديواننك مطلعنندن :

اى مهربى حقيقى حمد اولابى حد سكا
فيض جودكدن قو عالم ايدر اخذ نوا

رحمتك بحرينه نسبت اون سكزيك عالمي
ذره مقداري ديمك تعريف ايجون اولدي ادا

عباس كمال افندي

السنه ثلثه ادبياتنه واقف بر ذات اولوب (كر كوك) ليدر . (بشيكطاش) ده (بحي افندي)
كتبخانه سنده (۱۲۷۵) تاريخنده جمع اولونمش (كنز فصحاء) نامنده بويوك بر جلد اوزره
مرتب منتخبات اشعار عثمانيه مجموعه سي واردر . (۱۲۹۵) تاريخنده (بانجه) ناميله رساله
موقوته نشر ايتمشدر . (۱۳۱۰) ده مملكتته اعزام ايديلهرك اوراده ارتحال ايله مشدر .

عوني بك «بكيشرلي»

وسعت قريحه يه مالك شعراي عثمانيه نك سرآمدانندن اولديغنه اشعار فارسيه و تركيه سي
شاهد عادلدر . (معلم ناجي افندي) مرحوم بو ذاتك اشعار تركيه سي فوق الحدد تقدير ايتديكي
كي اشعار فارسيه سي ده (تفعيدن صوكره عثمانيلرده الك كوزل فارسي شعر سويله ين عوني بك
مرحومدر) دي يه ثنا ايديبور . ترجمه حالي مشايخ فصلنده مذكور (شيخ نظيف مولوي) نك
داماد عاليلى ايدى . (۱۳۰۱) تاريخنده استانبول ده وفات ايدى نك قاين پدرلرينك مدفون
اولدقلى (بهاريه مولويخانه سنده) زوجه سنك مرقدنده وديعه خاك غفران قلمدى . اشعار
تركيه سندن بر قسمي حاوي اولان ديوان بلاغت بياني مطبوعدر .
اشعارى شاعرانه اولمقله برابر متصوفانه و حكيمانه در .

ايباتندن :

احبا شيوه يغما ده مبهوت ايلر اعداي
خدا كو سترمسون آثار اضمحلال بريرده

زهرى تريق ايلوب تريق زهرايلردى خاق اولماسه تغير ماهيات اشيا ممتنع
قلب مجنوني يارارسه ك حضرت مولا جيقار «عونيا» سن صانما ليلا باشقه مجنون باشقه در
راه عشقه كيرمه مجبوردر افتاده لر اول يولى عشاقه انكشت قصادر كو سترن

ارباب قلم تربيت آموز امددر اداب ايم ماحصل فيض قلمدر

کورر صباح قیامتده حق دیده دل بوخوابگاه فنا ایجره انتباهی قدر
وقت ادبارنده رنجش کورر احوالنده خلقی آزرده ایدن موقع اقبالنده
انتظام کار ایچون دشمندن استفسار رای راه فردوس برینی صورمه در ابلیدسن
اسکدارلی حق بکک دیواننه یازدینی تقریضدن :

سوز کالبد قدر بنی آدمه جاندر سوز واسطه رابطه عالمیاندر
سوز بر نفس سازج بی رنکدر اما برهم زن صورتکده کون مکاندر
یارب بونه حالت بونه تأثیرکه برسوز رونق شکن معرکه سیف و سناندر
مصارعدنن :

مست صهبای محبت کوزلرندن بلیدر
زمین خندان اولورمی گریه پرداز اولمه دن افلاک
غم عالم کبار عالمک غمسز لکنکدر

علی روحی بک « استانبولی »

قیصری متصرفی ایکن اجل قضا ایله وفات ایدن دارباز زاده (ویس پاشا) نك غمدومی اولوب
شعراى عثمانیه نك متحیزلرندن ملامى مشرب برشاعر عارفدر. (۱۳۰۸) تاریخنده ۳۸ یاشنده
(ژاپونیا) صولرنده قضا زده اولان (ابرطغرل) سفینه سنده غریق رحمت رحمان اولدی .
(لمعات) اسمنده کی مطبوع مجموعه اشعاری اقتدار ادیبانه سنه برهاندر. برچوق آثار یله ناتمام
(تذکرة الشعراء) سی و پدر مانده کتابلری مع التأسف ضیاعه اوغرا مشدر. اشعاری (عونى بك)
وادیسنده متصوفانه و حکیمانه در . بیوک برادری (زین العابدین رشید بک) ده نثر و شاعر در .

ابیانشدن :

نور حکمت قلب نا قابلده اشراق ایلمز چشمن ایتمز مردم خوابیده نك روشن چراغ
بر غزلی :

وارسته اولوق ایسته یین آدم ملالدن آیرلمسون ایشنده ره اعتدالدن
غفلتله ایتمه عمر عزیزی هوایه صرف ایقاز ایله کندینی خواب و خیالدن
ای صاحب جمال کالکدن ایله بحث مقصد کالدر بزم آنحق جمالدن

عزمنده ثابت اولمیدر کاججوی اولان حرمان اولور نصیبه آدم کلادن
بیصدق خلاف حکمت اولان ترهاتدن کیم مستفید اولور سخن بی مألدن
«روحی» اگر نشوه دیلرسک خاردن آیرله بزم صحبت اهل کلالدن

عاکف محمد یاشا « قالقارلنی »

وزرای عثمانیه دن فاضل ، ادیب برذاتدر . ولایت والیلکی وشورای دولت ریاستی وسائره
کبی مهم امور دولته خدمات حسنه ابرازینه موفق اولمشدر . (۱۳۱۱) تاریخنده استانبولده
ارتحال ایله دی . فاتح جامع شریفی حظیره سنده مدفوندر . ادبیات ومنشآت متعلق آثار قلمیه لر ی وار سه ده
غیر مطبوعه در . مخدومی اعیانندن (رشید پاشا) ده پدري کبی شاعر ، ادیب بر ذات عالمدر
شاعر مشهور « بیله » ک غزلنه لسان تصوفله انشاد ایتدیکی تخمیس عارفانه دن :

ای جهانرا تو جالی ومآلی وادائی حاضری درهمه ذرات ولی غیب نمائی
کیشتم کاه نمائی رخ وکاهی نمائی ای جگر خون کن پوشیده وپیداجه بلائی
جلو هایت همه اینجاست توباری ز کجائی

آثار قلمیه لرینک قسم اعظمی قونیه ده والی ایکن قضاء یامشدر .

علی شهباز افندی « قیصریه لی »

رجال دولت علیه دن علم حقوقک شعبات مختلفه سنده کسب اختصاص ایله مشافاضلنددر . عن
اصل ارمنی اولوب تتبعات علمیه نتیجه سنده توفیق الهی یه مظهریتله اهتدا ایتمشدر . بدایت
تحصیلی مملکتی اولان (قیصریه) ده اکالی استانبول واوروپاده در .

آنارندن (قانون تجارت) ایله ایکی جلد (مفصل حقوق دول) و (اصول محاکمات)
مشهور اولدینی کبی اک دکرلی اثری حقوق دوله متعلق احکام شرعیه ایله اوروپا احکامی
بالمقایسه فرانسجه و تورکجه اوله رق تألیف ایله دیکی اثر مهمدر . (۱۳۱۶) تاریخنده ارتحال
ایده رک (روم ایلی حمصاری) قبرستاننه دفن ایدلدی . مکتب ملکیه ومکتب حقوق ، حقوق
دول و تجارت معامی ومحکمه تمیز اعضای کرامندن ایدی .

عارف محمد بك «ارضرومى»

مشهور (قره جهنم ابراهيم پاشا) نك يكتى ارضروم طوبجى قوماندانى ميرآلاى (حاجى عمر بك) نك مخدوميدىر. معارف اسلاميه يى تحصيلدن صوكره خدمت دولته كيره نك امور ملكيه ، عدليه ، و سياسيه ده واقفانه ، عفيفانه ، وظيفه پرورانه ايفاي وظائف ايله مشدر. آخر مأموريتى مصر فوق العاده قوميسرلىكى باش كىتابى ايدى . (۱۳۱۵) ده برى تبديل هوا استانبولده ايكن ارتحال ايدى نك (مرکز افندي) جوارينه دفن ايدلى . شرق و غربى حكيمانه دقيقه بينانه طانيانلردندىر . آثار مطبوعه لرى (بىك بر حديث شريف شرحى) ايله (باشمزه كنلر) در . مصرده طبع اولونان بو اثرلردن برنجيسى عالم اسلاميك اتحاد و سياست اسلاميه نقطه نظرندن جدأ محتاج اولدينى آثار دينيه دندىر . ايكنجيسى ۹۳ روس محاربه سنك آناتولى قسمنه و مصر احواله دائر برچوق حقايق تاريخيه يى حاويدىر . ايكنجيسى ده حقيقتاً قيمتدار دىر . (عبدالرشيد ابراهيموف) طرفندن توركجه نك شمال لهجه سنه ترجمه و طبع ايدلشدر .

على محمد بك «استانبولى»

قبو كى تخذالزندن (يوسف جميل افندي) نك اوغلدىر . عثمانلى و فرانسى لسانلرى ادبياتنه واقف اجله ارباب قلمدن براديب على اولوب متصرفلىق ، واليك ، كى خدمات مهمه ايله وارنه ، معمورة العزيز ، و طربزونده بولوندينى زمان نشر معارفه اقدامى كورولدى . ادبياتك باخصوص مزاج قسمنده اولان قدرت قلميه سنه نشر ايتدكلرى (ديوزن) غزته سى شاهد دىر . آثار مطبوعه لرندن (سياحت زورمالى) اسمنده كى اثرى استانبولدن هندستانده كى بومباي شهرينه قدر مشهوداتنى مشعر دىر . لسانمزد ايلك اوچكه يازيلان تياترو بو ذاك آثارندىر . ديون عموميه دىركتورى ايكن (۱۳۱۶) ده وفات ايدى نك آناتولى حصارنده (كوكسو) قبرستانه يدىر ياننه دفن ايدلى . (ديوزن) نك اقوالندن اولدينى منقول اولان (كولكه ايمه باشقه احسان ايستم) على بكك نظماً ترجمه ايتديكى مصرعدر كه ضروب امثال مقامنده زباز دىر . آثار سائر سى (لهجة الحقايق) ، (عيار حمزه) ، (مسافرى استتقال) ، (اولملك ايستر برآدم) ، (قوقونه ياتيور) و سائر دىر .

عادلہ سلطانہ

(سلطان محمود عدلی) کریمہ سی صالحات امتدن جود وسخایله معروف برسلطاندر . (جنت مأوایی ابتدی عادلہ سلطان مکان) مصر اعنک دلالتی اولان (۱۳۱۶) ده ارتحال ایدہ رک ایوبده بوستان اسکله سنده زوجی (محمد علی پاشا) یانہ دفن ایدلدی . سادات نقشیہ دن (محمد جان) خلفا سندن بالا تکبہ سی شیخی (علی افندی) یہ منتسبہ اولدقلری مرتب دیوانلرندہ کی مرثیہ دن مستقبان اولمقدمہ در . دیوانلرینک برنسخہ سی (بیلدیز) کتبخانہ سنده منظورم اولدی .

برمناجاتندن :

یا الہی سندن اوزکہ یوق خدا
پادشاه بی زوال وکبریا
برشریک وبرنظیر اولماز سکا
حکمکہ فرمان سنک یاربنا

برغزلندن :

غبار غیردن پاک ایلہ قلبم ہم مجلا ایت
حریم ذاتہ انوار صفاتک شعلہ بخشا ایت
رها ایلہ عمای معنویدن دیدہ جانی
صفای نوتیای نور عرفان ایلہ بینا ایت

عارف صہمت باش «هرسکلی»

هرسک والیسی (علی پاشا زاده ذوالفقار پاشا) نک مخدومی اولوب (موستار) لیدر . اولا سنک عسکری یہ بعدہ مسلک عدلی یہ سلوک ایدہ رک اکصوکرہ محکمہ تمیز اعضائی توجیہ بیورلمشدی . شعر و انشاده الحق حائر قدرت اولوب شعرای عثمانیہ نک نوابغندن معدوددر . شعرده نائلی قدیم طرزینی تعقیب ایتمش ایدی . اشعار قیمتدارینی وادی قدما ایلہ طرز اخیر آره سنده براسلوب خاصده انشاد ایلر ایدی . طرب انکیز ووجد آور اولان غزلیاتنده متانت و جزالت واکثر ابیاتنده ضروب امثالدن عد اولونه جق برنکته حکمت مندج بولونورایدی . مشارالیه لطیفہ کولنی و لا ابالیلکی ایلہ برابر جدی برذات وقور و محترم ایدی . عربی و فارسی یہ واقف اولوب عرفان ذاتیسی برچوق معلومات مستحضرہ ایلہ تزیین ایلہ مش و حکمت اسلامیہ ایلہ ده توغل

ایده رک بو بوله بر خیلی آثار منثور و وجوده کتیرمش ایدی . از جمله صوک سنه لرده بعض رساله موقوتده نشر ایتدیکی (لوايح الحکم) عنوان عمومیس آلتنده کی مقالاتی عمومک مصادف انتظار استفاده سی اولمشدر . مشارالیه کندی لساندن مسموع اولدیی اوزره بیوک بر دیوان تشکیل ایدم بیلجک اشعاری بالآخره بر حریقده محو و نابود اولمش و یک آزی بعض رسائل ستونلرنده پراکنده بر حالده نشر ایدلمشدر . مؤخرأ وجوده کتیردیکی آثاریلر بر دیوانجه تشکیل ایدن اشعاری ترتیب و تدوین ایله مشدر . (۱۳۲۱) تاریخده استانبولده وفات ایدم رک طوبقو خارجنده کی قبرستانک صول طرفنده والده سنک یاننده ودیعه خاک فنا قلندی .

ابن الامین محمود کمال بک افندی طرفندن یازیلان ترجمه حالی محتوی اولان دیوانی (آثار مفیده کتبخانه سی) هیأتی معرفتیلر طبع ایدلمشدر . میر مشارالیه طرفندن (کمال الحکمه) اسمیلر یازیلان ترجمه حالی طبع اولونه رق حاصلاتی عثمانلی دوتنمسی اعانه سنه اهدا ایدلمشدر . آثار حکیمانه سی (۱) لوايح الحکم (۲) لوامع الافکار (۳) سوانح الیایان (۴) مصباح الايضاح (۵) دیوان (۶) مجله نك بعض موادتی تنقیده دأر رساله :

ابیات حکیمانه سندن :

لبقا اولدیغن ادراك ایدن اصحاب شعور
اولماز عالمده هوسکار سرور اقبال
دکدر اتتهاده ذوق ولذت ابتدادندر
جوانلق طالن یاد ایتمین یوقدر یوق

مقدار قابلیت اولور مورد فیوض هرجامی وسعتجه لبالب ایدر سبو

مصارعندن :

معراج عشق و شوق ایدی منصوره دار حق
دوچه مقصود آتماز غنجه تصویردن
عاقل دوشرمی دوشدیکی زندانه بر دخی

مغرور دانش اوله ادیب و حکیم ایسه ک	بیلدکی سر جلوه عشق علیم ایسه ک
نفسک تفکر ایلر فساد و صلاحی	راز آشنای بحث جنان و جحیم ایسه ک
هردم کشاده چهره فیض بشاشت اول	کوسترمه خلقه روی خوشونت کریم ایسه ک
ماهیت وجودک عدمدن کنایه در	فهم ایلر وارلق ای جان فهم ایسه ک
غیر تکزین نقش بهین حقیقت اول	الدائم زنک طور جهان حکیم ایسه ک

محروم خوان تجربه روزگار سین پرورده نواله ناز و نعيم ايسهك
قيد بلاى منت ايدر سلب راحتك محتاج استعانه بخت لئيم ايسهك

«حكمت» كه رها شده يأس اولور دلك
وارسته علائق اميد و ييم ايسهك

يوق قيد ماسوادل قدسى جنايده اولماز خطا صحيفه ام الكتايده
بر نشسته در كه سر تراكيب عنصرى قالمش نهفته معصره اضطرايده
ارواحك انبساطى اشباح ايدر عيان فهم ايت بوراز مهمى هنكام خوايده
تدقيق اولنسه صورت موهومه در جهان يوقدر وجود نقش نمايش سرايده
آكلاردى اهل زهد طبيعت كرامتن بيلسه يدى سر نفع و نشاطى شرايده
احكام اجتهاد ايده مز دفع اشتباه محدود ايكن بيان خطا و صوابده
رد ايتمه انتساب ايدن ارباب ذاتى بر نقطه در مدار ترقى حسابه
نشر ايت كلاك عالمه اهل كمال ايسهك روشندر اشهار ضيا آفتايده

«حكمت» نوای نالش فيض آشكاره در
ساز صرير خامه معجز خطايده

عنربلب اسمر فائى بك «استانبولى»

مواليدن (پاشاجي زاده زهدى ملا) نك مخدومى اولوب شهريدر. السنه ثلثه ادبياتنه واقف
ارباب شعر و انشادن ايدى. هنوز كنيج دينهك بر سنده ايكن (۱۳۲۰) تاريخنده منفياً
(ملاطيه) ده ارتحال ايله دي. آثار شعريه سندن بر مقدارى (بردمت چيچك) نامنده كي رساله سى
محتويدر. آثار سائر سندن بعضا ريده و قتيله سر محرر ليكننده بولوندينى (خزينه فتون)
اسمنده كي جريده موقوته ده مندر جدر.

اياتندن :

سرفرو ايتمز كلاب نخوته رندان عشق
يشه همنده زيرا هربرى برشيردر

جهات عالمه؟ یر کره ایله عطف نكاه
نقوش صفحه سی هب لاله الا الله

عشق بر صاعقه شدتلی غضنفر در کیم
چاک اولور سیننه غم نیچه پرزورندن

عاصم مصطفی بك

حضور همایون مقرر لیکنندن متقاعد (کوچوك فلبه لی خواجه) دیمکله معروف (عبدالله افندی) نك اوغلو اولوب استانبولده تولد ایتدی . صبیان ورشدیه مکتبلریله جوامع شریفه درس لرندن ومعلم مخصوصدن تحصیل علم و عرفان ایله دی . ایلك مأموریه ۱۲۸۹ ده مشیخت علیا مکتوبی قلمندن باشلادی . بورادن استعفا ایتدکن صوکره قدس شریف مقاولات محرری و (۱۳۰۱) ده تحریرات مدیری اولدی، وعین تازیخده عمجه سی (سیوک فلبه لی خواجه خلیل افندی) له برلکده ایضای حج ایله دی . آندن صوکره بصره مکتوبخیایغنده، عماره متصرف وکالتنده بولوندی . نهایت طریزون مکتوبخیسی ایکن (۱۳۲۰) سنه سننده طریزونده وفات ایدهرک (عمارت) قبرستانه دفن ایدلدی . عربجه تکلم و کتابت ایدردی . فارسی و فرانسه زجه به ده آشنا ایدی . وقعه کربلا حقنده (ناله عشاق) نامیه بر رساله نظم و (بند عطار) ی ینه نظم آنورکجه به ترجمه ایله مشسه ده یالکز ناله عشاق (۱۳۰۱) ده استانبولده طبع ایدلمشدر . دیوانچه اوله بیله جک اشعاری وارسه ده غیر مطبوعدر .

ابیاتندن :

غرض تحصیل علم و فضلدن کسب محاسن
محاسن اولمایچه معرفت محض مصیبتدر

عبدالرحمن نربالقمی «سلیمانیه لی»

فاضل ادبادن بر ذات اولوب (سلیمانیه) نك (میر دوخی) عالمه سنه منسوب اوله رق مولداً (بغداد) یدر . علوم آلیه و عالییه ی مسقط رأسیه استانبول ده اکال ایدهرک اختیار اقامت

ایله‌دی. لسان عربی و فارسی‌نک ادوار مختلفه‌سنه هاند افعاری بتون نکاتیله شرح و تقریر و مقتدر ایدی. برآراق بعض مأموریتلرله طشره‌ده بولونقدن سوکره (۱۲۸۸) ده جریده عسکریه باش محرر لکنه تعیین اولوندی . (۱۳۰۸) ده (ایزبون) شهرنده کشاد اولونان السنه شرقیه قونقره‌سنه مأموراً عزیمت ایلدی . (دارالفنون) ایله (دارالمعلمین) ده معلملیکی وارد . (۱۳۲۲) ده ارتحال ایله یوب جوار حضرت خالده دفن ایدندی . آثار مطبوعه لری (میزان البلاغه) ، (سفینه بلاغت) ، (فضائل عسکریه) ، (تعلیقات بلاغت عثمانیه) ، (راحة الارواح - مقدمه مشنوی شرحی) ، (برهان الثاقب فی اثبات الواجب) ایله (اقوم المسالك) ترجمه سندن عبارتدر . السنه ثلاثیه بحق واقف اولدینی کبی (کردجه) (فرانسه‌جه) یه‌ده آشنا ایدی . لسان و ادبیاته دأثر غزله‌ره برچوق مقالات یازمیشدر .

میزان البلاغه | هرایکسیسیده قواعد ادبیة عثمانیه دن باحثدر . ادبیات عثمانیه ایله متوغل .
سفینه بلاغت | ذواته لزومی اثرلردر .

(تعلیقات بلاغت عثمانیه) جودت پاشانک بلاغت عثمانیه لرینک بعض نقطه لرینک تنقیدینه دأثردر . یوانره مقابله محمود أسعد افندی طرفندن (ردتحلیل) وحاجی ابراهیم افندی طرفندن (تمیز تعلیقات) اسملرنده اثرلر یازلمیشدر .

(ترجمه اقوم المسالك) صدر اسبق (تونسلی خیرالدین پاشا) مرحومک سیاست و حکمت حکومتدن باحث اولوب عربی العبارة اثر اهرمندن التقاط طریقله میدانه کیش براتردر که لسانمزده سیاحت شرعیه و حکمت حکومت نقطه نظرندن یازلمش آثارک یکانه سیدر . متن عربیسی (۱۲۸۴) ده تونس ده طبع اولونمیشدر .

عبدالرحمن فرهمی افندی «مناسرتلی»

فضلائی ادبادن برذات اولوب (مناسرت) ایدر. تحصیلنک بدایه مناسرتده پدری مناسرت قراسندن (قبتالی) لی (طالب فائق افندی) دن اکالی استانبول ده در. السنه ثلاثه ادبیاتنه واقف ادبانددر. فرانسه‌جه یه‌ده آشنا ایدی . (۱۳۲۲) تاریخنده دیار بکر والیاکنندن معزولاً استانبوله کلبرک (اورفه) ده ارتحال ایتدی . مدنیت اسلامیة دن باحث (مدرسه العرب) اسمنده توسیعا فرانسه‌جه دن مترجم تاریخی براتریله قواعد ادبیة یی مبین (تدریسات ادبیة) نامنده کی اثری مطبوعدر .

عبداللطیف ممدی بك «استانبولی»

شرق و غرب ادبیاتنه واقف ، شاعر و منشی بر ذات اولوب شهریدر . حیفاکه کنج ایکن
 بایه استبداد ایله اوروپایه فرار ایدرک (۱۳۲۳) ده انکلتزه نك (فولکستون) شهرنده ارتحال
 ایله دی . آثار مطبوعه سی (تاریخ ادبیات عثمانیه) ، (رشید پاشا - ترجمه حالی) (منظوم تصویر
 وجدان) ، (اجلال یاخود ویانه محاصره سی) ، (بدریه) برده فرانسه ارباب قلمندن موسیو
 (فازی) ایله مشترکاً (آمورتورک — Amour Turque) اسمنده فرانسزجه بر اثری واردر .
 بلبل منظمه سندن :

خلاف حکم خلقت آدمه مسکن سفالتدر
 تعالی بونده انساندن زیاده بر طبیعتدر
 بو عاجز قوشده آیا بویه علویت نه حالتدر
 کوچوکلکله بویوکلک کوستیریکم جای حیرتدر
 نه علویدر که هپ علوتی الهام ایدر بلبل

(لازم سه) ردیفلی غزلندن :

صاقین بر فردی اینجیتمه او یوبده نفسکه بر دم
 تمدن عالمنده غیرت افراد لازم سه

سطور عقل و شرعی خون الحاد ایله حک ایله
 اکر بر ملتک اخلاقی افساد لازم سه

سعی

سعیدر بخش ایلین انسانه فر
 جهد و همت نائل دولت ایدر
 علم ایسه ثروت کبی ایتمز کدر
 علمدر اهل کماله سیم وزر
 سعیله عالمد بر آدم کزر

لیس للانسان الا ماسعی

علم و فضلای آدمی ایلر شهر
علا ایدر وجدانکی شخصه امیر
جای عزری اهلنه ایلر سریر
کیم اولورسه رام غیرتده دلیر
کندینه مقصودی بولمقدیر یسیر

ایس للانسان الاما سی

سی ایدر اربابنه دوات عطا
عن و فری اهلنه ایلر اقسا
نائل آمال ایلر مطلقا
کیم اولورسه مالک فضل و دها
جاییدر اول فاضلک جای علا

ایس للانسان الاما سی

شاعر هجا کو (اشرف) مرحومک (حسب حال) اسمنده کی اثرنده ممدوح بک حقنده مفصل.
بر منظومه تاریخیه واردر .

عابین پاشا « پره و زمه لی »

علما و ادبای وزرا دن منشی بر ذات اولوب (پره و زمه) لیدر . آخر مأموریتی اولان
(جزائر بحر سفید) ولایتی والیکندن مأذوناً استانبوله کله رک یمن مصالحی تسویه ایچون تشکیل
اولونان قومیسونه مأمور اولمشدر . (۱۳۲۴) ده بیلدیز سراینده خجته ارتحال ایدرک فاتح
ترتبه سی حظیره سنه دفن ایدلدی . عربجه ، فرسیجه ، تورکجه ، آرناوودجه ، فرانسیزجه ،
روجه یه آشنا ایدی . آثار مطبوعه سنک الک بیوکی (مثنوی شریف) ترجمه سی در . (فسیده
برنه) بی ده ترجمه ایله مشدر . اخلاقه دائر (سعادت دنیا) اسمنده بر اثریه فضائل و مزیات
اسلامیه یه عائد (معالی اسلامیه) و رهابین نصارادن برینک قرآن حقنده کی نفو هاتنه قارش
(مدافعه) نامنده رساله سی و (بورسه) یه دائر بر اثری واردر . تورکجه (نحو عربی) سی
روجه منظومه لری اولدینی مرویدر .

علی مظفر بك

محررين عثمانیه دن دكرلى برذات اولوب شهريدر . (۱۳۳۰) ده ارتحال ايدەرك (اسكدار) ده (قرهجه احمد) مزارستانده عالمه سنه مخصوص مقبره ده دفن ايدلدى . اوتوز قادار متنوع آنارى واردركه بعضيلرى بروجە آتى در : (برسرگذشت) ، (لطائف نادیده) ، (ژاپونیا ده سیاحت) ، (چین) ، (بالونه سیاحت) ، (تراجم احوال مشاهیر) ، (عبدالازل پاشا) ، (اسپانیا آمه ربقا محاربہ سی) ، (حبشستان حقنده معلومات مجمله) ، (کره ارضك صورت تشكلى) ، (زلزله حقنده معلومات) .

عزت افندی

طرز قدیم انشائی آ کدیرر واسع قریحه لی منشی برذات اولوب (روسحق) لیدر . اکل تحصیلدن صوکره مأموریت دولته سلوک ایدەرك مکتوب بخیلغه ارتقا ایتشدی . (۱۳۳۰) تاریخنده استانبوله متقاعد ایکن ارتحال ایتدی . قاضی کوینده قوش دیلنده (محمود بابا) تره سی جوارینه دفن ایدلدى . (منشآت عزت) ، (نفحة الادب) ، (یکی اثر لرم) ، (جانباز چوجوق) ، (درج بدایع) اسملرندە انشایه متعلق آثار مطبوعه سی واردر .

عزت پاشا « قیصریلى محمد عزت پاشا »

فضلاى عسکریه دن متفنن برذات اولوب (۱۲۵۸) تاریخنده (قیصرى) کویلرندن (طاوولوسون) کوینده علمادن (آتش زاده محمد افندی اوغلو اسماعیل افندی) صلبندن دنیایه کلدی . یاشی تحصیل چاغنه کلدیکی زمان دهده سی (محمد افندی) دن قرآن کریمی تعلم وحفظ ایتدی . (۱۲۷۳) سنه سنده باباسیله استانبوله کلوب قید اولوندینی بازید رشديه سنده تحصیلى بتیردکن صوکره اعدادی عسکرى یه وبعده مکتب حربیه یه کچەرك (۱۲۸۴) تاریخنده ارکان حرب یوز باشلیغیله نشأت ایله یوب ارضروم استحکاماتی انشا آت قومیسوئنه تعیین اولوندی . بوقومیسوئون وظائفیله یدی سنه اشتغال ایدەرك درسیم - دیاربکر، ارضروم - قارص، قارص - آردهان، آردهان - باطوم یوللارینک کشفنده واررضروم - طربزون یولی انشا آتنده بولوندی .

(۱۲۹۳) - سمنسی (قاراداغ) ، متعاقباً یانیه جهتند و (۱۳۰۱) ده آلاصونیهده تحشید اولونان اردونك برنجی (رجب باشا) فرقه سی ارکان حربیه سی ریاستنده ایفای وظائف ایله دی . (۱۳۰۹) ده میرلوالغه ترفیع ایدیلرک حربیه نظارتی انشآت دأرمنه مأمور ایدلدی . بو دأرمنده ایفای خدمت ایتمکده ایکن عارضه وجودیه سی طولایسیله (۱۳۲۵) تاریخنده تقاعده سوق اولوندی . و (۱۳۳۰) تاریخنده ارتحال ایدرک قرهجه احمد منارستاننده غائله سینه مخصوص قبرستانه دفن ایدلدی .

آثاری غیر مطبوع اولوب بروجه آتیدر :

(۱) قاموس فارسی : یکریمی سنه لك بر تبعات فاضلانہ ثمره سی اولق اوزره میدانہ گلش اولان بو اثر متعدد فرهنگاره مراجعت ایدلك شرطیله برهان قاطعك توسیعندن عبارتدر . فارسی کلماتك عربیه کی مقابللرینی بولق ایچون ده (مقدمه الادب) ، (قاموس) ، (صحاح) ، (اختری) کی مشهور لغات عربیه کتابلرینه مراجعت اولونمشدر .

برده تورکی ، عربی برر فهرس علاوه ایدلمشدرکه بو فهرس واسطه سیله ده بر کله نك اوچ لسانده کی مقابلی تعیین قلممشدر ، منظور عاجزی اولان بو مهم اثر وجوه عدیده ایله موجب استفاده وشایان طبعدر .

(۲) غنجه بوستان : شیخ (سعدی) مرحومك مشهور (بوستان) نك نظماً ترجمه سیدر .
(۳) ترجمه یوسف وزلیخا : مولانا (جامی) نك یوسف وزلیخاسنك نظماً ترجمه سیدر .
(۴) ترجمه نان وحلوا : (بهاء الدین آملی) نك (نان وحلوا) منظومه سنك نظماً ترجمه سیدر .
(۵) ترجمه نان وینیر : (بهاء الدین آملی) نك (نان وینیر) منظومه سنك نظماً ترجمه سیدر .
بونلردن باشقا ادبیات عربیه یه متعلق بعض آثاری ده نثراً ترجمه ایتمشدر .

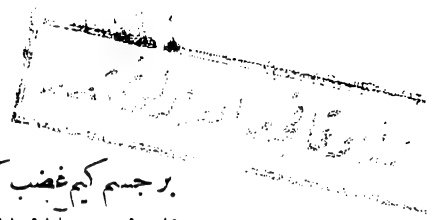
حکیمانه بر غزلی :

کور چشم عبرت ایله آغافل آقار صوبی
عمرکده ایشته بویله کچر صانکه قار صوبی

الله یولنده صرف ایدر کور آب رویکی
هر خاکساره صرف اولنماز وقار صوبی

خوف خداده کوزدن آقان ایکی قعاره صو
مقبولدر سن عینکه آما قوقار صوبی

عالم یاننده بخته کیریشمه سکوت ایت
 ساحله اشمه قویوی آجی جیقار صوی

بر جسم کیم غضب کویدر هرج و مرج اولور
 نار غضب آلاولانه « عزت » یاقار صوی

عصمت بك « مستجابی زاده ابراهیم عصمت بك — بالیکسری »

مقدمات علمی و وطنی اولان (بالیکسر) ده کورد کدن سوکوره کنج ایکن استانبوله کله دک
 علی الاصول علوم صریبه پی تکمیل ، فارسی و فرانسه زجه پی تحصیل ایله دی . (۱۳۱۳) ده
 مکتب حقوقدن ده علی الاعلی درجه ده مأذونیت رؤسی الدی . طریقت خلوتیه شعباتندن
 جراحیه شعبه سنه منتسب و (طریق مولوی) به محب ایدی .

علوم اسلامییه و معارف غریبه به واقف ، نظم و نثرده صاحب قلم ، اخلاق فاضله اصحابندن
 بر ذات اولدیغنه آناری شاهددر . (ناجی) مکتبنه منسوب اولقله برابر شعرده کندییه خاص
 یر وادیسى رقیق و معنیدار اشعاری وارددر . (۱۳۱۷) تاریخنده بر افترایه قربان اوله رق
 (میدیللی) به قلمه بند ایدلمش انقلابدن اول ازمیرده اقامت ایتدیرلمشدر . بعدللا انقلاب استیفاف
 حقوق اعضاغنه تعیین اولونمش سده بر از سوکوره استعفا ایدر دک دعوی وکالتیه اشتغاله باشلامش
 و (۱۳۳۵) محرمنده قبول ایتدیکی (اسپارته) استیفاف مدعی عمومیلکننده ارتحال ایله مشدر .
 شاکرد و محب خاصی ابوالسعود زاده (سعود بك) ك سویله دیکی تاریخ منقوط بروجّه آتی در :

بر الهی ادیب کامل ایدی
 واصل اولدی خدایه عصمت بك
 او قو بر فاتحه یله تاریخن
 رحلت ایتدی بقایه عصمت بك

۱۳۳۵

آثار مطبوعه سی

- (۱) (فا) حرفندن آشاغی (لغت ناجی) نك اكالى .
- (۲) فروق الفاظ : تدقیقات لغویه به دائردر .

- (۳) ترانه : اشعار نوهوسانه سنی جامع در .
 (۴) داستان ظفر : عثمانلیلرک روم ایلییه صورت مرورینی حاکی بر منظومه تاریخیه در .
 (۵) نائلی قدیم : ترجمه حال و محاکمه آثارینی حاویدر .
 (۶) شکوفه چین : اطایب ادبیه و تاریخیه متعلقدر .
 (۷) رفائل : اسکندر افندی ایله مشترکدر .
 (۸) رباعیات خیام منتخباتی ترجمه لری : غیر مطبوع اولوب تکمیل نسخه سی سعود بکده محفوظدر .

بر نعت رسولی :

ای اولان معراج برهان علوشان سکا
 ارتباطیله رهین اعتلادر جان سکا
 دور ایدر حول فروغ طلعتکده صبح و شام
 آفتاب و مه ایکی پزوانه سوزان سکا
 آنده هراختر بررکوزدرکه نورک عکس ایدر
 آسمان اولمش هزاران چشم ایله حیران سکا
 عرشه قارشی چوققیدر ای نیر رخشان حق
 مظهریتله تفاخر ایله سه دوران سکا
 فکر اولوندجه علو پایه قدسیتک
 عرض تقدیس ایله یوب حیران اولور انسان سکا
 دوک یاشک ای دزد مند معصیت کیم تا اوله
 موجب غفران سرشک دیده کریان سکا
 یا رسول الله اولوردم معصیتله بن تباه
 اولماسه کوکلده کر الله بر ایمان سکا
 ایتمه محروم شفاعت ای حبیب حق بنی
 ماسوادم یوز چویردم باغلام وجدان سکا

عارف بک « جبار زاده — یایانه زاده محمد عارف بک »

طریقت شعبانیه عرفاسندن و علم و ادب منتسبلرندن بر ذات اولوب قره دکز بوغازنک

(بالطه لیمانده) تولد ایله مشدر . او زمانك مکتب عالیسی اولان (مکتب عرفان) ده ا کمال تحصیلدن سوکره باب عالی وبالاخره باب سرعسکری اقلاننده ایفای حسن خدمت و آرزوی ذاتسیله اختیار تقاعدله (۱۳۳۹) تاریخنده اقامتگاهیی اولان (چنکل کوی) نده دار آخرته رحلت ایدم رک وصیتی موجبینجه (نقاش) قبرستاننه دفن ایدلدی .

آثار قلمیه سی بوجه آتی در :

(۱) عطیه سبخانیه شرح غوث کیلانیه . (مطبوعه در .

(۲) خزینه نور .

(۳) ترجمه فقه کیدانی .

(۴) شرح غزل غصمت بخاری - کلدسته غصمت .

(۵) مفتاح حصین رحمانیه فی ارض وجود رحمانیه - شرح نطق حضرت سنبیل .

(۶) دافع الظلم فی قلوب الائم - شرح نطق حضرت وفا .

(۷) تحفه شمسیه - شرح نطق مولانا .

(۸) تحفه سیفیه .

(۹) ایضاح المرام علی ولاده سید الانام - شرح مولدنی .

(۱۰) خزائن انوار ودفائن اسرار - تراجم احوال اصحاب .

(۱۱) شئون حق علی ماجری السبق - وقایع اسلامیه .

(۱۲) واردات سفریه .

(۱۳) ذیل واردات

(۱۴) استدعای مرحمت - شرح نطق سیدبدوی .

(۱۵) جلب سرور و سلب کدور - شرح قصیده منفرجه .

(۱۶) دیوانچه .

آثارینک قسم اعظمی دها حال حیاتنده دلالت عاجزیه (اسکدار) ده (حضرت هدایی) درگاه شریفی کتبخانه سنه وقف ایدل مشدر .

عمر سیف الدین بك

۳۱۹ سنه سی مکتب حریبه دن یتیم مشدر . (از میر) و (سلانیک) مطبوعاتنده نشر اناره باشلام مشدر . مؤخرآ استانبوله کله رک مختلف غزته و رساله لرله ادبی منظومه لر، ملی

مقاله‌ها ؛ و بالخاصه کوندن کونه ساده‌لپشن ، شاعران افلاشان بر اسلوبه حکایه‌ها یازمش در . ممتاز بر تورک حکایه نویسی ، رومانجیسی اولق استعدادینی کوسترمش در . ادبیاتمزه ، لسانمزه کندی طبیعت واستقلالته صاحب اولمسی فکرنده مصر ایدی . استقبال هر حالده جلدن زیاده کندینی اعزاز واجلال ایده جکدی . کنج بر سنده وفاتی شهه سزکه بر ضیاع در . آثار مطبوعه سی (مکتب چوچوقلرند تورکک مفکوره سی) در ؛ مع مافیه یومی ، اسبوعی جرائد و رسائلده نشر ایدیلن منظومه‌لی ، مقاله‌لی ؛ بالخاصه حکایه‌لی بویوک بر جلد تشکیل ایده جک درجه‌ده در . بر منظومه‌سی بوجه آتی در ؛ مرحومک عربی ، فارسی ترکیلرینک عروض وزنیک شدتله ترکی طرفداری اولدینی ده اونودولمالیدر .

نشانی

قورولردم بلبلرک رؤیاسی	آچیلمايان کلر ایله سوسله‌نیر ؛
اوداسنده یالکیز قالان شو اسیر ،	شو کنج قیزک نه در خزین خولباسی ؟
ماوی اییک دیواننه اوزانمش ،	یوواسنده خاستا یاتان قوش کبی
سسسز ، ساکن ، هیچقیریور! سبی	سویله نیلمز! نه آجیقلی صاقلایش ...
قورولردم بلبلرک رؤیاسی	آچیلمايان کلر ایله سوسله‌نیر ؛
اوداسنده یالکیز قالان شو اسیر ،	شو کنج قیزک نه در خزین خولباسی ؟
شو کنج قیزک بیلمه‌ین خولباسی ،	بلکه شیمدی اورالده چاریدشان ،
اورالده جان ویره‌ک شان آلان	بر ۱ سمسز قهرمان . . .

غ

غریقی

شعراي متصوفه‌دن بر ذات اولوب کنیه‌سی (غریقی بن یوسف بن مزید) در . مرتب دیوانی و (۹۵۱) تاریخده تألیف ابتدکی (اسرار اولیا) اسمنده تورکجه بر اثری واردر .

غزالی محمد افندی «دلی برادر» — بروسودی *

مقتدر عثمانی شاعر لرندن اولوب (بروسه) لیدر . (دلی برادر) شهرتیه بنام اولدی . سلطان بایزید ثانی شهزاده لرندن (سلطان قورقود) ک مقرب لرندن ایدی . (دافع القوم و رافع الموم) اسمنده کی اثرینی مشارالیه نامنه یازمشدر . خلقت آدمدن سلطان سلیمان قانونی دورینه قدر فارسی العبارة (مرآت الکائنات) اسمنده بر تاریخی اولدینی سرویدر . بروسه ده (کیکی بابا) درگاهنه شبخ اولدینی چون اشعارنده (غزالی) تخلعی اختیار ایدی . اواخر عمرینی متقاعداً (مکه مکرمه) ده کچیرمشدر . (مات برادر عزیز) ترکیبک دلاتی اولان (۹۴۲) تاریخنده وفات ایدرک بنا ایله دیکی مسجد حظیره سنده دفن اولوندی . بشیکطاش جوارنده ده نامنه منسوب بر مسجدی واردر .

اشعارندن :

مجنون که فنا دشتی سیر ایتدی سراسر
غمخانه مه کلدی دیدی حالک نه برادر

بیتی (دلی برادر) لقیله شهرت بولماسنه سبب اولدی . آثاری مطبوع دکدر .

غباری

زمره قضاندن و قدما ی شعرا دن بر ذات اولوب (موغله) جوارنده (اوله) قصه سندنر . تذکره سهی ده مندرج ایاتی درج ایدلدی .

ذره جه بولمایون سنده نشان دهی غنجه دلتنک اولوب چاک ایدر اوش پیرهی
کل رخک شوقی ایله لاله شهید اولدی مکر کاول جکر سوخته نک قاته بویاندی کفنی

غازی گرای «قریمی»

قریم کرایلی ایچنده شهابتجه ، شاعر لیکجه تمیز ایدنلردندر . بر آراق ایرانیلره اسیر

دوشدی . عثمانلی اوردوسنه خدماتی سبق ایتشد . السنه ثلاثه انشا و شعره مقتدر اولوب مرتب دیوانی و فضولینک (بنک و باده) منظومه سنه (کل و بلبل) عنوانلی نظیره سی و (خواجه سعدالدین ، غنی زاده نادری ، حسین کفه وی) ایله منظوم و منثور مکاتباتی وارد .

علم موسیقی به آشنا ایدی . اموال غنائم ایله متین بر قلعه یاپدیرمشدر . (۱۰۱۶) ده (آق مسجد) ده مظلوماً وفات ایتدی . بوراده بر جامع شریف انشا ایتدیرمشدر . حماسیانه متعلق اولوب معارفندان عسکریه ایله بالجله شعرای عثمانیه نك معلوملری اولان شو :

راسته میل ایدرز قامت دلجو یرینه	توغه دل باغلامشز کاکل خوشبو یرینه
هوس تیر و کان چیقمدی دلدن اصلا	ناوک غمزه دلدوز ایله ابرو یرینه
سوره ریز تیغمزک ذوق و صفاسن مردم	سیم تنلرله اولان لذت پهلو یرینه
کردش توسن زیباده قطاسو . دلبد	باغلادی کوکلزی زلفله کیسو یرینه
سودریز اسب هنرمند صبا رفتاری	بر پری شکل صنم برکوزی آهو یرینه
کوکلز شاهد زیبای جهاده ویردک	دلبر ماه رخ یار پری رو یرینه
سفرک جوری جوق امید وفا ایله ولی	اولاق اشفته سی بر شوخ جفا جو یرینه
اولمشز جانیه بالله غزایی تشنه	قانی دشمن دینک ایچرز صو یرینه

غزلی بر جوق شعرا طرفدن تنظیر و تخمیس ایدلمشدر که شهید سعید پدرم (رفعت بک) ده تنظیر ایدنلر جمله سنددر . (قافله شعرا) ده ارکان حرب میر آایلرندن بدری بک [سابق اشقودره والی و قوماندانی بدری پاشا] تخمیزی مندرجدر .

غنی زاده نادری محمد افندی « استانبولی »

(عبدالغنی افندی) نك مخدومی (خواجه سعدالدین افندی) نك تلیدیدر . شعرای علمانک اعظامندن اولوب قاضی عسکر ایکن (الجنة مشواه) ترکیبیه (نادری کندی بو دورک حیف) مصرعنک ناطق اولدینی (۱۰۳۶) تاریخده استانبولده وفات ایله دی . فاتحده (عابد چلی مسجدی) حظیره سنده مدفوندر . مرتب دیوانندن باشقا تفسیر بیضاوی به تمام حاشیه سی ایکی بیک بیتلی بر (شهنامه) سیله باخصوص (۸۰۰) بیتدن عبارت اولان (معراجیه) سی و (رساله قلمیه) سی وارد . علم خطده منتسب ایدی . شهنامه سی (سلطان محمد ثالث) ایله (سلطان احمد اول) زماننی مصور اولوب برنسیخه سی (یحیی افندی) کتبخانه سنده وارد .

ابیاتندن :

درد که عندلیب چمن قیلدی ناله لر سندن شکایت ایتدی کالی ایله یوب سیر

غربی درویش احمد

درویش احمد ویا (احمدالغربی) مخلصیه هجا و عروض وزننده مختلف الماهیه اثر لر یازمش. اولان بو ذاتک (طوسیة) لی اولدینی مرویدر . اون ایکنجی عصر رجالدن اولدینی دیواننده کی بعض قیودات تاریخیه دن آکلاشیلور . (۱۱۷۵) محرمک اون بشنده مطعوناً اون آلی یاشنده وفات ایدن اوغلی (عبدالوهاب) حقنده هجا و عروض وزنلرنده مختلف و مؤثر مرثیه لر تنظیم ایتمشدر . او مرثیه لردن ، زوجه سنک اوغلندن اول وفات ایتدیکی ، برقیزیه براوغلی قالدینی و عالمه جه چوق صیقیتیلره معروض قالدقلى آکلاشیلور . دیوانسک بر یرنده طونه دن بحث ایدیور . زمانی رجالدن (فرهاد آغا زاده یشار بک) ایله (۱۱۶۶) ده وفات ایدن (خدا ویردی پاشا) حقنده تاریخلر تنظیم ایتمشدر . (یکی بازار) ده مدفوندر .

(باقی) ایله (نابی) نک برر غزللرینی تخمیس ایتش اولان بو شاعرک هررض وزنیه یازدینی شعرلر اولدجه متین و سلیسدر .

اهل حقلک نظری هرکسه کیما کییدر
کوکلی کامل اولانک عینله دریا کییدر
کیم که سعیله واروب عارف بالله اوله
حق حقیقتله اولان صورتی معنا کییدر
مشرقی عالی کیمک اولسه بلاشک اووجود
باغ عالمده همان بر کل رعنا کییدر
هرکه خدمتله مصاحب اوله عاشق اولانه
صدقله صادق اولان علمله دانا کییدر
اهل نظم اولان ارنلر آراسنده «غربی»
قوشلر ایچنده او بر بلبل کویا کییدر

غالب اسعد دوده « شیخ غالب - استانبولی »

شهری الاصل اولوب شعرای عثمانیه نك سرفرازانندن عارف بر ذاتدر . (اثر عشق) ترکیبی تاریخ تولیددر . بك كنچ ايكن سوق شوق ايله قونییه کیده رك درگاه مولاناده اكمال چله ایتمدی . مؤخرآ استانبوله عودتله برمدت حجره نشین اولدقدن صوکره غلطه مولویخانه سی مشیختنه کچدی . اولدن مخاصی (اسعد) ایدی . صوکره دن (غالب) تخلص ایتمک باشلادی . طبیعت شاعرانه محبانك فوق العاده یارادلمش لرندن معدوددر . بدایع حسیات اعتباریله فضولینك (لیلی و مجنون) نه من وجه نظیره اولان (حسن و عشق) اسعدنه کی مشهور منظومه سی لسانم زده مثنوی طرزنده یازلمش [سلیمان دوده نك مولدی ، فضولینك لایلا و مجنون ، خاقانینك حلیه نبویه سی ، نشاطینك حلیه انیاسی ، نای عثمان دوده نك معراجیه سی ، جورینك حلیه چهار یاری ، آذرینك نقش و خیالی ، یحیی بك كنجینه رازی ، حمدالله چلی نك یوسف وزلیخاسی ، نای نك خیریه سی بو جمله دندر] اشعار اسلافك اك كوزلی عد اولنوركه (ختام المسك) ترکیبنك کوستر . دیکی تاریخده بکرمی آلتی یاشنده ایکن یازمش در . دیواننده ده عاشقانه ، متصوفانه اشعار وارددر . دیوانیله (حسن و عشق) ی بریده اوله رق مصرده طبع ایدلمشدر . ضیا باشا بو اثر حقنده : (گلشدر او شاعر یکانه ، کویا بو کتاب ایچون جهان) بیتنی سویله مشدر . یونلردن باشقا (شرح جزیره مثنوی) ، (ترجمه تحفه بییه) ، (محبة الصافیة) اسملرنده غیر مطبوع آناری وارددر . رحلتی (کوچدی غالب دده یا هو دیوب اهل حاله) (کچدی غالب دده جانندن یا هو) مصراعلرینك دلالت ایتدیکی (۱۲۱۳) تاریخنده مرقدی غلطه مولویخانه سنده (حضرت شارح) تربه سنده در . انتسابی یکی قبو مولویخانه سی مشایخ عارفینندن (علی نطق دوده) دندر . زمانمزاچله ادباسی طرفلرندن یازیلان ترجمه حال ادبیانه لری (۱۳۲۸) حزیراننده انتشار ایدن « حق » غزته سنك هفته لق علاوه سنده مندر جدر .

حسن و عشق منظومه سنك معراج نبی فصلندن :

جوش ایلدی چون محیط وحدت	معنایه مبدل اولدی صورت
هم صورتیه کیردی سر وحدت	معنای قدیم بولدی صورت
تا که کورونوب حریم اقصا	عبدینك اولدی سری پیدا
اول ساجد اولوب حق اولدی مسجود	دیندی بو مقامه غیب مشهود
ارواح رسل جماعت اولدی	الله بیلیر نه حالت اولدی
ای خامه او رتبه اوله چالاک	اسرار نبوت اولمز ادراک

ایستادن :

قدر در و کوهی عالم بیلیر آدمی اما ینه آدم بیلیر .

تجربہ مراد کوی جانانده فدا قبل جان چیقلماز جامہ احرامدن سی ایتمه قربانسر
معارفندن :

چکمه غم دستگیر در الله سکا

صو او یور دشمن او یور خسته هجران او یوماز

ولد پاک اولور باعث اعزاز پدر

سینه شیطانده جوهر ایمان غلط .

غالب مصطفی بك « لسقوفجی »

آتشزبان بر شاعر اولوب (لسقوفجی) لی اسماعیل پاشانك مخدومیدر . کنج دینه چك
بر سنده ایکن (۱۲۸۴) تاریخنده ارتحال ایدمرك (طوب قانی) خارجنده پدری یانه دفن
ایدلدی . ادبای عصردن (ابن الامین محمود کمال) بك افندی طرفندن تحریرینه همت بیوریلان
ترجہ حالی محتوی دیوان (آثار مفیده کتبخانه سی) هیئتی معرفتیه طبع اولوندی شعرده کی
مسلمکی نائی قدیم طوریدر . (نامق کمال) و (هر سکلای عارف حکمت) بکیر کی اساتذہ
ادبا (استاد محترم) وصفیه تجیل ایدرلردی . (عمری وفا ایدوبده ادبیات جدیده نك مظهر
رغبت اولدینی زمانلری ادراك ایتسیدی طرز قدیمده کوستردیکی قدرت بیانی طرز جدیدده
داها مبذول داها بدیع صورتده ابراز ایدم بیلردی) . مطبوع دیوانندن اول ترتیب ایتدیکی
(دیوان اول) ی مبادی شبانده سوله دیکی اشعاردن متشکله درکه مرحوم پدرینك دیوان کتابتیه
وانده بولوندینی ائنده محترق اولمشدر . زاده طبع بلیغانه سی اولان :

قالوب نفی معجز کودن او رنگ سخن محلول

سخن سنجان روم اولمشدی هر بر عصرده طالب

ایدنجه شیمدی دعوی طبع اول جاہ معلائی

دیدى حکام دیوان قضا الحکم للغالب

قطعه فاخرانه سی زمانی ادبای طرفندن تصدیق ایدلمشدی .

غزلیاتندن :

اهل دل محبت تا جنس ایله شادان اولماز
بزم جهال کبی عارفه زندان اولماز
ایله تحصیل کمال ائمه فالکدن شکوا
مدت عمری کبی عاقله دوران اولماز
سر تقدیر وقوعات جهاندر نظر ایت
چشم عبرت کبی هیچ آدمه میزان اولماز
مظهر فیض عبودیت اولاندر انسان
یوقسه معنیده کشتی شکل ایله انسان اولماز
علم ایسه مقصد اکر عارف نفس اول «غالب»
کندینی بیلمه یین آدم کبی نادان اولماز

دیگر :

سرتسر آینه اولسه کورمه من روی صفا
صیقل وحدتله جان ویرمه یین نور جلا
تیز سرتیز دعاسن عرشه تا ایصال ایدر
قبله ابروی یاره اول کیم ایلر اهتدا
عالم عشق ایچره بیلمز راه ورهدان اهل دل
عاشقه فیض خدای مستعاندر بر رهنا
داغ داغ ایت سینه کی سرتیشه توحید ایله
مشعل افروز ره عشق اول دیلر ایسه کاهتدا
کچم ای «غالب» هوای کاکل دلداردن
سرتسر باغ مرادم روزکار ایتسه هبا

ایاتندن :

سر رویک فهم ایدرمی «غالب» هر کج نظر
نقطه خال سیهده کیزلیدر معنای عشق

مبتلای عشق اولان البته جانان آراد
بویله در قانون حق درد اهل درمان آراد

اهل همت سوزی پامال اولماز
کرما وعدنی انجاسز ایلر

ترجان رازیدر نقش وجوهی عالمک
حالی هرکس بیان ایلر لسان حال ایلر

متحددر اول قدر عالمده «غالب» حسن وعشق
اهل دردی صورسه لر دلدار کندین کوستر

مصارعدن :

مانع رزق اولانک رزقنی مولا کسون
لسانه کلهین برهان وجدانی معطلدر
حقیقت آشنایان وجوده ماسوی یوقدر
کلاستان جهانده برکیاء نابجا یوقدر

غومی عبدالقادر افندی

شعراى متصوفه دن و ترجمه حالى مشايخ فصلنده مذکور (شيخ عبدالرحمن طالبانى)
خلفاسندن (سيواس) ده مدفون (نور على بابا) نك مخدومى در . كنچ دينه جك برسند ايك
(۱۳۰۳) ده ارتحال ايده رك پدرى ياننه دفن ايدلى . ديوانى مطبوعدر .

مطلعندن :

الهي رحمتك باراننى صاچ
كوكل باغنده اميدم كلن آج
زبان شوقله جان عندليبي
جهانه وصف ايده حسن حبيبي

غریبی «اعمی یوسف غریبی»

عاشقین شعرادن بر ذات اولوب (اربیل) دندر . (۱۲۱۰) کسور تاریخلرنده مملکتندمه
ارتحال ایله دی . دیوانی مطبوعدر .

مطالعندن :

حمد خدا که واجب اولور جانه ابتدا
قیلیم ادای حمد ایله دیوانه ابتدا
حمد اول حکیم قادر وفرد و قدیمه کیم
حمدی اولوندی مطلع عنوانه ابتدا

فناح سلطانه محمد

مظهر حدیث (نعم الامیر) بولنان بوپادشاه ذی شانك نائل اولدینی فتوحات عظیمه شرفندن
باشقا الی لسانه وقوفی کبی فضائلنه منضم اولان اقتدار شاعرانه سی مسلم انامدر . شعرده
(عونی) تخلص بیورورلردی . حماسیات طرزنده اولوب بیت آتی ایله باشلایان غزللری مشهوردر .
کرچه موجودتدا کر شعراده بر ایکی غزللرندن باشقا اشعاری کوروله مزایسه ده معارفندان عصرندن
دیاربکرلی (علی امیر افندی) نک برجوق تبعات نتیجه سی اوله ق تحریر بیوردقلری (جواهر
الملوک) اسمنده کی اثر مطبوعه لرنده مرتب دیوانلری اولدینی مصرحدر . غزلیات شاهانه لرندن
۱۴ غزلی حاوی اولوب (دیوان عونی) سرلوحه سیله ۱۹۰۴ سنه میلادیه سنده (برلین) ده طبع
ایدیلن نسخه بونک مؤیدیدر .

ابیات شاعرانه لرندن :

ساقیا می صون که بردم لاله زار الدن کیدر
ایریشوب فصل حزان وقت بهار الدن کیدر

یوقدر ظلمه رضامن عدله بز مائلرز
کوزلرز حقك رضاسین امرینه قائلرز

ارتخالی (نورالله قبره نو آ) مصر عیله (دعاء خیر) ترکیبک ناطق اولدینی (۸۸۶) تاربخنده در.
فاتح سلطان محمدخان حضرتلرینک علوم و فنونک امر ترقیسی خصوصنده ابدال بیوردقلری
همم جلیله ملوکانه لرینی و او زمانکی مکتبلره اصول تدریسک اصلاحی امرنده کوستردیکی
غیرتی اراده ایتک ایچون مطلقا مکتبلردن و اصول تدریسدن بحثه احتیاج وارددر. استانبولک
فتحنندن صوکره انشا ایتدیردکلری مدارس علمیهیه ضمیمه اولمق اوزره کندی ناملرینه منسوب
اولان جامع شریفک اکالهی متعاقب اوراده دخی مدرسه لر کشاد ایتشلردر. بو مدرسه لرده کی
مدرسلرک وظائفی شمدی یه قدر دیگر مکتبلرده بولنانلردن زیاده ایدی. سلسله مراتب
علما تشکیلی و اصول تدریسک شعبات مختلفهیه تقسیمی صدر اعظم (محمود پاشا) نک اثر
همتیدرکه کندیسى دخی قیمت شناس علم و معرفت اولدینی جهتله بومؤسسات علمیه نک توسی
ایچون خیلی اقدام ایتشدرد. مدرسه مداوملری (طالب) نامیله معروف ایدیلر و (تمه)
اسمنده کی سکنز مکتبه مربوط حجره لرده اقامت ایدرلردی. هرتمه نک سکنز حجره سی وار
ایدی. هر حجره اوچ طالبه تخصیص ایدلش ایدی. دیمک که هر مدرسه یوز طقسان طالبی
استیعاب ایده بیلیردی. هر طالبک شهریه اون ایکی آغچه وظیفه سی وار ایدی. تحصیللری بر
اصول و انتظام دائرهنده ایدی. کوردکلری درس لر علم نامی آلتنده اون شعبهیه انقسام
ایدردی. (علم صرف، علم نحو، علم منطق، علم کلام، علم آداب، علم بدیع، علم معانی،
علم بیان، علم هندسه، علم هیئت) بو علومک کافه سنه وقوف کسب ایدنلر دانشمند عنوان
آلیرلر و بونام ایله یاخود (معید) صفتیله کنج طالبلرک تدریسنه مأمور اولورلر ایدی. دانشمندلر
بالاده تعداد اولونان علومى اتمام ایدنجه کوچوک مکتبلره معلم یاخود امام اولمه صلاحیت قازانیرلر
ایدیکه بو حلاله علوم علمیه تحصیلنه احتیاجلری قالماز ایدی. شوقدرکه مدرس لک و ملاق
کبی مناسب رفیه دنده صرف نظر ایتمکه مجبور اولورلر ایدی. چونکه بو مقامات اصول
فقهه آشنا و مراتب عالییهی حازر اولانلره منحصر ایدی. نامزدلر (ملازم) تسمیه اولونورلر
ایدی. مدرس لرک درجه لرینه کوره یکریمیدن آلتنن آغچهیه قدر وظیفه لری وار ایدی. بو
وظیفه لری اعتباریه کندیلری دخی (عشرین، ثانیین، اربعین، خمسین، ستین کبی) ناملری حازر اولورلر
ایدی. فاتح سلطان محمد جامعه مربوط سکنز مکتبک معلملری الیشر آغچه آلیرلر ایدی.
مکتبلری ده (جنات علوم) نامی حازر ایدی. حضرت فاتح ایوب سلطان جامی ایله یا صوفیه ده دخی
بر مدرسره انشا ایتدیرمش ایدی. وظائفی مساوی اولان بیوک مدرس لر آره سنه مراتب فخریه

وضع اولوندى . مدرسلر عموميتله (خارج و داخل) اولمق اوزره ايكيه تقسيم ايدلدى . معلملرك درجه وظائفى تدريس ايتدكلرى علوم نسبتده متبدل ايدى . بناءً عليه برنجيلر عقائد تفسير و ايضاح ايدرلر ، ايكنجىيلر فصاحت ، ديكرلرى احاديث نبويه والحاصل اك نهايتده كيلر تفسير قرآن تعليم ايدرلردى . (قانون محمدى) ناميله حقوق سياسيه و اصول ادارهيه و حقوق مدنيه و جزائيه دائر وضع ايتديكى قوانين شايان ذكردر . شعر ايله تصوير مرآمه مائل اولان بو پادشاه بر لاتين شاعرينك تقديم ايتديكى قصيده جائزه اولمق اوزره همشهريلرندن بر چوق اسرا آزاد ايله مش ، (ملا جامى) نى احسانلرينه مستغرق ايتمش ، (على قوشى) رومه كيلر ايكن مصارفى ايجون هر قوناقدده بيك آتجه و ير مش ، ملاكورائينك النى اوپره ، كنديسنه امام اعظم زمان ديديكى (ملا خسرو) نى ولو جامعه كورسه قيام ايدردي . آلتى لسان تكلم و كتابت ابدن بو پادشاه لسان عثانى وفارسيده بر اديب مكمل ايدى .

فردوسى ، اوزره فردوسى — فردوسى رومى ،

نظم كلامده صاحب ارتجال ، اهل كال بر شاعر اولوب (بروسه لى) در . على الاصول اكال تحصيلدن صوكر ا تاريخ و محاضرات ايله توغل ايدرك بوميانده حكمت ، هندسه ، نجوم ايلهده اشتغال ايتدى . استانبوله كلديكندن پادشاه زمان اولان (سلطان بايزيد ثانى) نك امريله (سليمان) عايله السلامك احوال و مناقبتدن باحث قسم اعظمى منظوم اولمق اوزره تأليفنه باشلاديني (سليماننامه) سنى اكال ايدرك تقديم ايتمش سهده — هر زمانده اكسبك اولميان رقبانك ده سعائيله — اومدينى قدر مظهر قبول اوله مايوب مركب اولدينى (۳۶۶) جزؤدن آنجا (۸۰) جزئى انتخاب ايديلديكنه متأثر اولدى . وشكايت آميز بر منظومه بازارق (ايران) كيدوب بر مدت صوكر ا اوراده ارتجال ايلهدى . مثنويانك اكثرى معنيدار و روحواذدر . آثارى :

(۱) سليماننامه : (۳۶۶) جزؤدن و (۴۹۹) مجلسدن مركب جسيم بر اثر اولوب بمض جزؤلرى (استانبول) كتبخانه لرنده واردر . ابياتندن :

حمد ايدلم جان و دلدن اول مجيده بى حساب مهر ايدرسه بيل سليمان تخته مركب اولور
بولدى خلق كن ديمكله چرخ و ماه و آفتاب قهر ايدرسه قوم نوحى غرقه ويرر بحر آب

(۲) سلاحشورنامه : مستشرقیندن (بارون اشلاختا اوقتار) معرفتیه (ویا نه) ده طبع اولوندیغی کبی بر قسمی ده مؤخرآ (روماده) طبع ایدلمشدر .
 (۳) شطرنج نامه کیر : برنسخه سی (نور عثمانی) کتبخانه سنده موجود اولان بو اثرینی (۹۰۹) تاریخنده (بالیکسر) ده تألیفی ابتدکی و قرق قادار مؤلفات سائر سی ده اولدیغی بیان ایدیور .
 (۴) قطب نامه - قصه میدیللی : وندیک و فرانسر لک (میدیللی) آطه سنه هجوملرینی مبین تاریخی و منظوم بر اثر اولوب برنسخه سی (غلطه مولو یخانه سی) کتبخانه سنده وارد .
 (۵) حیات و ممات : اخلاق و تصوف دن باحث فارسیدن مترجم منشور بر اثر اولوب برنسخه سی (بشیکطاش) ده (یحیی افندی) کتبخانه سنده موجود در .
 بو اثرینک باش طرفلر نده بالمناسبه (سایان نامه کیر) ینک (۸۲) نجی جزئی اتمام ایندیکنی یازیور .

(۶) بند نامه افلاطون : حفظ الصحه یه دائر اوافق قطعه ده مترجم بر اثر در .
 صنایع نفیسه اسلامییه شعباتندن اولان (صنعت خط) ده واقف اولدیغنه خط دستیه محرر اولوب نسخه سی (موزه هایون) کتبخانه سنده موجود اولان (کلستان) شاهد در .
 نهایتده کی کتبه سنده اسمی : (الیاس بن خضر المتخلص بالفردوسی) دیه یازیور .
 انتخاب مسکن خصوصنده (لطیفی) تذکره سنده مندرج مشورینسندن :

کلای واضع ایشیت سوزون حکیمک	ا کر کیم وار ایسه طبع سلیمک
دیلر سهک وضع ایده سک بر عمارت	ا کر کوی و ا کر شهر و ولایت
کوک سیر ایلده سک یر یوزنده	یورویه سک یوجه سنده دوزنده
بولاسین بر یری کیم اوله عالی	نماتندن یکا اوله جیالی
آجیق اوله ولی غربی هواسی	اوکی صحرا و طاغ اوله وراسی
دوشه بر اولو صوغرب یانه	یورویه آندم سندلله سفینه
یوزوندن هر چن بحرک سه ریح	یره افاسی اول آرایه ترویج

(۷) ترجمه جامه شوی نامه : اصل اثر فارسی اولمق اوزره دوقوز بابیه منقسم اولوب اساساً (نصیر طوسی) طرفندن تألیف ایدلدیکی و بر باب علاوه سیله ترجمه اولوندیغی اثرک باشنده محرر در . مختلف قوماشله و سائر یه عارض ازلان لک لک ازاله سندن باحث اولوب تاریخ صنایع نقطه سندن اهمیت حائز در . (۹۱۴) تاریخنده ترجمه ایدلدیکی نهایتده کی منظومه دن آکلاشیلمه مقدمه در .
 (۸) دعوت نامه : (۸۹۳) ده (بالیکسر) ده تألیف ایدلدیکی مقدمه سنده مسطور در .
 علوم غریبه صحابی میاننده اهمیتله تاقی ایدیلن (دعوتیه) لک ابواعندن باحث اولوب سکر باب اوزره مرتبدر .

- (۹) مناظرهٔ سیف و قلم : برنسخه‌سی (ملت) کتبخانه‌سنده واردر . (۹۸۰) تاریخنده .
(بالیکسر) ده تألیف ایتدیکنی یازیور .
- (۱۰) فراستنامه : بویه بر اثری اولدیفنی (مناظرهٔ سیف و قلم) مقدمه‌سنده ذکر ایدیور .
- (۱۱) حدیقه الحقایق : کذا .
- (۱۲) تجنیسات : کذا .
- (۱۳) طالع مولود کبیر : کذا .
- (۱۴) حدیث احسن : کذا .

فضلی علی چلبی « قره فضلی — مراج زاده »

ذاتینک جمله تلامیذندن شهری الاصل اولان بوذات (قره فضلی) لقیله مشهور ایدی .
مشارالیهک نامی عاشق و حسن چلبی تذکره‌لرنده (محمد) یازیلدر . سلاطین عثمانیه‌نک
خدمت کتابتلرنده بولونه‌رق (فضلی اولدی) جمله‌سنگ ناطق اولدیفنی (۹۷۱) تاریخنده
کوتاهیده وفات ایلده‌دی . اشعاری سلیسی و متین اولوب (خسرو و شیرین) طرزنده بش
بیک بیتلی (های هایون) عنوانلی بر منظومه‌سی و دیگر بر قاج مشویسیله گلستان سعدی‌یه
نظیره مقامنده (نخلستان) اسمنده کی بر کتابی و کرمانینک (روضه‌التور) و خجندینک
(بدیع‌الاسمار) نه تقلیداً یازدیفنی (کل و بابل) نامنده و متوی طرزنده مشهور بر منظومه‌سی
واردر که برنسخه‌سی نورعثمانی کتبخانه‌سنده موجوددر . بو منظومه مورخ (هامه‌ر) طرفندن
آلمانجه‌یه نظاماً ترجمه ایدیلدرک اصلیه برابر (۱۸۳۳) ده (ویا نه) ده طبع ایدلمشدر .
قابلینک برنده بابل دیکرنده کل رسمی واردر .

ایاتندن :

لیلی نك مجنونی شیرینك دلا فرهادی وار

کار عشقی با که صور هر صنعتك استادی وار

دو که قاتن اهل حقك ظلم ایله ناحق یر

چون بیلیرسك پادشاهم یرده قالماز قاتن

«کل و بلبل (مطلعندی :

مد بسم الله اولدی ایله نكاه
كلبن كلشن كلام الله
كلشن جان آنكله زیبادر
بلبل دل آنكله کویادر
اولدی هر حرفی ركل رنكین
بولدی زینت آنكله كلشن دین

فضولی « محمد بن سلیمان — بفرادی »

عراقده ساکن قبائل اتر اكدن (بیات) قبیله سندن اولوب محل اشتهاری (بغداد) در [۱].
عثمانیلرجه (رئیس الشعرا) نامیله یاد اولونور برشاعر حقایق آگاهدر . وجدانته مغلوب
اولدینی زمان تقلیدی ناقابل برمودددر . تاریخ ادبیات عثمانیهجه (سان پاشا) دن صوکره
کلنلرک برنجیسیدر . فقط افکار حکمتده آکا شاگرد اولاماز، لکن طبیعت شاعرانده آکا
استاد اوله بیلیر . نظم ونثری کندینه مخصوص بر لطافتی حائزدر . هله غزلیات عاشقانه سی اوقدر
لطیف ومؤثردرکه تعریف قبول ایتمز . صنعت ایله ساده لکی کمال سوزشله امتزاج ایتدیرمشددر .
نثرینک اک مشهوری (نشانچی محمد پاشا) به یازدینی شکایتنامه سیدرکه دیواننک باشنده مطبوعدر .

[۱] « هاشم ناهید مک » ک « عراق تورکری » نام مقاله سندن :

« فی الحقیقه « بغدادی » دبیته شهرت بولمش اولان « فضولی » ؛ « بیات » عشرتنددر . بوعشیرت ،
بوکون ؛ عراقک اک کوزل ، اک شیرین برتورک فصبه سی اولان « کفری » جوازنده کویلی حالنده یاشیدور .
بغداد شهرینک ایچ محله لریدن بر قسمی یله تورک اولدوغی ایچین فضولینک بغداد شهرینه منسوب اولما سی
غریب کوروتمز . آنجوق فضولی به « بغدادی » دبیله سی ، بویوک شهرلر جوازنده کی اهلینک هر زمان او شهره
نسبت ایدمی اعتیادنن ایلری کلش ظننده یز .

فضولینک بیات عشرتندن اولدوغی عراق تورکرنجه شایعدر . بواعبار ایله فضولی به قارشی برهمشیرلک
حسی ده اولنرده موجوددر .

فضولینک بوکسک دهاسی ، وعراق تورکریله اولان حسی قرابتی ؛ اونک دیوانی الدناله ، ومصراعرلری
دیلدن دیله دولاشدیرر . استنبولده ساده منورلر فضولی بی طائیرلر ، حال بوکه عراقده هر یانیق کوکک
ومهر مجزون دودا غک ایلک طائیدینی عشق میوه سی فضولینک اثریدر . اریبلک ، کر کوکک ، صلاحیه نك باشلی
باشلی اغالرینک دیوانخانلرنده ؛ دبی بر مراسم حسنی وبرهن عمومک حرمت وسکونی اورتاسنده اونک الهی
سی و نفسی رقلب کی چاربار . فضولی ، عراق تورکرینک بدیمی ذوقنی جانلی اولاراق ادامه ایتدیرر
بوکسکتن بر طاملدر .

آثاری مشهور دیوان بلاغت عنوانیه (فارسی دیوان) [اوتوز بیک بیتلی برده عربی دیوانی کوردیکی (جواهر ملتقطه) صاحب لیب افندی روایت ایلور .] (لیلی و مجنون) [۱] منظومه سی، حسین واعظک (روضۃ الشهدا) [سلطان مراد ثالث دورنده مأموریتله مصرده وفات ایدن کلیولیلی شاعر (جامی افندی) نکهده بعضی الحاقات ایله ترجمه ایتدیکنی ریاضی افندی نقل ایدیورکه بوائزک برنجه سی (مغنیساده) (مرادیه) کتبخانه سنده منظوم اولدی. سنک توسیعاً ترجمه سی اولان (حدیقه السعدا) سی (محاوره رند و زاهد) [۲۱۵] ده مصطفی سالم اسکداری طرفندن ترجمه اولونمشدر]، فارسی (صحت و مرض) رساله لر، علم کلادمن (مطلع الاعتقاد) دن عبارتدر . (مولانا جامی) نکه فارسی (حدیث اربعین شرحی) فی ده ترجمه ایتدی (کشف الظنون) ده مندرجدر. وفاتی (کوچدی فضولی) ترکیبک ناطق اولدینی (۹۶۹) ده قبری (کر بلا) ده مشهد امام حسین (رضه) ده در. آثاردن (مطلع الاعتقاد) ایله (حدیث اربعین) شرحی غیر مطبوعدر :

دیوانک مطالعنن :

قد انا العشق للعشاق منهاج الهدی
سالك راه حقیقت عشقه ایله اقتدا

ایاتندن :

اولسه استعداد عارف قابل ادراک وحی
امر حق ارسالنه هر ذره در بر جبرئیل

ایلسه ک طوطی به تعلیم ادای کلمات
سوزی انسان اولور اما اوزی انسان اولماز

دوست بی پروا فلک بی رحم دوران بی سکون
درد چون ممدرد بوق دشمن قوی طالع زبون

مصارعنندن :

الندن کلدیکی خیری دریغ ایتمه کدالردن

برعجب میدر محبت کیم ایمن هوشیار اولور

کیم بیایر عالمده عنقا ایشانی قنده در

[۱] سلطان جم مادخلرندن ادرنه لی (شاهدی) نکهده (لیلی و مجنون) منظومه سی وار در .

جهله کتابدن شکایتی حاوی قطعه‌سی :

قلم اولسون الی اول کاتب بد تحریرک
که فساد رقی سورمزی شور ایلر

گاه بر حرف سقوطیله ایدر نادری نار
گاه بر نقطه قصوریله کوزی کور ایلر

فضولینک (۹۵۹) ده بغدادده محرر فارسی دیوانی مقنیه‌ساده (مرادیه) کتبخانه‌سندمه
منظورم اولدی . بر نسخه‌سی ده (خالص اقدی) کتبخانه‌سندمه واردر . باشنده کی توحید باریسی
عربیدرکه مطلق :

بسمک‌اللهم یا فتاح ابواب المنا یا غنی‌الذات یا من فیہ برهان‌الغنا

تورکی و فارسی نظم اشعاره مقتدر (فضلی) نامنده بر مخدومی اولدینی (عهدی بغدادی) نک
(کلشن شعرا) سندمه محرردر .

فتومی مسیحی «استانبولی»

سلطان سلیمان قانونی دوری شعراسندن اولوب سلطان‌مشار‌الیهک (۹۳۲) سنه‌سی (ماجارستان)
سفرینی (انیس‌الغزات) اسمیله نظم ایتمشدرکه دیوانچه‌سیله برابر اولان نسخه‌سی (آیا صوفیه)
کتبخانه‌سندمه واردر . بونلردن باشقا (تحفة‌المجالس) اسمنده کی منظومه‌سی (بیلدیز) کتبخانه‌سندمه
موجوددر . (نازونیاز) نامنده منظوم بر اثری ده منظور عاجزی اولدی .

فکری «بروسری»

شعرادن درویش نهاد بر ذات اولوت (بروسه) لیدر . (فکری برفت) تاریختک دلالتی
اولان (۹۹۲) تاریخنده (وارداریکیجه‌سی) نده وفات ابتد .
ابیاتندن :

یاره‌در صائمک کوروتن عارض دلدارده برالفدر کویا ظاهر اولور رخسارده
یا قر شق ایلدی انکشت فخر کائنات دکدیلر بیتدی یا خود بر سرودر کارزاده

فکری درویش، ملقب «مراشی زاده - استانبولی»

فضولی معاصری اولان عثمانلی شاعرلرینک متمیزلرندن وزمره قضاتدن اولوب مولدا استانبولی در. بدری آماسیه قاضیسی ایکن وفات ابدن (ماشی شمس الدین افندی) در. (درویش چایی) نامیله معروفدر. (مهر وناهد) ، (بهرام وزمه) ، (شکوفه زار) ، (ابکار افکار) اسملرنده کی منظومه لرنده خوش آینده اییانه تصادف اولونور. سهی تذکره سنده (خورشید ومهر) اسمنده برمنویسی ده اولدیفنی محرردر. مسائل علم کلامدن باحث اوچوز بیتلی بر منظومه سی اولدیفنی ده عاشق چایی نقل ایدیور.

فراقی عبدالرحمن، ملقب «کوتاهیری»

طریقت زینیه مشایخندن کوتاهیله بر ذاتک مخدومیدر. اکیال تحصیلدن صوکره سالک پدره سالک اوله رق تصفیة باطن ایله دی. وعظ وارشادنن پک چوق کیمسه لر مستفید اولمشدر. (۹۸۳) ده وطننده ارتحال ایتدی. (۹۶۴) تاریخنده (اخلاق محسنی) بی ترجمه ایتمشدرکه بر نسخه سی اندرون همایونده (روان اوطه سی) کتبخانه سنده در.

ابیاتندن :

کلشنده عالمک بو سره ایرمن هیچ کس زاعلر آزاده و بلبل کرتار قفس
دیمه هر بر غبار اولمش کدایه خاک ره در بو فنا ملکنده چوق توزلر قوبارمش پادشهر بو

مصارعندن : نیده یم ال ویردیکن دنیا با که شمدنکرو

تقلیاتنک قسیم اعظمی اسرائیلیاتدن عبارت اولان (قرق سؤال) نامنده کی مطبوع اثرک مقدمه سنده کی عباریه کوره بو ذاته نسبت ایدیایورسه ده داعی اشباهدر.

فریدوره احمد بک «پاشا»

اسکی عثمانلی مشبترلرینک اک بناملرندن اولوب شهریدر. وزیر اعظم (صقوالی محمد پاشا) نک

سر کتابتدن نشئت ایتشدر . نام ادیبانه سنه منسوب اولوب تاریخ عثمانی و تاریخ ادبیات عثمانیه نقطه لرندن حائر اهمیت بولونان و السنه ناسده (فریدون بك منشآت) دهیه مشهور اولان مطبوع ایکی جلد کبیر (منشآت السلاطین) عنوانلی اثر معتبرك صاحبیدر . بو اثرندن باشقا صقواللی محمد پاشا نامنه (سکتوار) محاربه سندن اعتباراً ایکی سنه لك وقایعدن باحث (نزهة الاخبار) اسمیه تاریخی و سکز باب اوزره مرتب (مفتاح جنت) نامنده کی اخلاقی رساله سی واردر . وقائی (نشانك قالدی دنیاده فریدون) مصر اعنك دلالت ایتدیکی (۹۹۰) تاریخنده مدفنی حضرت خالد جامع شریفك قبله جهتنده کی قبرستانده تربه مخصوصه سنده در . (سکتوار سفرنده بولوندینی زمان اظهار ایلهدیکی جلادقی حضرت قانونینك مظهر تقدیری اولمش ایدی . تربه قپوسی صولنده اتباعنه مخصوص مزارلق قپوسی اوزرنده منقوش (آمنت بالله) یازیمی بعض خطاطین قولنه کوره رئیس الخطاطین (شیخ حمدالله) مرحومك اولمق اوزره منقول ایهده حفیدی (محمد دده) نك تلخیصی اولوب (۱۰۲۳) ده وفات ایدرك شیخك جوارینه دفن ایدیلن (حسن اسکداری) نك اولدینی جوار ایوبده مدفونین رساله سنده محرردر که تاریخنده مساعددر . مفتاح جنت رساله سنده کی منظومه سی :

دوستلقدن بوکون ای اهل وفا دنیاده

صدق و اخلاصله بر خیر دعادر مقصود

سکا هرکیم که دعا ایده فریدون احمد

ایلهیه عاقبتین حضرت مولا محمود

فرخی « آق مصاری »

شعر ای مولویه دن بر ذات اولوب (آق حصار) لیدر . بیک کسور تاریخلرنده (استانبول) ده ارتحال ایلهدی . (عاشق چایی) فرخی بی حیح شریف زیارندن عودتی متعاقب استانبولده کوردیکینی و معمریندن بر ذات اولدینی روایت ایدیور .
سلطان بایزید ثانی :

هر آه که پیدا شود از سینه چاکم
ابری شود و کرپه کند بر سر خاکم

یبتی انشاد بیورہ رق تنظیری امر بیورد قلمزنده صاحب ترجمہ فرخی :

ہر داغ کہ رستہ شود در دل چاکم
لالہ شود و پای زند بر سر خاکم

یبتیلہ تنظیر ایدہ رک مظہر التفات شہریاری اولمشدر . قطعہ آتیہ دخی اشعار عاشقانہ سندندر .

دلہ بر دم غمکی ایتہ دک اکسک صنما
اکر آدملاک ایسہ انحق اولور وار اولاسین

بیللہ سین حالی مردم نہ چکر مش عاشق
کورہ یم عشقہ دوشوب سندہ کرفتار اولاسین

فہرہم مصطفیٰ مہلبی « قدیم - استانبول »

دکری شعرادن اولوب شہریدر . (اونچی زادہ) شہرتیلہ بنام ایدی . مصر والیسی
(ایوب پاشا) نک کتابتندہ بولوندی . عودتندہ (ایلغین) قصبہ سندہ (وفات شاعر) ترکیبنک
دلائی اولان (۱۰۵۸) تاریخندہ ارتحال ایتدی . غیر مطبوع دیوانی وارد رکہ اون سکز یاشندہ
ایکن ترتیب ایلمشدر .

ایاتندن :

سبب رفعت اولور غم یمہ افتادہ ایسہک
بر بنا تا کہ خراب اولمایہ معمور اولماز

تیرہ دل کسب صفا ایلیہ من عاشقدن
سایہ خورشید قرین اولمغلہ نور اولماز

عشق ہر قالب بی روحہ تجلی ایتمز
تودہ مرقد موسیٰ جبل طور اولماز

دل کرک زب سلاح ایلہ شجیع اولماز مرد
نچہ شیر مصوردہ بلی زور اولماز

نامی اسماعیل افندی «آندی»

علماء شعراء بر ذات اولوب (دیاربکر) لیدر . (۱۱۰۵) ده اسکدارده ارتحال ایله دی .
اوچ بیک بیت اوزرینه منظوم فرائضی و مرتب دیوانی وارد .
ایاتندن :

نہ ممکندر دله اول غمزہ دن بی وهم ویاک اولمق
شفاسی اولیان بیماره محتر هلاک اولمق

نصیح احمد دوده «استانبولی»

شعراى مولویه نك سرآمدانندن اولوب شهریدر . (دوقه کین زاده) شهرتیه بنام در ،
(کوپرلی زاده فاضل احمدپاشا) نك خزینہ سی کاتبی ایدی . جاذبه عشق مولا ایله مسلک مولانای
اختیار و غلطه درکاهنده (شیخ غوثی مولوی) یه انتساب ایتدی . وفاتی (کوچدی باقی ملکینه
درویش فصیح مولوی) [بوتاریخ شاهینکر ایکدر انشاد ایده رک برطاشه یازدیروب کوندر مکله
بوندن اول نهادی محمد افندینک (جلوه کاه اوله فصیح کاشن دارالتعیم) تاریخی حاوی اولان
طاشک یاننه تبرکاً دیکلیدی ایچون دوده مرحومک سنک مزاری ایکدر] مصراعنک دلالتی
اولان (۱۱۱۱) تاریخنده قبری (غلطه مولویخانه سی) نده در . آناری السنه ثلثه دده دیوانی ایله
(مناظره کل و مل) ، (مناظره شب و روز) ، (خسرو و شیرین) ، (محمود و آیاز) ، (بهشت آباد) ،
(تنباکونامه) اسملرنده کی رسائل لطیفه سندن عبارتدر . بعض قدرشناسان مشارالیهک دیوانی
ینه کندینه یازدیر لر دی . اجرت حاصله ایله تعیش ایدردی . کدیلره منجذب ایدی . فن
تصور دده ماهر ایدی . ابن الامین محمود کمال بکک کتبخانه سنده مشارالیهک اثر مهارتی اوله رق
برکمی رسمی منظوم اولمشدر .

ایاتندن :

حال دلی سؤاله نه حاجتکه دمبدم سویلر زبان حال ایله هر برنکاهمز

برک و بارندن بزال چکدک بوفانی کلشنک میوه مقصود ایستر اولسون ایستر اولسون

ایتمش قبول فیض نفس تا دم ازل
اولسه عجبی ناله ایله سرفرازی
کسب ایلش حرارت شمس فراق ایله
سوراخ شرحه لر تن لایغر نمای نی

ایکی عالم کونشی برج سعادتده ایکن والدیته نیجه ویرمه مولا شرفی
چشم عبرت ایله ای دل نظرایت غواصه آلیجق درینی یابانه آتارمی صدقی

فنی محمد دوده داستانبولی

صدر اعظم آلونیهلی (ایاس پاشا) احفادن دن اولوب عرفای مولویه دن واستانبولده
یتیشن دکرلی شعراندنر . آثار شعریه سندن بوغاز ایچی اوصافی مین (سواحلنامه) سی
مشهور ومطبوعدر . (۱۱۲۷) تاریخنده روم ایلی حصارنده وفات ایدم رک قبال مزارستانه
دفن ایدلدی . مرتب دیوانی وارسه ده غیرمطبوعدر .

ایاتندن :

سکیندر سیرایسه کده سدنطق ایت پیش کاملده فلاطون حقیقت یننه نقل ماجرا اولماز

عاشق که وضوء ایله میه اشک تريله ساجند اوله ماز قبله مقصوده یريله
رشک ایلرم اول عاشقه کیم بزم بلایه زینت ویرم فواره خون جگریله

مصارعدن :

مشهور مثلدر عاشقی چوق ناز اوصاندریر

آسوده لك مرادایسه درویش مشرب اول

دنیا ده دردی غیرت اقران چکن چکن

فیضی افندی «بررسی»

ارباب عشق و اخلاصدن طبیعت شعریه مالا، بر ذات اولوب (بروسه) واعظلرندن
(حسن افندی) نك مخدومیدر. مرتب دیوانی (ملت) کتبخانه سنده وارددر. (۱۱۸۵)
تاریخنده وطننده ارتحال ایله دی. دیواننك مطلعندن :

سرنامه اولور مطلع انشاء بسم الله اولور کنجینه نظمه کلید اجزای بسم الله
کلامك نافذاولمز شاه اولوب اتسك دخی فرمان چکر کتاب عشق البت اکا طغرای بسم الله
هزار عجز ایله تألیف ایلشدر شرحی کشف کورن ترکیبی جزئی صانور معنای بسم الله
الفدر کرچه هر مطلبده مقصود اول و آخر کلامی جرای چون کلدی مقدم بای بسم الله
سوزلک آب حیات اولسه سزادر مرده عشقه رواندر چشمه گفتاره چون مجرای بسم الله
یازلسه خامه همتله بالای مقالاته ویرسر لوحه مکتوبه رنك املائی بسم الله

مطول بر کتاب اولسه اگر منظومه ای «فیضی»
کر کدر صفحه اولده بر امضای بسم الله

فائزه عثمانیه افندی «کورچی زاده — آماسیه»

علماء شعرادن بر ذات اولوب (آماسیه) لیدر. (۱۱۷۰) تاریخلرنده وطننده ارتحال
ایله دی: (بورمه مناره) اتصالتده بنا ایتدیکی کتبخانه جوارنده مدفوندر مرتب دیوانیله (حدیث
اربعین شرحی) وارددر.

فطانت زبیره خانم «استانبولی»

شهری الاصل اولوب شیخ الاسلام (ابو اسحق زاده اسعد افندی) نك کریمه سیدر.
مشهور و مطبوع دیوانیله ابقای نام ایتش بر عثمانلی شاعره سیدر. وفاتی (۱۱۹۴) تاریخنده در.
صاحبه ترجمه نك قبری قطعی بر صورتده تعیین ایدیه مودی. کتابیات و تراجم احوال
متخصصی (عصمت افندی) مرحومدن نقلاً حضرت خالد (رضه) تربته شریفه سی آرقه سنده کی
صیرتده اولدینی منقولدر.

ایوبلی اکثر ذواتک ده سماعاً نقللرینه کوره (فسخانه) به کیدن جاده نك صاغنده کی الیوم خراب برتر به ده بولوندینی مرویدر .

بر احتمالله کوره ده هائله سی قبرستانی دیمک اولان (چهارشنبه) ده کی (اسماعیل آغا) جامع شریفی قبرستاننده اولدینی محتمل سه ده ایدیان تحریاتده سنک مزارینه دلالت ایدمک بر اثر کوروله مه مشدر . (عبدالله ایوبی) نك ایوب سلطان و جوارینه مخصوص اولان مجموعه و فیاتنده (شیخ الاسلام مرتضی افندی) بختنده و تربه شریفه حریمنده جانب یسارده کی دیواره متصل مدفوندر . شعرادن درویش افندی زوجہ سی فطنت خانم دخی جوارلرنده مدفوندر ، عبارده سی مندر جدر .
مخدرات قوم ایچنده مدار مفخرت عد اولونه حق بر نادره یلاغندر .

بر غزلی :

تذلل ایله دوکمه آبرویک عزت ایسترسهک	مثال کوهر شهوار قدر و قیمت ایسترسهک
صاقین تلخ ایتمه وضع بی نمکله کسه نك عیشن	نوال سفره بزم جهانندن لذت ایسترسهک
جهانه نشوه شوق و صفا بخش ایله فیضکله	می براق وش بو بزمکهمده صفوت ایسترسهک
جفای زخم چرخه سینه کر فص نکین آسا	مراد اوزره جهاننده نلموشان و شهرت ایسترسهک
اولور انجام کاری درد سرمی خواره نك فطنت	می معنی رنگین ایله مست اول عشرت ایسترسهک

الفاظنده کی هجنت بك چوق شاعرلری غبطه به دوشورمک مرتبه ده آذرر . طبعنده کی جوده افاده سنک سلاستی و اختیار ابتدیی مضامینک رقتی ایکی شاهددر . فقط فکرنده بعض کونا محدودیت کورولورسه ده ینه عمومیتی اعتباریله شایان تقدیردر .

ایاتندن :

طبیعت روشن اولماز اولدجه دیده حق بین
آلیمی بیت بی روزن ضیا خورشید انوردن

توکل بادبان قیل کشاده فلک اخلاصه
اسر بحر امله بر موافق روزگار البت

قالیر تا صبح محشر نشوه شوق محبتله شراب عشقی فطنت نوش ایدن دلدۀ خمار اولماز

« فطنتا » آرایش دنیا به ایتمز اعتبار کوهر پاك معارفله اوکیم زینتله نیر

مصارعدن :

فصل بهار مرغ خوش آوازی سوبله در .

اوله نیجه خسته قدرین بیلمز آدم صحتک

آفرین ارباب عشق قوت بازوسنه

فیضی اسکداری « صدرالدین زاده فیضه الله افندی »

ارباب علم وادیدن بر ذات اولوب (اسکدار) لیدر . اکال تحصیلدن سوکره (اسکدار) محکمه سی کتابتده ایفای وظیفه ایله مشغول اولدی . (۱۱۸۰) کسور تاریخنده ارتحال ایتدی . مسکینلرده مدفوندر . (۱۱۸۰) تاریخنده (شاهی) منظومه سنک عروض و قافیعی مبین مفصل بر اثر یازمشدر . برده (شاهی) سیاقده بر منظومه سی واردر که مطلبی بودر :

تا کری الله واحد بردر اولودر هم جلیل

حمد اوکمک حب سومک دوسته در هم خلیل

طریقت بکتاشیه منتسبلرندن اولدینی مقدمه سی منظومه سنده کی

« زمره بکتاشیاندن موزه وی محمود کدا »

جمع ایدوبن دیدی نامن بحسب الاقتضا

بیتندن اکلاشیلان ذاتکده تورکجه وروجه بر منظومه سی واردر که مطلبی بودر :

چالاب نامی ثو انا بر اینسان

پیروفتی نبی دی پیستی ایمان

آنکلوس ملک خاروس عزرائیل

پارازیسو جنت پیشختی دی پس جان

فاضل مسیح بک « صفری »

شعرا بنامدن اولوب تولدی عکا جوارنده کی (صفد) قصبه سنده در . مشهور (طاهر عمر)

احفادندندر . حال صباوتند اندرون هایونه آله رق اوراده تحصیل و تربیه کورمشدر .
(دفتر عشق) عنوانیه (خوبان نامه) ، (زنان نامه) [فرانسزجه به ترجمه اولومشدر] اسمنده کی
اثرلرینک قسم کلیسی کرچه پک رندانه وعادتا پرده بیرونانه یازلمش ایسه ده معیدار مقدمه سی مقبول
ادبادر . دیوانیه (دفتر عشق) ی مطبوعدر .

نور پاك نبوى باعث ایجاد فلك

ایکی شاهد بوسوزده نوع بشر جنس ملك

مطالعی نعت نبوی مشهوردر .

منفیاً ردوسده مقیم ایکن عما طاری اوله رق مؤخرآ استانبوله کیشدر . وفاتی :
(کوچدی فاضل بك کیچه احبابی نالان ایلدی) مصرعنک دلالت ایله دیکی (۱۲۲۵) تاریخده
مرقدی جوار حضرت خالده (قیزیل مسجد) قبرستانده در . (شهید سعید سلطان سلیم ثالث) .
سوله دیکی مرثیه سی جکر سوزدر . پیرمغانه تقدیم اییدیکی قرض سندی غایت خوشدر .

ایاتندن :

نه صاحب همه منت نه بی همتدن ایت شکوا

کوک معلومك اولسون خیر و شر الله دندر هپ

حریص اولور کشی پک منع اولندی بی فعله

رواج باده به فرط یساغدر باعث

مصارعندن :

بیلنیر قدر عبا موسم باران اولسون

دفتر عشق مقدمه سندن :

بسم ابروی سیاه جانان قصه عشقه کرکدر عنوان

بعده حمده سزادر بیچون ایله ی حسن ایله عشقی مقرون

چون جمال اولدی صفات ذاتی حسنه ویردی بو عجیب حالاتی

قدرت جاذبه رحمانی شعله محرقه ربانی

نهدر اول جاذبه اول تأثیر چشم و ابروده نهدر اول تسخیر

صفت حضرت مولادر حسن عکس مرأت مجلادر حسن

قطره درظاهر اولان دریادن ذره در شعله بی همتادن

برادری (کامل بك) ده متوسط برشاعردر .

فهریم سلیمان افندی «خواجہ — استانبولی»

فضلاى شعراى اولوب شهريدر . درسعادتمه پك چوق ذوات كنديسندن فارسى اوقو-
مشدر . بعض مناصب دولتمه بولونه رق (ناله قلسون انس و جن كتمدى سايمان فهيم) مصراعنك
دلالتى اولان (۱۲۶۲) تاريخنده درسعادتمه وفات ايتدى . مدفى تعين ايله ممدى . (غلطه
مولويخانه سى) نه دفن ايدلديكى روايتنه عطفاً قبرى درگاه مذكور خاموشاننده آرانديسه ده بولونامادى .
(تذكرة دولتشاهى) (تذكرة عيشير) و (تذكرة سام ميرزا) دن بعض الحاقات ايله
(سفينة الشعرا) ناميله ترجمه ايله ديكي كې (صائب اصفهانى) نك بعض غزليات منتخبه سنى ده
شرح ايتمشدر . سفينه ايله مرتب ديوانچه سى مطبوعدر . اشعارى حكيمانه در .

اياتندن :

روحدر قالب انسانه « فهيم » عرفان هيكلى بى هنران عد اولنور سنك مزار

شهد راحت كسب ايدر تدبير منزل ايله ين آلدى ارباب حكم بو حكمتى زنبوردن

كسر خاطر ايله ين نقش مجازاتى كورور صورت بدعكس ايدر آينه مسكوردن

حج اكبر سه غرض صورت پرستيدن كچوب زاهد اكل طائف اول بر كرده دل كهيه سين

بزه عرض جمال ايتزمى بالقيس امل آخر « فهيم » خاتم داغ محبتله سايمانز .

« فهيم » شاعران بوالهوسده قالماش انصاف قناعت ايله من مضمونه ديوانى چالار چارپار

مصارعنند :

اولماسون همرازى يارب كيمسه نك اهل نفاق

تا قيامت فصل اولونماز شورش دعوای عشق

فرهنگی بك « سليمان ياشازاده ابراهيم فرهنگي بك »

(اشقودره) مضافانندن (بکین) قضای اشراف و خاندانندن محب طریق مولوی برذات اولوب طورونی (سالم بك) طرفندن سویله نیلن

نقطه اشکمله سالم تاریخ فوتن دیدم

اولدی فهمی بك بقاده بلبل باغ نعیم

تاریخ منقوطنك دلالت ایندیکی (۱۲۷۰) ده مملکتده ارتحال ایله دی. متوسطین شعرادن محب آل عبا برذات پاکیزه صفات ایدی . دیوانی (۱۲۸۷) ده طورونی (سالم بك) طرفندن جمع و طبع ایدلمشدر .

بر غزلی :

نام اولور جهانده شرور و فساد ایدن	منکوبدر او حالتی هر اعتیاد ایدن
یوقدر خلوص و صدق کبی موجب نجات	محراب صدقه راحت ایدر استناد ایدن
عصیانندن محافظه اعضایی عقل ایدر	هیچ وارمی پادشه کبی حفظ بلاد ایدن
چ و ستیز ایدرمی یا بخت و یا جرخ ایله	شرطنجه حکمت قدره اعتماد ایدن
بن کورمه دم که باشقاسنه بر زیان ایده	کندی ایشین بوزارینه هپ برعناد ایدن
قلب بشر چو عرش الهیدر ای کوکل	مسرور اولورمی کسر قلوب عباد ایدن

دل بسته محبت آل عبا اولور

« فهمی » ایکی جهانده سلامت مراد ایدن

قطیع دار افندی « درامدی »

متوسطین شعرادن و تذکره نویسلردندر . درامه اعیانندن (حاجی خالد بك) ك اوغلیدر . معلومات ابتدائیه بی بعدالاکمال مصره رحلتله عمجه سی نزدنده تحصیلی آتمام ایله دی . استانبوله نقل ایده رك دیوان همیون قلمنه داخل و (فطین) مخلصنه نائل اولدی . اخیراً تجارخانه عامر ده مقابله چی اولدی . (۱۲۸۳) تاریخنده وفات ایله دی . (کوکسو) دره سینه ناظر قبستانده مدفوندر . آثاری تذکره ساله ذیل اولمق اوزره (۱۱۳۵) دن (۱۲۷۰) کسور

تاریخچه قدر (خاتمة الاشعار) اسمندہ کی مطبوع تذکرہ سبیلہ مرتب دیوانندن عبارتدر .
تذکرہ سہ مکافاتاً رتبہ رابعہ ایلہ تلطف اولونمشدی .

ایاتندن :

بر قرار اوزرہ دکلدر دائماً اصحاب فیض نشوہ کیم صہبادہ کہ موجود کہ نابود اولور

فرار محمد پاشا « کچہجی زادہ »

السنہ وادیات شرقیہ ایلہ معارف غربیہ واقف، ادیب، برسیاسی عثمانی اولوب شعرای
علمادن سابق الترجہ (کچہجی زادہ عزت ملا) مرحومک مخدومیدر . نکته کولق وحاضر
جوابلق کبی اوصاف ایلہدہ مشہور ایدی . آثار قلمیہ سندہ کی الک بیوک مہارتی مرسل الیہک
ولو رتبہ کوچوک اولسون اطوار و تمایلاتنہ موافق ادارہ اسان ایدیشیدر . سر عسکرک
خارجیہ نظارتی کبی یک چوق خدمات مهمہ دولتدہ وایکی دفعہ مقام صدارتدہ بولونہرق
ایضای خدمت ایتشدرد . (۱۲۸۵) تاریخندہ تبدیل هوا طریقہ بولوندینی فرانسنک (نیس)
شہرندہ وفات ایدہرک نعشی استانبولہ نقل اولونوب سلطان احمد جوارندہ کی تربہ سنہ دفن
اولوندی . جودت پاشا مرحوم ایلہ مشترکاً تألیف ایتدکلری (قواعد عثمانیہ) لسانمژک اساسنہ
خدمت ایدن آثار نافعہ دندر .

اشعار قدیمہ لرندن :

زہر مردم کشدن امید شفا ایتک عبث اولمہ ممکنمی فوآدا سکا ہیچ اغیار یار

بر غزلندن :

چاہہ دوشسہ دخی چاہہ چیقارر یوسفوش رفعتہ وارمی تنزل کبی بر دوغری سبیل

مصارعندن :

جہاندہ چوق یاشایاندن بیایر زیادہ کزن

جلای تربیہ در آدمہ جلای وطن

فائز صالح بك «مناسری»

مشاهیر شعرا در فضیلتی بر ذاتدر . سینوب متصرفلقمندن انفصالندن صوکره متقاعدآ
استانبولده اختیار اقامت و (۱۳۱۷) سنه سنده رحلت ایلده دی . روم ایلی حصار ی قبرستاننده
مدفوندر . مرتب دیوانیله (الفیه سنیه) یعنی (۱۰۰۰) (حدیث شریف شرحی)، رباعیات ترکیه
وفارسیه بی جامع (بیانه) و (عروض ترکی) جمله آثار ادیبانه سننددر . عروض ترکی مطبوعدر .
(الفیه سنیه فی الاداب الاحمدیه) اسمیله (۱۳۰۰) تاریخنده یازدیغی (۱۰۰۰) حدیث شریف
شرحی مبین اولان اثری (لاتحدثوا امتی من احادیث الانبیا یحتمله عقولهم) امر نبویسنه تبعاً
مکارم اخلاق و محاسن آداب و تقییح ظلم ایله تقدیس عدالت ، حکمت ، سیاست ، اولوالامر
اطاعت ، ابوینه لازمه حرمت ، علم شریفه رغبت ، ارباب معارف و فضائله رعایت و محبت ،
بین المسلمین عقد رابطۀ اخوت ، یکدیگره معاونت و مظاهرت ، ابنای جنسمزله حسن معاشرت
و ادیلرنده انتخاب اولونمش احادیث شریفه ترجمه لرینی حاویدر . خط دستیله محرر نسخهمی
مطالعه کذارم اولدی . اشعارینک بر قسمی (خرابات) ده مندر جدر .

ابیاتندن :

دکدر جای آرام اولمنه ملک سوا قابل
خدا عاشقلمه کون و مکانی تنک کوسترمش

کربلای عشقه امعان ایله ایلرسهک نظر
سویسو سیرابه خون شهیداندر هنوز

سنگ مزارینه یازلمی ایچون تحریر ایتدیگی رباعی :

بن معترف جرم و قصورم یارب آلودۀ چرکاب شرورم یارب
باب کرم عفوکه دوشدم شیمدی بر ملتجی اسم غفورم یارب

نعت عاشقانه و حکیمانه لرندن :-

بو چارطاق عالم زندان پر بلادر هر فرد آفریده بر درده مبتلادر
بر کارخانه در کیم کون و فساد ناسوت هر آن و هر زمانده صد شعبده نمادر
تسیر قبض و بسطی تأثیر حزن و وهمی احلام و ابتلادر اضغاث و خولیادر
خوان املده اوله سرکرم جام اقبال زیرا امل المدر اقبال لایقادر

کبار مشایخ خالیدیہ دن فیض اللہ افندی یہ منتسب ابدی . مشارالیه منفیاً مدللیدہ مقیم ایکڑ یازدینی بر مکتوب منظومک آئیدہ کی بیتلری پک دلنشیندر .

کیمہ دردم حکایت ایلہیم کیمہ کیمدن شکایت ایلہیم
درد دلدن حکایتیم سکادر ینہ سندن شکایتیم سکادر

بیانہ مطلعندن :

ای جام رحیق اشتیاقی رقصہ کترین بونہ رواقی
بوی می عشقک اولدی ساری مست ایلدی عقل واصطباری
خمخانہ حکمتکده هر آن اصحاب عقول دنک و حیران
کیفیت جام کبریایی غشی ایتدی دماغ ماسوایی
ذرات سرادق عوالم عشقک ایلہ اولدی مست دائم
شوقکله بلا سکون و آرام دور ایتمده بی نہایہ اجرام

نظمت ہمام «ضربدار زارہ»

اردو قضا سنک (آببستی) ناحیہ سندن و (جانیکیلی خزینہ دار، زاده سلیمان پاشا
سلالہ سندندر. مدت مدیدہ طریزون والیاکنندہ بولونمش اولان (خزینہ دار زاده عثمان پاشا) نک
کتبخداسی (احمد پاشا) نک کریمہ سی اولوب طریزونده تولد ایتمشدر . معلومات ابتدائیہ سو
طریزونده اکیال تحصیلی استانبول دہدر . علم خطہدہ انتسابی واردر . مرتب دیوانی وارسد
غیر مطبوعدر . (۱۳۲۷) تاریخندہ استانبول دہ ارتحال ایدہ رک ادرنہ قبوسی خارجنہ دفن ایدلی

بر مخمندن :

غمزہ لر کیم تاب میدن گاہ خون آلود اولور
لحظہدہ بیک عاشق آشفته دل نابود اولور
نظرہ چشمک دخی احساندن معدود اولور
هر نگاهک آفت جان دل ینہ خشنود اولور
نہ بلایہ دوشمش اول آوارہ اللہ عشقنہ

ایستادن :

کم بیلیر درد اهلنک حالن ینه اهلی بیلیر
قیل ترحم دیده کریانه الله عشقنه

فریده خانم « بهار زاده کریمسی - قسطنیونی »

قسطنیونی علماسندن و شعرادن اولوب (۱۲۹۵) ده وفات ایدمن (بهار زاده) دیمکله مشهور [۱] (راشد محمد افندی) نك کریمه سیدر. تاریخ تولدی (۱۲۵۳) و مولدی (قسطنیونی) در. یدی یاشنده ایکن قرآن کریم حفظیله اشتغال ایدوب پدرندن عربی و فارسی تحصیل ایلهدکدن باشقا خط (ثلث و نسخ) ده تمشق و بعد الاجازه سکیز اون عدد (قرآن کریم) و بر او قدرده (محمدیه) یازمشدر. اون آتی یاشنده ایکن اصلاً قسطنیونی اولوب مأذوناً شهر مذکوره عزیمت ایله ین مجلس ضبطیه اعضاسندن (علی رائف افندی) ایله (۱۲۶۹) سنه سی بالازدواج استانبوله کیش ، زوجنک راحتسز لکنندن دولایي برای تبدیل هوا (۱۲۷۳) ده قسطنیونی به معاودت ایلهدیکنی متعاقب افندی مومی الیه وفات ایتمکله بردها تأهل ایتیه رک ازماتی تبعه حصر ایلهمشدر . (۱۲۸۸) ده ایکنجی دفعه اوله رق استانبوله کیش ، ایکی سنه قدر بوراده قالدقدن صوکره مملکتنه عودتله (۱۳۲۱) سنه سی جمادی الاول سنک اوننده (۶۸) یاشنده اولدینی حالد و وفات ایلهمشدر . مدفن قسطنینک (آغا عمارتی) دنیلن (یعقوب آغا جامی) حظیره سنده پدر و والده سنک یاننده در . سنک مزارنده منقوش نشیده ، قسطنیونی علماسندن (صوفی زاده توفیق افندی) نك اولوب قسم تاریخیسی بروجه آتیدر :

کتوردم چار تکبیر ایلدم تاریخی تام « توفیق » فریده خانمک اولسون مقامی جنت اعلا

[۱] تذکره فطین - خاتمه الاشعار - مطبوعی ، ص ۳۳۰ ایله بو اثره عطفاً مشاهیر النساء - ج ۲ ، ص ۱۳۵ - ده « حمای » دیلمسی افندی مومی الیهک ، قسطنیونی ده آیریجه بنا کرده سی بولونان مسجدی قرینده مدفون اولان امرادن (فرنگشاه جمال الدین آفرایی) اولادندن اولوب مومی الیهک قسطنیونیده انشا کرده سی اولان جامع و حمامک ۶۸۸ تاریخی عربی العبارة و فقیه سی موجینجه متولیس اولمنه مستند اولسه کرکدر .

اشعارنی طوبلامق ، تنظیم ایتک عادی اولدیغندن مخدومی (جمال اقدی) و حفیدی (رائف بك) طرفندن اوراقی آره سنده بولونانلردن ماعدا بك چوق اشعارى ضایع اولمش .
طریقت (شعبانیه) یه انتسابی اولوب صوك درجه متواضع و خاطر شناس ایش . بك آرز
زقاه چیقار و دعوت و قوعنده اجابت ایدر ، لطیفه لری و حاضر جوابلقرلیله بولوندیغی مجلسی
تزین و تنشیط ایلمش [۱] .

ایاتندن :

فکر ایدوب بخت سیاهم قتی یاندم بو کیجه
جور دلدار ایله جاتمدن اوساندم بو کیجه

فرخ علی بك « میررکصولو رشاد پاشا زاده -- استانبولی »

ادبای عثمانیه و رجال ملکیه دن (چوروك صولو رشاد پاشا) نك مخدومیدر . مكتب
ملکیه ده بعدالتحصیل پارسده پولتیقه مکتبده اکمال تحصیل ایلیه رك خدمت دولته کیروب مقدمانه
واقفانه برصورتده خدمات مشكوره ایفاسنه موفق اولمشدر . آخر مأموریتی بلغارستان قومیسرلکی
ایدی . آمریکا اسپانیا محاربه سی ائناسنده سفارته (آمریکا) ده بولونهرق بك مهم راپورلر
كوندرمش ایدی . (۱۳۲۴) تاریخده صوفیه ده ارتحال ایدرك جنازه سی استانبوله کتیریلوب
قاضی کوبنده قوش دیلی قربنده کی (محمود بابا) تربه سی جوارنده پدری یاننه دفن ایدلدی .
ادبیاته ، تاریخه ، سیاسیا ته واقف اولدیغنه آناری شاهددر . کنج دینه جك بر سنده وفات
ایتدی . باباسی کبی مزاحه مائل بك ذکی برذات ایدی .

آثار مطبوعه سی :

حکمت اخلاق	داعی تزییف لایفلجون	مثنور
تعلقیات		منظوم

[۱] معلم (اسماعیل حق بك) طرفندن یازلش اولان مفصل ترجمه حالی قسطمونیده منتشر (دوغو)
نام مجموعه موقوته نك برنجی صایسنده مندرجدر .

دولت	تاریخچه عثمانی	منظوم
هوشنگ	برفاجعه تاریخیه	منظوم
قانون طبیعت	وولنه ی دن مترجم	منثور
شایان	بر منظومه مستزاد	.
اس الاساس		منظوم
تقلب الفاظ		منثور
کفران		مقفا
کربلا	قسم اول	منظوم
تشییر اباطیل	رئانه ردیه	منثور

آثار غیر مطبوعه سی :

کربلا	قسم ثانی	منظوم
ابن الرشاد	قسم اول و ثانی	منظوم و منثور
تراب		منظوم
صفوان		منثور
علم انساب	ترجمه	منثور
ضیا پاشا	ترجمه حال	منظوم
رشوت	عرض حقیقت	منظوم
تقلب الفاظ	قسم ثانی	منثور

کربلا منظومه سندن :

بسم الله العليم منان	بسم الله الكريم حنان
راوی حقایق وقوعات	حاکم دقایق شئونات
آثار محررین اسلاف	افکار معاصرین اسلاف
تقریرده وقعیه بلایی	تصویرده شاه کربلایی
بر نقطه ده متلحد محقق	موضوعی حقیقتی محقق

حکمت اخلاق مقدمه سندن :

طبیعت سوزینی دویجه ذهنه توارد ایده جک شی اول امرده آنجق بر حقیقت محضه در .
انسان او حقیقتی تحقیق ایده ایده تحری ایلیه ایلیه حقه واصل اولور .

طبیعت (مرآت احداث) عنوان عال العالمی ورن ارباب تدقیق منتسبین احداث نه بیوک بر حقیقت نه جدی بر ماهیت ابراز ایله مشلردر . طبیعتی (دستگاه سر مدیت) یولنده تاقی ایدن احتجاب تعمیق معتقدین ربوبیت نه علوی بر هیولانه طبیعتی بر اساس غمرا کوسترمشردر ! برقلب تصور اولنه بیلیرمی که اطرافنی احاطه ایدن بونجه تجدیدات و تحولات مختلفه ایله متحسس اولسونده الهی حس ایتمسون . بروجدان اولورمیکه هربری کندیس ایچون بر آمر مجبر حکمنده اولان بیک درلو حادثات و اشکاله بر طاقم سانحات واحواله محکوم اولسونده وجود واجب الوجوده حکم ایتمسون ؟!

بر بدبخت بولنه بیلیرمی که هر نظرده بر بدیعه هر کوشده بر خارقه تصادف ایتمسونده الهی یاد ایلمسون ؟!

بر شکوفه رنگینی ، نوزاد بر جنینی سیر و تماشا ایله مشجون اولوبده بر منظره بهشتیه ، بر نظره لاهوتیه احرارانه تصادفله اسیرانه مفتون اولوبده بر اورومجکک کچیردیکی زمانی ، بر . . . سودیکی عظمت و شانی و بر مأیوسک حیات نامه سوروکله دیکی بارکرانه محاکمه و موازنه ایله دلخون اولوبده نتیجه سنده وجود خاص الخاص سر مدی بی لزوم قطعی ربوبی تسلیم ایتمسون و تصدیق ایتمه سی دکل بر صاحب قلبک ، حتی یورکری جهنم طاشندن ، قفالری جنایت طاشندن یا پیش اولان انسان جانورلرینک بیله الندن کلز . طبیعت بر دستگاه وسیع الجوانبدرکه آثار الهیه مصنوعات صمدانیه فضای هستیه انجق او مقدس واسطه ایله چیقاریلیر . طبیعت بر میزان حساسدرکه درهم تعدیلی ظنوندر ، مادیات و معنویات ظواهر و بواطن همه حال او آلت عظیم القیمتله طاریلیر . طبیعت بر قبله نمای ذوالوجودهرکه عقل سلیمه هر ذرده منظور صنیه ازیله بی هر نقطه ده مستور سجه صفیه تی تشهر واران ایلر .

فکرت توفیق بک

توفیق فکرت

توفیق فکرت مرحوم یوکسک بر عائله نک ، مملکت مزه کوره یوکسک تحصیل کورمش بر اولادی در . استاد اکرم رجائی زاده نک دلائله (ثروت فنون) جریده اسبوعیه سی قسم ادبی سر محرر لکنه کچمش ، و بو زماندن اعتبار آده ادبیاتمز یکی بر دوره کیرمش ، لسان نظمیز بویوک بر سربستی و جالاکیه ، بر الاستیقیت و تراشیدکی به مظهر اولمشدر . حتی بوکون کنج ادیبلرمنز بو دوره (فکرت - خالد ضیا) دوره سی دیرلرکه برینک نظمده ، دیکرینکده نغزده او زمان ایچون بر قطب ادب تلقی ایدیلدیکنه دلالت ایدر . فی الحقیقه توفیق فکرت

مرحوم یوکسک برذوق سلیم صاحبی اولدیغی اکثریت ادبامز طرفدن استادلغه، ریاسته قبول ایدیله سیله ده اثبات ایتیش در ؛ قالدی که منظومه لری ، اثرلری درجه سنده رغبت عامه یه مظهر دیگر آثار کوسترمک امکافی ده مفقود کی در . آثار مطبوعه سی بوجه آتی در :

- ۱ — رباب شکسته .
 - ۲ — خلوقک دفتری .
 - ۳ — دوقسان بشه دوغرو .
 - ۴ — ربابک جوانی .
 - ۵ — شرمین (چوجوق لر ایچون یازیلش ، ملی وزنده بر اثر جک در) .
- مرحوم (۱۳۳۳) سنه سی مرتحل داربقا اولمش ؛ وهرسنه دوریه و فاتنده وطنک قدرشناس ارباب علم و ادبی طرفندن بر احتفال مخصوص ترتیب ایدیله رک خاطره سی تجیل اولونمده در . توفیق فکرت یوکسک ذوق ادیسی ایله متناسب برعزم و وقار ایله ده مجهز ایدی . لاعلی التعمین بر منظومه سی بوجه آتی در :

کویک مزارلغنده

بوتون مزارلغه سینم شدی بر طراوت لال ؛ ایشیتدم ایگله دی ، — بن کوزلمه دیکر کن سکون موقعی ، آزاده فکر حکمتدن ؛ — ایچمده شبه لی برسسله نا کهان شو سؤال :

« نه در حقیقی ، ای سراکبر مسجود ، « اویانده قوص قوجه برکائات حس و شهود
« قالب ، امیدلب ، قطره جوی احسانک « ذلیل ، تیره شیورکن در جلالکده ؛
« بو سنکزاره یشیل بر سحابه حالده « یاغار یاغار مهادی اثیر غفرانک ؟ . . ،
جواب آلیر کیی اولدم ، ایچمده عینی صدا تکرر ایتدی : « یارین سنده بر آووج طوبراق
« کشافیله کلیرسک بو سایه کاهه ، براق « اثیر فیضی دوکسون الی الابد مولی ! »

فوزی احمد افندی

مکتب سلطانی مآذونلرندن عربجه ، فرسجه ، فرانسزجه ، ایتالیانجه ، انکلیزجه ، روجه کی السنه متعدده واقف ، علم مجاهدی بر ذات اولوب (مغیسا) لیدر . مکاتب مختلفه ده

خواجہ نقی، مدیر لکھ امرار حیات ایله دی و (۱۳۳۷) تاریخندہ (استانبول) ده ارتحالی ایدہ رلا (مرکز افندی) قبرستانہ دفن ایدلدی . تورکجه، عربجه (خزینہ اسماء ترکیه) اسمندہ کی قیمتدار اثر اغویسی مطبوعدر . برده یکدیگریک مآلاً مقابللری بولونمق شرطیلہ آلتی لسان اوزره مرتب مفصل بر (ضروب امثال مجموعہ سی) و مختلف موضوعلره دأثر مقالات علمیا ولسانیہ سی واردر .

ق

قورقود «شہزادہ محمد قورقود»

سلطان بایزید ثانی شہزادکانندن اولوب فضل و عرفانی و طبیعت شاعرانہ سیلہ تمیز ایتمش تصوفه، موسیقیه، علم اخلاقه شدت انتسابی مناسبیلہ آلایش دنیویدن نفسی بالکلیه تجرید ایدوب کندی افکارینه موافق ندماء و فضلا ایله امرار وقت ایتمکی الذ لذائذ بیلمش ایدی . (قورقودیه) اسمندہ بر فتاواسی اولدینی وآلات موسیقیه دن (غداى روح) نامندہ بر ساز اختراع ایتدیکی (تذکرہ سہی) ده مندرجدر . فنون عربیہ یه غائد بعض حواشی و رسائلی ده واردر . (ردالنفس الجامعه الى الاعمال الصالحه) اسمندہ کی اثر اخلاقی و حکمی جملہ آثارندندر . شعرده کی مخلصی (حریمی) در . (مجمع النظائر) ده کی برغزلی مقطعندن :

بو «حریمی» یه نظر قیلمازسه لطف ایدوب نکار محو اولور آثاری جملہ بو دل ویرانه نک

دیوانی (ملت) کتبخانہ سندہ در . غزلیاتنک اوتوزکسوری، برنسخہ سی (بغداد) کوشکنده موجود (پروانه بن عبدالله) ک جمع ایتدیکی اشعار عثمانیه منتخباتندہ مندرجدر . (حریمی) خلاصلی (فرهاد و شیرین) منظومہ سی ده بوذاتک اولماسی مأمولدر . وفاتی (۹۱۸) ده قبری بروسده (سلطان اورخان غازی) تر به سندہ در . علم خطده منتسب ایدی . آماسیہ ده ایکن رئیس الخطاطین مشهور (شیخ حمدالله) دن تمشق ایتشدر . [حضرت شیخ صنایع نفیسه اسلامیه نک بر شعبه مهمه سی اولان خطوط متنوعه اسلامیه ده تجدد کوسترمک شرطیلہ بر اقتداره مالک اولوب بو علمده بحق پرور یسدر . شیخ یازیسی نامیلہ موجود آثار، علم خطه آشنا اولانلر نزدنده پک بیوک قیمتلره آتوب حرزجان ایدلمکده در . (۹۲۵) ده وفات ایدہ رک

اسکدارده (قرمجه احمد) قبرستانده دفن ایدلدی . (علم سباحث) ده دخی ماهر ایدی .
حتی اسکداردن یوزم رک (طوپقانی) یه کجدیکی متواتر در [.

ینه بر آتش اولدی جانده پیدا که جوش ایتدی کوکل مانند دریا
ینه بو نام و تنکک دفتیخی صالوب دریایه دیلر کاوله رسوا
ینه دیوانه سودای عشقم بکا غوغای عالمدن نه پیدا
ینه بر درد اولوبدر دله ظاهر دوا بیلمز آکا هرکز اطبا
غمک اکنومه برکسوت کیوردی پلاس اولدی بکا بالجمله دنیا
دلی زیر وزیر قیلالی عشقک قو یکساندر آکا زیر و بالا

حریمی سرکی فاش ایلرم فاش
نه بیلور مست اولان عاشق مدارا

ایاتندن :

توتیای خاک پایکدن ایدن قطع نظر ایکی کوزومه کرکز چیقسون ای نوربصر
آناری :

[۱] وسیلة الاحباب بانجاز تألیف ولد حرکه الشوق لارض الحجاز : سلیس بر افاده ایله
یازلمش عربی العبارة بر اثر اولوب بوجه آتی یدی فصل اوزره مرتبدر . برنسخه سی آیاصوفیه
کتبخانه سنده واردر .

(۱) سبب سفر الحجاز .

(۲) تصبر قلب الوالد .

(۳) فضیلة الحج .

(۴) فضیلة زیارة المصطفی .

(۵) وجوب طاعة الوالدین .

(۶) یجب للولد علی والده من الاحسان والادب .

(۷) حفظ الود والیهود والایمان .

[۲] کتاب الحریمی : محاضراتدن باحث بر جلد اوزره مرتب عربی العبارة بر اثر قیمتدار

اولوب بونکده برنسخه سی آیاصوفیه ده واردر .

[۳] حافظ الانسان عن لافظ الایمان : تصوف ، کلام ، فقه ، اخلاقدن باحث عربی

و قیمتدار بر اثر در . نسخه سی آیاصوفیه ده واردر .

[۴] حل اشکال الافکار فی حل اموال الکفکار : اثناء حربده اعدادن آلیان اموال غنائم کیفیت تقسیمه دائر عربی العباده فقهی بر اثر اولوب بونکده بر نسخه سی آیاصوفیه ده موجوددر . بوائزک باش طرفی ظهیره سنده خط دستیله محرر عباده ده (للعبد الفقیر المقتدر الی رحمة ربه الغنی المقتدر آمل الفضل الرحمانی وراجی الهدی المثنی ابی الحیر محمد قورقود العثماني) قیدی موجوددر .

[۵] شرح الفاظ کفر : بر نسخه سی ملت کتبخانه سنده در .

قطبی یاشا ملبی « ایزنیقی - قطب الدین احمد بن موسی »

سلطان بایزید ثانی امامیه ده والی ایکن نشانیسی ایدی . ترجمه حالی مشایخ فصلنده مذکور اولان (قطب الدین ایزنیقی) حضرتلرینک طورونیدر . (انیس العشاق) اسلوبنده (هوسنامه) اسنده کی اثرنده شاعرانه ومتصوفانه ابیات مندرجدر .

ابیاتندن :

نه دل خسته مجروحمه مرهم بولنور
نه زمان غصه لری دفعنه درمان بولنور
نه پریشانلغنی خاطره سودا زده نک
شفقت ورحم ایدو بن برصووار آدم بولنور
آشنالقده ثبات اوزره نه کمسه بولنور
بوجهان ایچره قرار اوزره همان غم بولنور

قره محمد افندی « کلیولیلی »

علماء ادبادن و ابوالسعود افندی مجازلرندن بر ذات اولوب (کلیولی) دندر . مولوینته ایچیه سیاحتدن صوکره وطننه عودتتی متعاقب (۱۰۰۷) تاریخنده ارتحال ایتدی . (غازی سلیمان پاشا) جامع شریفی حولیسنده مدفوندر . عربی العباده بلیغانه بر صورتده یازلمش (رساله قلمیه) سنک بر قسمی (شقایق) ذیلی (عطائی) ده مندرجدر . (مدحی) مختاصلی

شعاری ده واردر . سنك مزارينك باش طرفنده : (بسم الله الرحمن الرحيم ان الله يغفر الذنوب .
جيباً انه هو الغفور الرحيم) آية كريمه سی آياق طرفنده معاصری شعرادن همشیرییی (نعتی)نك
سویله دیکی :

عزم قیلدی رحمت حق ایسته یوب
حضرت حقك در مفتوحنه
آه بجدله دیدم تاریخی
فاتحه محمود افندی روحنه

تاریخی منقوشدر .

قینالی زاده حسن چلبی

قینالی زاده (علی چلبی) نك مخدومی اولوب علما و ادبای بنامدندر . طرز عتیق اوزره
بازملش نامه مضاف غیر مطبوع بر (تذکره الشعرا) سیله بعض کتب عالییه حواشی و تعلیقاتی
واردر . (۱۰۱۲) تاریخنده آربالق صورتنده اعطا اولونان (رشید) ده وفات ایله دی .

ایبانتندن :

کرک سنك سیاه اولسون کرکسه اطلس و دیبا
غرض بر بالش راحت بولمقددر سر آلتنده
مرآت قلبی کرچه شکست ایله دی فلك
خیر ایتمز آکلارم آکاده انکساریمز

قاضی حسن بن علی « مناسری »

فضلا و ادبای قضاتندن و (سلطان مراد) دوری رجالتندن اولوب (مناستر) لیدر . منظوم
و مشور برخیلی علاوات ادیبانه ایله لسان عربیدن ترجمه ایله دیکی (فراقنامه) اسمنده کی اثری
مطبوعدر که طرز قدیم کتابت اوزره یازیلان آثارک برکزیده لرننددر . برنسخه سی طرف عاجزیدن
(مناستر) کتبخانه سینه اهدا قیلنمشدی . برده غیر مطبوع منظوم (حدیث اربعین شرحی)

وارد در که باشند منشور و منظوم بر مقدمه بی حاویدر . احادیث شریفه دن (السیوف مفتاح)
حدیث شریفنک شرحندن :

وار غزا ایلہ فی سبیل اللہ
اوینادوب حق بولونه باش ایلہ جان

تیسفلدر چو جتہ مفتاح
قیاجکله اولاسن اهل جنان

بواثرک مقدمه سندن :

علیمدرکه ، سراثر رموز ضماثر و کنوز خبایای خواطر مانند لوامع مہرداری ، او
ہوا خبر لوح علم ازلیسنده روشن و ظاہر در . و خرد خردہ دان ، نفس مدرکہ انس
پروردہ نشیمن حدوث و امکاندر . مبادی بوادی عرفانندہ ہایم و حاویدر .
طابعی طرفندن (فراقنامہ) اسمیلہ طبع اولونان اثرک اصلی بر حکایہ عربیہ ترجمہ
اولدینی مقدمه سندن آکلا شیلیمقدمه در .

قاف زاده فاضلی عبدالحمی افندی « استانبولی »

شعراى قضاى اولوب شہریدر . (کجى بیک اوتوز بر رجبى عبدالحی) (۳۱)
تاریخندہ (۳۳) یاشنده استانبولده ارتحال ایدوب (زنجیرلی قیو) ده جدی (معلول امیرافند
مکتبی ساحه سنده دفن اولوندی . مرتب دیوانندن باشقا (لایلا و مجنون) ، (ساقی ناہ
اسملرنده دہا ایکی اثری واردر . (زبدۃ الاشعار) اسمندہ کی غیر مطبوع تذکرہ شعرا
آثارینک اک مشہور و معتبریدرکہ بشیوز شاعر ایلہ اون درت شاعرہ نک اشعارینی و ناظمہ
حقندہ بعض مطالعاتی جامع در . زبدۃ الاشعارک بر نسخہ سی (حمیدیہ) کتب خانہ سنده موجود
(۱۰۸۶) ده وفات ایدہرک (ادرنہ قایدیسی) خارچندہ کی (امیربحاری) زاویہ سی مقابلہ د
ایدیلن (سیرک زاده محمد عاصم افندی) طرفندن تذیل ایدلمشدر .

فقہدن (قاضی خان) ہ ده فہرست یازمشدر . نثری نظمندن اقوی در . عربی وفار
ادبیاتی تتبع ایلہ (زبدۃ الاشعار) طرزندہ یازمغہ باشلادینی اثرینی مع التأسف اکالہ مو
اولہ مامشدر . اشعار قریب اعلا در . بردہ مجاہد مشہور (تریاکی حسن پاشا) نک وقا
حربہ سنی (حسنات حسن) نامیلہ یازمشدرکہ (کال بک) مرحومک مطبوع (قنیزہ) رسا

مشهوره سنه مأخذ اولان آئارنددر. اواخر عمرنه طوغری ترجمه حالی مشایخ فصلبنده مذکور
(حلوی محمود افندی) یه انتساب ایتمش ایدی .

قانعی احمد افندی « مؤننه زاده - برورسری »

فضلاى شعرادن بر ذات اولوب (بروسه) لیدر. (اولوجامع) واعظی ایکن (۱۰۵۴)
وفات ایدرهك (حاجیلر) محله سنده کی (معلم خانه) حظیره سنه دفن اولوندی . امام (عبدالله ابن
اسعد الیافعی) نك (روض الریاحین فی حکایات الصالحین) نى (نزهة العیون التواظر) اسمیه
ترجمه ایتمشدرکه برنسخه سی (آقحصار) کتبخانه سنده منظوم اولدی. دیوانچه سی ده واردر .
ترحاله قاضیسی ایکن (معارف العوارف) اسمنده کی اثری ده (شرف الملوك فی العداة والسلوك)
نامیه ترجمه ایتمشدرکه برنسخه سی (اسعد افندی) کتبخانه سنده در .
ابیاتندن :

طریق عشقه کیدن یینواندر بیلمز
هوای دلبره او یان هواندر بیلمز

قرسی عبدالله افندی « آلاشهری »

علمای شعرادن بر ذات اولوب (آلاشهر) لیدر . (۱۱۳۰) تاریخند مسافره بولوندی
(ادرنه) ده وفات ایتدی . دیوانچه سی غیر مطبوعدر .
برغزلندن :

تاب زلفیکله دلی شمع شب افروز ایدم
چیقاروب صبحه شبی عشرتی نوروز ایدم
نقش شعره چالیشوب نامزی ای « قدسی »
سوزن خامه ایله شاعر زر دوز ایدم

عاشق چلبی تذکره سنده ترجمه حالی محرر اولان وبصره دفتر داری ایکن وفات ایدن
(زاری عبدالرحمن چلبی) ایله (تذکره رامز) ده ترجمه حالی محرر اولان و بیك یوز آلتمش
برده درسعادته وفات ایدن (محمد سعید افندی) ده آلاشهر دن نشأت ایدن شعرادن در .

ک

کلشنی صاروفاشی

فاتح دوری عرفای شعراستدن وارباب توکل وقتاعتدن برذاتدر . یدی باب اوزره مثنوی
طرزنده بر منظومه‌سی ، مولد نبی منظومه‌سی و متصوفانه اشعاری واردر .

مثنویسندن :

کل وجودك ملكی الدن چیقمادن	دور ایام اول حصاری یقمه‌دن
حب دنیایی ضمیرکدن کیدر	تا که جان ملکندن آله‌سن خبر
صورت و معنی ایکیمی یار ایکن	ایکی عالمدن الکه وار ایکن
نور و ظلمتدن یغورمشلر سی	جانکی نور آکله و ظلمت تی
تن مرادی یمک ایچمک ملک و مال	جان تمناسی جمال ذوالجلال
لاجرم ادنا یری ادنا سور	یعنی تن دنیا و جان مولی سور
عاریت دوتدرمش اون کونلک تنک	بسله جانی عاریت نه کدر سنک
عالمک مقصودی سنسک جانی سن	حیف اولاکیم اولاسن شاگرد تن
جمع البحرین اوزندر آچ کوزک	جام حسین هیچه صاتمہ کندوزک

برده (راز نامه) اسمنده اخلاق و تصوفه متعلق بر منظومه‌سی واردر . بر نسخہ‌سی
مات کتبخانه‌سنده موجوددر .

مطلعنندن :

حمد پاک اول پاکه جان پاکدن
کادم ایتدی قدرتیله خاکدن
آفتاب روحه اول ویرر ضیا
شمع عقل آندن بولور نور و صفا
حکمتیله نطفه‌ده اول جان ایدر
آفتابی ذره ده پنهان ایدر
بحر فیضندن دو عالم قطره‌در
مهرجودندن دل و جان ذره‌در

بو منظومه نك (۸۶۴) تاريخنده تأليف ايدلديكي نهايتنده كي ابياتدن آكلا شيا مقده در .

« كواهي » كيوه لي

(سلطان سليم خان اول) ايله شرق سفرنده بولونان سپاهيان زمره سندن مقتدر بر شاعر در . مؤخرآ (كيوه) ده توطن ايله دي . سلطان مشاراليه نامه ضروب امثال تركيه بي جامع (كنز البدايع) اسمنده بر اثر يازديني كي (۱۸۹۱) بيتي جامع (بندنامه كواهي) ناميله علم اخلاقه متعلق برده منظومه سي واردركه خاتمه سي ابياتندن :

« كواهي » نظمعي هر كيم ايشيدر اكر طوتنا سعادتلي كشيدير
بو كوه لر ياراشير اول قولاقده كه صاغر اوليه گفتار حقه
(۹۲۶) ده كيوه ده وفات ايله دي . آثاري غير مطبوع در .
غزلياتندن :

شكر زلال لعلك لعلك زلال شكر
عرعر نهال قدك قدك نهال عرعر
اولسون كواهي شاها شاها كواهي اولسون
چاكر قپوكده داهم داهم قپوكده چاكر

« فرهماني » محمدر

زمره قضاتندن و (زينبلي علي افندي) مجازلرندن اولوب فضلاء شعرانددر . (شيخ جمال خلوتي) نك برادر زاده سي اولديني (تذكرة بياني) ده محرر در . (۹۵۲) ده وفات ايله دي . بعض علاوات ايله برابر (مولانا جامي) نك منظومه (يوسف وزليخا) سني نظماً ترجمه ايله مشدر .
ابياتندن :

كله كوش اينديره من يوق يره بلبل ايكلر
ورق مهر و وفائي كيم اوقور كيم ديكلر
يتي ضرب مثل حكمنده در .

گرامی « قینالی زاده عبدالکریم جلیلی »

شعراى قضایتدن بر ذات اولوب (۹۸۲) ده (یکیشهر) قاضیسی ایکن وفات ایله دی .
غیر مطبوع دیوانی واردر .

ایاتندن :

چرخه دایانمه هر نه قدر استوار ایسه
یرك افندی آتیده وار اوستی وار ایسه

لامی احمد جلیلی « منبری ضوانه زاده »

ملکیتی اولان (ادرنه) ده (مولوی خانه) شیخی ایکن مسلك علمه سلوك ایده رنک او یولده
قطع مراتب ایله مش فاضل ، شاعر بر ذاتدر . (سلطان سلیم ثانی) نك حضور هایوننه دخوله
مظهریتله نائل التفات اولمش ایدی . (دلا یوز قودی خا که کامی ' ناکام) مصراعنك دلالت
ایتدیکی (۹۸۷) تاریخنده وفات ایله دی . ادرنه قبویسی خارچنده (امیر بخاری) درکه هی قربنده
مدفوندر . ترجمه سنه باشلادینی (امام غزالی) نك (کیمیای سعادت) نی ، تألیفنه باشلادینی
(تاریخ آل عثمان) ایله (مناقب علما) نی ا کماله موفق اوله مامشدر . شعروانشاسی مقبول زمان ایدی .

ایاتندن :

چاك ایت یقاکی زمره عشاقه سینه آچ
کل بخشش ایله قوللره شاهم خزینه آچ

لامل مرلوی « مغنیساری »

شعراى مولویه دن اولوب (مغنیسا) لیدر . (۱۰۶۸) تاریخنده بروسه ده تنوره کشای عالم
لاهورت اولدی . (مولویخانه) قارشیسینده (بونارباشی) مزارستاننده مدفوندر . (کادسته ریاض
عرفان) صاحبی بروسه لی (بلیغ اسماعیل افندی) نك (فاضلی) نك (زبدة الاشعارینه) ذیلاً

یازدینی (نخبه الآثار) اسمنده کی (تذکره) سنده صاحب ترجمه کامل مولوینک (نوروزیه)
قصیده سندن آئمه ابیات آتیه سی مندر جدر :

باعث ناطقه پیرایه مرغان چمن
بارك الله زهی عقده کشای نوروز

دمیدر بلبل شیدانه قدر مست اولسه
هرکک ساغری دستنده برای نوروز

(غالب ده ده) همدملرندن اولان (اسرار ده ده) افندی ده (کامل مولوی) نک شناخوانلرندندر.

کفنی علی افندی «ادرزی»

فضلاى شعرادن وزمره قضاادن اولوب (ادرنه) لیدر . (۱۰۸۸) ده ارتحال ایله دی .
دیوانی، (تذکره شعرا) سیله (ائمه افنی عشر) حضراتنک اوصافه دائر بر منظومه سی واردر .
آثاری غیر مطبوعدر .

ابیاتندن :

عاشقك سوز دلی داغ سرندن بللیدر
شعله آتش ظهور اخکرنندن بللیدر

منظوم تذکره شعرا سی مع التأسف هزل واستحقاف وادیسنده در . فقط تشبیهات
شاعرانه بی جامع و خنده آورددر . معاصر ی بولوندینی شعرانک احوالندن باحثدر . برنسخه سی
علی امیری افندی کتبخانه سنده وارددر . (غبنامه) ، (شاه و درویش) اسملرنده کی منظومه لر یله
رباعیاتی حاوی اولان مجموعه (ادرنه) ده سلطان سلیم کتبخانه سنده موجوددر .

طامی محمد افندی «ادرزی»

علما و شعرا ی عثمانیه دن اولوب (ادرنه) لیدر . (۱۱۰۲) ده درسعاده و رودله طریق
علمیه یه سلوک ایده رک مکّه پایه سی احراز ایله مشایدی . وفاتی (۱۱۳۶) تاریخنده قبری اسکدارده
(قره جه احمد) تر به سی قارشیسنده در .

مؤلفاتی : (ترجمه فتاوی قاعدیه) ، (مهمام الانام) ، (مهمام الفقهاء) اسمنده کی (طبقات حنفه وفقهدين (نفیسة الاخرویه) نحوودن (خدماصفا) ایله (ترجمه صلوٰة سعودی) ، (ریاض القاسمیر (تحفة الزوراء) ، (بهجة النعما) ، (منظومة فیروزنامه) ، (منظومة آصفنامه) و مرتب دیوانت عبارتدر که جمله سی غیر مطبوعدر .

ایاستندن :

شعرك موشیح ایله صنایعله « کامیا »
ایستر ادای تازه وهم نو زمین زمان

زیور کوش قبول اولمدینی ظاهر در
ایله سهك دست ریا سبجه سنی اینجودن

علم ادبیه فارسی بی (نشاطی دوده) دن تعلم ایتمشدر .

« علی باشف بن عمر اسکنداری »

ملازمین علمیه دن طبیعت شعریه به مالک بر ذات اولوب (اسکندار) لیدر . شیخ الاسلام (میرزا زاده محمد افندی) نك کتابجیلغنده بولوندی . (سلطان مصطفای ثالث) دورنده ارغ ایله دی . مشهور (لهجة اللغات) ی اختصار ایله مشدر که برنسخه سی عصریمز ارباب دانش (ابن الامین محمود کمال بك) ك کتبخانه خصوصیلرنده موجوددر . دیوانچه سی ده وارد

« علی ابوبکر افندی » توفادی

مسقط رأسی (توفات) در . لطیفه کولق وحاضر جوابلقله مشهور اولان برادیر عثمانید عربلرك (ابونواس) ی عجملرك (عبیدزاکانی) سی فرانسزلرك (بیرون) ی کی هان هر سوزنده هر و مزاحی التزام ایدر مش . طبعی ایجابی اوله زرق مائل هزل اولمیوبده مزاحه اولان انهما کی قدر جد صرف افکار ایتمکلی لازم کلسه ایدی بلکه تاریخ ادبیات مزده مرتبه انفرادی کندو ، احراز ایلردی . (کتدی کوهرایدی کویا او معارف کانی) ، (هر سوزی معدن جوهراید

کندی کانی (مصرع‌لرینک کوس-تردیکی (۱۲۰۶) تاریخنده استانبولده رحلت ایله‌دی .
قبری ایوبده (فریدون پاشا) تر به سنک صاغ جهننده در. سنک مزارنده قیصه‌جه : (هوالباقی جنتمکان
ابوبکر کانی افندی رحمه‌الله سنه ۱۲۰۶) عباره‌سی منقوشدر . مرتب دیوانیله منشائی واردر .
وفاتنه یقین عیادتنه گلش اولان احباسبه (بنم مزار طاشمه «الفاتحه» یازماک بن فاتحه دیلتنجیسی
دکلم) دیدیکی مشهور اولدینی کبی (قرق ییلاق کانی اولورمی یانی) سوزی ده جمله لطافتنددر.
السنه ثلثه ده انشا و نظم اقتدارینی حائر ایدی . طبعاً شاعر اولدینی واشعارینی ایسه قدرت
علمیه سیله انشادایله‌دیکی جهته نظم نثری قدر سویملی دکلددر . طریقه (مولوی) ایدی . بعض
وزرائک دیوان کتابتی وسائر کبی مأموریتلرده بولونمشددر . حریت وجدانیه اربابنک سرآمداندن
اولدیغه صدراعظم (محمدپاشا) یه یازدینی مکتوب قیمتدار شاهددر . [بو مکتوب نفیسی
ابوالضیاء نمونه ادبیاتنده محرردر] . تفصیل احوالی (ادیب) تاریخنده در. منشآتک برنسخه‌سی
(ولی‌الدین افندی) کتبخانه‌سخته واردر .

ایاتندن :

فرق ایتمین انسان نه دیمک اولدیغک ابواء
حیوان کله جکدر ینه حیوان کیده جکدر

عارف ادب آموز اولور هر روشننده
عافل حکم حضرت حقه نظر ایلر

فکر مستقبل وماضی بی براق عارف ایسه‌ک
بویله در حال زمان بروارایمش بریوق ایمش

مصارعندن :

مطربا سن عشقه دائر بر هوا بیلمز میسک

ایتدم سنی بن حضرت الله حواله

(خیالی بخاری) نک مشهور عرفا اولان :

ای تیر غمبیرا دل عشاق نشانه خلقی تو مشغول وتوغائب زیانه

مطالعی غزائی عارفانه بر صورتده تخمیس ایله‌دیکی (سفینه الشعرا) ده محرردر .

لابلای رفیع افندی « استانبولی »

شعرادن عاشق بر ذات اولوب شهریدر . اولجه قوماشچی ایکن ترك مسلك ایدرك تحصیل علم ایله مش و طریقت علیه دنده اخذ فیض ایتمشدر . (۱۳۳۷) تاریخنده ارتحال ایله دی . (طوب قانی) خارجنده پوسته یولونده مدفوندر . دیوانی مطبوعدر . سروری ایله محاوراتی وارددر .
ایاتندن :

طاعت بسیاره باقازلر خلوصك واریسه
سندن آنجاق بر رضای باك رحماندر غرض

البتہ قوماز عاشقی شب تار غم ایچره
بر ذلده طلوع ایله سه مهتاب محبت

لامل بوسف پاشا « عربگیری »

اکابر وزرادن اولوب (عربگیر) ده (کولکی) خاندان قدیمی احفادندن بر وزیر نجیبدر . بدایت تحصیلی کال ایدرك مصره رحلتله خدمات حسنه ولیاقت فوق العاده سنه بناء خدیو اسبق (محمد علی پاشا) یه داماد اولمشدی .

بر زمان صوکره استانبوله نقل ایدوب وزارت و صدارتله تجیل بیورولدی . مطبوع اولان آثار منشیانه و حکیمانه سندن اک زیاده معروف اولان (ترجمه تلاق) درکه طرز قدیم نثرک اک کوزل نمونه لرندندر . (۱۳۹۳) تاریخنده ارتحال ایله یوب رفیقہ محترمه سی (زینب خانم افندی) ایله مشترکاً اسکدارده احیاسنه موفق اولدقلری غربا خسته خانہ سی اتصالده کی تر به لرینه دفن ایدلدی . انسان کامل عنوانه لائق بر کال مشخص ایدی . ثروت علمیه سی کبی ثروت مالیہ سی ده حد کالده ایدی . کرم و فضل ایله مظهر حرمت انام اولمشدی . ترجمه حالی متعلقاتندن (ابن الامین محمود کمال بك) طرفندن (کمال الکامل) نامیله صورت مکمله ده تحریر ایدلمش و بعض محراتیله اشعاری ینه مومالیه طرفندن (اثر کمال پاشا) نامیله آیروجه نشر اولونمشدر . آنارینک قسم کلیسی مهرداری (محمد امین پاشا) مرحومک خانه سنده محترق اولمشدر .

ابیاتندن :

حکومت حکمت ایلہ مشترکدر
وزیر اولان حکیم اولمق کرکدر

بو بیت تعلیم ادبیاتده (فوآد پاشا) مرحومه نسبت ایدیلور ایسهده کامل پاشانک اثری
اولدینی محققدر .

مصارعدن :

قطره دن بجره ایدر اهل قلوب استدلال

املك قلبی الم اولدینی بیلماید .

لنعمانه بك « مرعشی »

منشیلکله مشهور اولوب مرعشی (قلندر زاده سلیمان پاشا) نك مخدومیدر . باب عالیده
مکتوبجیلقله، آمدجیلک کبی خدمات مهمهده بولونقدن صوکره شورای دولت اعضاسی ایکن
(۱۲۹۳) تاریخنده استانبولده وفات ایلهدی . (مرکز افندی) جوارنده مدفوندر . شعره ده
انتسابی واردر . (کلشن سخن) ، (آثار کنعان) اسمعریله محررات منشیانهسی طبع ایدلدی .

کمان احمد یاشا « استانبولی »

وزرا و ادبای عثمانیه دن اولوب شهری الاصلدر . (برلین) و (طهران) سفارتلریله
معارف ، اوقاف نظارتلرنده بولونهرق ایقایی خدمته موفق اولمشدر . ادبیات اسلامییه و علی الخصوص
لسان فارسییه بحق واقف اولقله برابر فرانسز لسانیه معارف غریبیه دخی آشنا ، ادیب ،
شاعر و فوق العاده عقیف و اهل دل بر ذات ایدی . وفاتی (۱۳۰۴) ده قبری سلیمانیه جامع شریفی
حظیره سندهدر . آثار مطبوعهسی (منتخبات شهنامه) ، (رساله تعلیم فارسی) و (رساله
قواعد فارسیه) دن عبارتدر .

ابیات عارفانه لرندن :

انساندر ممر وقوعات نيك و بد
صبر ايت كال محنته اين نيز بكذرد } بقی حسب حال كدر دیدكاندر .

رخنه یاب اولمازینه دلدۀ بنای عشق یار
پردۀ سینه مدۀ چاك اولسه کریبانم کبی

سن هراسان اولمه تنگی ره تدبیردن
باق نه وسعتلر اولور پیدا سکا تقدیردن

اشعار فارسیه سی ده وار در .

کمال بك • محمد نامی کمال بك ،

اعاظم ادب‌دان اولوب لسانمز ادبیاتنک مجددرلرندندر . من وجه طرز جدید افاده‌نک مجدده
ومؤسسی عد اولونه بیلیر . هر نه قدر (شناسی) مرحوم بو طریق جدیدک کشادنده کمال بکدر
ایلری کیتمش ایسه ده کمال بکک طرز افاده‌سنده کی پارلاقا دها زیاده جالب قلوب اولملا
یازدیغی شیلر ادبیات جدیدنک رواج وانتشارینه سبب اولمشدر . پدرلری یکیشهرلی والدۀ لری
قونجه‌لی ایسه لرده کندیلری (۱۲۵۶) تاریخنده (تکفور طاغنده) تولد ایله مشدر . صدراعظم
(طوبال عثمان پاشازاده احمد راتب پاشازاده شمس‌الدین بك زاده مصطفی عاصم بك) ک اوغلیدر
عربی ، فارسی ایله فرانسمز لسان و ادبیاتی اوکرنکدن سوکره برمدت باب عالی ترجمه قلم
دوام ایتمش بعده اووقت یکی ظهور ایتمش اولان مطبوعات عالمنه قاریشوب نشر ایله دیکی مقاله‌لرا
عمومک نظر رغبت و حرمتی جلب ایتمش و رفقا سیله برابر تشکیل ایتدک لری یکی عثمانیلر
جمعیتنک مقاصدنی استحصال اچون اوروپایه کیدوب سنه لرجه اوراده قلمش عودتنده (ماغوسه)
یه نفی اولونه رق بعده اطلاق ایدلمشدر . اخیراً شورای دولت اعضا لغنه نصب اولونمشدر
بعده متصرف لقله (کلیولی) ، (ساقز) ، (ردوس) ده بولونه رق (۱۳۰۵) تاریخنده
(ردوس) ده ارتحال ایتدی . نعشی (بولایره) نقل اولونه رق (شهرزاده سلیمان پاشا) مرحومک
قربنه دفن ایدلدی . شعرلرنده (نامق) تخلص ایدردی . (ابوالضیا توفیق بك) طرفندز
یازیلان ترجمه حالی مطبوعدر .

(کلیات کمال) نامیله آثار ادیبانه لری بروجہ آتیدر :

- (۱) رومان مدافعه نامہ سی .
- (۲) قادیان : بش فصل اوزرہ مرتب بر فاجعه در .
- (۳) مقالات سیاسیہ و ادبیہ « رؤیا » .
- (۴) وطن ، کانہال ، خاکف ، زوالی جوجوق .
- (۵) اشعار کمال .
- (۶) جلال الدین خوارزمشاه .
- (۷) مکاتیب خصوصیه دن بر جلد .
- (۸) اوزاق پریشان مجموعہ سی .
- (۹) منتخبات محررات رسمیه .
- (۱۰) جزمی و انتباه .
- (۱۱) مکاتیب خصوصیه دن ایکنجی جلد .
- (۱۲) تعقیب و تخریب خرابات رسالری و سائرہ در .
- (۱۳) تاریخ عثمانی .

اشبو آتاردن بعضیلری السنہ سائرہ نقل و ترجمہ ایدلمشدر . ازجمله (وطن و یاخود سیلسترہ) تیاتروسی مصر ادباسندن (شیخ محمد بن الحیات) معرفتیہ عربیہ نقل اولونمشدر .

نعت شریف لری :

ایدوب فلک جهانپیمای دل عزم یم معنا زهی فلک جهان پیمای که زنک باد بانندن خوشامتن درون کیم روشنادر هر سوادندن سن اول مسجود عالمین که زلف و ابروانکدر سن اول نور جمال الله سین کیم حسن و عشقکدر عجب بر کعبه عصمتین ای حور بهشتی کیم عجب بر مصحف حکمتین ای فیض الهی کیم کتاب حسنک هر صفحه سی بر سورۃ اعجاز فلک بیت الحرام و صلتکده زائر دائر اولور قدوسیان آتشپرست متن دیدارک	آجلدی بادبان عشق بسم الله مجریها کلیر کلبانک بسم الله مجریها و مرسیها کمال قدرت باری ، مال حکمت اشیا نطق کعبه علیا ، رواق مسجد اقصا چراغ لیلہ اسرا ، سراغ قرب اودانی اولور خاک حریمک سجده کاه آدم و حوا ایدر هر نقش حسنک شرح راز علم الاسما خط رخسارک هر نکته سی بر آیت کبری ملک باب السلام همکده طائر معنی زهی مهر تجلی فر ، زهی دیدار فیض آرا

عقول آشفته در ادراك سر شان ذاتكده
تبارك ذاتك الاقدس، تاملی شأنك الاعلى
وجودك فرد مطلق، فطرتك حیرته امكان
ايدر مهر جمالك روشنا هر ذره عالم
جمالك اول پرستشگاه وحدتدركه اولمشدر
براق همتم معراج سر فیض اولوب «نامق»
وجودك شاهد وجود ذاتك دنیا و مافیها
وجود انجیق سنكدر یا الله الحسن آما
خم ابروسی محراب صلاة حضرت مولی
ایریشدی سدره عجزه سبحان الذی اسرا

قصیده

کوروب احکام عصری منحرف صدق وسلامتدن
چکلم عزت و اقبال ایله باب حکومتد
اوصانمز کندینی انسان بیلنلر خلقه خدمتدن
صروت مند اولان مظلومه ال چکمز اعانتد
وجودك کیم خیر مایه سی خاک وطننددر
نه غم راه وطنده خاک اولورسه جور و محنتد
حقیر اولدیه امت شاننه نقصان کلور صانمه
یره دوشمکه جوهر ساقط اولمز قدرو قیمتد
معنی ظالمك دنیا ده ارباب دناشدر
کوپکدر ذوق آلان صیاد بی انصافه خدمتد
هان بر فیض باقی ترك ایدر بر ذوق فانی به
ندندر خلقتده طول حیاته بونجه رغبتلر
جیهانده کندینی هر فرددن آلاق کورر اول کیم
فلکدن انتقام آلق دیگدر اهل ادراکه
طورر احکام نصرت اتحاد قلب ملتده
ایدر تدویر عالم بر مکنک قوه عزمی
قضا هر فیضی هر لطفی بر وقت ایچون صافلار
دکلدر شیردر زنجیره تهمت عجز و افدامی
ضیا دور ایسه اوج رفعتندن اضطرار ایدر
بز اول نسل کریم دوده عثمانیانز کیم
بز اول عالی هم ارباب سعی و اجتهادز کیم
بز اول عالی نهادانز که میدان حمیده
نه غم بر آتش هول اولسه ده غوغای حریت
کنند جانکدازی اژدر قهر اولسه جلادك
فلک هر درلو اسباب جفا سین طویلاسون کلسون
آکلسون مسلکده چکدیکم جور و مشقتلر
وطن بر بی وفا نازنده طنازه دونمش کیم
چکلم عزت و اقبال ایله باب حکومتد
صروت مند اولان مظلومه ال چکمز اعانتد
نه غم راه وطنده خاک اولورسه جور و محنتد
یره دوشمکه جوهر ساقط اولمز قدرو قیمتد
کوپکدر ذوق آلان صیاد بی انصافه خدمتد
حیاتك قدرینی عالی بیلنلر حسن شهرتد
ندر انسانه بیلیم منفعت حفظ امانتد
اوتانمز کندی نفسندن ده عاز ایلر ملامتد
ایدوب تزئید غیرت مستفید اولمق ندامتد
چیقار آثار رحمت اختلاف رأی امتد
جهان تیتیر ثبات پای ارباب متانتد
فتور ایتمه صاقین ملتده کی ضعف و بطالتد
فلکده بخت اوتانسون بی نصیب ارباب همتد
حجاب ایتسون طبیعت یرده قالمش قابلیتد
نخمر در سراپا مایه مز خون شهادتد
جهانگیرانه بر دولت چیقاردق برعشیرتد
بزه خاک مزار اهون کلور خاک مذلتد
قاچارمی مرد اولان بر جان ایچون میدان غیرتد
مرجهدر ینه بیک کرم زنجیر اسارتد
قچارسهم قبهیم ملت یولنده بر عزیمتد
که ادنی ذوقی اعلا در وزارتدن صدارتد
آیرماز صادقان عشقی آلام غربتد

میرایم رجا و خوفدن عندمده عالییدر
جوان مردان ملتله جذر غوغادن ای بیداد
نه ممکن ظلم ایله بی داد ایله احمای حریت
کوکلهده جوهر الماسه بکزر جوهر غیرت
نه افسون کار ایمشسک آه ای دیدار حریت
سنگدر شمدی جذب قلبه قدرت ستر حسن ائمه
نه یار جان ایمشسک آه ای امید استقبال
سنگدر دور دولت حکمکی دنیا به انفاذ ایت
کلاب ظلمه قالدی کزدیکک نازنده صحرالر

وظیفهم منفعتدن حقم اغراض حکومتدن
اریر شمشیر ظلمک آتش خون حیتدن
چالش ادراکی قالدیر مقتدرسهک آدمیتدن
ازلز شدت تضییقندن تأثیر ثقلندن
اسیر عشقک اولدق کرچه قورتلدق اسارتدن
جهالک تا ابد دور اولسون انظار امتدن
جهانی سنسک آزاد ایلان هر یأس و محتندن
خدا اقبانی حفظ ایلسون هر درلو آفتندن
اویان ای یارملی شیر زیان بو خواب غفلتدن

غزل حکیمانه نری :

هر کسک طعن ایله یین کالای استعدادینه
کارگاه فطرتک تعریض ایدر استادینه

نشوه دولته اولسون فخرک ای مست غرور
سن می سک بادی بو بزم عالمک ایجادینه

احتراز ایت رشته آینه صد پاره دن
دکه اهل انکسارک خاطر ناشادینه

بولسون امداد یارب رحمتکدن تا ابد
صرف مقدور ائمه یین هم جنسنک امدادینه

تا که اجرای تعاوندر تمدن مراد
فرض اولور اصلاح هر جمعیتک افرادینه

ائمه یین افنا وجودین ایله من احیای ملک
خود پرستی در سبب هر دولتک بر بادینه

ایلدی سرمایه عز و سعادت درلی
لغت اولسون عالمک طور نجفا معتادینه

باعث شکوا بزه حزن عمومیدر « کال »
عکندی دردی کو ککک بالله کلمز یادینه

ایاتندن :

اجزای بشر جالب تعجیل فنادر ابقای اثر موجب تحصیل بقادر

معرفت حلق اجل لطف سبحانیسیدر غیرتک حامیدی معموریتک بانیسیدر
دائم ایلر ظاهر و باطنده تقلیب امور صانکه احکام شئونک صانع نانیسیدر

کراندر عاشقه ارباب عشق طعی منکرکردن
اخفدر سنک اعدا رجم کلدن جسم منصوره

واویلا

فنگ رنکی عکس ایدوب تنه یکی آچش کله مثال اولمش
انعطافله باق نه آل اولمش سر و سیمین صفالی کردننه
او لطافتله اول نهال روان کیریور کوز یومنجه رؤیامه
بکزیور عینی کندی خولیامه بو تصور طوقندی سودامه
آه بویله کنزرمی هیچ جانان کل دکل آرقه سنده قانلی کفن
سن میسک سنمیسک ای غریب وطن !

§

بو کوزللكده هیچ بوچاغکده یاقیشیر میدی بوینوکه او کفن !
جسمکک هر مسامی یاره ایکن طوتدک اولادیکی قوچاغکده . . .
سن کیدرسهک بزی قالیر صانمه شهداک اولدی موت ایله خندان
صاغ قلاتلر طوریرمی هیچ کریان تنده یاشدن زیاده در آل قان
سویلیان سویله سون، سن الدانمه : سن کیدرسک بتون هلاک اولورز
قوینوکه جان آتارده خاک اولورز

§

کیت وطن کعبه ده سیاهه بورون بر قولک روضه نی به اوزات
برینی کربلا ده مشهده آت کاشاته او هیئتکله کورن !
او تماشایه حق ده عاشق اولور کوزه بر عالم ایلبور اظهار
که جهاندن بیوک لطافتی وار او لطافت اولونسه کر انکار
مذهبجه دیمک موافق اولور : آج وطن کوکسکی الهک آج
شهداکی چیقارده اورتهیه صاچ ..!

§

دی که یارب ! بو حسینکدر شو مبارک حبيب ذیشانک
 شو کفنسر یاتان شهادتک کیمی بدرك کیمی حنینکدر
 تازه لنسونمی قاتلی یاره لری ؟ می دوکیسونمی قبر اصحابه ؟
 یاقیشیرمی صنم شو محرابه ؟ خاجمی قونسون بدل شومیزابه ؟
 دینکک قالمسونمی بر اثری ؟ آدم اولادی بر طاقم جانی
 سندن آلسونمی نار شیطانی ؟

ابن محمود افندی « یکیشهر فناری »

شبان شعرادن نزاہت طبعه مالک بر ذات اولوب (یکیشهر) لیدر . کنج ایکن (۱۳۰۶)
 تاریخده (۲۶) یاشنده بروسده وفات ایلدهدی . قبری (حضرت امیر) جاده سنده کی مزارستانک
 صول جهتده در . ترانه طفلانه ، مکتوبات منظومه قسملریخی حاوی (آثارم) اسمنده کی اثری .
 بروسه مطبعه سنده طبع اولوندی .

سنک مزار کمال الدین :

بقا ممکن دکل حیفا بو دنیای عبر تلقین
 آیرمنز : نارسا و پیری اصلا ایلمز تعیین
 جوانم حافظ قرآن ایدی هم صاحب عرفان
 ایدردی علمنی هب خاق محمود و کرم ترین
 کمال شعر و انشاسی دواوین سوابقدن
 قیلاردی نظمی نظماً نثری نثرأ ترجمه تدوین
 طوتوب فیضی مرجع هر عروس وصل عذرایه
 ایدر کن خجله کاه دلبر آتیسنی تأمین
 فنار شهر شباندن چراغی سوندیروب صرصر
 بیک اوچبوز آلتی سالنده وفات ایتدی کمال الدین

ایپاندن :

هر لحظه عرض ایدر سکا بیک فکر انتباه
 احوال عالمه نظر انداز عبرت اول

کسب فیض ایت قالمه هری بهرہ نک احسانہ
مردایچون دوشمک اولومدر دشمنک دامانہ
ویر جیلای اعتلا مرأت استقبالنه
باقه خلق عالمک تزییف و استحسنانه

ظہیم ابراہیم باشا « قونیہ — قونیہ »

آتش زبان شعرا در بر ذات اولوب خاندان پیغمبری به شدت محبتله مشہر در . نعت شریفہ
وقصائد انشادیلہ باخصوص حزن انگیز بر صورتہ مرثیہ کولقدہ یکتای عصر ایدی . ہجوہ
دائر اولان منظومہ لری دہ مشہور در . مولدا (قونیہ) لیدر . تربیہ و تحصیلی استانبول دہ در .
آثار مطبوعہ لری : مرثیہ لری حاوی (مقالید عشق) ایلہ دیوانچہ اشعارندن عبارتدر . معلم
تاجی مرحومک سنیلہ دیکی (کوچدی یاحی دیہ حسان کبی کاظم باشا) مصراع مجوہرینک دلالتی
اولان (۱۳۰۷) تاریخندہ ارتحال ایلہ دی . (اسکدار) دہ حضرت (ہدائی) درکاک شریفی
حظیرہ سندہ مدفوندر . طریقت (بدویہ) دن مستخلف و طریقت (جلوتیہ) دن دہ تاج شریف
کیمشدر .

بر نعتندن :

زمین و آسمان کو یا صدفدر بحر وحدتہ
وجود کدر آنک در یتیمی یا رسول اللہ

دیگر بر نعتندن :

سن اول شاہنشہ لولاک مسند سین کہ بیک موسی
عصا در کف قبو کدہ پاسباندر یا رسول اللہ

بیانندن :

اعراض لفظ ایچندہ اولور جوہر مفاد
وحدت وجود کثرت اشیادہ صاقلیدر
قابلیدر انوار صفا ایلہ بہ اشراق
اول سینہ دہ کیم ژنک سوا اولمہ بہ محذوف

مصارعندن :

ظالمہ مرحمت افعی بی صیانت کییدر .

کمال اسماعیل صادره یاشا رمپری « یاشا زاده »

اعیانند، فاضل، ادیب برذاتدر . (۱۳۱۰) تاریخنده ارتحال ایدہ رک سلطان احمد جامع شریفی قارشوسنده احیا کردہ سی اولان (دوکومی بابا) . زاویہ سنہ دفن ایدلدی . آثارینک اکبری بیک بر حدیث شریف شرحیلہ رجال اللہدن بعض ذوات عالیہ نک نظاماً تراجم احوالی مین اولان مطبوع (آثار کمال) ایلہ غیر مطبوع (تفسیر سورۃ اخلاص) ، (مفلحین خزینہ) ، (روح کمال) ، (کتاب تفیض) ، (منظوم شرح دلائل شریف) ، (شرح فضائل صلوات) ، منظوم (مناقب دوکومی بابا) ، منظوم (خیر القصص) وسائرہ در . اشبو آثارک کافہ سی سائر کتابلریلہ برابر زاویہ مذکورہ کتبخانہ سندہ در . السنہ ثلاثہ انشاد شعرده مقتدر ایدی .

امام شافعی حضرتلرینک مناجاتی تحمیسندن :

مولای باسمک حامداً اتضرع
و علی التبی مصلياً استشفع
و علی جمیع الال انفع
یا من یری مافی الضمیر ویسمع
انت المعذ لکل مایتوقع

جناب (مولانا) نک مناجاتی تحمیسندن :

ای ملجأ هر انس و جان درمانده ام فریاد رس
ای ملجأ اقتادگان درمانده ام فریاد رس
ای روز و شب روزی رسان درمانده ام فریاد رس
ای خالق هفت آسمان درمانده ام فریاد رس
ای رازق پیر و جوان درمانده ام فریاد رس

(نابی) نک نعت شریفی تحمیسندن :

رسول حضرت رب انامہ خاکپادر بو
همیشه رشک انداز جنان پر صفادر بو
یوزوک سوزایله تعظیمی در لطف و عطادر بو
صاقین ترک ادبدن کوی محبوب خدادر بو
نظر کاه الہیدر مقام مصطفی در بو

لامل بك 'هرسكلى حاجى محمد لامل بك'

(هرسك) سنجاغى ملحقانندن (تيره بين) لى (حاجى عبدالله افندى) نك مخدومى اولوب (استانبول) ده تولد ايتمشدر. تحصيل ابتدائىنى بعدالاکمال سابق الترجه (حاجى ابراهيم افندى) مرحومك كشاد ايتديكى (دار التعليم) ه كپرەك لسان جليل عربىنى تعلم ايلهدى. نشأتندن صوكره خاقان مخلوعك ماينچيلكنه تعيين اولونهرق عفيفانه ايفاي خدمت ايتدى. (۱۳۱۵) تاريخنده ارتحال ايدەرك ادرنه قاپيسى خارچنده عائەسى قبرستانه دفن ايدلدى. آثار مطبوعەسى :

- (۱) مطالع النجوم : (اصحابى كالنجوم . . .) حديث شريفنى تليحاً تسميه ايتديكى بو اثرينك ايكي جلدنى نشره موفق اوله بيلمشدر. (اسد الغابه) وسائر كى تراجم اصحابدن باحث اولان امهات كتبندن التقاط ايتك شرطيله وجوده كلن بو اثرك موضوعى تراجم احوال اصحاب اولوب آنجاك (۱) حرفنى اكالم ايدە بيلمشدر.
- (۲) ايقاظ الاخوان : (ابى الفرج ابن جوزى) نك (تنبيه الناسم الغمر على مواسم العمر) اسمنده كى رساله سنك توسيعاً ترجمەسى اولوب ايلك ائريدر.
- (۳) ترجمه معلقات سبعة : تحليلات لازمه سنى ده جامع اولان بو ترجمە نك درت جزئى نشر ايدە بيلمشدر.

لامل خانم 'فاطمه لامل خانم باليكبرى'

باليكبرىده (كشكك زاده) عائە سندن طبيعت شعريه مالك صالحات امتدن برخانمدر. ولادت نبويه دأثر (۱۳۰۶) تاريخنده (هادى الجنان) اسمنده عاشقانه برائرى انتشار ايلهدى. طريقة نقشبندى ايدى. (۱۳۳۹) تاريخنده وطننده ارتحال ايتدى.

ل

لعلى

(شهزاده جم) شعراسندن اولوب برابرجه اختيار غربت ايتمشدى. معنيدار اشعارى واردر. احمرالون اولديغيجون (لعلى) تخلص ايتمشدر. اكثر اشعارى ارتجاليدر.

ابیاتندن :

زاهدك فكرنده جنت عاشقك دیدار یار
هر كشی نك لاجرم باشند بر سوداسی وار

لوی

سلطان احمد اول دوری شعراخذن و (حضرت هدائی) منتسبلرندندر . دیوانی ملت
کتبخانه سنده موجوددر .

مرتب دیوانی مطلعندن :

کوستیر شهر عشقه کیتمه راه رهبر لا اله الا الله
اوچورر مرغ غفلتی کوزدن شهر لا اله الا الله
صدف چشمده در بتیریر کوهر لا اله الا الله
قلب عشاقی مطمئن آیلر جوهر لا اله الا الله
مشام ذا کری معطر ایدر حجر لا اله الا الله

(بحر عرفان) اسمنده کی اخلاقی و تصوفی منظومه سی (اسکدار) ده (سلیم آغا)
کتبخانه سنده واردر . (بند عطاری) ده ترجمه اتمشدر .

لوی حسن افندی « بر روی »

علماء شعراذن بر ذات اولوب (بروسه) لیدر . (حسن پاشا) مدرسه سی مدرسه کنه نائل
اولمشدی (۱۱۶۵) ده ارتحال ایله دی (دوه جیلر) منار لغنده (حصیر پوش) قربنده مدفوندر .
(ملت) کتبخانه سنده دیواننک برنسخه سی واردر . افاضل جلوتیه دن (اسماعیل حق) مرحومک
درکاهی بناسنه سویله دیکی سلیس تاریخ بروجه آتیدر :

شیخ حق افندی طال بقاء یاپدی بر بویه دلکش درگاه
کشن بایبلان جلوتیان حالت افزای عاشق آوا
کلدی تاریخ ایچون بویت عجیب ولوحیا سوی غیب دن ناکاه
اولدی تکیه قوی با مزاله دیلم لا اله الا الله

طریقه (جلوتی) و اشعاری متصوفانه در .

بر غزلی :

وجود عالمه ماهیت ایجاد اولور باعث بلی بو مجملی تفصیله استعداد اولور باعث
تجلی بر دراما اعتباره حد و غایت اولماز قواعدا دی جمعه یک بیک آحاد اولور باعث
دکل کسی دل عارفه علم الله وهییدر نهایت انعکاس مایه ارشاد اولور باعث
حروف عالیات اسماء حق آدم کلام اولدی یو ترکیباتی نقطه نو بنو ایجاد اولور باعث
حقایق بر حقیقتدر که « لوحی » عین دیکردر
ظهور کثرت امواج بحره باد اولور باعث
برده (معراجیه) منظومه سی وازدر .

لیبر هانم « استانبولی »

استانبولدن یقین عثمانلی ساعره لرینک شهرت لیبرندن اولوب صدوردن (موردلی زاده
حامد اقدی) نک کریمه سیدر . مرتب و مطبوع دیوانی واردر .
اولک زانلی تانیسنه اولدی مرهون
طوطی شکر اشعار ایدی کوجدی لیلا
قیلیدی ارباب دلی رحلت لیلا مجنون
مصراعیریک دلائی اولار (۱۲۶۴) تاریخنده استانبولده وفات ایدرک (غلطه مولوی خانه سی) نه
دفن ایلدی . بالدهه شعر سوبله مکده مهارتی اولوب غایت حاضر جواب و سریعه الانتقال ایدی .
طریقه (مولوی) در .
اینانندن :

ایجنمه سن احبابکی ایجنمه یه سندن
بو عالم فانیده ظرافت بودر ایشه
یتیمی مشهور اولدینی کبی مناجات و مرثیه لری ده مؤثر و محرقدر .
بر نعتندن :

حضوره وارمغه بار کنه یوق مجالم آه
شباتده دونوب قدم کانه یا رسول الله

لیبب محمد افندی « استانبولی »

رجال دولتدن و فضلالی ادبادن اولوب طوپخانه روزنامه چه جیسی (مصطفی افندی) نک

اوغلورد . (۱۲۸۴) ده استانبولده وفات ايله دی . ایوبده بوستان اسکله سنده عمارت قارشوسنده مدفوندر . خیلی اشعاری وار ایسه ده دیوان اوله رق ترتیب ایلمه مشدر .
 آثار مطبوعه سی : ادبیاتدن (طفرائی) نك (لامیه المعجم) نك شرحی و علم محاضراتدن (جواهر ملتقطه) [کریدی مصطفی نوری افندی طرفدن (۱۲۸۸) تاریخنده یازیلان (درر ملتقطه) نامنده کی ذیلده مطبوعدر] . و تحفه نك بعض قطعاته تضمینات و فضواینك فارسی (صحت و مرض) رساله سنك ترجمه سی ایله زمان رسالده کی سواققر مثال کتیر یلرک شهرلرک نظافت اسلامیه توفیقاً توسیع و تنظیمی لزومه دائر اولان غیر مطبوع رساله سی جمله . مؤلفاتنددر . (شیخ عبدالله مهدی) نك رد نصاریه دائر اولان مطبوع (تحفه الاریب فی رد اهل الصلیب) رساله سی ده بش باب ذیل ایتک اوزره (برهان الهدی فی رد النصاری) اسمیه ترجمه ایتشدر که غیر مطبوعدر .

(سلطان سلیم خان ثالث) ک برنعقی تخمیسندن :

ذره خاک درکھی محض جلادر چشمه هرنگاه رأقی عین ضیادر چشمه
 خاک پای دولتی کحل صفادر چشمه جوهر خاک قدومی توتیادر چشمه

بلکه محشرده اولور تخلیصه الده حجتک

صد درود ایله تحیت اوله جان پاکنه خاکراه روضه کاه خاندان پاکنه
 یوزسوروب کمتر « لیب » اول خانمان پاکنه بیک صلوة ایله سلام ایله روان پاکنه

ایلر « الهامی » رجا نقد شفاعت رخصتک

ابیات سبأثره سندن :

دکدر موقع حسن نظر ژنک اولسه آینه
 بویوزدندر که دائم لهجه حاسد بشوش اولماز

کرد غم ایتز اثر هیچ خاطر بی کینه ده
 باشقه یوزدندر کدورت صورت آینه ده

برکیمسه دکل سر قدردن آگاه مانع ده معطی ده جناب الله

لازمه ده اسبابه کوکل ربط ایتیم « لا حول ولا قوة الا بالله »

قطعه سی لیب قدیمک اواسه کر کدر .

لطفی صالح افندی ، شیخ صالح افندی سملیکی ،

طریقت خلوتیه نك (سنانیه) شعبه سی مشایخندن شاعر، عاشق برذات اولوب (سلانیک) لیدر.
(۱۳۰۶) ده ارتحال ایده رك پوست نشینی بولوندینی (پازارتکیه سی) نامیله معروف (شیخ احمد
زهری افندی) درگاهنده کی تربیه دفن ایدیلدی. مرتب دیوانیله شیخ مشارالیهك مناقبه دار
(كلشن کرامات) اسمنده منشور بر اثری واردرد. دیوانی، ترجمه حالی مشایخ فصلنده مذکور
(علی عرفی افندی) طرفندن شرح ایدلمشدر . علم خطهده منتسب ایدی .

نصیحت آمیز بر غزلندن :

میل ایدوب آلایش دنیایه کل ایته هوس
مرغ جان پرواز ایدوب بر کون قالیر تنهافس
کاربان عالم فانی قونوب کوچکده در
طوت قولاغك دیکله نه فریاد ایدر یا هو جرس
آلدانوب ویرمه کوکل نقش تکار و زیته
دلده کی حب سواپی تیغ عشقك ایله کس
• گوشه وحدتده عزالت ایله تجرید ایلوب
الفتی کس سنده هرگز اولمایه بیم عسس
ایته ضایع الده فرصت واریکن وقتك صاقین
«لطفا» وصلت دیلر سهك حق ذکر ایت هر نفس

م

منهزی خانم ، فخرانسا — اماسیه ری ،

فاتح سلطان محمد دوری ادیبه لرندن واسکی عثمانلی شاعره لرینك اك دکر لیلرندن اولوب
آماسیه لی مولانا (بالای) نك کریمه سیدر . عفتی ، حسن و جمالیه متناسب ایدی . اکثر اشعاری
(نجاتی) یه نظیرم طرزنده در . قونانچی جمع ادبا و شعرا ایدی . مرتب دیوانك بر نسخه سی

آیا صوفیه کتبخانه‌سنده موجود در . آماسیه‌لی اولوب کنج یاشنده وفات ایتدیکنی فقه و فرائضه متعلق منظوم رساله‌لری ده اولدیفنی اولیاچلی سوبله‌یور . (۹۱۲) ده آماسیه‌ده ارتحال ایتدی .

دیوانک مطلعندن :

یازدی جان لوحه‌سنده بسم‌الله قدرت لا اله الا الله
کوستیر دوغرو یول بحمدالله همت لا اله الا الله
دو جهانده دولو درر لاشک شهرت لا اله الا الله
اهل عشق دللرین مشرف ایدر محبت لا اله الا الله
ایر کورور خسته دلره محبت شربت لا اله الا الله

ایاتندن :

ایردی چون آب حیاته «مهری» اولمز حشره‌دک
کوردی چون ظلمت شبنده عیان اسکندری

سن که کلزار حیاتک کل نورسته‌سی سک
نروا اوله که هر خار وخسه یار اوله‌سک

(ذاتی) نک دونه دونه ردیفلی غزلنه نظیره‌سندن :

خاکپاینه یوزین سورمک ایچون شمس وقر
سر کوبنه کلیر شام وسحر دونه دونه

منیری ابراهیم هلبی «آماسیه‌ری»

علماء شعرادن تاریخ شناس بر ذات اولوب (آماسیه) لیدر . (۹۲۷) ده (صوفیه) ده
ارتحال آبله‌دی . (دیوانی) ، (فقهیدن بر رساله‌سی) ، (تذکرة الوقایع) اسمنده عثمانلی
تاریخی واردر . تذکرة سنک بر قسمی بایزید جامع شریفی ایچنده کی (ولی الدین افندی)
کتبخانه‌سنده موجود در .

(۸۹۲) ده محرر (مهر و مشتری) منظومه‌سنگده بو ذاتک اولماسی مأمول قویدر .

مسیحی «پرشته‌لی»

قدما و اساتذۀ شعراء رند مشرب بر ذات اولوب (پرشته) لیدر. اسمی عیسی اولوق مناسبتیه (مسیحی) تخلص ایتشدرد. شعرنده طرزخاص صاحبیدر. اولجه (شاه‌قولی) وقعه‌سنده شهید اولان (خادم علی پاشا) نکه دیوان کتایبندۀ بولوندی. مؤخرآ (یونس پاشا) یه انتساب ایلهدی. مرتب دیوانی آلمانجه‌یه ترجمه ایدلشدرد. بر نسخه‌سی (حمیدیه) ده واردرد. برده (شهر انکیز) یازمشدرد. (مسیحی فوت شد) ترکیبک دلالتی اولان (۹۱۸) ده سپاهی یاریله (بوسنه) ده ازتحال ایتدی.

ایاتندن :

ای یوسف ثانی کل اوطور جان‌کی تنده
تنها قومه یعقوب دلی بیت حزنده

خوش ایدی وصلت اولسه عادتمز لیک یوق باشده بو سعادتمز
خاقی بر بر بتوردک ای ساقی طولو اورمشه دوندی صحبتمز

(کلشن انشا) اسلوبنده عبارات واضح ایله (کل صدبرک) تسمیه اولونور یوزعدد بکاتبی واردرکه قواعد انشایی معرفدرد. بر نسخه‌سی (نور عثمانیه) کتبخانه‌سنده واردرد. شاعری مشهور (ذاتی) ایله علی طریق المطایبه اولان مشاعرملری (لطیفی) تذکره‌سنده محرردرد.

مسیحی «قافانه دلی»

علماء شعراء اولوب (قالقاندان) لیدر. مدت مدیده زنیلی (علی افندی) نکه معیدی اولدیفیچون اشعارنده (معیدی) تخلص ایتشدرد. اواخر عمرنده مصرده وفات ایلهدی. اوج قطعه دیوانی ایله (شمع پروانه) [۱]، (جواب پنج کنج)، (کل ونوروز)، (وامق و عذراء) اسملرنده منظومه‌لری و کتب سیبیه‌سی واردرد. اشعارنده پک اوقدر ملاحظه کوریله مزسده نظم کلامده کی اقتدارئی مسلمدرد. آثاری مطبوع دکلدرد.

[۱] (ذاتی) و (لامی چای) نکهده بواسیمه منظومه‌لری واردرد.

برغزلندن :

طالع نحسِ اولدینی چرخ ستمکردنمیدر ؟
 باشمه بونجه بلا دلدنی دلبر دنمیدر ؟
 عشقمیدر یا کلیدر بلبلری نالان ایدن
 ناله سی بزم اهلنك میدنی ساغر دنمیدر ؟
 دفتر عشاقه یازمش سَك رقیبی طوتالم
 کل سن انصاف ایله جانا اول بودفتر دنمیدر ؟
 ای « معیدی » کیجه کوندوز کولوب قان آغله مق
 کندی کئنددن میدر یوقسه کوزلر دنمیدر ؟

مقالی مصطفیٰ بك « آلاشهری »

مشاهیر شعرادن برزات اولوب (آلاشهر) لیدر. مذنی مشهور (ویسی افندی) بوذاتك
 همشیره زاده سیدر . تحصیانی استانبول ده (عرب زاده) دن اكال ایتشدیر . (۹۹۲) ده وفات
 ایدر ك (ادر نه قابوسی) خارجه دفن ایدلدی . حسن چای قولنجه اسكدارده مدفوندر .
 (مرنب دیوانی) اولدینی کشف الظنونده مذکوردر .

ابیاتندن :

« مقالی » طعن اعدادن نه غم ارباب عرفانه
 آتارلر طاشی البتده درخت میوه دار اوزره

ییتی ضرب مثل حکمندهدر .

برغزلندن :

یاردن خر سندن اعدادن ملالت دیدر .
 شاكرز كلدن و لیكن خارندن زنجیده یز
 حاصلی چككك كریبان تعلقدن الی
 سرو کی کوشه عزالته دامن چیده یز

بزكه نقش اولدق «مقالی» حلقه حلقه داغله
روی یاری کورمکه باشیدن آياغه دیدمیز
(حسن چلبی) نك آلاشهردن برمقالی دها ایرادی اثر ذهول اولسه کرکدر .
دامن همت درازاما طلب کوناه دست رتبه ادبار عالی پایه اقبال پست
یتتی فضولینک :

سایه امید زائل آفتاب شوق و کرم رتبه ادبار عالی پایه تدبیر دون
یتندن مقتبس ویا اثر تواردد .

مشامی «قونری»

طریق مولوی سالک و شاعر نرندن بر ذات اولوب (قونیه) لیدر . زعمادن ایکن ترک
مسئله درویش اولدی . (۹۹۳) ده (قونیه) ده ارنحال ایله دی . عارفانه و عاشقانه اشعاری
وارد . مشهور مسبعک مطاعندن :

شول دم که روح طائر قدس آشیان ایدی
جان بلبینه کلشن وحدت مکان ایدی
کان خفاده جوهر جان بی نشان ایدی
کتم عدمده عالم و آدم نهان ایدی
خلوتسرای سرده کوکل کامران ایدی
بر جان ایدی همان و بر اول یار جان ایدی
دملر او دملر ایدی زمان اول زمان ایدی

بو مسبعک تکمیلی (معرفتنامه) ایله (فائق رشاد بک) ک (تاریخ ادبیات عثمانیه) سنده
مندرجدر .

مردمی عیبالسرم افندی

شعراي قضاتدن فاضل بر ذات اولوب (بودین) دفترداري (استانبولی علی چلبی) نك
مخدومیدر . علی الاصول اکال تحصیلدن سوکره مسلك قضایه سالک اولدی . (۹۵۶) ده

(اوسکوب) قاضی ایدی . مرتب دیوانیلہ (تحفة السلام) اسمی ویردیکی ایات اربعین ترجمہ لری وارد .

مطلعندن :

بسمله چونکہ اسم اعظمدر لاجرم حرز جان آدمدر
بسمله کیم طلسم سبجاندر کردن کفره تیغ براندر
بسمله اولدی آیت قرآن کیمه سون دلن ایلہ ورد زبان
بسمله اولسه ابتداء سخن خیر اولور آخرانهای سخن
بسمله یلہ اولور سوزہ بنیاد بسمله در ایدن سوزی آباد

حسن چلی تذکرہ سندہ عاشقانہ بر غزلی مندر جدر .

مراد خانہ ثالث « سلطانہ »

سلاطین عثمانیہ نك شعرا سندندر . (اسرار نامہ) [۱] ، (فتوحات الصیام) اسمندہ اثر لری اولدینی کی نسخہ سی ایاصوفیہ کتبخانہ سندہ محفوظ اولان برده (دیوان اشعار) ی [۲] وارد . رحلتلری (۱۰۰۳) ده تربہ لری ایاصوفیہ جامع شریفی یانندہ در . علم خطہ دہ واقف ایدیلر . عالی افندی (مناقب هنروران) فی نام ہابونلرینہ توشیح ایلشدر . فاضل محترم دیاربکرلی علی امیری افندینک تأسیسنہ موفق اولدقنری (مات) کتبخانہ سندہ عربی و فارسی دیوانلری اولدینی کی برده تورکچہ دیوانلری وارد .

نعتندن :

جمالک بر نظر سیر ایلہ یں ای شاه خوبان

محقددر قیلور دنیا وعقبادن استغنا

(نوعی افندی) نك (خصوص) شرحندہ کوریلان متصوفانہ منظومہ سندن :

و فرق بعد فرق ثم فرقا

و وصل بعد وصل ثم وصلاً

و اسم بعد اسم ثم حقاً

و حق کل ذات الحق فعلاً

[۱] شبح شمس الدین سیواسی طرفنددر شرح ایلشدر .

[۲] بو اثرک برده شرحی وارد .

بر غزلندن :

باك دامن اوله رق طوت يورى بر باك اتكن
جامع العقل اولوب الدن قومه ادراك اتكن

مصطفیٰ مہلبی « کوجوک — طوسیہ ری »

علمنا وشعرادن اولوب (طوسیہ) لیدر . (اخلاق السلطنہ) عنوانی علم اخلاقه متعلق بر
اثری ایله (تلخیص) منظومہ سی و اشعار سائرہ سی واردر . وفاتی (۱۰۰۴) ده مرقدی استانبولده
(قورشونلی ترہ) دہدر . اشعارندہ (طوسی) تخلص ایدردی .
ایاتندن :

سرکوبینده اولور سه نوله اشکم سائل
صوکبی اول بونی سرو آچغه اولدی مائل

منطقی احمد افندی

مشاہیر شعرا وزمرہ قضاتدن اولوب (زین الدین نججوانی) نک مخدومیدر . تولدی شامده در .
استانبولہ ورودندن برمدت صوکرہ (حلب) بدمہ شام قاضیلغیہ بکام اولمشدی . (۱۰۴۴) ده
برقیمت بیلیمزک سعایتیلہ و فقط (ان البلاء مؤکل بالمنطق) مظهریتیلہ مقتولاً وفات ایتدی .
مطبوع دیوانچہ سی قوۃ طبعہ دلالت ایدر .
ایاتندن :

سایہ سین درویش بی برک ونوادن دورایدن
صاقلا سین آرایش تابوتہ نخل قامتک
جان کیتسہده کیتمز اثر داغ محبت
پروانہ عشقک یانار اوستتده چراغی

حلبہ کیدیشنی شوقطہ ایله نقل ایدیور :

شامده بیلمدیلر قیمتہی هجرت ایتدم حلب الشہایہ
خرلرک چیفتہ ازعاجندن التجا ایتدم اوکوز پاشایہ

مربی «آیرینی»

قوی طبیعت ، متصوف بر شاعر اولوب (پند رجال) اسمنده کی اخلاقی منظومه سنک
نهایتده (آیدین) ایلندن اولدیغنی ذکر ایدیور .
(پند رجال) ک مقدمه سی :

حمد اول الله که رحماندر هم رحیم و منعم و مناندر
یرده کوکده امر آنکدر حکم آنک جان و تنده لطف آنکدر قهر آنک
یوقدر اکا مدیر یا وزیر اولدر سلطان اکبر بی نظیر
قالدی عاجز جمله افهام و عقول ذاتک کهنده ای صاحب اصول

سابق الترجه (درویش نیازی) به نظیره مقامنده یازدیغنی (منصور نامه حلاج) مقدمه سی :

اول آنی ایدلم کیم حقدر اول حی و باقی واحد مطلقدر اول
اول کیم عالم یوغیکن وار ایلهدی قدرتن عالمده اظهار ایلهدی
قدرتندن ظاهر اولدی جمله ایش حکمتیه بولدی عالم پرورش
ظاهر اولدر باطن اولدر بی کان آندن آرتیق کیمسه یوقدر جاودان
ملک آنکدر قول آنکدر ایش آنک جمله جانلرده اولان جنبش آنک
هم جهان فخری «محمد مصطفی» اول حیب الله اول کان صفا

(پند رجال) منظومه سنک بر نسخه سی طرف عاجزیدن (ازمیر) ده (کمر آلتی)
کتبخانه سنه اهدا قیلنمشدر . (منصور نامه) نک نسخه سی ده (اندرون هایون) ده (روار
اوطه سی) کتبخانه سنده موجوددر . اون قاپانسنده کی (امیر بخاری) درگاه شریفی
کتبخانه سنده (مولد نی) مجموعه سنده برده (مولد شریف منظومه سی) منظور عاجزی اولدی .

معنی «استانبولی»

زمره قضاتدن و اوننجی قرن هجری شعراسندن اولوب شهریدر . اشعاری شوخانه و زندانه در .
ایاتندن :

کچای واعظ صراطک خوفک آ که لطف حق چوقدر
چکلردن ایشستدک بزکه آنده قور قولق یوقدر

عشق ایله کسب ایدر کشتی عرفان جاودان
عقل آلت ملاحظه در آراده همان
کوینه ملک دلی وقف ایده رم دخل ایتمه
کوکک سن متولسی دکلک صوفی

مثالی حسن چلبی « ادرنه‌وی »

ای باب حرفتدن ایکن کسب کمال ایله رک اصحاب معرفتدن اولمشدر . غیر مطبوع دیوانی
واردرد . (ادرنه‌لی اولوب (هیچ دهره مثالی کلیه حیف) مصراعنک دلائی اولان (۱۰۱۷) ده
استانبول ده وفات ایله دی . (یکی قبو مولوی خانه‌سی) رهگذارنده مدفوندر .
ایاتندن :

سنده بر عالم وار ای اسکندر یوسف لقا
باقدینک مرأت اولور آیینئه عالما
قیوب کوینده کوکلم راه عشقک اختیار ایتدم
کوکل قالسون بکم یول قالماسین دیرلر متلدربو

معیری محمد افندی « استانبولی »

فضلا دن (معید زاده افندی) نک مخدومیدر (حسن چلبی) تذکره‌سنده مذکور بوجه
آتی غزلی معیندار وشاعرانه در :

نوش ایدن دلتشنه جانا جرعه لعل ترک
آدین آکاز بر دخی عالمده آب کوثرک
المازم کل جلائی نور چشم عینمه
تو تیای دیده اعیان ایکن خاک درک
آرزوی بوی زلفکدر شها سنبیل کبی
خاطرک هر دم پریشان ایله ین عاشق‌لرک

موقوفاتی محمد افندی «میدیللی»

ارباب، قلم و اصحاب علمدن سیاسی برزات اولوب (میدیللی) آطه‌سندندر. تفصیلی (رئیس الکتاب - خارجیه ناظری) لک تراجم احوالی مبین اولان مطبوع (سفینه الرؤسا) ده محرر ترجمه‌حالندن مستبان اولدینی وجهله فلکک کرم و سردینی طامش طالعسرلرنددر. (۱۰۶۵) تاریخنده (ابشیرپاشا) غدریله (ایزنیق) ده اجل قضایه اوغرا دی. (موقوفات) اسمیه معروف مطبوع (ترجمه‌ملتی) اثر همتیدر. (تلخیص جامع الکبیر) ی ده ترجمه ایتشدر که برنسخه سی. (شهید علی پاشا) کتبخانه‌سنده واردر. (صدرالشریعه) ی ده ترجمه ایتشدر که بونکده نسخه سی آیاصوفیه کتبخانه‌سنده در. (ملتی) (۱۰۶۶) تاریخنده (محمود بن عبدالوهاب حمیدی) طرفندن ده جمله جمله ترجمه ایدلمش سه ده طبع ایدلمه مشدر. مترجم (حمید ایللی) دینلن (اسپارطه) سنجاغنددر.

مذاقی سلیمان ده ده «بوسه‌ری»

شعرای مولویه نك سرامدانندن اولوب (بوسه) لیدر. (چکلدی بزم دنیادن مذاقی) مصرعنك دلالتی اولان (۱۰۸۶) ده (غلطه مولوئخانه سی) نده وفات ایله دی. (نشاطی) ده ده نك (صوکره) ردیفلی غزلنه سویله دیکی نظیره دن:

صونار بر جام مملو بیک تهی پیمانه دن صوکره
دوئر وفق مراد اوزره فلک اماندن صوکره

شعرای مولویه ایچنده (جوری، نشاطی، فصیح ده ده) دن صوکره برنجی مرتبه ده بر شاعر اولوب مرتب دیوانی واردر.

موسی افندی

طبیعت شعریه به مالک علمادن اولوب (۱۱۶۴) تاریخنده (چربان) ده ناصح ایکن اخلاق و تصوفدن باحث (نور الوهاج) اسمنده بویوجک بر منظومه میدان کتیر مشدر. منظومه‌سنده قولاندینی مخلص (امانی) در. آثار سائره سی ده اولدینی آکلاشیامقده در.

(نور الوهاج) ك برنسخه‌سی (بیلدیز) كتبخانه‌سنده‌واردر . مطلبی بودر :

حمدنا الله ذالنعماء ولاالمنان الا هو

وصلينا على فوق الانبياء مولا هو

دخی بزدن صلاتیه سلام اولسون علی التوقیر

اولار اوزره کیم آنلردر اوشاهه عزوغرا هو

الا یاایهاالاخوان سزکچون در ایله مرجان

نثار ایدوب قیلام دیوان پذیرانه دیکوز یا هو

میری حسن افندی « بودین — یشتلی »

علما و نکته‌کویان شعرادن اولوب (بودین) لیدر . (آلائی بکی زاده) شهرتیه
بنامدر . (۱۱۰۲) ده مملکت‌سنده وفات ایتدی . غیر مطبوع مرتب دیوانی واردر .

ایاتندن :

عاشق اولورمی هیچ غم دلداردن جدا پروانه کبی شمع شررباردن جدا

قدس آشنای مجلس کروییان اولور بر دل اولونجه پرده پنداردن جدا

پادر کل زندان غم اولدم کدرم یوق سرتا بقدم آتش عشقم شررم یوق

پاکیزه دل و پاک نهاد ایله جلیسم نادان دنی خلقتنه اصلا نظرم یوق

منیف مصطفی افندی « آنطاکیری »

عثمانلی شاعرلرینک مشهور و مقتدرلرندن اولوب (آنطاکیه) لیدر . استانبوله وصولنده
مالیه مأموریتنه کچمش ایدی . برآراق سفارتله ایرانه کیتدی . مرتب دیوانی و منظوم (حدیث
اربعین شرحی) مطبوعدر . (۱۱۵۶) تاریخنده وفات ایدره اسکداردن دکر کناریه حیدر
باشایه کیدن یولک کنارینه دفن ایدلهی . زاده طبعی اولان بررباعینک (رب ارنی الحق وزدنی
علما) مصرعنی نقش خاتم ایله مشدی .

ابیاتندن :

دیم سر رشته مقصودی اهل جاهدن بولسون . کوکل اسبابه ایتما التجا اللهدن بولسون
روشن دلان نور حقایق بو عالمك هر ذره سین بر آینه پر عبر بولور
کفت و کوچوق صد عشقه جمهوره کوره حتی کند کده آرا مذهب منصوره کوره
اولجه (هزاری) مخلصه تخلص ایدردی . حتی بو مخلصه منشور (فتحنامه بلغراد) ی
وارد . مؤخرآ (وقعه نویس راشد افندی) نك تنسیله (منیف) تخلص ایتشد .
بر غزلی :

نه ممکن استقامته اوله تزویر بر یرده دکدر قابل الفت کمان وتیر بر یرده
کورن اول غمزه مرد مشکار و چشم شوخک دیر عجبدر ایتما آمیزش غزال و شیر بر یرده
اولورمی کارکر حیلوات تدبیر عقل اولسه اگر صورتها آینه تقدیر بر یرده
کلور الله اکبر یادمه محراب ابروسی نه دم گوش ایلرم آوازه تکبیر بر یرده
معانی تجلی نامه تکوینه امعات ایت نمایان اولماشدر و سمة تکریر بر یرده
اولان رمز آشنای صحبت خضر و کلیم آکلار که اولماز جمع عشق و عقل بر تدبیر بر یرده
« منیفا » خاک پاک شهر استانبولدن غیری دکل ابیات نظم ایتما روا تعمیر بر یرده

مصطفی ضاه ثالث « سلطان »

سلاطین عثمانیه شعرا سندن اولوب شعرده مخلصری (اقبالی) در . (۱۱۸۷) ده ارتحال
ایده رك (لالهلی) ده بشا کرده لری اولان جامع شریف قربنده کی تره لرینه دفن ایدلدیلر .
رمضان شریفده اجرا ایدلمکده اولان حضور درس لرینه زماننده ابتدار ایدلمشدر .
بر مناجاتندن :

شمذیلک « اقبالی » دالدم عمیق حیرته لطف ایدوب دستمی ال یارب دوشدم کربته
دیلا ایه ک قوی جیحیمه دیلا ایه ک جنته انبیای مرسلین ایچره خجیل ایتیه بنی

مشعلی ضاه اسمر بك « استانبولی »

ارضروم والیاکننده وفات ایدن (مشعلی جی ابراهیم حفظی پاشا) نك مخدومی اولوب

استانبولده یتیشن دکرلی شعرانددر . تاریخ وفاتی (جنت ایچره قیله اسعد بکی همددم سعد مصرعنك منظومنجبه (۱۲۰۸) اولوب قبری ادرنه قپوسی خارچنده اوتاقچیلرده (صیرت تکبیل دنیلن محله در .

ابیاتندن :

اوکرن لسان عصر ورسوم زمانه یی
باق طبع ناسه حاله مناسب تکلم ایت

مکی محمد افندی « شیخ الاسلام — استانبولی »

علماء و شعرا نك متحيز لرنددر . پدری مکه ملاسی ایکن اوراده تولد ایتدیکندن (مکی تخلص ایتشددر . مؤلفاتی (قصیده برئیه توسل اسمیله شرح) که تورکجه یازیلان شرح مفصل و مکملیدر . (اوائل بیضاوییه حاشیه) ، (مباحث حمد و شکره متعلق رساله (مرشد الوارثین فی احوال الاربعین) (اصول فقهدن اقسام نظمی مبین رساله ترکی و) توضیحدن مقدمات اربعه اوزره رساله) ، (مرتب دیوان) اولوب وفاتی (۱۲۱۲) تاریخنده، قبری فاتح جوارنده شیخ الاسلام (بهایی افندی) تره سنده در . مشایخ فصلنده ذکر سبق ایدن (اشرف زاده عزالدین افندی) دن ، بوذاتک اوتخالنده (نجار زاده محمد صد افندی) دن منتسب طریقت ایدی .

ابیاتندن :

بالا نشین رفعت اولان کرچه چوقسه ده
بوعالم ایچره آز بولنور اهل حال اولان

مصارعدن :

کتاب فن عشقی ایلهمک تفسیر مشکدر

مشتاق مصطفی افندی « شیخ - بتلیسی »

شعرا ی عاشقیندن و طریقت قادریه مشایخندن بر ذات اولوب (بتلیس) لیدر . برآرا استانبوله کلهرک ایوبده (سلامی درکاهی) مشیختنده بولوندی . بعده وطنه رحلتله (۲۴۷)

تاریخنده موشده شهیداً ارتحال ایتدی . مرتب مطبوع دیوانی ایله (آثار مشتاق اسرار عشاق) ،
(مکتوبات کیمیای مشتاق) و فارسی (بهارنامه) اسمارنده آثار غیر مطبوعه سی واردر .

عاشقانه برغزلی :

اسرار عشقه محرم اولان بی زبان اولور رمز ایله پادشاه دله ترجمان اولور
بر دل که تختگاه شهنشاه عشق اوله مرآت حسن پاک شه لامکان اولور
بر سینه کیم مکون اسرار حق اوله رشک آور نشیمن باغ جنان اولور
مردود خلق عالم اولان مرد جق شناس انجام کار مقبل هر دو جهان اولور
«مشتاق» نور لمعه دیدار اولان کوکل شمع حریم شنشنه عارفان اولور

ماهر نعمانه بك «آغریوزی»

موالیدن (آغریبوزی عثمان رشید بك) ك مخدومیدر . زماننده شعر وانشاده تمیز
ایدنلردندر . کتابت خدمتیه باب عالیده ایفای حسن خدمت ایله دی . (۱۲۵۹) ده ارتحال
ایده رك ایوبده (بستان اسكله سی) نده عمارت قارشوسنده مدفوندر . (منشأت) و دیوانی مطبوعدر .

برغزندن :

ایاشام رسالت نوربخش کن فکان سین سن سریر آرای بعثت پادشاه انس و جان سین سن
وجودك منتخبدر نسخه اعجاز دن اول خوشا دیباجه بند صفحه آخر زمان سین سن

برغزندن :

الینه کیرسه ده کاشانه اقبال جهان رخنه یاب اولمه یه ماهر صاقین ارکان ادب

مشهوری احمد افندی «سلوکی»

زماننده شعر وانشاجه تمیز ایدن کتبه اقلامدن اولوب طبعی لطائفه میال ، رند مشرب
برذات ایدی . دیوانی مطبوعدر . (۱۲۶۸) تاریخنده مملکتی اولان (سلانیک) ده ارتحال
ایتدی . (کله مریه) قاپیسی خارجنده مدفوندر .

مضارعندن :

عاقلان تا سوز محان بولمادجه سويله من
دولت اولماز آدمه عالمده استغنا کي
موجب صحت اولور خسته شادی وفرح

محوی محمد محی المبین افندی « رهاوی »

السنة ثلثة انشا وشعرده مقتدر ، فاضل برشاعر اولوب (اربیل) دندر . سابق الترجه
(زهاوی افندی) دن مجازدر . (۱۲۸۹) ده استانبولده ارتحال ایله دی . ایوبده (کاشغری
درکاهی) یوقوشنده مدفوندر . آثاره ، : (مقتبسات محویه) حکمت اخلاق وتصوفدن باحث
اولوب غیر مطبوعدر . (روضة المعارف) رساله موقوتهدر . (مضبوطة الفنون) کذا .

معلم ناجی عمر افندی « استانبولی »

شهری الاصل اولوب بر مدت اوافق تفک مأموریتلرله طشرده بولونقدن صوکره
استانبوله عودتله آثار ادبیانه نشرینه باشلادی . مکتب سلطانی وحقوقده ادبیات معلمکننده
بولونمشدر . قرق درت یاشلرنده ایکن (۱۳۱۰) رمضاننده استانبولده ارتحال ایله درک
(سلطان محمود عدلی) تربیه سی حظیره سنه دفن اولوندی .

قواعد لسانیه و ادبییه وقوفی قوه شاعرانه سندن زیاده در . اواخر عمرنده (وقعه نویس
آل عثمان) مأموریتله مبجل اولمشدی . بو خدمته تعیین اولوندیغی متعاقب شهرنامه طرزنده
تحریرینه باشلادیغی منظوم عثمانلی تاریخندن آنجق بر قاچ پادشاه یازایلمشدر . سعیدیک افندی
صاحب ترجمه حقنده (ناجی مرحوم اساساً بز دینه فضل و ادب اولدینی کي اشعاریمزک لطافت
حقیقه سی محافظه ایدنلرک بقیه السیوفندن اولدینی جهتله دخی وفاتی بیوک ضایعاتدن اولان بر
شاعر شیرین زبانمز ایدی) دیمشدر ایدی . عطایک افندی ده : (نثرنده کی سلاست اکثری
ترجمه لرنده کی موفقیت ، عثمانلی نحوینه ایتدیکی خدمت عمومأ مسلم اولسه کرکدر) دییورلر .

مطبوع آثاری :

(معمای الهی) ، (اعجاز قرآن) ، (اصطلاحات ادبییه) ، (فروزان) ، (آتشاره) ،

(شراره) ، (ابن الغازان) ، (اسامی) ، (مجموعه معلم) ، (محمد مظفر مجموعه سی) ،
 (معلم) ، (سانحات العرب) ، (مدرسه خاطرملری) ، (نوادر الاکابر) ، (سانحات العجم) ،
 (مکتوبلرم) ، (ترجمه امثال علی) ، (لغات عثمانیه) ، (سنبله) ، (صائبده سوز) ،
 (تعلیم قرآن) ، (نمونه سخن) ، (انتقاد) بشیر فوآدله مشترک ، (شویله بویله) شیخ
 وصفی ایله مشترک ، (عییدیه) ، (ترزراکن) امیل زولادن مترجم ، (ترکیب بند) ،
 (مترجم) ، (حکم الرفاعی) ، اشبو آثاردن خصوصیلہ (مجموعه معلم) و (اصطلاحات ادبیہ)
 قواعد ادبیہ ایله متوغل ذواته لازمدر .

توحید باریسندن :

الله که موجد جهاندر هر درلو تقابدن عیاندر
 کثرتده هزار رنگه کیرمش هر مظهره بشقه رنگ ویرمش
 بولماز او تجلیات غایت اعداد نصل بولور نهایت
 توحیدی سور او خالق روح بر در بر او بی نیاز سبح
 الله ندر دینجه غافل الله دیوب خوش اولور دل

ایاتندن :

دامن دست طلبدن قویمه دولنجوی ایسهک معرفت ارباب استعداده دولت بخش اولور
 حق پرستم عرض اخلاص ایتدیکم درگاه بر بر نفس توحیددن آیرلمادم الله بر
 اختلافانیله او غراشمقده دهرک ذوق یوق ذوق آنک مرصاد عبرتدن تماشا سمنده در

معرفت التفاته تابعدر مشتریمنز متاع ضایعدر

آثارینه دائر ایضاحات

(۱) اصطلاحات ادبیہ : اسمک دلالتی وجهله قواعد ادبیہ اصطلاحاتی مبین استفاده لی
 برآردر . مع التأسف یالکمز برجلدینی نشر ایده بیلمشدر .

(۲) مجموعه معلم : مکتب سلطانی و حقوقده تدریس ایتدیکی ادبیات عثمانیه درسلینک
 تقریرلرینی ، شعرای عثمانیه دن برخیلیسنک تراجم احوالیله منتخب شعرلرینی ، عربجه ، فرسجه ،
 فرانسزجه دن فائده بخش ترجمه لری حاوی اولوب آلتش جزء نشر ایدلمشدر .

(۳) اسامی : مع ذیل (۸۵۰) قدر مشاهیرک مختصر ، مفید تراجم احوالی مبین اولوب

برجلددر .

(۴) لغات عثمانیه - لغت ناجی : کتابه و بتخصیص مکاتب شاگردانته الزم ، استفاده بخش بر اثر اولوب جلد ثانیسی ، مرحومک محبزلندن و ادبای عصرذن (مستجابی زاده عصمت بك) طرفندن اكمال ایدلمشدر .

(۵) معلم : جراند یومیهدن (ترجمان حقیقت) جریده سی محررادیسی ایکن یازدینی تنقیدات ادبییهی حاویدر .

(۶) امثال علی : (امام علی المرتضی کرم الله وجهه و رضی الله عنه) نك حروف هجا ترتیبی اوزره اقوال علیه و حکیمانهلرینک ترجمهلرینی مبین اولوب (کتابخانۀ ابوالضیا) جزؤلری میاننده نشر اولومشدر .

(۷) موسی بن ابی الغازان - حمیت : (ابن الغازان) ك حمیتی ، حماستی مبین منظوم برادرر .

(۸) سأنحات العرب { آثار عربیه و فارسیهدن منظوم و منشور بعض تراجم ايله مطالعات
(۹) سأنحات العجم { ادبییهی حاویدر .

(۱۰) مکتوبلرم : احباسنه ، شاگردانته یازدینی مکاتیبی حاویدر .

(۱۱) صائبده سوز : شعرای ایرانیهدن بتخصیص تشبیهاتپله امثاليله ، شهرت شعار اولان (صائب) حقنده مطالعات و تنقیداتی حاویدر .

(۱۲) نوادر الاکابر : اکابر امتك اقوالندن ، احوالندن باحذر .

(۱۳) آتشیاره {

(۱۴) شاره { اشعارینی حاوی رساله لردر .

(۱۵) فروزان {

(۱۶) حکم الرفاعی : پیر طریقت سیدنا (احمد الرفاعی) نك بعض اقوال علیه لری ترجمهلرینی حاویدر .

(۱۷) سنبله : قسم اولی بعض مکتوبلرله ترجمهلرذن مرکب ، قسم ثانیسی ایسه صاحب اثرک حیات صباوتی مصوردر .

(۱۸) محمد مظفر مجموعه سی : بر مجموعه قواعد ادبییه اولوب ناقص قالمشدر .

(۱۹) معمای الهی : بعض سور قرآنیه ابتداء الرنده اولان مقطعات حقنده اکابر امتك مسروداتندن خلاصه ایدلمشدر .

(۲۰) اعجاز قرآن : (اعجاز قرآن) ه دائر مفید و مختصر بر اثرذر ، (فخر رازی) نك (سورة فاتحه) تفسیرنده (اسرار عقلیه) سر لوحه لی بر مقاله حکیمانهنک خلاصه ترجمه سیدر .

(۲۱) تفسیر سورة اخلاص : بوده باشلیجه تفسیر کبیردن خلاصه ایدلمشدر .

(۲۲) ذات اللطاقین - ابن زبیر : منظوم بر وقعه تاریخیهدر .

(۲۳) دمدمه : رجائی زاده اکرم بکک (زمزمه) اسمندہ کی اثرینہ مقابلہ یازلمش بر مجموعہ انتقادیدہ در .

(۲۴) مخبرات و محاورات : احمد مدحت افندی ابلہ محاورہ لریخی حاوی مکاتیدن متشکلدر .

(۲۵) خردہ فروش : قواعد و فوائد ادیبہ دن باخشد .

(۲۶) عثمانلی شاعرلری : شعرای عثمانیہ دن (احمد پاشا ، باقی ، شیخ الاسلام یحیی افندی ، خاقانی محمد بک ، خواجہ نشأت ، سید وہبی ، سنبل زاده وہبی ، نوعی زاده عطابی ، احمد منطقی ، شیخ الاسلام عبداللہ و صاف افندی ، آنطاکیلہ منیف ، سلیمان نجفی ، شیخ الاسلام عارف حکمت بک) ک تراجم احوالہ اشعار منتخبہ لریخی حاویدر . ایکی جزئی نشر اولونہ بیلمشدر .

(۲۷) ہدز : دور استبدادی مصور درت فصل اوزرہ مرتب تیاترودر .

(۲۸) تاریخ آل عثمان : یالکیز مقدمہ یی حاوی اولوب بر نسخہ سی (بیلدیزسرای) کتبخانہ سندہ

وارددر .

ای مزار ترک ، صفوتخانہ سک	خوابگاه شاهسک ، شاهانہ سک
افتخار ایت ، ای سرای مغنوی	شاه ترکان سندہ اولمش متروی
ای سلیمان شاه ! متداریکیز	شاہکر اولاد فیض آناریکیز
اولدی اخلاصکله فخر دود دمان	اوغلتک ارطغرل کبی بر قهرمان
آفرین ارطغرلہ ، یاراننہ	آفرین ارطغرلہ ، عثماننہ
شانمز عثمانمز اولماز ، شانلی یز	بونجہ میلیون خلق ہپ عثمانلی یز
واقعا عثمانلیقہدر شانلیلق	بیلمہ لی اما ندر عثمانلیلق

« غازی ارطغرل بک منظومہ سندہ »

ای فرات ای نیمہ شط العرب ،	سندہ موج اور مقدمہ ہم غم ہم طرب !
دیرکن ، ایتدک حزنہ مستغرق بنی ؛	قرب (صفین) دن کچر کوردم سنی .
امر عشقہ اقتیاد ایتدم ینہ ،	حیدر کمراری یاد ایتدم ینہ .
دھکذارکذر دیار کربلا ،	یاد اولنسون شہریار کربلا .
کربلا یادیلہ جان آکامہ اولور .	مر نفس یا آمہ یا اللہ اولور .

ایشته اک حیرت فزا برهانه ، بعدازین لازمی کیتمک بابه ؟
باق نه استغراقه سوق ایتدک بنی ، کوز یاشی ظن ایلور چشم سنی !

§

ذکره شایاندر فراتک هریری ، بن که بر ترکم اونو تمام جمبری .
ترک اولان نعمتشناس اولمق کرک ، واریری کیتسم (مزار ترک) . دک .

محمود مهول الدین یاشا « استانبولی »

(چورلیلی علی پاشا) احفادننددر . کتابت رسمیه ده کی قدرت قلمیه سی مسلم اولوب
شهریدر . پک کنج ایکن باب عالیده خدمات تحریریه ده قوللائیه رقی بالآخره مالیه و نافعہ نظارتلریله
والیلک کبی مهام اموردولتده بولوندی . (۱۳۱۶) تاریخده استانبولده وفات ایتدی . بشیکطاشده
(یحیی افندی) درکاهنده مدفوندر . آثار مطبوعه سی (روضه الکاملین) اسمنده کی (شرح شفیقنامه)
ایله (منشآت) ، (مجموعه اشعار) در . برده (مرآت حقیقت) اسمنده (۱۲۹۳) روسیه
سفری وسائرہ یی مبین اوچ جزء مطبوع تاریخچه سی وارددر . (شفیقنامه) اولجه (عبدالله محمد
ابن احمد) اسمنده برذات طرفندن دخی شرح اولونمشدر . برنسخه سی (یکی جامع) کتبخانه سنده
موجوددر . (شفیق نامه) تاریخ ادبیات عثمانیه نامنه یالکیز برکره کوریلجه جک آثاردن اولوب
زمانزده شایان تقلید دکادر . (شفیق نامه) ایله (حاجی شفیق افندی) حفنده مورخین فصلنده
ایضاحات لازمه مندرجدر .

ابیاتندن :

مرآت دل که صورت اخلاصی کوستر
وارسته در عکوسی ریا و رسومدن

مصارعندن :

بر مسافر خانه در انسانه بوکهنه رباط

مقبوله طعانه ضامن « استانبولی »

عصر مزده استانبولده یتیشن عثمانلی ادیبه لرینک اکدر لیلرندن معدود نظم و نثرده کی اقتداری

مسلم ایدی . (۱۳۱۶) تاریخنده وفات ایتمش وجوار حضرت خالدده (سیاوش پاشا) تربیه سی قربنده و دیعه رحمت الهیه قیلنمشدر . مرحومه مابین هایون منسوبیندن وصلحادن (حاجی ابراهیم افندی) نك کریمه سی و شورای دولت اسبق باش کاتبی (فواد بک) ک زوجه سیدر . تماماً اخلاق اسلامی و عثمانیه موافق اولمق شرطیله قادینلردن ایلاک قیمتی اثر نشر ایدن کندنی اولدینی کبی وفاتندن سوکره کرک زوجی و کرک بنات نوعی طرفندن تنظیم اولونان منشور و منظوم مرثیه لردن بر کتاب وجوده کلشدر که بوکا ایلاک موفق اولانده مرحومه مشارالیهادر .

مرحومه نك زمان حیانتك قسم کلینی خسته لقله کچمش و آثارینك بر چوغنی او حالنده یازمشدر . جناب حقه توکلنه و صبر و تحملنه زوجنك یازدینی مرثیه لردن شوق طعه دخی دالات ایدر:

قطعه

صبر ایله مألوف ایدی ایتزدی اصلا اشتکا
کورمه مشکن استراحت طوغدینی کوندنبری
حضرت اللهمک اشفاقدن امید ایلرم
جنت عدن اولدی نور دیده لمعانك یری

آثار منظومه و منشورده سندن بر قسمی (معکس خیال) عنوانیله طبع اولونمشدر .
فضولینك بر صراعتی تربیع ایدرک یازدینی (صبح سعادت) عنوانی نشیده سندن :

ایردی معراج شریفك تا حریم عزته طاقی یتزدی جبریلک بو رتبه رفعته
تزد پاک کبریا ده باق شو مقبولیته خاکه ایندی کو کدن استقبال ایچون قرأرسکا
بر نعتندن :

علو پایه که امی دیمکدر اک جلی اثبات
بشر تدریسه قدرتمی بولوردی ذاتکی هیات
ینه قدرک قدر عالی تعلم ایتدیكک آیات
سنك استادك الله عظیم الشاندر بالذات
آنك چون خواجه کون و مکانسک یار رسول الله

قادینلق عنوانی منظومه سندن :

ایدرسه علم ایله اشعاره رغبت قادینلرجه اولور بر باشقه زینت
درایتدن آلیر نور ملاحظت یودور بر انتظام اوزره معیشت
یچامش جامه در نسانه تحصیل ویرر حسن اداره حسنه قیمت
فقط یازمق کرک اخلاقه دائر قلم طوتمقلغه کیم اولسه قادر

منیف محمد یاسا « عینتابی »

وزرای عثمانیه دن فاضل برذات اولوب (عینتاب) لیدر. تحصیل و تفیضی مسقط رأسیه ، شام و مصرده در . مؤخرأ (برلین) دارالقانونه کیده رك استیكمال علوم وقنون ايله دی . معارف و تجارت نظارتلریله ایران سفارتنده ایفای حسن خدمت ایتدی . السنه ثلثه دن ماعدا غرب لسانلرندنه فرانسزجه ، آلمانجه ، انگیلیزجه و رومجه بی مکمل صورتده تنکلم و کتابت ایدردی . معمریندن برذاتدر . (۱۳۲۸) تاریخنده اسکدار کویلرندن (ارن کوی) نده ارتحال ایده رك (صحرای جدید) قبرستاننه دفن ایدلدی .

آثار مطبوعه سی :

(۱) دستان آل عثمانی ، (۲) تلخیص حکمت حقوق ، (۳) مدخل علم حقوق ، (۴) علم ثروت . (۵) حکمت حقوق [مکتب حقوق درس لرندن متشکلدر] .

آثار غیر مطبوعه سی :

(۱) ادبیات (یدی کوچوک جلد اوزرینه مرتبدر) ، (۲) علم اخلاق ، (۳) علم روح ، (۴) بلاغت ترکیه ، (۵) ترکیه منطق ، (۶) عربی کلام کبار . (۷) مجموعه اشعارم ، (۸) منطق درس لری ، (۹) فارسی اصطلاحات ، (۱۰) مشتقات ترکیه ، (۱۱) فؤاد و عالی پاشالره کامل بکک سوزلری . (۱۲) ملاحظات حکمیه ، (۱۳) محاورات حکمیه ، (۱۴) اشتقاق لغت عثمانی ، (۱۵) ایران خاطراتی ، (۱۶) ابن بطوطه سیاحتنامه سندن مستخرج ترکیه برقسم ، (۱۷) ترکی ، عربی ، فارسی لسانلرندنه موجود لغات یونانیه ، (۱۸) اصطلاحات ترکیه ، (۱۹) انکلتزه تاریخی : نهایتندن نقصان اولوب خط دستیله محرر نسخه سی ملت کتبخانه سنده در . (۲۰) مقامات حریریدن بکرمنجی مقامه فاروقیه نك ترجمه سی ، (۲۱) بلاغت فعل یاخود بلاغت جسمانیه ، (۲۲) اروپا سیاحتی اثناسنده استانبوله یازیلان بعض تحریرات .

ترکیب بندی :

مکتب که فیض بخشیدر ابنای امتک	مکتب که خجیله کاهیدر ابکار فکرتک
مکتب که مهد رفعتیدر هر جماعتک	مکتب که قصر شوکتیدر ملک و ملتک
مکتب که رحله کاهیدر آیات نصرتک	مکتب که الک مهمیدر اسباب ثروتک
مکتب که سایه صالیدیغی یردر حقیقتک	مکتب که جلوه کاهیدر اسرار خلقتک

سرمایه سعادتیدر دین و دولتک

بومدعاسلمیدر شرع و حکمتک

مکتب دیوب کچمہ کہ قدسیدر اول مقام سکانہ مؤسسہ ایلہ احترام
 بیت الشرف سزادر اکا اولسہ ایدی نام ناقص کلانلر آندہ اولور لاجرم تمام
 لایق دکلئ دینسہ آکا قبلہ انام مقصود ایسہ اگر سکا بر کعبہ مرام
 اول جانب مبارکہ وقتبلہ ایت خرام کسب کالہ صبح ومسا ایلہ اہتمام

اما مزاج عصرہ موافق دہ اوللی

ہم احتیاج خلقہ مطابق دہ اوللی

معمورہ لردہ برنیچہ عالی بنا اولور داخلاری مزین اولور دلکش اولور
 سکائی علم و معرفتہ آشنا اولور ہم سعی واستقامت ایلہ اغنیا اولور
 امن ورفاہ شامل بای وکدا اولور ہرشی دہ انتظام اثری رونما اولور
 کوزلری ضیای حکمت ایلہ روشنا اولور دیلار ہمیشہ مصدر شکر و ثنا اولور

مکتب دکل دہ یانہ در اسبابی بونلرک

قابلمی اہل جہل اولہ اربابی بونلرک

آج دیدہ بصیرتی آفاقہ قیل نظر پر در زمانزدہ عجایبلہ سر بسر
 ہم نوعز بونسخہ کبری اولان بشر شمشک کبی بر آفتی امرینہ رام ایدر
 سیر سریع ایلہ جولانکاهی بحر و بر جو ہواہ چقمہ دہ شاہین تیز پر
 بحر محیط قعرینہ دہ قورقوسز اینر یارب دہا نلر یابہ جقدر دہا نلر

مکتب دکلئ منشی ہب بوبدایعک

اہل کالہ ایشہ مکفاتی صانعک

ایسترمی سن کہ ایلہ سن بورجکی ادا بورجک نہ در سنک انی کل اوکرن ابتدا
 اول جناب حقہ اولو الامرہ ثانیہ ایت صدق ایلہ اطاعت و اخلاص ایلہ دعا
 بردہ چالش کہ بزده اولان مختلف قوی دائم ایدہ مراتب اعلاہ ارتقا
 ایتمز ایسہک بوکا کرکی کبی اعتنا صدق و خلوص وسعیک اولور جملہ ہبا

برجوق دہا وظائفی وار نوع آدمک

مکتبہ دہ اوکرہ دیرسکا استاد اکرمک

سن صائمہ کیم بوسوزلری حاشا فسانہ در یا مقتضای داعیہ شاعرانہ در
 یاخود کہ جر منفعتہ بر بہانہ در دیرسہک اکر کہ بویلہ دکلدر دہ یانہ در
 اخلاص وصدق وحب وطندن نشانہ در تسلیم کردہ عقلای زمانہ در
 خلقک یازیق کہ رغبتی نام ونشانہ در بیلمز جہانہ مایہ عز و علانہ در

مکتب بیوک خزینہ سیدر جملہ نعمتک

مفتاحی سعی ودقتی اہل ذکاوتک

لایق دگلی روح الامین اولسه کاتبی کرو بیان عرش برین اولسه حاجی
 شاهنشهان روی زمین ده مراقبی عمری فزون اوله که بوملک ده صاحبی
 تقدیر ایدر علو مقام مکاتبی مصروفدر همیشه بوکا فکر ثاقبی
 مشهور هم مسلم آنک رای صائبی مدوحددر صفاتی کزیده مناقبی
 یارب حشره دک اوله تختنده برقرار
 واریسه دشمنی اوله مقهور وتار ومار

مختار افندی « کبری احمد مختار افندی »

فضلا و ارباب قلمدن بز ذات اولوب (کرید) ک (حانیه) شهرنده تولد ایله دی . اکال
 تحصیلدن صوکره (باب سرعسکری - حربیه نظارتی) دأثره سنه انتساب ایله مدت مدیده
 مکتوبی سرعسکری مأموزیتنده و اواخر عمرنده بر سنه نی متجاوز (شیخ الحرم نبوی)
 خدمت مبعجله سنده ایفای خدمت ایله دی . (۱۳۲۸) سنه سنده خسته اوله رق استانبوله کلدیکنی
 متعاقب ارتحال ایله یوب (ملا کورانی) جامع شریفی حظیره سنه دفن ایدلی . آثار ی حکمیات
 اسلامیة نقطه نظرندن حائز اهمیتدر .

آثار مطبوعه سی : (استمداد) ، (آداب المیزید) ، (مرآت الشهود لسلیدالموجود) ؛ (معاریج سبعه) ،
 (انتباه قلب) ، (سراج الوهاج فی لیلۃ المعراج) ، (محاسن اخلاق) ، (مجال فکرت) در . حضرت
 (شیخ اکبر) ک ادق آثارندن (شجون المسجون) ایله (مواقع النجوم) فی ده ترجمه ایتش سده
 طبعنه موفق اوله مامشدر . ترجمه حالی مشایخ فصلنده مذکور اولان (بابانعمه الله) حضرت تلیزینک
 تفسیرینک طبعنه همت ودالات ایله مشدر . السنه ثلثه ادبیاتنه و بتخصیص لسان عربی دقایقه واقف
 اولمغله برابر لسان تصوفده عارف ایدی . اشعار ی حکیمانه و عارفانه در . (شیخ اکبر محی الدین)
 حضرت تلیزینک آثارینی غدای روح ایله مشدی .

ایاتندن :

خاطر شکن نفس وهوا اولمغه سعی ایت
 خاطر شکنی اولمه صاقین کیمسه نک اما

لاجرم روشن نگاه پرتو تحقیق اولور
 مؤمن الغیب (هو الرحمن) صاحب دلان

مظهر بك

مظهر بك وقوف علمی ولسانیسی وسعت ذکا وعذوبت بیانی سایه سنده بك ابي تصرف ایدن كنچ از باب دانشمزدن بر ذات ایدی. مرحوم (امرالله افندی) طرفندن دفعه ثانیه اولارق، برچوق اصحاب كمالك اشتراك همیشه، میدانه كتیر یلكه تشبث ایدیلن ومع التأسف برنجی جلدینی متعاقب تعطيله اوغرایان « محیط المعارف » سر محرر لکنه انتخاب ایدیلش اولماسی مرحوم مظهر بك قدرت عرفان و چالاکی اذعاننه شاهد عادل در. آثار مطبوعه سی ایچنده كرك (مصباح الفلاح) نده، كرك (زبدۀ علم اخلاق) نده كوستردیكي ترتیب و مطبوعیت، احاطه ووحدت همان امثالسزد. كنچ دینه جك برسندۀ وفاتی ضیاع عظیمدر. (حرار) شهنبدری اولوب، استانبوله متوجهاً حر كتنده تام واپوره بینه جكي بر صیره ده (۱۳۲۸) سنۀ هجریه سنده وفات ایتش و (جیبوتی) ده ودیعه خاك غفران قیلنمش در. حبشستانده كرك محافل حكومتجه كرك یرلی اهالی وبالخاصه مسلمانلرجه مظهر حرمت و تجلیل اولماسی اداره و اخلاق، سیاست و معامله اعتباریله ده بك قیمتی بروجود اولدیغنه دلالت ایدر. یوكسك بر معلم و صربی قدرت و صلاحیتی ده حائر ایدی.

غیر مطبوع آثاری :

مرحومك مطبوع آثاری :

(۱) مصباح الفلاح (ایکنجی جلد) .	(۱) عملی ونظری مختصر هندسه .
(۲) زبدۀ علم اخلاق (ایکنجی جلد) .	(۲) کوچوك جوغرافیا .
(۳) مرآت الهدایه (ایکی جلد) .	(۳) علم حساب .
(۴) حکمت اسلامیه .	(۴) قرائت اخلاقیه .
(۵) احکام شرعیه نك طبه تطبیقی .	(۵) کوچوك عثمانلی صرفی .
(۶) اصول انشا .	(۶) قره سیاحت .
(۷) فن صحیفه لری .	(۷) قطبه سیاحت .
(۸) مصباح الفلاح (مفصل علم حال) برنجی جلد .	
(۹) زبدۀ علم اخلاق (برنجی جلد) .	

مصطفی یاشا « دینی بونوره مصطفی علمی یاشا -- قیصریلی »

ادبای عسکریه دن بر ذات اولوب (قیصری) نك (طاوولسون) قریه سنده (آتش حافظ

زاده) احفادنددر . (۱۲۸۰) تاریخنده مکتب حربیه دن نشاندن سوکره محارباتده بعده اعدادی عسکری کتابت معلمکننده دها سوکره لری ده حربیه نظارتنده ایفای وظائف ایله دی . (۱۳۳۳) ده متقاعداً ارتحال ایندی . (اسکدار) ده (قره جه احمد) مزارستانده عائله سی قبرستانده دفن ایدلدی . (۱۲۹۲) ده مکتب حربیه مطبعه سنده طبع اولومش (دستورالمجاهدین) اسمنده استفاده لی بر اثری و دیندارانه بعض منظومه لری واردر .

برنعت شریفندن :

شهنشاه لعمرک تخت نشین ملک ارسنلک
حیب حضرت مولا مطاع خطه لولاک
سورن یوز آستان پاکنه هیچ فیض بولمازمی
آنکچون عرشه نسبتله کریدر قیمت افلاک

ن

نسبی « سیم عمر عماد الدین » [۱]

حاشقیندن و آثار شعریه سی اشعار ترکیه رونق و یرن قدمای شعرادن اولوب مشهور دیوان مطبوعندن باشقا برده غیر مطبوع فارسی دیوانی واردر . مطبوع دیوانی نقصاندر . نسخه نامه سی (کتبخانه عمومی) ده موجوددر . (۹۰۹) تاریخنده (سلطان احمد روی) خطیله نفیس خط تعلیقله محرر بر نسخه سی ده (آیا صوفیه) کتبخانه سنده در . بو نسخه ده فارسی اشعارینک اکثری ده مندر جدر . خط دستیله محرر اولان ترکی دیواننک (ارضروم) ده (جنت زاده) کتبخانه سنده محفوظ اولدینی مرویدر . مشربی شطحیات صوفیانه به مائل اولدینی ایچون بعض کلمات برده بیرونانه سندن دولانی (۸۲۰) تاریخنده (حاب) ده بردار ایدلدیکی متواتردر . باخصوص اشعار فارسیه سندن مسلك حروف صاحی [۲] (فضل الله حروفی) [۳] دن

[۱] ترکی جنس و آمدی دیارد (حاشق چایی) .

[۲] حضرت (شیخ اکبر) ک (فتوحات مکیه) و سائرده بسط و بحث بیوردینی (حروفات عالیات) بو حروفدن باشقا اولوب اسمی کبی عالی و جامع اولدینی واقف لرینه معلومدر .

[۳] (مناقب الواصلین) ده (شاه نعمه الله ولی) طریقندن اولدینی فقط علم حروفده آشنا اولدینی محرردر . (کنه الاخبار) ده دخی بو ذات حقنده ایچه ایضاحات واردر .

مستخلف اولدینی آ کلاشیلدینی ایچون حقنده بعض کونا قیل وقال اولونمش ایسه ده بر چوق
عرفا از جمله (شارح مشوی صاری عبدالله افندی) (ثمرات الفوائد) اسمنده کی اثرنده عشق
وعرفانلرینه شاهدور . (خداوندکار) غازی دورنده بروسه یه قدر کلدیکی منقولدر . (نصیین) لی
اولدینی یازمه بر دیوان ظهرنده کورولدی .

ابیات عاشقانه سندن :

منصور کبی جوشه کلیر سویلر انا الحق
هر عاشق صادقکه بو میخانه یه اوغرار

فارسی دیوانندن :

طالب توحیدرا باید قدم بر لازدن بعدزان در عالم وحدت دم الا زدن
رنک وبوی از حقیقت از بدست آورده چون کل صبرک باید خیمه بر صحرا زدن
ای «نسیمی» با مقلد سر حق ضایع مکن از تجلی دم چه حاصل پیش تا بینا زدن
(منصور انا الحق سویلدی ، حقدر سوزی حق سویلدی) دیش اولدینی کبی بوجه آتی
جواب منظومی ده کننسیسه نصیحت ایدن برادری (خندان) کوندر دیکی مرویدر .

دریای محیط جوشه کلدی کون ایله مکان خروشه کلدی
سرازل اولدی آشکارا عاشق نیجه ایله سون مدارا
یرکوک آره سی حق اولدی مطلق سویلر دف وچنک هب انا الحق

فارسی ترجیع بندی مطلعندن :

ما مظهر ذات کبر یایم ما جام جم جهان نمایم
ای تشنه بیا که در حقیقت ما آب حیات جانفزایم
ای در غلط از ره دویینی ایا تو کجا و ما کجایم
معلوم شود که غیر حق نیست از چهره نقاب اگر کشایم
مارا عدم و فنا نباشد زان روی که عالم بقایم
ای طالب صورت خدا چون بگذری از دویی خدایم
شاهنشاه اعظم اگر چه در کشور نیستی کدایم
زلفت چو دلیل ماست امروز در سایه دولت همایم
ظاهر شود آفتاب وحدت از مشرق غیب اگر برآیم
در عالم بی چرا و بی چون بیچون و چگونه چرایم
ای خواجه اگر توشمس دینی از روی حقیقت آنچه مایم

ای ساقی روحپرور ما	لعل تو شراب کوثر ما
رخسار تو آفتاب عالم	کفتار تو شهد و شکر ما
سودای دراز کنت کنزا	زلف تو نهاد در سر ما
فردوس نعیم جاودان نیست	بی وصل رخ تو در خور ما
در ظلمت آفرینش آمد	خورشید رخ تو زهر ما
اندیشه نیست هیچ صورت	جز روی تو در برابر ما
کی دل بر ما قرار گیرد	تا هست رخ تو دلبر ما
در بحر محیط عشقت ای جان	پرورده شد دست کوهر ما
از مهر تو شد چو قلب مازر	شایسته سکه شد زر ما
ای مصحف بخت و فال دولت	مسعود شد از تو اختر ما
ای جوهر ماز روی معنی	نشناخته تو جوهر ما

یارك جفاسی جمله وفادر جفا دكل
اول كیمسه نك قبله سی ای جان سن اولمادك
عشقك اگر چه آدینی عاقل بلا قومش
یاری جفا قیلور دین اهل وفا دكل
ایراغه دوشدی کعبه دن اهل صفا دكل
نعم البلادر اهلنه بئس البلا دكل

نظامی قونوی

(فاتح سلطان محمد) دورنده یتیشن شعرانك سرفرازلرندندر . کنج ایکن وفاتی تکملنه مانع اولدی . تذاکر و تراجم احوال کتابلریمزده حضرت پادشاهك دعوت هایونلرینه اتباعاً استانبوله کلکده ایکن اثنای راهده ترك عالم فنا قیلدینی محرر سده تذکره (سہی) ده (قره مانلی) اولدینی و برای تحصیل ایراندن عودتندن سوکره (قونیه) یه کله رك وفات ایتدیکی محرردر . اشعار ترکیه سندن ماعدا عربی و فارسی شعرلری وارددر . (خواجه حافظ شیرازی) نك اکثر غزلیاتی تخمیس ایله مشدرکه اشعار فارسیه ده کی قوتنه دلیلدر .

اشعارندن :

قلمه دن سیل فنا عمر دیارینی خراب خذ من العیش نصیباً ومن العمر نصاب

ای « نظامی » وصله شاد اوله و هجرانه ملول کائناتك حالی چونکیم انقلاب اوستنده در

حبس تندن دلی قورتار نه روادرکه اولا مرغ لاهوتی اسیر قفس نا سوتی

بجانی بك « ادریزی »

اصل اسمك (نوح) ویا (عیسی) اولمه‌سنده اختلاف وارسه‌ده (عیسی) اولمه‌سی اقوادر .
 (ادرنه) ده تولد ایتدیكنی و بدایت اشتھاری (قسطمونی) ده اولدیغی (ریاضی) تصریح ایدیور .
 عثمانلی شعرینك مؤسسارندن عداولونور . (احمدپاشا) یه خیرالخلف (باقی) یه سلف اولمشدر .
 دیوانی ، شعر قدیم عثمانی ایچون بر نمونه اولوب بعض ایاتی شمدی دخی بکنیله‌جك مضامینی
 حاویدر . غیر مصبوع دیوانندن باشقا (لیلی و محنون) منظومه‌سی اولدیغی کی برده (کیمیای
 سعادت) ترجمه‌سی اولدیغی مرویدر . فاتح زمانه یتیشمش ، مشارالیه نامنه برقاچ قصیده تنظیم
 ایتمشدر . وفاتی (کیتدی نجاتی آه) ترکیبنك دلالت ایتدیگی (۹۱۴) تاریخی اولوب استانبول‌ده
 وفادن زیرکه کیدن یولده (خضر بك) مرحومك مدفون بولوندیغی مسجد مقبره‌سنده مدفون
 اولدیغی (عبدالله ایوبی) نك مجموعه و فیاتنده مندرجدر . شاگردخاصی صاحب‌تذکره (سهی بك)
 استادی ایچون خانه‌سی اتصالنده بر تربه برده سیل یابدیرمشدی . حیفاکه اسلاف و آثار
 اسلاف حقنده بعضاً روا کوردیکمز حرمتسزلک و قدسزلق اثری اوله‌رق هر ایکی بنادن‌ده
 نام و نشان قالمامشدر . اشعارده ایراد مثل اولا بونده کورولمشدر . بو جهتله مولانا ادریس
 بتلیسی (هشت بهشت) ده (خسر و شعراء روم) عنوانیله یاد ایدیور . (مناظره کل و خسرو) اسمنده
 برمنویسی اولدیغی (تذکره سهی) ده محرردر . (کل و صبا) و (مهر و ماه) نامنده ایکی اثر
 منظومی ده اولدیغی مرویدر . اشعارندن برخیلیسی (عطا) تاریخنك بشنجی جلدنده مندرجدر .

ایاتندن :

شول که عشق آتشینك شمعنه پروانه کچر . شمع وش عمری آنك یانه کلیر یانه کچر
 نیلسون کلزاری عاشق اولینجه کلمدار بوستان جنبه صورت ویرن دیوار ایمش
 مصارعندن :

زهی دولت زهی نور علی نور

کیمسه‌نك حدی دکل تقدیری . تغیر ایلک

آیاغی یری باصار زلفنه بر دار اولانك

اوکسوز اوغلان کوبکن کندی کسر

جوره مائل اولسون یاری الهی کیمسه‌نك

نورالدین افندی

بر مقدمه اون مجلس بر خاتمه اوزره مرتب ، منظوم (مقتل حسین) صاحبی عاشق او
رسول بر ذاتدر . اثرینک نهایتده هر سك زاده احمد پاشانك (قره مرسل) یاقینده (دیل)
محلده بنا ایتدیکی جامع شریفك امام و خطیبی اولدیغنی وجهه کیدرکن قورسانلر طرفندن ا.
ایدیلهدك (رادوس) آداسنده ایکی سنه دوت آی قلعه بند اولارق قالدیغنی و (لارنده)
(جمال) اسمنده بر ذات عالی دن اخذ طریقت ایله دیکنی صافیانه برلسانله حکایه ایدیور . بو
(۱۲۸۵) تاریخنده طاش باصمه سی اولوق اوزره (وقعه کربلا) اسمیله طبع اولونمش سه
اسمنك (مقتل حسین) اولدیغنی بر قاج یرنده مصر حدر . مطالعنن :

حمد ثابت دیر سکا ای پادشاه دو جهان	حمد ایدره یز آشکار و هم نهان
حمد لایق عالی ذاتکدر سنك	مدح اولان هم پاك صفاتکدر سنك
یوغیکن بور عالمی وار ایله دك	قدرتن بونلرده اظهار ایله دك
کلی موجوداته مقصودین ویرن	جمله کیزلیلری ایشیدوب کورن
ظاهر و باطن و آخر هم ازل	حی و قادر سك قدیم و لم یزل
عرش و کرسی آی و کون چرخ فلک	وحش و طیر و انس و جن حور و ملک
طاغ و دریا هم نبات آغاج طاش	داخی یر یوزنده اولان قورو باش
جمله اشیا هم مسبحدر سکا	هر بریسی حمد ایدر دائم سکا

نظمی محمد بك « ادره ری »

صنایع شعریه واقف مقتدر بر شاعر اولوب (ادرنه) لیدر . (سلطان سلیمان قانونی
زماننده احکام کاتبلرندن ایدی . صوکره زمره سپاهیانه ادخل ایدلدی . برنسخه سی (نور عثمانی)
موجود اولان (مجمع النظائر) اسمنده کی اثر کیرنده (۹۳۰) تاریخنه قدر کچن شعراء عثمانیه نه
نظائر ی و بونلره سویله دیکی نظیره لری مندر جدر . بو اثرینی خاکپای شاهانه یه تقدیم ایدر
عواطف سنیه مظهر اولدی . بو اثرندن باشقا آثار شعریه سی ده واردر . (وحید تبریزی) نه
رساله عروضنده اولان بحورکده برنده (الف) قافیه سنده برر غزل ایراد ایدهدك کندیسی
بر جوق بحر اختراع ایتشدر . (۹۵۵) تاریخنده وفات ایتدی .

سزالی ابراهیم جلی « ادریزی »

شاعر (عبدی) نك شاگرد خاصی اولوب (ادرنه) لیدر . سپاهی زمزمه‌سندن ایکن ترك مسلكه گوشه قناعتی اختیار ایله‌دی . (۱۰۰۰) تاریخنده (ادرنه) ده وفات ایتدی .
ایاتندن :

بیدار اولانه دولت دیدار اولور نصیب
آجسون کوزینی عاشق اولان غفلت ایتسون

تئاری « سیروزی »

زمزمه قضاندن والسنه نالته‌ده انشادانظمه مقمدر شعرادن اولوب (سیروز) لیدر . دو قوزنجی عصر هجری شعر اسنددر . (حافظ شیرازی) دیوانه نظیره یازدینی (کلشن شعرا) ده محرردر .

نوعی افندی « معلقه‌ری »

عصرینك علامه و رئیس الشعراسی عداولونور . ذوقنون ، فاضل ، حکیم برذات اولوب (معلقره) لیدر . شهزادگان تدریسیله امرار ایام ایله‌مشدر . ترجمه طالری مشایخ فصلنده مذکور اولان (سرخوش بالی) و (قورت) افندیلردن اخذ ایله‌مشدر . اکثریتله اشعاری متصوفانه و حکیمانه‌در . شاعر لکجه (باقی) ایله هم مسلكدر . فقط آنکله هم عیار اولاماز . ارتخالی (یرك جنات اوله نوعی افندی) ، (جنان کلزارینی جای ایتدی نوعی) مصراعرینك و (تمت النوعی) ترکیبنك ناطق اولدینی (۱۰۰۷) تاریخنده قبری استانبولده (شیخ وفا) جامع شریفی حظیره‌سنده‌در . مؤلفات مشهوره‌سی (سلطان مراد ثالث) ك امریله یازمش اولدینی مقدمه‌سندن آکلاشیلان تورکجه (فصوص الحکم شرحی) [۱] ایله (حاشیه اوائل مواقف) ، (شرح رساله قدسیه لمولانا قناری) ، (محصل الکلام فی علم الکلام) ، (نهافت فلاسفه و هیا کل نور حاشیه‌لری) ، (نوای عشاق) ، (رساله کلام نفسی) ، (رساله علمیه) ، (ترجمه عقائد) ، (رساله منطق) ، (شرح دوییت مثنوی) ، (کوهر راز) ، (سوره ملک تفسیری) ، (رساله

[۱] تاریخ تألیفی (آخر الکلام) ، اسمی (کشف الحجاب) در .

فی علم المناظره) ، (خواجه جهانك منشأتك ترجمه سی) ، (نتایج الفنون) [۱] ، (منظومه حسب حال) ، (مناظره طوطی بازغ) و سائر اولوب همان جمله سی غیر مطبوعه در دیوانی مرتب ایسه ده نسخه سی نادر در برنسخه سی (حمیدیه) کتبخانه سنده واردر . (کتبخانه عمومی) ده (رضا پاشا) کتابلری آراسنده برده مفصل تورکجه (ایساغوجی شرحی) موجود در . آیاصوفیه کتبخانه سنده خط دستیه محرر (فضائل الوزراء و خصائل الامراء) اسمنده تورکجه اوفاق بر اثری ده واردر .

برغلندن :

محبیدن غرض صانماك كه قیس و وامق اولمقدر تمام اولدی كوزلك صانمه شیرین ایله لیلامه چكوب منصوری داره ایتدیلر خاكسترین بر باد بیانمز دردی چوقدر مبتلای محنت عشقك بزه « نوعی » كركمز زمره قالك مقالاتی

هنر بر حالت ایله وصل یاره لایق اولمقدر نیجه لیلا بولنور ارك اما عاشق اولمقدر هنر اقرا ان ایچنده هر جهندن فائق اولمقدر شفا ساز اولمده حكمت طیبیم حاذق اولمقدر غرض شعری كشینك حسب حالن ناطق اولمقدر

برغلندن :

جام صفا كركمز دنیای دون الندن مردانه لر شكاری آماز زبون الندن
دل صفحه سینه با قدم اطرافی جمله مشروح بیلدم بو نسخه جیقمش بر ذوقنن الندن
فرهاد یوز چویردی طاغلرده آه ایدركن یوقسه دكدی عاجز بر بی ستون الندن

ایاتندن :

زاهده محراب مسجد عارفه ابروی یار جلوه كردر بر تو نور خدا هر كوشه دن

نیجه شیر اولسه نیچه ك آنی ایلر شكست بو مثل مشهور در دست بر بالای دت

بو ساده نظمی اهل صنایع بكنمه سه « نوعی » نه غم بزم سوزومز عاشقانه در

« نوعی » لازم دكل اولمق فلان ابن فلان معرفت كسب ایله تك بر آدم اول آدم كبی

ایات فارسیه سندن :

بهار عالم حسنش دل و جان تازه میدارد برنك اصحاب صور ترا بو ارباب معی را

[۱] تاریخ ، حكمت ، سیاست ، هیئت ، كلام ، اصول ، خلاف ، تفسیر ، تصوف ، تعبیر رؤیا ، رفس و افسون ، طب ، فلاحت ، توحید ، نحو ، صرف ، شعر ، افت ، خط ، فقه كبی فنلردن باحث تركی العبارة موجب استفاده بر اثر در .

مصارعدن :

فرق ایله مهین جوهری صراف دکدر

عادت بیدر آخرده کلیر بزمه اکابر

کوکلدندر شکایت کیمسه دن فریادمز یوقدر

بر وجهه ناظرز کوره لم حق نه کوستر

بنده مقبوانی مولاسی آزاد ایلز

مست عشقم شو یله کیم رفتار کوچ کفتار کوچ

بونک کیفیتی تعریف اولنماز ذوقه دائردر

(منظومه کوهر راز) مطلعندن :

ایده لم وار ایکن بحال مقال	حمد معبود بی شبه و مثال
فائض جویبار کاشن جود	باسط ظل شاخسار وجود
نقش پرداز لوح انسانی	خواجه مکتب سخندان
منشی نقطه و حروف و کلام	خالق نطق و لفظ و صورت پیام
ذاتینک جلوه کاهی ستر عما	آکا ایرمن عقول نابینا
خاک ایچنده جماد آکا حامد	برلیکنه دوکون ایکی شاهد

نهای زاده « برزینی »

علماء شعرادن اولوب اسمی « عبدالمؤمن » مسقط رأسی « برزین » در . شهنامه بحرنده ترکی العباده اوچ بیک بیتلی (ساقی نامه) سیله (ارکان خمس منظومه سی) و (آداب مسعودی) یه حاشیه سی واردر . اونجی قرن هجری رجاندن (نهای) مخلصلی پدری ده شعراندنر . (تذکره الشعرا) مؤلفی قینالی زاده (حسن چلبی) صاحب ترجمه نک فکر ضعیفه معلول اولدیغنی نقل ایدیورسده شایان تأملدر . مساککی اولان طریق تدریسی ترک ایده رک اختیار عزت ایلده دی . پریشان صورت اولدی .

نیکساری محمد مهلبی

شعراى قضاتدن ، فاضل ، نکته‌دان بر ذاتذر . بر مدت مسلك قضاده طولاشدقدن صوکره
(۱۰۲۵) ده استانبولده وفات ایدرک ادرنه قپوسی خارجه دفن ایدلدى . (تفسیر بیضاوى) به
وبعض کتب علمیه به تعلیقاتی ایله مرتب دیوانی واردر .
ایاتندن :

جلا ویر قلبک آینه عالم نما ایله
ندر آینه بلکه مظهر سر خدا ایله
سرشک چشمی تقدانقدایدوب بازار عشق ایله
متاع وصل ایله دنیا دکش بیع وفا ایله

ترکی محمد افندی «بوسه‌وى»

تصنع و تکلفله یازی یازان اسکی عثمانلی منشیلرینک یکانه لرننددر . پدری اولان (ترکی
احمد افندی) بوسه نیابتده ایکن بوسه‌ده دنیا به کیشدر . عصرنده سرعت کتابتله مشهور
تعلیق نویسلردن ایدی . اکال تحصیلدن صوکره نیابتله برخیلی سیاحت ایله‌دی . (ککبوزه) ده
آتدن دوشه‌رک (آه بیک قرق درتده کوچدی ترکی) مصرای و جهله وفات ایتدی [۱] .
اشهر آناری نامنه مضاف منشور ، مطبوع (خمسة) درکه مع التأسف بمنانک لفظه فدا ایدلدیکی
آثار ایچون نمونه اوله بیلور . (نهالستان) ، (اکسیر سعادت) ، (مشاق العشاق) ، (قانون
الرشاد) ، (غزوات مسلمة) اسملریله بش فصلدن عبارتدر . برده منشاتی واردر . امام
(غزالی) نك (کیمیای سعادت) ندن بر فصلانی ترجمه ایدرک (اکسیر دولت) تسمیه ایتمشدر .
بوائر اخیراً طبع اولونمشدرکه علم اخلاق معلملریچون فائده بخش آناردنددر . برده (بنالوقه)
حاکمی ایکن (بودین) والیسی (مرتضی پاشا) نك ترجمه حالنه دائر بش وصف اوزره

[۱] (خط و خطاطان) ده ایوبده (شکر پاره) ترجمه قریبنده مدفون اولدینی محرم اولدینی کی
(ریاضی) تذکره سنده دخی استانبولده وفات ایتدیکی محرمدر . (شبخی) ایله (اسلاف) و سائره کی
آمارده ایسه (ککبوزه) ده مدفون اولدینی مذکوردر . (آیوانسرای) و فیاتنده ککبوزه ده مصطفی
پاشا جامع شریفی پیشکاهنده کی مزارستانده مدفون اولدینی بیان ایدیلور . تحریات عاجزانه مه رغماً سنک
منزاری کوروله‌مه‌دی .

(الوصف الكامل في احوال الوزير العادل) اسمیه بر اثر یازم شد که خط دستبیله محرر نسخہ سی (اندرون هایون) ده (روان کوشکی) نده در .

حکیمانه ابیاتندن :

نه معنیلر نه سوزلر مندر جدر صفحه دله
اگر چه صورت ظاهرده خاموشم کتاب آسا

بدره دکل نگاهی جهانک هلاله در
نقصه دکل نظرلری صانمه کاله در

نفعی عمر افندی «ارضرومی»

زینت خیال ، شدت افاده ، آهنگ سلاست کبی لوازم ادبیه نك كافه سی ذاتنده جمع ایتمش باخصوص انشاد قصائده یکانه بر شاعر آتش زبان ایدی . (نفعی) مخلصی ، شاعر ومورخ مشهور (عالی افندی) نك ار ضروم دفتر دارلغنده بولوندیغی زمان افندی مومالیه طرفندن تلقیب ایدلمشدر . (مخترع نظم بدیع الاثر ، ناظم اسرار الهی عمر) بی تی مرحومك مهرنده منقوش ایش . مشهور ومطبوع دیوانندن باشقا فارسی العبارة غیر مطبوع دیگر بر دیوان بلیخی ایل (سهم قضا) [۱] اسمنده کی قسماً غیر مطبوع اثری دخی اقتدار شاعرانه سنه دال ایشه ده صوك اثری مع التأسف هجوماله مالی کیدر . خراج محاسبه جیسی ایکن معاصری وزرادن (بایرام پاشا) بی هجومندن دولابی اجل قضایه اوغرادى . مولداً (حسن قلعه) لی اولوب وفاتی (آه کیم قیدی فلك نفعی کبی استاده) ، (کشت تاریخ قتل شد نفعی) مصرع ایلرینك دلالتی اولان (۱۰۴۴) تاریخنده در [۲] . نفعی حقیقه وزن وقافیه به توفیق فکر ایتیه رك وزن وقافیه بی فکرینه خدمتکار ایدن نوادر شعر اذندر . هر درلو ضروریات ادبیه ایچنده آهنگ وسلامتی کال متانتله محافظه ایتمشدر . نعیانك روایتی وجهله بعد الاحناق جسدی دریایه القا ایدلمشدر . باب عالینك سرکه جی بولنده کی قای خارجنده نفعی به نسبت اولونان قبر مؤخر آ یا بیلدیغی ویا خود باشقاسنك اولدیغی آ کلاشیلور .

[۱] کوکدن نظیره ایدی سهم قضا سنه ، نفعی دلیل اوغرادى حقه بلاسنه .

[۲] نفعی مرحوم ، خداداد اولان بواقدرار شاعرانه سی هوکولوق وسائره کبی بی زوم وخلاف دأب اسلامیت منظومه لره صرف ایده جکنه منظوم تاریخ عثمانی تحریرینه همت ایده ایدی البته بر شهنامه ثانی وجوده کتوبه رك هم ادبیات عثمانیه هم تاریخ عثمانیه بها بیوک خدمت ایتمش اولوردی فکرنده بز .

فارسی دیوانسک باش طرفندن بر مقداری ، و قتیله نشر اولونان (خزینه قنون) رساله
موقوفه سندھ مندرجدر . (ابوالضیا توفیق بك) طرفندن یازیلان ترجمه حالی کتابخانه ابوالضیا
میاننده طبع اولومشدر .

سلطان عثمان ثانی وصفنده کی قصیده سندن :

آفرین ای روزگارک شهنسوار صفدری ،	عرشه آص شمدنکیرو تیغ ثریا جوهری !
پاره الماسدر ، سنک فسانی نیلر اول ،	چرخه چکمه بردخی شمشیر والا کوهری !
سرفراز ایتدک لواء الحمد دین احمدی ،	دشمنه کوستردک الحق دستبرد حیدری .
تیغکه نوله یمین ایلرسه روح مرتضی ؟	برغزا ایتدک که خوشنود ایلهدک پیغمبری !
بویله آغاز ایلسون شمدنکیرو القابکه ،	جامع نه قبه کونک خطیب منبری !
آفتاب بحروبر ، صاحب قران شرق و غرب ،	شهنسوار نامور ، رایت کشای صفدری .
آسمان دولتک خورشید قدسی برتوی ،	بزمگاه شوکتک جمشید خورشید افسری .
نقد وقت سلطنت ، سرمایه امن وامان ،	دستگیر دین ودولت ، کام بخش سروری .
صفدرکشورکشا کیم جنکه چیققدجه اولور ،	جبرئیل « انا فتحنا » خوان تیغ و مغفری .
شهنشین نه رواق آسماندر مسندی ،	عید کاه هفت اقلیم جهاندر کشوری .
یازسه وصف نکمت خلقن ویرردی عالمه ،	کرد خاک پای خامه بوی مشک ازفری .
قدرخاک کوی اخلاقن بیلیردی روزکار ،	بربرینه ایلسه آغشته مشک و عنبری .
کامکارا ! صفدرا ! صاحب قران شاهنشها !	ای سریر عدل و دادک داور دین پروری !
سحر ایدر دم مدحکه کلدکجه اما نیله یم	ایلمش حق و صفکی قید تصوردن بری !

غزلیاتنک اک مشهوری بودر :

عارف اول اهل دل اول رند قلندر مشرب اول	نه مسلمان قوی نه مایحد بی مذهب اول
عقله مغرور اوله افلاطون وقت اولسه کاکر	بر ادیب کاملی کوردکده طفل مکتب اول
آفتاب عالم آرا کبی سور خاکه یوزوک	کوکبه باصدر جهانی هم ینه بی کوکب اول
لامکان اول هم محالنده یرک بکله ینه	کاه مهر عالم آرا کاه ماه نخبشب اول
عاشق اول اما علایقندن بری ایت کوکلکی	نه خم کیسویه مقنون نه اسیر غیب اول
خضره منت چکمه وار صکره دل نفی کبی	اولا آب حیات فیضله لب بر لب اول

فارسی نعتندن :

ای فخر جهان آفرینش	قربان توجان آفرینش
مقصود توبودی و دکر هیچ	از نام نشان آفرینش

ایاتندن :

باطل همیشه باطل ویهوده در ولی
مشکل بود که صورت حقندن ظهور اید.

نایب مصطفی افندی « قریم — استانبولی »

اساتذہ شعرا دہی معدود اولہرق رقت حس ، نزاکت خیال ایله تمیز ایتشدہر . انتخاب مضامین ، تنقیح الفاظہ رعایتی واردہر . شہری الاصل اولوب (نائل جنت اولہ نائل نادرہ فن) (نائل فردوس بادا نائل الفاتحہ) مصراعلینک کوستردیکی (۱۰۷۷) تاریخندہ استانبول دہ وفات ایله مشدرہ . فندقلیدہ کی (سنبل درکاهی) حظیرہ سندہ مدفون اولدینی فقط اخیراً یاپیلان توسیع طریق ائناسندہ بک اوغلی قبرستانہ نقل ایدلدیکی موثوقاً مرویدہر . مرتب دیوانی مطبوع و مشہوردرہر . پدری (پیری خلیفہ) درہر . دیوانندن طریقت خلوتیہ بہ منتسب اولدینی آکلا شیلیمقدہدرہر . (ثابت ونظیم) افندیلرک استادیدرہر . مطبوع دیواننک یازمہ سنہ نظر آلت درجہ دہ اولدینی مدقین ادباندن (علی کال بک) افدینک جملہ افاداتندہر [۱] .

ایاتندن :

شخصک استعدادی لطف پیکرندن بلیدر
کیمیای قابلیت جوہرندن بلیدر .

خاموشی ادب کہ کشایش پذیر اولور
بر غنچہ در حدیقہ اخلاقدن قوبار

براقہ دامنک الدن محبتک کہ اولہ
قولک تقربی مولاسنہ ودادی قدر
قبول عکس ایدن آینہ تجلادن
جمال حق کورور حسن اعتقادی قدر

(ہر سکلے عارف حکمت بک) لہ (یکیشہرلی عوننی بک) باشلیجہ پیرلرندہر . معافیہ
بوذاتلرک اشعار متصوفانہ لری نائلیہ نسبتلہ دہا رنگین ومعنیداردہر .

[۱] مسلك شاعرانہ سی زمانہز ادباسندن (مستجابی زادہ عصمت بک) مرحوم طرفندن یازیلان مطبوع
ترجہ حالندہ تقدیر وتوضیح ایدلشدہر .

تخمیس غزل بهائی :

هرأس فتنه صالدك دهره ای بیداد نیلرسین قو پارديك بر ير آشوب قیامت زار نیلرسین
پریشانلقر ایتدك نوبنو ایجاد نیلرسین طاغتك خواب ناز یاری ای فریاد نیلرسین

ایدوب فتنه یله دنیایی خراب آباد نیلرسین

وجودك ایلش حكمت شناس عالم بالا ارسطاليس عصر و نقد وقت بوعلی سینا
بنانك حل راز مشكلات نبض ایدوب حقا ایدرسك كچه هر درده طیبیم بر دوا اما

جنون اهل عشق اولنجه مادر زاد نیلرسین

نهاندر بوی فتنه تار عنبر فام زلفكده نیجه صبح قیامت مخفیدر شام زلفكده
دماغ آشفته در جان آرزوی کام زلفكده دل مجروحه رحم ایله قالسون دام زلفكده

شکسته بال اولان مرغی ایدوب آزاد نیلرسین

زمین نطع سیاستگاه دل سیف قضا مبرم زبان خاموش حیرت سینه سوزان دیده لر پرتم
هوای عشق شور افکن محبت غالب و محکم شهید تیغ عشق یاردر سر جملہ عالم

اوروب شمشیره دست ای غمزه جلاد نیلرسین

بولوب پروازه رخصت روزکاره عشوه لر صائدك پریشان ایتمكه جمعیت عشاقه جان آتدك
نه آل ایتدكسه ایتدك مرغ جانی دامه اوغر ایتدك واروب کیسوی زلف یاری بری برینه قاتدك

ینه بر فتنه تحريك ایتدك ای باد نیلرسین

نه ضرورتكم چكرسك جان باغش لرسن مسیح آسا اولور حیران كارك موشكافان ید بیضا
بو صنعتده نه ارژنك و نه مانیدر سكا همتا كوزل تصویر ایدرسك خال و خط ودلبری اما

فسون و عشویه كلدكده ای بهزاد نیلرسین

اولورسك «نائلی» وش كوردیكك محبوبه افكند متاع صبرکی تالان ایدر هر طفل نازنده
محبت غم فزا اسباب جمعیت پرا كند «بهایی» وش دكلسن قابل فیض صفا سنده

تكلف برطرف ای خاطر ناشاد نیلرسین

مصارعندن :

هوس جاه ایله جاهل متلاشی کورونور

کله سون اكسیك ترازوده متاعی کیمسه نك

اسرار حق بیلنمز ایمش قیل و قالدن

دوشمز طیب مشفقه بیماردن کریر

ارباب عشقک الدہ دکادر ارادتی

مرد راه اولمایانه زاد سفر ویرمزلر

ناظر بولمه عینہ عالمده کیمسه نک

بدخواه ناکسان بیله اولمه کریم ایسه ک

نشاطی احمد دوده « ادریزی »

ادرنه دن نشأت ایدن فضلا و عرفای مولویه دن اولوب آلتش سنه قدر ارشاد عاشقین
وتدریس طالبین ایله مشغول اوله رق یوزه قریب شعرا خلقه تدریسنده فیضیاب اولمشدرکه (نائلی
قدیم، فهیم، نظم) بومیانه دده در . (نشاطی کتدی دورانک) ، (نشاطی کتمکیله ایله دی محزون
احبابی) ، (نشاطی بزم فانیدن چکلدی بزم فردوسه) مصراعرینک دلالتی اولان (۱۰۸۵)
تاریختده ادرنه دده ارتحال ایتدی . (مولویخانه) ده مدفوندر . آثار ادیبانه سندن (حلیه انبیا)
منظومه سنک طبعنه همت اولوندی . (قواعد دریه) جمله آثارنددر . غزاسرالقده متحیر
ایدی . دیواننک برنسخه سی (ملت) کتبخانه سنده موجوددر .

حلیه انبیاسندن :

منت اللهه که باصد اجلال اولدی آدم علم افراز جلال
ایلیوب لطفله ایشار کرم جمله دن اولدی مکرم آدم
رش ایدوب نورینی باحکمت تام بولدی اول نور ایله ادم اکرام
وجه پاکندن اولوب تاب انداز اولدی مسجود ملک با اعزاز

ابیاتندن :

حالت صور سرافیلی نمایان ایلر
آتشین نغمه ایله ایلسه نیلر فریاد

نالی محمد افندری «قونوی»

علماء شعرادن برذات اولوب (قونیه) لیدر. (۱۰۸۵) تاریخنده (سلانیک) حاکی ایکن وفات ایله دی. محکمه جوارنده (سیف الله افندی) [۱] جامعی مزارستانده مدفوندر. مرتب دیوانی و (تحفة الامثال) اسمنده حکایات لطیفه‌یی مبین منظوم برائری و منظوم (مناسک حج)ی واردر. آیات قرآنیله دن یدی آتی نظماً تفسیر و معانی شریفه‌سنه مناسب برر حکایه و عقبنده برر مناجات درج ایده رک (مفتاح هفتکانه) تسمیه ایله دیکی برائری دها واردر. شیخ الاسلام (علی افندی به) بوجه آتی تاریخی ویرمش ایدی. (معدن العلم و علی علیه الفتوی).
تحفة الامثال مطلعندن :

بسم الله الرحمن الرحيم قبله نمای در ذات قدیم
بسملة نك باسی اکر فتح باب ایتمه سه فتح اولماز ایدی درت کتاب
اولماسه ممدودا کر میل سین بولماز ایدی قبله یی اهل یقین
روزن میم آچاسه شمس و قمر بولماز ایدی نور ضیادن اثر

نهایتندن :

نالبا حاصلی تحفه ک بی شک فرق تحقیق مجازیده محک
دید ی تاریخ ایچون اخوان صفا نه عجب تحفه دلکش حقا

سنة ۱۰۸۲

ایاتندن :

دل زازک نکه حسرتی بر یرده درر
اوده اغیار ایله کور طالعی بر یرده درر

نقی محمد افندری

علماء شعرادن برذات اولوب (کلیولی) دندر. (تکفورطانی) مقیمسی ایکن (۱۰۹۰)

[۱] بوجامع شریف و مزارستان صبری پاشا جاده‌سی دینیلن حکومت جاده‌سنده و حکومت چیقارکن صاغ جهتده کی سوراق ایچنده ایسه‌ده ایوم مندوسدر.

تاریخ‌نخنده ارتحال ایتدی. مرتب دیوانی و مشاهیر اولیاء اللهدن (سلطان ابراهیم ادهم) مناقبی
مین بیک بشیوز بیتلی بر منظومه‌سی واردر .
ابیاتندن :

بکا سر منزل مقصوده ایرمک خیل مشکلدر
مکر کیم همت خضر اوله بو وادیده همراهم

نازک عبدالله افندی « استانبولی »

عرفای شعرا دن فاضل بر ذات اولوب (بروسه) لیدر . (۱۰۹۸) تاریخ‌نخنده (قونیّه) قاضیسی
ایکن وفات ایله‌دی . (شیخ کبیر صدرالدین قونوی) قربنده مدفوندر . مرتب دیوانیه
(انسان کامل) [۱] اسمنده بر اثری واردر . شارح فصوص (پوسنه‌وی عبدالله افندی) دن
مستفیض اولمشدر .

ابیاتندن :

شیمذنکیرو توحید وفنادر بکا مأمن
یا معتکف قدس و یادیر فرنکم
مقصودک اکر در وکهرسه اکا بحرم
ماهی ایسه صید اولمغه آماده نه‌نکم

ناقد ابراهیم افندی « یکیشهر فناری »

متوسط شعرا دن و روم ایلی یکیشهر ننددر . اکال تحصیل ایتک اوزره استانبوله هجرت
ایله‌دی . (برکوی محمد افندی) نک هوامل جدیدنی (شرح سدید) نامیله شرح ایتش ، قواعد
فارسیه‌نی حاوی (۱۱۲۷) تاریخ‌نخنده (نقد ناقد) اسمیله اوج باب بر خاتمه اوزره بر اثرده
تألیف ایله مشدر . فن آداب مناظره‌دن (میر ابوالفتح) اوزرینه‌ده حاشیه‌سی واردر .

[۱] غوث اعظم (عبدالقادر کیلانی) احفادنن (عبدالکریم جبلی) حضرت تلیزیک (الانسان کامل
فی معرفة الاواخر والاوائل) اسمنده کی اثر مطبوع و مشهوری باشقادر .

برنعتندن :

ای سپهسالار خیل انبیاء مرسلین
وی شهنشاہ کروه اولین و آخرین

نعم اسماعیل افندی « صاری نائب زاده - اسکدری »

اشعاری معنیدار بر شاعر اولوب (اسکدار) لیدر . محکمه کاتبی و مدرسه لکله امرار ایام ایله دی .
مرتب دیوانی و (کلزار نعم) اسمندہ مشوی بحرندہ بر منظومه سی واردر . (۱۱۰۶) تاریخندہ
ارتحال ایله دی .

ایاتندن
وصاندم بن یوزمک حاصلی اهل رسومندن
کوکل دیر لر بنم بر بی تکلف غمکسارم وار

تعبیر کعبه هدم صنمخانه ایش دکل
آج دیدۀ بصیرتی قلب خرابه باقی

نابی یوسف افندی « رهاوی »

سر آمدان شعرادن اولان بوشاعر نادره کویک مسقط رأسی (خاکگز مولیدر حضرت ابراهیمک ،
« نایبا » راست مقامندہ رهاوی بز) بیتندہ ایما ابتدکی وجهله (رها) نام دیگر (اورفه) در .
وفاتی : (زلیخای جهانندن چکدی دامان یوسف نابی) مصراع تعمیه داریلہ (نابی بحضور
آمد) عبارہ سنک دلاتی اولان (۱۱۲۴) تاریخندہ قبری اسکدارده قره جه احمد من ارلغندہ
(مسکینلر) تکیه سنه کیدن یولک صول کنارندہ در . مؤلفاتی :

(منظوم حدیث اربعین ترجمہ سی) ، مرتب دیوانیلہ ، (خیر آباد) ، (خیریہ) ناملرنده کی
نصایح و اخلاقه متعلق منظومه لری (تحفۃ الحرمین) ، (ذیل سیر ویسی) ، (منشآت)
و (۱۰۸۲) تاریخندہ کی (فتحنامه قاماچیہ) سی (تحفۃ دلکش نابی) اسمندہ کی آثار
منشورہ لریدر . باخصوص ارسال مثل وادیسندہ عثمانلی شعرا سی میانندہ سر فرازدر . سلامت
ادا جهتیلہ دورندہ بحق فرد ایتیش ایدی . قصیدہ ده نفعیدن کبری قالیر . فقط غزلده فائقدر .

(ثابت ، سامی ، منیف ، نظم ، صدر اعظم رامی محمد پاشا ، مورخ نعیا ، شفیق افندی)
نابین استفاده ایدن ارباب سخك متعجز لرنددر .

مدینه منوره ده روضه مطهره به تعلیق اولونمق اوزره یازدینی منظومه رعنادر .

صاقین ترك ابدن کوی محبوب خدادر بو نظرگاه الهیدر مقام مصطفادر بو
حبیب کبریآنک خوابگاهیدر حقیقتده تفوق کرده عرش جناب کبریادر بو
بوخاکک پرتوند اولدی دیجور عدم زائل عمادن آجدی موجودات چشمن توتیادر بو
فلکده ماه نو باب السلامک سینه چاکیدر آنک قندیلیدر خور مطلع نور ضیادر بو
مراعات ادب شریطیله کیر «نابی» بودرگاهه مطاف قدسیاندر بوسه گاه انبیادر بو
ایاتندن :

یوسف کی انواع محن چکمه موقوف آسان دکل اخوانه ولی النعم الموق

لازم کلیردی سرو و چنار اوله میوه دار فضل و هنرده مدخلی اولسه قیافتک

بو عالم بر کتاب حکمت اندوز حقایقدر ماین هرکیم استخراج ایدر سه آفرین یادا

تک اولماسین قواعد اخلاص بر طرف مانع دکل مراسمه دائر قصوریمز

کیمدر بزی منع ایله به جک باغ چناندن موروث پدردر کیره رز خانه بزمدر

لاف ایله زبان تفاخر فشان ایله بالای بامه چیمه چوروک نردبان ایله

انسانای دهر هر هنره آفرین ویرر یارب بو آفرین نه توکنمز خزینه در

دکدر کار و بار جاه مانع قرب یزادنه حصیری آلت قرب ایتمه زاهد بور یادن کچ

باقدم سطور نسخه امکانه سرتسر یک حرف نابقاعده یوقدر میانه ده

تا کچمه نیجه مدرسه قیل و قالدن آ کلانماز اصطلاحی کتاب محبتک

مصارعدن :

مقام راسته خلل ویرمز کچ بیئی نین

بینلر تیز نزول ایلر سمند مستعار اوزره

انسان اودر که آکا بسوز اوله بند پا

معلوم اولور احوالی نه ارك سحرندن

خیر یه دن :

ای نهال چمن آرای ادب	نور بخشای دل و دیده اب
سعی قیل علم شریفه شب و روز	قلله خیوان صفت اول علم آموز
صفت حضرت مولادر علم	جمله اوصافدن اعلا در علم
مطلب علمه چالیش اول اعلم	« فرضدر » دیدی رسول اکرم
بزه امر ایلدی اول صاحب علم	مهددن لحده دك اول طالب علم
علم ایچون اولدی شه خطه نور	« رب زدنی » طلیله مأمور
علم در ماشطه روی وجود	علمدر واسطه بود و نبود
علمدر مائده ربانی	علمدر موهبه یزدانی
علمدر رابطه عز و علا	علمدر باعث تمکین و صفا
علمدر ضابطه جاه و جلال	علمدر رابطه بر و نوال
علم بر لجه بی ساحلدر	اونده عالم کچینن جاهلدر
جهله حق موت دیدی علمه حیات	اوله هم حال کروه اموات
اوله محروم حیات ابدی	علم ایله فرق ایده کورنیک و بدی
حضرتک ناسه بودر تلقینی	« اطلبو العلم ولو بالصینی »
ایتمه عار، او کرن، او قواهلندن	هر شیک علمی کوزل جهلندن
قائده در بی خبر و قنده خیبر	متساوی دکل اعمی و بصیر
جهلدر مایه شرم و خجلت	جهلدر مورث ذات و نکبت
جهلدر آدمه زندان و بلا	که دوشنلر کوره من روی رها
جهلدر محض عدم علم وجود	هیچ برابر می اولور بود و نبود

نسب یوسف دوده « قونوی »

سادات کرامدن (شیخ قونوی) اسمنده بر ذاتک مخدومی شعرای مولویه دن عارف بر ذات اولوب (قونیه) لیدر. وطننده اکمال تحصیلدن سوکره استانبوله کله دك (یکی قبو مولوی خانه سی) مشیخته تعیین اولوندی. اشعاری عارفانه و حکیمانه در. وفاتی (عرش اوله روح نسیب مولوی به جلوه گاه) مصراع تعمیه دارینک دلالتی اولان (۱۱۲۶) تاریخنده قبری درگاه مذکورده دره تاریخ تألیفی بیلدیرن (رشته جواهر) - (۱۱۲۰) - اسمنده کی اثر مطبوعنده کلمات (جناب علی)

(رضه) بی عارفانه بر صورتده شرح ایله مشدر . صنعت خطه ده انتسابی اولوب زمانی تعلیق نویسرلرینک بنامندن ایدی .

اولماز ردیفلی غزل حکیمانه سی :

دردی هر بو الهوسك عشق ایله افزون اولماز هر هوا پیشه هم افسانه مجنون اولماز
پایمال اولمغله اهل دل اولماز ناقص خاکده دوشسه ینه قدر کهر دون اولماز
حال سز قال ایله عرفان خدا کیرمن اله مال خلیا ایله مفلس کشی قارون اولماز
حسن خاق اولماز ایش خوی زدییه تبدیل مشک ازفرینه برداخی دونوب خون اولماز
عاشق حق خدا حسن مجازه باقاز آب حیوانی بولان طالب جیحون اولماز
سعی بی فائده در اولمیجق استعداد ابلهان ورزش حکمتله فلاطون اولماز
محض صورتله « نسیبا » اولماز ذات نفیس
ایاتندن :

دولت سرایی پک تیز اولور آشیان یوم اهل دلك دروتی ویران ایدنلرک

نمئی مصطفی بك « دفتر دار حسین پاشا زاده »

ارباب شعر وانشادن بر ذات اولوب شهریدر . سلحداران کاتبی ایکن (۱۱۳۱) ده استانبول ده ارتحال ایتدی . سنان پاشا مدرسه سی خارجده برادری (عفو ی بك) یاننده مدفوندر . مرتب دیوانی و قصیده امالی تخمییسی واردر . علامه (ابن کمال) ك (رجوع الشیخ الی صباه) اسمنده کی اثر طبیسنی ده توسیعا ترجمه ایشدر .

تخمیسك مطلعندن :

زهی آثار فیض لایزالی سراسر غوص ایدوب بحر کمالی
مزین ایله یوب ملک مقالی یقول العبد فی بدء الامالی
بتوحید بنظم کالآلی

(ادهم نامه) اسمنده کی منظومه سنك مطای :

بسمله یله هر ایشه قیل آغاز اسم حق سز دهانك ایله مه باز
اسم حق هر ایشده درکار ایت آتی دایم دلکده تکرار ایت

نظم بحی افندی «استانبولی»

نعت کوی بینظیر.. اولان بر شاعر شهردر . مولدی استانبول، طریقتی (مولوی) در .
 زمان اشتہاری (سلطان محمد رابع) دن (سلطان احمد ثالث) ہ قدردر . بشیوز صحیفہ دن
 عبارت مطبوع دیوانک همان ثلثانی نعوت شریفہ دن عبارتدر . اساتذہ ابدان بر ذات دیوان
 نظم حقندہ : (او دیوان دکل، بربرات غفراندر) بیورمشلرکہ الحق بک طوغریدر . موسیقیدہ
 ید طولا صاحبی ایدی . (دیدى یا حی کوچدی یحیای نظم) مصراعنک دلالت ایتدیکی
 (۱۱۳۹) تاریخندہ ادرندہ وفات ایلہ: یکی (تذکرہ فطین) دہ محرردر . فقط مرقبذینہ دائر
 (ادرہ) دہ پاییلان تحریاتہ رغماً بولونماسی ممکن اولامامشدر .

نعت شریفندن :

آفتاب صبح ما او حی حبیب کبریا	ماہتاب شام او ادنی حبیب کبریا
جوهر کل تاب و سوز مہرینک پروانہ سی	شمع بزم ایلة الاسری حبیب کبریا
عقل اول قید بند عشقنک دیوانہ سی	نازنین حضرت مولی حبیب کبریا
والضحی وصف کای واللیل شرح سنبلی	باغ یسن روضہ طہ حبیب کبریا
بلبل لولاک ذاتی لی مع اللہ لانہ سی	بزم قرہ طوطی کویا حبیب کبریا
صدق وعدل و حلم و علم ذاتہ مظهر ایدوب	ویردی چار ارکانہ فرحقا حبیب کبریا
چار یار با صفادر ہمدم کاشانہ سی	صاحب المعراج مولانا حبیب کبریا
آبروی اقبالنک ماہ فلک حسرت کشی	بدر تابان جہان آرا حبیب کبریا
کیسوی اجلانک مہر منور شانہ سی	نیر رخشان بی ہمتا حبیب کبریا
بزمکام ساغر عشقی دل شو ریدکان	نشوہ بخش عاشق شیدا حبیب کبریا
قلب عارفدر شراب شوقنک خجخانہ سی	سینہ چاک ہر دل دانا حبیب کبریا
کاسہ انعامنک شاہ و کدا دلشنہ سی	مست عشقی خضر ایلہ عیبی حبیب کبریا
بادہ احساننک انس و ملک مستانہ سی	صدر بزم صورت معنی حبیب کبریا
جویبار جودینک ماہ منور کوزہ سی	تشنہ سی دنیا و ما فیہا حبیب کبریا
مہر انور چشمہ سار لطفنک پیمانہ سی	فیض بخش عالم بالا حبیب کبریا
عرش جاہ قدرنک اوج اشنای رفعتی	خسرو کرسی استغنا حبیب کبریا
چرخ باغ شاننک بر سبزہ بیکانہ سی	کلشن قرہ چمن پیرا حبیب کبریا

قلزم اسرار و حکمتده در قدرت صدف کان کونه کوهر یکتا حبیب کبریا
کنج عرفان کلاک کوهر یکدانه سی بحر رازه لولوی لالا حبیب کبریا
نعوت عارفانه سندن :

آفرینشدن سنک ذات شریفکدر مراد کله دن شهر وجوده جست وجو یکدر غرض
کذا :

ای لدن مکتبک خواجه امی لقبی انبیاء و رسلمک زیور تسبیح ابی
ابیاتندن :

سوزک زهرابه نوشان غمه تریاق شوق ایله زبانک نیش ازار ایله یارانه مارانه
البتده اولور خاتمه مصحف امید اخلاص که وار فاتحه نیتمزده
کریانم او حالتله که دیدم بیله بیلمز دیده مدن آقان اشک دمام بیله بیلمز
مصارعندن :

هنر نقش ایته در لوح دله تصویر جانانی

مریم احمدافندی « استانبولی »

قضاندن (مرزیفونلی محمد افندی) نك محمدومیدر . تقلیددن عاری اشعار شوخانه سیله
غزلسراق وادیسندنه عثمانلی شعراسی میاننده بر موقع ممتاز احراز ایتشدرد . دیوانی مطبوع
و مشهوردر . لیکن شیوه برده براندارانه سی کندوسنی قلاسیق دائره سندن جیقارمش و اشعار
خفیفهیه تهالکی سوزلرندن جدیتی و وجدانیات عالییه کی درمشدر . زیرا تنویر افکار ،
تهذیب اخلاق ، ترویج مال ایدمک مباحث جدیدی هیج خاطره کتورمیه رک طبیعتنده کی
اقتدار فوق العاده یی اشعار شوخانه و خفیفهیه حصر ایتشدرد . زیرا بر شاعرك وجداننده اك
اول پرورده ایدمکی حسیات عالیتهك برنجیپی حب وطن حس مقدسی اولمق لازمکلور .
ندیم بویه بر حس عالیتهك کندی کی بر شاعره تحمیل ایتدیکی وظیفه یی در خاطر ایدوبده آرمقده
اوبولده دخی شعرلر سویله مهیه همت ایتش اولسه ایدی هم اقرانی ایچنده بالاستنا نائل اولدیی
بخشایش قدرتهك شکرینی بر صورت اصیلانده ایفایه چالشمش هم اتزلرندن وطن پرورلك
بولنده دخی مستفید اوله جق اخلاقتهك هر وقتده هر صورتله ستایش و تحمید و احترامنه عرض

لیاقت ایله مش اولوردی. (سلطان احمد ثالث) ایله (داماد ابراهیم پاشا) نك خواص ندما سندن ایدی. عادی بر صورتده ترجمه ایتدیکی (صحائف الاخبار) ترجمه سی اولان مطبوع (منجم باشی تاریخی) دخی جمله آثارندندرکه بوهمنه تشکر اولونور. ابراهیم پاشا وقعه سنده (۱۱۴۳) ده طامدن دوشه رك وفات ایله دی. ترجمه حالی مورخین فصلنده مذکور (عصمت افندی) مرحومك تحقیقه کوره آياس پاشا محله سنده کی آلمانیا سفارخانه سی قارشو سنده کی قبرستانده مورخ (فندقلی سلاحدار محمد آغا) یاننده مدفوندر.

اسکدارده قره جه احمد جوارنده (تونس باغی) مزارستانده مدفون اولان (ندیم افندی) نك مدرسیندن ندیم افندی اولدینی ده عصمت افدینك جمله تحقیقاتندندرکه سنك مزارنده کی تاریخندن مدرسیندن اولدینی آکلاشیله قده در.

ابیات حکیمانه سندن :

دفترکش معایب ناس اولمه مردایسه ك

قیل ذاتکی نظرلره مجموعه ادب

ابیات شوخانه سندن :

خطك نظر عاشقه البته کراندر

قیلدن آغر ای غنچه ترازوی محبت

نابی عثمانیه ده ده « استانبولی »

استانبولده ییتیشن شعرای مولویه دن اولوب (غلظه مولوی خانه سی) نده سرنیزن وشیخ اولدی.. (۱۱۴۲) ده ارتحال ایدرک درگاه مذکورده دفن ایدلدی. مشهور آفاق و سهل ممتنع قیلندن اولان (معراجیه) منظومه سی الحق عارفانه و عاشقانه در. معجزات انبیادن باحث (روضة الاعجاز فی المعجزات الممتاز) نامنده بر اثر منظومی ده واردرکه برنسخه سی (موزه عثمانی) کتبخانه سنده موجوددر. (زبدۀ مقالات شمس) اسمنده بر اثری ده اولدینی مرویدر. الیوم درگاهلرده اوقونان معراجیه سنك صنعتکارانه اولان بسته سی ده کندی طرفندندر. موسیقی به دأثر (رساله ادوار) ی اولدینی ده (سالم) تذکره سنده مذکوردر.

مطلعندن :

اول الله آدینی یاد ایلرز دلدن اولمش قلبی دلشاد ایلرز

ذکر حقله نطقی ارشاد ایلرز هر خراب آبادی آباد ایلرز
 حضرت احمد صفات سویلرز مصطفیٰ نك معجزاتك سویلرز
 هر کیم ایلرسه محمد وصفی عاقبت محمود ایدر حق اسمی
 کیم آنک ذات شریفك آشکار باعث موجود ایتدی کرد کار
 آنک ایچون جمله دن افضلدر اول آنکیچون بر تر واکلدر اول
 آنک ایچون یارادلدی نشش جهات عرش و فرش وهفت دریا هم نبات
 آکوهوردی حق حقایق سرینی آکا بیلدیردی دقایق سرینی
 هر نه کیم اکرام قیلدی ذاته هضم ایدوب اکرام بیلدی ذاته

نحیفی سلیمان افندی «استانبولی»

منظوم مثنوی شریف ترجمه سی [۱] نامنی الی الابد یاده وسیله اولان شهری بر شاعر
 مشهوردر . علم خطوده انتسابی واردر . اوائل حالتده خطاط مشهور (حافظ عثمان افندی) دن
 ثلث ونستی تمشق ایده رک اجازت آلمش و صوکرملری تعلیمده دخی کسب مهارت ایله مش ایدی .
 سفارت کتاتبیله ایرانه کیدوب شعرا وبلغای عجم ایله کثرت الفتدن فارسیده کسب رسوخ
 وکمال ایله مشدی . محارستانده کیدوب کلدکدن صوکره شق ثانی دفترداری اولمش ایدی .
 (مرتب دیوان) ، (حلیه الانوار) ، (رساله خضریه) ، (ترجمه شجرة النبوی المسمی
 بروضة الصفا) ، (معراجیه) ، (آصفنامه) ، (مولد نی) ، (هجرتنامه) ، (تخمیس قصیده
 بره) ، (تخمیس نعت اجامی) ، (زخرا الاخرة) ، (نصیحة الوزراء) ، (منظومه انفس و آفاق)
 جمله تألیفاتنددر . غزوات پیغمبری بی ده (شهنامه) و زننده بیک بیت قدر نظم ایتمشدر .
 اشبو آثار متنوعه و مقبوله سندن زماننک ، مسلککنک قیمتی تقدیر ایدن ارباب عرفان و قلمدن
 اولدینی مستبان اولیور . وفاتی : سنک مزارنده محرر : (بوسلیمان نحیفی روحنه الفاتحه)
 مصرعنک کوستردیکی (۱۱۵۱) ده [۲] قبری طوب قپو خارجندن (مالتپه) یه کیدن جاده نك
 صول طرفنده یول کنارنده در . شهری شاعرلرک قوت طبیعت جتیلله اک بویوکی در . (قصیده
 برئه) ایله (قصیده مضریه) بی ده السنه ثلثه اوزرینه تخمیس ایله مشدرکه هراوچنک مطالعلری
 تذکره سالمده محرردر . خط دستیلله محرر ترکی و عربی تخمیس (ابن الامین محمود کال بک)

[۱] بواثر عالی نفیس برخط تعلیق ایله متن مبارکیله برابر . مصرده طبع اولوشدر .

[۲] مستقیم زاده نك سویلهدیکی تاریخ : (سلیمان دولنک مور نحیفی اوچدی مأواه)

کتابخانه سنده منظور فقیر اولمشدر. قصیده بره تخمسی (الجواب) مطبعه سنده طبع اولو نمشدر
(زخرا الاخرة) عقائد و اخلاقدن باحث بر منظومه درکه:

وصف شهرت بو کتاب فاخره
اولدی ملهم قلبه زخرا الاخره } بئیله تصویر ایلله نور [۱].

مشوی شریف ترجمه سندن:

بشنو ازنی چون حکایت میکند
از جدا ئها شکایت میکند
دیکله نیدن کیم حکایت ایتمده
آری لقلردن شکایت ایتمده
کز نیستان تامرا بیریدم اند
از نفیرم مردوزن نالیده اند
دیر قامشقلردن قوباردیلر بنی
نالشم زار ایلدی مرد وزنی
در نیابد حال بخته هیچ خام
پس سخن کوتاه باید والسلام
بخته حالن فهم ایتسونمی خام
اختصار اوزه کرک سوز والسلام

ایاتندن :

حسادك ایتمه هیچ نظر کفتکوسنه شیر التفات ایدرمی کلابك غلوسنه
لازم دکل عنایتی اهل تکبرك بخش ایلدم عطاسنی وجه عبوسنه [۲]
حکیم کامله کار عبث تقیصه ویرز حقیقت اهلنه ترک مجاز لازمدر
قطعاتندن :

ای خالق یکتا وعیدم الاشباه جوینده لطف و کرمک بنده وشاه
محروم اوله حاشا در احسانکدن بر قول دیه صدق ایلله الله الله

[۱] شیخ ابوالنجیب سهروردینک اخلاق و سیاستدن باحث (نهج السلوک) اسمنده کی اثر مشهورینی
ترجمه ایدن کلپولی جواریده کی کشانی (نحیفی محمد افندی) ده زمانه کوره منشی و سیاسی برذات اولوب
(۱۲۰۳) تاربخنده (استانبول) ده ارتحال ایتدی . بالوجوه شایان استفاده اولان بو ترجمه مطبوعه
[۲] شیخ سعدینک (عطای او باقای او بخشیدم) قولک ترجمه سیدر .

نیل احمد افندی « استانبولی »

استانبولدن یتیشمش شعرانک اک دکرلیلرندن فضیلت صاحبی بر ذات اولوب (۱۱۰۴) تاریخنده دنیایه کلشدر . پدری استانبول قاضیلرندن (میرزا زاده محمد افندی) اسمنده برفاضلدر . تحصیلنی جدی بر صورتده بیتردکدن سوکره طریق تدریسه کیره رک بر مدت وظیفه تعلیمله مشغول اولدی . بعده مولویه سلوک ایدرک از میر ، مصر و مکه مولویتلرنده بولوندی . (۱۱۴۹) تاریخنده آناتولی و (۱۱۵۹) ده روم ایلی قاضی عسکرلکی رتبه لرینه ارتقا ایله دیسه ده بر آرز سوکره لری خسته لهرق استعفایه مجبور اولوب معاصری وبالوجوه مسلکداشی اولان شیخ الاسلام (چلبی زاده عاصم افندی) نك سویله یدکی (میرزا زاده احمد نیلی ، محسن فردوسی ایلدی مسکن) تاریخی منظومنجیه (۱۱۶۱) ده ارتحال ایتدی . مزاری طاشنده بومنظومه منقوش دکلدر . اسکدارده تونس باغندن سلیمیه دوتن جاده نك صاغ طرفنده ویول کنارنده مدفوندر . (معلم ناجی افندی) مرحوم مجموعه معلم ده نیلی افندی اقتدارنی نسبتنده شهرت بوله میان شاعر لر مژدن صایلیر . لسان خالقده دائر اولان بعض ایاتی مشهور (لادری) نك اولمق اوزره تلقی ایدیلیر . اشعاری طویلانسه دیوانچه دینله میه جك قدر بیوک بر کتاب تشکیل ایدر ، دییورلر . نیلی نك شاعر لکنك درجه سنی - مسلکم اولمدیغیچون - تقدیرده معذورم . فقط مرتب دیواننك بر قاج نسخه سی منظوم اولدی . از جمله (غلطه مولویخانه سی) ایله (خالص افندی) کتبخانه لرنده ده واردر . شاعر لکی حقنده ده ، نیلی اسلاف شعرا مژك بك چوغنه ترجیح اولونور . کوزل دوشونور ، منقح سویلر ، صنعت پردازلغه میلی زیاده جه اولدینی حالده سوزی جاذبه سز دوشمیز ، طبیعتی نازك ، فکری خاییده ادادن مجتهددر . فقط بعضاً ایران مقلد لکنه مغلوب اولور ، افاده سنده بولونیورلر ، آثارینه دائرده تذاکر شعرا دن فطین افندی تذکره سنده (علوم عربیه یه دائر خلیجیه تصنیفات و تألیفات) ونجه نیجه کتب نفیسه یه حاشیه سلیمس انذافاتی و کتب فقهیه یه متعلق التمش عدد خیرات عمیمة البرکاتی اولدینی) محرر سده اسملری مصرح دکلدر . کوره بیلدیکم آناری بوجه آتی در :

۱ — علامه (عبد الرحمن ابن جوزی) نك (الوفی فی فضائل المصطفی) سنك (الاوفی فی ترجمه الوفی) اسمیله ترجمه سی [بر نسخه سی نور عثمانی کتبخانه سنده واردر] .

۲ — (یاوز سلطان سلیم خان) ك امریله (شیخ مکی) شهرتیه بنام شیخ (محمد بن مظفر) طرفندن فارسی عبارت یازیلا (الجانب الغربی فی حل مشکلات ابن عربی) نام اترك (الفضل الوهبی فی ترجمه الجانب الغربی) اسمیله ترجمه سی [بونکده بر نسخه سی آيا صوفیه کتبخانه سنده واردر] .

۳ — فضیلتنامه : علم اخلاقه دائر بر منظومه در.

۴ — شرح منظومه قواعد الاحزاب .

۵ — مالا بد للاریب من المشهور والغریب ! فضیات ادبیه سنک برهانی اولان بواثر جسیم مشهور تاریخ وصافک شرحیدر . [بر نسخه سی خالص افندی کتبخانه سنده واردر] .

۶ — خجیلة العروس فی تاریخ انکروس : زماننده کی مجارستان سفرخی میسندر .

۷ — دیوان : طرز معلوم اوزره در بر غزلندن (طریق کاشفی) به منتسب اولدانی آکلا شیلیر . ایاتندن :

کوکل اغیار ایچون اینجمنه یاره کل اولماز باغ عالمده دیکنسنز

هنکام وصال عاقبت اغیارده قالماز انجامه ایرر موسم کل خاردهده قالماز

قالماز میان لجه محتند فکاک دل البته بر مساعده روزکار اولور

کوکلن آچار مذمت خار ایلیوب کلک کاسون بهار فصافی سیر ایله بلباک

مصارعدن :

شیرلر دکمه کند افکننه نخجیر اولماز

نه دل ربوده اولایق نه دلرباز اولایدی

نجیب مصطفی افندی « صوبوطی زاده — ابوبی »

شعرا و مشاهیر خطاطیندن اولوب (ایوب) لیدر . مرتب دیوانی و (دوحه الکتاب) اسمنده حروف هجاء ترتیبی اوزره (تذکره خطاطینی) واردر که بر نسخه سی (موزه عثمانی) کتبخانه سنده موجوددر . بواثرده برقچ دانده رسامک ترجمه حالی مندرجدر . (۱۱۷۱) ده ارتحال ایله دی . ایوبده حمام ارقه سنده کی یوقوشک باشنده پدری یاننه دفن ایلدی .

ایاتندن :

اولسه نینه نماینده روی انسان

یوزی انسان اولور اها اوزی انسان اولماز

مصارعدن :

مئلدر دینسزک ای دل کلیر حقندن ایمانسز

نورسن عبدالرزاق افندی «قدیم—کرکوک»

عثمانی شاعر و منشیرینک معروف لرنندن اولوب (کرکوک) لیدر. شاعر لکی مرتب دیوانندن طرز قدیم اوزره منشیلکی ده (۱۳۰۴) تاریخده استانبوله (مبالغ الحکم = ۱۱۷۲) [۱] اسمیله طبع اولونان (مناجات خواجه عبدالله الانصاری) ترجمه سندن مستبان اولور. استانبوله کله رک موالی صنفده داخل اولمش ایدی. مؤخرأ زبان درازلق تهمیله اولا (رسمو) یه صوکره تبدیل منفا صورتیله (بروسه) یه اجلا ایدلمش و بعدالاطلاق ینه بروسه یه و مجموعه التراجمله تاریخ واصفه نظراً کوتاهیله به حشمتله برلکده نفی اولونمشدر. منشأئیده مدون و غیر مطبوعدر. (حکیم اوغلی علی پاشا) نک طهماسب صفوی ایله محاربه سنه دأر یازدیغی تاریخچه (اسعدافندی) کتبخانه سنده موجوددر. (نورس) ک علی پاشا کتابجیسی اولدیغی (سیدوهنی) نک بر مکتوبنک سرلوحه سنده ده محرردر. (مجموعه التراجم) ده ملوک هندیه دن (سایم شاه) تاریخک ترجمه سی نورسک اثر خامه سی اولدیغی بیان ایدیور. (۱۱۷۵) بروسه ده وفات ایلده دی. قبری (حضرت افتاده) جامع سربانی قبوسی قارشیسنده کی مزار ستانده اولوب سنک مزاری اسطوانه وی بر طاشدر. ترجمه حالی زمانمز ادباسندن (ابن الامین محمود کال بک افندی) طرفندن تحریر ایدلمشدر.

حجله کاه خسروی اول شب که تزیین ایتدیلر خون فرهادی حنای پای شیرین ایتدیلر

مطلعلی آتیده کی غزل مشهوری بر چوق شعرا طرفندن بنظیر و تخمیس ایدلمشدر.

حجله کاه خسروی اول شب که تزیین ایتدیلر	خون فرهادی حنای پای شیرین ایتدیلر
داغله ویر دیلر آرایش نو سینه مه	عاقبت دردین شکر بر پارچه تسکین ایتدیلر
چشمه حیوان دکدر عارفه کرد ایدر	خضری اول سرچشمه نک باشند تکفین ایتدیلر
چقمقدی بر نیم تن قد بلند همه	اطلس کردونی بر قاچ کره تخمین ایتدیلر
دیده توحید ایدر زنار باغله کعبه ده	عارفه بو وجهله تلقین آیین ایتدیلر
ابروانه وسمه چمکدی خوبله غافل مباش	ای دل مسکین ینه شمشری کسکین ایتدیلر
بن او کون کسدم امیدم نورس آواره دن	کاسب نازین اول شه خونخواره نک زین ایتدیلر

ایاتندن :

کندی المله یاره کسوب ویردیکم فلم	فتوای خون ناحق می یازدی ابتدا
میزانه اور کوروشدیکک احبابی الحذر	رهبر تصور ایله دیکک رهن اولسون

شاهت محمد افندی « اورفلی »

فضلا وشعرادن بر ذات اولوب (رها - اورفه) لیدر . مدت مدیده (راغب پاشا) نکه
مهردار لغنده بولوندی . مرتب دیوانده فارسی اشعاریده موجوددر . طرز شعری (راغب
پاشا) وادیسفی آکدیرر . برده منظوم (حدیث اربعین شرحی) واردر . مرشدی (نجار
زاده شیخ رضا افندی) حقنده یازدینی (منقبه اولیائیه فی احوال رضائیه) اسمنده کی مناقب نامه سی
مطبوعدر . (۱۱۹۲) ده استانبولده وفات ایتدی . (غلطه مولوی خانه سی) نده مدفوندر . برده
راغب پاشانک سفینه سی طرزنده عربی العبارة (منازة الابصار) ی (ترجمه عزرباننامه -
جوهر الحکم) اسمنده محضراتدن بر اثری واردر . علم احکام نجومده انتسابی وارایدی .
منجمین اسلامیه دن (محمد قاسم اک لسان فارسی اوزره محرر) تنبیهات المنجمین) اسمنده کی
اثرینی ترجمه ایتشددر .

ابیاتندن :

کوکلدن مبحث عشقکده اول آه اولور پیدا _____ بلی هر نسخه عنوانده بسم الله اولور پیدا
کیتمز قلوب قاسیه دن نقش انفعال _____ سنک اوزره مرتسم اولان آثار سخت اولور .
کندی عییک کورمکه عیب کسان آینه در _____ خلقه طعن ایتمه هله بر کره وار کور سن سی

نسب محمد افندی « ابکی یا اراقلی زاده »

شهری الاصل درویش نهاد بر شاعر در . دیوانیله آثار منشیا نه سی مطبوعدر . مالیه تذکره جیلکی
وکالتندن معزول ایکن (۱۲۰۴) ده ارتحال ایلده دی . روم ایلی حصارنده (قیالر) مزارستانده
مدفوندر .

ابیاتندن :

بردر خدا بو سوزده یم اولسه تم دوچاک _____ سنوز بر جناب خالق کون مکان بر
مست خواب غفلت اولماز محرم بازار عشق _____ اهل عشقک اخذ و اعطاسی دم اسحار اولور
خالق ایدر دادوستد بز پرتلاش و بی نصاب _____ چا رسوی عالمک بز اوکمدق دلالی بز

مصارعدن :

ترازوی دودست اسخیا درهم قبول ایتمز .

ناشر ابراهیم بك « موره لی »

(راتب احمد پاشا) نك اوغلیدر . (موره) ده طوعمشدر . (سلطان . مصطفای ثالث) ك
مابینجیلکنده بولونمش و مشارالیهك وفاتنده میرمیرانقله یکی شهره کونده رلشدر . (سلیم خان
ثالث) ك جلوسنده مقربین زمهره سنه داخل و (آمنه سلطان) ك کتبخدالغنه تعیین اولونمشدر .
(۱۲۰۶) وفات ایتدی . اسکدارده (آیازمه) جامع شریفی حظیره سنده مدفوندر . دیوانی
عیر مطبوعدر .

برغزلندن :

قلیمه انسانه حقارتله نظر آ کلاسی نسیخه کبرایه باق
اوله دلداده نقوش ظاهره صورته میل ایله معنایه باق
اتحادك سیرینی ادراك ایچون اختلاف صورت اشیا به باق

نشأت سلیمان افندی « هرام — ادریزی »

تحصیل علومدن صوکره استانبولده (ملا کورانی) جوارنده آلدینی قوناقدی فارسی تعلیمی
و مثنوی تدریسیله مشغول اولور ایدی . عامه نك حسن ظننه مظهر اولان عرفانددر . مولدا
(ادرنه) لیدر . مشایخ نقشبندیه دن (بروسه وی امین افندی) دن منتسبدر . شعری علم قوتیه
سویله دیکی ایچون بهضیلری بك رونقلی دکلدر . وفاتی : (نشأت افندی کوچدی جنان اوله منزلی)
مصراعنك دلالتی اولان (۱۲۲۲) تاریخدهدر . قبری (طوب قانی) خارچنده (مال تپه خسته خانه سی)
بولنده صاغ طرفده (ساقز آغاجی) دنیلان سداوستندهدر . مطبوع دیوانندن باشقا (طوفان معرفت)
اسمنده بر اثریه سلوک نقشییه عائد اولوب تاریخ ترجمه سی (ترجمه العشق) ترکیب منقوطة
(مسلك الانوار ومنبع الاسرار) ترجمه سی واردر . ترجمه حالی تلامیذندن (پرتوافندی) طرفندن
یازلمش و (کتبخدا زاده) تلامیذندن (امین افندی) طرفندن تزییل ایدلمشدرکه مطبوعدر .

نخسندن :

بزم جور فلکدن شکوه و بیدادمن یوقدر
عدودن هیچ ملال خاطر نا شادمن یوقدر
شو کافر بخت بددن اشکامعتادیمز یوقدر
محصل دوست و دشمندن نظلم بادمن یوقدر
کوکلدندر شکایت کیمسه دن فریادمن یوقدر [۱]

مشهور نعتینک کریزگاهندن :

دریا دل اولان اهل هنر قطره فیضی
بسلر صدف سینده در و کهر ایلر

ابیاتندن :

آداب عشق عاشقه آنجق نیاز ایش
آیین شوق دلبر طنازه ناز ایش

نوری افندی « قول آغاسی احمد بلک زاده »

ترجمه‌حالی مشایخ فصلنده مذکور (هاشم بابا) خلفاسندن (صلاحی زاده) منتسبلرندن
و متصوفانه اشعار یازان صاحب دیوان شعرادن اولوب (کریدک) (قانیه - قدیه) قصیده‌سندندر.
غیر مطبوع دیوانی (۱۲۰۹) ده جمع و ترتیب اولونمشدر .

مطالعندن :

تعالی الله اکبر حبذا سلطان بی همتا
که قیلدی اون سکزیبیک عالمی برامر ایله انشا
زهی صانع که ادنی صنعینک سرینه عقل ایرمنر
نه دکلو موشکاف اولسه ایندرسه حکمتن اجرا

زهت عثمانیه افندی باقریهلر « کنه‌راسی بره‌روی »

ارباب حرافت و صنعتدن اولدینی حالدیه تحصیل معرفت ایله مش ومؤخر آبروسه‌وی شیخ

[۱] نوعی

امین نقشبندی به انتساب ایدرك فیض و عرفان صاحب اولمش برشاعر اولوب (بروسه) لیدر .
(۱۲۲۷) ده وطنده ارتحال ایله دی . (منلا فناری) جامعینک هربنده مدفوندر . دیوانچه سی
غیر مطبوعدر .

برغزلندن :

ای کلهذار نالش دل بلبلا نه در
کفتار اهل عشق همین عاشقانه در

اوج آشنادر اهل محبت اورتبه کیم
مرغ شکسته بال دل عرش آشیانه در

نسبیا نوزیفه خانم « استانبولی »

استانبول شاعره لرندن اولوب (شریف پاشا زاده سعیدسیرت بك) ك كرمه سی و آتی الترجه
(نهادبك) ك همشیره سیدر . دیوانچه سی واردر . (۱۲۶۰) تاریخنده (استانبول) ده وفات ایله درك
قانلیجه ده (عطا افندی) درکاهنه دفن ایلدی .

ایاتندن :

تیر نكهك ایلدی اوز جانمه تأثیر
جانا بو كجا نكشلك ایله پیر اوله سك پیر

نظیف احمد افندی « استانبولی »

فضلاى شعرادن وزمره قضاندن اولوب صحافلر شیخی زاده وقعه نویس (اسعدافندی) نك
برادر زاده سیدر . (۱۲۵۲) ده تقویمخانه نظارتی وکالتنه (۱۲۶۸) ده مکّه مکرمه مولویته
نصب اولونمش ایلدی . (۱۲۷۵) ده ارتحال ایله دی . آثارى قبودان پاشلرك تراجم احوالی
مبین اولان (سفینه الوزراء) و نقیب الاشرافلرك تراجم احوالی معین . (ریاض النقا) [۱] ایله
(ترجمه نصاب الاحساب) ، (ترجمه نخبه الفکر) ، (شرح موارد الکلم) ، (ترجمه تلخیص معانی) ،
(ترجمه رساله کواکبی) ، (ترجمه تعلیم المتعلم) ، (ترجمه طبقات شرنوبی) ، (ترجمه شرح قصیده لامیه) ،

[۱] برنسخه سی بشیکطاشده (یحی افندی) کتبخانه سنده واردر .

(لغات قافیه) و منظوم (سر آغاز حجاز) (سورنامه مسرت علامه) در . حکایات مشهوره عربیه دن
اولوب مطبوع (الف الیل واللیل) [۱] ایله مطبوع (ملک السیف ذوالیزن) ک مترجمی ده بوذا در .
(سلطان محمود ثانی) نك ادرنه سیاحتنه دأثر عربی العبارة (سفرنامه) اسمنده برساله سی ده وارد .
پر نعتندن .:

یا رسول الله روضه ك خلد جنتدر سنك
نطق جان بخشك سر اسر خیر و حکمتدر سنك
برده (ثمار القلوب فی المضاف والمنسوب) ی (عقود اللآل فی ترجمه الامثال) اسمیله ترجمه
ایتمشدر که بر نسخه سی (کوپولو) کتبخانه سنده در .

نهاد بك « استانبولی »

(سید نصیرت بك) ك اوغلیدر . عزت منلا (محنت کشان) ده (نهادم یا نمده برابر ایدی .
رفیقم فقط اول هنرور ایدی) دیه کندیسندن بحث ایدر . منلانك شما کرد عرفانی در .
مصره کیدرك (محمد علی و ابراهیم) پاشالرك خدمتده بولونمشدر . بالاخره استانبوله غودتله زراعت
ونافعه مجلسنه اعضا اولمشدر . (۱۲۸۶) ده وفات ایدره ك قانلیجه ده (شیخ عطا اقدی) درگاهنه
دفن اولونمشدر [۲] . هجوا یله مأوف اولدیغیچون خلق کندوسندن احتراز ایدردی . مجموعه
غزلیاتی مطبوعدر . جدیاتدن زیاده هجویاتده مهارت کوسترمشدر . شاعر لکدن زیاده
ندیملکده شهرتی وارد .

اشعارندن :

سکوت ایدنلر اولور دائما سلامتده بلایه اوضرامه چوق سویله مکدن اولور
جهانده شمدی ظرافت مداهنه یله اولور حماقت اولمازه اولماز دیمکدن اولور
امید راحت ایتمه فلکدن صاقین کوکل محنت کش اولمه دهرده فکر محال ایله

نائب صالح افندی « مناسری »

شعراء علمادن ، رند مشرب ، عارف بر ذات اولوب تحصیلنك بدایتی مملکتی اولان (مناستر) ده

[۱] الف الیل واللیل مترجمی اولق اوزره (لطیف) تذکره سنده (اسحق چلبی) معاصر لردن اسکوبل
(هوسی) اسمنده بر شاعر داهما مذکوردر . بوحالده نظیف افندی مترجم ثانی اوله جقدر .
[۲] سجل عثمانی ده مصرده ارتحال ایتدیکی محترسه ده موثق دکادر .

اکالی (استانبول) ده در . علم خطه ده انتسابی واردر . مرتب دیوانی غیر مطبوعه در . معلم لکله مصر زاد کانندن بریله مصره کیدوب (۱۲۹۳) تاریخنده اوراده ارتحال ایله دی . اشعاری طبع شاعرانه سنه دالدر . طریقه (مولوی) در . (بند عطار) ک بریتنی بش بیت ایله شرح ایتدیکی اثرینه (کنز نصاب) تسمیه ایله مش و (۱۲۹۴) ده مضرده طبع اولونمشدر .

مطالعندن :

حد یجد آن خدای پاک را	آن که ایمان داد مشتی خاک را
اول آخر عالمک حمدی تمام	ذاتنه مخصوصدر حقت مدام
اولیله قدرت صاحبدر اول خدا	برآوچ طور اغه ایمان ویردی تا
چون اراده ایتدی خاق عالمه	ویردی صورت صورتندن آدمه
طیندن خاق ایتدی جسم آدمی	ایله دی روشن آنکله عالمی
اولدی چون فیض ازل صورت پذیر	نور ایمان آدمی قیلمدی منیر

ایاتندن :

اهل دل سینه تهی می کام اولسه دخی نشوۀ فیض صفا وار دل پر جوشنده
متکبر لره کبر ایتمه تصدق صاییلیر ظالمه جور و اذا قیامه عبادت کییدر

نورس عثمانیه افندی « نورس صبرید — ساقیزی »

سابق الترجه والی بغداد (علی رضا پاشا) مرحومک بندکانندن (سایمان افندی) نامنده برذاتک کوله سی اولوب (ساقیز) لیدر . (یوسف کامل پاشا) طرفندن طبع ایتدیر یان دیوان کیرنده السنه ثلثه اوزرینه اشعاری واردر . اشعار فارسیه بی رونق لیدر . فقط :

مدد ای دل آلایم دسته لوح و قلمی شور ماتم ایله تجدید ایدیم کهنه غمی
تیغ خامه مله سپهرک جگرین قان ایدیم بنده اجرا ایدیم قاعده محتشمی

مطلعلی مرثیه سی مشهور و دلسوزدر .

التنجی و ایکنجی اردولر محاسبه جیلکمنده وضبطیه نظارتی مکتوبجاغنده ده بولونمش ایدی . شعورینه خال کلهرک (۱۲۹۳) ده مقاعداً استانبولده وفات ایتدی . اسکدارده قره جه احمد مزارستاننده مدفوندر . آثار منشوره سندن بهضیلری (مجموعه الطرب علی لسان الادب) و ایکنجی

حامیسی سردار اکرم (عبدالکریم نادر پاشا) نامنه اوله رق (اثر نادر) اسملریله طبع اولوندی. برده مقدمه سنده (شیخ سعدی) نك مفصلجه ترجمه حالی اولمق اوزره غیر مطبوع (کلیستان) ترجمه سی واردی.

شعورینه خال کلدیکی زمان بیمار خانیه قولنامش و شهزاده قردان (یوسف عزالدین افندی) مرحومک امر مخصوصلریله حیدر پاشا خسته خانه سنده تهیه ایدیلن بر دائره مخصوصه ده بالتداوی کسب افاقت ایتشدی. خسته لئی اسبابندن بری بعض کیمسه لردن کوردیکی سعایت اولدیغندن انای تداوی سنده یازدیغی شکایتنامه ده (معدوم ۱۲۹۰) کله سفی تاریخ دوشر مشدر. خسته خانیه یغمورلی بر هواده کتیر مشلر کوك کورله مکده ایمش قپودن ایجری کیره جکی صرده ده بالتوقف شو بیتی سویله مش :

بو یاغان یاغموور دکدر صائمک کوك کورلیور سله دار شفادر آسمان آغلار بکا
ایبانتندن :

صاف مشرب التفات ساده دن خوشنود اولور دلشین اولماز او صحبت کیم غرض آلود اولور
چوق ریاکار وار ولی کورینور ابن ملجم ایکن علی کورینور
حالی بر بد اصلک اقباله تحول ایتسون چونکه مستقبله یا فرعون یا نمرود اولور

نالی مهر مضمر

مولدی سلیمانیه قراسندن بر قریه ده تحصیل و تفیضی (سلیمانیه) ایله (قره داغ) قصبه سنده در. کردجه دیوانی اولدیغی کبی السنه ثلاثه ده ده صنایع بدیعیه ایله مزین اشعار ی واردی. (۱۲۹۰) تاریخلرنده حج شریفدن عودتنده (استانبول) ده قاهره زمانی فضلا و شعر اسنک مظهر تقدیر و توقیری اولمشدی. بر مدت صوکره ارتحال ایدرک (قره جه احمد) مزارستانه دفن ایدلدی. شو خانه اشعارندن :

کهی تسبیح و که باده کهی نقش رخ سواده
سنک دردکله دنیاده نه لر چکدم نه لر چکدم

نزهت افندی «مسح نزهت افندی — دلی»

مشهور (سروری) طورند، برشاعر اولوب شهریدر . ا کمال تحصیلدن صوکره ا قلام مالیه به سلوک ایده رک بالتفیض (بغداد) مالیه مفتش لکنه ارتقا ایله دی و بومأموریتده ایکن ارتحال ایله یوب (امام اعظم) قربنه دفن ایلدی . سکوتی بر عمر کچیرر، لطائفی نام یرنده صرف ایدر، سوزلرنده کی هجو و تعریض دولایسیله زماننک اکابرینی قورقوتمش ایدی . (لطائف اصناف) اسمنده کی اثر مزاحیسی مطبوع منشآت ، اشعاری ، تاریخلری بالخاصه (ظیروه) نامنده کی اثر منظومی غیر مطبوعدر بو متروکات آراسنده نظر دقتی جلب ایدن تاریخلریدر . از جمله عمجه سی (نوح رفیق) افندی به تاریخی :

باد آهی نزهتا تاریخ ایله ایتدم وزان نوح جسمی زورقن سوردی عدم دریاسنه
۱۲۶۷

(نایزن اسماعیل دده) به تاریخی :
چیقدی بر تاریخ سیر آهنگ نای عشقندن آصدی اسماعیل دده منصوری طاق جسته

نزهت محمد افندی «دلی نزهت — سیواسی»

ادبادن فاضل برذات اولوب اصلاً تانار، مولداً (سیواس) لیدر. مطبوعات مدیریتی وسائر کبی بر خیلی مهم امورد بولونه رق شعورینه ارده لقدمه خلل کله رک (۱۳۰۴) ده سیواسده وفات ایتدی . قواعد ادبیه دن باحث اولان (مغنی الکتاب) آثار ادیبانه سنک مشهوریدر . (نزهة المنشآت) و (معدل الاملا و مکمل الانشا) اسمنده دیگر ایکی اثر منشایانه سی اولدینی کبی اساسی تاریخه مستند ملی بر وقعنه یی مصور (کیرلی چیتی) نامنده اخلاقه متعلق بر اثری دها واردر که جمله سی مطبوعدر . (لطائف المحاضرات) اسمنده علم محاضراتدن غیر مطبوع بر اثری ده واردر . علمای اسلامیه دن هندی (رحمة الله افندی) مرحومک (اظهار الحق) اسمنده کی اثر دینسنک جلد اولنی ده ترجمه ونشره موفق اولمشدر که جدآ شایان مطالعه آثار دینه دندر .

نابی زاده ناظم بک «استانبولی»

شعرادن وارکان حربیه قول آغالرندن جامع النسیف والقلم برذات اولوب شهریدر . مطبوع

و متنوع آثارندن بعضیلری شونلردر : (یکی کیمیا) ، (سیئه تساح) ، (آینه لر) ، (اساطیر) ، (مسابقه) ، (هوس ایتم) ، (مسائل ریاضیه دن جبر) و سائرهدر . اشبو آثاردن یکی کیمیا ایله مسائل ریاضیه دن جبر، توضیح دن مستغنی در . (سیئه تساح) تنقیدات ادبیه دن باحثدر . اصولی داره سنده رومان یازمغه چالیشان ارباب قلمدنذر . هنوز کنج یاشنده ایکن (۱۳۰۷) تاریخنده استانبولده ارتحال ایله دی . (مسکینلر) تکیه سندن سراجلر چشمه سنه کیدن جاده اوزرنده مدفوندر .

والده نئسی :

یا وروجغم اویقویه دال ناز ایله جنبش کهواره اعزاز ایله
یات اویو ای طفل صفا پرورم ذوقکه دنیامی فدا ایلم
دال ینه اذواق و خیالاتکه هایدی ملکلرله ملاقاتکه
کوکلی سوکک اویوتور بن سنی بن سنی تلطف ایدرم سن بنی
سن ده بیورسیک چوجغم برزمان سن ده بیلیرسیک نه یانمش جهان
غائه عالمی چکمک محال شمدی اویو ناز ایله آسوده حال

حب وطن فکره نه رونق ویرر آدمه ماهیتی بیلدیرر .

شاهره معرفته کیمهلی کعبه عمرانیه شتاب ایتمهلی

نجمی عمر افندی

شعراى عاشقیندن بر ذات اولوب شهریدر . (قوله) ردیف بیکباشیلغندن تقاعد اولدقدن صوکره مدت مدیده (آلاشهر) ده اقامت ایله مشدی . (۱۳۰۷) ده (استانبول) ده ارتحال ایدرهك (خرقه شریف) جوارینه دفن ایدلدی . مقدمات طبع ایندیکی دیوانندن صوکره بیک بیت اوزرینه مرتب (الفیه) و اون ایکی فصل اوزره مرتب (تحفه وحدت) اسملرنده منظومه لری واردر . لسان فارسی اوزره ده انشاد سهره مقتدر اولدینی دیوانیه سائر منظومه لرندن آکلاشلمقدده در .

تحفه وحدت منظومه سندن :

وحدت حق تعلمده مقام منقسمدر هفت طوره ای همام
اولی توحید افعال دکله مش ثانی توحید صفاتدر آکلامش
ثالثی توحید ذات ای نورعین بونده در فوز و نجات ای نورعین

نبیل بك « حافظ محمد نبیل بك »

آتیة الترجمة (تقيہ) خانمك برادری طریق (مولوی) منتسبلرندن رند مشرب، اهل دل بر ذاتدر . (ارتحال ابتدی نبیل بك عدنه) مصرع تعمیه دارینك دلالتی اولان (۱۳۰۷) تاریخنده (آیواجق) قضاسی مقاولات محرر لککنده ارتحال ابتدی . بر سرگذشت عاشقانه دن باحث (حجر و وصال) اسمنده غیر مطبوع مثنویسی و دیوانچه اشعاری وارددر .

بر قطعه سی :

ظالمی بر کشته ایدن آهدر قلب مخلوقه خدا آگاهدر
بر قدم شهر اهدن ایتمه عدول دوغرونك یارد مجیدی اللهدر

ناصم عبدالرحمن افندی « سلیمانیه »

ارباب قلمدن السنه ثلثه ادبیاتنه واقف بر ذات اولوب (شهر زور - سلیمانیه) لیدر . (۱۳۱۲) ده (خریوط) ده ارتحال ایله دی . طریقه نقشبندی در . حروف هجا ترتیبی اوزره السنه ثلثه دن منتخب اشعارینی جامع (هدیة الامم وینبوع الحکم) و (کلزار آثار) اسملرنده آثار ادبییه سی و (تسهیل التحصیل) اسمنده عربی العبارة (نحو) رساله سی وارددر که اوچی ده مطبوعدر . برده کندی متصوفانه اشعارندن :

بز آینه یز صورت لاهوت نمایز

بز مظهر الطاف خدا مست کدایز

مطلعلی غزالی ده شرح ایده رك طبع ایتدی ردیکی کی حروف هجا عددنجه انتخاب ایتدیکی احادیث شریفه یی ده نظماً لسان فارسی اوزره شرح ایتشددر .

نعم بك

ترجمة حالی مورخین فصلنده مذکور مؤلف شهر (شمس الدین سامی بك) ك كوچوك برادری اولوب (فراشر) ده تولد ایتشددر. تحصیل ابتدائینی مسقط رأسنده عالیه سی برادريله

برابر (یانیه) روم (ژیمنازیا) سنده بعدالاکال عربی ، فارسی بی ده خصوصی معلمردن تعلیم ایله مشدر . استانبوله ورودنده معارف نظارتی انجمن تفتیش و معاینه اعضا لگنه و بر مدت صوکره ریاسته تعیین اولونمش و بومأموریتده ایکن (۱۳۱۴) تاریخنده ارتحال ایدرک مردیون کوبینده (بککاشی درکاهی) قبرستانه دفن ایدلشدر . فطرة شاعر اولوب کنجلیکننده اشعار فارسیه ایله پک چوق متوغل اولمش و بونلردن بر قسمی (تخیلات) نامیله طبع ایشدر . بالاخره بوتون حیاتی ، املی ، غایه سنی لسان ملیسی اولان آرناوودجه نك احیا واعلاسنه حصر ایله مشدر .

تورکجه آثار مطبوعه سی :

- (۱) هومر : شاعر شهر یونانی (هومر) ک مختصر ترجمه حالیه مشهور (ایلیدا) سنک ترجمه سی . بواثرک آنجاق ایکی فورماسی نشر ایده بیللمشدر .
 - (۲) اختراعات و کشفیات : (جب) کتبخانه سی اجزاسنددر .
 - (۳) قواعد فارسیه برطرز نوین : اسمی مسما سنه دالدر .
 - (۴) تخیلات . (۵) سخنان برکزیده .
- آرناوودجه آثار مطبوعه سی :
- (۱) کر بلا ، (۲) اسکندر پک ، (۳) یاز چیچکلری ، (۴) اشعار متنوعه .
- آرناوودجه غیر مطبوع آثارندن :
- (۱) آرناوودلق تاریخی .

نقیه شریفه خانم

ترجمه حالی ریاضیون فصلنده محرر (عثمان صائب افندی) نک کریمه سی و شاعره (شرف خانم) ک همشیره زاده سیدر . شهر ی عثمانلی ادیبه لرینک بناملردن فارسی شناس برادیبه اولوب (۱۸) سنه دارالمعلمات فارسی و تاریخ معلمه لکننده بولونه رق نشر معارفه همت ایله مشدر . والده سنک وفاتندن صوکره تیزلری سابقه الترجمه (شرف خانم) ک تحت تربیه و تعلیمنده بولوندی . مطبوع اثرلرینک باشلیجه سی (لغت فارسی) اسمنده کی کتابله اکثریسی اخلاقه متعلق مقالات نافعه سندن عبارتدر . طریقت (مولویه) یه انتسابی وار ایدی . (جنت اولسون جانقیه خانمه) مصرع منقوطنک دلائی اولان (۱۳۱۶) ده وفات ایدرک (بکی قاپی موایو یخانه سی) نده شرف خانمک قبرینه دفن ایدلدی .

غزلیاتندن :

بردل اولورسه عشق ايله شوریده جهان
عقل ايله آرتق آشنالغی آنک محال اولور

غزلیات فارسیه سندن :

در شاخ سدره مرغی بوم زدام غافل
بر حرص دانه چینی از آشیان پریده

ناصریح محمود افندی

علمای شعرادن عاشق و مجاهد بر ذات اولوب شهریدر . فاتحده تحصیلنی بعدالاکال برمدت
بعض محاکم شرعیه کتابتنده استخدام اولوندقدن صوکره . بقیه عمرینی بروسه کویلرنده امامت
وبروسهده اختیار عزلتله بکیروب مشایخ مصنفیندن (شیخ اسماعیل حق) حضرتلرینک
اون بیکی متجاوز اولان منظومه لرینک جمعچون بذل وجود و صرف نقود ایلایوب عاقبت
مقصودینه نائل اولدی . واسمنهده (سبحة السالکین) تسمیه ایلادی . فقط وفاتندن صوکره
بویکانه نسخه قیمتدارک هانکی انصافسز و اذعانسزک یدنده قالدینی آ کلاشیلامادی . دیوان
تشکیل ایده جک قادار اشعاری وارسهده مرتب دیوانی یوقدر . (۱۳۳۰) تاریخنده بروسهده
عزلتکاهی اولان تحتقلعه اوطلرینک برنده ارتحال ایلایوب پک صریح بر اشارت مغنویه اوزرینه
شیخ مشارالیهک قرینه دفن ایدلی .

نصرت علی بک « یکیشهر فناری »

زمانمزک بنام ادباسندن اولان (جناب شهاب الدین بک) ک کوچوک برادری اولوب مولدا
(یکیشهر) لیدر . (۱۳۰۷) ده استحکام ملازمملکیله نشأتندن صوکره معلم تعیین اولونهرق
وفاتنه قدار تدریس و تتبعات علمیهده بولوندی . انقلابدن صوکره قائممقامقله تقاعد ایدلمشدی .
(۱۳۳۰) تاریخنده ارتحال ایده رک فاتحه دفن ایدلی . لسان مادر زادی اولان تورکجه
ایله عرب ، فرس ، فرانسر لسانلری ادبیاتنده وقوف تامی وار ایدی . فرانسر جهدن آثار
مترجمه سی میاننده (سرگذشت خونین) برنجیلکی احراز ایدزکه بواثر (روسیه) ده (نهلیست)
دینیلن فرقه امحاشونک صوروغرائب تشکیله سیله نظریات و سرائر اختلالیه سی حاوی دلسوز و مهیج

بر حکایه در . (کوچک - بر فاجعه و طنز و روانه) (مقالات تاریخی و ادبی) جمله آثارند در .
برده (بنفشه) اسمند ادبی رساله سی و اردر . (مقالات تاریخی و ادبی) تاریخ عثمانیك
وقایع مهمه سنه و تدقیقات ادبی به متعلق در . حیاتی علم و عرفانه حصر ایدن مجاهدین معارفند در .

نظاره خانم « بنت عثمانه پاشا »

ماجار مهتدی لرندن (عثمان پاشا) مرحومك استانبولك یوكسك و كبار بر عالمه خانمی ایله
ازدواجندن میدانه كلكش ، عادتا صوك ربیع عصرلق ادبیاتمرك اك یوكسك بر شاعره سی ایدی .
آثار مطبوعه سندن اولان (نیران) ایله (صفحات قلب) نده تراشیده برناظمه اقتدارینی
كوستردیكی كیبی (عكس صدا) و (افسوس) نام آثار اخیره سنده ده حساسیتی ، خیالكارلنی ،
هجران پرورلکی ایله جدا یوكسك بر شاعره قدرتی كوستر مشدر . عین زمانده معلومات لسانیه
وفیه سی ده یوكسك ایدی . فرانسیزجه ، آلمانجه ، روسجه لسانلرینه و قوف کاملی ایله مشهور ایدی .
آنه سی طرفندن بك یوكسك بر اینجه لك توارث ایله مشدی . (۱۳۳۴) سنه سی اوائلده حمیده
اطفال خسته خانه سنده (حما) دن وفات ایت مشدر . یوقاریده اسمی كچن آثار مطبوعه سندن باشقا ،
برجوق جرائد و رسائل موقوتده منتشر اشعار و آناری و اردر .

عكس صدا سندن بر پارچه

موسمك صبح نفحه دارنده ، كیجه نك سایه زار تارنده ،
عمرمك مردم مسارنده ، مردم شوق و اغبرارنده ،
كوكلك حال بیقرارنده ، آنارم سودیکم سنی آنارم !

§

کیجه وقف سکون اولور دریا ، بر لسان بلبل اولور پیدا ،
متكلم کبی بوتون اشیا ... دره دن عکس ایدن اوطاتلی صدا
دله ویردکجه میل حزن و بکا آنارم سودیکم سنی آنارم !

کذا :

سینکله دیکله یلم کل طبیعتی ، تنها ، شونغمه ساز اولان اشجاری ، روزکاری : می
بوتون ترانه سودایی ، نغمه آملی ، که عشقه اولمه ده مردم نشانه غرا ؛
بو بر انین تحسیر کبی ملال آور ، بو بر یمین محبت که دمبدم ایکلر .

§

سینکله سویله شهلم کل مناقب عشقی جلیده ، یان یانه ، مهتابه قارشی ، ای دلدار ؛
 بیتیرمه ، سویله ملک ، سویله سویله ، ایت تکرار بوتون او عهد غرامی ، ترانه شوقی ؛
 شکایت ایت بکا بندن ، وفاسز عدایله ، بی تظالمک اوزسون ، فقطینه سویله

ناهییم تحسین بک « استانبولی »

کنج دینه جک بریاشده ایکن ارتحال ایدن عصریمز ادباسندن اولوب شهریدر . مکاتب
 عالییه تحصیلی اکلدن صوکره تدریس وتالیف آثار ایله اشتغال ایله دی . اسملری زیرده محرر
 آثار مطبوعه سندن باشقا مختلف رسائل موقوته ایله ده مقالات متنوعه نشرینه موفق اولمشدی .
 (۱۳۳۷) تاریخنده (بویوک آطه) ده وفات ایده رک (آطه) قبرستانه دفن ایدلی .
 آثار مطبوعه سی :

(۱) روح بی قید [مجموعه اشعار] ، (۲) کوسه سلطان ، (۳) رجیچک ایکی بوجک ، (۴) رقیبه

ناجی بک « آرای بکی زاده »

(معلم ناجی) مسالک ادیبی سالدکلرینک متمیزلرندن قوی طبیعت بر شاعر اولوب
 (طربزون) لیدر حریبه نظارتی سیویل رؤساسندن ایدی . بعض مکاتبه ادبیات تدریسنده
 بولوندی . (۱۳۳۸) تاریخنده ارتحال ایده رک (مرکز افتدی) یه دفن ایدلی .
 آثار مطبوعه سی :

(لسان کتابت) اسمنده منثور اثریله (نشیده) نامنده مجموعه اشعارندن عبارتدر ..
 یرنعت شریفی :

کبریا نك حبيب منتخبي خلافت هر دو عالمك سبي
 شرف اصلي عزت نسبي رفعت ذاتي سیرت ادبي
 فخر عالم محمد عربی

مطلع نور حضرت ارحم اولین صنع کارگاه کرم
 حرم حقه واصل و محرم روح آدم بی قدسی دم
 فخر عالم محمد عربی

سید کل خلاصه موجود اصل اشیا کزیده معبود
منشأ اقدم ظهور و وجود قاب قوسینه مظهر و مسعود
فیخر عالم محمد عربی

ناجی عمر بك

اساساً عسکر به دن یتشمش ؛ و (۳۱۴) سنه سندن بالاعتبار « ثروت فنون » جریده
اسبوعیه سنده نشر اشعاره باشلامشدر . مرتب و مطبوع اثری یوقدر .
اینجه حسلی ، پارلاق مخیله لی بر شاعر اولدیغنه آناری دلالت ایتمکده در . مشروطیت
و حریت مجاهده لرینه اشتراک ایتش و اور و پاده برایکی سنه قالارق فعلاً و قلم آمده بویولده خدمت
ایله مشدر . انقلابی متعاقب عادتاً پری شعرینه ویا دلدادۀ مفکوره سنه قاووشمش کبی نشر اثره
و ترنم شعره رغبت ایتش ؛ و بو قاریخدن اعتباراً عمر ناجی بك حریت و مشروطیتك ، دها
دوغرو بر تعبیر ایله زوالی قالمش اسلامینك پروجد واستغراق بر خطیبی اولمشدر . فی الحقیقه
شرق و غربك فرقلرینی ، هنریت و قصور لرینی یوکسك حرثی سایه سنده بك اینی آکلامشدی .
بیان و وجدانی ، حرکات و تحسیناتی بری برینك عینی ، بو درجه مرد طبیعتلی بر شاعر
و خطیب بولق اندردر . هر زمان هر پرده ظلم و استبداده علیدار ، مظلوم وضعیفه طرفدار
چیقمشدر . « مجاهد » و وطنپرور ، نام لرینه جدأ استحقاق قازانمشدر . وفاتی (کرکوك)
حرب جههلرنده قازاندینی بر خسته اق یوزندندر ؛ ذاتاً حضر دده بوتون وقتی سبیل حق
و وطنده سیاحت و ارشاده کچیرمشدر . بوجه آتی بر شعری « ثروت فنون » دن آلمشدر :

ضیالی کولیکلر آلتنده ، زاهر و بیتاب ،
او یور نشاید امواجی ماوی بر دیکزک ؛
سماده بر متموج شلاله مهتاب
بوتون طبیعته سر بر رشاشه زرین .
نهفته قلبی لیالاک ، مشافه بیدار ،
اوتر مشاجرک عمقنده کیمسه سز بر قوش ؛
او یور ظلال سکونته دائمی هوش ،
ریاح ایل ایله مهتر مناظر واشجار . . .

علیل جسممه دوش مکینی بر قایانک
اولور نشیمن حسرت ، غریب تنهائی ؛
صورار سبالره بر شی که روحم آکلایام .

اوزاقده ، ساکن وعلوی ، تلال خندانک
افقلرنده اوچار بر سراب نا مرئی ،
اوپر سواحلی داتم فشافش مظلم ...

و

واهری عبدالراهمر جلی « قره داودزاده -- استانبولی »

ترجمه حالی علماء فصلنده مذکور (قره داود افندی) نك طورونی در . طریق علمی ده
ایچه قطع مراتب ابتد کردن صوکره طریقت (زینیه) یه سالک اوله رق اختیار عزات ایله دی .
سلطان سلیمان قانونی دوری شعراسنک متمیزلرنددر . (حکیم اوغلو علی پاشا) کتبخانه سنده
(سعادتنامه) اسمنده منشور ، اخلاقی و تصوفی بر اثریله (شفاء الصدر) نامنده دیگر بر اثری وارددر .

رصولی محمدافندی « مهر جلی -- استانبولی »

علماء شعرادن بر ذات اولوب سابقه الترجمه (حبی خانم) ك دامادی اولدیفیچون (حبی
ملاسی) شهرتیه ده بنام اولمشدی . نیابتله ایچه سیاحتدن صوکره قاضی عسکرلک رتبه سنه نائل
اوله رق (۹۹۸) تاریخده استانبولده وفات ایتمدی . جوار ایوبده دباغخانه مقابلنده قاین والدیه سی
یاندیه مدفوندر . مرتب دیوانی وارددر . (امام طرطوشی) نك (سراج الوهاج) فی (بدیهه)
اسمیه ترجمه ایتدیکی کی (شیخ کبیر صدرالدین قونوی) خلفاسندن (فخرالدین عراقی) نك
تصوفدن (لمعات) اسمنده کی اثر مشهوری ده ترجمه ایله شددر . فندقلی جامه نك بانیه سیدر .
(حدیقه الجوامع) ده زوجی اولدیفنه دائر اولان افاده بی (مشاهیر النساء) دامادی اولمق
اوزره تصحیح اییدیور . (سلطان سلیم ثانی) نامه قسماً منظوم و قسماً منشور (جهاد نامه)

اسمنده بر اثری ده وارد رکه بر نسخہ سی (موزہ هایون) کتب خانہ سنده موجود در .
منظوم پارچہ سندن :

نیتک اولدی غزا فتح وظفر کارک اولا اولیا عسکری هریده نکهدارک اولا
اومارم خضر نبی رهبر وسردارک اولا دشمنک قلمه لرن قلع قیل آتارک اولا
ایله دک عزم سفر لطف خدا یارک اولا
همت اهل نظر قافله سالارک اولا

ابیاتندن :

آلدانوب آل رقیه دیمه راز عشقی ویرمه ای دل صاقین ایمانی شیطان الینه

والری « قورت زاده -- ادریزی »

طرز قدماده رنگین شعر سوبله ین شعرا دن اولوب (ادرنه) لیدر [۱] . علوم رسمیه ینی
بعدالتحصیل مصره رحلتله (ابراهیم کلشنی) حضرت تلیزینک مخدومی (سید خیالی) یه اقتساب
واکمال مراتب طریقتله ادرنه یه عودت ایدم رک وعظ وارشاد ایله مشغول اولدی . مرتب
دیوانی واردز . (۱۰۰۸) ده وطنی اولان اسکوبده وقات ایدن همنامی (اسکوب) لی صاحب
دیوان (والهی احمد چلی) نک [۲] بولدیفی (مات قطب العارفین) ترکیب موزونینک مدلولی اولان
(۹۹۴) تاریخنده ادرنه ده ارتحال ایله دی . طونجه کنارنده (شیخ شجاع) زاویه سنده مدفوندر .

ابیاتندن :

نقش جورین کریمه کوکلدن یوماز
لا یزیل الماء نقشاً فی الحجر

اگر عارف ایسه ک ایتمه حقیقت سرینی افشا
کلام حق چیقاردی باشدن حلاج منصور

[۱] حسن چلی قولنه کوره اوزون کوپری (جسر ارکنه) دندر .

[۲] ابیاتندن :

علاقه ایله مک وجه خادن غیره زائلدر جمال لایزاله عاشقم الله شاهددر

دعوی فضل پدر ایتمه مسیحا دم ایسه ک شرف نسل ایله فخر ایله کر آدم ایسه ک

ویسی افندی «آلا شهرلی»

طرز قدیم منشیلرینک رئیس و پیری مقامنده اولوب (محمد افندی) نامنده (آلا شهرلی) بر قاضینک مخدوم فضائلوسومی و سابق الترجه شاعر (مقالی) نك همشیره زاده سیدر . (۹۶۹) آلا شهرده تولد ایله یوب مقدمات علمی تحصیلدن صوکره استانبوله کیده رک علمای بنامدن (صالح واحمد افندی) لردن بعدالاکمال مسلك نیابته سالک اولوب بدایة خط مصریه ده (رشید) و سائرده ده، آناتولی قطعه سنده (آقصار، تبره، آلاشهر) ده وروم ایلیده (سیروز، تکفور طاغی، اسکوب، کوماجنه) ده اجرای نیابت ایله دی . اسکوبده سکرنجی نیابتی تاریخی اولان (۱۰۳۷) تاریخده ارتحال ایله یوب (قومانووه) جاده سنده کی مزارستانه دفن ایدلی . وفاته دأر زمانی شعراسی طرفدن سویله نن تاریخلرک اک مشهوری ذیل شقایق صاحبی (نوعی زاده عطائی افندی) نك شو :

ویسی که اولمشیدی تغزلده بی بدل تعیین سال فوتنه تاریخدر « غزل »

زیارت ایتدیکم منشور مربی شکنده کی سنک مزارنده ایسه وفات تاریخی اولوق اوزره قوجه ویسی بی جنتک قبوسنده براقان یالکز بو بیت عادی محکو کدر .

دیدي احبابك بری تاریخی جان ویسی کتدی باب جنته

(حضرت هدائی) به حرمتکار و معتقد ایدی . آثار ادیبانه سی بوجه زیردر .

(۱) درة التاج فی سیره صاحب المعراج : آثارینک اک مشهوری اولوب ساده جه (سیر ویسی) نامیله معروفدر .

(مکه) و (مدینه) نامیله ایکی قسمه منقسم اولان بو اثرینک اتمامنه عمری وفا ایتدیکندن (غزوه بدر) قدر یازه بیلمشدر . قسم مکي نك خطیله اولان نسخه سی (اندرون هایون) ده (روان او طه سی) کتبخانه سنده در . مؤخرأ شاعر (نابی) ایله (نظمی زاده بغدادی) طرفلرندن تزییل ایدلشدر که اصلیه نابی نك ذیلی مطبوعدر .

(۲) دستور العمل : (شهادتنامه) اسمیله ده موسوم اولان بو اثرک موضوعی ارکان سته اسلامیه نك مباهات و مناظرانه دأر دینی ، حکمی برطاقم مقالاتی حاوی اوچ جزؤ قدر بر اثر معتبر اولوب مطبوعدر .

(۳) خوابنامه : (اول زمانده می عالم معمور و آبادان ایدی) نقرائی آلتنده تاریخی ، اخلاقی ، حکمی پر عبر برطاقم امثله عدیله دن عبارت اولوب مطبوعدر .

(۴) توبه نامه: مطالعی شو : (یترای دل هوس زلف سیه کار یتر) اولان عبرت آمیز بر منظومه درکه بو منظومه ده :

پیرو اولدم او سخن پروره ایتدم توبه دایما ره سیر غمده خطا اولدیغمه
بیتنده کی سخن پروردن مقصد .

توبه یارب خطا یولنه کیتدکلریمه بیلوب ایتدکلریمه بیلمیوب ایتدکلریمه
بیتنک قائلی طریقت (زینیه) پیری (زین الدین خانی) حضر تلمینک اخص خلفاسندن شیخ
(عبدالرحیم مرزیفونی) در .

(۵) مرج البحرین : صاحب قاموس (مجدالدین فیروز آبادی) نک (صحاح فی اللغة)
صاحبی (ابی نصر اسماعیل بن حماد الجوهری) به ایتدیکی اعتراضاته اجوبه درکه دقایق علم
لقلته متوغل ذواته استفاده بخش آتاردن اولان بواثر غیر مطبوعدر . خط دستیه محرر نسخه
(راغب پاشا) کتبخانه سنده در .

(۶) فتوح مصر : اسمندن دخی آکلاشیلدینی اوزره فتوح مصری حاکی تاریخی بر
اتردرکه آنجق فاتح مصر (عمر و بن عاص) وقایعی حاوی اولوب غیر مطبوعدر .

(۷) واقعه نامه : زمانی احوالی تنقید وادیسنده بر اثر اولوب غیر مطبوعدر .

(۸) دیوان : طرز معلوم اوزره مرتب اولوب غیر مطبوعدر .

(۹) منشآت : مکاتیب منشیانه سندن قسم اعظمی جامع اولوب مطبوعدر .

(۱۰) غرة العصر فی تفسیر سورة النصر : خط دستیه محرر نسخه سی فضلالی عسکریه دن
(بغدادی اسماعیل پاشا) مرحوم کتبخانه سنده در .

(۱۱) هدیه المخلصین و تذکرة المحسنین : عقائد و اخلاقه دائر اولوب غیر مطبوعدر .

ایاتندن :

بزم اقبالی تار ایلسون دیرسه فلک
کشی یاقدینی چراغ اوسته پروانه کرک

فلکدن کوشمال غم کوروب زار اولدیلر دائم
شولر کیم ایل سوزینه اویدیلر چنک و رباب آسا

فضائل علمیه و قدرت ادبیه سی مسلم انام اولان صاحب ترجمه نک طرز تحریری کرچه
— سائق زمان دولایسیله — مغلق و لغتپورانه ایسه ده اوپله ترکیبی و سائره کی معقد ، بی روح
و حلاوتسز اولیوب معنیدار ، متین و حکمت آمیز اولمغله برابرینه زمانمز ایچون تقلیده شایان

دکدر . اقتدار ادیبانه سی مسلم اولان بو ذات قدرت ادبیه سنک بر قسمی اولسون لسانک
ساده لشدیرلمه سنه وقواعدینک تدویننه صرف ایتش اولسه ایدی آتی ایچون خدمتلی ده
مشکور اوله جی بی اشتباه ایدی . مسقط رأسی اولان (آلاشهر) ده (شیخ سنان) محله سنده کی
کندیسنه نسبت اولتان بر خانه مشاهده اولونمقددر .

وعدی محمد جلی «بروسری»

قوی طبیعت بر شاعر اولوب (بروسه) لیدر . محکمه کاتی ایکن (وعدی بیک الی
طوقوزده ایلدی حیف انتقال) مصراعنک دلالتی اولان (۱۰۵۹) تاریخنده ارتحال ایدرهک
(شرف الدین) جامع شریفی حظیره سنه دفن ایلدی . مراتب دیواننک بر نسخہ سی (بیلدیز)
کتبخانه سنده واردر .

بر غزلی :

کوکل نه چشم بیدار ونه بخت خفته ایسترلر	رموز عشقه واقف بر دل آلفته ایسترلر
غبار دامن اوله ره روان عشقه ای صوفی	محبت شاهراهنده کرد غمدن رفته ایسترلر
قوپارمه مهره داغک که شهر آیین عسمتده	نخلبدان استغنا کل نشکفته ایسترلر
کچیرمه کوزدن اشکم کوه بن کستاخ ای غافل	محبت چارسوینده در ناسفته ایسترلر
دکدر قابل فیض محبت هر کوکل «وعدی»	دماغ پخته ایسترلر دل آشفته ایسترلر

وعدی عبدالباقی بک

غزل سویله مکده تمیزیدن شعرادن اولوب شهریدر . ترقی و تفضی دیوان هایون قلمنده در .
صدر اعظم (کوپرولی محمد پاشا) نک توجه والتفاتنه نائل اوله رق بکلکچی منصبنه نائل اولدی .
(۱۰۷۱) رمضاننده استانبولده شهیداً ارتحال ایلدی . دیوانچه سی (۱۲۸۹ و ۱۳۰۸) ده
ایکی دفعه طبع اولونمشدر . کندی یازیسیله اولان (مجموعه اشعار) ی بایزید جامعنده کی
(ولی الدین افندی) کتبخانه سنده موجوددر .

بر بیتی :

کعبه جویان محبت خضری رهبر ایله من
سجده کاه اهل دل خاک درندن بلیدر .

(یکشهر قنار مولویخانه سی) شیخی ایکن (۱۰۸۰) ده وفات ایدن صاحب دیوان دبرلی
(وجدی) ده مشایخ مولویه شعراسنددر .

ربیعہ زیدہ عزنی محمد افندی « استانبولی »

شیخ الاسلام (ذکریا افندی) نک ایکنجی اوغلی وشاعر مشهور شیخ الاسلام (یحیی افندی) نک
کوچک برادری اولوب (ویشنه افندی) لقبیلہ بنام اولان مولیدن (لطف الله افندی) نک
مخدومیدر . مراتب علمیه نک بالاسی اولان قاضی عسکرلک رتبه سنه نائل اوله رق (۱۰۹۲) ده
ارتحال ایله دی . جدی (ذکریا افندی) تربہ سندہ مدفوندر . مرتب دیوانیلہ (کشف الظنون)
برمقدار الحاقاتی وقاف زاده نک (زبدۃ الاشعار) ینہ ذیلی واردر .
رباعیاتندن :

هر ديدۀ ترخون ايله جوشان اولماز هر دل غم عشق ايله خروشان اولماز
هر خون جگر تربيت لعل ايتمز هر سنك سیه لعل بد خشان اولماز
ایاتندن :

فرقده قان آغلارز امید وصل ايله یاد ایلرز بودملری برزمان اولور .

وصیر محمد جلی « صوفیه »

مقتدر عثمانلی شاعرلرندن اولوب (صوفیه) لیدر . اواخر عمرنده (بروسه) ده محکمه
شرعیه کتابتنده بولونمش ایدی . اشعاری رنگیندر . (۱۰۹۴) ده وفات ایدرک (بونار باشی)
قبرستاننک (حضرت افتاده درکاهی) یولونه دفن ایدلی .

ایاتندن :

بزم املده آخر اولور تیره روزکار
مانند شمع پیشه ایدن خود نمالنی

والی عبدالرحمن افندی « آنقره »

علماء شعرادن وطریقت (بایرامیه) منتسبلرندن برذات اولوب (آنقره) لیدر . استکمال

علوم ایچون استانبوله کلهرك منقاری زاده دن اكمال تحصیل ایله یوب قاضی عسکر اولدی .
(۱۱۰۷) تاریخنده استانبوله ارتحال ایتدی . مرتب دیوانی و (مولدی) منظومه سی واردر .
مولد منظومه سی مطلعندن :

ای خدادن لطف واحسان ایستین مولد پاك رسول الله كل
جنت ایچره حور و غلمان ایستین مولد پاك رسول الله كل
(والی قدیم) كده (۹۹۸) تاریخنده نظم ایله دیکی (حدیث اربعین) منظومه سی واردر که
بر نسخه سی (عاشر افندی) کتبخانه سنده در .

وهی محمد افندی « بلاط شیخی زاده — استانبولی »

طریقت (سنبلیه) مشایخندن نظم کلام ایله مشهور، صاحب وجد و حال بر ذاتدر . (سلطان
سلیم خان) جامعنده کرسی شیخی ایدی . (۱۱۳۰) ده ارتحال ایدرهك (اکری قپو) خارچنده
سلیخخانه یه متصل قبرستاندن ایلری طوغری کیدن یول اوزرنده پدری یاننه دفن ایدلدی .
مرتب دیوانی واردر . مخدومی (محمد فیض الله افندی) نكده دیوانی و موعظه دن بر اثری
واردر .

چهره سای رسم پای احمد مختار اولان
نشوه یاب فیض اولوب سرتا قدم انوار اولور
خاکپای شاه مازاغی ایدنلر توتیا
دور بین بی نظیر عالم اسرار اولور .

(نوادر الظرفاء) مجموعه سنده اسمی طیور ایله قوشبازان اصطلاحاتی اوزره بغداد والیسی
(علی رضا پاشا) یه طرز قدیمده مطول عریضه سی واردر .

وصاف عبدالله افندی « شیخ الاسلام — آق مصاری »

مسند مشیخی احراز ایدن فضالان خلوق بر ذات اولوب سابق الترجه شیخ (ابن عیسای
صاروخانی) احفادنددر . معلومات ابتدائیه سی مسقط رأسی اولان آقحصارده [۱] بعدالاکال
[۱] قصیده برثی (اقلید السعاده) اسمیه نظماً ترجمه ایدن (حافظ اسماعیل نظیف بن محمد افندی) ده
آقحصاردن یتیشن علماء شعرانددر .

استانبوله کله ركه اكال تحصیلدن صوکره (محشی فناری) مشاهیر علمادان (قره خلیل افندی) یه داماد اولدی . بعده مسلك نیابته سلوك ايله (سلانیک ، مصر) مولوی تیرلنده ایفای وظائف شرعیه ایلده . برآراق طرف دولتدن عهدۀ فاضلانسه تودیع بیوریلان وظیفۀ علمییه بیایفا ایچون ایران ، ماوراءالنهر کیده ركه عودتی متعاقب تلطیفاً عهدۀ سنه آناتولی بعده روم ایلی قاضی عسکرلیکی رتبه لری توجیه بیورلدی . (۱۱۶۸) تاریخنده مسند جلیل فتوا ایلده بکام اولدیسده ضعف پیری دولایسیله بش آی صوکره (امیرکانده) کی یالینسده اختیار انزوا ایتدی . بووجه ايله اوقاتکذار ایکن (موت عالم موت عالم) ترکیبیه (ایتدی عبدالله افندی جنت عدنی مقر) مصراع مجوه رینک دلالت ایتدیکی (۱۱۷۴) تاریخنده یوز یاشنه قریب برسند ارتحال ایل یوب جوار حضرت خالد (رضه) ده (سیاوش پاشا) تره سی یقینه دفن ایدلدی . اوغلی (محمد) و طورونی (محمد شریف) افندیلرده مسند مشیختی احراز ایدن فضلا دندرلر . تعلیق نویسلر میاننده تعداد اولنان خطاطیندندر .

مرتب دیوانچه سندن باشقا بیک بشیور بیی جامع (خیال بهجت آباد) عنوانلی نصیحت آمیز برمنظومه شاعرانه سیله علم کلامدن (زمزمه) اسمنده منشور بر اثر فاضلانسه وارد . علم نخودن مشهور کافیه بی ده نظماً ترجمه ایدر (ارشاد از کیا) تسمیه ایتمشدر . بوندن باشقا صنایع کلامیه نك انموذج بذایعی مقامنده مشهور (عنوان الشرف) قصیده سنه [۱] ده برنظیره سی ده واردر که ادبیات عربیه ده کی قوتنك شاهد وبرهانیدر [۲] . (معلم ناجی افندی) مرحومك (خیال بهجت آباد) منظومه سی حقه ده کی افاده سی بوجه آتی نقل اولوندی :

(بعض اصحاب نهی شیخ غالبك مشهور (حسن و عشق) منظومه سی بدرجه به قدر اولسون بواژه تقلیداً یازلمش اولدیغنی ادعا ایتك ایسترلر) .

خیال بهجت آبادك بر پارچه سندن :

ای طالب عز و جاه سرمد	رغبت کن دولت سر آمد
هر عاجزه شفقت ایت شفیع اول	مخلوقه تواضع ایت رفیع اول
حکمن وبریم دیوب صدورک	بیهوده اوچورمه کل حضورک
افراطده وارمه سون او حالت	تا اولیه موجب حقارت

[۱] عنوان لشرف : منظومه سی (۸۳۷) تاریخنده وفات ایدن مشاهیر فضلا وادادان (شرف الدین بن المقرئ اسماعیل یمنی) ملك اثر مشهوریدر که بر سطرده بش علمی جامعدر . یعنی دوز اوقوندی حالد بر علم وهر سطرک برنجی کله لری عموداً اوقونسه دیگر بر علم و اوچنجی کله لر کذا عموداً اوقونسه باشقارعباره ايله دیگر بر علم افاده ایدر . وهکذا :

[۲] اشبو نظیره حکمت ، منطق ، کلام ، نحو ، حکایات بالفارسیه ، حکایات بالترکیه ، بی جامع اولوق اوزره آلتی فدن باحت اولوب (۱۲۷۹) تاریخنده مطبعۀ عامرده طبع ایدمشدر .

دلدادۀ شوق ايسهك رضايه اكرامده تابع اول خدايه
آخريته خاك اولور بو تنلر بيلم نهيه كبر ايدر ايدنلر
ديكر:

اوقاتكي ايله مه اضاعت نادان ايله ايمه عقد صحبت
عرفانه بولانسون انتسابك بيل قدرني قابل خطابك
اولسهك او مقولهيه ملاقي يا مجلسه كلسه اتفاقي
پند ايلوب ايمه نفسك اتعاب مسدود يد قصادر اول باب

ايات سائره سندن :

بيلنمز عارفك موتندن اول قدر آئاري
محك خاك ايله سنجيده در درخردمندی

رصفی علی غالب افندی : « نازللی »

مشايخ عشاقیه دن (عبدالله صلاح الدين افندی) حضرت تليزبك اخص خلفاسندن (نازللی اده
دفين خاك) شيخ محمد زهدی افندی) نك مخدوم فضائل موسومى اولوب السنة ثلثه ده اشعار
والهياتى واردر . مدت مديده (نازللی) ده ارشاد عاشقين و قرق درت سنه وظيفۀ فتواي
شرع ميين ايله مشغول اوله رق (۱۲۱۶) تاريخنجه ارتحال ايله دی . (محمد زهدی افندی) نك
خلفاسندن بری ده (قره جه صو) ده مدفون اولان صاحب ديوان (سمير زاده سليمان رشدی
افندی) در . (وصفی افندی) نك نعوت عاشقانه سندن بر نعت شريفی :

بلاشك خاك پاك كيم يادر يار رسول الله
كناهم اولسه مانند هزاران كوه قاف آسنا
بهشت هشتی تزيين ايلين نور ظهور كدر
عذاب دوزخی چكمز سكا امت اولان آدم
اميد وصفی عاجز قپوكده بنسده اولمقدر
كه باش و جان سكا آنجق فدادر يار رسول الله
عبون عاشقانه توت يادر يار رسول الله
نكاهك اولسه بر دم هپ هبادر يار رسول الله
ضيایى نور ذاتكدين نمادر يار رسول الله
فترضی ساكه حقدن بر عطاذر يار رسول الله
كه باش و جان سكا آنجق فدادر يار رسول الله
(رشدی افندی) نك بر منظومه سندن :

كل دلا كثر تدن ال چك اهل حقك ياری بر
سيل كوكلدن ماسوایي وحدتك اطواری بر
آكلا الاوجه رمزين قيل نظر دیداری بر
كبر موحد بزمنه سن كوركه هر بر واری بر

« اوصاف عثمانیه بك » انمرونی — استانبولی

آرناوود (خلیل پاشا) نك اقباسندن اولوب اندرون هایونده پرورشیاپ اوله رق مؤخرآ تقاعد ایدلمش . (۱۲۴۰) تاریخنده استانبولده عالم فانییه وداع ایده رك (ایوب) ده (زال پاشا) جامعی مقابلنده کی درگاهه دفن اولمشدر [۱] . مطبوع و مرتب دیوانی واردر . واصفك اشتهارینه طبع شوخانه سی محصولی اولان اشعارینك ساده و خوش آینده کورونمهی مدار اولمشدر . نعوت وقصائدندن اکثریسی طبعآ شاعر اولدیغنه دالدر . مع هذا آثارنده ضعف تألیف وسائر کبی بعض نقایص ادبیه کوریلور . اك خوش شعری شریقلریدر .

برمناجاتندن :

کیمك وار برلکنده اشتباهی جهانك خالق سنسیمك الهی
ذلیل ایتمه بوعبدالرو سیاهی آمان ای پادشهلر پادشاهی

نخستندن :

شهرآه محبت که طریق ازلدر سر منزل عشق اسکی مکان و محلدر
یولدن قویان اما بنی طول املدر . بو چاك کریبانه سبب کندی المدر .
هپ چکدیجکم کندی جزای عملدر .

برمسدسندن :

کیم اولور زور ایله مقصودینه رهای اولور کلور البتده ظهوره نه ایسه حکم قدر
حقه تفویض امور ایت نه الم چك نه کدر قیل سوزم عارف ایسهك کوش قبولیکه کهر
مختی کندینه ذوق ایتمدر عالمده هنر
غم وشادی فلک بویله کلور بویله کیدر

ایاتندن :

« واصف » ثبات راه محبتده شرطدر یوقدر طریق عشقده رغبت دونکلره
غیرت قومایور دیرده ایدر غیبه آغاز افشای عیوب ایتمیدر غیرت احباب

مصارعدندن :

آتش کناری قیش کوننك لاله زاریدر .

[۱] سجل عثمانیه اسکدارده مسکینلرده مدفون اولدیغی بحر ایبهده موثق دکدر .

وصفی افندی « سیر علی وصفی افندی -- استانبولی »

فضلا وارباب قلمدن وطریقت (قادریه) منتسبلرندن عارف برذات اولوب شهریدر . صوك
مأموریتی اولان شورای دولت باش کتایبقنده ایکن (۱۳۱۴) ده ارتحال ایدرک (سنبل افندی)
تربه سی اتصالنده کی قبرستانه دفن ایدلدی . (قصیده منفرجه) به تورکجه مفصل برشرحی و علم
معانیدن تضمین بحثنه دائر رساله سی و شعبات خلوتیه دن (بکریه) شعبه سنک مؤسسی
(مصطفی البکری) حضرتلرینک (صلوة مشیشیه) شرحنک ترجمه سی و آثار سائره سی واردر .
برده (شیخ مصطفای مناوی) نک ترتیبکرده سی اولان صلوات شریفه بی یانیلی (شیخ احمد
افندی) اشارتیه ترجمه و شرح ایله مشدر . آتارینک بعضیسنده کنیه سی (تمکلی زاده) اولمق
اوزره یازیور .

برنعتندن :

ای نبی فیض بخش دو جهان کیم دخیلانک بولورکن فوز جان
بن دخیلک تابکی ایدم فغان قالمادی دله تحملدن نشان
کل یتیش امداد وصفی به امان

رهبی صمید افندی « استانبولی »

ترجمه حالی علما فصلنده محرر (آطه بازارلی محمد حلمی افندی) نک مخدومی اولوب قواعد
ادبیه و واقف برمنشی در . (کوملجنه لی خواجه دن) تکمیل نسخله اخذ اجازت ایتدی .
محررلکده اولان اقتدار قلمیسی ابتدا بمن ولایت غزنه سیله اثبات ایله مشدر . استانبوله
ورودندن صوکره «طریق» و «جریده بحریه» غزنه لری باش محررلکدرنی ایفا ایله دی . باشلیجه
آثار مطبوعه سی (مشاهیر اسلام) اسمنده کی اوچ جلددن عبارت اولان تراجم احوال کتابیدر .
(مدرسه فنون) نامیه ترکی و عربی لسانیه برده رساله موقوته سی واردر . ایکی جلد (من
تاریخی) ده اولدینی وفانده معلومات غزنه سینه درج اولونان ترجمه حالنده کورولمشدر .
طرز تحریری راز مصطلحانه اولقله برابر متین در . (۱۳۲۰) تاریخنده سکنه قلدن وفات
ایدرک روم ایلی حصارنده کی (قیالر) مقبرینه دفن ایدلدی . صوك مأموریتی مجلس نافعه
باش کتایبی ایدی .

« وجهی بك » استانبولی

كزیده عثمانلی محررلرندن اولوب شهریدر . وزراردن (وجهی پاشا زاده عزیز بك) ك
مخدومیدر . مهندسخانه بری هایونده واستحکام صنفنده اكال تحصیلدن صوكره وظیفه
رسمیه سنه دوام ایتمکله برابر عالم مطبوعاتده انتساب ایله دی . (مهردل ، مهجوره ، حکمت ،
مژگان ، مسعوده ، عاكف ، فریاد ، خسته ، خرابه ، حلیمه ، چوبان قیزی ، ندامت ،
خرم بك ، سائل ، ملك ، سودای معصومه) اسملرنده ملی ، اخلاقی ، حکمی رومانلریله (تسالیا
تاریخ حربی) و (تاریخ اسلام) [۱] کی آثار تاریخیه سی مطبوعه در . کندیمی اساساً منشی
اولفله برابر شعره ، موسیقی به ، رسامانده انتسابی واردی . (۱۳۲۱) تاریخده کنج یاشنده
ایکدن استانبولده وفات ایده رك روم ایلی حصارى قبرستاننه دفن ایدلدى . وفاتنده قول آغاسی ایدی .

۵

هملی « نایبى زاده — استانبولی »

متوسطین شعرادن برذات اولوب شهریدر . (۹۹۰) تاریخلرنده استانبولده وفات
ایشدی . (محمد همدانی) نك سبعیاتی (مجلس آرا) اسمیله ترجمه ایشدر . (صفات العاشقین)
اسمنده بر منظومه سی ده واردر . برنسخه سی (عاشر افندی) کتبخانه سنده در .
بیاتندن :

شکست اولسه صراحی جام مجلس برقرار اولماز
ملدر ساقیا باش کیتسه آیاق پایدار اولماز

هلمای « ایزنقی »

(سلطان مراد خان ثانی) ماحلرندن وقدمای شعرادن اولوب (ایزنقی) لیدر . (شیخی)

[۱] بو اثرخی اکاله موفق اولاماشدر (۵۶۳) صحیفه تشکیل ایدن مطبوع جلد اولك (۲۵۲) نجی
صحیفه دن آشاغیسی (محمد خالد بك) طرفندن اكال ایدلمشدر . برده بیس طرزنده غیرمطبوع (اندلس)
منظومه سی واردر .

و (احمدی) ایله معاصر و آرا صیرا بونلرله معارض و مناظر ایدی . (هامی عجم) ك فراق و اشتیاقه دائر اوتوز دانه مکتوب منظومی مشتمل اولان (سی نامه) سی وزرادن (خلیل پاشا) نامه ترجمه و جابجا مناسب غزللر درج اتمشدر. انشاد قصائد جهتیله شعرای ایرانیه نك یگانه لرندن اولان (سلیمان ساوجی) نك قصیده مصنعه سنه اولان نظیره سی مقبول شعرادر .

مشویاتندن :

ألا ای سر وقد و لاله پیگر مبارک طلعت و فرخنده اختر
محبت اهلنك روحی حیپی دواسر درده دوشمشلر طیبی
کلامی چون نوای ساز بلبل سلامی چون نسیم سنبل وکل
یدی طامو فراقکدن عبارت سکز جنت وصالندن کنایت

هرائی مصطفی افندی « مؤذنه — استانبولی »

(سلطان مراد ثالث) عصری شعراسنندن اولوب شهریدر . شعرده اولدینی قدر فن موسیقی وادواردده معلومات و اشتہاری وار ایدی . متمیز شاعرلردندر .
(هدایی رهبرک اوله هدایت یزدان) مصراعنك ناطق اولدینی (۹۹۱) ده وفات ایتدی .
ادرنه قپوسی خارجنده مدفوندر . (خاصکی) جامع شریفی مؤذنی ایدی .
ایاتندن :

مثال کعبه ایانور دیده عشاق کورن جهانی مشتاق کورمه یں مشتاق
قیل نظر حالنه اشکنی روان ایلیه نك دم کلیر عفو اولونور صوچلری قان ایلیه نك
جمالیکی نیچه یوزدن کورم دین دلار شکسته آینه لر کی پاره پاره کرک
مصارعنندن :

خدا قادردر ایلر سنك خاردان کهر پیدا

هفتی « دکنلیلی »

عرفای شعرادن برذات اولوب (دکنلی — لازقیه) دندر . (سلطان محمد ثالث) مغنیساده .
ایکین آرپه کاتبی اولمشدی . (۱۶۰۱) ده وفات ایتدی .

ابیاتندن :

حیات جاودانی دوشده یوسفدن سؤال ایتم
حییم اولمەدن اولمک دینجه انتقال ایتم

هوائی مصطفی افندی «بروسری

فضای شعرادن وادیات فارسیه منتسبلرندن اولوب (بروسه) لیدر . (کلیستان و بوستان) فی
شرح ایده رک ایجاب ایدن یرلرده (شمعی) و (سروری) یی تنقید ایتمشدر . مرتب دیوانیله
(وامق و عذراء) ، (یوسف وزلیخا) منظومه لری و فقهدن (تلخیص معدل الصلوة) اسمنده
بر اثری و (صدرالشریعه) یه بر حاشیه سی واردر . وفاتی (۱۰۱۷) ده قبری بروسه ده
(بونارباشی) مقبره سنده در .

ابیاتندن :

آه کیم سبب زنجندانکی الار اوقشار بزم اشغال غمکدن صنای دکنز الم
داغکله قیلدی مجروح بویینه آصدی رسن درمان دیلر هوائی هر دمه کوتوروبال
احقادندن اولان (سلانیک) مفتیسی (محمد افندی) ده ارباب معارفدن بر ذات ایدی .
(طاعون) حقه ده رساله عربیه سی واردر .

هاشمی محمد هلمی «بروسری»

مشاهیر شعرادن و طریقت (بایرامیه) منتسبلرندن اهل دل بر ذات اولوب (بروسه) لیدر .
مرتب دیوانی غیر مطبوعه در . تاریخ سویله مکده کی اقتداری جمله نک مسلمیدر . حتی (جودت پاشا)
مرحوم بلاغت عثمانیه لرنده : (صناعت تاریخده امام اولمشدر) بیوریورلر . وفاتی
(هاشمی کچدی سرور شعرا) مصرعک دلالتی اولان (۱۰۴۱) اولوب قبری استانبول ده
خارج سورده (میربخاری) درکاهی مقابله ده در . خط تعلیق ده مهارتی وار ایدی .

ابیاتندن :

عرض ایله مه نادانه رخک کنج نهان اول کیر کوکله ارباب حقل کوهرکان اول
حقیرک کوکله کیر مکده لطف ایت ایله مه تأخیر شکاف سیندن بر تو صالوب ای مهر عالمگیر

تاریخ‌نویسندگان :

فنایه ویردی جسمی باقی‌قالدی اسمی عالمده [۱]
جان ویروب اولدی روان ملک بقایه روحی
بول اولدی اسکداره بیک‌وتوزده اقدک‌ز طوکدی

برم‌سدسندن

بی‌بقادر غافل ده‌ر بی‌بنیاددن پی‌ره‌زندر کهنه قالمشدر نمود وعاددن
قصه‌اسکندری‌کور حصه‌آل‌شداددن نیل‌دی قصر سلیمانی سؤال‌ایت‌باددن
مرحمت‌اونمه‌کوک‌ل‌بو‌کردش‌بی‌داددن کیمسه‌معمور اولمه‌مشدر بو‌خراب‌آباددن

هرائی اخی زاده حسین افندی «شیخ‌الاسلام»

علمای شعرادن اولوب (قبریس) . نفی اولونه‌جنی صیره‌ده (۱۰۴۳) ده‌کوچک‌چکمجه
یقیننده‌کی (فیلولریه) ده‌توقیف وشهید ایدیلهرک ساحله‌قرب دفن‌ایدل‌دی . شعرده قول‌لان‌دینی
مخلصی (هدائی) در .
ایبانتندن :

صالدم بوزورق دلی‌دریای‌عشقه‌بن
کرداب غمده‌قالدی‌کوک‌ل‌نیجه‌روزکار

مصارعنندن :

یاره‌سی عشاق‌نالانک بیلنمز‌قنده‌در

برده‌قالماز‌ایت‌دی‌کی درد‌اهلنک‌فریادی‌هیچ

هرائی عبدالرحمن افندی «استانبولی»

علماء شعرادن برذات اولوب شهیدر . (۱۱۲۲) ده‌طریق‌حجده وفات‌ایله‌دی . مرتب
دیوانیله (وامق‌وعذراء) و (یوسف‌و‌زلیخا) منظومه‌لری واردر .

هاتف صبه افندی «سراج زاده - بروسری»

علماء شعرا د برذات اولوب (بروسه) لیدر . (۱۱۵۲) ده ارنحال ایله دی . (کلزار عرفان) ده (توقاد) ملاسی ایکن آیوانسرای و فیاتنده (قیصری) قاضیسی ایکن وفات ایتدیکی مذکوردر . ترجمه حالی (تذکره راضی) ده محرردر . خط دستیله محرر دیوانی مطلعندن :

هزار حمد و ذرود اول خدای ذیشانه که ویردی ناطقه و فکری نوع انسانه
پس اولدی ظاهر و باطن بوزبان جنان همیشه مطلع پاک قضیه ایمان

هشامی محمد امین بك «استانبولی»

هنوز یکریمی ، یکریمی بر یاشلرنده ایکن (هابی آسمان و صله طوغری قلدی باق پرواز)
مصراع مجوه رینک ناطق اولدینی (۱۳۰۱) تاریخنده ترك حیات ایتش بر شاعر اولوب
شهریدر . جوار حضرت خالدده مدفوندر . آثار شعریه و نثریه سی (نوبهارم) اسمیله نشر
اولونمشدر که (معلم ناجی افندی) مرحومك مظهر تقدیری اولمشدر .

اشعارندن :

عرفان بشر بخشش سلطان قدردر . اکمال ایدن عرفانی فقط علم و هنردر
تحصیل هنر واجبه نوع بشردر . اول واجبه هم آذمه بر زینت و فردر
هرکیم که قیلار واجبه ذمتن ایفا قدر و شرفن عالمه قارشو ایدر اعلا

وقف دیدار جمال یارددر کوکلم کوزوم مستفیض مطلع الانواردر کوکلم کوزوم
کوردیکی اسرار حق و معرفت حیرانیدر ناظر آینه اسراردر کوکلم کوزوم .

هاشم بك «عبدالقادر زاده حسین هاشم بك — بکیشهری»

(معلم ناجی) مکتبنک متمیز ارکانندن ، نظم و نثرده روان برادایه مالک هر درلو معناسیله
ادیب و تزیه برذات اولوب روم ایلی یکیشهرنده (عبدالقادر آغا) احفادندندر . ابتدائی و وسطی
تحصیلی مملکتنده ، عالیمی (۱۲۹۷) تاریخنده هجرت ایله دیکی استانبولده اتام ایله مشدر . علوم
عربییه علمای بنامندن (شهری احمد افندی) دن اکمال ، رسم و ساره کبی فنون نفیسه بی ده

مأذون بولونديفی صنایع نفیسه مکتبہ تحصيل ایتشدر . بحق منتسب اولدینی صنعت خطی ده استاد زمان (سامی افندی) مرحومدن تمشق ایدرک برقاچ قلمدن اجازه اخذینه موفق اولمشدرکه (ییلدیز) کتبخانه سنده موجود جلی ، ثابث ، نسخ ، کوفی ، ریحانی ، تعلیق ، رقعه ، دیوانی یازیلرندن مرکب ایکی مجموعه سی صنایع نفیسه اسلامیه نیک بر شعبه مهمه سی اولان صنعت خطده اولان وقوف ومهارتنک شاهد عادیدر . اکمال تحصیلدن صوکره مکتب تحریبه وژاندارمه دائره لری باش کتابلرنده ایفای حسن خدمت ایله دی . خدمت حکومندن متقاعداً چکادکدن صوکره (مدرسه الخطاطین) تاریخ علم خط معلمانکنه تعیین اولونمشدی . (۱۳۳۹) تاریخده اوراق برخسته لقی نتیجه سنده آنا طولی حصارنده ارتحال ایدرک (کوچوک صو) مزارستانده استاد اکرمک یاننه دفن ایدلدی . آثار شعریه سنک بر قسمی (۱۳۰۵) تاریخده نشر ایتدیکی (شهاب) و (۱۳۱۵) ده طبع ایتدیکی (ملهمات) اسملرنده کی رساله لرده مندرجدر . تاریخ علم خطده دائر یازمقدمه اولدینی اثرینک اکالی قوه قریبه به کلمشدی . علم موسیقی به اولان انتسابی ده شایان قید وتذکاردر .

توحیدندن :

ای بدیع کائنات بر سین	علام قدیر مقتدر سین
نور ارضین و آسمانین	خلاق بدایع جهانین
فتاح بصیر سین عایسین	وهاب کیر سین وایسین
منان حسینی صمد سین	حنان مجبوسین احدین
قهار قوی جلیل جبار	منعم حکم و جمیل غفار
قیوم حمید عدل و واجد	تواب مجید حق و ماجد
قدوس حکیم سین الهی	سبوح کریم سین الهی
ستار حلیم سین الهی	رزاق عظیم سین الهی
محض مقدم و موخر	مغنی مهین و مصور
معطی رشید بر و نافع	محیی معید حی و رافع
هادی بدیع نور و واسع	باقی سمیع رب جامع
سیرایت شوفضایی بر بدایع	تسلیم اولنور وجود صانع

(ملهمات) ده کی نعت رسواندن :

ای خواجه حق سنای عرفان	ای سرور جان فروزا کوان
ای لمعه خالق البرایا	پیغمبر واجب التحایا

ای وجهی وجود کونه بادی	لطفك شرف لسان ضادی
سرنامه سورۀ بلاغت	سر سطر صحیفه فصاحت
شیرازۀ طیب خلائق	انموذج حسن خلق خالق
برهان علو قدرۀ الله	وجدان منیری کعبۀ الله
نجم احدی نظام افلاك	صاحب شرف سریر (لولاك)
مصباح جمیل ذوالجلالی	معشوق جلیل ذوالجلالی
سلطان جهان آدمیت	شاهنشہ عالم رسالت
دریای محیط اکملیت	نور متبسم صباحت
افلاك او محیطدن کناره	خورشید او نوردن شراره
روز آینه جبین پاکی	شب حالت زلف تا بناکی
قدسی جنائی معشر الفیض	رخشنده عذاری محشر الفیض
اخبار شئونہ مبتدادر	معنای علوہ منتہادر
هر روزی ناشر علادر	سلطان سرای (ماغوی) در
سر خیل جلیل انبیادر	سر تاج شریف اصفیادر
ای روح جهان نبی افیخم	فرش قدمی سپهر اعظم
ایلر سکاقرشی روح جبریل	(والنجم اذاهوی) بی ترتیل

لا

لامعی چلبی « محمود بن عثمانہ — بروروی »

بروسہ نك مدار افتخاری اولان بو ذات معارفیات ادبای عثمانیہ نك قدما سندن و مشایخ نقشبندیہ نك عرفا سندن اولوب (قبر و جای لامعی برنور باد) و (لامعینك ایدہ حق روحینی شاد) مصراعرینك دلالتی اولان (۹۳۸) تاریخندہ ارتحال ایتدی . قبر عالیمی بروسہ حصارى و سطنده (اورتا بازار) قربندہ جدی (نقاش علی) مسجدی حظیرہ سندہ در . پدری (عثمان چلبی) سلطان بایزیدك خزینہ دفتر داری ایدی . تحصیل علوم ایتدکدن سوکرہ درسعادتده مدفون (امیر احمد بخاری) یه انتساب ایله مشدی . طریقت کلشنیہ ده (الهامی افندی)

واسطه سبيله نسبتی وارد در . نثری نظمندن اقوادر . اضاعه اوقات ایتمین ارباب قلمند در .
(مولانا جامی) نك (نفحات الانس) و (شواهد النبوه) کبی باشلیجه آنارینی ترجمه ایتدیکنندن
وکندیسی ده طریقه نقشبندی اولمقله برابر فاضل و شاعر اولدیغندن دولایی زماننده
(جامی روم) عنواننه مظهر اولمشدی . آنارینك منتور اولانلرینك مشهورلری شونلردر :
(ترجمه نفحات الانس) ، (ترجمه شواهد النبوه) ، (شرف الانسان) ، (عبرتناما) ، (مناقب جناب علی) ،
(مناظره بهار وشتا) ، (مناظره نفس وروح) ، (شرح دیباجه کستان) ، (منشآت) ،
(مفتاح النجاه فی خواص السور والایات) ، (شرح معمای اسماء الحسنی) ، (مناقب اویس القرنی)
(مجمع اللطائف) اولوب منظوملرندن بعضیلری ده شونلردر : (شمع و پروانه) ، (مقتل امام حسین) ،
(شهر انکیز بروسه) ، (کوی وچوکان) ، (قصه ادهم وها) ، (فرهادنامه) ، (هفت پیکر) ،
(وامق و عذراء) ، (حسن و دل) ، (خردنامه) ، (جابرنامه) ، (ویسی ورامین) ، (ایسال و سلیمان)
(منظومه لغت) در . دیوانك بر نسخہ سی (حمیدیه) کتبخانه سندہ وارد در .

(۱) ترجمه نفحات الانس : طوائف صوفیه نك انواع واحوالیله مقاماتندن واولیای کرام ایله
ولیادتن مشهور و مشهورلرینك تراجم احوالندن باحث (مولانا جامی) نك فارسی عبارت
برائر منتوریدر که برنجی قسمی کتب مشهوره متصوفه دن (فتوحات مکیه) ، (قوت القلوب) ،
(عوارف المعارف) ، (کشف المحجوب) کبی آثار معتبره دن النقاط اولونمشدر . چلبی مرحوم
انسانی ترجمه ده باخصوص نهایتلرینه طوغری یرلرده برخیلی علاوه لر یامیشدر . مطبوعدر .

(۲) شواهد النبوه : بوده (مولانا جامی) نك بر مقدمه ویدی رکندن عبارت فارسی عبارت
اثر مشهوریدر که ترجمه حالی علما فصلنده مذکور (اخى زاده حلیمی افندی) طرفندن ده
ترجمه ایدلمشدر . (کاتب چلبی) قولنه کوره بو ترجمه (لامبی) نك ترجمه سنه فائق ایمش .
لامبی چلبی نك ترجمه سی یدی جزؤ اوزره (۱۲۹۳) ده در سعادته طبع اولونمشدر .

(۳) شرف الانسان : شرافت و فضائل انسانیه دن باحث بتخصیص علم اخلاق نقطه سندن
باعث استفاده تورکجه برائر اولوب بر جلددر . مطبوع دکلدر .

(۴) عبرتناما : عبرت آمیز بعض حکایات و سائرده دن باحث اولوب اساساً علم اخلاقه عائددر .
طاش باصمه سی مطبوعی وارد در .

(۵) مناظره بهار وشتا : بویکی فصلك شاعرانه مناظراتی مبین ادبی برائر اولوب مطبوعدر .

(۶) مجمع اللطائف - لطائفنامه : اکثریتی اعتباریله عزلیاتی اکدیرر عادی شیردن باحث
اولوب بدایت احوالنده یازلدینی مستبان اولور . غیر مطبوعدر [۱] .

[۱] (۹۵۵) تاریخنده ارباب معارفندن (سراج بن عبدالله) طرفندن منتور بش باب اوزره مرتب
(مجمع اللطائف) اسمنده برائر واردر که بر نسخہ سی (آیا صوفیه) کتبخانه سندہ موجوددر . برده (۹۲۳) ده
(تیره) ده (عبدالجبار اوغلو احمد) طرفندن یازلمش (تحفة اللطائف) نامنده اخلاق و موعظه دن باحث تورکجه برائر وارد

- (۷) شهرانکیز بروسه : مطبوعدر . بروسه نك اوصافندن ، صولرندن ، مسیره لرندن باچشدر .
- (۸) مقتل امام حسین : جکرسوز اولان (وقعه کربلا) نك مثنوی طرزنده تصویرندن عبارت اولوب عاشقانه بر صورتده یازلمشدر . مصور برنسخه سی (عاشرافندی) کتبخانه سنده واردر .
- (۹) هفت پیکر : موجب حصه بر اثردر .
- (۱۰) مرآت الاسما وجام جهان نما : (میرحسین نیشابوری) نك (۹۹) اسماء حسنايه اولان یوز بیتك عارفانه بر صورتده توسیعاً ترجمه وشرحیدر .
- (۱۱) کوی و چوکان : منظوم بر اثر اولوب مقدمه سنده مداح جناب رسول (حسان) ی رؤیاده کوردم، اشارتیه یازدم دییور .
- (۱۲) حسن و دل : شبستان خیال صاحبی (فتاحی نیشابوری) نك اثرینك ترجمه سیدر .
- (۱۳) ویسی ورامین : (فخری جرجانی) نك اثرینك ترجمه سیدر .
- (و امق و عذراء) مطلعندن :

استعیداً لله من کید الرجیم مستعینا باسمه الرب الرحیم
حرز بسم الله در بر زر کلید فتح اولور آنکله قفل هر امید
(سلمان و ابدال) ترجمه سی مطلعندن :

باسمک اللهم یا ذالامتنان انت برهان لاصحاب الغیاب
نحن نرجو امتک توفیق الحضور عن صمیم القلب فی کل الامور
ای غمک جان بزمک سرمایه سی مهر و مه در شمع حسنک مایه سی
جسم و جان مهرکله روشن در سنک یر و کوک حسنکله کلشن در سنک
کون کبی سن سین نه حاجت در دیمک عالمک عینیه نور مرد مک
کسوت آدمده نورک در علم صورت عالمده مهرک در رقم
سفره خودکده نه سیمین طبق کلشن لطفنده خور لعلین ورق
جانی سن سین عاشق دلخسته نك نطقی سن سین واله دمبسته نك
جمله موجودات مهمانک سنک زله بند خوان احسانک سنک
قدلیلی چکدی حسنه نندن علم اولدی مجنولک یری دشت الم
چون لب شیرینی قلک شهد فام خون دل فرهادی ایندی تلخکام
اینلک عذرائی چونککم کل عذار و امقک چشمین قلک جویبار
کیجه نك روزی و شمعک سوزی سین مهر و ش صبحک جمال افروزی سین

نعمتسندن زیر وبالا بهره مند س.ا.که بر در نسبت پست و بلند
سن سین اول نور بیط بی غبار سن سین اول بحر محیط بی کنار
لمه سندن آی و کون پرتاب وفر قطره سندن ییر و کولک عرق کهر

منظومه لغات مطلعندن :

یکی بر در چالاپ تکرری خدادار رسولی جمله دله مصطفی در

وفاته قریب سویله دیکی مروی اولان بیت :

لامعی دل زور قن کردابه صالدک آه کیم یوق کنار وصل یاره روز کارمدن مدد
ایاتندن :

سزای آتش اولور خار اولانلر ایچر آب روان کلزار اولانلر

اشعارندن :

قیلمز کریم اولانلر باب رجایی مسدود . ایتمز رحیم اولانلر اهل نیازی مردود

جم قدر اولانلر ایلمر مورك كلامك اصفا محمود اولانك اولور افعالی جمله محمود

(۹۵۷) تاریخنده ارتحال ایده رک کندی یانه دفن ایدیلن مخدومی (لمعی درویش محمد
افندی) ده ارباب علم و شعردن بر ذات اولوب فن عروض و قافیه دن (بحر الاوزان) اسمنده
برتری واردرکه برنسخه سی (موزه عثمانی) کتبخانه سنده موجود در .

لابجی مصطفی افندی « سیرری »

علماء شعرادن وطریقت (کلشنیه) منتسبلرندن بر ذات اولوب (سیروز) لیدر . (۹۷۳) ده
ملکشنده ارتحال ایتدی . علم محاضراته دائر قیمتدار بر مجموعه سی و آثار شعریه سی واردن .

لالی دده « آبرینی »

مادر زاده لال ایکن (خراسانی) علی دده همتیه کویا اولمشدر . (۹۸۰) ده وطنی اولان
آیدین (ده ارتحال ایتدی .

رباعیاتندن :

لالی قولونی ایله دی اول لؤ لؤ لالا فیض نفس همت ایله طوطی کویا
مرأت کرامتدر انک ماه وجودی یوقلقلر ایله اولسه نوله اول شه لالا

یادروز سلطانہ سلیم خانہ

انشاد اشعار دہ دہ صاحب قدرت بر صاحبقران حماسہ ستر . السنۃ ثلاثہ دن با خصوص
فارسی اشعار شعرای ایرانیہ مشاہیری درجہ سندہ آہنگدار ورنسکین در . اشعار فارسیہ لرینک
بر قسمی حاوی اولان دیوانچہ دہ اخیراً طبع اولوندینی کبی بر قسمی دہ ادبای عصر دن
(شیخ وصفی افندی) طرفدن ترجمہ و طبع اولونہرق (بارقہ) اسمیلہ توسیم ایدلمشدر .
(۳۰۵) پارچہ اشعارینی حاوی اولان فارسی دیوانلری بیوک قطعہ دہ وتعلیق حروف ایله غایت
لطیف و مزین صورتہ سابق المانیا ایمپراطوری حشمتلو ایکنجی ویلہلم طرفدن (۱۹۰۴)
سنہ میلادیہ سندہ برلیندہ طبع ایتدیرلمشدر . برنسخہ سی (بیلدیز) ، (موزہ عثمانی) کتبخانہ لرندہ
وارددر . ارتحال عالیلری (۹۲۶) دہ تربہ شریفہ لری نام ہایونلرینہ منسوب اولان جامع شریف
یاندہ در . ایران ایله محاربه لرندن مقصد اعلالری (بہر جمعیت دلہاست پریشانی ما) مصراعیلہ دہ
ایما بیوردقلری اوزرہ حصول اتحاد اسلام ایدی . نیات وافکاری ، حماسیات واطواری کمال
یک مرحومک (اوراق پریشان) ندہ مندرج اولدینی کبی تواریخ عثمانیہ دہ دہ مذکوردر .

اشعار تورکیہ لرندن :

مردم دیدہ مہ بیلیم نہ فسون ایتدی فلک
کریہ می قیلدی فزون اشکمی خون ایتدی فلک
شیرلر پنچہ قہرمدہ اولورکن لرزان
بنی بر کوزلری آہویہ زبون ایتدی فلک

قطعہ سی مشہوردر .

اشعار فارسیہ لرندن :

خواہد سحری رقت بہ سیران شہ خوبان
ای دیدہ مخاب اب زن امشب ہمہ رہ را

مجي بك «دوقه کين زاده»

شمالی آرناوود لدغن استانبوله کله ركه سپاهی زمهره سنه داخل اولمشدی . (لطیفی) (استانبو معلم ناجی افندی (طاشلیجه) لی اولدیغی روایت ایدیور . فقط (خسه) سنده کنديسنك (دوقه کين) بکیرینه منتهی اولدیغی بیان ایتدیکنه کوره هرايکيسي ده طوغری دکلدري [۱] . بعده مردان الهیدن (محمد دمه) به انتساب ایدره ركه ازوا ايله مشدر . سيف و قلمی جامع بلغای شعراندري . السنه نلته ده انشاد شعره مقتدر اولوب (خیالی بك) له مشاعره لری واردري . آمارينك اك مشهوری اخلاق و تصوفدن باحث مثنوی طرزنده اولان (کنجینه راز) در . (شاه وکدا) ، (کلشن انوار) ، (يوسف وزليخا) ، (ناز و نیاز) ، (اصولنامه) عنوانلرينی مشتمل اولان منظومه لریله (کل صدرک در معجزات سلطان انبياء) قوه شاعرانه سنه دالدر . (۹۹۰) تاريخلرنده (بوسنه) قطعه سنده (ایزوورنيك) جوارنده کی (لوزنجيه) ده وفات ايله دی . حقیقه الجوامع ده در سعادنده (سیلیوری قپوسی) خارچنده مدفون اولدینی وینه بو ذاتك یازمه مجموعه وفياتنده (یکجیه واردار) ده ارتحال ایتدیکی محرر سده هرايکيسي ده موقوف دکلدري . اشعارندن باخصوص مثنویات واديسنده اولانلر روخواز، ساده و اخلاقیدري . (شاه وکدا) ايله (يوسف وزليخا) سی مطبوعدر . (کنجینه راز) ده علماء شعرادن (نوری آقسرائی) نك (سبعة سیاره) اسميله ایکی بيك بیتلی برذیلی اولدینی حسن چلی تذکره سنده مذکوردر .

کنجینه رازك یدنجی مقاله سندن :

شرفی علم ايله در انسانك	فرقی یوق جاهل ايله حیوانك
علما بلبل خوشکو کیدري	جهلا زاغ سیه رو کیدري
عالمك زینتیدري اهل کمال	زینت انجم و سیاره مثال

شاه وکدا مطلعندن :

سطر بسم الله ای اولوالالباب	اولدی مفتاح قفل باب کتاب
دلده یازاسه کرا و نقش رسوم	کشف اوله عینيله شمس علوم

اصولنامه مطلعندن :

کل ای نای خامه فغان ايله کل	کتاب اصولی بیان ايله کل
نوی صریرك ایدري دائماً	کوکل لوح محفوظنی پر صدا

[۱] آرناوود اصلی اولوبدر اصلم قلیجیله دیریلور هر فصلم نوله اول طائفة شیر افکن قلیشه شاهین کی طاشلقده وطن

کال اهلی دستنده شهباز وار معالی هاسن قیلور آشکار
ایدر طوغرولق لطفه مظهر سنی طوتار الار اوسته ایلر سنی

غرامیات وادیسندده دلربا شعرلر سویله مشدر. از جمله ابیات آتیه سی نفائس آثارندند:

دار دنیا دلی کوکلم کبی ویران اولسه نه جهان اولسه نه جان اولسه نه هجران اولسه
کاشکه سودیکمی سوسه بتون خلق جهان سوزومز جمله هان قصه جانان اولسه
ابیات مشهوره سندن :

خاقی رنجیده ایدن عالمده کندی رنجیده اولور صوک دمده

یحیی افندی « شیخ الاسلام — استانبولی »

شاعر الکجه شیخ الاسلاملرک جمله سیله شعرانک قنم اعظمه ترجیح اولونور بر شاعر
فاضلدر . اشعاری (باقی) طرزنده مضامین دقیقه یی حاویدر . (ندیم) ک اشعارنده کی لطافتی
حائر اولقله برابر متاتجده دون دکلدر . سیاسیاتده واقف ایدی . وفاتی (۱۰۵۳) ، قبری
استانبولده چهارشنبه پدیری (ذکریا افندی) یاننده در . آثار ی غیر مطبوع اولوب بروجه
آتی در : (فرائض منظومه سی شرحی) ، (فتاوا) ، (تخمیس قصیده برنه) ، (نکارستان
ترجمه سی) برده (سلطان عثمان ثانی) واقعنه دائر تاریخچه سی واردر که برنسخه سی (اندرون
هایون) ده (روان اوطه سی) کتبخانه سمنده موجوددر . دیوانی اخیراً معارف نظارت
جلیله سی طرفندن تشکیل اولونان (آثار مفیده کتبخانه سی) میاننده طبع اولوندی . باشنده
مذکور کتبخانه انجمنی اعضای کرامندن (ابن الامین محمود کمال بک) افندی معرفتیه یازیلان
مفصل ترجمه حالی مندرجدر .

ابیاتندن :

خدا کریمدر البته ایله من محروم مرامنه ایریشیر هر کشی خدا دیهرک

بر دله یحیی طوقونسه برتوفیض خدا ذره ناچیز ایکن خورشید عالم تاب اولور

کل ومل بزمه میل ایتمه سوزم طوت یحیی نه جفا دیده خار اول نه غم آلود خمار
مصارعندن :

غرض برنشوه تحصیل ایله مکدر بزم عالمده

عالمده بر چراغ اویاندر که سونمه سون

عشقك صفاسى يوق دكل اما جفاسى چوق
تقليد زاغ كبك خرامانى كولدیرر
مفتوحدر ارباب دله باب محبت
قورقارم جنتده ده عشاق راحت كورمه يه
عندايي ييلده بر نوروزدر دلشاد ایدن
كنج استغناكي بر كوشه راحتى وار
آدمه جبه و دستارى كرامت مى ويرير
باده غفلتله مدهوش اولميان ايتمز غلط
خدا ستاردر طعن ائمه زنده عيب بين اولمه
حال مشكلدر اكر اويمازسه حاله قالمز

برى احمد افندى « استانبولى »

استانبولدن يتيشن قوى طبعيت شاعرلردن وزمره قضاتندرد . شام قاضيسى ايكن (۱۱۰۵)
تاريخنده وفات ايله دى . (صالحيه) ده مدفوندر . السنه ثلثه ده انشا و نظمه مقتدر شعرادن
اولوب صدر الشريعه يه تعليقاتى ، مدون ديوانى ايله منشآتى ، (مكفيات خمسـ اثمار الاسحار)
عنوانلى رساله سى و منظوم نصيحتنامه سى واردر .

اياتندن :

قيسه ليلى ايدى مولا طابنده رهبر سنده طوت سمت مجازى دليدن اوصلو خبر
درديمز جانانه سويلنمش دوا سويلنمش ماچرا سويلنمش اما مدعا سويلنمش
دوزكونده اولسه ديكله ته من بزم يارده ساز نيازى اهل هوا هپ بوزوق چالار

فهرس رجال

صحیفه	— ر —	صحیفه
۲۰۶ رفعت بك « كافی پاشا زاده »	۲۱۰ واتب بك « حاجی محمود راتب بك »	۲۱۰
۲۰۴ رفعت « محمد بك - شهید »	۲۰۷ راجی افندی	۲۰۷
۲۱۱ رفعت « محمد بك - مناستری »	۲۰۶ راسخ « عثمان افندی »	۲۰۶
۲۰۳ رفعت « محمد صادق پاشا »	۱۹۹ راسم افندی « فدوله جی زاده »	۱۹۹
رفیع (سرجمت : كالای رفیع ۳۹۴)	۲۱۶ راشد « عشق بك »	۲۱۶
رفیع « محمد افندی - آمدی »	۲۱۵ راشد افندی « علی راشد افندی - كریدی »	۲۱۵
۱۹۶ رفیق بك « مصطفی رفیق بك »	۲۱۲ راشد « علی افندی »	۲۱۲
۲۱۵ رمضان « طربزونی »	۱۹۶ راشد « محمد افندی »	۱۹۶
۳۰۴ روحی بك (سرجمت : علی روحی بك ۳۳۲)	۲۰۱ راغب « احمد افندی - آمدی »	۲۰۱
۱۹۴ روحی « مصطفی افندی »	۲۰۲ راغب « احمد افندی - بروسهوی »	۲۰۲
۱۹۵ رأفت « محمد افندی »	۱۹۶ راغب « محمد پاشا - راغب پاشای ثانی »	۱۹۶
۲۱۸ رؤف بك « م . رؤف بك »	۱۹۴ رامن « عبدالله پاشا »	۱۹۴
— ز —	۲۰۳ رجائی « محمد شاكر افندی »	۲۰۳
۳۸۷ زاری « عبدالرحمن چلبی - آلاشهری »	۲۰۶ رجمی افندی « خواجه »	۲۰۶
۲۲۰ زهدی افندی « حافظ محمد زهدی افندی »	۲۰۷ رجمی « ابراهیم افندی »	۲۰۷
۲۲۰ زیور « احمد صادق پاشا »	۲۰۰ رسا « مصطفی مقصود افندی »	۲۰۰
— س —	۱۹۳ رسما « احمد دهم »	۱۹۳
۲۳۲ ساجدی « علی افندی »	۲۱۶ رشاد بك « احیا افندی حفیدی »	۲۱۶
۲۲۸ ساعی « مصطفی چلبی - نقاش »	۲۱۳ رشدی پاشا « احمد رشدی پاشا »	۲۱۳
۲۴۶ سالم « سلیمان بك - اسکنداری »	۴۸۳ رشدی « سلیمان افندی - سمیز زاده »	۴۸۳
۲۳۵ سالم « محمد امین افندی - میرزا زاده »	۱۹۷ رشدی « محمد پاشا »	۱۹۷
۲۳۰ سامی « عبدالكريم افندی »	۱۹۵ رشید بك « یكیچری آغاسی زاده »	۱۹۵
۲۵۱ سامی بك « سلیمان پاشا زاده »	۲۱۷ رشید « حاكف پاشا »	۲۱۷
۲۴۰ سامی عبدالرحمن پاشا	۲۰۲ رشید « مصطفی پاشا - بوبوك رشید پاشا »	۲۰۲
۲۳۲ سامی « مصطفی بك - آرپه امینی زاده »	۱۹۳ رشیق	۱۹۳
۲۲۹ سبزی « محمد افندی »	۲۱۴ رضا افندی « علی رضا افندی - بروسهلی »	۲۱۴
۲۲۷ سعابی « حسام الدین افندی »	۲۰۸ رضا بك « علی رضا بك »	۲۰۸
۲۴۸ سداد « علی بك - جودت پاشا زاده »	۲۱۲ رضا پاشا « حسین رضا پاشا »	۲۱۲
۴۹۳ سراج بن عبدالله (ن ۱)	۲۹۰ رضا حسن افندی	۲۹۰
۲۳۸ سرووی « عثمان افندی - مورخ »	۲۱۴ رضا « صفوت بك »	۲۱۴
۲۲۵ سرووی « مصطفی مصلح الدین افندی »	۱۹۹ رضا « علی پاشا »	۱۹۹
۲۳۰ سری « ابراهیم افندی »	۱۹۸ رعنا « مصطفی افندی »	۱۹۸

صحیفه	صحیفه
شامی «مصطفیٰ بك - شاملو اوغلی» ۲۵۷	سری پاشا «كریدی» ۲۴۶
شاه چلبی «آفیون قره حصارى» ۲۵۴	سعدالله رامی پاشا «اسعد مخلص پاشازاده» ۲۴۴
شاهدى «ادرنه‌لى» (ن ۱) ۳۶۱	سعيد افندى «محمد سعيد افندى» ۲۵۱
شرى «عثمان چلبى» ۲۵۷	سعيد بك «كمال پاشا زاده» ۲۵۳
شرى «آمدى» ۲۵۶	سعيد پاشا «ديار بكرلى» ۲۴۱
شعبان زاده محمد محقق افندى ۲۶۱	سعيد «محمد افندى - آلاشهرى» ۳۸۷
شعورى «حسن افندى - حلبى» ۲۶۰	سعيد محمد افندى «شيخ - بابا افندى» ۲۳۸
شعيب بك «احمد شعيب بك - استانبولى» ۲۷۴	سكبان باشى «قوجه سكبان» ۲۳۷
شفقت افندى «عبدالفتاح شفقت افندى» ۲۶۵	سلانكى توفيق افندى ۲۵۰
شفيعى دوده «كفهوى» ۲۶۰	سلطان سليم خان اول (مراجعت: ياوز سلطان سليم خان ۱۹۶۴) ۲۳۷
شمس الدين «محمد افندى» ۲۶۳	سلطان سليم ثالث «الهامى» ۲۲۷
شمس الدين محمد بك «اسكدارى» ۲۷۲	سلطان سليمان «قانونى» ۲۲۷
شمس عثمان افندى «شيخ - اسكدارى» ۲۷۰	سلطان مراد خان ثالث (مراجعت: مراد خان ثالث ۱۹۱۳) ۲۲۷
شمى «سمع الله - پرزى» ۲۵۸	سلطان مصطفى خان ثالث (مراجعت: مصطفى خان ثالث ۱۹۱۹) ۲۵۰
شناسى «ابراهيم افندى - استانبولى» ۲۶۷	سليم ثابت افندى «استانبولى» ۲۴۹
شناسى «محمد چلبى - استانبولى» ۲۶۲	سليمان پاشا «استانبولى» ۲۲۱
شورى «مجدوب» ۲۵۸	سليمان چلبى «سليمان دوده» ۲۲۳
شورى «مولوى» ۱۹۵	سنان پاشا «سنان الدين يوسف» ۲۳۶
شوكت محمد افندى «استانبولى» ۲۶۷	سنبل زاده وهى «محمد افندى» ۲۴۸
شهدى «محمد چلبى - آماسيهوى» ۲۵۷	سوزى «سليمان افندى - بروسهوى» ۲۳۱
شهردى دوده «موغلهوى» ۲۵۹	سوزى «احمد افندى» ۲۳۱
شهيدى «ادرنهوى» ۲۶۰	سوزى پرزى «سوزى نقشبندى» ۲۲۹
شيخ اكبر «حضرت محي الدين عربى» ۴۳۰	سهى «محمد چلبى» ۲۲۵
شيخ حاجى بها افندى ۲۳۹	سيد نسيمى (مراجعت: نسيمى ۱۹۳۲) ۲۳۴
شيخ رضا افندى ۲۷۶	سيد وهى «حسين افندى» ۲۳۴
شيخ على وصفى افندى «استانبولى» ۲۷۳	
شيخ غالب (مراجعت: غالب اسعد دوده ۳۵۱) ۲۵۴	
شيخى «يوسف سنان - كرميانى» ۲۷۲	
شيدا نورى بك «استانبولى» ۲۷۲	

— ص —

صاحب «اسماعيل دوده - بروسهوى» ۲۸۳
صادق محمد افندى «آنطاكيه مفتيسى» ۲۸۸
صاريجه كمال «برغمهوى» ۲۷۷
صافى «اسكدارى» ۲۹۲
صالح افندى ۲۸۵

— ش —

شاكر احمد پاشا «طربزونى» ۲۶۵
شاكر افندى «حافظ محمد شاكر افندى» ۲۷۵
شاكر افندى «فرائضجى زاده» ۲۷۶
شاكر محمد افندى ۲۶۶

صحیفہ

صالح افندی « جلال زادہ »	۲۷۸
صائب « احمد افندی »	۲۸۷
صبائی « خیر الدین چلبی »	۲۷۸
صبیحی « محمد علی چلبی - بروسہوی »	۲۸۴
صبری « محمد امین افندی »	۲۸۶
صبری « محمد شریف صبری - اڈرنہوی »	۲۸۱
صبوحی « احمد دہدہ - توقادی »	۲۸۲
صبیح « احمد افندی - استانبولی »	۲۸۶
صادق افندی « حصیری زادہ »	۲۹۰
صادق « مصطفیٰ افندی »	۲۸۵
صفا « اسماعیل بک - طبرزونی »	۲۹۱
صفیحی	۲۸۴
صفوت « مصطفیٰ افندی - استانبولی »	۲۸۹
صیتی دہدہ « قونوی »	۲۸۰

— ض —

ضمیق « پیر محمد بن اورنوس »	۲۹۳
ضمیق « محمد افندی »	۲۸۵
ضمیق « محمد افندی »	۲۹۲
ضمیری « احمد افندی - استانبولی »	۲۹۴
ضمیری « محمد صادق افندی - استانبولی »	۲۹۴
ضیا پاشا « عبدالحمید ضیا پاشا »	۲۹۴
ضیائی « یوسف چلبی - حمیدی »	۲۹۳

— ط —

طالب « آمدی - مصطفیٰ افندی »	۲۹۹
طالب « بروسہوی - محمد افندی »	۲۹۷
طاہر « احمد افندی - حنیف زادہ - استانبولی »	۲۹۸
طاہر « سلام محمد بک - استانبولی »	۲۹۹
طاہر « عبداللہ چلبی - بروسہوی »	۲۹۶
طاہر « محمد افندی »	۲۹۷
طاہر محمد بک « منمنلی زادہ - آٹنہلی »	۳۰۰
طرزی « محمد افندی - زغرہلی »	۲۹۶
طوسی (مراجعت : مصطفیٰ چلبی - کوچوک طوسیہوی ۱۴۱۴)	
طیار « محمرد پاشا - صامسونی »	۲۹۸

صحیفہ

— ظ —

ظریف « محمد افندی - استانبولی »	۳۰۲
ظہوری « محمد افندی - قرہ چلبی زادہ »	۳۰۲

— ع —

عابدین پاشا « بروہ زہلی »	۳۴۱
عارف بک « جبار زادہ - چابان زادہ محمد عارف بک »	۳۴۵
عارف حکمت بک « شیخ الاسلام »	۳۲۷
عارف حکمت بک « ہر سکی »	۳۳۵
عارف سلیمان بک « استانبولی »	۳۱۷
عارف « محمد افندی - رئیس الکتاب »	۳۱۹
عارف « محمد افندی - کتخدازادہ : استانبولی »	۳۲۵
عارف « محمد بک - ارضروی »	۳۳۴
عارفی « احمد پاشا - استانبولی »	۳۱۶
عارفی « حسین چلبی - استانبولی »	۳۰۶
عاشق عمر « قونوی »	۳۱۲
عاشق « محمد چلبی - بروسہوی »	۳۰۷
عاصم مصطفیٰ بک	۳۳۸
عاطف « مصطفیٰ افندی - استانبولی »	۳۱۴
عاکف محمد پاشا « قالفاندلی »	۳۳۳
عاکف « محمد پاشا - یوزغادی »	۳۲۴
عالی « علی افندی - استانبولی »	۳۲۷
عالی « محمد بک - استانبولی »	۳۳۴
عباس کمال افندی	۳۳۱
عبدالجبار اوغلی احمد (ن ۱)	۴۹۳
عبدالحمید « ممدوح بک استانبولی »	۳۴۰
عبدالرحمن افندی « استانبولی »	۳۱۵
عبدالرحمن ثریا افندی « سلیمانلی »	۳۳۸
عبدالرحمن فہمی افندی « مناسترلی »	۳۳۹
عبدالکریم چلبی (مراجعت : کرامی قینالی زادہ ۳۹۰)	
عبداللطیف افندی « استانبولی »	۳۱۲
عبدالوہاب « ایسلی صاریق عبدی - بروسہوی »	۳۰۶
عبدی (مراجعت : عبدالوہاب - ایسلی صاریق عبدی ۳۰۶)	

صحیفه

صحیفه

عمر سیف الدین بك	۳۴۶
عندلیب اسعد فائق بك « استانبولی »	۳۴۷
عونی (مراجعت: فاتح - سلطان محمدخان ۳۵۰)	
عونی بك « یكیشهرلی »	۳۴۱
عیسی زاده « محمدسعادالدین افندی - استانبولی »	۳۲۹
عینی « حسین افندی عینتابلی »	۳۲۲

— غ —

غازی کرای « قریبی »	۳۴۸
غالب اسعد دوده « شیخ غالب - استانبولی »	۳۵۱
غالب مصطفی بك « اسقوچهلی »	۳۵۲
غباری	۳۴۸
غربی « درویش احمد »	۳۵۰
غریبی « اعمی یوسف »	۳۵۵
غریقی	۳۴۷
غزالی « محمدافندی - دلی برادر: بروسهوی »	۳۴۸
غلامی « عبدالقادر افندی »	۳۵۴
غنی زاده نادری « محمد افندی - استانبولی »	۳۴۹
غزنی دوده	۳۶۶

— ف —

فاتح سلطان محمد خان	۳۵۵
فاضل « حسین بك - صفدی »	۳۷۰
فای « آمدی - اسماعیل افندی »	۳۶۶
فائضی (مراجعت: قاف زاده فائضی ۳۸۶)	
فائق « صالح بك - مناستری »	۳۷۵
فائق « عثمان افندی - کورچی زاده: آماسیهلی »	۳۶۸
فؤاد « محمد پاشا - كچهچی زاده »	۳۷۴
فتوحی « حسین چاپی - استانبولی »	۳۶۲
فراقی « عبدالرحمن چاپی - کوتاهیوی »	۳۶۳
فرخ « علی بك - چوروكصولو رشاد پاشا	۳۷۸
زاده : استانبولی »	
فرخی « آقحصاری »	۳۶۴
فردوسی « اوزون فردوسی - فردوسی رومی »	۳۵۷
فریدون « احمد بك - پاشا »	۳۶۳

عبدی افندی « شرقی قره حصارلی »	۳۲۶
عبدی افندی « همت زاده »	۳۱۳
عبرت « محمد افندی - بروسهوی »	۳۲۳
عجزی آغا « مریدی زاده - مصطفی عجزی آغا »	۳۳۰
عدنی « محمود پاشا »	۳۰۳
عذاری « ملا قاسم »	۲۵۵
عرشی دوده « تیرهوی »	۳۰۷
عزت افندی	۳۴۲
عزت افندی « قاضی بیکر ، خطاط ، امام	۳۲۹
شهریار - مصطفی عزت افندی »	
عزت پاشا « قیصرلی محمد عزت پاشا »	۳۴۲
عزت « عثمان افندی »	۱۹۶
عزت علی پاشا « قائم مقام »	۳۱۶
عزت « محمد بك - بكلیكچی : استانبولی »	۳۱۸
عزت ملا « محمد - كچهچی زاده »	۳۲۰
عزنی (مراجعت: ویشنه زاده عزنی ۴۸۰)	
عزنی افندی « استانبولی »	۳۰۹
عزنی زاده حالتی « مصطفی افندی - استانبولی »	۳۱۱
عزیز افندی « استانبولی »	۳۱۵
عسکری « محمد افندی - كلاب اوغلو: کوتاهیوی »	۳۰۸
عشقی	۳۰۵
عشقی بك (مراجعت: راشد عشقی بك ۲۱۶)	
عصمت بك « مستجابی زاده ابراهیم عصمت	۳۴۴
بك - بالیکسری »	
عمت « محمد افندی - بروسهوی »	۳۲۲
علاء الدین علی جللی « فلبهوی »	۳۰۴
علمی « علی افندی - چاپی زاده »	۳۱۹
علوی « شاه علی - بروسهوی »	۳۰۳
علوی « محمد چاپی - استانبولی »	۳۱۰
علوی « مدرس - بروسهوی »	۳۰۴
علی افندی « ام ولد زاده »	۳۰۹
علی بن مصالح الدین	۳۱۸
علی دوده « خراسانی »	۴۹۵
علی روحی بك	۳۳۲
علی شهباز افندی « قیصریهلی »	۳۳۳
علی مظفر بك	۳۴۲

کاظم « ابراهیم پاشا - فریق : قونجه‌وی »	۴۰۲
کالایی « رفیع افندی - استانبولی »	۳۹۴
کامل بك « صفدی »	۳۷۱
کامل بك « مرسلکی - حاجی محمد کامل بك »	۴۰۴
کامل مولوی « مغنیساوی »	۳۹۰
کامل یوسف پاشا « عربگیری »	۳۹۴
کامی « ادرنه‌وی - محمد افندی »	۳۹۱
کامی « قره‌مانی - محمد »	۳۸۹
کامی « مثنویخوان زاده - احمد چایی »	۳۹۰
کافی « ابوبکر افندی - توقادی »	۳۹۲
کرامی « قینالی زاده - عبدالکریم چایی »	۳۹۰
کفتی « ادرنه‌وی - علی افندی »	۳۹۱
کلشنی « صاووخانی »	۳۸۸
کمال احمد پاشا « استانبولی »	۳۹۵
کمال « اسماعیل صادق پاشا - وجیهی پاشا زاده »	۴۰۳
کمال‌الدین محمود افندی « یکیشهر فناری »	۴۰۱
کمال بك « نامق کمال محمد بك »	۳۹۶
کمال عباس افندی (مراجعت : عباس کمال افندی ۳۳۱)	

کمتری (مراجعت : راشد علی افندی ۲۱۲)	
کنعان بك « مرعشی »	۲۹۵
کواهی « کیوهی »	۳۸۹

— ل —

لیبب قدیم	۴۰۷
لیبب محمد افندی « استانبولی »	۴۰۶
لطفی « شیخ صالح افندی - سلائیکی »	۴۰۸
لعلی	۴۰۴
لامی « لامعی زاده - درویش محمد افندی »	۴۹۵
لواپی	۴۰۵
لوحی « حسن افندی - بروسه‌وی »	۴۰۵

— م —

ماهر « نعمان بك - آغریوزی »	۴۲۱
مثالی « ادرنه‌وی - حسن چایی »	۴۱۶

صحیفه

فصیح « احمد دهمه - استانبولی »	۳۶۶
فضلی « فضولی زاده »	۳۶۲
فضلی « قره‌فضلی - علی چایی - سراج زاده »	۳۵۹
فضولی « محمد بن سلیمان - بغدادی »	۳۶۰
فطین « داود افندی - دراملی »	۳۷۳
فکرت « توفیق بك »	۳۸۰
فکری « بروسه‌وی »	۳۶۲
فکری « درویش چایی - ملاماشی زاده - استانبولی »	۳۶۳
فنی « محمد دهمه - استانبولی »	۳۶۷
فوزی « احمد افندی - مظفرلی »	۴۸۱
فهی افندی « مناستری » (مراجعت : عبدالرحمن فهنی افندی ۳۳۹)	
فهی بك « سلیمان پاشا زاده - ابراهیم بك »	۳۷۳
فهم « سلیمان افندی - خواجه : استانبولی »	۳۷۲
فهم قدیم « مصطفی چایی - استانبولی »	۳۶۵
فیض الله محمد افندی	۴۸۱
فیضی « اسکنداری - صدرالدین زاده فیض الله افندی »	۳۷۰
فیضی افندی « بروسه‌وی »	۳۶۸

— ق —

قاضی حسن « بن علی - مناستری »	۳۸۵
قاف زاده فاضی « عبدالحی افندی - استانبولی »	۳۸۶
قانی « احمد افندی - مؤذن زاده : بروسه‌وی »	۳۸۷
قدسی	۳۰۴
قدسی « عبدالله افندی - آلاشهری »	۳۸۷
قره محمود افندی « کلیبوللی »	۳۸۴
قطبی « ابن‌نقیق، پاشا چایی - قطب‌الدین احمد بن موسی »	۳۸۴
قوجه‌سکیان‌باشی (مراجعت : سکیان‌باشی ۲۳۷)	
قورت زاده والی (مراجعت : والی - ادرنه‌وی)	۴۷۶
قورقود « شهزاده محمد قورقود »	۳۸۲
قینالی زاده « حسن چایی »	۳۸۵

— ک —

کاشف افندی « علی بن صر - اسکنداری »	۳۹۲

صحیفه	صحیفه
محمی (مراجعت: سلطان سلیمان قانونی ۲۲۷)	ممدوح عبدالحلیم بك «استانبولی» (مراجعت: عبدالحلیم ممدوح بك ۳۴۰)
مختشم افندی (مراجعت: شعبان زاده محمد مختشم افندی ۲۶۱)	منطق «احمد افندی» ۴۱۴
محمد افندی «سلانیک مفتیسی» ۴۸۸	منیری «آماسیهوی - ابراهیم چلی» ۴۰۹
محمدچلی (مراجعت: نیکساری محمدچلی ۴۴۰)	منیف «آنطاکیهوی - مصطفی افندی» ۴۱۸
محمد سعادالدین افندی «استانبولی» (مراجعت: عیسی زاده ۳۲۹)	منیف «عینتابی - محمد پاشا» ۴۲۸
محمد «بن عبدالوهاب - حیدی» ۴۱۷	موسی افندی «آمانی» ۴۱۷
محمدپاشا (مراجعت: عدنی محمدپاشا ۳۰۳)	موقوفاتی محمد افندی «میدلیللی» ۴۱۷
محمدجلالالدین پاشا - استانبولی ۴۲۶	مولانا جامی ۴۹۳
محمد «مورهوی» ۴۳۰	میری «حسن افندی - بودین: پشتهلی» ۴۱۸
محو «محمد محیالدین افندی - رهاوی» ۴۲۲	— ن —
مختار احمد افندی ۲۹۰	نابی زاده ناظم بك «استانبولی» ۴۶۷
مختارافندی «کریدی - احمد مختارافندی» ۴۳۰	نابی «یوسف افندی - رهاوی» ۴۴۸
مدحی (مراجعت: قره محمدافندی - کلیولیلی ۳۸۴)	ناجم «عبدالرحمن افندی - سلیمانلی» ۴۶۹
مذاقی «سلیمان دوده - بوسنهوی» ۴۱۷	ناجی افندی (مراجعت: معلم ناجی ۴۲۲)
مراد خان ثالث «سلطان» ۴۱۳	ناجی بك «آلای بکی زاده» ۴۷۳
مریدی «عبدالسلام افندی» ۴۱۲	ناجی «عمر بك» ۴۷۴
مریدی «آیدینی» ۴۱۵	نادری «غنی زاده» (مراجعت: غنی زاده - نادری ۳۴۹)
مستجابی زاده عصمت بك (مراجعت: عصمت بك - مستجابی زاده ۳۴۴)	نازك «عبدالله افندی - استانبولی» ۴۴۷
مسیحی «پرشتهلی» ۴۱۰	ناشد «ابراهیم بك - مورهلی» ۴۶۱
مشای «قونوی» ۴۱۲	ناصر «محمد افندی» ۴۷۱
مشتاق «شیخ - مصطفی افندی: بتلیسی» ۴۲۰	نافذ ابراهیم افندی «یکیشهر فناری» ۴۴۷
مفعلهجی زاده اسمعيل بك «استانبولی» ۴۱۹	نالی «محمد افندی - قونوی» ۴۴۶
مشهوری «سلانیک - احمد افندی» ۴۲۱	نالی «ملا خضر» ۴۶۶
مصطفی پاشا «دینی بوتون مصطفی حلمی پاشا - قیصریلی» ۴۳۱	نامق کمال بك (مراجعت: کمال بك ۳۹۶)
مصطفی چلی «کوجوك - طوسیهوی» ۴۱۴	ناهید «تحسین بك - استانبولی» ۴۷۳
مصطفی خان ثالث «سلطان» ۴۱۹	نابی عثمان دوده «استانبولی» ۴۵۴
مظهر بك ۴۳۱	نائل «صالح افندی - مناستری» ۴۶۴
معلم ناجی «عمر افندی - استانبولی» ۴۲۲	نائل قدیم «مصطفی افندی - استانبولی» ۴۴۳
معیدی «استانبولی - محمد افندی» ۴۱۶	نبیل بك «حافظ محمد نبیل بك» ۴۶۹
معیدی «قالقاندلی» ۴۱۰	نثاری «سیروزی» ۴۳۷
معینی «استانبولی» ۴۱۵	نجبا اسماعیل پاشا ۲۹۰
مقالی «آلاشهری - مصطفی بك» ۴۱۱	نجاتی بك «خسرو شعراء روم - ادرنهوی» ۴۳۵
مکی محمد افندی «شیخ الاسلام - استانبولی» ۴۲۰	نجمی «عمر افندی» ۴۶۸
	نجیب «مصطفی افندی - صوبولجی زاده: ابوبی» ۴۵۸

صحیفه

صحیفه

— و —

۴۷۵	واحدی «عبدالواحد چلی - قره داودزاده استانبولی»
۴۸۴	واصف «عثمان بك - اندرونی: استانبولی»
۴۷۶	والی «ادرنه وی - قورت زاده»
۴۷۶	والی «اسکونی - احمد چلی»
۴۸۰	والی «عبدالرحمن افندی - آنقره وی»
۴۸۱	والی «قدیم»
۴۸۰	وجدی «دبرلی»
۴۷۹	وجدی «عبدالباقی بك»
۴۸۶	وجیبی بك «عزیز بك زاده - استانبولی»
۴۸۰	وجدی «محمد چلی - صوفیه وی»
۴۸۱	وحي «محمد افندی - بالاط شیخی زاده: استانبولی»
۴۸۱	وصاف «عبدالله افندی - شیخ الاسلام: آقصاری»
۴۸۵	وصفی افندی «سیدعلی وصفی افندی - تکهلی زاده: استانبولی»
۴۸۳	وصفی «علی غالب افندی - نازللی»
۴۷۵	وصولی «محمد افندی - ملاچلی: استانبولی»
۴۷۹	وعدی «محمد چلی - بروسه وی»
۲۹۱	وفا «احمد بك»
۴۸۵	وهبی «حمید افندی - استانبولی»
۴۷۷	ویسی افندی «آلاشهرلی»
۴۸۰	ویشنه زاده عزتی «محمد افندی - استانبولی»

— ه —

۴۹۰	هاتف «حسن افندی - سراج زاده: بروسه وی»
۴۹۰	هاشم بك «عبدالقادیر زاده هاشم بك - یکیشهرلی»
۴۸۸	هاشمی «محمد چلی - بروسه وی»
۴۸۹	هدائی «اختر زاده حسین افندی - شیخ الاسلام»
۴۸۷	هدائی «مؤذن - مصطفی افندی: استانبولی»
۴۸۶	هلالی «تاقیه جی زاده - استانبولی»
۴۸۶	هامی «ایزنیق»
۴۸۷	هامی «عجم»
۴۹۰	هامی «محمد امین بك - استانبولی»
۴۸۷	همتی «دکترلیلی»

۴۵۵	نجینی «سلیمان افندی - استانبولی»
۴۵۶	نجینی «محمد افندی - کشانی» (ن ۱)
۴۵۳	ندیم «احمد افندی - استانبولی»
۴۴۰	نرکسی «محمد افندی - بوسنه وی»
۴۶۷	نزهت «حسن افندی - دلی»
۴۶۲	نزهت «عثمان افندی - باقرچیلر کتخداسی: بروسه وی»
۴۶۰	نزهت «عمر افندی - اورفلی»
۴۶۷	نزهت «محمد افندی - دلی: سیواسی»
۴۶۰	نسب «محمد افندی - ایکی یاراقلی زاده»
۴۵۰	نسب «یوسف دده - قونوی»
۴۳۲	نسیجی «سید عمر عمادالدین»
۴۶۱	نشأت «سلیمان افندی - خواجه: ادرنه وی»
۴۴۵	نشاطی «احمد دده - ادرنه وی»
۴۷۱	نصرت «علی بك - یکیشهر فناری»
۴۳۴	نظامی «قونوی»
۴۳۶	نظمی «محمد بك - ادرنه وی»
۴۶۳	نظیف «احمد افندی - استانبولی»
۴۸۱	نظیف «حافظ اسماعیل افندی - آقصاری» (ن ۱)
۴۵۲	نظم «یحیی افندی - استانبولی»
۴۴۶	نعتی «محمد افندی»
۴۵۱	نعتی «مصطفی بك - دفتردار حسین پاشا زاده»
۴۴۸	نعم «اسماعیل افندی - صاری نائب زاده - استانبولی»
۴۶۹	نعم بك
۴۴۱	نعمی «عمر افندی - ارطروی»
۴۳۶	نورالدین افندی
۴۶۵	نورس جدید «عثمان افندی - ساغیزی»
۴۵۹	نورس قدیم «عبدالرزاق افندی - کرکوک»
۴۶۲	نوری افندی «قول آغاسی احمد بك زاده»
۴۹۷	نوری «آقسرائی»
۴۳۷	نوعی «یحیی افندی - معلقه وی»
۴۶۴	نهاد بك «استانبولی»
۳۶۶	نهادی «محمد افندی»
۴۳۹	نهار زاده «عبدالمؤمن - پرزینی»
۴۳۷	نهای «ابراهیم چلی - ادرنه وی»
۴۴۰	نیکساری محمد چلی
۴۵۷	نیلی «احمد افندی - استانبولی»

صحیفه	صحیفه
۴۸۹ هوائی «عبدالرحمن افندی - استانبولی»	۴۹۵ لایخی «مصطفی افندی - سیروزی»
۴۸۸ هوائی «مصطفی افندی - بروسهوی»	— ی —
۴۶۴ هوسی «اسکوی» (ن ۱)	۴۹۶ یاووز سلطان سلیم خان
— لا —	۴۹۸ یحیی افندی «شیخ الاسلام - استانبولی»
۴۹۰ لالی دوده «آیدینی»	۴۹۷ یحیی بک «دوقه کین زاده»
۴۹۲ لامی چلی «جای روم - محمود بن عثمان بروسهوی»	۴۹۹ یسری «احمد افندی - استانبولی»

فهرس نسا

۳۷۷ فریده خانم «بهار زاده کریمه سی - قسطنطنیله»	— ز —
۳۷۶ فطنت خانم «خزینه دار زاده»	۲۱۹ زینب خانم «زین النسا»
۳۶۸ فطنت «زبیده خانم - استانبولی»	— س —
— ک —	۲۴۰ سری راحله خانم
۴۰۴ کامله خانم «فاطمه کامله خانم - بالیکسری»	— ش —
— ل —	۲۶۶ شرف خانم
۴۰۶ لایلا خانم «استانبولی»	— ص —
— م —	۲۸۵ صدق «امه الله خانم - استانبولی»
۴۲۶ مقبوله لمعان خانم «استانبولی»	۲۸۷ صفوت «نسبیه خانم - استانبولی»
۴۰۸ مهری خانم «فخرالنسا - آماسیهوی»	— ع —
— ن —	۳۳۵ عادل سلطان
۴۶۳ نسیمیا «توفیق خانم - استانبولی»	۳۲۸ عفت «خدیجه خانم»
۴۷۰ نقیه «شریفه خانم»	— ف —
۴۷۲ نکار خانم «دنت عثمان پاشا»	۲۸۶ فائزه «فاطمه خانم - استانبولی»

فهرس عمومي

صيفه	صيفه
طريق علميه حقنده معلومات	حرف الراء ١٩٣
حرف القاف ٣٨٢	حرف الزاء ٢١٩
حرف الكاف ٣٨٨	حرف الدين ٢٢١
حرف اللام ٤٠٤	سليمان چلي نك «مولدنبوي» نظمي حقنده ٢٢٢
حرف الميم ٤٠٨	فضله معلومات (ن ١)
حرف النون ٤٣٢	سنان پاشا حقنده فضله معلومات (ن ١) ٢٢٣
علم حروفه دائر معلومات ٤٣٢	حرف الشين ٢٥٤
حرف الواو ٤٧٥	حرف الصاد ٢٧٧
حرف الهاء ٤٨٦	حرف الضاد ٢٩٢
لام الف ٤٩٢	حرف الطاء ٢٩٦
حرف الياء ٤٩٦	حرف الظاء ٣٠٢
فهرس رجال ٥٠١	حرف الدين ٣٠٣
فهرس نسا ٥٠٧	حرف الفين ٣٤٧
خطا و صواب جدولی ٥٠٩	حرف الغاء ٣٥٥

خطا و صواب جدولی

صحیفہ	صفحہ	صواب	خطا	صفحہ	صحیفہ
۱۹۵	۱	ترجیع	ترجیع	۲۷۸	۱۵
۱۹۵	۲	خنجر	خنجر	۲۷۹	۵
۲۱۵	۷	سیاحین	سیاحین	۲۸۱	۱۰
۲۱۷	۶	آمار	آمار	۲۸۲	۲۲
۲۲۸	۸	نفس	نفس	۲۸۳	۲۳
۲۳۲	۶	۱۳۵	۱۳۵	۲۸۷	۱۰
۲۴۰	۱۱	دو تندی	دو تندی	۲۹۰	۲۲
۲۴۱	۱۲	ملتئم	ملتئم	۲۹۴	۱۷
۲۴۶	۱۹	لکدہ کو ب	لکدہ کو ب	۲۹۶	۱۸
۲۴۹	۳	آیدلم	آیدلم	۲۹۸	۱۳
۲۵۴	۲۲	خوابنامہ	خوابنامہ	۲۹۹	۲۰
۲۵۵	۱۱	ایئلہ	ایئلہ	۳۰۲	۳
۲۵۶	۱	خسرو شیر بندن	خسرو شیر بندن	۳۰۲	۷
۲۵۶	۷	الامزجہ	الامزجہ	۳۰۶	۹
۲۵۶	۲۱	آٹک	آٹک	۳۱۷	۲
۲۵۷	۸	مصاحی	مصاحی	۳۱۷	۶
۲۵۸	۱	شمعی	شمعی	۳۱۷	۲۰
۲۶۱	۱۵	محتشم	محتشم	۳۲۰	۲
۲۶۱	ن ۱	اسما	اسما	۳۲۱	۱۳
۲۶۲	ن ۱	رکہ	وارد رکہ	۳۲۵	۱
۲۶۴	۱۵	یدرسہ	ایدرسہ	۳۲۵	۲۰
۲۶۵	۹	نسقہ	نسخہ	۳۲۶	۳
۲۶۵	۱۱	حدیثی	حدیثی	۳۲۸	۱
۲۶۵	۱۷	افلان	افلاق	۳۲۸	۲۱
۲۶۹	۲	قلب و کوزم	قلب کوزم	۳۳۲	۱۱
۲۶۹	۸	بیوکی	بیوکی	۳۳۳	۹
۲۶۹	۱۱	نسب	نسبت	۳۳۵	۱۷
۲۷۰	۲	مقدارنہ	مقدارینہ	۳۳۶	۲۷
۲۷۰	۱۷	سیاسنہ	سیاسینہ	۳۳۷	۷
۲۷۰	۲۳	دلالتیلہ	دلاق	۳۳۷	۷
۲۷۲	۱۶	قبر	قبر لہ	۳۳۹	۱۴
۲۷۸	۴	غزوا	غزواتی	۳۳۹	۱۶

صحیفه		صحیفه	
ممدوح	۱	ممدوح	۳۴۰
نسانه	۱۹	نسانه	۳۴۰
شرح	۶	شرح	۳۴۶
یدائی	۸	کیدائی	۳۴۶
هدائی	۲۲	هدائی	۳۴۶
نشاطینک	۹	نشاطینک	۳۵۱
نائلی	۱۴	نائلی	۳۵۲
ولان	۱۹	ولان	۳۵۲
تیز	۱۵	تیز	۳۵۳
نوراً	۳	نوراً	۳۵۶
اشتغال	۱۴	اشتغال	۳۵۷
خلقت	۲۴	خلقت	۳۵۷
تألیفی	۴	تألیف	۳۵۸
سراج	۸	سراج	۳۵۹
سلیسی	۱۲	سلیس	۳۵۹
مقشبلرینک	۲۰	مقشبلرینک	۳۶۳
قفی	۷	قفی	۳۷۸
تعاقبات	۲۰	تعاقبات	۳۷۸
ارتحالی	۱	ارتحال	۳۸۲
تنکک	۴	تنکک	۳۸۳
خاطرہ	۱۴	خاطر	۳۸۴
لنعان	۹	کنعان	۳۹۵
جہانمپای	۱۸	جہانمپای	۳۹۷
خجلہ	۲۰	خجلہ	۴۰۱
حلوتیہ	۱۲	حلوتیہ	۴۰۲
سرحیلہ	۴	سرحیلہ	۴۰۳
مکاتبی	۳۳	مکاتبی	۴۱۰
فصوص	۲۰	فصوص	۴۱۳
امعات	۱۲	امعات	۴۱۹
ہائیلہ	۱	ہائیلہ	۴۲۶
نجاتی	۱	نجاتی	۴۳۵
تنقیح	۶	تنقیح	۴۴۳
وعلی	۷	وعلی	۴۴۶
یزدانہ	۱۷	یزدانہ	۴۴۹
علامہ	۱۶	علامہ	۴۵۱
براندازانہ سی	۱۶	براندازانہ سی	۴۵۳
ندیم	۲۹	ندیم	۴۵۳
برہ	۱۷	برہ	۴۵۵
سرور	۳۵	سرور	۴۵۵
خجلہ	۵	خجلہ	۴۵۸
حقندن	۲۴	حقندن	۴۵۸
سریفی	۱۲	سریفی	۴۵۹
نظلم	۵	نظلم	۴۶۲
ارباب	۱۳	ارباب	۴۶۲
سراسر	۶	سراسر	۴۶۴
والی	۱۶	والی	۴۶۵
ظفر	۱۶	اولور	۴۸۴
منفرجہ	۴	منفرجہ	۴۸۵
بیاتندن	۱۵	بیاتندن	۴۸۶
خارادان	۲۰	خارادان	۴۸۷
میر	۲۰	میر	۴۸۸
اولہ	۶	اولہ	۴۸۹
عرق	۳	عرق	۴۹۵

علماء فصلی بقیہ سنک فہر سیدر

[illegible]

و	صحیفه	محمد بن عمر دارنده وی	۲۸
وأنقولى محمد افندى (مترجم)	۴۸	مصطفى بن عبدالرحمن ایزمیری	۲۸
وصالى محمد افندى	۴۹	محمد امین اسکنداری	۲۹
وارداری شیخزاده محمد افندى	۴۹	مصطفای موستاری	۳۰
وفاق محمد اسکنداری	۴۹	مصنفک بکر احمد افندى	۳۲
وجدی احمد افندى	۵۰	مصطفى بن ابراهیم افندى	۳۲
وانى محمد افندى	۵۰	ملا حسین بن اسکندر	۳۲
وهبى افندى (فرائضجی)	۵۰	مفتی زاده محمد صادق ارزنجانی	۳۲
ولى الدین افندى	۵۱	عمود بن حافظ حسن مغنیساوی	۳۳
ویدینی مصطفى افندى	۵۱	محمد ایزمیری	۳۳

لا

لادق محمد چلبی (اسرافیل زاده)	۵۱	محمد بن مصطفای علائیه وی	۳۳
لالی احمد افندى	۵۱	مرعشی محمد افندى	۳۴
لالی حسن افندى	۵۲	مصطفى افندى (خطیب)	۳۴
		محمد منیب افندى (خواجه)	۳۴
		منطقی مصطفى افندى	۳۶
		ملا خلیل سعردی	۳۷

ی

یوسف بالی	۵۲	مقصود افندى (سلیمانیه وی)	۳۷
یوسف بن جنید توقادى	۵۳	مصطفای بن محمد کوزلحصاری	۳۸
یار حصاری مصلح الدین مصطفى افندى	۵۳	ملا افندى	۳۸
یوسف افندى (یوسف بن حسین کرماسق)	۵۳	مصطفى توفیق افندى	۳۸
یعوب افندى (سید علی زاده)	۵۴	محمد افندى (حاجی حمزه زاده)	۳۹
یوسف سنان الدین آماسیه وی	۵۴	محمد افندى	۳۹
یوسف افندى (قاغزمانی)	۵۵	مصطفى افندى	۳۹
یحیی افندى منقاری زاده (شیخ الاسلام)	۵۵	مختار احمد ملا بك (شیخ الاسلام)	۴۰
یوسف بن ابراهیم شیروانی	۵۵	مسعود افندى	۴۰
یوسف بن حمزه الالیاس	۵۶	موساچه لی زاده محمد سعید افندى	۴۱
یایا کوبلی حاجی احمد افندى	۵۶	مصطفى کمال بن شریف ارضرومی	۴۱

ن

نسنجی زاده عبدالوهاب افندى (شیخ الاسلام)	۵۷	نورالدین حمزه آیدینی	۴۲
یوسف بحر ی	۵۷	نصیرالدین بنی بن مرسل توقادى	۴۲
یوسف شکری خرپوطی	۵۷	نصوح نوالی آق حصاری	۴۳
یحییاعا زاده مصطفى کامل افندى	۵۸	نوراه شیرانی	۴۳
یکن عثمان افندى	۵۸	نوح بن مصطفای قونوی	۴۴
یوزغادی مصطفى افندى	۵۸	اظهیرا ابراهیم افندى	۴۵
یوسف صدق افندى ماردینی	۵۹	نجیب عبده افندى (خواجه)	۴۷
یکتا افندى (علی یکتا افندى)	۵۹	نجیم خلیل افندى	۴۷
فتاوی صاحب علمای عثمانیه جدولی	۶۱	نیازی شیخ اسماعیل افندى	۴۸

شعرا وادبا فصلی

صحیفه

۶۵

صحیفه	شعر و شعرا حقننده احادیث شریفه	۶۶
۸۹ ادیب خلیل بك (بروسه‌وی)	آهی حسن چلبی	۶۷
۹۰ ابوالضیا توفیق بك	آذری ابراهیم چلبی	۶۸
۹۱ اکرم بك (رجائی زاده محمود اکرم بك)	آغا زاده محمد دوده	۶۹
۹۴ احمد مدحت افندی	آرایچی زاده فردی حسین افندی	۷۰
۹۵ امراء افندی	آئی فاطمه خانم	۷۰
ب	آصف پاشا	۷۰
	آیه‌آه محمد بك	۷۱
	آگاه عثمان پاشا	۷۱
	ازهری نورالدین آق شهری	۷۲
	احمدی	۷۳
	احمد پاشا (ولی‌الدین اوغلو)	۷۴
	اسحق چلبی (اسکوبی)	۷۶
	اصولئ یکیکجه‌وی	۷۶
	امری ادرنه‌وی	۷۷
	احمد خان اول	۷۷
	اوقچی زاده محمد شاهی بك	۷۸
	انتظامی بوسنه‌وی	۷۹
	امینی محمد بروسه‌وی	۷۹
	احمد خان ثالث	۷۹
	اسرار محمد دوده	۸۰
	ابوبکر بك	۸۱
	ابوبکر سامی پاشا	۸۱
	اسعد مخلص پاشا	۸۱
	اسعد محمد مغنیساوی	۸۲
	امین افندی	۸۳
	امراح ارضرومی	۸۴
	اشرف مصطفی پاشا	۸۴
	اسعد افندی	۸۵
	امین پاشا	۸۵
	اسعد محمد دوده	۸۷
	اشرف محمد افندی (حیاکو)	۸۸
۹۶ بایزید خان ثانی		
۹۶ بهشتی احمد سنان چلبی		
۹۷ بقائی ایزنی		
۹۷ بایزید شهزاده		
۹۸ بختی		
۹۸ بیائی روسجوق		
۹۹ باقی (محمود عبدالباقی افندی)		
۱۰۱ بهائی محمد افندی (شیخ‌الاسلام)		
۱۰۲ بری محمد دوده (مغنیساوی)		
۱۰۲ بلوغ اسماعیل افندی (بروسه‌وی)		
۱۰۳ بروسه وفیاتی جدولی		
۱۰۴ بلوغ محمدامین افندی (یکیشهر فناری)		
۱۰۵ بقائی (درنده‌وی)		
۱۰۵ بشیر فوآد بك		
۱۰۶ بنلری زاده حافظ احمد افندی (ایزمیری)		
۱۰ بدری پاشا		
۱۱۰ بابان زاده اسماعیل حق بك		
۱۱۱ بها توفیق بك		
پ		
۱۱۱ پیری محمد پاشا		
۱۱۲ پرتوی علی افندی		
۱۱۳ پیری‌زاده محمدصاحب افندی (شیخ‌الاسلام)		
۱۱۴ پرتو محمد سعید پاشا		
۱۱۴ پرتو ادهم پاشا		

ت

صهیفه

- ۱۱۵ تیردی درویش حالی
۱۱۵ نای درویش احمد مولوی
۱۱۶ تجلی عبدالقادر افندی
۱۱۶ نائب احمد افندی (عثمان زاده)
۱۱۷ توفیق محمد افندی

ث

- ۱۱۸ ثنایی محمد چلبی (مغنیسای)
۱۱۸ ثابت علاءالدین افندی (وزجیهوی)
۱۱۹ ثنایی محمد افندی (بالیکسری)
۱۲۰ ثروت حسن افندی

ج

- ۱۳۱ جالی کریمانی (شیخ اوغلو)
۱۲۲ جالی قره‌ماتی
۱۲۲ جم (شهرزاده)
۱۲۳ جالی احمد چلبی (ایستیهوی)
۱۱۴ جوهری (ابن بن) قره‌فریهوی
۱۲۴ جلال حسین چلبی (مناستری)
۱۲۴ جلیلی (ایزتیق)
۱۲۵ جلیلی (بروسهوی)
۲۲۵ جنائی مصطفی چلبی (بروسهوی)
۱۲۶ جوری ابراهیم چلبی
۱۲۸ جذبی ابراهیم افندی
۱۲۹ جذبی احمد بك
۱۲۹ جودت احمد افندی
۱۲۹ جودت احمد پاشا
۱۳۲ جلال ملا بك
۱۳۳ جلال پاشا
۱۳۳ جلال محمد بك (حق پاشا زاده)

چ

- ۱۳۴ چاکری سنان چلبی
۱۳۵ چلبی درویش

ح

صهیفه

- ۱۳۵ حرداه چلبی (آق شمس‌الدین زاده)
۱۳۶ حاجی کمال
۱۲۷ حبی عایشه قادین
۱۲۷ حبی
۱۲۸ حافظ عبداللطیف افندی (سودجی زاده)
۱۲۹ حفظی محمد افندی (صاری) ادرنه‌وی
۱۳۹ حاجی احمد افندی (آندی)
۱۴۰ حبیب احمد افندی (بروسهوی)
۱۴۰ حلوی عبده افندی
۱۴۱ حشمت افندی
۱۴۲ حاکم سید محمد افندی
۱۴۲ حق محمد پاشا
۱۴۳ حلیم‌کرای
۱۴۴ حیرت محمد افندی (دارندهوی)
۱۴۵ حافظ عبده افندی (روسجورق)
۱۴۵ حسان محمد بك
۱۴۵ حلمی حسن افندی (قبریس مفتیسی)
۱۴۶ حافظ مشفق افندی
۱۲۷ حالت ابراهیم بك
۱۴۸ حامی مصطفی بك (آلماز تراش زاده)
۱۴۹ حلمی امین افندی (طربزونی)
۱۴۹ حبیبه خانم (هرسکلی)
۱۴۹ حصیرجی زاده حافظ محمد آغا (عینتابی)
۱۵۰ حسنی حسین افندی
۱۵۱ حق ابراهیم بك (مورده‌لی اسماعیل پاشا زاده)
۱۵۱ حسن حسنی پاشا (طوبزونی)
۱۵۱ احکام اسلامیة فی مدافعة یازیلان آثارك جدولی
۱۵۳ حسن توفیق افندی
۱۵۴ حافظ اسحاق افندی
۱۵۴ حسنی حسین افندی (طربزونی)
۱۵۵ حسن فهمی پاشا
۱۵۵ حیرت افندی (خواجه محمد بهاء‌الدین حیرت)،
آطنه‌وی
۱۵۶ حلمی بك (شهیندرزاده احمد حلمی بك) ذلبه‌وی

۱۵۷ حمدی بك (ناظم الحکیم احمد حمدی بك)

۱۷۴ دانش محمد بك

۱۷۴ دانش حسن بك

۱۷۵ داماد محمود پاشا

خ

۱۵۹ خدای صالح دوده (موغلهوی)

۱۵۹ خلیل (آمدی)

۱۶۰ خیالی محمد بك (بکیجهوی)

۱۶۲ خضری بك

۱۶۲ خلیل (صاری خلیل) ، بروسهوی

۱۶۳ خاتمی ابراهیم بك

۱۶۳ خاقانی محمد بك

۱۶۴ خلی احمد بك (بروسهوی)

۱۶۵ خضالی حسین افندی (بودینی)

۱۶۶ خاکی مصطفی افندی (تیرهوی)

۱۶۶ خاتم احمد افندی (آق اووهلی زاده)

۱۶۷ خبری محمد افندی

۱۶۸ خضر اغا زاده سعید بك

۱۶۹ خالص یوسف افندی

۱۶۹ خبری بك

۱۷۰ خالد ابوب بك

۱۷۰ خالد حسن افندی

د

۱۷۱ درویش نیازی (الیاس شجاع الدین)

۱۷۱ داعی احمد

۱۷۲ درویش عثمان (ایلیمانی)

۱۷۳ دانشی علی دوده

۱۷۳ دبدار عثمان بك

۱۷۳ دلیند زاده محمد افندی

ذ

۱۷۶ ذاتی عوض چلبی (بالیکسری)

۱۷۷ ذکری ابراهیم افندی (اوزیمجهوی)

۱۷۸ ذائق محمد امین افندی (شیخ) ، بروسهوی

۱۷۹ ذهنی (بابوردی)

ر

۱۸۰ روانی الیاس چلبی (ادرنهوی)

۱۸۰ رحمی پیر محمد چلبی (بروسهوی)

۱۸۱ ریاضی احمد چلبی (فلبهوی)

۱۸۲ روحی عثمان (بغدادی)

۱۸۳ راشد افندی (ملا فیضی زاده)

۱۸۳ ریاضی محمد افندی

۱۸۴ رفعتی عبدالحی چلبی

۱۸۵ رشدی احمد افندی

۱۸۵ رضا محمد افندی (زهرمار زاده) ادرنهوی

۱۸۶ راغب علی افندی (بروسهوی)

۱۸۶ رامی محمد پاشا

۱۸۷ رضاء شیخ رضا (نجار زاده) افندی

۱۸۸ راسخ احمد افندی (بالیکسری)

۱۸۹ راقم ابراهیم افندی (بروسهوی)

۱۸۹ راتب احمد پاشا

۱۹۰ راغب محمد پاشا (قوجه راغب پاشا)

۱۹۲ رفعت حسین افندی (کوکن زاده) بروسهوی

